DINCOLO DE PORȚILE RUȘINII

O incursiune unică într-o lume pe care nu mulți o văd.
CĂTĂLIN STRIBLEA

Marian Tudor

Dincolo de Porțile Rușinii

La șaptesprezece ani, eram un adolescent care voia să plece din Oltenița și să studieze în București. Facultatea de Drept din cadrul Academiei de Poliție mi se părea cea mai atractivă: costurile erau minime și aveam asigurat un loc de muncă în Poliția Română. Profesorii și părinții au încercat să mă deturneze, dar n-a fost chip să mă întoarcă din drum. Am absolvit în anul 2000 și, la repartizare, am strigat tare că vreau în cartierul Pantelimon – Secția 9 Poliție. Voiam să văd ce e dincolo de „blocurile gri" ale trupei BUG Mafia. Acolo m-au trimis. Mi-am zis că nu vreau să rămân pentru mult timp în Poliție, maximum trei ani. Voiam să susțin examenul de admitere în Baroul București și să devin avocat. M-am îndrăgostit însă de munca de cercetare penală și am rămas paisprezece ani cu cascheta pe cap, dintre care doisprezece în Poliția Capitalei, unde am îndeplinit diverse funcții, și doi în Inspectoratul General al Poliției Române. Între 2011 și 2013, am participat în calitate de lector la stagiul „Prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante" în cadrul Institutului de Studii pentru Ordine Publică al MAI.

În noiembrie 2014, am considerat că trebuie să demisionez. Am urmat cursuri de reconversie profesională și în prezent sunt manager în controlul calității la o companie privată.

Marian Tudor

DINCOLO DE PORȚILE RUȘINII

Cuvânt-înainte de
RĂZVAN-HORAȚIU RADU

CURTEA VECHE

Cuprins

Nota editorului

Cuvânt-înainte de Răzvan-Horaţiu Radu

Introducere

I Începuturi

II Un senator

III Traficantul de arme

IV Cel mai violent om din Arestul Capitalei

V Sorin Ţerbea

VI Evadarea

VII Dan Diaconescu

VIII Sorin Ovidiu Vîntu

IX Tunelul

Cuvânt-înainte

Înainte de a începe să-mi aștern impresiile despre volumul *Dincolo de Porțile Ruşinii*, voi face câteva trimiteri la contextul în care l-am cunoscut pe Marian Tudor la începutul anilor 2000. Suntem din aceeași generație și am avut ocazia să cooperăm în diverse ipostaze, la început ca procuror și polițist, ulterior, ca amici la câte o petrecere organizată de colegi și, în cele din urmă, împărtășind preocupări comune pentru respectarea drepturilor omului, pentru activitatea editorială sau pentru proiectele internaționale în care amândoi am fost implicați de-a lungul anilor.

De la bun început, afirm cu tărie că Marian Tudor provine dintr-o generație de polițiști de excepție, majoritatea remarcabili din punct de vedere profesional. Sunt polițiști care cunosc limbi străine, au o cultură generală deosebită și au fost implicați atât în soluționarea unor dosare istorice, cu impact emoțional, cât și în reforma Poliției Române, în general, prin dezvoltarea unor noi metode de investigare, a unor noi mijloace probatorii, a unor metode de analiză a informațiilor sau a punerii în aplicare a tehnicilor manageriale moderne și a îmbunătățirii calității serviciilor pe care le oferă Poliția Română.

Cu siguranță vorbim de o generație în care statul român a investit enorm. Astfel, după absolvirea Academiei de Poliție, unii dintre ei au fost educați, inclusiv în alte state (de exemplu, la FBI Academy), alții au ocupat funcții înalte în ierarhia Poliției Române, majoritatea remarcându-se ca foarte buni profesioniști, aspecte ce au dus în mod cert la îmbunătățirea imaginii Poliției Române. Cu aceeași convingere, pot spune că polițiștii din această generație pe care i-am cunoscut au preocupări intelectuale, au capacitatea de a se adapta la noile realități socioeconomice din România și la cele ale pieței muncii, motiv pentru care unii au dovedit lejeritate în schimbarea preocupărilor profesionale, așa cum a făcut-o și autorul. Niciunul dintre ei nu poate fi încadrat în prototipurile care au generat bancurile cu polițiști.

Cu toate acestea, nu pot să nu remarc, cu multă amărăciune, un oarecare eșec al acestei generații, cauzat de multiple motive, care a dus la demisia din Poliție a unora dintre ei (așa cum este și cazul lui Marian Tudor), la reconversia profesională sau la pensionarea timpurie a altora și la marginalizarea profesională a celor mai mulți dintre ei.

Vreau să subliniez că mă raportez la această lucrare ca simplu cititor, însă având în spate experiența de procuror, de teoretician al drepturilor omului și de membru ales din partea României în cadrul Comitetului pentru Prevenirea

Torturii, a Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante de la Strasbourg. În toate aceste calități, am luat contact atât cu activitatea de urmărire penală, cât și cu persoanele private de libertate. Dacă în calitate de procuror am fost pus în situația de a lua și de a propune măsuri privative de libertate, din celelalte poziții amintite am luat contact cu persoanele private de libertate și am evaluat modul în care acestora le sunt respectate drepturile.

Din analiza lucrării, primul sentiment pe care l-am avut a fost că aceasta se citește repede, are un ritm alert presărat cu ceva suspans și este redactată într-un limbaj ușor și accesibil. Deși titlul poate avea conotații peiorative, *Dincolo de Porțile Rușinii* e în primul rând o carte de memorii. Nu este o lucrare despre vinovăția sau nevinovăția persoanelor arestate și nici despre personalitatea acestora. Conține o înșiruire de povestiri care aduc în fața cititorului experiența ofițerului de poliție Marian Tudor, promovat devreme în carieră într-o funcție de responsabilitate deosebită, care i-a pus dificultăți încă din prima zi de mandat și care avea să-l pună și ulterior în fața multor situații neprevăzute și pline de suspans. Personajele sunt reale, situațiile descrise sunt reale, chiar dacă autorul le protejează uneori identitatea prin indicarea doar a prenumelui sau a funcției sau chiar fără să nominalizeze personajul respectiv.

Astfel, tânărul ofițer de poliție, proaspăt promovat șef al tuturor locurilor de detenție din București (un soi de „temnicer-șef al Capitalei" din altă epocă), își relatează cu multă duioșie experiențele și provocările întâlnite în cei doi ani de activitate, atât în relația cu superiorii, colegii și subalternii, cât și cu persoanele private de libertate cu care intră în contact și care reprezintă pretextul narativ pentru aducerea la cunoștința publicului a acestor memorii.

Autorul face parte din categoria prețioasă a mărturisitorilor, adică a celor care păstrează o distanță critică față de ceea ce li se întâmplă, exersând o calitate rară, mai ales într-o profesie puternic ierarhizată, înclinată spre simplificarea abuzivă, servilism cu șefii, autoritarism cu subordonații. Această calitate care pare a fi din ce în ce mai rară este discernământul, care îl face pe autor să relateze cu aparentă obiectivitate situații concrete în care a fost implicat subiectiv, situații trăite intens, de care își amintește ca și cum s-ar fi întâmplat ieri. Astfel, păstrează distanța critică și reușește să captiveze cititorul. Lectura poate fi parcursă cu plăcere, pentru că autorul descrie cu voluptate și umor o etapă din istoria recentă a poliției, în cadrul căreia a fost actor fără să înceteze vreun moment să fie și martor. Portretele din acest volum sunt creionate cu finețe psihologică, cu naturalețe și uneori cu duioșie. Metehnele sistemului, obiceiurile lui de tip viral sunt descrise cu o cuceritoare ironie și autoironie și cu un limbaj destul de bogat, ceea ce îl scoate pe autor, fost ofițer de poliție, din rândul unor simpli redactori de rapoarte.

Privind din altă perspectivă, putem afirma că autorul, fost polițist, actual antreprenor, exponent al mediului privat, este în căutarea „timpului său pierdut", iar scrisul are un efect recuperator. Nu putem să nu remarcăm, atât la începutul lucrării, cât și pe parcurs, descrierile cu tentă creștin-ortodoxă pe care autorul, în mod cert un creștin practicant și critic la adresa impostorii religioase, le face cu privire la modalitatea aparent superficială de manifestare a credinței ce pare că îi unește deopotrivă pe unii polițiști și infractori. Descrierea practicii filistine a icoanelor și a altor odoare de la începutul cărții rămâne o bijuterie în sine, la fel cum episodul plin de umor cu „popa de la Pustnicu" uitat pe holurile arestului în Săptămâna Mare reprezintă încă un episod cu tentă umoristică.

Din analiza amintirilor sale așternute pe hârtie reiese o preocupare constantă pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu în conformitate cu regulamentele și cu o profundă preocupare față de respectarea drepturilor omului. Aici trebuie subliniat încă o dată că tânărul ofițer de poliție îi tratează pe cei aflați în fața sa cu deosebit respect pentru drepturile pe care le au, dar și cu fermitate, în cazul în care aceștia încearcă să forțeze în vreun fel regulamentele sau să escaladeze statutul proaspăt dobândit.

Autorul dă dovadă de onestitate, imparțialitate, bună-credință, nu și independență ierarhică, pe care statutul profesiei nu i-o permitea. Dimpotrivă, adesea, cere instrucțiuni pe cale ierarhică – pe unele le îmbrățișează *ad litteram*, iar cu privire la altele se manifestă critic.

Cu siguranță, Marian Tudor duce dorul activității de poliție și al vieții palpitante, pline de provocările zilnice pe care aceasta i le oferea, motiv pentru care încearcă să valorifice o etapă din cariera care l-a marcat. La o analiză mai atentă, nu putem să nu observăm că ofițerul de poliție își privește sarcina încredințată nu ca pe o funcție publică, ci ca pe o adevărată misiune, motiv pentru care nu se poate deconecta total de provocări nici când se află departe, în vacanță, întins la soare.

Totodată, remarcăm cum își duce cu succes la îndeplinire misiunile concrete, nu fără emoții, întrucât pentru multe dintre ele nu fusese pregătit în Academia de Poliție dintr-un motiv foarte simplu, respectiv că asemenea provocări nu existau la sfârșitul anilor 1990, când era doar aspirant la cariera de polițist.

Dincolo de aceste mici satisfacții care îți dau sentimentul datoriei împlinite, printre rânduri, fostul polițist dezvăluie multe dintre „tarele sistemului": lipsă de resurse, rivalități profesionale, rivalități între diversele structuri polițienești, rivalități între serviciile de informații, decizii inepte, superiori ierarhici aroganți, scrisorile anonime trimise de colegii invidioși etc. Chiar dacă aceste lipsuri l-au determinat să renunțe de bunăvoie la cariera de polițist și să înceapă

una în domeniul privat, autorul nu permite ca lectura să fie dominată de aceste situații generatoare de frustrări. Dimpotrivă, face un amestec între micile succese cotidiene și problemele sistemice, lăsând impresia finală că binele învinge întotdeauna.

Pe parcursul lucrării am avut posibilitatea de a identifica personaje pe care le-am cunoscut și cu care am lucrat, în special ca procuror. Chiar dacă autorul încearcă să le protejeze identitatea, uneori prin schimbarea numelui, alteori prin indicarea generică a funcției sau a gradului, totuși, am avut posibilitatea de a intui care sunt persoanele respective din simpla descriere a unor trăsături comportamentale. De altfel, din această descriere reiese că autorul are personaje favorite pe care le respectă și unele cu privire la care se raportează cu mai puțină considerație. Ambele categorii de personaje sunt descrise cu mult umor fin, mai ales că sunt prezentate în situații aproape limită. Nu putem să nu-l remarcăm pe „chestorul Florin", care mușcă din covrig în timp ce ia decizii operative, rapide, curajoase și înțelepte, sau pe „chestorul de la IGP", care nu ezită să-și arate aroganța și forța ierarhică mai ales atunci când deciziile sunt neinspirate.

În orice caz, la nivelul microuniversului său, autorul descrie o perioadă semnificativă din istoria contemporană a României, când, sub presiunea aderării la Uniunea Europeană, societatea a părut să-și schimbe cursul, iar justiția a început să-și arate independența, rezultatul fiind unul așteptat ani întregi, respectiv tragerea la răspundere penală a „personalităților" care păreau să beneficieze de impunitate în primii ani postrevoluționari. Cu alte cuvinte, el reușește să contureze o frescă a societății, a universului său profesional, strâns legat de o etapă ce a dominat România aproape cincisprezece ani și care a fost caracterizată printr-o luptă aparent neobosită a sistemului judiciar împotriva marii corupții. Dincolo de circul mediatic pe care această luptă l-a generat, ofițerul de poliție Marian Tudor este perfect conștient de rolul său și nu pare să fie vreun moment influențat de acest context de care, totuși, este obligat să țină cont.

În altă ordine de idei, nu cred că cineva ar trebui să se simtă lezat de dezvăluirile fostului ofițer de poliție, nici măcar superiorii ierarhici, pe alocuri încondeiați cu blândețe, mai ales că relatările sunt oarecum firești, decente, obiective și, așa cum remarcam mai devreme, adesea presărate cu umor.

În încheiere, trebuie subliniat faptul că, prin această carte, fostul polițist Marian Tudor reușește să aducă în atenția cititorilor dezvăluiri despre activitatea polițienească, însă într-o altă manieră decât au făcut-o antecesorii. Dacă lucrările altor polițiști reprezentau relatarea investigării unor cazuri celebre, autorul nostru vine cu un element de noutate, de pildă, relatează experiențele sale raportându-se la infractori celebri.

Astfel, el reușește să ne convingă că activitatea de polițist este palpitantă nu doar atunci când investighezi cazuri, ci și când încerci să asiguri paza arestaților și să le asiguri respectarea drepturilor de care beneficiază. Nu sunt în măsură să apreciez adevărata valoare literară a acestei lucrări, însă cu siguranță reprezintă o secvență de literatură memorialistică polițienească, motiv pentru care cred că ar trebui să-și găsească locul atât în biblioteca pasionaților de astfel de lecturi, cât și în vitrina Muzeului Poliției Române din Târgoviște.

Răzvan-Horațiu Radu

Introducere

Între 2010 și 2011, activitatea organelor judiciare din România a fost efervescentă, concretizată în numeroase ordonanțe de reținere și mandate de arestare preventivă. Coincidență sau nu, exact în acea perioadă am condus Serviciul de Reținere și Arestare Preventivă al Poliției Capitalei.

Persoane publice, politicieni, oameni de afaceri, reprezentanți mass-media, procurori, judecători, avocați, polițiști, militari, demnitari, funcționari publici, medici, hoți, prostituate, criminali, traficanți, consumatori de droguri, tineri și vârstnici, femei și bărbați au populat aresturile în număr mare, de multe ori depășind capacitatea de cazare. Poveștile lor m-au impresionat și m-au sensibilizat. Am vrut să le păstrez vii în memorie, ca nu cumva timpul să-mi schilodească amintirile. Nu vreau să uit nimic din ce am trăit, pentru că fiecare întâmplare trăită și fiecare destin întâlnit m-au completat și m-au transformat în cine sunt acum.

Cartea este construită în jurul a opt evenimente majore, care au prezentat interes pentru populație, pentru mass-media și pentru organele judiciare. În jurul lor, am țesut alte întâmplări reale care să contureze lumea arestului: o microsocietate în care persoanele încarcerate sunt obligate să conviețuiască împreună după reguli care le erau necunoscute până atunci, uneori după cutume obscure și otrăvitoare. Deciziile magistraților sau dispozițiile polițiștilor separă oamenii de familie, de persoanele iubite, de serviciu sau de afaceri, de obiceiuri și de vicii, însă nu îi pregătesc pentru viața dură a detenției. Arestații, prezumați nevinovați, se trezesc în situația în care nu știu să-și gestioneze emoțiile, să-și pregătească apărarea, să-și continue tratamentele medicale, să-și continue studiile sau afacerile. Polițiștii trebuie să-i cunoască, să-i înțeleagă, să le anticipeze reacțiile și să preîntâmpine „evenimentele negative", însă nu beneficiază de o pregătire profesională adecvată. Peste toate aceste realități ale muncii de supraveghere și de escortare se suprapun lacunele legislative, lipsa de cooperare dintre polițiști, dar și dintre Poliție și serviciile secrete, ordine și imixtiuni neclare ale superiorilor, situații inedite neprevăzute în proceduri, logistică precară, asistență medicală insuficientă.

În 2012, porțile de acces ale sediului Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă erau, de fapt, două dispozitive banale de metal ruginit, care abia reușeau să-și îndeplinească menirea. Mass-media transmitea în direct din dreptul lor atunci când anunța că o persoană a fost reținută sau arestată, căutând să surprindă imagini cu cătușe. Filmările din dreptul porților

reprezentau actul suprem al justiției instanțelor morale care prezidau în apartamentele telespectatorilor, la terase, în baruri și restaurante. Telespectatorii erau mulțumiți de „reușita" sistemului judiciar, se bucurau că cineva răspunde pentru toate neajunsurile și frustrările lor și susțineau necondiționat trimiterea în judecată a tuturor celor arătați în cătușe.

Tradus în limbaj popular, în dreptul celor două porți, arestații *pățeau rușinea*. Cu toate astea, atenția mea și a colegilor mei se concentra pe ce se întâmpla dincolo de Porțile Rușinii. Poveștile mele descriu, printre altele, evenimente și trăiri ale celor închiși, tentative de suicid și de evadare, efecte ale traficului de droguri, relațiile cu serviciile secrete și, nu în ultimul rând, îndeamnă cititorul la reflecție.

I
Începuturi

1. Împuternicirea

Lumina naturală reușea cu greu să pătrundă în toate încăperile. În jur, pereți vechi, tavane găurite, tâmplărie mâncată de cari, geamuri mate și mobilier sărăcăcios. În zilele cu soare, sporii de mucegai coborau neîntrerupt din pod – ningea ca într-un glob chinezesc după ce-l agiți. La toaletă te duceai ca într-un sat rupt de lume: hârtia igienică lipsea, ușile nu se închideau complet, deci trebuia să apelezi mereu la un coleg care să te însoțească și să te păzească din exterior. Toaletele ar fi putut la fel de bine să fie obiecte de muzeu de dinainte de anii '50. Toate contribuiau la starea noastră de spirit, la tristețea comună și la frustrarea generalizată. Mă aflam într-o clădire din apropierea magazinului Cocor, în București: Secția 10 Poliție, la începutul anului 2010.

Lângă mine, doisprezece colegi înghesuiți în biroul de trei persoane discutau aprins despre vizita la sediul secției, cu un an în urmă, a ministrului Administrației și Internelor: la scurt timp după investirea în funcție, vizitase Poliția Capitalei și anunța îmbunătățiri logistice. Secția 10 putea fi schimbată mult în bine, adaptată zilelor noastre, iar speranțele ne deveniseră sensibile la noile promisiuni. Îl crezuserăm atunci pe ministru, pentru că ne spusese ce voiam să auzim. Apoi trecuse un an, îl succedase alt ministru. Înțeleseserăm că secția noastră nu se va schimba în viitorul apropiat.

Colegii mei vorbeau toți în același timp. Nici ei nu credeau ce spun: se auzea pe holuri că vom fi relocați într-un sediu nou în viitorul apropiat. În Poliția Română, zvonurile sunt boli contagioase, se propagă rapid, se amplifică în scurt timp, conduc câteodată la paralizii ale instituției și dezvoltă anomalii în corpul profesional. Aveam să mă conving de toate aceste simptome în anii care au urmat. Colegii se repartizau deja în birourile viitoare și își stabileau relații de bună vecinătate pe holurile imaginare ale clădirii inexistente. Era încă dimineață și nu știam ce avea să ne aducă acea zi.

Pe atunci nu prea beam cafea, dar în dimineața aceea îmi cumpărasem de la aparatul din curte una servită în pahar din plastic. În Poliție, e musai să socializezi dimineața la cafea. Aproape toți colegii mei fumau și beau cafea în birou. Dacă nu bei cafeaua dimineața cu „biroul", înseamnă că o bei în altă parte, pe la șefi, pe la DGIPI (Direcția Generală de Protecție Internă): ești trădător. Soluția este simplă: vrei, nu vrei, bei cafea și în birou.

Așa că iată-mă ascultându-mi colegii, paralizat cu paharul de plastic în mână și amorțit de poziția incomodă, încercând să mă feresc atunci când ei gesticulau ori se mișcau spre fereastră să dea fumul de țigară afară. Fără să vreau, m-am sprijinit de harta răstignită pe perete, ca în toate birourile din Poliția Română, pline de hărți ce reprezintă România. Unii cred că existența hărții în birou simbolizează patriotism, alții aleg să aibă în birou atât harta Europei, cât și a României – pe aceștia îi numesc aspiranți, și-au depășit condiția de simpli polițiști și au adus o hartă în plus, au viziune –, iar alții, pur și simplu, își împovărează pereții cu harta României din snobism, din dorința de a fi în spiritul culturii organizaționale. Abundența hărților în birourile polițiștilor îmi creează impresia că suntem lipsiți de orizont sau că am fi pierduți în spațiu, motiv pentru care avem nevoie de orientare. E clar că, lucrând în București, nu îmi este de niciun folos să văd Agnita pe hartă. În spiritul discuției colegilor, am luat o hotărâre acolo, pe loc, referitoare la dotarea viitorului meu birou: „Dacă voi avea vreodată un birou doar al meu, nici de-al dracu' nu voi atârna o hartă pe pereți."

Concentrându-mă din nou la discuția lor, am constatat că deja schimbaseră subiectul: vorbeau despre cel mai recent caz al nostru. Așa-i la noi, sari de la una la alta foarte repede. De data asta, subiectul era un dosar de prostituție și proxenetism pe care tocmai îl promovaserăm Parchetului cu inculpații arestați preventiv. Îl știam foarte bine, îi făcusem referatul de terminare a urmăririi penale. Nu mai aveam energie să reiau același subiect. Privirea mi-a fugit pe peretele din fața mea și mi-a sărit în ochi o icoană. Biata de ea, de câte ori ne pileam și vorbeam porcos, colegul care se afla în imediata ei vecinătate o întorcea cu fața la perete, să nu fie prezenți sfinții la vorbele lumești. Icoana și harta României întregeau simbolistica din birourile de poliție. Gândul m-a dus spre camerele de arest, unde, la fel, icoanele sunt nelipsite. Arestații poartă icoane în buzunare, își dotează camerele cu cel puțin o imagine biblică, unii își tatuează aripi de îngeri sau chiar imagini zugrăvite pe pereții bisericilor sau catedralelor.

Comunitatea noastră, a polițiștilor, prezenta unele similitudini în forma de exprimare și manifestare religioasă cu cea a infractorilor. Pe când eram puștan în Oltenița, nu credeam că hoții, tâlharii, violatorii, țeparii, șpringarii, falsificatorii, traficanții și prostituatele au icoane și cărți sfinte. Dar ca polițist în vârstă de treizeci și doi de ani, ofițer cu zece ani vechime în Poliția Capitalei, pot spune cu certitudine că toți arestații creștini au asupra lor icoane, iconițe, calendare ortodoxe sau Biblia. La fel cum sunt absolut sigur că niciunul n-a citit Cartea Sfântă și că niciun polițist expozant de icoane pe care l-am cunoscut nu și-a consumat timpul prețios răsfoindu-i paginile. Ne declarăm creștini ortodocși, dar nu credem foarte tare în dogmele bisericești, nu știm ce

presupun normele canonice, nu știm nici măcar toate cele zece porunci și cu siguranță foarte puțini dintre noi ținem post. Suntem însă vigilenți și încercăm să îndeplinim cerința sacră de a mânca pește atunci când Biserica anunță dezlegarea la pește. Cumpărăm mai mult pește decât putem mânca, îl vrem pe cel mai mare din vitrină sau acvariu și ne lăudăm două săptămâni că în acea zi am mâncat pește. Nici nu trebuie să insistăm prea mult pe această idee pentru a fi credibili, mujdeiul vine mărturie zile întregi după dezlegarea la pește. Alte dovezi ale smereniei noastre sunt asigurate de telefoanele mobile: ele reușesc să surprindă imagini cu mesele bogate, aglomerate de farfurii pline de saramură, pește prăjit și ciorbă de pește.

Icoanele deveniseră în acea vreme obiecte de cult nelipsite din unitățile de Poliție. Poate că unii polițiști fuseseră inspirați de obligația de a avea o Biblie în birou, necesară depunerii jurământului martorilor, și se gândiseră să amplifice atmosfera religioasă. Dacă prin birourile polițiștilor puteau fi întâlnite din când în când icoane, birourile șefilor se transformau de-a dreptul în mici altare. După ce dobândești calitatea de șef, nu trebuie să faci niciun efort să le achiziționezi. Icoanele vin singure la tine încă din momentul numirii, „al ungerii", încă de la promovarea ta. Subordonații fac o chetă și îi aduc cadou noului șef o icoană, câțiva preoți care sunt arondați secției vin și ei cu câte una, apoi șefii șefului, dacă îl are vreunul la suflet, îi trimit și ei o icoană. Acum, rămâne între noi: în Poliție ajungi șef dacă există șefi care să te aibă la suflet, *altfel* nu se poate. Abundența icoanelor pe pereți atrage atenția asupra persoanei care ocupă biroul, îi crește prestigiul și pedigriul. Este deosebit de important pentru un polițist să se asigure că-și păstrează o rezervă din ce a primit pentru ca el, la rândul său, să poată face cadou icoane șefilor, colegilor sau subordonaților fără să mai cheltuie din salariu.

Nu e ușor să intri în circuitul icoanelor, e o sarcină greu de dus. Dacă strângi prea multe, nu reușești să le mai administrezi corect. Trebuie să le reintroduci în sistem și să le dai repede mai departe, sub formă de cadou. Credincios fiind, rămâi cu o problemă greu de gestionat: ce să faci cu scumpele odoare care îți prisosesc? Nu poți să le arunci, e păcat. Le pui pe pereți și îți mărești patrimoniul cultural.

Câteodată mă umfla râsul când mergeam la o ședință într-un birou dotat cu multe icoane și auzeam incantații ale unor șefi nervoși, exaltați de bucuria de a fi singurii care țipă în biroul lor la noi, muritorii de rând. Râdeam pentru că nu înțelegeam de ce mai atârnă pe peretele dinspre răsărit mulțimea de icoane, dacă ei le bălăcesc în vâltoarea de înjurături, invective și onomatopee, păstrându-le doar ca trofee de vânătoare, fără viață, fără semnificație, total inutile.

Eram înconjurat de douăsprezece persoane care vorbeau în același timp, și totuși eram pierdut în gânduri. Sorin[2], șeful și prietenul meu, s-a uitat la mine râzând și m-a bătut pe umăr:

– Îți sună telefonul, e a doua oară! Singurul motiv pentru care te înjură lumea e pentru că nu răspunzi la telefon!

Am răspuns și am auzit clar:

– Ce faci, copile? Tot pe silențios îl ții?

Interlocutorul meu râdea: așteptase destul de mult să răspund odată la telefon.

Nu aveam cum să-i confund vocea. Era adjunctul Poliției Capitalei – domnul Mateescu, care îmi fusese șef de sector vreme de trei ani și văzuse ceva în mine. Sub comanda dumnealui fusesem șeful Biroului de Cercetări Penale al Secției 7 Poliție. În perioada aceea, am avut multe realizări profesionale și îmi plăcea ce fac, însă a trebuit și să mă descurc singur în fața provocărilor interne. Șefi și colegi din secție mi-au sabotat mai multe decizii și m-au pus în posturi neplăcute, lucru pe care nu i l-am dezvăluit domnului Mateescu. Am rezistat până când am reușit să mă transfer, fără acordul lui, la Secția 10 Poliție. Iritat de gestul meu, îmi spusese în glumă că-mi taie gleznele pentru că am trecut *peste semnătura lui* și că viitorul meu ca polițist este în Oltenița. Am avut de tras pentru îndrăzneala de a solicita și de a obține transferul. Mă amăgeam cu gândul că acum sunt în sectorul 3 și că nu mai are putere asupra mea, dar iată că greșeam amarnic. Fostul meu șef avansase… și avea din nou autoritate asupra mea.

Am bâiguit un salut:

– Am onoarea, să trăiți!

– Te rog să treci pe la mine când ai timp! La etajul unu!

Apoi a închis. Nu mi-a lăsat loc de refuz și nici nu mi-a oferit vreun indiciu cu privire la ce urma să discutăm. Sorin îmi urmărise vocea și gesturile și înțelesese că fusesem chemat:

– Drace, ori e avansare, ori e rost de pantaloni în vine. Fugi și vezi ce-ți rezervă viitorul! Ai toată susținerea mea.

Nu aveam timp să merg până la străduța lăturalnică unde îmi parcasem mașina pentru ca apoi să caut parcare lângă sediul Poliției Capitalei. Am plecat în fugă din fața secției prin Centrul Istoric. Zgomotul pantofilor pe piatra cubică și respirația ritmică erau singurele repere pe care le aveam. Gâtul mi se uscase de emoție și de efort. Nu știam care este motivul pentru care fusesem chemat în ceruri. Să ajungi în clădirea înaltă de pe Calea Victoriei însemna, de cele mai multe ori, să fii chemat de șefi sau de polițiștii Serviciului de Control.

Mă alina gândul că nu îi voi întâlni pe cei de la Control, dar mă speria momentul în care aveam să ajung în biroul directorului general adjunct.

Pe strada Lipscani m-am apropiat de un clovn care ținea în mâini un papagal și un sertar din lemn plin cu bilețele. Cum ar fi fost să extragă pasărea un bilețel pentru viitorul meu? Să hotărască pentru mine, în locul meu. M-ar fi scutit de multe emoții, de gânduri negre, de momente dificile. Sincer, nu mai vedeam niciun viitor pentru mine în Poliție, dar nici nu știam ce altceva aș fi putut să fac în viața asta. Am renunțat însă la ideea de-a aștepta să-mi dicteze un papagal viitorul și am înaintat prin Centrul Istoric fără să mai alerg.

Am intrat în Poliția Capitalei resemnat: nu mi se puteau întâmpla lucruri pe care să nu reușesc să le gestionez. Domnul Mateescu mă apreciase foarte mult înainte de a mă muta în Poliția Sectorului 3, nu mă putea urî atât de tare, încât să-și dorească să-mi facă rău. Se respecta prea mult pentru a-și face un scop din a-mi face zile grele. Pe de altă parte, Sorin îmi sădise și o întrebare în suflet: „Oare e posibil să fiu promovat?" Structura de Cercetări Penale, în care mă specializasem, se destrămase și nu mai aveam un orizont în direcția asta. Poate că eram în stare să am performanțe și în alte structuri ale Poliției Capitalei, dar nu conștientizam. Eram lipsit de orice optimism când mă gândeam să încep o activitate nouă în instituția în care lucram.

Înainte de a intra în biroul directorului general adjunct, am văzut din secretariat, prin fereastra larg deschisă spre bulevard, un copac bătrân, deformat și înverzit parcă prea devreme. Se afla în apropierea Cercului Militar Național și avea o singură sarcină, aceea de a fi martor al activităților cotidiene bucureștene. Își întindea crengile curioase spre fereastra secretariatului, dornic să-mi vadă performanța artistică în fața superiorului meu. Copacul m-a liniștit. Se luau decizii grele în „Birourile Ovale" ale clădirii, iar copacul lua cunoștință de ele impasibil, calm, știind că orice hotărâre are un efect care se diluează în timp. Încrederea lui m-a molipsit și pe mine, astfel că am intrat liniștit în încăpere.

În birou se aflau adjuncții Direcției Generale de Poliție a Municipiului București. Prietenoși, m-au invitat să mă așez. Directorul general Guran era în concediu, iar la comandă era desemnat domnul Constantin. *Împuternicitul* m-a întrebat scurt:

– Vrei să conduci Serviciul de Reținere și Arestare Preventivă al Poliției Capitalei?

M-am relaxat pentru o secundă: n-aveam să ajung cu „pantalonii în vine". Am răsuflat ușurat, dar aerul n-a mai intrat în plămâni. Am rămas cu ochii ațintiți spre covorul vechi de pe podea, parcă așteptând un răspuns de la el. Uite că scăpasem de dracu' – nu era vorba despre o dulce răzbunare a șefului meu – și-l întâlnisem pe ta-su'. Eram întrebat dacă pot conduce o structură

gigantică, nouă, plină de probleme organizatorice, logistice, funcționale, de personal, de igienă, de cine știe câte alte probleme.

Cu trei ani în urmă, fusesem șef al Biroului de Cercetări Penale în Secția 7 de Poliție. Funcția venea la pachet împreună cu arestul secției, unde am avut în custodie femeile reținute și arestate de pe raza Bucureștiului și a județului Ilfov. Fusese o perioadă foarte grea, în care mă confruntasem cu multe probleme inedite. Reușisem să le rezolv destul de bine, atrăsesem atenția atât a conducerii Poliției Sectorului 2, cât și a Poliției Capitalei. După o perioadă, profilul arestului a fost schimbat. Arestatele au fost înlocuite de arestați periculoși. Cred și acum că atunci și acolo am făcut parte dintr-un experiment extrajudiciar. Au fost adunați oameni extrem de violenți într-un spațiu mic, aproape lipsit de reguli, insalubru, încins și umed, sub comanda mea, un tânăr de douăzeci și opt de ani. Culmea e că mi-a plăcut provocarea aceea și am trecut cu bine peste hopuri, chiar dacă viața mi-a fost amenințată de câteva ori.

Gândindu-mă la toate astea, am înțeles motivul pentru care m-a sunat domnul Mateescu. Mă recomandase pentru funcția de șef al serviciului pentru că știa toate evenimentele trăite de mine la Secția 7 de Poliție. Trebuia să răspund întrebării domnului Constantin. M-am auzit rostind clar și ferm:

– Nu!

Cei doi directori s-au uitat unul la altul zâmbind. Pesemne știau că acesta va fi răspunsul meu. Domnul Mateescu a plusat:

– Marian, ți se deschid noi perspective. Poți să avansezi ușor, să cunoști alte persoane, să-ți lărgești orizonturile. E o funcție foarte mare, iar tu știi să conduci un arest. De ce nu încerci să le conduci pe toate? Vom fi lângă tine, vei avea sprijinul nostru.

– Am condus un arest. Știu ce înseamnă. Arestații sunt violenți, de multe ori rău intenționați, din funcția asta vezi cum li se distrug familiile, dotarea este insuficientă, arhaică, aproape inexistentă, condițiile de muncă sunt improprii. Actele normative sunt neaplicabile și asta mă transformă în țintă vie în fața publicului, în fața presei, a șefilor, a subordonaților, a arestaților.

Domnul Constantin a reușit să-mi oprească tirada, încercând să mă detensioneze și să-mi dea timp să respir. S-a arătat surprins de refuzul meu și a insistat să mă mai gândesc.

– Ești tânăr, ai posibilitatea să schimbi ceva, să așezi lucrurile cum le vezi tu, cunoști legislația foarte bine. Eu cred că ar fi bine să te mai gândești. Când vii cu un răspuns?

Am înțeles că oferta era serioasă. Mă jucam cu focul dacă nu ieșeam elegant.

– Domnule Tudor, te așteptăm într-o săptămână cu alt răspuns, eu zic să te mai gândești!

Domnul Constantin mi-a strâns mâna după ce s-a ridicat de pe scaun. Domnul Mateescu a râs cu subînțeles. Mi-a strâns mâna și m-a bătut părintește pe umăr. Nu-mi mai purta pică: lăsase în urmă tot ce se întâmplase și îmi oferea o nouă direcție de dezvoltare.

Le-am mulțumit pentru oportunitate și pentru că s-au gândit la mine. Am ieșit din „Biroul Oval" și din clădire.

De ce mi-era frig? Trăisem emoția întâlnirii cu fostul, acum noul meu șef. Cu ani în urmă, trecuse de la prietenie la dușmănie, sau cel puțin așa crezusem în prostia mea. Îmi creionase și o cercetare prealabilă. Fusesem găsit vinovat pentru că nu terminasem în termen de un an o cercetare prealabilă a unui polițist, deși mă mutasem cu serviciul de la Poliția Sectorului 2 la Poliția Sectorului 3. Nu mai aveam competența să finalizez acea cercetare, dar nu conta. Trebuia să fiu pedepsit. Mă interogase un ofițer acru și răutăcios de la Serviciul Control Intern, chiar de ziua mea de naștere, ca să simt că e groasă. Nu avea probe, dar eram țintă și trebuia s-o simt.

Am contestat actul administrativ prin care fusesem declarat vinovat și am câștigat. Aveam să aflu mai târziu că acest rezultat i-a supărat pe domnii de la Serviciul Control Intern, ba chiar destul de mult, pentru că ce mi-au făcut ulterior a sfidat orice urmă de bun-simț. Mi-am amintit acest fapt acum, când același om îmi întindea o mână pentru a evolua în cariera mea de polițist.

Da, îmi era frig pentru că era o dimineață foarte rece de februarie, o zi de miercuri. Mi-am dat seama că sunt în cămașă. Plecasem spre clădirea odioasă din Calea Victoriei fără geacă, alergând. Eram înghețat bocnă când am ajuns la Secția 10. Nu știam ce să le spun celorlalți, așa că am preferat să plec acasă. Mi s-a părut că timpul a trecut foarte repede când mă gândeam cum să-mi justific refuzul în fața unui om care îngropase securea războiului și care încerca să mă promoveze într-o funcție la care nici nu visasem.

Cunoșteam bine lumea asta, doar eram de zece ani în Poliție. În 2000, mi-am început serviciul la Secția 9. În prima zi de lucru, colegii mai în vârstă mi-au spus că am intrat în Poliție când trebuia să ies. Într-adevăr, instituția era la acea vreme cariată. Reprezenta o lume a nepotismului, era deținută de politicieni și ce mă surprindea cel mai puternic era faptul că unii interlopi aveau acces la birourile și la telefoanele unor șefi mai repede decât aveam eu și colegii mei. Chiar și în momente critice, se întâmpla ca unii dintre noi să aștepte să intre la un șef în timp ce înăuntru el bea o cafea la filtru cu un *domn* interlop. E drept că trebuie să ai acces la lumea asta – dacă toate ușile sunt închise interlopilor, atunci rezultatele polițiștilor sunt mult mai slabe. Se spun multe în spatele ușilor închise, dar e bine că există, totuși, un dialog.

M-am format ca polițist de cercetare penală. Aveam experiența conducerii biroului Cercetări Penale de aproximativ patru ani. Știam să lucrez corect și

eficient și poate cea mai importantă deprindere a mea fusese aceea de a cunoaște bine oamenii. Puteam face profilul unei persoane de când intra în birou, se prezenta și se așeza pe scaun.

Vineri dimineață, mă aflam într-un cadru similar cu cel de miercuri, împreună cu colegii pe holul secției, într-un fum generos, care se impregna încet, dar sigur în haine. De data asta, deși era gălăgie, nu auzeam pe nimeni. Toată lumea se pregătea de weekend și, ca în orice structură de poliție, așteptam sfânta ședință de vineri. Polițiștii trebuie să țină lângă ei telefonul mobil și agenda în special vinerea. Întotdeauna se întâmplă ceva în această zi.

Pe afișajul telefonului meu a apărut cu litere de-o șchioapă „Domnul Mateescu". Telefonul suna și mă uitam la el uimit că fostul șef mă caută a doua oară într-o săptămână.

– Am onoarea, să trăiți!

– Copile, când ai timp, te rog să vii la mine în birou! E vreo ședință la voi? Trebuie să le spun șefilor tăi că am nevoie de tine urgent?

– Șefu', în douăzeci de minute sunt la dumneavoastră. S-a întâmplat ceva?

– Te aștept! Vezi că tu și Gore sunteți singurii oameni care mă fac să aștept. Încearcă să mă convingi că te miști mai repede decât Gore!

Gore era alt șef din Poliția Capitalei. Un șef pe care ți-l doreai și un polițist cu care voiai să lucrezi. Mă bucuram că mă aseamănă cu el, căci eram mai tânăr și mă simțeam bine să știu că putem fi comparați. Din păcate, amândoi eram cunoscuți pentru că întârziam. Cu noi se întâmpla mereu ceva și nu reușeam să fim punctuali.

Cu toate astea, am reușit să respect termenul impus și am ajuns în anticameră, unde l-am întâlnit pe Mircea, secretarul domnului director.

– Ce faceți, domnu' Marian! Sunteți bine? Nu ne-am văzut de mult.

Mircea era întotdeauna pozitiv. Un om zâmbitor și decent. Mă bucuram că se mutase odată cu domnul Mateescu aici. Lucraserăm împreună în același colectiv și asta ne apropiase foarte mult. Polițiștii au un puternic sentiment de apartenență la grup. Chiar dacă ne este greu să recunoaștem, suntem uniți. Petrecerile noastre sunt zgomotoase. Poveștile sunt întotdeauna atractive, caraghioase, vesele. Lăutarii din București sunt un liant puternic pentru grupurile noastre.

– Mircea, ajută-mă! Cum e șefu' azi? E OK?

Întrebasem pentru că nu înțelegeam de ce sunt chemat. Așteptam o șoaptă, un indiciu. Mircea a zâmbit, dar nu mi-a răspuns. Din încăpere a ieșit domnul Mateescu însoțit de Tiberiu – șoferul lui, pe care îl știam tot de la Sectorul 2.

– Gore se mișcă mai bine! Hodorog, dar mai bine decât tine. Ce dracu' ți-a luat atât de mult? Crezi că am toată ziua la dispoziție? Tiberiu, dă drumul la motor să se încălzească.

Tiberiu mi-a strâns mâna, mi-a făcut cu ochiul și a coborât în viteză spre garajul auto al șefilor. Ei aveau o zonă unde puteau parca mașinile, în timp ce noi, ceilalți, ni le lăsam pe la Eroilor…

– Te-ai îmbrăcat frumos astăzi. Pleci undeva?

– E zi de ședință… Nu știi cine îți calcă pragul, am glumit eu. Un înalt obraz de IGP, de Capitală! Nu, șefu', azi e vineri și urmează să mergem la părinți. N-am mai fost de două luni întregi la ei și sunt la cincizeci de kilometri de București, în Oltenița.

– Măi, Mariane, tu vorbești cam mult. Stai în față, eu rămân în spate.

Am urcat în mașină și am vrut să întreb ce caut eu acolo. N-am avut curaj. Tiberiu tăcea, iar directorul general adjunct se uita pe fereastră.

– Te-ai mai gândit?

Avea o voce calmă, dar gravă. În ciuda numeroaselor ore în care mi-am imaginat cum va decurge acest moment, toate răspunsurile posibile pe care mi le pregătisem mi-au pierit din minte. Îmi era greu să spun din nou NU, dar parcă mai așteptam ceva de care să mă agăț. Speram că poate-mi va oferi și altceva. Dar degeaba. Domnul Mateescu mi-a întins o hârtie tehnoredactată din care n-am înțeles nimic. Îl auzeam că râde în timp ce încercam să citesc și nu înțelegeam nimic. Interviul ăsta în mașină nu mă ajuta. Parcă toată agitația din București intrase în coala de hârtie. Fugeau literele, țipau la mine, se ascundeau pe sub degete și, dacă eram foarte atent, le auzeam cum râd pe seama mea. Am reușit să deslușesc textul: era dispoziția directorului general al Poliției Capitalei prin care eram împuternicit la conducerea Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă. Nimic altceva n-a mai fost lizibil pentru mine.

– Da, Mariane, e numirea ta în funcție pentru o perioadă determinată. Nu mai poți da înapoi. Sper să nu mă faci de râs și să construiești ceva în castelul ăsta de nisip. Avem încredere în tine, ai fost verificat și știu că ai cunoștințe în domeniul juridic și judiciar. Dă-te jos, am ajuns!

Tiberiu mi-a întins mâna:

– Șefulică, felicitări!

I-am mulțumit și am coborât în fața clădirii unde își avea sediul serviciul respectiv, denumit de presă Arestul Direcției Cercetări Penale. Denumirea era incorectă, căci direcția fusese desființată, iar clădirea intrase în administrarea Direcției Generale de Poliție a Municipiului București. Serviciul de Reținere și Arestare Preventivă îi păstrase arestul, denumit Centrul de Reținere și Arestare Preventivă nr. 1. Ulterior, a primit denumirea colocvială Arestul Central și, ceva mai târziu, a fost botezat Beciul Domnesc.

2. Un sediu nou, dar vechi

Tiberiu intrase cu mașina în curtea imobilului din strada George Georgescu pe porțile principale: din tablă, vopsite roșu, grena sau maro, în orice caz, ruginite. Greu de ghicit care fusese culoarea originală, artistul lăsase loc interpretărilor. Câteva zile mai târziu, colegii mi-au spus că sunt numite Porțile Rușinii. Presa transmitea imagini foto sau video cu persoanele reținute sau arestate aflate sub escortă în cadrul acestor porți. Indiferent de motivul pentru care persoanele erau private de libertate, momentul de expunere a lor în public era negreșit în dreptul porților. Acolo păteau rușinea cei conduși la arest.

Când autoturismul de serviciu a ajuns în dreptul Porților Rușinii, acestea au scârțâit încet și trist, apoi s-au deschis. Marcau momentul trecerii din spațiul public într-o zonă obscură, necunoscută publicului. Nu era vreun sistem automat, ci fuseseră deschise de un polițist bățos, mirat și vădit emoționat de vizita inopinată a directorului general adjunct. Ochii i s-au oprit pentru o secundă asupra mea: nu mă cunoștea. Simțeam că de la ferestrele clădirii cu două etaje, din spatele perdelelor vechi și prăfuite, ne privesc mai multe persoane. Încercau să ghicească dacă e sau nu de bun augur vizita *blitz* a unui mare șef, însoțit de un tânăr brunet, slăbuț, de înălțime medie.

Agentul-șef Casian Geartu s-a prezentat scurt și gâtuit de emoție.

– Domnule director general, cadrele de conducere sunt în sala de ședințe.

Domnul Mateescu l-a salutat scurt și a început să urce treptele câte două odată, în vreme ce Geartu a rămas în poziție de drepți. Am urcat și eu și m-am uitat în urmă la el: nici nu mișca. M-am temut să nu fie toți la fel de speriați de conducere.

Am intrat într-o sală mică și sărăcăcioasă, cu mobilier străvechi. Scaune cu picioare rupte și tapițerie jupuită și descusută înconjurau masa imensă din lemn din mijlocul încăperii. Furnirul de pe marginea mesei se dezlipise și atârna neputincios, căutând o uniformă de care să se agațe. Cei mai mulți polițiști erau în picioare și ne așteptau să intrăm în încăpere și să ne așezăm. Ofițerii erau la masă și scriau în agende cu chipuri grave, lăsând să se înțeleagă că sunt importanți, ocupați și deosebit de interesați de vizita fulger care se abătuse asupra lor. În Poliție, și în general în administrația publică centrală, este deontologic și obligatoriu să vii la ședință cu o agendă. Funcționarii își prezintă cu mândrie agendele căpătate de la diverse persoane fizice sau juridice la început de an calendaristic. Unele sunt groase, altele cu coperte interesante, altele au diverse însemne sau provin din medii economice strategice. În mod clar, ești valoros și cu pedigri dacă reușești să impresionezi cu agenda pe care o ai, nu poți fi un oarecare.

S-au ridicat toți în momentul în care am intrat. S-a instalat o liniște apăsătoare, întreruptă în scurt timp de vocea joasă a comisarului-șef Costel Calancea, care a început să raporteze fără să fie întrebat despre numărul de polițiști aflați în încăpere și despre bucuria nemărginită de a-l avea în rândurile lor pe domnul director general adjunct. În timp ce el încerca să dea un sens frazelor ciufulite și dezlânate, domnul Mateescu a dictat serios și grav:

– Luați loc!

Îl cunoșteam și înțelegeam că venirea noastră acolo avea și altă însemnătate decât aceea de a anunța desemnarea mea în funcția de șef al serviciului.

– Stimați colegi, am venit aici pentru a vi-l prezenta pe noul șef al Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă – domnul inspector principal Tudor Marian. Dispoziția nr. 171 din 10 februarie 2010 este actul administrativ prin care domnul director general îl împuternicește la conducerea subunității.

Era liniște. Atenția tuturor se îndreptase către mine. Ieșisem din întuneric și străluceam, eram vizibil. Simțeam toți ochii ațintiți asupra mea și mi-am dat seama că îi știu pe câțiva dintre cei prezenți. Îi vedeam pe agenți că încearcă să se apropie de masă pentru a mă vedea mai bine, dar fără a ieși din anonimatul conferit de grupul mare. Știau că e bine să nu ieși în evidență și să nu stai în ochii șefului, reguli care le asigurau stabilitate în funcție și lipsă de griji pentru viitorul profesional.

Reacția ofițerilor, în schimb, a fost curioasă. Erau surprinși de alegerea conducerii Poliției Capitalei: eram prea tânăr. Toți se așteptau să fie împuternicit comisarul-șef Calancea, al cărui grad militar echivalent era de colonel, în vreme ce eu, cu gradul militar echivalent de căpitan, eram cel mai tânăr dintre cei prezenți. Domnul Calancea era în mod vădit furios, îi auzeam vocea interioară cum urlă de ciudă, iar ochii i se înroșiseră de neputință și de ură.

– Domnule director general, a luat el cuvântul, suntem bucuroși să-l avem pe Marian printre noi. Îl știm de când lucram în sediul Poliției Capitalei și îi controlam activitatea de șef al biroului Cercetări Penale la Secția 7 de Poliție pe linie de arest. Cred că îți amintești, Mariane?

Semnalul său fusese clar: i-am fost șef lui Marian, l-am controlat, l-am îndrumat și iată că nu îi acord respectul cuvenit. Trebuia deci să învăț care îmi este locul. Deși fusesem numit șeful său direct, nu îmi menționase nici gradul și nici funcția, ci mă tutuia.

– Este tânăr și poate învăța multe aspecte din munca de arest de la noi, cei cu experiență și „cu state vechi" în Poliție. Activitatea de arest este sensibilă, solicită cunoașterea „cărților", experiență și stăpânire de sine. Noi suntem dispuși să colaborăm deschis, ușile ne sunt deschise pentru Marian oricând. Lucrez la Arest de peste cincisprezece ani.

Nu eram pregătit de lupta care urma să se desfășoare pe atâtea planuri: legislativ, logistic, medical, psihologic, infracțional, relațional și interinstituțional. Trebuia să aduc echilibru în această etalare de forțe, iar răspunsul meu trebuia să fie clar și simplu:

– Sunt mândru să fiu numit la conducerea serviciului și sunt sigur că voi aduce schimbări majore în structură, relaționare și modul de lucru. Îi mulțumesc domnului director general pentru împuternicire. Am să rog ofițerii ca, după această ședință, să rămână în sală și să-mi prezinte organizația cu bune și cu rele.

Nu știu de unde îmi veniseră cuvintele acelea rigide. Niciodată n-am putut să-mi pregătesc un discurs, dar mă descurc după ce trec de pragul emoțional.

– Sper ca Marian să fie omul care va aduce echilibru aici și care va reuși să vă omogenizeze. Spargeți bisericuțele și vă rog să fiți uniți sub conducerea lui. Are întregul nostru sprijin și așteptăm ca schimbările să vină în cel mai scurt timp. Anul acesta, în luna iunie, vom primi vizita Comitetului European pentru Prevenirea Torturii. Raportul lor va fi prezentat domnului prim-ministru al României. Înțelegeți importanța momentului: trebuie să găsiți împreună soluțiile.

Domnul Mateescu s-a ridicat și, în același moment, eu și întreaga suită eram în picioare.

– Succes, ne auzim mai târziu. Luni, la ora zece, te aștept la ședința de comandă a Poliției Capitalei! La revedere!

A părăsit sala în aceeași viteză cu care venise, lăsându-mă singur cu întreaga suflare de polițiști curioși. Nu știam de unde să încep și cu cine să termin. Mă gândeam la colegii și șefii din Poliția Sectorului 3 pe care îi lăsasem de dimineață în birou pentru a mă prezenta la conducerea instituției. Știau că am fost numit în funcția asta? Trebuia să fac eu ceva? Serviciul de Resurse Umane soluționase toate întrebările mele? Nu. Nu rezolvase nimic. Trebuia să le iau pe toate încet și de la zero, cel mai probabil singur.

Am încercat să scap repede de ședința în care ne-am „mirosit" unii pe alții, încercând să ne cunoaștem mai bine. Un agent mai în vârstă își tot băga mâna în păr și se uita iritat spre ofițeri când aduceau subiecte noi în discuție. Se uita la ceas, clătina din cap și își lovea pantalonii de uniformă cu mâna dreaptă. Se grăbea și noi îl țineam pe loc.

– Dacă vă grăbiți, e OK, i-am zis. Puteți merge, discutăm luni pe îndelete ce doriți să-mi spuneți acum. Vă văd agitat.

– Așa e el, să pară important. Ce e, Boboc? Te grăbești să pleci la țară? Nu vezi că avem probleme importante de discutat? Domnule director, vă rog să-l scuzați, a comentat un coleg.

Era prima dată când mi se întâmpla isprava asta: cineva mi se adresa cu „domnule director". Nu-mi plăcea să mi se spună astfel, dar pica bine după nonșalanța cu care mi se adresase comisarul-șef Calancea.

– Domnule director, să trăiți! Sunt Boboc Ion, gospodarul Aresturilor, de nu aș fi fost gospodar... Vă rog să-mi acordați două minute separat, dacă se poate. E urgent și știu ce spun. Am experiență în poliția asta, n-am albit degeaba aici.

M-am scuzat și am ieșit împreună cu el din sală. L-am urmat la parter, salutând continuu polițiștii pe care îi întâlneam – erau mulți, foarte mulți. Am parcurs rapid holul lung, căci nea Ion se grăbea. M-a introdus într-o încăpere mică din capăt, unde o polițistă tânără, brunetă și emoționată s-a ridicat și m-a salutat. Se numea Andreea și era secretara mea. Ne-am plăcut încă de la început și am lucrat foarte bine împreună. Cei doi mi-au prezentat *biroul meu*. Se intra din secretariat și era o încăpere micuță, dotată sumar, cu pereții albi. Au rămas amândoi acolo, era clar că se sfătuiseră cum să-mi dea vestea:

– Șefu', la poartă sunt trei ingineri de la ENEL. Vor să facă o inspecție la transformatorul din clădire și la contorul electric general; au cerut să vorbească cu dumneavoastră. Au spus că e foarte grav ce vor să vă comunice.

– Nea Ioane, hai să-i întâmpinăm la poartă. Andreea, te rog să anunți ofițerii că vom continua ședința luni.

Casian Geartu era bun de amfitrion, întreținea discuțiile cu vizitatorii. Mi-am dat seama că toată lumea ar fi vrut să afle câte ceva despre clădirea asta sumbră din mijlocul orașului, iar Casian reușea să le livreze povești scurte, fără să transmită informații sensibile sau de securitate a clădirii.

Am făcut cunoștință cu inginerii și m-am oferit să-i conduc în birou. S-au legitimat, colegul de la poarta de acces le-a înregistrat datele, apoi m-au rugat să-i însoțesc la transformator. Nu îmi mai aminteam nici măcar unde am biroul în clădire, deci nu aveam nicio idee despre locul în care ar fi trebuit să ajungem. Cert este că, atunci când au deschis ușa din tablă a transformatorului, n-am înțeles nimic din dispozitivele electrice, însă mi-a atras atenția o bucată de fier înroșit, în formă de U. Mi-au spus că e o improvizație care ne ajută să consumăm fără să plătim – practic, furam energie electrică. „Furam" la plural, noi toți, pentru că acum făceam și eu parte din marea familie a polițiștilor de la Arest, deci furam împreună.

Nea Ion nu avea nicio idee cum ajunsese fierul ăla să facă minuni. Nu mă mințea, era mai încurcat decât mine, poate pentru că era primul bănuit de furt. N-am vrut să mă scuz în fața inginerilor și să le spun că sunt în clădire de aproximativ o oră; eram șeful și răspundeam pentru tot ce se întâmpla acolo.

– Înțeleg că este o metodă prin care s-a evitat înregistrarea consumului energiei electrice. Sun la Serviciul Financiar și vă asigur că vor achita toate

diferențele față de consumul mediu lunar, le-am spus inginerilor.

– Domnule Tudor, noi vom anunța Poliția Capitalei și vom solicita o cercetare la fața locului pentru ca dumnealor să controleze cine a sustras energie electrică. Este procedura internă și face parte dintr-un acord comun cu Poliția Română.

Țineam mâinile în buzunarele pantalonilor, ca să nu mi le înfig în cei din jurul meu. Mă uram pentru poziția în care ajunsesem în mai puțin de o oră. Devenisem mare șef și, totodată, principalul suspect de furt calificat.

– N-am unde să fug. Suntem deja în Arest. Ideea e că noi suntem Poliția și nu știu cum să procedăm. Inițiați procedura și mă anunțați pe mine pentru ca eu să mă investighez, să mă cercetez pe mine însumi?

Cei trei angajați ENEL erau contrariați de realitate. Erau în Arest și mă anunțau că mă vor reclama pentru furt. Total incomodă poziția lor. Salvarea a venit de la nea Ion.

– Domnu' director, domnilor, nu suntem doar noi în clădire. O spun pentru că șefu' abia a fost numit director aici la noi, e nou și nu știe. Va trebui să-i reclamați și pe generalul de jandarmerie care conduce unitatea de jandarmi din curte, pe domnul procuror militar general – Parchetul Militar este în aceeași curte cu noi – și pe președintele Casei de Pensii a Ministerului Administrației și Internelor, îi găsiți în stânga imobilului nostru, vă rog să-i vizitați și pe ei, sunt mereu bucuroși de oaspeți. Toți consumă energie din același transformator.

Cei trei au ieșit pe hol și au dat mai multe telefoane, iar noi am așteptat să vedem ce indicații dau șefii direcți și indirecți din ENEL, găsind similitudini în modul de escaladare a problemelor între compania privată și instituția Poliției. Dumnezeii aveau să decidă după zeci de minute de raportări. Era momentul să îmi sun și eu Zeitatea Supremă. Când a auzit că sunt suspect de furt de energie electrică, directorul general mi-a spus că e cea mai bună glumă pe care a auzit-o. Nu a râs, pentru că ineditul situației nu impunea o descărcare nervoasă, ci multă precauție. Indicația a fost simplă: să revin cu un apel după ce aflu care este verdictul companiei furnizoare.

Decizia a fost clară: nu vor face reclamație, întrucât nu au fost înregistrate diferențe de consum în lunile anterioare, iar pentru luna în curs nu puteau da un rezultat încă. Au îndepărtat soluția ingenioasă și absolut rudimentară prin care cineva se gândise să facă economie prin neînregistrarea consumului de curent electric, mi-au urat succes în activitate și s-au amuzat de problemele cu care deja mă confruntam aici. Niciunul nu își dorea să fie „în pielea mea".

După ce i-am condus la poartă și le-am mulțumit pentru înțelegere, l-am anunțat pe domnul director general. Era de înțeles că asta va fi soluția și m-a asigurat că vor mai fi multe probleme de rezolvat.

Încă mă gândesc la acel moment. Trei angajați ai companiei furnizoare de energie electrică au venit la sediul serviciului la scurt timp după ce am fost împuternicit și au făcut o constatare care l-a uimit până și pe administratorul clădirii, nea Ion. El era acolo de peste un an și nu știa de improvizația ilegală care punea în pericol mai multe clădiri și instituții. Totuși, consecința constatării lor fusese că ar trebui să fiu cercetat penal, așa încât împuternicirea ar fi încetat, ar fi urmat să fiu cercetat disciplinar și nu aș mai fi putut participa la un eventual examen de ocupare a funcției de conducere. Nu vreau să mă gândesc la o sentință penală împotriva mea și la eventualele daune civile pe care ar fi trebuit să le plătesc. În același timp, a fost ciudat că inspectorii constatatori și-au dat seama că nu poate fi cuantificată pierderea: asta însemna că improvizația era extrem de recentă și că nu colectaseră încă datele din care să reiasă diferența de consum de curent electric. Probabil că bucata de fier fusese montată în acea zi sau cu câteva ore în urmă – poate sunt paranoic, dar nu pot să nu mă gândesc că cineva a încercat să-mi „construiască" un dosar penal. La vremea respectivă, nea Ion a fost de acord cu ce gândeam, iar asta a contat mult pentru mine. Conducerea Poliției Capitalei mă voia aici, în vreme ce altă conducere, a altei instituții, nu-și dorea să rămân nici măcar până la sfârșitul zilei. Nu știu nici acum cine a fost atât de precaut, încât a regizat atât de atent o secvență ca asta. Nici nu mai contează.

Când m-am întors în sala de ședințe, era goală. L-am rugat pe nea Ion să-mi prezinte clădirea și am reușit să o vedem în mai puțin de cincisprezece minute. Se asemăna foarte mult cu clădirile comuniste în care fuseseră instituțiile de stat, doar că aceasta avusese statut special – fusese însușită de Miliție și de Securitate. Ambele își ținuseră aici, cu mulți ani în urmă, subiecții cei mai importanți de la care puteau obține informații interesante sub presiunea *insistențelor fizice repetate*. Aripa Catanga reprezenta o zonă din spațiul de arest care fusese utilizată de Securitate. Arăta îngrozitor chiar și în 2010, când am văzut eu clădirea pentru prima dată. Despre ea aș putea scrie multe lucruri urâte care mi-au fost povestite, însă prefer să spun doar că i-am dat destinația de debara a arestului și am încercat să șterg orice amintire legată de chinurile și suferințele oamenilor care au fost obligați să o „viziteze". Nu îmi permit să descriu clădirea din rațiuni lesne de înțeles, dar, ca o curiozitate, menționez că holurile arestului însumează aproximativ o mie de metri lungime. Mă uitam curios la pereții vopsiți în culori triste, ușile mute care ascundeau în spatele lor destine, ascultam bâzâitul neoanelor și așteptam să mă surprindă ceva care să confirme faima acestui spațiu. Nimic nou, nimic extraordinar, totul se înscria în tradiționalul aresturilor din București. Nu puteam să prevăd că fiecare centimetru pătrat din spațiile arestului și fiecare om întâlnit în acea perioadă

acolo se vor întipări adânc în memoria mea și îmi vor influența viața, spiritualitatea, raționamentul și sensibilitatea.

Intrasem în biroul polițiștilor care asigurau paza atunci când a sunat telefonul. Polițiștii erau curioși să mă cunoască, să mă audă, să mă vadă, și nu îndrăzneau să răspundă apelului. Șeful de tură a ridicat telefonul din furcă și s-a prezentat. S-a uitat direct la mine și, după câteva secunde, a spus apăsat:

– Domnule comandant, vă caută DNA-ul!

Mi-a întins telefonul fără ezitare, fără să-și poată ascunde uimirea. Domnul care mă căuta i se adresase răstit, cu o voce puternică. Am salutat și am auzit același glas:

– Sunteți domnul Tudor Eugen Marian?

– Da!

– Sunt procurorul X. Rămâneți acolo, în douăzeci de minute venim după dumneavoastră!

– Îmi cer scuze, puteți fi mai exact? Nu înțeleg: veniți la mine? După mine? Pentru mine?

Închisese deja. Nu aveam ce să fac decât să aștept douăzeci de minute ca să aflu motivul pentru care domnul procuror mi se adresase imperativ. Subordonații mei erau uimiți. Erau de mulți ani în Poliție și nu li se întâmplase ca șeful proaspăt numit să fie „săltat" în aceeași zi de procurori. Mă simțeam atât de ciudat, încât mi se părea că unii se bucură de situația în care mă aflam – poate că în câteva ore aveau să mă încătușeze și să mă repartizeze într-o cameră. Linia de demarcație dintre libertate și detenție mi s-a părut extrem de subțire, iar sentimentul ăsta aveam să-l trăiesc toată perioada în care am condus Serviciul de Reținere și Arestare Preventivă.

Am așteptat probabil câteva ore în Arest și domnul procuror n-a venit. Îmi pierdusem răbdarea și încercam să-mi păstrez calmul în fața noilor mei colegi. I-am cerut ofițerului de serviciu să sune la Direcția Națională Anticorupție, sediul din București. Am rugat operatorul unității de parchet să-mi facă legătura cu domnul procuror X. Când a răspuns, n-am avut răbdare și am început să turui:

– Domnule procuror, sunt Tudor Marian, șeful Serviciului de Arestare din Poliția Capitalei. Ați spus că „veniți în douăzeci de minute după mine". Pentru că nu ați venit după mine, vin eu după dumneavoastră la sediul DNA.

S-au auzit râsete într-un plan îndepărtat și atunci am știut că sunt pe speaker.

– Vă aștept aici!

A închis fără să mai spună altceva. Decizia mea fusese luată și anunțasem DNA că mă duc eu acolo. Un om întreg la minte, lucid și liniștit ar fi plecat acasă. Eu am rugat un șofer să mă ducă urgent pe strada Șerban Vodă pentru că

trebuie să lămuresc o situație foarte dubioasă. În mai puțin de cincisprezece minute eram la sediul DNA. M-am legitimat, am lăsat telefonul mobil la intrare și m-au preluat câțiva polițiști care m-au condus pe holurile largi, bine luminate și reci până în dreptul unei uși. Ciudate sunt ușile. Nu știi niciodată ce te așteaptă dincolo de ele. Oare ăsta este rostul lor? Să amplifice așteptarea? Să sporească agitația și nervozitatea? Îmi închipuiam că, dacă deschid ușa biroului respectiv, intru direct într-o cameră de arest. Erau atât de multe mituri despre anchetele DNA pe care le-am recapitulat în minte, în câteva secunde. Mi-am făcut curaj, am respirat adânc și, cu gândul că voi intra într-o cameră de anchetă cu care eram familiarizat, am bătut la ușă. Nu s-a auzit nimic. Am bătut din nou, tot nimic. Am deschis ușa și elementul surpriză mi-a explodat în față. Intrasem într-o sală de ședințe în care erau zeci de persoane, polițiști și procurori. În apropierea ușii, la un birou, se afla un bărbat ras pe cap, atletic, impunător, care purta ochelari cu rame groase. M-a privit scurt și mi-a făcut semn să intru.

Cât de penibil fusesem… când credeam că vorbesc cu domnul procuror X, mă adresasem tuturor celor din sală – era ușor de înțeles de unde venise răpăiala de râsete din fundal. M-am apropiat de cel care mă invitase, iar el s-a ridicat, mi-a întins mâna și s-a prezentat: era unul dintre șefii instituției. I-a cerut procurorului care se afla în sală să confirme sau să infirme dacă spusese că „vine după mine". Un bărbat s-a ridicat și a încercat să explice că este posibil să fi înțeles eu greșit. Am respins ferm posibilitatea de care se agățase. Gazda mi-a făcut semn să mă așez la masa de lucru: aveam statut de invitat. Au continuat discuțiile într-un mod disciplinat și la obiect. Erau propoziții scurte, care nu lăsau loc interpretărilor. Se discutau activitățile următoare. O doamnă procuroare anunța că existau indicii și probe temeinice pentru audierea unui parlamentar. Numele era sonor și puternic, iar o asemenea știre ar fi fost un deliciu pentru presă. M-am ridicat brusc de la masă, am mulțumit pentru invitația de a participa la o ședință de lucru a DNA și le-am spus că trebuie să mă retrag. Am motivat că n-am acces la ultimul nivel de secret de stat și, în același timp, am subliniat că sunt *celălalt* printre ei, eram singurul terț. Dacă ceva avea să nu meargă în acțiunile lor viitoare, aș fi devenit primul suspect. Nimeni nu ar fi vrut să dobândească atâta concentrare de atenție din partea DNA. Șeful respectiv a înțeles, mi-a mulțumit și mi-a cerut să facem schimb de numere de telefon. Surprins că nu îl aveau deja, i l-am spus cu voce tare, am salutat tot colectivul DNA și am ieșit din sală.

Când am ajuns la mașina de serviciu, șoferul era oarecum surprins de revenirea mea. S-a arătat bucuros că ne întoarcem împreună la sediul serviciului, în timp ce eu radiam de mulțumire și de satisfacție. Trecusem peste teama care i-ar fi cuprins pe mulți români dacă ar fi fost sunați de procurorii

DNA. Mă prezentasem în fața întregului colectiv de luptă anticorupție, creasem o legătură de comunicare cu unul dintre cei mai temuți oameni din sistemul judiciar, iar acum mă întorceam la sediu pentru a transmite un mesaj tuturor colegilor de la Aresturile Capitalei: nu fug de răspundere, nu mă las influențat de împrejurări.

II
Un senator

1. Setea de știri

Viața mi-a fost puternic influențată de cei doi ani petrecuți în clădirea sumbră și rece. Biroul pe care îl primisem era o încăpere sărăcăcioasă, cu alură de cabinet medical rural – mai lipseau doar patul și stetoscopul. Pereții erau de un alb mat și ușor murdar, care nu spuneau nicio poveste, oricât de mult te-ai fi uitat la ei; erau muți și apăsători.

Lumina soarelui în luna martie era slabă și cu greu trecea de gratiile metalice exterioare ale ferestrei pentru a pătrunde în interior, iar frigul oferea o notă aparte speluncii în care lucram. Lumina rece a neonului și bâzâitul lui constant veneau în completare. Împreună, contribuiau la atmosfera mortuară în care lucram, de multe ori și peste douăsprezece ore pe zi. Zestrea primită de la șeful pe care îl succedam se compunea dintr-un mobilier modest. Pe masa de lucru tronau trei telefoane fixe, proprietatea Ministerului Administrației și Internelor. Sunau răgușit, fără să se aștepte unul pe celălalt, de multe ori în același timp. Lângă ele, așteptau furibunde și nerăbdătoare alte două telefoane, de data asta mobile, proprietate personală. Ele reușeau să-mi distrugă complet și ireversibil orice minut rămas liber din timpul zilei, în afara orelor de program. Îmi înviorau nopțile și le condimentau cu note muzicale. Schimbam des melodiile de apel, în speranța că voi rezista mai ușor asediului lor, însă nu reușeam.

Prin ce era însă diferit biroul meu de ale colegilor sau șefilor mei? Ei bine, nu avea pereții afumați, pentru că nu fumez și nici nu permiteam să se fumeze în interior. Niciun perete nu era împovărat de harta României și nu aveam televizor – lucram în sihăstrie. În Poliție, televizorul nu putea fi un simplu accesoriu, ci funcționa fără întrerupere în birourile polițiștilor, cu sonorul la nivel minim, transmițând știri în mod continuu. Birourile șefilor se distingeau de celelalte prin calitatea hărții României, prin altarul de icoane de pe peretele opus hărții și prin televizoarele deținute, care erau mari. În funcție de orientarea politică pe care o aveau șefii, televizoarele lor erau setate pe B1TV sau Antena 3, niciodată pe alt canal de televiziune. Mesajul era de apartenență la grupul de politicieni cu care simpatizau, de dreapta, respectiv de stânga, așa cum era în 2010.

Mocheta din biroul meu, veche, de culoare gri și plină de praf, era impregnată de istorie contemporană. Picioarele multor personalități o bătătoriseră. Suportase plânsul, agitația, râsul nervos, suspinele, răcnetele și șoaptele celor care fuseseră găzduiți în biroul meu.

În ziua despre care vreau să vă povestesc, printre zecile de oameni care îmi intraseră în birou pentru tot atât de multe probleme la care așteptau rezolvare se strecurase și comisarul-șef Filimon Drăgan. Polițist „cu state vechi" – expresie din folclorul polițienesc românesc –, fost milițian, fost revoluționar, Filimon era șeful Biroului Escorte și conducea aproximativ o sută de polițiști. De multe ori, intra pur și simplu în biroul meu și nu spunea nimic, de parcă tot ce își dorea era să împărțim încăperea și nimic altceva.

Mititel, brunet, cu o mustață rigidă și proeminentă, a rămas smerit în mijlocul camerei. Mă fixa cu ochii rotunzi, ascunși în spatele unor cearcăne generoase, mărturii ale multor nopți nedormite. Simțeam că are o veste *grea* și știam că așteaptă să-l întreb ce știe, ce are să-mi spună, cu ce ne salvează pe noi, cei peste trei sute de polițiști de la Aresturi. Amuzat de răbdarea cu care mă fixa fără să scoată o vorbă, i-am întrerupt suferința și l-am întrebat:

– Da, Filimoane! Ce-ai mai auzit tu și nu știe nimeni pe pământul ăsta? Unde dracu' ai umblat când am avut nevoie de tine toată ziua?

Îmi stăpâneam râsul. Colonelul meu mititel era sperios. Se purta copilărește când nu bea – prin urmare, mai tot timpul se purta copilărește. S-a așezat pe scaun cu mâinile pe genunchi și a oftat coborându-și privirea spre mochetă. Deznădejde și tristețe. Gestul lui semăna cu al bătrânilor care ies duminica la poartă în fața casei și așteaptă ceva – ce anume, nu știe nimeni, nici măcar ei.

A început pe un ton înțelept:

– Astăzi îl aduc ăștia și pe senator! Un om ca el aici? Îl știu de mulți ani, Mariane. A fost revoluționar. Am stat nopțile cu el în Comitetul Central la Revoluția din '89. Eram tineri amândoi. A fost și el ofițer… a ajuns mare și acum deranjează. Senator arestat, dracu' a mai văzut? Băi, nene, ce vremuri trăim…

Filimon știa pe toată lumea, pe cei vii și pe cei morți, pe comuniști, pe milițieni, pe revoluționari, pe intelectuali, pe hoți… pe toți. Hotărât să-i curm starea de neliniște, l-am întrebat:

– Filimoane, e omul ăla despre care toată presa vorbește, scrie și transmite de câteva zile? Ce putem face tu sau eu în legătură cu asta? Vine, îl cazăm, stă o perioadă și pleacă acasă sau la penitenciar. Bucuroși le-om duce toate, sănătoși să fim. Nu este războiul nostru și nici nu vreau să fiu parte la discuții de orice fel. Eu te rog să te ții departe de el dacă îl aduc la noi. Ai răbdare, sunt proceduri procesual penale dificile pentru a încarcera un parlamentar, are avocați buni… și nu cred că vom avea plăcerea să-l întâlnim.

Nu mă îndoiam că va fi adus la sediu, dar parcă îmi părea rău să-l văd agonizând pe Filimon. A oftat și a ieșit din birou mai liniștit, dar abătut. Parcă era un pușțan aflat în război, care tocmai aflase că trebuie să își execute sergentul pe care-l respecta și poate că-l iubea.

Mi-a oferit bucuria de a pleca fără să mai spună nimic. A revenit de câteva ori, la intervale scurte, să mă întrebe dacă mai am vreo veste despre „omu' ăla", punându-și degetele mâinii drepte pe umărul stâng, atingându-l de câteva ori și apoi ridicând degetele în sus, făcând trimitere la o persoană cu grad mare, de rang înalt. Secretoman, Filimon nu mai pronunța numele politicianului, ci făcea gestul popular deja printre noi că am putea fi interceptați, cu pumnul drept strâns și degetul arătător întins, pe care îl rotea în jurul urechii drepte, era clar – nu trebuia să ne deconspirăm.

Răspundeam în aceeași notă de secretomanie: clătinam încet din cap, fără să mă grăbesc. Acordam solemnitate momentului, deși mă bufnea râsul. De multe ori, unii subordonați intrau la mine în birou și se opreau din vorbit pentru a-și cenzura cuvintele și gesticulau sau enunțau fraze din care să nu reiasă foarte clar ce au de spus, iar în același timp se asigurau că îmi fac semne explicite, astfel încât să înțeleg că putem fi interceptați. Cred că Filimon al meu uitase că, în urmă cu câteva ore, îmi spusese atât de multe despre cunoscutul lui, fost luptător pentru independența poporului român și pentru ieșirea de sub dictatura comunistă, iar acum păstra limita de discreție pentru a nu deveni la rândul nostru victime ale regimului opresiv. Aproape că-mi doream să-l cunosc pe senator.

După-amiază, soneriile celor cinci telefoane s-au întrecut în apeluri. Mai multe persoane mi-au transmis că senatorul PSD Cătălin Voicu a fost arestat și că urmează să fie adus la sediul Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă, la Arestul Central. De la fereastra biroului meu, urmăream printre gratii ziariștii, cameramanii, angajații mass-media care se instalau pe trotuar și pe stradă pentru a ocupa poziții cât mai bune pentru transmisiunile live și pentru a asigura vizibilitate cât mai clară atunci când peștele cel mare urma să fie adus cu o mașină de serviciu a Poliției, urmând să intre pe Porțile Rușinii.

Întrucât reușiseră să aglomereze trotuarul, iar subiectele creșteau în intensitate, am devenit curios și am mers la camera ofițerului de serviciu, de unde am urmărit știrile de la televizor. Înalta Curte de Casație și Justiție se pronunțase favorabil cu privire la propunerea Direcției Naționale Anticorupție de a emite mandat de arestare preventivă împotriva senatorului Cătălin Voicu.

Fac o paranteză pentru a comenta modul în care mass-media prezintă de multe ori aceste evenimente. În mod caraghios, informația despre arestarea persoanei, indiferent cine ar fi ea, vine la pachet cu descrierea faptei, de unde publicul află – fără echivoc – din comunicatele organelor judiciare că

inculpatul a săvârșit infracțiunea de care este acuzat. Deși se transmite că sunt continuate cercetările împotriva persoanei respective, construcția comunicatului îți creează impresia că fapta a fost deja probată, că omul a comis-o și că primește ceea ce merită, adică zile de arest. Un necunoscător ar putea să creadă că începe executarea pedepsei, vinovăția fiind deja probată. Te întrebi, firesc, de ce nu l-au condamnat, de ce instanțele de judecată preferă să tărăgăneze deciziile, dacă presa a titrat că omul e vinovat. Dacă nu ești familiarizat cu măsurile procesual penale, poți crede că, odată arestată preventiv, persoana a început executarea pedepsei. Către finalul știrii, în care persoana arestată este târâtă prin toate învinuirile, aflăm totuși că beneficiază de prezumția de nevinovăție.

În concluzie, când organele judiciare transmit cu lux de amănunte încadrarea juridică a faptelor pentru care persoana este cercetată, acest lucru le creează o falsă impresie necunoscătorilor, cum că ar putea fi vinovată de săvârșirea mai multor fapte penale, pentru ca la final să puncteze: persoana este considerată nevinovată până la pronunțarea unei hotărâri definitive. Publicul a fost informat, apoi înțelege ce vrea și cât poate.

Totodată, am remarcat în repetate rânduri accentul pe care îl pune mass-media pe prezentarea amplă a vieții private a arestatului. Dacă ai astâmpăr în scaun și încredere în dibăcia jurnaliștilor – și ai, pentru că de aceea urmărești acel canal TV cu precădere –, poți afla care sunt proprietățile persoanei, studiile, viața privată a copiilor și a soției, picanterii despre jocuri de noroc, amante, amanți, mașini scumpe, excursii… Iar toate aceste informații devin capete de acuzare pentru tine, observatorul atent și judecătorul sadic al tuturor faptelor antisociale descrise de mass-media.

O știre despre traversarea pe galben îl poate transforma pe contravenient, într-un anumit context, într-o persoană care își permite să nu respecte legea. Justiția socială există, iar tu, instanță morală, clasezi cazul și mai bei o bere așteptând liniștit continuarea spectacolului.

Întorcându-mă la imaginile transmise la televizor de la Înalta Curte de Casație și Justiție, am remarcat că erau mulți curioși care se înghesuiau să audă ce spun reporterii. Vedeam bucurie în ochii lor. Erau fericiți că senatorul era arestat preventiv. Oare îl știau? Toți îl cunoșteau, numai eu nu? Unde am fost de nu știam despre acest om decât lucruri mărunte, lipsite de importanță, în vreme ce știrile îl prezentau drept un om greu al acelor vremuri, influent și energic?

Gândul m-a condus la anul 1789, la Revoluția Franceză, în urmă cu două sute treizeci de ani. Poporul francez a fost mulțumit și fericit de numărul de arestări din timpul Revoluției, dar a devenit nesătul și trist când numărul

întemnițărilor și al execuțiilor a scăzut. Așa încât i-au fost oferite spectacole de circ, sub forma unor procese transparente, al căror final se concretiza în multiple decapitări. Mulțimea se bucura de crimele care se desfășurau în stradă, în fața sa, în numele justiției. Apoi voia mai mult. Era un drog care se manifesta intens asupra mulțimii în timpul decapitărilor. După ce trecea o perioadă relativ scurtă, poporul trăia angoase, se arăta nemulțumit de reducerea numărului de asasinate justificate, cerea mai mult și… primea mai mult. A primit atât de mult, încât au fost omorâte de călăi și persoane mai puțin vinovate, care nu s-au bucurat de un proces corect. Culoarea sângelui a fost atât de atractivă pentru consumatorii de scene stradale, încât numărul victimelor a trebuit să crească. Efectul drogului a fost atât de puternic, încât le-au fost tăiate capetele chiar și unora dintre cei care au condus masele în timpul Revoluției. Nesățioase sunt masele. Au un apetit acut pentru sânge. Îl detectează când încă nu curge și îl vor vărsat cât mai des, mai mult și mai repede. Analizam imaginile și informațiile de la televizor și mi-am dat seama că mă încearcă sentimente de frică: mă temeam să nu devin un călău în slujba sistemului judiciar român, să nu devin imaginea instituției care încătușează persoanele și le primește în păstrare.

Situația generată de arestarea parlamentarului era cu siguranță complexă, nu doar din cauza calității persoanei, ci și a volumului dosarului. Instanța de judecată sesizată de Direcția Națională Anticorupție deliberase foarte mult. Mă gândeam că în mod sigur termenul de reținere de douăzeci și patru de ore expirase, iar judecătorul i-a permis lui Cătălin Voicu să iasă din boxă și să aștepte în libertate verdictul. Când instanța de judecată s-a pronunțat cu privire la arestarea preventivă, el nu se afla în sală.

Se întâmplă de multe ori ca instanța de judecată să delibereze ore întregi și este normal. Este de dorit ca judecătorul să înțeleagă foarte bine contextul, persoana, circumstanțele. Viața unei persoane sau a mai multora urmează să se schimbe pentru totdeauna ca urmare a deciziei sale. Din acest motiv, nu trebuie să existe vreo presiune asupra magistratului, pentru că rezultatul ar putea fi viciat.

– Ăsta e acasă! Și-a făcut bocceluța și a așteptat să vadă dacă îl judecă în libertate sau vine încoace să se predea.

Carmen, o colegă pe care o știam de mulți ani, m-a trezit la realitate. Avea experiența reținerilor și a arestărilor. Înțelegea oamenii și momentele de genul ăsta foarte ușor. Îmi plăceau optimismul ei și forța pe care o degaja cu ușurință. Se înghesuia între mine și alți colegi să vadă și să audă știrile transmise de un televizor mic și neputincios, un strămoș al televizorului actual, care traversase negura vremurilor și ajunsese în camera ofițerului de serviciu.

– Sau a plecat din țară! Plajă, cocktailuri, femei… Șmecher. Doar fraierii ajung la arest! a intervenit Marius.

Marius, ofițerul de serviciu, era un om blazat, tocit de astfel de evenimente, trist și frustrat că din salariul lui nu își permitea bucuriile, fanteziile și viața de care abuzaseră cei pe care îi tria la introducerea în arest. Spre deosebire de comentariul lui Carmen, intervenția lui Marius a primit aprobarea celorlalți colegi. Erau siguri că senatorul fugise din țară și că se folosise de diverse pârghii pentru a se sustrage răspunderii penale. Îmi părea rău că polițiștii sunt atât de siguri că sistemul judiciar nu este puternic și că nu poate să aducă în arest o persoană care se bucură de autoritate, bani, faimă. Pesimismul lor se consolidase în timp: era atât de bine conturat și definit, încât era greu să-l înfrângi.

Îi priveam și îi ascultam și pe ceilalți colegi îngrămădiți în jurul televizorului. Aveam convingerea că senatorul Voicu va ajunge în arest în acea seară. Va veni singur sau va fi adus, momentul era critic și nu erau permise greșeli. Era doar o chestiune de timp până când îl vedeam în arest.

Gândurile mi-au fost întrerupte de telefonul mobil. Un director din IGP m-a întrebat cu o voce severă, scurt:

– Mariane, îl bagi la tine acolo, da? Nu îl duci în aresturile din Capitală! Ai grijă, atât îți spun!

Domnul chestor răspundea, printre altele, și de activitatea de urmărire a persoanelor. Deocamdată senatorul nu era de găsit, dar el vedea deja mai departe în viitor…, îl preocupa locul unde aveam să dispun să fie încarcerat senatorul.

– Să trăiți! Da, rămâne aici, la Arestul Central. Urmăririle au mandatul de arestare preventivă? Omul e prins? Îl aduc la mine?

– Rămâi acolo să coordonezi. Nu îl avem, dar îl prindem. Nu vorbi cu nimeni. Mandatul n-a fost emis încă. Dacă vine el la Arest, mă anunți. Îl bagi jos și îți aducem noi mandatul.

Chestorul mi-a închis fără alte lămuriri și fără să răspundă întrebărilor mele legitime. Cum puteam să încarcerez o persoană fără să dețin mandatul de arestare preventivă? Să cred pe cuvânt o televiziune, două și ziarele online care anunțau că a fost emis mandatul de arestare? Mandatul nu fusese emis… Omul nu fusese prins… Media își prezenta imaginația și presupunerile cu privire la evoluția dosarului sau a persoanei arestate. Ce fac eu? Câteva sute de oameni așteptau ordinul meu.

Îmi doream să nu vină la Arest pentru a se preda. Încercam să-mi imaginez ce face el în acele momente. Plânge, își alină copiii, își mângâie soția sau părinții, bea, numără bani, convoacă partidul, încearcă să se sinucidă, își vede

încă o dată colecțiile de timbre... Sunt miliarde de ipoteze. Cu toate astea, instinctul îmi spunea că este acasă, în locul unde speram să fie găsit de polițiști.

La întrebarea „Eu ce aș fi făcut în locul lui?" n-am reușit să-mi răspund. În momentul în care o persoană fără istoric în cazierul judiciar aude că este arestată, panica este generală. Mintea se blochează, legătura dintre prezent și viitor se întrerupe, dar, în mod ciudat, parcă nici în prezent nu se mai află. Aude un țiuit puternic în timpane și devine pradă cutumelor din sistemul judiciar. O situație asemănătoare înmormântărilor, când familia defunctului plânge și nu știe ce are de făcut, dar este îndrumată de babe îmbrobodite care îi arată calea, de multe ori diferită de la caz la caz. Nu exista pe atunci o procedură, un act normativ care să reglementeze astfel de situații.

Dacă aș fi avut de ales, aș fi plecat acasă să aștept dispoziția instanței, să mă bucur de minutele rămase de libertate alături de familie și de prietenii apropiați și să încerc să-i liniștesc, eventual să-mi găsesc calmul în cuvintele și privirile lor. Aș fi încercat să-i încurajez că viața continuă și că mă voi întoarce, că-mi voi relua viața alături de ei. Sau aș fi putut să dau dovadă de curată bărbăție și să caut un umăr pe care să plâng în dracii ăia mari că m-am nenorocit.

Viața este complexă. Sunt lucruri rămase nerezolvate, rate la bănci care rămân neachitate, vicii pe care nu le mai poți întreține, viața sexuală se reduce la scurte bucurii, apar fricile, se dezvoltă fobiile, se instalează teama pentru viitorul familiei, se cultivă gelozia pe un teren fertil, se amplifică tristețea și apar gânduri suicidale, afacerile deținute pot intra în faliment, serviciul se pierde, prestanța în fața cunoscuților dispare subit, stima de sine se reduce și dispare, mulți își doresc să moară.

Peste toate aceste gânduri care se suprapun și construiesc o stare unică, omul trebuie să se gândească și la ce e de făcut: să se predea sau să aștepte acasă, unde poate fi găsit de polițiști.

Să vină din proprie inițiativă la arest? Dar dacă pe traseul dinspre casă spre arest este prins de polițiști și aceștia vor conchide că a vrut să fugă, rezultă că s-a sustras de la urmărire și asta este foarte grav – poate fi împușcat, poate fi sancționat și situația poate fi nefavorabilă în fața instanței de judecată. Deși intenția de a veni să se predea e nobilă, rezultatul poate conduce la o serie de catastrofe personale.

Să rămână acasă? Dacă, dintr-un oarecare confort sau din rea-voință, polițiștii nu îl caută acasă, ei îl declară urmărit general. Răul se poate face ușor. Calitatea de urmărit dezavantajează enorm persoana condamnată atunci când este adusă în fața comisiilor de eliberare condiționată. O persoană care se sustrage răspunderii executării pedepsei nu beneficiază de reducere de pedeapsă – este altă cutumă judiciară.

Poate alege să plece spre Înalta Curte de Casație și Justiție, instanța de executare? Este posibil să nu mai fie nimeni acolo, căci e deja târziu. Intenția e lăudabilă, dar interpretarea unei asemenea situații ar putea fi aceea că, nefiind găsită acasă, persoana se sustrage de la urmărirea penală.

Am tras concluzia că nici eu, ofițer de poliție cu grad de inspector principal – căpitanul de pe vremuri –, n-aș ști ce ar fi mai bine să facă o persoană aflată în situația senatorului.

Am zâmbit amar la gândul că exact acest chestor care m-a sunat mai devreme n-a creionat o procedură pe care s-o publice pe site-ul Poliției Române, descriind clar și concis activitățile pe care să le parcurgă polițiștii pentru a-și îndeplini corect sarcinile de serviciu.

În mod cert, senatorul avea apărători care să-l sfătuiască ce să facă. De pildă, avocații ar fi putut apela 112 ca să declare unde se află clientul, pentru ca polițiștii să vină să-l ridice. Apelul este înregistrat, coordonatele apelantului devin cunoscute și totul e transparent. Într-un fel sau altul, senatorul avea să rezolve situația. Ridicolul este dat doar de dorința persoanei care se predă de a nu fi înțeleasă greșit de autorități.

M-am întors în biroul meu. De la fereastră, am văzut cum mulțimea de reporteri începe să se agite în stradă. Jurnaliștii și cameramanii alergau în direcția restaurantului Jariștea pentru a obține imagini cât mai clare și eventual un interviu, undeva în stânga ferestrei mele. Am reușit să văd cum un bărbat solid, mustăcios, îmbrăcat în culori închise, se îndreaptă hotărât spre mulțimea de jurnaliști. Senatorul călca apăsat și lăsa să se vadă că dorește să acorde interviuri. Geanta de umăr era micuță, atipică față de cele cu care se prezintă la Porțile Rușinii majoritatea persoanelor arestate pentru a fi încarcerate. Probabil că se aștepta să rămână pentru o perioadă destul de scurtă în arest, cine putea să știe? Eu nu aveam habar. Poate că avea niște promisiuni sau o proiecție clară a viitorului imediat. În lumina reflectoarelor, și-a dres vocea, a încercat să dea dovadă de calm și stăpânire de sine și a așteptat să se facă liniște pentru a da interviul.

Am fugit înapoi în camera ofițerului de serviciu, unde, alături de aceiași polițiști, am urmărit timp de două minute interviul domnului Cătălin Voicu, senator al României. Părea hotărât să intre într-o confruntare cu statul român.

Lângă mine, Filimon Drăgan era profund tulburat. Avea ochii roșii, își mușca des mustața și lovea cu mâna în spătarul scaunului.

– Băi, ce fac ăștia… E senator, frate!… Omul e puternic, a făcut multe pentru țară. E un lider. În urmă cu ceva timp, fusese în cărți pentru a fi ministrul Administrației și Internelor desemnat de Partidul Social Democrat. Și acum îl aduc la bahaos… Las' că stă câteva zile și iese el, apoi o să înceapă măcelul între ăștia! Să vedeți atunci câți or să vină încoace, la noi!

Polițiștii trăiau intens momentul și se gândeau că în conflictele politice deschise pe toate fronturile vor exista victime colaterale. Eu puteam deveni una dintre ele și poate chiar am fost.

– Șefu', ăsta, când o să iasă, nu o să vă caute? Sunteți pregătit să-i faceți față? Dacă va fi numit ministru de Interne după ce va fi în libertate? Ar putea deveni șef al șefului șefului dumneavoastră.

Agentul care pusese întrebarea era un polițist în vârstă de patruzeci și nouă de ani, care văzuse destule la viața lui. Experiența îi spunea că vin vremuri grele. Puștiul care îi venise șef – adică eu – avea să fie tăvălit de șefii lui atunci când arestatul urma să devină ministrul Administrației și Internelor și nimeni nu avea să-i sară în ajutor. Se înșela amarnic. De cele mai multe ori, arestarea preventivă marchează sfârșitul unui comportament, al unui stil de viață pentru persoana arestată. Familia începe să se distanțeze, el devine suspicios, sumele economisite încep să se împuțineze, prietenii nu mai sunt atât de apropiați și își răresc prezența în viața arestatului, partenerii de afaceri, clienții și furnizorii intră în panică, politicienii denunță orice relație cu respectivul. Încet-încet, începe să nu mai existe din punct de vedere social, deși este în viață, cel puțin așa spun medicii. Microsocietatea care îl va primi și îl va adopta – colegii de celulă și de arest – îi va modifica la rândul ei viața.

Totuși, situația mă amuza. Polițiștii, victime ale știrilor și ale noutății pe care o aducea în viața politică arestarea politicianului, se gândeau că acest om va deveni, într-un viitor apropiat, ministrul Administrației și Internelor. Empatizau cu arestatul și nu doar își exprimau regretele, ci sperau ca acesta să se ridice și să devină un mic dumnezeu – o atitudine pe care n-o puteam înțelege și cred că nici nu încercam s-o înțeleg, pentru că mă descuraja.

Senatorul încheiase interviul și se îndrepta spre clădire. Am coborât în biroul meu, unde intenționam să-l primesc.

Urma să se întâmple ceva ce nimeni nu intuia, cu atât mai puțin presa. Nimeni nu știa că Serviciul de Reținere și Arestare Preventivă, Poliția Română însăși, nu primise mandatul de arestare preventivă. Se difuza peste tot în mass-media că acest om e arestat, dar nu exista încă înscrisul emis și semnat de instanță, iar fără el nu puteam să semnez nota de introducere în arest. Actul meu de dispoziție nu avea niciun suport juridic real. Lângă semnătura mea aș fi putut scrie „în deplin acord cu presa din România". Îmi amintesc și acum că îmi simțeam inima bătând cu putere, că îmi zvâcneau timpanele și așteptam cu un calm autoimpus ca polițistul de la poartă să mă anunțe că au sosit agenții de procedură cu mandatul de arestare.

Politicianul care venise să se predea nu știa că nu mă aflu în posesia mandatului, Partidul Social Democrat în mod sigur nu avea informația asta, avocații săi nici măcar nu intuiau că Poliția n-a primit mandatul de arestare

preventivă. Ar fi fost imposibil, justiția de la televizor se pronunțase, nu se putea altfel.

În lipsa mandatului, nu puteam să dispun introducerea lui în spațiul carceral – mă respectam prea mult ca să fac asta. Ușa de acces în camera de detenție rămânea închisă până când urma să primesc înscrisul acela amar. Am decis să încep o conversație cu senatorul până când aveam să primesc hârtia care îi schimba viața, care mi-ar fi putut schimba și mie viața. Mă aflam pe teren mlăștinos și nu era nimeni lângă mine în aceste momente. Eram singur, decizia era a mea și strict răspunderea mea. Gândurile apăreau și dispăreau rapid, fără să lase loc unor concluzii solide.

Să-i spun că n-am temei juridic să-l arestez? NU. Orice român știa deja că senatorul Cătălin Voicu a fost arestat. Șefii mei așteptau să-i anunț că a fost introdus în cameră. Direcția Națională Anticorupție emisese un comunicat de presă, magistratul de la Înalta Curte de Casație și Justiție fusese filmat când s-a pronunțat favorabil cererii de arestare preventivă. NU, ar fi sinucidere profesională. Și, cu siguranță, dacă îi spuneam să aștepte afară până când voi primi mandatul, consecința ar fi fost dezastruoasă pentru toți șefii mei. Parcă îl vedeam cum iese din clădire și spune: „Am venit, m-am predat, sunt arestat și Poliția Română nu mă primește în arest…"

Situația îmi cerea să acționez repede și să nu las loc interpretărilor. L-am sunat pe șeful compartimentului Urmăriri și l-am rugat să urgenteze transmiterea mandatului de arestare, cerându-i să trimită și un polițist care să întocmească toate actele necesare constituirii dosarului individual, un set de acte obligatorii, premergătoare încarcerării. Am sunat apoi la poartă. Polițistul tocmai îi nota numele în registrul de acces în clădire. Treceam la un alt nivel, pătrunsese dincolo de Porțile Rușinii și urma să fie condus la mine.

– Domnule comandant, domnul senator Cătălin Voicu s-a prezentat la punctul de acces 1. Îl duc direct jos sau vreți să-l vedeți?

Of, nici polițiștii mei nu știau că nu aveam mandatul de arestare preventivă, atât de credibilă era știrea difuzată de mass-media. Unde ar fi putut să-l ducă?

– Te rog să-l conduci la mine. Când ajung cei de la Urmăriri, nu mă mai anunți. Îi trimiți direct la mine la birou.

Din hol se auzeau apropiindu-se pașii polițistului și ai senatorului, care venea să-l înfrunte pe cel pe care-l bănuia a fi „omul lui Băsescu". Holul era foarte lung și mi se părea că va dura o veșnicie să-l traverseze pentru a ajunge la mine. Ușa biroului era deschisă. Polițistul a bătut în tocul ușii și, fără să aștepte un răspuns, au intrat. Au rămas în picioare, amândoi în aceeași poziție militărească de drepți.

Momentul a fost unic în viața mea. Pentru acest om, reprezentam autoritatea judecătorească supremă. Eram cel care-l separa de familie, de prieteni, de societate. Eram ținta lui, plecase de acasă cu gândul că mă va întâlni. Eu, în schimb, eram la polul opus: dimineața venisem la serviciu fără să mă gândesc că ne vom întâlni, fără intenția de a interveni în viața lui. Nu era un obiectiv pentru mine și nu-i doream răul sub nicio formă.

– Vă salut, vă rog să vă așezați și să discutăm despre arestarea dumneavoastră. Sunt inspector principal Marian Tudor, șeful Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă al Poliției Capitalei.

Ne-am salutat cu o strângere puternică de mână, fiecare încercând să demonstreze stăpânire de sine. I-am indicat un scaun, iar eu m-am așezat pe cel de alături. Am renunțat să stau la biroul meu pentru a reduce distanța și pentru a-i oferi posibilitatea unei discuții deschise. Voiam să-l detensionez și să-i dau minimul de confort al unei conversații calde, cu siguranță neașteptate. Polițistul s-a retras și, curios, a mai aruncat o privire în birou ca să surprindă solemnitatea momentului. Fără avertisment, liniștea a fost spartă de o declarație seacă și rece:

– Sunt senator al României. Încerc să fac față noii situații în care mă aflu și sper la o durată de ședere cât mai scurtă în această închisoare a Poliției.

În timp ce vorbea, deschideam capacul unei sticle de apă minerală. Zgomotul produs l-a surprins. A tresărit și am înțeles că era încordat. Se temea, ca toți oamenii, de următoarele ore în care urma să întâlnească micul colectiv cu care trebuia să împartă orele, zilele, timpul, o parte din viață. Forța pe care o etala era programată, actoricească și nu reușise să-și atingă scopul.

A continuat pe un ton total diferit:

– Sunteți foarte tânăr! Mă așteptam să văd în locul dumneavoastră un chestor, iar în clădire mai mulți colonei, oameni mai în vârstă. Aveți o carieră promițătoare, domnule comandant!

Nu se prefăcea. Era surprins. În timp ce vorbea cu mine, se uita prin încăpere ca și când acei chestori și colonei s-ar fi ascuns pe după dulap sau undeva în cameră.

– Sunt șeful serviciului de o lună și jumătate. Nu știu cât am să rămân, dar atât timp cât voi fi aici, se vor schimba multe lucruri, obiceiuri, cutume, stări și atitudini. Am experiența anchetelor, după zece ani de cercetări penale și poliție judiciară. Știu că sunteți înfricoșat de ce veți întâlni în arest. Îmi imaginez că gândurile se înghesuie și vă pun în imposibilitatea de a vă proiecta viitorul apropiat. Sperați să plecați cât mai repede, avocații vă promit asta, familia își dorește asta. Vă refuzați statutul de persoană arestată, dar sunt sigur că în timp vă veți liniști.

Se uita pierdut spre fereastră. Trăsesem jaluzelele pentru a nu da prilej presei să surprindă imagini cu mine și politicianul stând la o șuetă cu câte o sticlă de apă minerală. Senatorul își lăsase corpul relaxat într-o poziție care îmi arăta resemnare. A oftat așezându-și coatele pe genunchi și, cu capul plecat, își masa scalpul cu palmele.

Am simțit nevoia să-l încurajez, căci știam că începe să i se instaleze panica. Momentul ăsta este trăit de toți cei care ajung să fie privați de libertate. Toți, fără excepție, înțeleg că viața li se schimbă, că depind de bunăvoința celor din camera de detenție și a polițiștilor. Lipsa informațiilor despre ce trebuie să facă și cum să se comporte aici, care le sunt drepturile și obligațiile, imaginația care o ia razna și abundența de informații necernute de minți sănătoase permit ca frica să-i ia în stăpânire și să-i schimbe într-un timp foarte scurt.

Doar recidiviștii rămân lucizi. Ei știu că un astfel de moment în care pot să discute cu „Bosu' mare" sau „Bosolanu" le poate fi favorabil. În timp, mulți au încercat să ajungă la mine prin rude, avocați, cunoscuți pentru a le promite și garanta securitatea.

Omul de lângă mine se resemnase, lăsase ușa deschisă și, fără să vrea, îi permitea fricii să pună stăpânire pe el. Rămăsese cu coatele pe genunchi și ținea cu ambele mâini sticla cu apă minerală, pe care o legăna încet între picioare. Am continuat:

– Vreau să înțelegeți că, indiferent de evoluția procesului, vă veți întoarce acasă. Vă asigur că nu vi se va întâmpla nimic în perioada șederii în arest, iar dacă vă temeți că puteți deveni victimă, am să anunț penitenciarul Rahova despre riscul pe care îl presupuneți și se vor lua măsuri de protejare a dumneavoastră în detenție, asta dacă se va dispune transferul acolo. Nu vă doresc să rămâneți arestat, nu doresc nimănui așa ceva și vă asigur că nu sunteți o țintă pentru niciun polițist din această clădire. În timp, vă veți lămuri.

Cred că am reușit să-l liniștesc. A ridicat privirea de la mochetă și m-a privit în ochi. Erau roșii. A băut o gură de apă și a strâns încet și cu atenție capacul. Stinsese arșița care-i pusese stăpânire pe gânduri, pe corp, pe suflet.

– Am fost de câteva ori în această clădire. Aici era Direcția de Cercetări Penale. Ce oameni am cunoscut aici, ce putere aveau. Am cunoscut generali și șefi de IGP aici. Au fost chefuri, petreceri mari la etajul întâi, cred că deasupra biroului dumneavoastră. Nu m-am gândit niciodată că am să intru în acest sediu în calitate de arestat. N-am vizitat niciodată Arestul. Dacă aș fi știut, poate făceam ceva pentru Arestul ăsta. Îl dotam, îl modernizam, nu m-am gândit la el. Am avut și eu putere, dar nu cred c-o să mai am.

A desfăcut repede sticla și a luat o gură zdravănă, după care a lăsat aerul să-i iasă din piept cu putere, un oftat puternic. Nu-i era sete, dar i se usca gura. Deznădejdea și neputința au un gust amar. Nu-i mai păsa de nimic din ce

spunea presa, încerca să se integreze în atmosfera arestului, care începea cu dialogul nostru.

– Vă simțiți singur și în același timp gândul vi se duce spre cei de acasă.

A ridicat brusc capul spre mine, îi citisem gândurile.

– Exact! Familia mea va suporta rușinea. Nu era necesar. Nu trebuie să treacă prin mizeria asta. Ei nici nu știu care sunt mizele, care-i războiul pe care trebuie să-l duc. Vor putea veni aici? Vor putea să mă viziteze? Dacă vin, nu pot să-i văd în halul ăsta, îmi doresc să-i văd când vor veni, dar nu pot.

L-am atins pe umăr în semn că-i înțeleg trăirile. Eram familiarizat cu ele de la cazurile anterioare, de la discuțiile din timpul anchetelor. Încercam să-l scot din transă și să-l aduc cu picioarele pe pământ.

– Trebuie să rămâneți tare pentru sine și pentru familie. Există mii de motive pentru care trebuie să rămâneți puternic. Am pe masă regulamentul de ordine interioară. Îl veți putea citi în cameră. Acolo veți găsi afișate, pe ușă, drepturile și obligațiile pe care le aveți. Veți afla răspunsuri la multe întrebări legate de partea administrativă a cazării. Acum, este important pentru mine și pentru dumneavoastră să fiți și să rămâneți sănătos. Medicul vă așteaptă pentru evaluarea obligatorie. Dacă suferiți de o boală, dacă există probleme medicale de orice fel, îi puteți spune. Dacă există necesitatea evaluării din partea unui medic privat, vă poate vizita aici.

– DNA-ul nu vă va permite. Vă expuneți, domnule comandant! Vă mulțumesc pentru gândurile bune, dar nu veți fi lăsat să-mi dați drepturile.

Credea cu tărie ce spune, probabil că își imagina că sunt un copil și că nu înțeleg tainele jocului. Cu ochii țintă la mochetă, m-a întrebat rușinat dacă poate folosi toaleta. Își dăduse seama că situația sa socială și juridică se schimbase. El, senatorul PSD Cătălin Voicu, nume greu în partid, trebuia să-i ceară voie unui polițist să meargă la toaletă. Situația îl afecta și îl încurca vizibil. Era o certitudine a disconfortului dictat de regulile locului de detenție: îi lipsea libertatea.

– Desigur. Toaleta e în capătul holului, pe diagonală față de biroul meu. Știu că ați fost percheziționat și nu aveți alte intenții decât să folosiți toaleta. Nu vă însoțesc, vă aștept aici în birou. Nu sunteți prizonierul nimănui!

Se ridicase. Mi-a strâns mâna în semn de recunoștință și s-a înclinat ușor, nu atât pentru aprobarea solicitării, cât pentru că-l tratasem cu respect. M-am ridicat de pe scaun și m-am așezat la birou ca să verific dacă sunase vreunul dintre telefoanele mobile pe care le lăsasem pe masă fără sonor. Nu voiam să ne perturbe nimic. Câteva apeluri, câteva mesaje, dar n-am apucat să le citesc. Intenția de a-mi verifica telefonul a fost întreruptă de un zgomot ciudat dinspre hol.

Am deschis ușor ușa și am văzut că, în stânga, în direcția în care se afla toaleta, nu se vedea nimeni pe hol. În dreapta, la aproximativ doi metri de ușă, era peretele cu care se termina holul, străjuit de steagul României și cel al Uniunii Europene, așa cum se cuvine în orice unitate de poliție care se respectă – nu ai hărți, te dotezi cu steaguri. Surpriza a fost să-l văd pe arestat lângă steaguri, cu fața la perete. Părea că simulează că merge, deși stătea pe loc. L-am asemuit cu o mașinuță chinezească, veche, pe care o aveam când eram copil. Era teleghidată și, când întâlnea un obstacol, nu-l lovea, ci se oprea în dreptul lui. Rămânea în funcțiune, iar motorașul continua să bâzâie până când o ridicăm și îi schimbam direcția de mers.

L-am strigat și i-am atins umărul drept. S-a întors spre mine cu lacrimi în ochi. Mintea abandonase realitatea și nu mai găsea repere elementare. În loc să iasă în hol în stânga, spre toaletă, făcuse dreapta, se oprise în perete și se blocase, nu mai știa ce să facă, ce caută acolo.

Poate că mulți oameni ar spune că sunt slab, că n-am înțeles bine momentul, dar mi-am dat seama cât de mult se poate schimba cineva pus prima dată în fața arestului. Am simțit milă pentru acest om care, cu o oră înainte, se declarase un luptător venit să reziste închisorii politice reprezentate de această cazemată șubredă. E trist să înțelegi că o persoană atât de puternică fizic și psihic poate ceda așa ușor, fără să fi fost exercitată nicio formă de presiune asupra sa. Încercarea mea de a-l liniști îi asigurase un confort psihic, și totuși nu rezistase.

L-am însoțit până la ușa toaletei și i-am spus că-l aștept în birou. S-a întors după câteva minute. Părea că se spălase pe față pentru a-și aduna forțele și pentru a se revigora.

– Vă mulțumesc! Sunteți un om de onoare. Cred că acum pot să cobor în arest, dacă îmi permiteți.

Am recunoscut în el persoana pe care o văzusem la televizor. Mai puțin hotărât să lupte, dar vrând să treacă peste momentul intrării în arest. Cred că începuse să-și accepte prezentul.

Un coleg de la compartimentul Urmăriri a intrat la mine în birou cu mandatul de arestare preventivă. Din acel moment, inculpatul Cătălin Voicu putea fi încarcerat. I-am strâns mâna și am sunat polițiștii din tură. L-au condus spre cabinetul medical, iar mai târziu spre camera de deținere care purta numărul 18.

2. Autorizația de interceptare

Geantă Marian era ofițerul pe care știam că mă pot baza în situații-limită și cu care puteam să înfrunt riscuri majore. Un bărbat la patruzeci și doi de ani, bine

făcut, fumător înrăit, taciturn, atent, experimentat, inteligent. De câte ori intra în birou, simțeam că aduce cu sine o veste proastă. Îi plăcea să afișeze o expresie gravă și să se amuze când ne vedea îngrijorați de ce avea să ne spună. Înțelesese că este mesagerul veștilor cu greutate și nu-l deranja. Îi plăcea.

M-a lăsat să termin organizarea celor trei sute patruzeci de polițiști, să văd dosarele celor treizeci și cinci, patruzeci de arestați care fuseseră încarcerați cu o zi înainte, să răspund câtorva apeluri și, chiar când credeam că pot să mă ridic de la biroul în care fusesem înțepenit pentru câteva ore, și-a făcut apariția. A intrat cu o deschidere largă a ușii, în genul celor în care își făcea apariția Kramer, personajul meu favorit din *Seinfeld*. Avea o cană uriașă, plină cu cafea, de care rar se despărțea. Se uita pe sub sprâncene și-și ascundea un zâmbet care-mi spunea că vine cu una grea.

– Ce faci, comandante? Ești bine? Gata pentru o zi frumoasă?

S-a așezat și sorbea din cafea, căutând cana mea din priviri. Pe amândoi ne aștepta o zi plină.

– Mariane, n-am cafea, i-am zis. Tanti Săndica de la bufet m-a sedus și m-a abandonat. M-a sunat mai devreme să mă întrebe dacă vreau cafea, am rugat-o să facă din pachetul pe care l-am cumpărat și atât… Îmi place de ea: mă întreabă des și vine rar, uită repede, că-i bătrânică, dar e a noastră. Tu ce faci pe la mine prin birou? Cauți cazare?

S-a lăsat un pic pe spate și, cu privirea în tavan, mi-a spus:

– Avem o vrăbiuță afară, un om, săracu'… Îl are pe fi-su la noi, i-ai văzut dosarul mai devreme. E pe etnobotanice.

– Vorbiți voi cu el. Trebuie să fug la Agenția Națională Antidrog în programul ăla cu metadonă în arest.

Voiam să scap de încă o vizită pe care nu o așteptam și nici nu părea să fie de o importanță foarte mare. Fusesem desemnat să reprezint Poliția Capitalei la un program inițiat de Ambasada Olandei.

– Frate, e grav, a insistat Marian. Fi-su lu' ăsta de vrea să intre e hotărât să „stingă lumina". Sandilăul e prăjit de la legale, vrea să se sinucidă. Avem „norocul" s-o facă aici… și nu vrem asta, nu?

– Bine, cheamă-l pe taică-su. Scurt, aflăm motivul pentru care vrea să se sinucidă și după-aia o rezolvăm noi. Mă grăbesc foarte tare, crede-mă.

Marian al meu suna deja la poartă, nu așteptase să-i dau aprobarea. Un ciocănit discret în ușă ne-a făcut să ne ridicăm. În birou a intrat un bărbat modest, cu o expresie pe care n-am s-o uit vreodată. Părea foarte obosit, chinuit, trist. Avea mari așteptări de la noi. Marian i-a cerut să fie concis, să îmi explice pe scurt ce-i povestise lui.

– Tibi, pe băiatul meu îl cheamă Tibi, domnule comandant! Îmi cer scuze pentru că am insistat să ajung la dumneavoastră. Băiatul meu, domnu' Geantă

știe, e consumator de droguri de mulți ani. Am încercat și eu, și soția să-l facem bine, dar… știți cum e, nu se poate. A fost la dezintoxicare, s-a întors mai rău decât atunci când a plecat. A slăbit mult, are hepatită, e vai de capul lui și de al nostru. Am venit cu rugămintea să ordonați polițiștilor să aibă grijă de el.

– Măi, tată, spune-i șefului meu ce mi-ai spus afară. N-avem timp de povești. Spune motivul real, care e pericolul.

Geantă se uita acum la mine, îndemnându-mă să am răbdare cu bărbatul din fața mea. Tatăl lui Tibi n-a ridicat privirea din mochetă și a spus, cu voce joasă, lipsită de speranță, că fiul său se va sinucide în arest.

– A spus c-o va face aici și a mai încercat de două ori acasă. Sunt sigur că va încerca, doar vă rog să fiți atent la el, poate reușiți să-l salvați. Ne-a distrus viața, ne-a vândut lucrurile din casă, a bătut-o pe maică-sa… E copilul nostru, sperăm că pușcăria îl va ține departe de otrăvurile astea și se va lăsa.

Nu era primul părinte care spera că odrasla va renunța la consumul de stupefiante în timpul detenției. În arest, drogurile pătrund foarte greu. Există un factor descurajator pentru traficanți, sediul Poliției, dar nu funcționează întotdeauna. O mai încearcă ei și aici. Penitenciarele sunt atacate din multe părți de vânzătorii și de distribuitorii de narcotice. Din cauza condițiilor speciale, prețul este mai mare, dar este plătit de rudele de afară ale consumatorilor. Nu voiam să-i spunem situația reală a lucrurilor – speranța trebuia să moară ultima.

– Cum a încercat să se sinucidă? Care a fost metoda pe care a folosit-o?

L-am întrebat cu intenția de a-l opri, vrând să înțeleg la ce metode a recurs anterior. Există ipoteze potrivit cărora sinucigașul recurge mereu la aceeași metodă pentru a-și lua viața.

– S-a electrocutat. Prima dată a băgat niște sârme în priză. Nu i-a ieșit, fiindcă l-a azvârlit curentul și n-a rămas mult în contact cu priza. A doua oară a fost mult mai atent. A tăiat pe din două cablul de alimentare de la casetofon și a păstrat intactă partea cu ștecherul. Și-a lipit mai multe bucăți de bandă adezivă pe gură, ca să nu țipe, și a băgat capul sub jet de apă, să se asigure că reușește să se electrocuteze. A pus câte un fir pe fiecare tâmplă și le-a legat cu bandă izolatoare, după care a băgat ștecherul în priză. Am avut noroc, n-a murit. Dumnezeu l-a văzut și l-a tras de lângă perete, l-a azvârlit iarăși curentul. I-au rămas semne de arsură pe cap.

Rușinat, n-a mai spus nimic. Geantă se uita atent la mine și aștepta un verdict, mândru nevoie mare că îmi captase atenția.

Îmi dau seama, în timp ce scriu, că un om normal ar fi reacționat rămânând mut, clătinând din cap, poate ar fi râs nervos sau ar fi fost oripilat, dar nu cred c-ar fi continuat cu ușurință să discute cu tatăl sinucigașului.

– Vă asigur că nu are nicio sursă de curent în camera de detenție, nu avem prize, nu avem întrerupătoare. Dacă este orientat spre același mod de a se sinucide, deja avem rezolvarea: nu are cu ce să se curenteze. Vreau să știți că-l voi trimite la evaluare la Spitalul Penitenciar Rahova, dacă medicii noștri recomandă. Va fi supravegheat atent de polițiști și nu cred că ne vom întâlni cu un asemenea dezastru. Vă mulțumesc că ați venit, dar nu mai am timp.

Tatăl lui Tibi a plecat cu mulțumirea că a fost primit de șeful arestului și că nu existau prize în cameră, iar băiatul lui va fi supravegheat mai bine decât în penitenciar. Noi ne-am așezat și tocmai voiam să ne bucurăm de clipele de liniște, când a sunat telefonul: sosise un ofițer al Direcției Naționale Anticorupție.

Geantă a plecat râzând de necazul meu: nici cinci minute de calm nu aveam. Ofițerul DNA a intrat cu un plic. Ne-am strâns mâna și mi-a spus că îmi predă dispoziția Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care autoriza interceptarea în mediul ambiental a inculpatului Cătălin Voicu pentru treizeci de zile. Aveam obligația să semnez condica de corespondență a documentelor și să dau curs autorizării.

Academia de Poliție, Institutul de Studii pentru Ordine Publică sau cărțile de specialitate nu te pregătesc pentru un asemenea moment. Nu știam pașii pe care trebuia să-i urmez. Nu existau proceduri de lucru. Se aplică regula unică și de bază din activitatea de poliție: *Orientează-te!*

– E prima dată când mă întâlnesc cu o astfel de situație. Ce trebuie să fac? Pe cine trebuie să sun? Care va fi modalitatea de lucru? l-am întrebat pe ofițer.

– Veți fi sunat de Serviciul Român de Informații. Ei sunt desemnați de noi să pună în aplicare autorizația. Trebuie doar să le permiteți accesul și să asigurați confidențialitatea lucrărilor. Sper că știți ce se întâmplă dacă nu dați curs autorizării!

Ofițerul zâmbea și bătea ușor cu degetele pe plicul așezat pe masă. Se bucura că nu se află în situația mea și se asigura că știu care sunt consecințele în cazul în care tehnicienii nu primeau sprijinul meu. Am oftat și am început să râd. M-am uitat în ochii lui încercând să înțeleg dacă îi face plăcere să mă pună în situația asta. A clătinat din cap ghicind la ce mă gândeam.

– Au sereiștii numărul meu? am întrebat râzând și mai tare.

– Îl au și pe al meu!

Am râs amândoi de comicul situației, apoi bărbatul a plecat. Vă las să vă gândiți la modalitatea pe care ați alege-o ca să introduceți ofițerii SRI în arest într-un mod *legendat*, adică mințind în interes de serviciu, în așa fel încât să nu se prindă nimeni, cu atât mai puțin colegii, iar tu să-ți atingi ținta, să-ți îndeplinești o misiune, printr-o acțiune sau prin inacțiune.

De fapt, nimeni nu trebuia să afle de punerea în executare a autorizării, cu excepția uneia dintre secretare, căreia îi transmiteam plicul. Nu știam pe cine să anunț: pe directorul general și directorul general adjunct căruia mă subordonam direct, doar pe directorul general sau pe niciunul. SRI avea oficial numărul meu, tocmai ce mi se spusese. Analizele lor de risc cuprindeau și numele meu. Funcția îmi permitea să le vulnerabilizez acțiunile, lucru pe care nu mi-l doream, iar ei erau nevoiți să se asigure că sunt omul care își va executa obligațiile de serviciu. ERAM ASCULTAT. Bine. Toată lumea se aștepta la asta. Percepția ta este alta atunci când cineva din DNA îți dă de înțeles că SRI are numărul tău.

Pe cine dintre șefi puteam să informez despre situația nou apărută? Aș fi putut să fiu tras la răspundere pentru că nu i-am anunțat? Nu. Nu există nicio procedură, niciun cod de bune practici pe care să-l urmez.

Telefonul mobil m-a oprit din frământări. Apelantul necunoscut mi-a spus sec:

– Suntem în fața porții, vă rog să veniți să ne preluați.

Am ieșit din birou. Holul era plin de vizitatorii persoanelor aflate în custodia Poliției și de avocați care se despărțeau de clienți cu noi promisiuni. Mi-am făcut loc printre ei și am ieșit la poartă, unde cel puțin cincizeci de oameni așteptau să le aprob vizitele. Norocul meu era că nu mă cunoșteau, altfel timpul meu s-ar fi îngustat fantastic de mult dacă aș fi început să răspund miilor de întrebări.

În fața clădirii era parcat un Logan. Erau atât de multe nume de firme pe autoturism, încât nu puteai să îți dai seama căreia îi aparține. Patru bărbați în salopetă se uitau fix în față prin parbriz și niciunul nu se agita – părea că discută între ei. Șoferul m-a salutat prietenos și mi-a făcut semn să-i permit să ducă mașina în curtea clădirii. Au intrat și, după ce au parcat, au coborât veseli discutând între ei despre un meci de fotbal. Șoferul mi-a strâns mâna și, cu amabilitate, mi-a arătat clădirea:

– După dumneavoastră, domnule Tudor!

Mă cunoșteau, dar eu nu-i știam, doar intuiam că sunt cei care au numărul meu de telefon. I-am condus în birou. Nu aveam scaune pentru toți, nici pahare sau cești suficiente.

– Noi suntem toți colegi și am fost desemnați să punem în aplicare dispoziția instanței. Vă prezint dispoziția și desemnarea unității noastre pentru a o duce la îndeplinire. Vă rog să ne spuneți cum vreți să procedăm. Ați legendat intrarea noastră în arest?

Am citit cele două documente și am încercat să-i privesc mai atent pe cei patru în timp ce discutau încet, fără să aud ce își spuneau. Păreau oameni comuni, fără mușchi, frizuri deosebite, staturi impunătoare, ochelari de soare,

nimic care să atragă atenția. James Bond nu s-ar fi inspirat de la ai noștri, dacă ar fi fost cu ei, filmul ar fi rulat cu sălile goale. Păreau să știe că nu m-am mai confruntat cu o situație asemănătoare și așteptau liniștiți decizia mea, convinși că-i voi ajuta.

– Sunteți o echipă de electricieni care au lucrat la apartamentul meu. Vreau să verificați rețeaua de curent din cele două holuri mari ale arestului. Camera inculpatului va fi liberă, arestații vor fi timp de o oră în curtea de plimbare. Vom intra împreună în cameră sau atâția câți sunt necesari, restul vor verifica întrerupătoarele și toate celelalte sisteme electrice.

S-au consultat din priviri. Șoferul, posibil șeful echipei, a fost de acord. M-au rugat să-i însoțesc în arest și să le cer polițiștilor de acolo să ne lase singuri.

Am sunat șeful de tură.

– Nea Constantin, vreau să scoateți camera 18 în curte, la aer. E vreuna liberă în momentul ăsta? Curtea numărul 2, foarte bine. În cinci minute să iasă toți patru. După ce-i scoateți, mă sunați. Nu mai scoateți niciun arestat din nicio cameră, pentru nicio activitate, cât timp sunt în arest. Am rugat niște prieteni să verifice rețeaua de curent electric. Ardem ca șobolanii dacă nu ne asigurăm că funcționează totul bine și trebuie să ne gospodărim singuri. Mulțumesc pentru înțelegere.

Am închis telefonul. Polițistul pe care îl sunasem era șeful de tură. Toți îi spuneau Băsescu, nea Băse. Asemănarea era atât de mare, încât și neinfluențat l-ai fi strigat cu porecla asta. Frizura, statura și privirea îl avantajau, ar fi putut să susțină cu lejeritate un casting pentru sosia președintelui. Ce ironie: Voicu era păzit de Băsescu.

În arest era liniște. Cei patru electricieni mergeau calmi în spatele meu, cărându-și trusele. Nu vorbeau și încercau să meargă cu capul în jos, evitând camerele de luat vederi instalate pe holuri. Unul dintre ei a scos dintr-o gentuță de umăr un dispozitiv asemănător unui aparat POS mobil. A mers cu el în mână pe holul principal prin dreptul camerelor de deținere și, când am dat să-i conduc în biroul polițiștilor din tură, mi-a spus că au uitat în mașină ce era mai important. Am ieșit în aceeași liniște în care am intrat și am ajuns la mine în birou. Se schimbaseră la față. Șeful echipei mi-a aruncat o privire dojenitoare și mi-a spus că nu pot pune în aplicare dispoziția instanței.

– Arestul Central, în acest moment, este interceptat. Aveți trafic peste tot. Există semnal de emisie pe holurile arestului și continuă și în dreptul ușii de acces a inculpatului. Dacă punem în aplicare dispoziția, viciem înregistrările. În acest moment, aveți obligația să ne dați întregul sprijin și sper să-l primim. Au fost puse în aplicare și alte autorizații de interceptare aici, în mediul ambiental?

Nu știam dacă mă consideră vinovat de ceva sau dacă este o glumă, știam că ei nu sunt juriști, ci tehnicieni. De o lună și jumătate de când eram în funcție, nu permisesem accesul nimănui în clădire pentru a pune în aplicare o dispoziție de interceptare. Când fusesem numit șef al Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă, nu mă „prevenise" nimeni despre un asemenea subiect. De crezut, îi credeam că cineva interceptează mediul ambiental – pe înțelesul tuturor, cineva plantase microfoane în arest –, dar nu știam cine, în ce temei și când.

– Nu înțeleg în ce constă incidentul de securitate. Nimeni n-a fost autorizat să intercepteze în acest spațiu. Sunteți siguri că există activitate de interceptare?

Unul dintre „electricienii ofițeri" mi-a arătat dispozitivul, care arăta liniuțe colorate succedându-se pe ecran. Degetul lui însoțea în același ritm liniuțele și înțelegeam că există activitate de emisie. Era tăcut și grav.

– OK. Îmi puteți arăta unde sunt direcționate captările și prin ce sunt difuzate către receptor? Putem afla cine le primește, cine este beneficiarul?

Șeful echipei a cântărit situația și a aprobat printr-o mișcare a capului: trebuia să găsească răspuns la întrebările mele. Am ieșit din birou în curtea interioară, unde parcaseră mașina. I-am însoțit lângă unul dintre pereții exteriori ai arestului și am început să căutăm semnal cu dispozitivul, care acum nu mai indica nimic. După câțiva pași, ne-am oprit. Ecranul aparatului arăta o activitate intensă lângă un cablu negru, gros, care șerpuia liniștit pe lângă perete și dispărea în tufele de lângă gardul care înconjura Arestul și o curte privată.

Am pus mâna pe cablu, am tras de el și l-am văzut cum se mișcă greoi spre gard. Ieșea de pe proprietatea noastră și intra în curtea vecină.

– E posibil să fie pur și simplu energie electrică? Este un câmp electromagnetic?

Eram încurcat. Mă temeam să nu devin sceptic, nebun, să cred în conspirații. Trebuia să știu fără dubii că prin cablul negru și gros ies toate discuțiile din camerele de arest. Cei patru se îndreptau deja spre mașină. Unul dintre ei povestea o întâmplare trăită de familia lui, probabil imaginară. Nici măcar nu încercam să înțeleg despre ce vorbește. Au intrat în mașină, iar șoferul a rămas să mă salute.

– Cred că nu are rost să ne întrebați unde duce cablul. Noi vom raporta șefilor și va fi anunțat Parchetul General. Ar trebui să găsiți o soluție repejor, astăzi.

Mă uitam la el vrând să înțeleagă că în dimineața aceea nici nu știam că ei există. Nu mă gândeam nici măcar că voi fi implicat într-o activitate pe care nu o înțelegeam. Să fiu complice? Imposibil. Ce era de făcut? I-am întins mâna:

– Vă doresc o zi frumoasă, domnilor. Sunt sigur că vă veți întoarce. Vă aștept.

Mă gândeam că oricum nu îmi vor spune mai multe, iar eu voi fi nevoit *să mă orientez*. Mi-ar fi fost mai ușor *dacă mă orientau ei*. Dar nu avea sens să încerc să-i fac să mă îndrume, probabil că nici ei nu știau ce-i de făcut. M-au salutat prietenos din mașină și au ieșit din curte fără să ridice niciun semn de întrebare. La poartă, Sebi Marinescu – șeful lui Geantă – încerca să liniștească mulțimea de oameni. Lua cererile și îi asigura că vor primi vizitele pe care le au programate, dacă respectă dispozițiile regulamentului intern.

Am intrat în arest. Polițiștii își continuau activitățile zilnice: unii făceau percheziții corporale arestaților pentru a-i scoate la vizită, alții îi însoțeau spre camera în care erau instalate telefoane sau spre frigider pentru a-și lua alimente. Toată lumea se rezema de perete cu fața spre mine, mă salutau și auzeam arestați care întrebau cine sunt, căci încă nu mă cunoșteau.

Aveam două urgențe: Tibi, sinucigașul, și cablul de date.

– Nea Constantin, aduceți-l pe Nițescu! Repede! Trebuie să vorbesc cu el.

Nea Băse a plecat în grabă să aducă arestatul. M-am sprijinit de biroul colegilor din tură și mă uitam în gol, când polițistul a intrat însoțit. Tânărul era încătușat cu mâinile la spate și clătina ușor din cap în semn că dezaprobă gestul și că nu i se pare necesar să poarte „brățările". Brunet, rebel, cu ținută atletică și frizură modernă, dacă l-ai fi văzut, n-ai fi crezut că e încarcerat. Înainte de a se caza la noi, postase multe filmulețe pe Facebook și YouTube. Când era afară, afișa un stil de viață „pe bogăție", cum spunea el: mașini, ceasuri, bijuterii, petreceri, haine scumpe și foarte scumpe. Acum, când scriu, este mult mai cunoscut decât era atunci, în 2010.

Imediat ce a intrat, s-a trântit pe un scaun. Pesemne obosise, bietul de el.

– Stai, mă, în picioare, când te cheamă domnul comandant!

Polițistul l-a ridicat de pe scaunul de lemn șubred trăgându-l de gulerul bluzei bogat inscripționate cu numele firmei. Culorile stridente erau îmbogățite de înscrisul auriu, sclipitor, și-și purta gulerul ridicat. De la prima vedere, am înțeles cu ușurință imensa valoare urbană a proprietarului, care aștepta mândru aplauze pentru costumația de carnaval.

A sărit în picioare și a bătut cu piciorul milităreşte în podea:

– Să trăiască cel mai mare șef! Cel mai dulce om de pe Pământ! Mare om, toată lumea vă laudă și spune că sunteți un om bun. Știți că v-am rugat să mă băgați în cameră cu fratele lu' Sile. Suntem prieteni d-afară. Vă rog io să ne băgați pe amândoi la un loc acolo. Suntem cumințI, mai vorbim și noi de ale noastre. Acum stăm fiecare în cameră cu martalogi bătrâni, vorbesc despre Ceaușescu și cum întorceau ei portofele pe Magheru în '83. Plictiseală mare.

Se turase și era greu de oprit. Nu aveam timp de prostiile lui, dar trebuia să-i permit un moment de glorie. Vorbea cu omul care îi dădea acces la telefon, vizite, curte de aer, televizor, sală de sport, presă, frigider și alte mici bucurii.

Probabil că pe traseul dintre camera lui de detenție și birou își imaginase de câteva ori cum va fi întâlnirea cu mine, se gândise în mai multe rânduri ce să-mi spună și acum încerca să mă convingă prin detalii actoricești de înaltă valoare artistică.

Eu eram cel care îi putea face viața frumoasă ori, dimpotrivă, un calvar, folosindu-mă de aceleași instrumente în ambele cazuri. Inteligența lui mă făcuse să mă gândesc la el ca o soluție la problema pe care o reprezenta Tibi. Intenționam să-i dau ceva și să-i cer altceva în schimb. Arestul presupune o artă a compromisului, pe toate palierele.

– Nea Constantin, îl aduci în camera lui pe fratele lui Sile despre care vorbește. În aceeași cameră, te rog să-l bagi și pe puștiul de ieri, Tibi Oprea. Te rog să consemnezi în registrul de evidență că în camera lor nu mai intră niciun arestat. Rămân doar ei trei.

– Trăiască familia mea! Să n-am parte de Fernando dacă nu sunteți cel mai jmecher din București, jmecher cu doi de „jm". Să fiu sănătos, să ne vedem afară, să vedeți ce valoare am și eu, și ăla, suntem cunoscuți și respectați printre valoroși. O să plouă cu șampanie când ne vedem. Să dea…

– Ascultă-mă! am zis ridicând vocea pentru a-l opri. Vreau să aveți grijă de el. Vreau s…

– Nu, boss! Mai bine nu ne aduci la un loc. Eu, noi… nu suntem prăduitori. Mai bine nu-l văd pe prostu' ăla decât să fim sifoane. Noi nu stropim, nu dăm cu jetu' ca lăchiții…

– Dacă mă mai întrerupi, te trimit la drogați. Te cazez bine, când ieși o să spui la mămăligă caşcaval. Taci dracului și ascultă-mă!

Mi se înroșiseră ochii de nervi, încercam să nu tremur, dar simțeam că încep să-mi pierd răbdarea. Am continuat calm:

– Nu te vreau sifon, n-am nevoie de informații de la tine. Tibi, puștiul despre care îți vorbesc, e sensibil. Îi e dor de casă, îi e frică de arest. Afară a tras etnobotanice și cred că e prăjit. Vă bag pe toți trei în cameră pentru că vreau ca voi doi să aveți grijă de el. Mă tem că vrea să se sinucidă. Nu știu cum faceți. Dormiți cu rândul, jucați cărți cu el, desenați împreună, colorați, vă uitați la televizor, vă spuneți povești… Vreau să plece sănătos din arest. Atât vă cer, nu închideți patru ochi odată, că vă omor, cel puțin unul îl păstrați de veghe. Dormiți când vă liberați, aici rămâneți de veghe. Faceți și voi un bine în viață. E prea mult?

Tânărul din fața mea era conștient că primise ceva din ce ceruse, iar acum înțelesese cât de gravă e situația lui Tibi. I-am simțit bucuria și am știut că va accepta. Îi convenea târgul și știa că trebuie la rândul lui să răspundă compromisului.

– Pentru dumneavoastră, orice! O să avem grijă de el. Îl facem fratele nostru. Ce mâncăm noi, mănâncă și el. Stați liniștit. Faceți-vă treburile, e pe mâini bune. Păi, dacă io cu ăla nu ne descurcăm, atunci cine? Să trăiți!

I-am făcut semn polițistului să-l ducă înapoi și i-am spus să vorbească cu Geantă despre repartizarea lor în cameră.

Am urcat din arest spre biroul meu. Simțeam nevoia să ies și să respir aer curat, parcă nu mai puteam gândi. Aerul dulce și greoi de la interior, o combinație de transpirație, de miros de gunoi, de trupuri nespălate, de fum gros de țigară, de lenjerie murdară și de toalete înfundate, îmi paraliza mintea. Îmi doream să ies printre cei vii, mă întorceam din iad. În lumea vâscoasă din arest nu puteam să stau prea mult. Raționamentele se împotmoleau, nu mai gândeam normal, norocul meu era doar că nu petreceam prea mult timp acolo. Ieșeam des la aer. Lipsa oxigenului este o certitudine în arest, iar efectele sunt bine cunoscute: gândirea e încețoșată, realitatea este percepută incorect, oboseala se instalează în mușchi și pune stăpânire pe corp și pe minte. Intrigile, glumele, violența, gravitatea momentelor din arest, toate își lăsau amprenta direct proporțional cu timpul petrecut acolo, jos. Admir polițiștii care au muncit în acel loc pentru că au reușit să-și îndeplinească serviciul în condiții foarte grele de muncă și mă bucur și acum pentru oamenii care s-au liberat și au reușit să se integreze în societate.

Ieșind din arest, am intrat în holul aglomerat și am văzut că în fața ușii mele erau postați doi polițiști împreună cu Marinescu.

– Avem o problemă. Trebuie să discutăm.

Mi-a deschis biroul și nu mi-a dat de ales, trebuia să intrăm toți patru.

M-am dus direct la fereastră și m-am bucurat de o gură de aer proaspăt. A doua respirație era deja încărcată de aromele arestului, căci adierea vântului făcea aerul îmbâcsit din celule să urce spre birouri, aerul acesta ce reprezenta liantul dintre lumea celor de jos și a celor vii, a noastră, a celor care lucram acolo. Biroul meu era situat deasupra unei camere de arest în care erau încarcerați șase fumători înrăiți, care probabil s-ar fi bucurat să știe că vreau aer curat și mi-ar fi oferit duhoarea țigărilor în mod expres, ca să rămân în contact direct cu realitatea lor.

Chiar dacă sunt sigur că și-ar fi dorit și ei, la rândul lor, aer curat, n-aveam cum să le ofer așa ceva: nu aveam bani, materiale, posibilități, conexiuni, nu aveam niciun sprijin. La asta mă gândeam când cei trei polițiști mă fixau cu privirea pentru a-mi capta atenția. Am așteptat să înceapă cineva expunerea.

– Marian, tocmai am găsit un microfon în camera de vizită numărul trei. Familia arestatului era înăuntru, vizita s-a dat cu ușa deschisă. Radu și Nelu, polițiștii mei, au asistat. N-auzeau ce vorbesc vizitatorii și arestatul, dar au văzut ceva mic, metalic, care strălucea lângă dulap. Nelu a venit discret la mine și mi

l-a indicat. Am așteptat să se termine vizita și, după ce au plecat vizitatorii și am dus arestatul jos, am găsit microfonul ăsta care atârna pe după dulap.

Sebi a deschis un plic de culoare bej și mi-a arătat un microfon mic, în prelungirea căruia erau două cabluri depărtate care se holbau la mine trufașe, mândre să demonstreze că există mijloace de interceptare neautorizate în clădire.

Cum s-a putut întâmpla să apară microfonul în aceeași zi în care au sosit și bărbații de la SRI? Magicieni ofițerii ăștia. Au reușit să-l „planteze" în timpul orelor de program, sub nasul polițiștilor? Dar fuseseră tot timpul cu mine, nu ne despărțiserăm. Poate îl puseseră alți colegi de-ai lor? Poate un avocat? Un membru de familie, o soție bănuitoare că arestatul ar putea primi vizita altor doamne sau domnișoare? Un polițist dornic să demonstreze că există comploturi sau avid de extraordinar?

– Șefu', cum credeți că a ajuns microfonul la noi? Oare ne vânează cineva? O avea legătură cu senatorul?

N-am știut ce să-i spun. Era posibil orice. Agentul Nelu era sincer speriat. Îi tremura vocea și încerca să găsească un răspuns care să-l liniștească.

– Domnule comandant, lucrez de zece ani aici și n-am găsit așa ceva. Nu se poate ca la noi în clădire să existe microfoane. Să nu mai avem siguranță în Templul Dreptății, a mai adăugat el, o glumă obișnuită la adresa clădirii noastre triste.

Radu, celălalt agent, era nervos. Nu putea să înțeleagă și să accepte că organele judiciare, oricare ar fi ele, ar putea pătrunde în Templul Dreptății, Cetatea Adevărului, Beciul Domnesc, și că *ar planta* microfoane fără să ne anunțe.

Se uitau spre mine și așteptau răspunsul salvator.

– Sebi, tu scrii frumos. Vreau să-mi notezi detaliat cum ați găsit microfonul, în ce condiții și toate celelalte informații necesare. Vă rog să nu vorbiți cu nimeni despre incident, nici măcar acasă. Vreau raportul în treizeci de minute.

Geantă a intrat în birou tocmai când ei ieșeau. S-a uitat la mine cu ochi mici, întrebător, vrând să știe ce căutau ei la mine, toți trei. A închis ușa cu gravitate și a început să râdă.

– Vrăbiuțele sunt în coteț toate trei, au început să se cunoască – mă refer la cei doi hoți și sinucigașul. Avem timp să mergem la magazinul de alături și să luăm un sandvici. Hai să ieșim, că înnebunești. Dă-le-n morții lor de hârtii, hai la aer. Tot noi le facem, nu le face nimeni în locul nostru. Hai că dau eu un suc.

L-am sunat pe directorul general. I-am spus că trebuie să mă primească în patruzeci și cinci de minute. Întâmplarea relatată de Marinescu ardea, iar șeful nu voia și nu trebuia să afle din alte surse că aveam un microfon răzleț într-o cameră de vizită. M-a asigurat că avem timp să discutăm.

Am trecut cu eforturi mari prin mulțimea care aștepta să intre în vizită la arestați. Afară, m-am bucurat la vederea mașinilor de pe bulevardul cu fântâni dintre Piața Unirii și Palatul Parlamentului. Am urmărit cu privirea trecătorii de pe stradă, care parcă nu se grăbeau niciodată, ca și cum ar fi făcut parte din altă societate, din alt film, din altă Românie.

Odată ajunși la magazin, a trebuit să mă impun.

– Mariane, să nu te aud, eu plătesc tot ce mâncăm. Mă bucur de minutele astea în libertate, sunt sigur că altele nu mai prind în cursul zilei. Îți dai seama că exact așa ar reacționa și arestații noștri dacă ar putea ieși zece minute până la magazin?

Scosesem deja banii din buzunarul de la piept. Bucuria că am „evadat" din arest mă făcea să cumpăr un raft de bazaconii.

– Mă știi! Mănânc puțin, fumez mult, nu beau alcool, a răspuns interlocutorul meu. Să-ți povestesc cum a fost în Congo? Să vezi viața în negru? Mai negru, nu cu nuanțe închise, cum e a noastră acum.

Am cerut două porții identice de piept de pui și cola. Am plătit și, în timp ce mușcam din sandvici, m-am hrănit cu povestea lui din Africa, unde fusese monitor ONU. Se bucurase de prestigiu în Congo, participase la emanciparea Poliției de acolo, se implicase activ la instruirea polițiștilor judiciari în investigarea infracțiunilor. În cei doi ani, a colaborat cu mai multe departamente de poliție care participau la stabilirea ordinii publice în Congo, sub patronajul Organizației Națiunilor Unite. După acea perioadă, când i-a expirat contractul de muncă, s-a întors în țară, unde Poliția Română n-a profitat nicicum de experiența și de prestigiul pe care Marian Geantă le dobândise în misiune. Nu i-a dat posibilitatea să lucreze în Departamentul Relații Internaționale, să participe în calitate de lector la Institutul de Studii de Ordine Publică sau în orice alt departament unde să-și poată valorifica toate cunoștințele. Poliția îi oferise cea mai mică funcție de execuție într-un departament de furturi auto din București. Oferta „de nerefuzat" de a face o muncă prost plătită și de începător reprezenta sinteza unor analize stufoase pe care le făcuse Direcția de Resurse Umane a Inspectoratului General al Poliției Române. La patruzeci de ani, neavând nicio relație, pe nimeni care să-l ajute să muncească într-un mediu care i s-ar fi potrivit mai bine, Geantă fusese astfel condamnat și, dezamăgit, începuse să-și caute de lucru în sectorul privat. De aceea l-am rugat să vină la Arest, ca să facem echipă împreună, și mă bucuram că acceptase să-mi fie coleg.

– Fii atent, în Kinshasa, le predam ofițerilor de poliție superiori și inferiori metode și tactici de investigare a violului. Congo are o rată foarte mare a violurilor, luptătorii ăia drogați sunt violenți, de multe ori le omoară după ce-și satisfac nevoile sexuale… Mă rog. Într-o dimineață, văd un tânăr de vreo

șaisprezece, șaptesprezece ani îmbrăcat în uniformă de colonel, în amfiteatrul unde predam, pe rândul din față. Îl văd și, înainte să încep prezentarea în fața câtorva zeci de polițiști, îl întreb ce e cu el în sală și de ce poartă uniformă. S-a ridicat un colonel de poliție și a raportat bățos că tânărul la care mă refer este fiul cel mai mare al colonelului care lipsea. Fiul cel mare avea dreptul să poarte uniforma de colonel și, în mod evident, putea să-și însușească funcția.

Am izbucnit în râs amândoi. Încercam să-mi imaginez fața lui Geantă când a înțeles că vorbește degeaba, că a tradus din limba română în limba franceză, pe nervii lui și din timpul lui liber, manualele de criminalistică trimise de mine. Așteptările lui de la domnii colonei erau deșarte.

– Și, frate, ta-su era mărunțel și gras, ăsta mic era înalt și slab. Un spectacol, îi vedeam ăstuia și genunchii prin uniforma domnului colonel, dar lua salariul lui taică-su, în lipsa lui.

Telefonul mobil suna a treia oară în timp ce noi mușcam cu poftă din sandviciuri: apelant cu număr necunoscut, deci în mod sigur un număr de la MAI. Polițiștii sunau alți polițiști, pe telefoanele de serviciu, numai cu identitate ascunsă. În mod sigur, dacă ar fi fost știută, nebunia asta putea să alimenteze câteva sute de bancuri despre polițiști. Am răspuns.

– Șefu', știu că ați ieșit să luați de mâncare, dar veniți urgent la sediu. Moare unu' jos în arest.

Ofițerul de serviciu avea o voce gravă.

– Marius, cine moare și de ce?

– Tibi Oprea.

I-am închis. Am aruncat mâncarea la coșul de gunoi și am fugit împreună cu Marian Geantă spre sediu. A trebuit să împingem puțin mulțimea din fața porților, în vreme ce oamenii vociferau pentru că intram fără să așteptăm la „Sfânta Coadă". Mă rugam lui Dumnezeu să trăiască Tibi.

Când am intrat în holul arestului, la demisol, am văzut zece polițiști în picioare lângă peretele de pe partea stângă și pe doctorul care deservea serviciul. Toți priveau speriați și consternați cum trupul tânărului, așezat pe podeaua de piatră, zvâcnea ușor sub influența spasmelor musculare. Tibi zăcea într-o baltă de sânge. Mâna stângă era roșie și viața îi ieșea din vene la nivelul antebrațului.

– Ați reușit să-l stabilizați? E grav? A pierdut mult sânge? am întrebat.

Medicul și-a așezat ochelarii pe nas. Părea încurcat și cred că nu se întâlnise până atunci cu un asemenea caz, banal pentru un medic de la Camera de Urgență a unui spital din București. Îl simțeam neputincios, speriat.

– Doctore, sună la 112! Acum! Nea Costică, strângeți-i mâna cu o eșarfă, o bucată de pânză, să oprim sângerarea. Voi toți, nu călcați în sânge. Eliberați locul să poată respira și dați-i apă.

Nu știam dacă aceștia erau pașii pentru a-i salva viața. Am luat decizia instinctual, căci în Academia de Poliție n-am învățat să acordăm primul ajutor. În cei zece ani de când lucram în Poliție, nimeni nu mă învățase să acord primul ajutor. Nu existau proceduri, nu existau exerciții de alarmare, cu atât mai puțin pentru situații de suicid.

– Șefu', uitați-vă în camera de detenție. A făcut dezastru, e sânge peste tot.

Unul dintre polițiști îmi atrăgea atenția la imaginea de ansamblu. M-am ridicat de lângă Tibi și am văzut că sângele se scursese pe perete dintr-un pat superior, ajungând pe podea. Corpul fusese târât pe jos, urmele îmi arătau traseul parcurs până în holul arestului. Iată că Tibi îmi demonstrase contrariul celor susținute de psihologi: nu avusese curent electric în cameră, dar spărsese un pix între dinți, și-l înfipsese în pielea subțire dintre braț și antebraț, unde flexează cotul, agățase câteva vase de sânge și le smulsese pentru *a-și stinge lumina*. Un act de mare curaj pentru cineva să recurgă la o asemenea acțiune. Curios cum noi, supraviețuitorii, îl numim lașitate.

Masa din plastic și unul dintre scaune erau răsturnate lângă ușă. Lipsea ceva important din tablou: nu-i vedeam pe colegii lui de cameră, pe care mă bazasem.

– Unde sunt cei doi, Nițescu și Fane? am întrebat în timp ce ieșeam din camera în care se întâmplase nenorocirea.

Am văzut cum un echipaj SMURD îi acordă primul ajutor bietului trup slăbit de droguri, de nesomn și de angoase. Doctorul nostru m-a asigurat că va trăi. Reușiseră să-l stabilizeze. Nea Costică, șeful de tură, mi-a indicat biroul lui, de unde se auzea Nițescu tânguindu-se.

– Nu l-am văzut, șefu' meu. Nu l-am văzut, pe ochii mei! L-am întrebat pe amărât dacă mănâncă cu noi, dacă fumează cu noi, n-a vrut. A zis că stă singur în patul de sus, se odihnește, vezi Doamne! Noi vorbeam de-ale noastre, de ce era pe-afară și mâncam în timp ce ne uitam la televizor. L-am văzut pe ăsta liniștit: cu spatele la noi și cu fața la perete. L-am strigat. N-a răspuns și am văzut după câteva minute cum curgea sângele pe perete.

Fane, tovarășul de cameră al lui Nițescu, nu vorbea. Momentul îl marcase puternic. El oricum nu era prea vorbăreț. Nu vorbise nici când fusese prins în flagrant. Spărsese o casă împreună cu câțiva tovarăși și furaseră multe bijuterii din aur. Șpringarii au un cod al lor, reguli de la care nu se abat. După ce sparg locuințe, magazine sau sedii sociale de firme, fug spre locul de refugiu, de obicei la locuința unuia dintre ei. Pe traseu se opresc și fiecare dintre participanți arată trupei ce a reușit să fure. Fane era mai individualist, nu-i plăcea să împartă. A vrut să păstreze mai multe bijuterii pentru sine și, în timp ce fura, înghițise mare parte din ele. La „inventar" le arătase colegilor câteva brățări și cercei. Șpringarii au fost prinși de polițiști în flagrant, când fugeau cu

„morții“ asupra lor. În timpul anchetei, Fane a păstrat codul tăcerii. Nimic nu-l incrimina în mod direct și, cu puțin noroc, ar fi putut să scape. N-a fost să fie: interogatoriul a durat prea mult și aurul i-a provocat indigestie. A început să se simtă rău și a vomitat în birou brățări, cercei și broșe din aur. Dovezile au fost recoltate de polițiștii investigatori și atașate dosarului de urmărire penală, iar el a devenit Fane Gură de Aur.

– Am bătut cu pumnii și picioarele în ușă și l-am chemat pe nea Băsescu. A venit toată brigada de gabori, dar tot noi l-am dat afară din cameră pe amărâtul ăsta. L-am întins pe cimentul rece, pe jos, să-și revină. Să înnebunesc dacă n-am zis că moare. Eu nu mai rezist, scoateți-mă de aici, duceți-mă în alt arest. În camera aia nu mai intru.

– Stai, mă, liniștit, că-ți dăm un raport de evidențiere la dosar. În penitenciar, ăia de la Comisia de Disciplină or să aprecieze ce ați făcut voi astăzi aici. Îți promit că astăzi veți semna raportul pentru luare la cunoștință. Calmează-te!

Sebi încerca să-l calmeze pe Fane și să le arate și partea bună a lucrurilor. Posibilitatea de a fi eliberat mai devreme, pentru bună purtare, este visul oricărei persoane lipsite de libertate. Sebi știa că sunt de acord să întocmim astfel de rapoarte și făcea parte din politica noastră de a încuraja oamenii să fie mai buni aici, în spațiul carceral, în mica noastră lume.

Nițescu și Fane Gură de Aur erau eroii noștri. Doi oameni care în libertate erau puternici, siguri pe ei, lideri de grup, dar care aici tremurau și încercau să uite evenimentele prin care trecuseră. În mod evident, realitatea subterană din arest îi lovise. Era atât de puternică, încât își punea amprenta asupra tuturor celor care o întâlneau. De data asta, îi transformase în doi oameni neputincioși și speriați de gestul lui Tibi. Moartea le vizitase camera.

Filimon a coborât și el în arest. Se uita la manevrele medicilor și la corpul tânărului, care se oprise din tremurat. Mă căuta cu privirea, apoi s-a apropiat cu atitudinea cuiva sosit la priveghi. Smerit și umil, acceptase încercarea de sinucidere ca un dat. Se întâmplau în arest și de-astea. Raul, ofițerul lui de încredere, îl urmase în arest și, fiindcă nu putea să se abțină, a spus cu voce tare, pentru a fi auzit de toți:

– Bine că nu e ca la a 9-a. Acolo putea să se lase mai rău. Știți de ăia, nu? La fel se putea întâmpla și aici…

Povestea cu cei de la Secția 9 Poliție din cartierul bucureștean Pantelimon era la fel de tristă. Avea altă încărcătură emoțională, total diferită de cea cu care ne confruntam acum. În urmă cu câteva zeci de ani, statul comunist găsise o soluție logistică și înființase această subunitate de poliție în sediul unei foste clinici de pneumologie, unde erau tratate cu precădere persoanele diagnosticate cu tuberculoză. Secția nu fusese prevăzută cu arest, drept urmare,

fusese improvizat unul la subsol, compartimentat în spații mici, transformate în celule. O singură mare problemă nu fusese rezolvată, iar buba se spărsese recent.

În perioada în care era funcțională clinica medicală, subsolul clădirii avusese destinația de morgă. Paturile din beton erau prevăzute cu șanțuri pe margini pentru a drena lichidele cadavrelor. Din totală lipsă de inspirație sau pur și simplu din acută nepăsare, paturile fuseseră păstrate în camerele de arest, pentru odihnă. Miliția pur și simplu pusese saltele peste paturile din beton, iar Poliția le păstrase acolo. Într-o zi, un arestat a avut o criză de nervi. N-a mai suportat spațiul închis, murdar și lipsit de lumină naturală și a devastat încăperea. Când a înlăturat salteaua și a aruncat-o pe jos, a înțeles marele secret – dormise pe un pat de morgă. Colegii de cameră au început să strige și să anunțe descoperirea către ceilalți. În scurt timp, toți arestații urlau și se isterizau, cerând să fie mutați urgent în alt arest.

Raul reușise să înfigă laleaua în brânză și cuțitul în geam. Cele două situații nu aveau nicio legătură.

– Vă rog să spălați foarte bine peretele și podelele cu dezinfectant, probabil că avem și clor. Nu știm dacă era sau nu bolnav și deja văd urme de sânge pe hol. Ați călcat în el, v-ați deplasat pe holuri cu sângele pe încălțăminte și acum ați contaminat întreaga zonă. Raul, supraveghezi igienizarea holului și a camerei. Nu pleci de aici, mă suni când se termină!

Am ieșit din arest și am plecat spre Poliția Capitalei, unde mă aștepta directorul general. Nu avusesem nicio clipă de răgaz să mă pregătesc pentru discuția cu dumnealui.

3. Direcția Generală de Informații și Protecție Internă

Am ajuns în fața clădirii Poliției Capitalei cu plicul în care păstram descoperirea lui Marinescu, microfonul din camera de vizită, ca să le pot dovedi celor de la DGIPI cele spuse și ca să confirm, în parte, acuzele celor de la SRI – că există o breșă în securitatea Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă. Tocmai încercam cu stângăcie să mut plicul dintr-o mână în alta și să mă scotocesc în buzunare după legitimație, când am fost strigat de cineva de pe stradă:

– Tudore, ai mâncat? Tudooor?

Directorul general traversa Calea Victoriei cu câțiva covrigi calzi de la covrigăria din vecinătatea sediului central. Era un bărbat de cincizeci de ani, solid, brunet, blând și cu o voce gravă, ușor răgușită, inconfundabilă. A zâmbit și a ridicat mâna în care ținea covrigii, făcându-mi semn ca să înțeleg că aveam să luăm prânzul în oraș.

– Ia zi. Ce arde? Vii rar și, când vii, aduci veşti proaste. M-am gândit că-i mai bine să vorbim aici, în stradă, fără martori, doar noi doi.

Reprezentam pentru el ce reprezenta Geantă pentru mine. Mi-am muşcat buza de jos și mi-am dres vocea:

– Unu: Înalta Curte a dispus interceptarea în mediul ambiental a senatorului Cătălin Voicu. SRI a fost desemnat să pună în aplicare dispoziția instanței. Ofițerii lor au venit astăzi și mi-au spus că există trafic de date în arest, adică altcineva decât ei interceptează și transmite semnal. În afară de mine, nu știe nimeni. Doi: astăzi, doi polițiști de la biroul Drepturi au găsit un microfon într-o cameră în care se acorda vizita unui arestat. Despre asta nu mai știe decât șeful biroului, Sebi. El e OK. Bine, ar mai fi ceva… A vrut unul să moară, dar i-a trecut. N-a săpat adânc după vene și s-a rupt pixul prea devreme în niște vase mai mici ale brațului. A redecorat o cameră de arest, dar e stabil acum.

Șeful meu a muşcat o dată din covrig și a mestecat privind în gol spre Calea Victoriei. Părea că-și amintește ceva, urmărea mașinile care se grăbeau spre Piața Națiunilor Unite. Mă uitam în aceeași direcție și așteptam să-mi spună cum să soluționăm urgent cele două probleme.

– Prin ce sunt transmise informațiile captate? Știți cine este receptorul?

– Un cablu care iese din curtea Arestului Central și trece într-o curte alăturată, practic, spre Biserica Antim. Nu știu cine beneficiază de informații. Bănuiesc că, dacă nu este SRI, sunt ceilalți, ai noștri.

A clătinat dezamăgit din cap, și-a scuturat mâinile de semințele de mac, apoi și-a șters mustața.

– Nu-i mai satură Dumnezeu! Cum au ajuns să pună microfoane și să transmită informațiile către subunitatea lor, fără ca măcar un polițist de la arest să știe… Ai o cloacă acolo, e imposibil să nu se știe în colectivul de polițiști cine și când a pus microfoane. Ăia vechi, cu funcții, ar fi trebuit să știe.

A scos telefonul mobil, o vechitură din plastic, cu taste, și a apăsat încet și atent. N-a durat mult până când i s-a răspuns la capătul celălalt.

– Venim să te vizităm eu și un băiat de la mine, ajungem în cinci minute, i-a zis el interlocutorului. Te rog să găsești treizeci de minute să rezolvăm o problemă urgentă. Mulțumesc.

A închis apăsând puternic tastatura și a introdus telefonul prețios în buzunar. Mi-am dat seama că n-a așteptat un răspuns de la cel pe care-l sunase.

– Mergem la ăștia. M-am săturat să-i aud că nu ei sunt de vină, că ei nu știu nimic despre ce le cerem, că ei nu pot să-și dea concursul pentru diverse situații… Dar îmi trimit informații prețioase, foarte importante și urgente… despre nimic. Nici ăștilalți de azi nu sunt mai sănătoși. Ce să spun, ți-a apărut un microfon exact când au venit ei și au constatat că nu au loc de ceilalți. Mi s-a luat. Noi trebuie să strângem și să facem mereu curat în urma lor sau pentru ei.

Era nervos, își mușca mustața și avea ochii roșii. Atipic pentru el, în general un bărbat liniștit și calm. De multe ori mi-am încărcat bateriile de la acest om. Ritmul alert în care se desfășurau activitățile în fiecare zi și în fiecare noapte în București nu-i influența în rău modul de reacție și nu-i amplifica nervozitatea. Le cerea tuturor subordonaților să acționeze calm și ne oferea siguranță și echilibru, două calități foarte importante în situațiile de criză.

Mărise pasul și cadența și mă obliga să alerg un pic pe lângă dumnealui, ca la un test de efort. Nu pronunțase numele celor două instituții de informații ale României. Nu pronunțase niciun nume, nu știam cu cine vorbise. Încercam să mă gândesc că ar fi putut vorbi cu un șef de sector al Direcției Generale de Informații și Protecție Internă.

Sediul central al instituției se afla vizavi de sediul central al Poliției Capitalei, pe strada Beldiman. O clădire cu storuri la toate ferestrele, care obturau privirile curioșilor și ofereau un aspect de fortăreață bine păzită. O vedeam ca pe un aisberg care se lasă observat doar parțial, mare parte din el fiind întotdeauna ascuns în apă. Încărcată de misticism și de legende, clădirea sfida clădirea Poliției Capitalei, veche, tristă, nezugrăvită, cu aspect de ruină. Pentru a întregi imaginea de sediu deosebit, la toate ferestrele erau ghivece cu flori. Transparență și deschidere spre public, frumos, domestic și curat – imaginea instituției DGIPI.

Am intrat amândoi. Jandarmul de la intrare s-a ridicat, a salutat și a notat în registru numele spuse din mers de șeful meu. Mă țineam după el și urcam treptele în salturi, câte două, câte trei. Am intrat în Secretariatul General, unde se aflau două doamne și un bărbat. Cele două secretare vorbeau la telefon și notau informațiile pentru șef. Bărbatul era în picioare și ținea în brațe mai multe teancuri de hârtii în dezordine. Avea patruzeci și trei-patruzeci și cinci de ani și purta costum, ca toți ofițerii pe care i-am văzut în clădire. Ochelarii cu rame groase încercau să-i ascundă ochii, dar am reușit să mă conving că sunt albaștri. Eram în clădirea „băieților cu ochi albaștri".

– Hai înăuntru, Mariane! Vom vorbi pe scurt.

Mi-a permis să intru eu primul și apoi a intrat dumnealui, închizând ușa. A început să-mi bată inima cu putere. Mă aflam în bârlogul ursului, probabil în biroul directorului general al DGIPI. Camera era imensă și contrasta puternic cu biroul meu. Mobilă veche, din lemn masiv, un covor gros pe parchet. Biroul era bogat decorat cu mingi de golf, crose și pipe de fumat. Simțeam că sunt în altă organizație, iar acest sentiment a devenit mai puternic când s-a ridicat marele șef. Ne-a primit cu un zâmbet larg și cu brațele deschise, ca un om care își întâlnește vechii prieteni după o lungă perioadă în care i-au lipsit.

– Salutări, Florine! Ce faci, dragule?

– Domnule, eu vin foarte rar la tine. Amândoi avem treabă. Tânărul de lângă mine este șeful Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă. Am venit la tine să-ți spunem ceva destul de grav, care se va lăsa cu repercusiuni, cu gălăgie mare. Încă n-au aflat niciun șef de-al nostru și nici presa.

Bărbatul și-a păstrat grația și zâmbetul. Părea că nimic nu-l poate afecta și că ar fi avut soluții pentru orice problemă. Ne-a indicat o masă de lucru, la care ne-am așezat toți trei.

– Sunt inspectorul principal de poliție Tudor Marian. Am venit aici pentru a vă raporta o situație deosebită. În Arestul Central sunt microfoane și există indicii că discuțiile din camerele de detenție sunt captate și transmise printr-un cablu către altă entitate.

M-am oprit și l-am privit în ochi. Voiam să văd surpriza și efectul vorbelor mele. Așteptam să decriptez fizionomia generalului, care însă a continuat să zâmbească și s-a întors către șeful meu:

– Florine, unde este Arestul Central? Nu știu nimic despre asta și crede-mă că mi se pare destul de ciudat să veniți cu acuze fără niciun suport. Ați găsit ceva, aveți măsurători, unde duce cablul ăsta?

Directorul general al Poliției Capitalei își trecuse de multe ori mâna prin păr, se ciufulise și semăna cu un leu care se pregătește de atac. Și-a regăsit echilibrul și n-a răspuns ironiei interlocutorului nostru:

– Asta-i culmea, arestul este aici, la Cercetări Penale, lângă Casa de Pensii MAI. Amândoi știm ce-ar însemna să fie reală informația asta. S-ar abate asupra noastră toate relele posibile și imposibile.

– Florin, ne cunoaștem de ceva timp. N-am dispus să monteze și n-am primit astfel de informații, deși mi-aș dori să știu ce și cu cine vorbesc arestații voștri. Putem face un protocol, ne puteți desemna în activități autorizate, dar fără autorizație să facă cineva așa ceva… Dumnezeule, despre ce vorbim?!

S-a lăsat pe spate și a pus picior peste picior, continuând să ne privească cu același zâmbet, în timp ce brațele rămăseseră ușor deschise și ridicate în semn de consternare. Aștepta o confirmare din partea noastră despre absurdul ipotezei pe care o enunțaserăm. Dacă am fi reacționat astfel, am fi fost mitraliați și puși la zid de întreaga conducere a Ministerului Administrației și Internelor. Zâmbetul și amabilitatea marelui șef erau măști în spatele cărora se ascundea o persoană care cunoștea foarte bine aceste informații și care le folosea potrivit interesului instituției pe care o conducea – cel puțin asta sper.

Ne-a privit pe rând pe mine și pe șeful meu, apoi i-a pierit zâmbetul. S-a ridicat și a privit pe fereastră Calea Victoriei, pe care o priviserăm și noi cu câteva minute în urmă. Preț de un minut, a rămas neclintit și apoi s-a întors brusc spre biroul său, s-a frecat la nas și i-a cerut secretarei să intre „domnul director".

În încăpere a intrat bărbatul cu ochi albaștri care aștepta ca o statuie în secretariat.

– Să trăiți! M-am prezentat la ordinele dumneavoastră!

Ofițerul a rămas lângă ușă, în așteptarea indicațiilor șefului său, cu spatele drept și privirea ce sfredelea peretele din față, făcând abstracție de prezența noastră în sală. Mă întreb și acum dacă respira. Brațele îi țineau mormanul de hârtii ca într-o menghină, nu puteau nici să alunece și nici să se șifoneze. Un soldat desăvârșit.

– Te rog să iei loc. Domnii sunt de la Poliția Capitalei. Domnul director general, iar tânărul este șeful Aresturilor… ăăă, Tudor, dacă am reținut corect numele. Domnul este tehnician în clădirea noastră. Te rog să ne spui dacă în vreunul dintre aresturile Poliției Capitalei avem sau nu tehnică de interceptare.

Soldatul-tehnician-șef și-a așezat mai bine ochelarii, anunțând o disertație pe care eram toți trei curioși s-o auzim, și a rămas în picioare.

– Vă rog să-mi permiteți să vă prezint planul celor douăsprezece aresturi, în special al Arestului Central, Centrul de Reținere și Arestare Preventivă numărul 1 din strada George Georgescu, numărul 3–5.

A întins o hârtie destul de mare cu schema curții și a clădirii arestului; noi, Poliția Capitalei, nu o aveam. Încercasem să o obțin de la departamentele de logistică ale Poliției Capitalei, ale Inspectoratului General al Poliției Române și ale Ministerului Administrației și Internelor. Răspunsurile au fost seci: nu dețineau planul.

Sub acest plan erau alte scheme ale arestului, camerele, holurile, care purtau diferite însemne. Desenele nu aveau legende și nu le înțelegeam marcajele, probabil strict de uz intern.

– Avem o reprezentare a Arestului Central. După cum vedeți, nu există însemne din care să reiasă că avem aparatură în interior, mobilă sau fixă. Pot afirma cu tărie că nu există dispozitive ale DGIPI de captare și transmitere audio sau video în spațiile de detenție. N-am făcut în clădire control tehnic antiinterceptare, dar, la solicitare, vă putem ajuta cu o asemenea verificare.

Simțeam nevoia să ies din ridicolul situației și să încerc să explic urgența venirii noastre.

– Știți, astăzi am găsit un microfon într-una dintre camerele de vizită ale Arestului. Nu știu dacă este din dotarea unui serviciu secret, dacă aparține unui avocat, unui polițist, unui vizitator, jurnalist, nu știu cum a ajuns la noi.

Cei doi ofițeri de informații și-au aruncat o privire scurtă și mi-au cerut să le arăt microfonul. L-am scos cu atenție din plic și l-am așezat pe masă fără să-l trântesc. Așteptam cu surprindere un verdict al celor pe care îi bănuiam că au dispus montarea respectivului microfon. Mă simțeam ca la masa de poker: arunc trei cărți, dar păstrez așii. Cum aveau să iasă din situație? Elegant sau

aveau să indice un vinovat, care de fapt era nevinovat? Soldatul-tehnician-șef l-a analizat preț de un minut. L-a pipăit, l-a așezat în lumina soarelui și apoi a stabilit „diagnosticul“:

– Nu este al nostru. E unul uzual. Orice agenție de detectivi deține zeci de dispozitive ieftine ca ăsta, oricine poate procura de pe net un astfel de microfon. Nu pot arăta cu degetul alte servicii, este un dispozitiv foarte simplu, cu autonomie mică.

Gazda noastră a simțit nevoia să marcheze momentul:

– Florine, și tu, dragule? Vreau să mă crezi și să mă credeți cu toții că suntem în aceeași barcă. Nu putem pune dispozitive fără autorizație și nu v-am urmări de dragul jocului. Suntem colegi în același minister. Ar trebui să fim uniți și să avem interese comune. Vă putem trimite o echipă, dacă solicitați, care să facă un control tehnic antiinterceptare pentru întreaga clădire.

Șeful meu fixase un punct de pe masă. Luase o minge de golf și o învârtea între degete, încercând să rezume informația, dar ceva nu mergea. Eram jucați pe degete, învârtiți întocmai ca mingea de golf.

– Marian, te rog să faci acum un raport pe care ți-l voi aproba tot astăzi. Solicită controlul tehnic antiinterceptare. Restul îl discutăm când ieșim. Ai vreo întrebare?

Am oftat și am rupt pisica în două. Cineva trebuia să oprească șarada la care asistam și din care făceam parte fără să vreau. Nu mai voiam să fiu politicos. Tactica șefului meu era impusă de poziția pe care o ocupa. Problema pe care trebuia s-o rezolv trecea de nivelul discuțiilor voalate, eu aveam nevoie de un rezultat concret. Simțeam că sunt în contratimp cu acțiunea celor din SRI, pe care mi-i imaginam că le raportează șefilor și procurorilor DNA că, în Arest, polițiștii le permit altora să aibă acces la informații în mod nelegal, neautorizat.

– Noi am venit astăzi la dumneavoastră pentru a găsi sprijin. Știu că trebuie să colaborăm și să încercăm să fructificăm momentele operative și că toate acestea trebuie să se bazeze pe încredere.

Gazda s-a grăbit să aprobe zâmbind, mulțumită că am înțeles poziția de colaborare.

– Totuși, ceva nu înțeleg. Am venit la dumneavoastră fără a vă anunța vizita. A fost un gest spontan al șefului meu să vă sune. Eu nu știam că vă voi cunoaște astăzi și nici măcar că voi intra în sediul DGIPI. Sunt onorat. Când am intrat în secretariat, domnul tehnician era lângă ușă și avea asupra sa acest teanc de hârtii. Hârtiile s-au dovedit schițe ale imobilului din strada George Georgescu. În continuare, dumnealui a fost invitat în birou și a început să vorbească despre microfoanele din Arest fără ca cineva să-i spună motivul venirii noastre. Oficial, nu știa că noi vom fi aici, dar ne aștepta pregătit.

Cei trei tăceau. Șeful meu a oprit mingea și a așteptat răspunsurile lor. Am înțeles că ce spusesem era exact ce-l măcina. Intuiserăm aceeași ipoteză. Gazdele noastre au ales însă o strategie la care nu mă gândeam: soldatul-tehnician-șef a cerut permisiunea să plece și a ieșit din încăpere.

În birou a răsunat, puternic și sec, vocea acelui șef din DGIPI:

– Nu sunt ale noastre. Nu vă pot da alte informații. Procedați cum considerați de cuviință. Puteți aprecia și singuri momentul operativ, iar această discuție dintre noi patru n-a avut loc.

S-a ridicat în picioare și ne-a obligat astfel să-i urmăm exemplul și să ieșim. Buna dispoziție îl părăsise. Erau deconspirați, polițiștii aflaseră că informațiile erau captate și preluate de instituția în care lucra? Se încheia o eră în care avuseseră acces la informații bune, crude, neprelucrate, din surse sigure. Scopul activităților informative și operative ale serviciilor de informații este să prezinte informații concludente Poliției sau Parchetului, astfel încât cele două instituții să-și poată îndeplini sarcinile operativ și profesionist. Teoretic, cu asta se ocupau, practic… nu făceau mereu asta. Informațiile furnizate Poliției Române reprezentau, de multe ori, izvoare de ipoteze și bârfe. DGIPI obișnuia să construiască pe simple ipoteze adevărate scenarii care, inexplicabil, deveneau credibile. Eram pe marginea unei prăpăstii în care cele două instituții, Poliția și DGIPI, se puteau prăbuși antrenând în cădere personalități din vârful MAI, dacă nu găseam o soluție. Nu doar atât, ci o primă consecință a tăierii accesului la discuțiile din aresturi ar fi fost aceea că presa urma să traverseze perioade mai aride, sursele aveau să se împuțineze, iar informațiile să devină mai diluate, mai greu verificabile, mai lipsite de importanță.

Am ridicat microfonul de pe masă și l-am așezat cu tact în plic. Am așteptat cei doi chestori să se salute.

Chestorii și-au strâns mâna și s-au pupat pe obraji. Eu am salutat scurt, fără să mă mai bucur de strângerea de mână a gazdei noastre. Am coborât tăcuți din clădire și, în stradă, șeful mi-a spus clar:

– Elimină cablul de date. Nu știm sursa, dar măcar putem distruge circuitul. Le tăiem accesul și suntem corecți față de ambele servicii. Crede-mă, ambele au nevoie de noi, doar că au modalități diferite de lucru, au pârghii distincte și sunt prea mândre să apeleze la noi. Regula este că, dacă ceva nu merge, de vină este întotdeauna cel mic și slab, adică Poliția Română, iar noi suntem Poliția Capitalei. Fă ce știi tu mai bine.

– Eu știu că ei trebuie să ne ajute pe noi și pe procurori să probăm faptele. Joaca asta în care fiecare își arată mușchii în fața noastră e de prost gust. Chiar nu mă interesează cine o are mai mare dintre cele două servicii secrete. Măcar de ar avea decența să se zburlească unii la alții…, i-am spus șefului meu. Mă rog. Am înțeles cum stăm, încerc s-o rezolv.

Am salutat și am plecat pe jos către Arest. Simțeam nevoia să trag aer în piept și să găsesc puțin timp să mă adun.

4. Intrarea în normalitate

Imediat ce am intrat în clădire, am cerut să vorbesc cu nea Ion, gospodarul unității, administratorul clădirilor pe care le gestionam. Colegii au pornit să-l caute: nu era ușor de găsit în văgăunile Arestului ca să-l aducă rapid în biroul meu.

Gospodarul era în prag de pensionare. Un om simplu, care înțelesese foarte bine expresia polițienească: „Orientează-te!" Nea Ion, cum îi spuneam, știa să se fofileze de la activitățile zilnice, monotone, dar și să rezolve problemele urgente care nu puteau fi soluționate de majoritatea colegilor lui. Era genul de om la care apelam știind că va găsi soluția logistică. Își respecta cele două principii învățate din tinerețe: să nu stai în fața șefului, că-i vin idei, și să fii deștept cinci minute.

– Să trăiți, șefu'! Am auzit că aveți ceva treabă cu mine.

Nu intrase în birou, ci corpul îi era aproape în întregime afară, în hol. Băgase capul pe ușă și încerca să își dea seama dacă sunt nervos sau nu. Zâmbea și aștepta să se convingă dacă merită să intre sau să rămână în poziția aceea. Se păzea bine.

Deși întregul colectiv plecase, fiindcă se terminase programul, el, Geantă și Marinescu erau în sediu, mă așteptau. Îmi plăcea să știu că-mi sunt alături.

– Nea Ioane, am nevoie de tine urgent, astăzi, acum. Trebuie să rezolvăm ceva și cred că doar tu mă poți ajuta.

– Șefu', rezolvăm și după aia bem un pahar de vin alb, de la țară. A fost o zi grea și trebuie să ne bucurăm că am trecut de ea. Am scos sticla din mașină, o țin în biroul meu, jos. Ce trebuie să facem?

M-am ridicat și i-am cerut să mă urmeze. Am ieșit în curtea interioară și ne-am îndreptat spre zona în care accesul persoanelor neautorizate era interzis. Doar polițiștii din pază și personalul autorizat de mine puteau să intre în perimetru. Practic, era o curte interioară, înconjurată de pereții coșcoviți ai Arestului. Tencuiala căzuse de pe ei, iar în zonele dezgolite se vedea cărămida acoperită de mușchi și mucegai. Lumina era difuză și umiditatea crescută. Pereții exteriori ai Arestului aveau ferestre mici, acoperite cu câte patru rânduri de sârme și gratii prin care cu greu pătrund în celule razele soarelui și aerul curat. Ramele sunt din cornier metalic, care a ruginit în timp, deformându-le, sau din lemn, acum mâncat de cari, umflat sau scorojit, astfel încât ferestrele nu se închid complet nici vara, nici iarna.

Aflat în acel perimetru, simți mirosul dulceag și grețos care iese din toate camerele prin micile ferestre, alături de aroma degajată de canalizarea aflată în mijlocul curții înghesuite și triste. Canalizarea nu avea capac, nici nu știu dacă a avut vreodată. Era mărginită de trei gropi uriașe, săpate adânc de foarte multă vreme, pentru cauze necunoscute de polițiștii aflați acum în serviciu. Pământul dislocat a fost îndepărtat atunci, iar acum în aceste mici hăuri se vedeau cârpe intrate în descompunere, bucăți de lemn putrezit, sârme, pachete goale de țigări și sticle sparte. Programatorii de jocuri pe calculator gen shooter ar putea reda câteva cadre de mare efect folosindu-se de imaginea perimetrului.

Actorii principali ai acestei zone erau oamenii și șobolanii. Ei reușeau să întregească imaginea descrisă, să-i dea sens și viață. Șobolanii erau prezenți peste tot. Aflasem de ei încă din prima săptămână. Știam că sunt peste tot în clădire, dar nu le văzusem niciodată bârlogul. Gropile și canalizarea erau focarele deschise din care ieșeau noaptea și invadau spațiile de detenție, speriind atât polițiștii, cât și arestații. Pătrundeau prin ferestrele care nu puteau fi închise și circulau nestingheriți prin cameră. Auzisem de la polițiști că arestații erau organizați în schimburi în cameră, păzindu-i noaptea de șobolani pe cei care dormeau. Armele lor constau de multe ori în sticle de doi litri din plastic, cu care loveau în perete ca să facă animalele să plece. Tot sticlele din plastic deveneau adevărate bariere pentru unele căi de acces în cameră, fiind umplute cu apă și apoi, cu dopul strâns, așezate cu gâtul în jos în gaura WC-ului turcesc prin care animalele ieșeau și-și făceau drum spre celule, spre teama și scârba arestaților. Alteori, arestații se arătau miloși față de șobolani, le lăsau mâncare lângă fereastră și îi urmăreau mâncând. Câteodată, cei de la etaj se bucurau de câțiva porumbei care îndrăzneau să se așeze pe pervaz și ciuguleau firimiturile presărate cu dărnicie printre gratii și site.

În liniștea din zonă răsunau doar pașii mei și ai lui nea Ion, iar vocile noastre au atras atenția arestaților din camerele cu ferestre spre curte. Murmurul pe care-l auzisem la intrare încetase, semn că acum toți tăceau și ne urmăreau. Nu aveau loc des astfel de evenimente: polițiștii veneau extrem de rar în această „curte interioară", iar comandantul niciodată. Arestații ne vedeau și așteptau curioși. Noi nu-i vedeam, poate că erau chiar în dreptul ferestrelor, dar nu-i întrezăream printre sârmele, sitele și gratiile care le obturau. Mi-am dat seama atunci că arestații văd mereu aceeași tristețe pe care o aveam noi acum în fața ochilor – pereții distruși, canalizarea și gropile –, iar în nări au întotdeauna același miros, mai pronunțat în perioada verii, când căldura grăbește descompunerea, iar oxigenul se rarefiază. Imaginile dezolante se suprapuneau cu durerea psihică generată de detenție, de separarea de mediul în care trăiau, de lipsa de comunicare cu exteriorul. La aceste ingrediente se adăugau presiunea și teama pe care o simțeau în timpul audierilor, frica inspirată de

gândul că ar putea rămâne în detenție ani întregi. În multe cazuri, toate acestea paralizează mintea arestaților și rezultatul poate fi dezastruos.

Acum, atenția acestor oameni era ațintită asupra noastră. Oare cum să-i explic lui nea Ion că acel cablu gros, negru, așezat lângă perete, transportă discuțiile arestaților sau ale polițiștilor din camere, de pe holuri sau din birouri, fără să-i activez întregul sistem nervos? Situația îmi cerea să fiu prudent: microfoanele așezate cu măiestrie, astfel încât să capteze sunetele care vin atât din interiorul Arestului, cât și din imediata lui apropiere, așteptau curioase orice silabă. Probabil că la capătul celălalt al cablului așteptau încordate câteva perechi de urechi curioase să capteze discuțiile noastre.

Omul, ființă socială prin definiție, leagă relații, vorbește. Arestații sunt în general oameni cu experiența spațiului carceral, știu când și cu cine pot vorbi. Sunt conștienți că în camerele de arest sunt sifoane – oameni dispuși să dea declarații, să poarte microfoane, camere de luat vederi, toate așezate atent în articole de îmbrăcăminte ca să nu fie văzute, ca să-i înregistreze, cu scopul de a primi clemența organelor judiciare, care-i pot trimite acasă pentru faptele bune prin care dovedesc bună-credință și căință pentru infracțiunile comise. Și totuși, nici cei mai experimentați, cei mai vechi în meserie sau cei mai bătrâni nu-și pot ascunde mereu gândurile atunci când se află într-un spațiu închis, în prezența câtorva persoane cu care trebuie să conviețuiască pentru cel mult șase luni. În ciuda autocenzurii practicate, arestații vorbeau între ei în cameră sau cu cei din alte încăperi la ferestre, iar subiectele erau delicioase pentru presă, pentru organele judiciare sau pentru serviciile secrete. Pentru aceste momente sincere, de conviețuire socială, sistemele de interceptare plasate ilegal așteptau însetate să transporte miere în urechile curioase ale ofițerilor de informații.

Cablul lung și negru mi se părea mai dezgustător decât toate mizeriile din curte, parcă ar fi fost compus din mii de șobolani lipiți unul de altul uniform. Existența lui reprezenta o bombă cu efecte devastatoare pentru Ministerul Administrației și Internelor, pentru Inspectoratul General al Poliției Române și pentru sistemul judiciar al României.

– Nea Ioane, îl vezi? Îl vreau tăiat. Îl tai dintr-un capăt în altul din metru în metru.

– Unde-l punem, șefu'? Să nu ne vină comisie de la Logistică de la Capitală sau de mai știu io unde, chiar de la IGP. Dăm cu subsemnatul, facem hârtii…

„Gospodarul" meu nu era chiar gospodar. Ar fi muncit, dar nu el. Ar fi făcut multe, dar trebuia să-i ceară cineva să facă, să se roage de el, căci era un bătrânel alintat. Polițiștii la vârsta lui anunțau deseori colectivul și chiar și șefii că sunt cu pensia în buzunar. Mesajul era simplu: pot pleca oricând, iar ceilalți trebuie să-i ofere respectul pentru că a răzbit în sistem atâta vreme. Eu nu aveam timp să-l înțeleg. L-am forjat cât de mult am putut în cei aproape doi ani

cât am lucrat împreună. Știu sigur că și lui i-a plăcut să participe la schimbări și să modifice în bine lucruri care fuseseră tabu, de neatins. Înainte să vin eu acolo, viața unor polițiști de la arest era un *dolce far niente*. Nea Ion ar fi făcut multe, dar nu avusese cu cine să le facă. Mulți ofițeri se mulțumeau cu statutul de polițiști de arest, nu ieșeau cu nimic în evidență și acceptau ca șefii lor să creadă că munca la Arest este mizerabilă, prost reglementată, în care mai bine nu intervii. Astfel, nu erau deranjați de șefi și erau puternici în fața subalternilor. În același timp, erau conștienți de importanța covârșitoare a semnăturilor lor pe diverse acte administrative – o simțeau reținuții, arestații, condamnații, rudele, avocații, ONG-urile. Era un statu-quo în care polițiștii de la arest – ofițerii în special – erau lăsați în pace, își acceptau statutul primit de la toți ceilalți polițiști, se mulțumeau să fie resemnați în fața lor, însă în spatele porților deveneau dumnezei pentru toți cei care depindeau de ei.

Nea Ion era doar speriat. Din gravitatea spuselor mele, a vocii și a momentului în care îi dădusem ordinul, înțelegea că ceva e în neregulă. M-a urmat în afara curții.

– Nea Ioane, am nevoie de un topor, i-am spus. Este decizia mea și credemă că m-am gândit bine. Îl tai eu, iar tu îl așezi într-unul dintre garaje. Îl ai pe inventar?

– Niciodată! Dracu' să-l ia! Ăsta e de la băieții cu ochi albaștri? Nu, șefu', nu-l avem pe inventar. Sincer să fiu, îl văzusem, dar nu știam de unde vine și nu știu unde se duce. Uitați-vă în jurul nostru, e curtea plină de acareturi, unde să mai punem și cablul ăsta?

Avea dreptate. Erau multe cabluri, subțiri și groase, negre și albe, atârnate sau întinse pe lângă pereți. Nu puteam ști ale cui sunt și ce destinație aveau. Speram doar că sereiștii identificaseră corect sursa breșei de securitate.

Geantă a apărut lângă noi. Ținea telefonul din secretariat în mâna întinsă spre mine.

– Ăștia care sună cu număr ascuns și nu se recomandă… nu-i înghit. E un bărbat care vrea cu directorul…, așa că discutați voi, șmecherii, între voi.

Vorbea și râdea cu poftă, asigurându-se că a fost auzit de apelant. Am luat telefonul:

– Dacă rezolvați problema cu cablul, revenim în aceeași formulă de azidimineață și terminăm treaba. Suntem deja în întârziere, ne înțelegeți. Noi trebuia să avem deja trafic și nu avem.

– Vă aștept. Când ajungeți la poartă, vă conduce ofițerul cu care ați vorbit mai devreme, asta ca să vă cunoașteți mai bine; e și el un șmecher, mă înțelegeți! Veți fi aduși la mine. Vă salut!

M-am întors spre colegul meu și i-am înapoiat telefonul.

– Geantă, nu mai fi acru, nu știm cum dracu' ne lovim de ei. Fii scurt, pe ăia care nu-i înghiți pasează-mi-i mie și taci. Du-te la poartă, că ajung în cincisprezece minute, cred că sunt în zonă. Nu-și permiteau ei să plece și să întârzie punerea în aplicare a dispozițiilor instanței.

– Ne-au fiert un pic. Nu știau… Știau ale cui sunt datele. Nu știu ei cine strânge informații în țara asta într-o clădire a MAI? Păi, nu-i clar? Tot MAI! În fine, sunt eu băiat bun și mă duc să-i aștept.

Nea Ion se întorsese. Ținea în mână un topor și voia să intre în curte, să isprăvească sarcina. Era animat mai mult de ideea că putea să bea cu noi un pahar cu vin decât de tăierea nenorocitului de fir. Am așezat cu blândețe cablul pe un butuc din lemn. Când am ridicat toporul, mi-am văzut toată viața în secvențe scurte și rapide. Nu știam dacă există sau nu curent electric în el, dar eram hotărât să scap de povestea asta. Poate că asta mi-ar fi asigurat un bilet dus către destinația finală, adresă la care m-au trimis mulți în timpul ședерii mele la Arest. Cumva însă, am avut încredere în băieții de dimineață și în profesionalismul lor, chiar dacă nu vorbiserăm prea multe. În plus, gândul meu era că dacă tai cablul dintr-o lovitură, arcul electric nu va putea fi distructiv într-o fracțiune de secundă. Am lăsat toporul să cadă cu putere și am secționat cablul cu ușurință. Dincolo de mantia neagră care-l învelea, în interior se vedeau mai multe cabluri metalice groase, unele colorate și lucioase. Tăietura era curată, frumoasă, o disecție de profesionist.

– Domnu' comandant, le-or fi piuit urechile, o fi pocnit… Lua-i-ar dracu'! Cum or sta ei la cafea și trag cu urechea la noi, să-i facă pe unii generali. Ei în costume și noi la topor, ei șefi, noi salahori. Ce salarii or avea, pe câți or fi nenorocit din două casete d-astea cu vorbe spuse la necaz?

– Nea Ioane, le-am adus liniștea în suflet și în urechi. I-am adus la normal. Vor informații, să muncească pentru ele. Or să învețe să ne respecte mai mult. Să știi că mai sunt și băieți buni printre ei.

Nea Ion a rămas să taie cablul în bucăți și să le așeze în garaj. Ne asiguram că putem să-l restituim în caz că cineva ar fi scris nu știu ce despre un oarecare cablu de date.

– Nea Ioane, ești gospodar. Gospodărește-le bine, că s-ar putea să ne reclame niște anonimi șefilor noștri. Așază-le frumos, ca pentru o ședință foto. Dacă va veni vreo „comisie", vreau să fie impresionată de simțul nostru „gospodăresc".

L-am bătut pe spate, asigurându-l că apreciez munca lui și că știu sigur că nu va vorbi cu nimeni.

– Domnule Tudooor, domnu' comandaaant!

Geantă mă striga din curtea mare, semn că „electricienii" de dimineață au revenit. Am ieșit din perimetru și am intrat în holul arestului împreună cu ei.

Marian a încuiat ușa în urma noastră și a escortat „vizitatorii" pentru a se asigura și pentru a mă asigura că „nu se rătăcește" vreunul și că nu lasă nimic în urmă sau la întâmplare. Polițiștii închiseseră toate ușile și nu se afla niciun arestat în spațiile comune. Geantă i-a cerut șefului de tură, agentul-șef Costache, să-i scoată pe cei din camera numărul 18 la telefon pentru cincisprezece minute, să-și audă familia.

Fac o paranteză pentru a sublinia faptul că telefonul e una dintre cele mai mari bucurii pe care le poate avea o persoană aflată în detenție. Cu o lună în urmă, clădirea avea în dotare un singur telefon fix, prins pe perete, care trebuia să deservească aproximativ o sută optzeci de arestați. Camerele erau de minimum patru și de maximum nouă persoane. Toți dintr-o cameră erau scoși la telefon cel puțin o dată pe săptămână. Așteptau la coadă, în aceeași încăpere în care se vorbea, pentru a se bucura câteva minute de discuțiile cu persoanele dragi, cu „cei de afară". Era grav când sunau și nu răspundea nimeni. Deveneau nervoși și înjurau pe toată lumea, pe cei vii și pe cei morți, zei și dumnezei. Ascultau fără să vrea convorbirile celorlalți și, când le venea rândul, luau nerăbdători receptorul din furcă, indiferenți la lipsa de intimitate a discuțiilor. De cele mai multe ori, nu știau ce să spună în cele câteva minute de discuții, repetând des „Ce mai faci? Ce mai e pe acasă?", fără să aștepte neapărat răspunsul. În familiile mari, membrii încercau să vorbească pe rând, iar emoțiile erau puternice. Mulți arestați se întorceau veseli în cameră, deși plânseseră în timpul convorbirii sau imediat după. Memorau discuțiile telefonice și le repetau noaptea, de frică să nu le uite conținutul și să păstreze în memorie vocile celor dragi.

Am înțeles din prima zi la Arest că un singur telefon e insuficient și că devenea un instrument de tortură pentru arestați, pentru familiile lor și chiar pentru polițiști. Cei de afară nu au timp să vorbească, arestații care așteaptă să le vină rândul la convorbiri sunt nerăbdători să sune acasă, familiile sunt stingherite de faptul că discuțiile sunt auzite de colegii deținutului, iar polițiștii încearcă să-i liniștească pe arestații care devin nerăbdători să vorbească. Toți cei care așteaptă la rând au impresia că cei din față vorbesc mai mult și că, din cauza lor, nu mai au timp la telefon, simt că sunt sub presiune, iar de aici până la tensiunile violente dintre ei nu mai e foarte mult.

Când l-am întrebat, șeful pazei, un polițist în prag de pensionare, înțelept și experimentat – în opinia lui – și cu pensia în buzunar, mi-a spus că așa trebuie să fie, că așa s-a acordat dintotdeauna dreptul la telefon.

– La Arest, orice modificare trebuie anunțată la PeGheu[3], iar ăia nu vor schimbări. Așa merge treaba și nu vreți să se enerveze, mi-a răspuns plin de emfază, pentru că dacă el nu știa, nimeni nu era în măsură să știe mai bine.

Discuția scurtă cu șeful pazei m-a făcut să iau repede decizia. În aceeași zi, fără să sun PeGheul, am cerut încă cinci telefoane fixe, iar furnizorul de telefonie s-a prezentat a doua zi și le-a montat. Cum s-ar fi putut opune compania de telefonie să se vorbească mai mult? Administrația Arestului n-a plătit nimic pentru serviciul de montare, polițiștii au fost încântați că am disipat tensiunea, iar bucuria arestaților a fost enormă. Puteau vorbi fără să fie ascultați de ceilalți, întrucât acum vorbeau toți odată, având intimitate în gălăgia pe care o făceau.

Un ofițer a fost însă în total dezacord cu acțiunea mea. Mi-a făcut discret semnul cel mai des întâlnit în aresturile din țară: degetul arătător care se învârte în jurul urechii, vrând să spună că telefoanele sunt interceptate.

– Ce vor spune procurorii acum? Cum justificăm telefoanele astea? Io v-am zis, nu m-ați ascultat… Treaba dumneavoastră. Iese rău, ați stricat dosare, eu știu. Trebuia să mă lăsați să țin lucrurile sub control ca până acum, mi-a mai zis.

– Am anunțat conducerea Poliției Capitalei de decizia mea. Au aprobat-o.

– Șefii noștri sunt mici, o să vedeți. Se dau toți la o parte, cădeți singur și nu vă ajută nimeni. Io v-am zis, că știu. În atâția ani de Arest, n-am avut probleme. Dacă au fost, le-am rezolvat cu oamenii mei. De data asta…, a mai ținut el să spună, arătând cu degetul spre umăr și apoi în sus.

Ooof, de câtă nimicnicie dau dovadă unii! De asta le spun Mici Nimici: omul ăsta gestionase, până la venirea mea, timp de două luni, viața a patru sute treizeci de arestați și a trei sute patruzeci de polițiști. După ce am introdus schimbarea, nu m-a întrebat nimeni nimic despre telefoane, despre aprobări, despre modificări. Râdeam în sinea mea, amintindu-mi că nu mă sunase nimeni, de la niciun parchet, de la nicio instanță, de nicăieri. Telefoanele erau publice și neinterceptate. Desigur, cu autorizație confirmată de judecători, procurorii puteau dispune interceptarea lor, fără ca noi să fim anunțați – și iată că nici n-am fost.

Revenind la povestea noastră, așteptam în biroul șefului de tură să-i văd pe cei patru ocupanți ai camerei traversând holul, nerăbdători să audă la receptor vocile atât de râvnite ale celor dragi. N-aveau nici cea mai mică bănuială că exact în acele momente urmau să fie luate măsuri de interceptare în camera de detenție. Totuși, e de menționat că în Arest și în orice unitate de poliție, în general, lumea se așteaptă să fie interceptată. Toți își aleg cuvintele, lasă loc interpretărilor, transmit mesaje scurte sau șoptite. Sunt momente în care interlocutorii arată telefonul de pe masă și învârt degetul arătător la ureche, așteptându-se oricând să fie interceptați. La fel și arestații – mare parte dintre ei se așteaptă la asta, unii au și trecut printr-o asemenea experiență și îi instruiesc și pe boboci să vorbească șoptit sau să scrie mesajele importante, după care să rupă hârtiile. Cei experimentați și inteligenți le cer tuturor colegilor de celulă să

nu folosească telefoane mobile în cameră, fiindcă sunt interceptate și „îi trag pe toți după ei".

În ciuda pregătirilor și a cutumelor, toți arestații, fără excepție, uită la un moment dat de posibila existență a mijloacelor tehnice de interceptare. Grijile, frica, nesiguranța, tensiunea, nesomnul, înfometarea, dinamica persoanelor care vin și pleacă din aceeași celulă îi fac să uite de pericol și să discute despre lucruri fierbinți. Polițiștii și procurorii cu experiență știu ce au de făcut: trebuie doar să aștepte.

Cei patru arestați au ieșit din cameră vorbind tare despre cele mai recente conversații cu familia. Fiecare se pregătea să afle ce au mai făcut copiii, dacă soția este la serviciu, dacă toți sunt sănătoși, dacă le ajung banii, dacă îi ajută prietenii sau rudele. După ce au intrat în sala telefoanelor, am ieșit din birou cu „electricienii" și ne-am îndreptat rapid spre camera de detenție. Aparatul nu mai indica activitate de trafic de date, mediul ambiental era curat. Un singur sereist a intrat în cameră pentru cincisprezece secunde, iar ceilalți au simulat că lucrează la camerele alăturate. După ce a terminat, șeful de echipă mi-a făcut semn că trebuie să plecăm. Am ieșit lăsându-i pe cei patru arestați să se bucure de cel mai frumos moment al zilei: vorbeau cu familiile lor.

Seara, am băut la sediu un pahar cu vin și mi-am dat seama cât de necesar era pentru mine să dizolv amintirile în alcool. Băutura te anesteziază un pic, te încălzește, îți dezleagă limba, râzi și mai uiți de tot ce te apasă. Nea Ion era bucuros că îi laud vinul, Geantă nu înțelegea ce făcuseră „electricienii" aici, Marinescu povestea despre o prevedere legală căzută în desuetudine, neștiind niciunul că domnul senator urma să devină actorul unui teatru radiofonic. Aveam o senzație de rușine și mă simțeam complice la o faptă în care fusesem atras fără voia mea. Dacă m-aș fi opus sau pur și simplu n-aș fi oferit sprijin, aș fi putut să fiu cercetat. Trebuia să mă liniștesc cu gândul că am făcut ce trebuia să fac, potrivit sarcinilor funcției, deși un asemenea lucru nu era prevăzut în fișa postului. Poliția Română, serviciul de Resurse Umane, DGIPI, nimeni nu se gândise să reglementeze așa ceva. Rămăsese o faptă scufundată în misticism și impregnată de folclor organizațional – altfel spus, predispusă bârfelor de orice fel.

5. Să ne cunoaștem mai bine

În perioada în care a fost cazat la noi, Cătălin Voicu n-a ridicat probleme polițiștilor sau arestaților. A încercat să nu iasă cu nimic în evidență, n-a cerut niciun drept în plus și n-a dorit să vorbească cu mine pentru a reclama situații de niciun fel. Spre deosebire de el, multe persoane publice arestate se comportă

diferit: îi deranjează spațiul, mirosul, lumina, mâncarea, polițiștii, apa caldă, apa rece, liniștea, zgomotul, sărbătorile, somnul și nesomnul, totul.

Părea că se resemnase și se adaptase la noul statut de persoană aflată sub controlul instituțiilor statului. Instituțiile de forță erau conduse de oameni pe care îi cunoscuse – și poate că acest motiv îi sădea și îi alimenta speranța, făcându-l optimist că va ieși din arest și că-și va relua viața publică și cariera politică.

Într-una dintre zile, când am trecut pe holul lung, am văzut prin ușa deschisă că senatorul era vizitat de un tânăr avocat. Fiecare pe partea sa de masă, avocatul ușor aplecat peste tăblie, vorbind încet și împăciuitor cu clientul. Am bătut în tocul ușii și am intrat în cameră.

– Bună ziua! Cum sunteți astăzi? Mai rămâneți pe la noi sau sunteți pe picior de plecare? am întrebat zâmbind, căci îmi plăcea să salut din când în când oamenii, mă simțeam ca medicul venit în vizită la saloanele pacienților.

Cătălin Voicu s-a ridicat vesel de pe scaun și a adoptat o poziție bățoasă, ușor milităroasă.

– Să trăiți! Sunt bine astăzi. Domnul avocat mă încurajează. Cu voia lui Dumnezeu și a judecătorilor, a zis el cu o notă de umor, în curând voi fi acasă, lângă familie.

– Îmi place că vă păstrați optimismul. Mă bucur că ați trecut peste starea pe care o aveați în urmă cu câteva zile, când v-ați prezentat singur la arest. Erați destul de dărâmat. Poate că era bine dacă veneați însoțit atunci, dar iată că v-ați revenit și mă bucur. Vă urez succes și să rămâneți optimist. Vă doresc o zi frumoasă!

– Să trăiți! Am să vă rog să mă primiți în audiență pentru câteva minute, dacă este posibil, când este posibil. Vă mulțumesc!

Pe agenda mea se profilau însă numeroase probleme de rezolvat. Una dintre prioritățile pe care mi le stabilisem era, de pildă, să monitorizez situația consumatorilor de droguri și să îi mut mai aproape de mine.

Dependenții de droguri erau o realitate: existau în aresturile din țară, dar cei mai mulți erau în București. Proveneau din toate păturile sociale, aveau diverse profesii sau erau fără ocupație, erau bărbați și femei, minori și adulți, români și străini. Nimeni nu voia să știe despre ei, cu excepția membrilor familiilor din care proveneau – și nici măcar aceștia nu veneau constant să-i vadă. În general, consumatorii de droguri arestați nu erau vizitați de familie. Se întâmpla să nu aibă ce să le aducă la pachet sau să refuze să vină în vizită pentru că, oricum, nu mai știau nimic despre ei de ani buni.

Poate vă întrebați de unde știam că sunt consumatori de droguri: chiar de la ei, de la arestați, uneori și de la polițiștii anchetatori care considerau greșit că nu este o prioritate să ne informeze despre așa ceva. Persoanele încarcerate sunt

obligate să anunțe dacă au consumat sau nu substanțe narcotice. Noi îi întrebam întotdeauna: unii recunoșteau, alții nu. Dacă afirmau că sunt consumatori, trebuia să-i trimitem la spitalul din cartierul Berceni pentru a fi supuși unor evaluări medicale, iar ulterior erau încarcerați cinci zile în spitalul penitenciar Rahova. Acolo, sevrajul era supravegheat de medici. Medicii se descurcau cum puteau, cu ce aveau, auzisem că spitalul nu avea medicamente sau substituenți ai drogurilor.

Și cine să-i reclame pentru asta, dependenții? Nu erau în stare nici să își țină pantalonii cu mâna când se duceau la toaletă. Familia? Mulți deținuți erau turnați sau reclamați chiar de membrii familiei, care apelau cu disperare la această ultimă soluție: arestarea dependentului. Reclamau și puneau la dispoziția procurorilor dovezi astfel încât membrul familiei să fie arestat. Intenția lor era să-i țină departe de mediul care favorizează consumul de droguri. Sperau că detenția îl va ține departe de tentații. În arest nu existau droguri, doar în penitenciar puteau să-și procure, întrucât există mai multă libertate, spațiile sunt mult mai mari și mai greu de supravegheat. În același timp, membrii familiei consumatorului își doreau să scape de bătăile și de minciunile constante, de furturile din locuință și de alte mizerii pe care acesta le comitea pentru a-și face rost de banii atât de necesari.

Când se întorceau de la dezintoxicarea din spitalul penitenciar, deținuții erau niște umbre. În funcție de cât de îndelungată fusese perioada în care „trăseseră" și de cantitățile pe care le consumaseră, sevrajul continua sau ei începeau să revină la un comportament normal. De cele mai multe ori, durerile, stările de vomă, nervozitatea, agitația, mirosul înțepător și acru persistau și în detenție.

Periculoși erau cei care nu anunțau că sunt consumatori, pentru că intrau în sevraj în timpul ședерii în arest. Filmele sunt filme. Realitatea este mult mai dură. Când îi vezi cum se manifestă, îți dorești să li se curme suferința. Vomită, sunt irascibili, plâng, înjură pe toată lumea, pe cei născuți sau care încă nu s-au născut, nu mănâncă și își fac nevoile oriunde, mai puțin în toaletă. Fecalele sunt întinse magistral pe pereți sau pe colegii de cameră, ba chiar încearcă să le arunce și pe polițiști. Cel mai pătrunzător moment este plânsul. Plâng cu icnete și urlete, zbiară înfiorător. Am înțeles că durerile sunt cumplite. Consumatorii de heroină percep durerea asemănător cu cea a bolnavilor de gută. Unii mi-au spus că simt cum oasele sunt prinse într-o menghină uriașă și sunt strivite în fiecare secundă, tot mai intens.

Se vorbește foarte puțin despre motivele pentru care consumatorii de droguri sunt disperați să își administreze dozele de narcotice. Sunt numeroase discuții, emisiuni sau filme din care aflăm zeci de motive pentru care oamenii aleg drogurile, dar nu înțelegem foarte bine de ce nu se pot opri. Unul dintre

principalele imbolduri este această stare de rău care se instalează și pune stăpânire pe tot organismul. Durerile sunt atât de mari, încât bieții oameni încearcă să consume cât de repede pentru a scăpa de ele.

Consumatorii erau încarcerați de-a valma, adulți și minori, în Arestul Secției 12 Poliție – „la drogați" –, unde se aflau zilnic, în medie, zece-doisprezece arestați. Rămâneau acolo aproape o lună, pentru a se mai pierde din efectul drogurilor, după care erau transferați în celelalte aresturi ale Poliției Capitalei.

Medicii care deserveau aresturile aveau sediul în aceeași clădire cu biroul meu. Cel puțin o dată pe săptămână, plecau „la drogați". Nu aveau niciun fel de medicament pentru ei, nu aveau experiență de niciun fel în tratarea consumatorilor de droguri, a toxicomanilor, dar încercau să îndeplinească sarcinile din fișa postului. Practic, se orientau să fie bine, să nu fie rău.

Când aveam nevoie de doctori, erau plecați – iar asta era o problemă gravă cu care se confruntau arestații și polițiștii. Problema tuturor era că, atunci când aveau arestații nevoie de medici, aceștia erau în alte aresturi decât la ei. Planul meu se contura deci foarte clar: urma să-i mut pe arestații de la Secția 12 Poliție în sediul central al serviciului, lângă mine. Urma să-i am aproape și pe unii, și pe ceilalți.

Încă nu îmi anunțasem intenția în fața directorului general. Căutam argumente pro și soluții pe care să le propun, dar prezența senatorului în arest mă cam împiedica să mă concentrez asupra rezolvării problemei. Zilele următoare voiam să fac o vizită neanunțată la arestul Secției 12.

În dimineața audienței, senatorul a fost condus de un polițist în biroul meu. Agentul Coman a ciocănit și a introdus doar capul în birou, restul corpului rămânându-i în holul secretariatului, ascuns de ușă:

– Să trăiți, domn' comandant! Se poate? L-am adus pe domnul…, a zis el, apoi capul i s-a mișcat de jos în sus, semn că e vorba de cineva important. Dacă nu aveți timp, putem să așteptăm pe hol.

– Salut, Comane, intrați. Domnul senator este încătușat?

Aveam o regulă personală: arestații care nu erau violenți nu erau încătușați în clădire. Agentului mai să-i iasă ochii din cap. Credea că vreau să-l încătușeze pe senator și că-l cert. S-a frecat pe cap și a intrat în birou încurcat, dar a lăsat ușa întredeschisă ca să-l văd pe arestat în secretariat, după care mi-a spus șoptit, astfel încât să nu poată fi auzit de afară:

– Șefu', e domnul senator… ăla șmecher. Nu credeți că poate să ne facă rău când iese? Știm noi ce-o mai fi…? Mă gândeam să nu-l încătușez, dar dacă dumneavoastră ordonați, cu plăcere.

– Aaa, nuuu…. Nu, Comane. Eu știu ce-o mai fi după ce iese? Adu-l înăuntru și spune-le fetelor din secretariat să aducă două ceaiuri. Rămâi jos la Pază și te sun când termin discuția cu el. Dacă nu te sun în treizeci de minute, vii să-l preiei!

– Am înțeles! Treizeci de minute. Domnu' senator, poftiți la șefu'!

Cu o curtoazie stângace, i-a indicat intrarea în biroul meu, ușor adus de spate și cu mâna stângă mult întinsă. Polițiștii nu erau pregătiți să găzduiască în această fază a urmăririi penale un om de calibrul lui. Credeau în forța Partidului Social Democrat și, implicit, în relațiile și forța acestui arestat. Senatorul a intrat mai voios decât mă așteptam. Ochii îi erau mai veseli și mâinile mai agitate, parcă tot căutau ceva să mototolească, de care să se agațe. I-am arătat un scaun și i-am oferit un pahar cu apă.

– Ce faceți, cum sunteți astăzi? Mai pozitiv, mai energic, mai optimist?

– Să trăiți! Mulțumesc, sunt bine, cât poate fi de bine. Familia e sănătoasă, mă susține, cei de afară sper să nu mă uite, fiindcă și eu am ajutat mulți oameni, dar să vedem cum o să fie.

Colegele mele din secretariat au intrat cu ceaiurile și le-au lăsat pe masă fără să se uite măcar la interlocutorul meu. Parcă nu voiau să ia parte la această discuție, nici măcar să nu se consemneze prezența lor. Nu o făceau din lașitate. Erau conștiente că urmează să se spună lucruri pe care nu voiau să le știe. Practic, se autoprotejau. Rămași singuri, discuția noastră a continuat în același ton:

– Sunteți căsătorit? Aveți copii?

– Da, am soție și doi copii. Numai la ei mă gândesc. Copiii trebuie să meargă la școală, iar soția să aibă putere să le asigure tot ce au nevoie. Sper să nu stau mult aici și să-i ajute cineva până când ies. Îi iubesc pe toți trei la fel de mult.

– Indiferent de timpul pe care îl veți petrece în detenție, vă veți întoarce acasă și lucrurile vor reveni la normal. Veți afla atât de multe despre familie și despre dumneavoastră. Sunt sigur că, înainte de a veni aici, nu ați avut foarte mult timp pentru a-l petrece cu soția și copiii, la fel de sigur sunt și de faptul că veți găsi mult mai mult timp pentru ei când veți fi acasă. Veți aprecia altfel timpul, în general.

– Aveți dreptate. Îmi doresc ca DNA să termine repede dosarul și să mă trimită în judecată, pentru că așa mă pot apăra mai bine. Credeți că procurorii intervin pe lângă judecători ca să mă țină aici?

– Vă rog să mă credeți că procesul dumneavoastră nu este cu nimic diferit de altele. Calitatea de senator dă puțină culoare știrilor, în rest, este același ritm. Dacă judecătorii apreciază că puteți fi judecat în libertate, veți fi judecat în

libertate. Niciun procuror sau polițist, cu atât mai puțin din DNA, nu mi-a cerut vreodată să comit o faptă ilegală sau lipsită de moralitate.

A răsuflat ușurat și s-a lăsat pe spătar. A sorbit o gură de ceai. Mă studia, voia să se asigure că nu mint. Probabil analiza cele spuse de mine și de avocați, la fel și evenimentele prin care trecuse. Am văzut bucurie în privirea lui: exista speranța că poate ajunge acasă mai devreme.

Privindu-l în ochi, înțelegeam cât de pierdut poate fi un om în astfel de situații. Te confesezi unei persoane pe care nu ai mai văzut-o niciodată și vorbești despre fapte pe care le ții ascunse în suflet. Sunt taine pe care uneori îți este teamă să le scoți la suprafață și să ți le mărturisești. Inculpatul vorbea despre sfoară în casa spânzuratului. Încercam să fiu sincer și corect, să răspund rugăminții lui de a vorbi cu mine, ca să se liniștească. Mă bucuram că pot face un bine cuiva doar stând de vorbă despre viață.

Un gând îmi paraliza însă gândirea, îmi bloca raționamentul și principiile: interlocutorul meu avea să coboare în camera de detenție și să discute cu colegii. Urma să povestească ce am discutat și poate că avea să le înflorească sau să prezinte adevărul în așa manieră încât sereiștii care aveau să asculte să menționeze și ce *aș fi spus* eu în varianta relatată de inculpat. Ingrată situație. Cât de deschis să fii cu un om, atât cât îți permit poziția și momentul, cât să vorbești fără să se interpreteze greșit? Discuția noastră, bazată pe imparțialitatea și pe experiența mea de viață și profesională, trebuia cenzurată pentru ca, din om bine intenționat, să nu devin dușman al sistemului, nu-mi doream o confruntare cu sistemul.

– Știți pentru ce am fost arestat?

– Am citit mandatul de arestare, nu și încheierea.

– Cunosc mulți oameni puternici, din toate zonele țării, din toate spectrele societății. Pot fi luate cuvinte dintr-un context și puse în alt context într-un dosar penal?

– Nu știu ce să vă răspund. Vă pot acuza de multe, dar răspundeți doar pentru ce este probat că ați făcut. Veți fi judecat de Înalta Curte de Casație și Justiție, sunt juriști profesioniști și experimentați și pentru asta vă invit să aveți o apărare solidă, care să nu lase loc interpretărilor.

Am simțit nevoia să mă opresc aici și am marcat sfârșitul discuției răspunzând unui apel, apoi i-am cerut lui Coman să-l preia pe arestat. Întreaga conversație durase mai puțin de treizeci de minute.

6. Drogații

Agentul-șef de poliție Costel Costea, șoferul la care apelam câteodată, făcea minuni pe asfalt. Reușea să ajungă foarte repede la destinație și niciodată nu

avea muzică în mașină – un lucru îmbucurător. Drumurile alături de el erau identice cu călătoriile prin București în orice taxi: povestea despre familie și era mereu agitat. La semafor i se declanșa ADHD-ul, oprea la roșu și, până când se făcea verde, trecea de trei sau patru ori din viteza întâi în punctul mort. Pentru mai multă siguranță, își ajusta oglinda de câteva ori până la destinație. Nu pleca cu demaraj, așa cum te-ai fi așteptat. Aveam certitudinea că ajung întotdeauna la timp și în siguranță. Astăzi, plecaserăm împreună la Arestul Secției 12 Poliție.

– Șefu', v-am zis-o pe-aia cu Bobină? Ne-a trimis nea Filimon Drăgan la Pitești cu un arestat. Au sunat judecătorii, că e belea mare, că unu' trebuie să fie adus de urgență la ei, la Pitești, i-am uitat numele. Știți despre cine zic? Era într-o vineri, ploua tare de tot.

– Nu, Costea. Nu știu despre cine zici.

– Era unu' de a fost cu belele cu traficanți, judecătorii voiau să vă dea amendă dacă nu ajungem cu el la timp. Știe nea Filimon… În fine, am mers cu dementu' de Bobină, noi doi. Io în față, Bobină cu berbecu' încătușat în spate. Am ieșit bine din București și i-am dat pe autostradă cu o sută șaptezeci la oră. Vâjâia Ventoul de abia auzeai motorul de ploaie. Răpăia de abia vedeam în față. Liniște în mașină, io cu ochelarii lipiți de parbriz, ăia doi în spate, liniște. Domnu' comandant, deodată a început să se audă ca și când trăgea cineva cu arma automată. Bam, bam, bam, bam, rafale, am văzut și luminițele de la arme. Să fiu al dreacu', am zis că trage lumea-n noi pe autostradă. Bobină se lăsase în jos pe bancheta din spate cu arestatul și eu conduceam ca nebunu', cu viteză, da' mă lăsasem și io în jos, să nu mă nimerească gloanțele ălora de trăgeau, știți?

Costea povestea și se agita prins de amintire. S-a lăsat în jos în timp ce conducea, ca să înțeleg cum se ferise de gloanțe, și mi-a arătat locurile din spate, în care polițistul din escortă și arestatul se ascunseseră, acolo unde mă aflam eu. În timp ce gesticula, se întorcea spre mine ca să mă vadă și să se convingă de faptul că s-a făcut înțeles. Nu pricepeam nimic, eram consternat că nu mi se raportase un asemenea eveniment. Șefii mei nu știau nimic, ce făcuseră ăștia în misiune? Curios, l-am ascultat mai departe.

– Chirăiau Bobină și cu arestatu', eu mă dădeam de ceasu' morții, că nu știam dacă nu zburăm de pe șosea… Știți cum era? Șoc și groază! Ce credeți că se întâmplase? Am înnebunit când mi-am dat seama. Am râs singur ca prostu' și am tras pe dreapta. În timp ce frânam, zgomotul împușcăturilor s-a redus, iar luminițele ca de trasoare au încetat. Undeva, din partea stângă a mașinii, de jos, se vedea o lumină roșie. Am râs toți trei și am ieșit în ploaie să ne tragem sufletul. Ce credeți că era?

Râdeam și eu de povestea lui, prins de suspans. Făcuse ochii mari în spatele lentilelor și-și apăsa cu arătătorul rama ochelarilor ca să mă vadă mai bine

acum, când îmi făcea marea dezvăluire.

– Șefu', era girofaru'. Nenorocitul de girofar căzuse de pe plafon, prins în cablul ăla, și se bălăngănea de portiera stângă în timpul mersului. Eu, ca prostu', am făcut și slalom ca să nu ne nimerească ăia..., mama dracu'..., ăia care trăgeau în noi, vezi Doamne! De la slalomul meu, girofarul se lovea și mai tare de portieră, iar noi țipam ca proștii în mașină, de frică.

Am râs amândoi cu poftă în intersecția de la Baba Novac, opriți la semafor. Brusc, m-am oprit, dându-mi seama că povestea conține o mică minciună.

– Costea, de unde aveți voi girofar? Vento nu-i prevăzut cu girofar.

S-a oprit și el din râs. Și-a șters lacrimile în timp ce trăgea aer în piept ca să își revină, apoi și-a așezat ochelarii la loc. Cu fața lui de om serios, mi-a spus altă mare tâmpenie:

– Păi, vedeți! Aia e, am vrut să fiu sincer și... Ce puteam să facem, șefu'? Ne-am cumpărat girofar, eu și Bobină. Nu-l dăm la nimeni, că ai dracu' colegi nu vor să pună bani, dar l-ar lua cu ei în misiuni prin țară.

M-am prins de tetiera scaunului din față și m-am aplecat spre el. Lângă urechea lui, am întrebat calm de unde a cumpărat girofarul.

– Ne trimiteți mereu în escorte în care trebuie să ajungem repede și nu pot să claxonez continuu până la Alba Iulia. Problema e că nu era de-ăla bun, era unul ieftin, chinezesc, altfel nu cădea de pe plafon să fac infarct. Îl țin în torpedou, îl folosim doar când se impune conform regulamentului... Știți când se folosește, doar la cazuri speciale, d-alea.

– Măi, omule, cum conform regulamentului, dacă potrivit regulamentului nu aveți în dotare girofar?

– Domnule comandant, a avut dreptate Bobină, nu trebuia să vă spun. Avem și sirenă, cârâie, chițăie, face ca toți dracii, dar altfel nu putem să facem față la traficul ăsta. Oricum, n-o aude nimeni. Știți ce am pățit astă-iarnă când ne-ați trimis la Cluj? Tot pe mine cu el. Burnița și trebuia să ajungem la termenul fixat de instanță, altfel cine își lua amendă? Mă înțelegeți dumneavoastră. Trebuia să ajungem repede, da? Ei bine, a mers Leo Bobină cu mâna pe fereastră, cu bastonul reflectorizant de la sediu de la noi, până la Cluj. Nu te văd berbecii ăștia din trafic, pfai de mine, câte probleme am avut. Mai și ploua, mai și ningea. Am oprit pe la Bascov și am luat niște pungi din plastic. A băgat mâna în mănușă, mănușa într-un fular și apoi în două pungi din plastic, că îi înghețase mâna pe bagheta aia reflectorizantă. A fost greu, șefu', d-aia ne-am luat sirenă și girofar.

Ascultam neputincios. Avea dreptate. Instanțele acordau termene scurte ca să escortăm arestații pentru a-i aduce în fața lor. Ne transmiteau citațiile cu câteva ore înainte de termenul fixat, chiar dacă sediile lor se află la distanțe foarte mari de București. Pesemne că birourile judecătorilor nu erau prevăzute

cu ferestre, pentru că nu păreau să știe când vremea e nefavorabilă. Poate că ei chiar aveau nevoie de hărțile din birourile polițiștilor. Indiferent că ningea, era viscol sau ploua, termenele erau întotdeauna scurte, cu caracter urgent. Primeam citații în zile de sfârșit de săptămână, când oamenii sunt liberi. Cei doi polițiști erau oameni serioși și de încredere, care ieșiseră împreună din multe situații-limită. Încercaseră să găsească o soluție ca să-și îndeplinească sarcinile de serviciu la timp și fără consecințe negative.

Poliția Română nu punea la dispoziție autoturisme puternice, nu le oferea traininguri polițiștilor pentru a fi conducători auto cu experiență, care să iasă cu ușurință din situații-limită, nu le oferea mijloace de protecție a vieții și a sănătății. Polițiștii erau dotați cu armament vechi și necalibrat. În schimb, instituția sancționa orice modificare a bunei orânduiri pe care o instaurase. Direcția, serviciile și birourile de control erau foarte active pentru combaterea și sancționarea oricărei abateri disciplinare, indiferent cât de mică ar fi fost.

Într-un asemenea context, polițiștii mei încercaseră să găsească o soluție. Erau curajoși și bine intenționați. Nu mă puteam supăra pe ei.

Costea a parcat mașina în curtea Secției 12. S-a întors spre mine cu o figură de copil poznaș, prins că făcuse o prostie. A încercat să-mi explice, fără să mă enerveze, și ce era cu bastonul reflectorizant.

– L-a adus nea Mitică de la Escorte, atunci când s-a mutat de la Circulație. Nu l-a predat ălora și ni l-a dat nouă. Știu! Nici de-asta nu avem în dotare oficial… Ce să mai, v-am necăjit destul. Haideți înăuntru, la relaxare. Mai uitați de cele lumești!

Intrarea în arest se făcea prin sediul secției. Vizitatorii și polițiștii care aveau acces erau înregistrați în evidențe speciale. Ușa spre spațiul de detenție era dublată de altă ușă din metal, descurajatoare pentru cei care voiau să evadeze sau să intre cu forța. Ferestrele erau asigurate cu trei rânduri de gratii, fiecare în spatele celeilalte, apoi cu o plasă metalică pentru a preveni evadarea. Toate formele de protejare a ferestrelor își propuneau să blocheze circulația de obiecte interzise între cei din interiorul camerelor și cei din afară. Camerele de luat vederi de pe holuri și din exterior erau martore neobosite ale evenimentelor zilnice din aresturi.

Din biroul meu, știam întotdeauna cine pe cine a vizitat, cât a durat, ce a adus în pachet, care e gradul de rudenie între vizitatori, cât timp au discutat arestații la telefon, erau multe informații pe care le puteam obține cu ușurință. Ce nu puteam ști cu certitudine, fără să vizitez aresturile, erau atmosfera din interior, tensiunile existente între arestați, între polițiști, dar și între arestați și polițiști.

Astăzi voiam să înțeleg tot ce se întâmplă în arestul Secției 12. Încă de la început, am constatat că era luminat puternic, prea puternic. Neoanele ofereau

o lumină violentă, albă, imaculată, amplificată de pereții placați cu faianță albă. Nu exista nicio fereastră care să permită luminii naturale să *altereze* albul intens. La intrarea în holul principal, gestul reflex era să-ți strângi pleoapele ca să dozezi mai bine lumina.

La post se aflau în acel moment trei polițiști. Penescu, șeful Arestului, un agent cu experiență, solid, serios și mereu binedispus, s-a ridicat când m-a văzut intrând cu Costea. L-au urmat imediat ceilalți doi agenți care asigurau paza și acordau drepturile arestaților.

– Să trăiți! Domnule comandant, de ce nu mi-ați spus că veniți în vizită? Vă putem ajuta? S-a întâmplat ceva și nu știu? A bingănit vreunul dintre ai mei ceva la dumneavoastră? Mă gândesc eu la cineva de aici care vrea să mă toarne…

Penescu era un om vesel, dar mereu în alertă, suspicios. Încerca întotdeauna să mă determine să-i spun mai multe, iar astăzi aveam de gând să fiu deschis cu el, să-mi declar intențiile față de „clienții" lui și să-i văd reacția, să-i ascult părerea.

– Ăștia ai tăi au mintea fragmentată și uită ce voiau să reclame. Am venit să-ți văd locul de muncă. Să-ți cunosc oamenii și să avem o discuție de principiu. Nu te formaliza, stau două ore și plec.

Făcusem o glumă proastă: în mod normal, o vizită de-ale mele trebuia să dureze cel mult treizeci de minute. Am râs pentru a-i detensiona pe cei trei. În două ore puteam să aflu atât de multe, încât vizita mea să capete alt sens. Au râs puțin încurcați.

– Domnule comandant, bine ați venit la sanatoriul de nebuni numărul 12. Aici avem mulți nebuni și toți sunt dincolo de ușile camerelor de arest. Numele meu este Răzvan, sunt agent de poliție, fost canotor. Mi-a plăcut viața, nu mi-a plăcut cartea și am sfârșit aici, la pușcărie. O să plec înțelept din Arestul ăsta.

Polițistul care vorbise era tânăr, solid, vesel, părea inteligent și hotărât să miște lumea din loc, dar constatase prea devreme că nu o poate urni. Sportul îl făcuse corect și deschis, un mare avantaj în discuția cu mine. Șeful lui n-a râs la această prezentare scurtă, atent la reacțiile mele și ale lui Costea: dacă nu râdeam la gluma lui Răzvan, șeful urma să-l apostrofeze după ce plecam.

Pe Gionică, cel de-al treilea polițist din tură, îl cunoșteam foarte bine. Înainte de a-i fi șef, îl cercetasem pentru niște abateri disciplinare, îl găsisem vinovat și fusese mutat la Arest pentru a nu mai patrula beat pe străzi. Contactul lui cu lumea exterioară era ușor distorsionat de aburii alcoolului. Ajunsese la Arest cu bune intenții din partea conducerii, care voia să-l izoleze de tentațiile de pe stradă, dar acum problema era din nou în curtea mea: Gionică lucra la Arest și răspundeam de el. Nu s-a arătat bucuros să mă vadă.

– Gionică, ce faci? Toate bune? Ești încă în sevraj? Sper că ți-a trecut nebunia și te-ai domesticit de când nu ne-am văzut.

– Domnule comandant, aici toți sunt în sevraj. Îl doftoricim și pe Gionică. Noi, ăștia de la Sanatoriul 12, să dea dracu' dacă nu suntem și doctori, și părinți, și profesori, frați mai mari, verișori… de toate. Are și Gionică loc în inima noastră.

Penescu glumea, dar din tonul lui era clar: dacă Gionică greșește, pleacă. Eram întru totul de acord cu el și amândoi știau că nu accept bețivii.

– Domnu' comandant, sunt bine, mulțumesc. Am ajuns aici, nu mă plouă, nu mă ninge, ce să zic, e bine, mi-a răspuns polițistul.

Ochii însă îl contraziceau: triști, roșii și goi, poate puțin tulburi.

Din holul mic, am fost condus într-un culoar lung. Camerele erau dispuse pe ambele părți, iar în capăt se afla o cameră micuță, magazia de haine și de bagaje. Instituția făcuse o extravaganță logistică și dotase încăperea și cu un frigider.

– Gionică, găsesc ceva la rece? am întrebat.

– Nimic. Nici strop de alcool. E curat ca lacrima, nici apă nu găsiți în el.

A deschis ușa frigiderului și mi l-a prezentat în toată splendoarea lui. Era gol. Ciudat – cred că era singurul frigider dintr-un arest din țară în care nu găseai nimic. În oricare altul puteai găsi pâine, conserve, băuturi răcoritoare, fructe, mezeluri, afumătură, brânzeturi, dar ăsta nu era aprovizionat cu nimic. Era semn de sărăcie a musafirilor noștri, care nu erau „căutați" de nimeni. În general, infractorii consumatori de droguri – heroină în special – sunt foarte săraci, au plătit ani întregi traficanților de droguri. Recidiviștii consumatori nu își iau pachet cu ei și nici nu vor să primească ceva până când nu ies din sevraj. Dacă ar mânca sau ar bea, ar vomita imediat, iar în primele zile nici nu percep gustul alimentelor și nu au poftă de mâncare.

Frigiderul gol de aici era o bucurie pentru mine: polițiștii nu erau tentați să se bucure de mâncarea arestaților, iar arestații erau suficient de săraci, încât nu puteau să mituiască polițiștii cu mâncare, cum auzeam că se mai întâmplase în alte locuri. Câte lucruri poate spune un frigider în arest!

Dincolo de holurile curate și albe, inundate de lumina neoanelor, mirosul trăda totuși prezența omului murdar și bolnav dincolo de ușile zăvorâte.

– Penescu, ia spune-mi, câți oameni sunt acum în arest și care este capacitatea maximă?

– Zece arestați, treizeci și două de paturi. Să știți că ei vin, stau câteva zile și sunt mutați în alte aresturi după ce ies din sevraj. Muncim, șefu', pe cuvânt. Rânim la ăștia ca la animale, mă scuzați.

– Deschide o cameră de deținere, să zicem numărul 3. Hai s-o vizităm împreună.

Răzvan a descuiat pe rând lacătele de la cele trei zăvoare care asigurau ușa camerei. Când a deschis, ne-a lovit din plin mirosul acela odios. Era mai puturos decât cel obișnuit al aresturilor, aproape dens. Lumina slabă, galbenă, a celor două becuri de deasupra ușii de acces este comună fiecărui arest. Așa au fost construite de comuniști, așa le păstram. Erau o zestre la care greu renunțam. Lumina de veghe nu se stingea niciodată, făcând din cei patru ocupanți ai camerei patru fantome. Patru umbre care s-au ridicat încet de pe pat. Erau foarte slabi, cu pete întunecate pe brațe, ciufuliți, sărăcăcios îmbrăcați și murdari. Unuia îi ieșeau în evidență unghiile lungi, cioplite și negre. Știam că, din motive încă necunoscute, răscoleau uneori fecalele din WC, aruncau cu ele prin cameră sau le făceau glume proaste colegilor și polițiștilor. De obicei, copiii la vârstă extrem de fragedă au astfel de preocupări, dar ei erau adulți. Timpul părea și el închis în cameră odată cu ei, fără cale de scăpare dintre pereții murdari, reci și umezi. Arestații păreau resemnați și conștienți de faptul că sunt în conservare. Siluetele și privirile lor m-au trimis cu gândul la familiile de maimuțe care se despăduchează din dorința de a fi curate și de a petrece timpul împreună – ei nici dorința asta n-o mai aveau. Primatele îmi păreau mai aproape de condiția umană decât ei.

În agitația și nervozitatea lor continuă, suprapuse cu durerile și simptomele sevrajului și cu tensiunile anchetelor, lipsa de activitate și lipsa drogurilor îi transformă în neoameni. Nu cred că ți-ai recunoaște vecinul sau un prieten apropiat într-o asemenea stare. Nu aveau televizor, nu aveau radio. Erau doar ei patru, se aveau doar unii pe alții, dar nu erau în stare să interacționeze, să se cunoască, din cauza stării psihice și emoționale prin care treceau.

Camera celor patru avea în jur de doisprezece metri pătrați. Pereții erau murdari, mânjiți cu resturi de mâncare, probabil și de fecale. Erau zgâriați și pătați. Patru paturi, suprapuse două câte două, compuneau tot mobilierul. Toaleta era pe modelul unui WC turcesc, cu o țeavă deasupra, unde omul se putea spăla în timp ce-și făcea nevoile – o facilitate pe care statul o oferă la un preț de cazare foarte mic, sincer vorbind. Nu exista ușă, iar tot ce se întâmpla la duș sau la WC era împărtășit cu colegii. La fel erau toate camerele din toate aresturile din București.

Gândul m-a dus la senatorul arestat, care beneficia de aceleași condiții de cazare ca aceste umbre. Toți aveau aceleași drepturi și aceleași obligații. Oare cum putea să trăiască în aceste circumstanțe?

Cât ghinion. Ar fi putut să fie ministrul Administrației și Internelor și ar fi putut să schimbe condițiile de cazare printr-un ordin, printr-o semnătură. Din 1990 și până în 2010, România se bucurase de exercițiul multor miniștri ai Administrației și Internelor, de mulți politicieni care nu au vrut să facă ceva ca să schimbe lucrurile în bine.

– Doctorul e venită la noi? Făcută bine pe mine?

Un arestat ne vorbea stând în pat. Nu se putea scula, nu se putea așeza în fund. Chipul îi trăda suferința din pricina mișcărilor pe care fusese nevoit să le facă pentru a se îndrepta spre noi. Nu putea articula cuvintele și cred că era conștient că vorbele îi ies din gură în dezordine, dar, precum un alcoolic, a dat din cap în sens că e de acord cu ce a spus. Aștepta un răspuns cu capul în jos, mișcându-l în ritmul respirației.

Polițiștii s-au uitat spre mine. Nu știau dacă mă simt ofensat sau nu. Nu știau ce atitudine să adopte față de drogat – e un cuvânt greu, urât, ofensator, dar real. Descrie această umbră fără să o judece. Le-am făcut semn agenților că nu e nicio problemă și că putem continua.

Ceilalți trei închiși aveau aceleași priviri pierdute. Păreau urmele unor oameni care au așteptat o viață în celula aceea, și acum, când ușa s-a deschis, nu mai știu ce vor. Nu credeau că ușa se va deschide. Poate credeau chiar că prezența mea în cameră e o închipuire a lor.

– A și plecat doctorul. Domnu' e de la primărie. Face recensământul, le-a spus unul dintre polițiști. Stați liniștiți acolo. Mâine-poimâine e luni și vine doctorul. Să vedeți ce bine e. Apă aveți?

– Șefu', dă-ne apă. Apăăă, au strigat toți patru, părând că se bucură de momentul de libertate.

Apa este foarte prețioasă pentru consumatorii în sevraj, în special pentru cei de heroină. Gura li se usucă extrem de repede și transpiră excesiv. Se deshidratează rapid și au nevoie de apă. Nu mănâncă, dar beau apă.

– Vă dă tata apă! Apă rece, curată.

Răzvan le adusese două sticle din plastic cu apă de la robinet. Ne-a făcut semn cu mâna să ieșim, ba chiar să ne grăbim, fiindcă urma să se întâmple ceva în foarte scurt timp. Imediat ce am ieșit, s-a auzit un zgomot puternic în ușă, din interior. O sticlă zburase spre noi. Cel cu care vorbiserăm voia să se facă auzit și-și risipise ultimele puteri în zadar. Rezerva de apă li se înjumătățise.

Dinspre altă cameră, cineva gemea lângă vizeta închisă:

– Nea Penescuuu, nea Penescu! Vă rog să deschideți capacu' ăsta. Vă rog io!

Răzvan a deschis vizeta încet, de la stânga la dreapta, stând încă de la început în partea stângă, ca să se protejeze de obiectele dure ori ascuțite sau de lichidele care puteau fi aruncate din cameră în direcția lui. Se întâmplă în mod curent acest lucru. Penescu se poziționase și el în lateralul vizetei și-l vedea pe interlocutor de la distanță sigură.

– Ce mai zici, bre? a întrebat arestatul.

– Bagă-te, mă, la somn. O să vină doctoru' la voi și o să vă găsească dormind. Mai bine dormiți acum și sunteți toți treji când vine el. Fă ce-ți zic eu, știi că vă învăț de bine.

– Ia zi, boss! Ce zi e azi? Ăăă? Mai e până vine doctoru'?

– E sâmbătă, mă! E sâmbătă! M-ați mai întrebat de o sută de ori azi, de la toate camerele. Mâine e duminică și doctorul vine luni, poimâine. O să vă găsească dormind și n-o să aibă cu cine să vorbească, odihniți-vă acum ca să aveți ce vorbi cu el luni.

Răzvan mi-a făcut semn respectuos să aștept, să nu intervin în discuție. Am înțeles că trebuie să-i liniștească, iar doctorul e argumentul forte pentru arestații consumatori de droguri. Toți îl așteptau mai mult decât își așteptau propriile familii. Era o zi din cursul săptămânii, dar cei închiși nu știau asta, nu-și aminteau nici măcar că l-au mai întrebat pe polițist ce zi este.

– O țigare să facem poștă aici? Să ne treacă toate alea, ai mata? O țigare, bre, că ai valoare, să moară fi-miu! Când ies de aici, dacă ne întâlnim, bem un whisky cu gheață, de-ăla jmecher.

– Răzvane, dă-i o țigară pentru toți patru și după aia la somn!

Răzvan s-a apropiat și i-a dat o țigară dintr-un pachet, fără să stea în dreptul vizetei. Nici el, nici Penescu nu erau fumători. Le cumpărau și le păstrau pentru a le împărți arestaților atunci când trebuiau să-i mai liniștească. A închis relaxat vizeta, în spatele căreia cele patru umbre se bucurau acum de fumul țigării, singurul drog, singurul viciu, singura bucurie.

– Cam cât îi ține? Cred că durerea rămâne, nu cedează atât de repede și doar cu câteva fumuri.

Cei trei polițiști nu mi-au răspuns. S-au uitat unii la alții resemnați, fără să știe dacă ar fi bine să-mi spună sau nu. După ce au schimbat câteva priviri, Penescu și-a dres vocea, a tușit ușor și mi-a spus ce-l apăsa:

– Avem mare nevoie de doctori și de medicamente aici. Venim la serviciu, stăm la serviciu și, chiar și după ce ajungem acasă, trăim cu frica asta, să nu moară vreunul pe tura noastră. Nu vrem să moară vreunul pe-aici. Încercăm să-i liniștim, sunăm doctorii de la dumneavoastră de la sediu, nu primim nimic. Nu avem ce să primim, că nici ei n-au, dar măcar încercăm să obținem o șansă pentru viața amărâților ăștia.

Nu-mi dezvăluise ceva nou, dar avusese curajul s-o spună. El, șeful Arestului, era conștient de riscurile pe care le reprezintă arestații și reținuții care sunt consumatori de droguri. Știa că nu există soluții și voia să le arate subordonaților că încearcă să prezinte situația șefului mai mare, mie. Sigur, a doua zi, toți polițiștii din Arestul Secției 12 Poliție aveau să știe că Penescu a încercat să găsească rezolvare pentru situațiile dificile în care se aflau.

– Penescu, ei cum se întorc de la Spitalul Penitenciar? l-am întrebat eu. Acolo sper că beneficiază de tratament. Măcar ies din sevraj. Sunt mai ușor de gestionat după ce revin?

Au zâmbit toți trei, apoi au clătinat din cap deznădăjduiți. Răzvan a preluat discuția:

– Unii se întorc mai rău decât atunci când pleacă. Aici își fac sevraju'. Câteodată țipă atât de tare de durere și de disperare, că ne sună polițiștii din clădire să ne întrebe ce-au ăștia p-aici. Suntem sub pământ și ne aud ăia de la etajul doi. Să-i potolim, că se lucrează cu publicul – ca și când drogații ăștia nu vin din rândul publicului, până la urmă, și ei sunt publicul. Polițiștii din secție se comportă ciudat, așteaptă de la noi să-i vindecăm sau să-i calmăm, de parcă ar fi ai noștri. Nea Penescu, zi-i, bre, lu' domnu' comandant cum îi mințim pe ăștia. Ce să mai…

Penescu a ezitat puțin, apoi s-a îndreptat spre biroul lui. A scos dintr-un sertar un blister cu acid acetilsalicilic sau, cu numele comun, aspirină.

– Șefu', nu se poate să nu avem aspirină în dotare. Când vedem că se îngroașă gluma și încep ăștia să zbiere și să plângă, când medicii ne spun că nu au ce să le facă, scot pastilele, le tai în patru și le dau câte o bucată fiecăruia la vizetă. Le spunem că sunt înlocuitori de metadonă și că le-au adus medicii, dar au cantități mici, că nu sunt bani. Le înghit și se bagă la somn. Toți, dar toți cred că le dăm droguri sintetice aprobate de doctori. Așa îi ținem liniștiți când scapă de sub control. Aspirina o cumpărăm tot noi, bine că nu se dă pe rețetă. Ce să le facem? Să-i batem? Degeaba, durerea lor e de o mie de ori mai mare decât orice am putea să le provocăm noi, nici nu ar simți bastoanele. Să-i cercetăm disciplinar și să-i sancționăm pentru tulburarea liniștii în arest? Ăștia nu știu cum îi cheamă și în ce zi sunt. Sincer, nu știu ce declarații dau ăștia în anchete. Soluția noastră e simplă: *la heroină dai aspirină*.

Au râs toți trei, am râs și eu, a râs și Costea. Râdeam de situația groaznică în care se aflau polițiștii și arestații și de cât de ușor puteai rezolva o criză cu o minciună. Efectul placebo le oferea siguranța și încrederea că totul este sub control. Aspirina nu are niciun efect asupra organismului chinuit de efectul lipsei drogurilor, însă cei închiși o acceptau ca substitut, voiau să creadă că doctorii le acordă asistență și că le oferă medicamente puternice, ca să poată trece mai ușor de sevrajul care îi devora.

– Penescu, doctorii noștri de la Arest îi tratează? Le pot face ceva?

– Șefu', ei nu au ce să le facă. Singurul lucru bun este că pot semna o trimitere la Spitalul Penitenciar Rahova sau la Spitalul Obregia… la sandilăi. Acolo, doctorii le administrează metadonă. Și noi putem să sunăm sau să încercăm să-i trimitem la spitale, dar fără trimiterile doctorilor nu se uită nimeni la ei, ni-i dau înapoi. Uneori, așteptăm ore întregi până când medicii răspund la telefon. Îi doare în cur de ăștia sau de noi. Berbecii ăștia țipă aici de îi aude lumea de pe bulevardul principal, iar pe ei nu îi interesează. Aia e.

– Nu e bine să crezi asta, i-am zis. Medicii și asistenții alocați sunt puțini, vizitează toate aresturile și de cele mai multe ori rămân în interiorul Arestului Central, dar acolo n-au semnal. Clădirea este uriașă, ei nu pot fi doar la suprafață. De multe ori, știu ce fac ei, dar alteori nu știu nici măcar unde sunt. Nu trebuie să-i vezi răuvoitori, pur și simplu nu mai fac față realității. Nu pot acoperi tot orașul, sunt puțini și slab dotați, iar din acest motiv nu-și pot îndeplini atribuțiile de serviciu.

M-am uitat la ei: erau descurajați. Nici Costea nu părea să-i poată încuraja. Îmi imaginez că avuseseră un dram de speranță că aș putea face ceva ca să le fie mai bine. Măcar să le arăt că-i înțeleg și să vin cu puțină compasiune. Vedeam aceleași priviri triste pe care le aveau și arestații care intrau la mine în birou, cu ochii în pământ, resemnați. Mulți oameni pe care i-am întâlnit în arest aveau aceste priviri lipsite de speranță. Avocații lor, în schimb, păreau mai optimiști și mai veseli, o parte chiar se bucurau de situația grea cu care se confruntau clienții lor. Crizele reale îi determinau atât pe cei închiși, cât și pe familiile sau pe apropiații lor să plătească mult pentru a scăpa.

Gândurile mi-au fost întrerupte de un zgomot puternic venit de dincolo de una dintre camerele de detenție. Un arestat lovise cu piciorul ușa. Am încremenit. M-am stăpânit astfel încât să nu par nici măcar surprins. Costea a sărit de lângă peretele de care se rezema, fără să se poată stăpâni. Lovitura s-a repetat. Gionică era la vizetă. A primit aprobarea lui Penescu și a deschis-o. O flegmă i-a trecut chiar pe lângă ochi. Arestatul nu avusese suficientă salivă încât s-o arunce cu putere, altfel ar fi reușit să nimerească ținta. Saliva i se scurgea din gură pe ușă, ochii îi erau înroșiți, iar părul îi era lipit de cap, soios.

– Ce zi e aaazi? Să vină doctorii că nu mai pot, băi, nene, băăă! Ne omorâți aici. Metadoane, dați-ne metadoane. Vă dau ăia cu pumnu' și le duceți acasă. Le luați aici la serviciu cu bere, vă drogați, jegoșilor, și nouă nu ne dați… băga-mi-aș… în mama voastră de șobolani. Băăă, vă omor când ies d-aici, băăă… E un șef p-aici? Nu vă mai drogați, mă, cu noi? Șefuleee, ăștia ne ia drogurile de la gură și le vinde.

Apoi s-a oprit, așteptând reacția mea. Juca la două capete. Aștepta metadonă pentru a se liniști, dar voia și să-i înfricoșeze pe polițiști cu un șantaj ieftin. Simțea nevoia să arate că poate juca dur. Poate că se aștepta să iau măsuri împotriva tuturor agenților de acolo, pentru ca apoi el să-i domine pe toți ceilalți arestați și polițiști, fiindcă e puternic și are tupeul să joace dur. N-ai fi crezut că sub epavele pe care le vedeam se află motoare diesel încă puternice.

– L-ați corupt și pe-ăsta? I-ați dat dolari, euro, ce i-ați dat? Câți bani să vă dăm, băi, nene, să vă ajungă, băăă. Să moară familia mea! Joi vă aduce nevastă-mea, în fiecare joi vă aduce bani, bani, bani… Nu vă mai satură Dumnezeu. Vă bucurați de necazul nostru.

– Gingie, cheamă-i pe toți la vizetă. Asta e ultima pe care o mai avem. La fiecare câte puțină, dar trebuie să dormiți. Altfel, știi, efectul e de scurtă durată.

Trei mâini au ieșit prin vizetă, așteptând tăcute, cu degetele rășchirate în aer, să primească sfertul de aspirină deghizat în metadonă. Răzvan le-a oferit împăciuitor pastila spartă, apoi mâinile s-au retras în cameră. S-a auzit hârșâitul papucilor îndreptându-se molcom spre paturi. Se băgau la somn. După ce Răzvan a împărțit tăcut aspirina mâinilor care ieșeau dinspre celelalte două camere, vizetele s-au închis, iar liniștea s-a așternut pe holurile arestului.

– Penescu, acum sunt sigur, i-am spus. Ți-i iau de aici. Îi mut în Arestul Central, la sediu. Acolo am camere și paturi suficiente, curți de plimbare, telefoane multe și medici. Suntem mai aproape de Spitalul de Urgență și de Universitar, escortele sunt la mine, transportul se face ușor.

Cei trei polițiști s-au uitat surprinși la mine și la Costea. Așteptau și de la Costea un semn că nu glumesc. Nu voiau să se îmbete cu apă chioară. Au ales varianta cea mai sigură, ca să nu greșească față de mine: n-au spus nimic, ci au așteptat în continuare neîncrezători. Gionică a simțit privirea mea ațintită asupra lui și a zâmbit nătâng.

– Domnule comandant, să vă dea Dumnezeu sănătate! Vă rog să ne ajutați să scăpăm de ei. Aduceți-ne periculoși, criminali, minori, femei, luați-i pe ăștia de aici.

– Taci, Răzvane! Șefu', nu vă grăbiți. Vă rog mult să vă mai gândiți. Eu zic că nu vi se va permite să-i duceți pe ăștia acolo. Ăla e Arestul de top al Poliției Române. Toți știm că acolo e de VIP-uri. Acolo au fost Becali, Patriciu, Passaris, Tender…, nu de-alde Gingie. Și acum îl aveți pe marele Cătălin Voicu. Nici nu vreau să mă gândesc ce-ar însemna să audă domnul senator cum urlă animalele astea. Ar fi grav. Nici procurorii ăia mari n-or să fie de acord. Nu știu, zic și eu, să nu vă faceți rău singur. Lăsați-ne așa cum suntem. Ne pensionăm noi, viața merge înainte. Dumneavoastră sunteți tânăr, aveți o carieră în față.

Costea a simțit nevoia să intervină, în ton cu Penescu. În fond, era șoferul meu, avea un cuvânt de zis în asemenea situații, îl știa și pe el lumea, cum să nu spună nimic în asemenea momente?

– Domnu' Tudor, când or auzi oamenii lu' barosanu' că ați adus drogații acolo, declară apăsat, arătând cu mâna direcția sediului central, iar ei au fost dintotdeauna aici, se va lăsa rău. O să creadă că ați făcut-o special, să-i faceți rău domnului senator. Să arătați presei că este la nivelul drogaților. Credeți că după ăștia de acum nu vin ai lor la putere? Io sunt sigur că vine PSD-ul, ce-o să faceți? Ce, e prima dată când țipă drogații? Nu e prima dată, or să țipe toată viața lor cât or să fie în arest și în pușcărie.

– Costea, ieși și pornește mașina. Într-o săptămână, cel mult, îi avem în camerele de sub biroul meu. Trebuie să vorbesc cu directorul general, care sigur

va fi de acord, fiindcă nu știe de organizarea asta, apoi voi discuta și cu medicii. O săptămână și i-am mutat!

Costea avea dreptate și țineam la părerea lui, dar voiam să scutur pereții, să fac lucrurile altfel, să fie măcar puțin mai bine pentru toți. Mă gândeam prea puțin la vreun partid – și bine am făcut. N-am simțit niciodată presiunea vreunei organizații politice și nici nu-mi doresc.

I-am salutat pe cei trei și am început să urc treptele pentru a ajunge la parterul clădirii. M-am oprit la jumătate și m-am uitat încă o dată la holul arestului. Era alb, curat. Nimic nu ar fi putut da de bănuit că aici mizeria și mirosul sunt insuportabile. Lumina orbitoare a neoanelor lăsa impresia unui laborator de cercetare. Până la urmă, dacă s-ar fi dorit, în arestul nostru s-ar fi putut face multe studii cu privire la comportamentul uman aflat în criza generată de lipsa drogurilor și ținut în captivitate. Am zâmbit în sinea mea: nu se gândise nimeni la asta, nu cred că-i păsa cuiva de ei. Iar acum era prea târziu pentru așa ceva, luasem decizia să-i mut. Când am ieșit, Penescu a închis ușa din grilaj metalic, rămânând în interiorul arestului. Ne-am strâns mâna printre zăbrele, apoi am închis și ușa de lemn care dubla grilajul greoi. Am auzit o doamnă care îmi reproșa pe un ton grav:

– Închideți, dom'ne, ușa aia, că nu suntem noi obligați să respirăm aerul de la haznaua voastră. Nu sunteți în stare să vă faceți curat. Așa știți să dați amenzi pentru orice, vouă nu vă dați amendă pentru gunoiul ăla de-l țineți să vă împută în halul ăsta! Mizerabililor!

Doamna avea dreptate. Gunoiul trebuia colectat, selectat, reciclat, dar era exprimat în ființe umane. Arestații miroseau în halul acela – sunt sigur că și mie îmi miroseau hainele după cele două ore. Ce puteam să-i spun? Că acolo e arestul? Poate că s-ar fi bucurat că acolo sunt ținuți infractorii. Poate că le-ar fi spus tuturor că nemernicii sunt unde le este locul, în rahat până la gât, și ar fi aplaudat. Poate că ar fi început să plângă la gândul că sunt ținuți în acea „hazna" de statul român, oameni pe care statul îi dorea reeducați și reintroduși în societatea curată și limpede din rândul căreia fuseseră extrași pentru că nu se mai potriveau cu profilul moral și etic al majorității.

Mergând spre mașina lui Costea, mă gândeam la condiția acestor oameni. Arestații și polițiștii coexistau, îndurau împreună condițiile în care statul îi obligase să-și petreacă fragmente din viață. Arestații nu ar fi trebuit să trăiască în asemenea condiții, nu pentru asta fuseseră separați de societate. Polițiștii nu ar fi trebuit să lucreze în astfel de condiții, existau norme de protecție și de securitate în muncă, sindicate. Statul ar fi trebuit să asigure condiții de trai și de muncă normale, dar mergea în aceeași inerție în care îl cunoscusem; în mod sigur, trebuia să încep să intervin în „bunul mers al lucrurilor".

Ziua următoare, am invitat la ședință mai mulți ofițeri pe care să-i consult în legătură cu mutarea consumatorilor de stupefiante în Arestul Central. Costel Calancea, Filimon Drăgan, Raul și alți câțiva ofițeri de la care ar fi trebuit să primesc puncte de vedere sănătoase.

Ne-am așezat la aceeași masă din lemn, veche, cu furnirul dezlipit și rupt. Era din dotarea fostei Direcții Cercetări Penale și era păstrată mai mult pentru ce reprezenta: o mărturie a ședințelor în care se decidea soarta marilor dosare de urmărire penală; acum, putea fi o simplă piesă de muzeu. Îmi înfipsesem coatele în lemnul rigid pentru a-mi aminti să nu le mișc și încercam să nu-mi agăț iarăși sacoul în marginea zgrunțuroasă a mesei. Poziția asta mă ținea alert, îmi amintea să fiu atent la ce spun participanții la ședință. Nu-mi permiteam pentru nimic în lume să fiu relaxat și să ascult disertațiile lipsite de conținut ale celor doi șefi de structuri. I-am salutat pe toți și am început discuția:

– Vreau să vă prezint o problemă și aștept părerile dumneavoastră pentru a o rezolva: drogații de la a doișpea! Sunt sig…

Dar n-am apucat să continui.

– Ieri ați fost acolo, m-a întrerupt comisarul-șef Calancea. Nu suntem nici noi de ieri pe aici.

Ținea să le arate tuturor că este bine informat. Nu-și putea reprima sentimentele față de mine și față de tot ce întreprindeam, iar eu asta voiam – să-l scot din carapace și să-l provoc la o discuție în care să demonstreze că această organizare a Aresturilor, al cărei artizan se declarase, este sănătoasă și trebuie păstrată. Interesul meu era să-și asume rolul de șef informal al acestei organizații și să reacționeze la ideea mea. Gionică era sursa lui. Probabil că și-l apropiase după ce-l cercetasem disciplinar, iar acum polițistul i se subordona direct și cu siguranță mă ura de moarte pentru că, din cauza mea, fusese mutat disciplinar tocmai la Arest. Din mesajul scurt și clar, eram sigur că-mi cunoaște deja intenția.

– Sunt sigur că știți ce problemă reprezintă ei, care sunt amenințările și punctele slabe ale serviciului: lipsa de medicamente, lipsa asistenței medicale și psihologice, lipsa igienei minime în camerele de detenție. Știați toate acestea sau le-ați aflat acum de la mine? Dacă nu le știți, este grav. Trebuia să le știți. Dacă le știți, este grav. Nu ați făcut nimic ca să schimbați soarta arestului de acolo.

În sală era liniște. Ofițerii scoseseră agendele și își notau încet, apăsat, data ședinței. În Poliție, menționarea datei este cel mai important capitol al oricărei ședințe, indiferent de obiectul ei. Era atât de important, încât, în timpul ședinței, mulți polițiști reveneau asupra datei și o dublau, o îngroșau, o subliniau pentru a se arăta interesați, preocupați, atenți și, în același timp, ocupați. Nu puteau fi întrebați, întrerupți despre orice subiect al ședinței,

fiindcă îi opreai dintr-o activitate serioasă. Practic, se asigurau că nu vor fi părți active ale ședinței. Ceva din atitudinea lor mă trimitea cu gândul la consumatorii de ieri – ei nu știau în ce zi sunt, în vreme ce polițiștii din sală, o parte dintre cei prezenți, nu voiau să uite în ce zi sunt.

I-am așteptat. După ce au terminat de pictat data calendaristică, și-au aruncat priviri unii altora ca și când ar fi vrut să copieze din agendele celorlalți răspunsul corect. Invariabil, toți au scris încet și apăsat: „Ședință cu domnul inspector principal Tudor Marian, șeful serviciului". Nimic despre tema discuțiilor. Acolo se opriseră, nu înțelegeau despre ce discutăm. N-a urmat niciun răspuns întrebării mele. Liderul nedeclarat a simțit nevoia să puncteze:

– Eu *am ținut funcții* de șef. Am identificat această problemă și *am făcut adrese* la conducere, la cabinetul medical. Suntem acoperiți. Nu puteam să-i expun pe colegii mei și să nu facem nimic, facem ce putem. Drogații vor rămâne la Arestul Secției 12 Poliție. Dumneavoastră nu știu unde erați când *eu făceam hârtii* către șefi pe la IGP și MAI, sper că mă înțelegeți.

Parcă se mai îndreptaseră de spate polițiștii mei. Începuseră să prindă curaj și priveau scurt când spre mine, când spre chipul rotund și grăsuț al îndrăznețului meu subordonat. Ascundeau o admirație pentru el pentru că se simțeau protejați de el, care le ținea spatele de ani buni. Mediocritatea le era întotdeauna salvată de balivernele acestui șef și de indiferența conducerii Poliției Române la domeniul arestului. Mesajul era concis: experiența lui umbrea experiența mea, iar acțiunile bune fuseseră deja dispuse de el. Soluție pentru problemele discutate nu găsiseră, dar erau acoperiți.

– Vă rog să-mi spuneți cum interveniți când un arestat fost consumator de stupefiante acuză dureri groaznice și leșină. Cine și cum intervine pentru a-l ajuta? În cât timp interveniți, în cât timp se deschide ușa camerei de arest, asigurată de trei zăvoare metalice grele, fiecare încuiat cu câte un lacăt. Ce medic reușiți să aduceți acolo urgent? Cine răspunde dacă drogatul moare? Vă întreabă cineva despre adresele pe care le-ați trimis? Veți constata că nu au nicio valoare adresele administrative.

Liniște. Polițiștii revoluționari începuseră să dubleze în agendă data și ședința, deja îngroșate. Așteptau ceva, să continui eu sau să intervină Calancea. El nu intervenea, ci, la rândul lui, scria data încet și apăsat în agendă. I-am surprins privirea rapidă cu care a măturat sala pentru a obține susținerea tacită și complice a celorlalți, care însă n-a venit.

– Filimon, polițiștii de la Escorte sunt chemați des la intervenție pentru arestații de la Secția 12? Polițiștii de la Pază solicită escortarea la spital pentru situații de urgență? Știu ai tăi cum să intervină medical? Medicii vă însoțesc?

Șeful biroului Escorte nu-mi era aliat, dar nici nu era prieten cu Calancea. Amândoi, comisari-șefi, aspirau la funcția mea, dar nu voiau să participe la

examen, pentru că li se părea că li se cuvine și așteptau un semn ceresc de la un șef al Poliției Capitalei care să-i înțeleagă, să-i simpatizeze și să-i împuternicească. Filimon a chibzuit preț de câteva secunde:

– Nu ne cheamă nimeni pentru urgențe acolo. Ăia, săracii, trebuie să se descurce cum pot. Nu știu cum reușesc. Medicii vin rar la Secția 12. Spun că pute a rahat și că oricum s-ar duce degeaba. S-o spunem p-aia dreaptă, suntem descoperiți rău cu Arestul ăla. N-aș lucra acolo pentru niciun salariu din lume.

– Băieții mei sunt instruiți, a intervenit Calancea. Experiența lor e dincolo de orice problemă, știu ce să facă și cum să facă. Nu se ascund în dube ca ăștia de la Escorte. Au fost probleme până acum? Nu, nu au fost. De ce? Pentru că mă sună și noaptea și discutăm, găsim soluții împreună, o rezolvăm acolo și repede. Așa se rezolvă problemele, urgent și eficient. Să știți și dumneavoastră.

– Am înțeles! Mâine te duci la Arestul Secției 12 Poliție, intri în tură de la șase dimineața și ieși la două după-amiază. Faci primul schimb. La două după-amiază voi fi acolo. Nu vreau să găsesc aspirină în arest. Am să supraveghez pe camerele video toată activitatea voastră. Cum îi scoți la curtea de aer, cum îi liniștești, cum mănânci tu în duhoarea aia. Le-ai spus celor de aici despre haznaua aia albă și imaculată care este arestul de la Secția 12? Știu ei ce este dincolo de ușa camerei de arest? I-ați percheziționat vreodată? Ai pus mâna pe ei vreodată?

Era vizibilă o schimbare de atitudine a celor prezenți. Aroganța comisarului-șef se stinsese, nici măcar nu mai pâlpâia. Primise ordinele mele, care-l detronaseră și-l aruncaseră în rândul lor, al celor mulți. Acum se bucura de poziția de subordonat al meu, și nu de șef al multora dintre ei. Polițiștii se uitau doar la mine, semn că așteaptă ordinele mele, fals interesați de ce aveam să le mai spun. Mulți dintre ei se temeau să nu îmi îndrept atenția în direcția lor.

– „Hârtiile" pe care le-ai trimis sunt bune doar pentru tine. Arată că ai încercat să semnalezi o problemă, fără să o evidențiezi corect, fără să marchezi riscuri, fără să aduci soluții, fără să arăți că măcar le aștepți. Deci, mâine, la zece și jumătate, două dube cu câte patru polițiști de la Escorte vor transfera arestații aici. Domnule Calancea, îmi pregătești trei camere pentru ei. Domnule Drăgan, după ce îi aduci cu efectele și dosarele personale, îmi raportezi că ai realizat cu bine misiunea.

Panică în tunel – așa ar descrie un puști imaginea polițiștilor răspândiți în toată sala de ședințe. Cine să-i transporte, de ce să-i atingă, cum să le găsească loc în camerele din acest arest? Agenții se uitau unii la alții și murmurau încet în timp ce eu o sunam pe secretară și îi ceream să-l invite pe medicul-șef al Serviciului Medical la o discuție urgentă în biroul meu, în cinci minute.

– Domnule comandant, mă numesc Dragodan, sunt ofițer la biroul Drepturi, a spus în cele din urmă unul dintre agenți. Sunt aici de peste zece ani. Am făcut escorte pe la Parchetul General, mai știm și noi oameni, cum merg lucrurile. Înțelegeți. Când vor auzi procurorii că aduceți niște zombi aici, vor fi foarte deranjați. O să se lase rău. Știți, aici se mai…, a adăugat el și a învârtit degetul în jurul urechii. Înțelegeți, cred că veți strica multe lucruri care merg bine. Nu mă înțelegeți greșit, dar nu știți… Domnule comandant, eu vă spun: e foarte grav ce faceți. Sunt șef aici, am vechime ani și ani. Aici sunt aduși oameni cunoscuți, puternici. Sunt cercetați de șefii procurorilor pe care i-ați cunoscut dumneavoastră la Cercetări Penale. Credeți că este întâmplător? Vă faceți singur rău și ne expuneți și pe noi. V-ați gândit că PSD-ul va reveni la putere? Credeți că vă iartă? Cum să aduceți drogați aici? Cum ar fi să băgați un senator în cameră cu un drogat? E strigător la cer!

Filimon a simțit nevoia să se facă auzit, numai că ce i-a scăpat pe gură a fost o prostie:

– Mariane, crede-mă! Omul ăsta, senatorul, nu merită să fie într-un arest cu drogălăi. Voicu a fost și este puternic. Eu cred că mai poate să devină ministru, orice e posibil. Te rog să te mai gândești.

M-am ridicat zâmbind. Primisem exact ce mă așteptam: negativism, povești, lipsă de profesionalism, amenințări voalate. Eram mulțumit de mine, pentru că reușisem să prevăd rezultatul ședinței și pentru că îi așezasem acolo unde îmi propusesem, dincolo de linia care trebuia să ne separe. În sală erau câțiva polițiști corecți și sănătoși, care aveau să mă ajute în tot ce am întreprins ulterior. Mândru, i-am anunțat:

– Nu invocați numele senatorului în decizia asta, pentru că nu-l implică în niciun fel și nu îi este adresată dumnealui. Mâine la zece și jumătate începem transferul. Domnule Calancea, vă rog să participați activ și să vă implicați alături de domnul Filimon. Am nevoie de experiența dumneavoastră, trebuie să iasă așa cum am spus eu. Vă salut!

În birou mă aștepta șeful Serviciului Medical, un bărbat distins, la patruzeci și cinci de ani, bine construit, atletic, cu părul ușor grizonant, purta un costum bleumarin demn de avocații de renume care își vizitau clienții cazați în clădirea noastră. S-a ridicat milităreşte, a așezat cu grație ceașca cu ceai pe masă și a venit spre mine cu un zâmbet subțire.

– Să trăiți, domnule comandant, viitor general de renume! Ascultați la mine, puteți să ajungeți general cu anvergura pe care o aveți. Știu ce spun, mă pricep la oameni.

– Domnule doctor, aveam nevoie de dumneavoastră. Vreau să știu dacă greșesc sau nu. Am un proiect nou, ușor de realizat, care implică medicii și asistentele din Serviciul Medical pe care îl conduceți.

– Da. Spun da, fără rezerve. Transferăm consumatorii de droguri aici, în Arestul Central. Să știți că și eu îmi caut medicii și sunt mereu plecați… „la drogați" sau în alte aresturi. Am nevoie de ei aici. Nu fiți surprins, sunt un om informat. Știu că vreți să-i mutați.

– Nu vă întreb de unde știți, mi-e teamă să aflu.

Am râs amândoi și ne-am studiat reciproc. Încercam să înțeleg cum a reușit să afle de această mutare – atât de slabi să fie subordonații mei? Atât de multe microfoane să fie în pereții ăștia? Și, chiar dacă ar fi, cum ar putea să știe ce vorbesc?

– Nu vă mai gândiți. Sunt oltean și aflu repede, gândesc repede, sunt mereu pe fugă. Vă zic una bună și plec, mă grăbesc foarte tare! a continuat medicul.

Se ridicase și era deja lângă ușă, având în mână o geantă din piele, foarte elegantă. Era nerăbdător să-mi spună anecdota cu care mă pusese în gardă.

– Sunt foarte bucuros că ați început să schimbați lucrurile. Totul este în schimbare, clădirea asta trebuie să dea ora exactă pentru aresturile din București și din țară. Am un simț deosebit și mă pricep la oameni. Când am venit aici, ca medic la Arestul Direcției de Cercetări Penale, am fost primit ca în filmul *Mere roșii*, când ajunge Diaconu medic la țară. Mă făcuseră să mă simt special, eram doctorul. În dimineața primei zile, au venit în cabinet generalii, apoi coloneii și ne-am cunoscut mai bine. Am coborât în arest la aceeași debara în care se țin consultațiile și astăzi, după douăzeci de ani. Actul medical…, a mai zis el scuturând mâna în semn de lehamite și a continuat în stilul oltenesc, zorit. Cum vorbeam eu cu asistentele și cu polițiștii din tură, am auzit pași pe hol. Un grup venea încet spre noi. Am auzit vocile oamenilor din camerele de arest și am înțeles clar: „Vine doctoru'!" Surprins, am întrebat asistentele ce se întâmplă, cine este doctorul din grupul care se îndreaptă spre oficiul în care ne aflăm. Am deschis încet ușa și am văzut un bărbat la cincizeci de ani, în halat alb, cu stetoscop la baza gâtului – imaginea părea a unui cadru medical. Am întrebat personalul care tăcea cine este doctorul. Un milițian bătrân mi-a explicat sec: „Până azi, n-am avut medic și trebuia să avem. Ce puteam să le spunem? Ăsta e Gică frizeru', are halat alb și împarte aspirină spartă în două sau în patru, îi ascultă și le spune arestaților c-o să mai vină la ei în cameră, chiar dacă nu face asta."

Medicul a tăcut brusc. Voia să se asigure că înțeleg care e importanța actului medical pentru arestați înainte de 1989. Regimul comunist trata arestații bolnavi prin frizer. A ridicat mâna și a mișcat-o prin aer, vrând să spună că astea erau timpurile. Visul lui de proaspăt absolvent de medicină fusese oprit de zgomotul puternic al pașilor frizerului pe coridorul arestului. Înțelesese că munca lui fusese înfăptuită de ani buni de un frizer cu stetoscop și aspirină.

– Înțelegeți? Ah, mai e ceva, senatorul are în cameră un fost consumator. Ăla a ieșit din sevraj de vreo două luni. L-am supravegheat chiar eu, dar mai vorbim. Trebuie să schimbăm împreună ceva în bine și chiar putem să facem asta. Hai, vă doresc să fiți sănătos!

Ușa s-a închis, iar eu am rămas cu ochii larg deschiși spre locul din care plecase. Am înțeles că, în cei douăzeci de ani scurși de la povestea medicului, instituția Arestului nu evoluase aproape de loc. În acel moment, în 2010, Poliția Capitalei mințea arestații consumatori de stupefiante că le dă metadonă și se asigura că mesajul este înțeles, permițându-le polițiștilor să-i servească elegant cu aspirină.

Practic, involuaserăm. Înainte de 1989, milițienii mințeau arestații că au doctor și le asigurau consultațiile prin frizer, care le oferea aspirină pentru orice afecțiune, *medicația* fiind variată în funcție de rețeta prescrisă. În prezent, polițiștii mințeau arestații că le dau medicație cu regim special și îi serveau tot cu aspirină. Cel mai grav mi se părea că ajunseseră la un compromis cu arestații, din care reieșea, fără dubii, că nu există posibilitatea de a fi examinați de medici, din lipsă de personal. Actul medical nu putea fi realizat corect, din lipsă de cadre.

Totuși, vizita șefului Serviciului Medical București al MAI era un motiv de bucurie. Pentru mine, reprezenta un pact prin care noi doi urma să le oferim arestaților și polițiștilor un dram de normalitate, aici, în aresturile Poliției Capitalei. Îi mulțumesc și acum pentru susținere și înțelegere!

7. Transferul arestaților

Dimineața a fost foarte liniștită, deși programul colegilor de la Escorte se anunța extrem de încărcat. Cei doi șefi pe care îi desemnasem aveau o sarcină destul de ușoară, din punctul meu de vedere: să-i mute pe consumatorii de droguri de la Arestul Secției 12 Poliție în Arestul de Elită al Poliției Române, cum le plăcea să se flateze singuri. Aveau impresia că această speluncă este cel mai sigur loc de deținere al Poliției. În fapt, importanța clădirii era dată de numele grele cazate aici și de mass-media mereu prezentă în fața instituției, nu de calitatea serviciilor polițienești oferite, nu de rezultatele notabile făcute publice, nu de politicile de drept execuțional penal prin care puteau aduce lumină în toate spațiile de detenție din România.

Când am semnat notele de escortare și de introducere în arest a consumatorilor, cei doi veniseră în birou cu mapele și notele completate. Erau tăcuți. Sperau din partea mea la o revenire asupra deciziei, poate „mai era loc" să mă răzgândesc. Niciunul n-a vorbit, ci au lăsat hârtiile pe masă și au așteptat. Le-am semnat și le-am urat succes.

La ora prânzului, toți arestații consumatori de droguri erau cazați în Arestul Central. Legile lui Murphy au făcut ca una dintre camerele în care au fost introduși să fie înregistrată sub numărul 13. Arestul Secției 12 Poliție a intrat în reparații generale. Intenția mea era să-l reintroduc în circuitul de turism procesual penal al Bucureștiului – pentru arestați. Avea o capacitate mare de cazare, însă fusese dedicat strict consumatorilor și, din cauza numărului mic al celor închiși, aceștia ocupau doar o treime dintre paturi. Prin transfer, reușisem să măresc numărul locurilor de cazare și, în același timp, făceam posibilă evitarea supraaglomerării camerelor de deținere ale celorlalte aresturi. Reușeam să atingem un obiectiv foarte important și să îndeplinim o cerință de bază a Comitetului European pentru Prevenirea Torturii.

Am fost anunțat de șeful de tură că acțiunea a fost îndeplinită cu succes. Medicii deja îi evaluau și le prescriau medicația necesară, probabil tot aspirină spartă în două, oferită cu titlu conspirat drept „metadonă de care s-a făcut rost cu pile, pentru sufletelele lor". Mi s-a cerut să cobor atunci când voi găsi două minute libere. Polițiștii din tură voiau să-mi vorbească. Știam ce aveau să-mi spună și m-am alăturat lor. Acolo se aflau și „mascații", în jur de treizeci. Toți mă așteptau pe un hol micuț, ferit de camerele de luat vederi. Tăcuți și grupați de parcă ar fi format un singur individ, așteptau să ia unul inițiativa și să-mi spună părerea generală. Era clar că dezbătuseră noile evenimente și trebuia să știu ce gândesc:

– Haideți, curaj! Curaj! Vă e teamă de drogați? Aștept să văd cine are curaj, cine încearcă să mă facă să înțeleg dacă și unde am greșit.

O colegă a preluat inițiativa. S-a uitat la ceilalți din grup și a spus cu voce joasă, aproape șoptit:

– Domnule comandant, de ce ați dispus să fie aduse animalele alea aici? Sunt veniți de mai puțin de o oră și orăcăie, se vaită, deja au schimbat mirosul în arest. Pute pe holuri, or să distrugă camerele în care i-ați băgat. Rămân mult timp la noi?

– Definitiv. Vă rog să mă credeți, dacă nu i-ați fi supravegheat voi, ar fi făcut-o alți polițiști, colegii voștri. Cineva trebuie s-o facă. Am nevoie de un colectiv care să-i înțeleagă. Vreau să am medicii și asistentele aici, lângă ei, măcar pentru a le da trimitere la spitalele de urgență sau la spitalele penitenciare. Am să-i văd des, le voi ști reacțiile, îi voi studia și voi încerca, împreună cu voi, să-i cunosc. Poate reușim să facem ceva pentru ei.

– Domnule comandant, sunt aici din 1989, de douăzeci și unu de ani. N-am văzut așa ceva niciodată. Arestul ăsta trebuie să fie elita IGP-ului. Igiena, liniștea, securitatea trebuie să fie exemplare. Ăștia nu sunt oameni. Nu gândesc, nu reacționează normal, nici nu știu dacă ne văd sau ne aud. Ne este frică să nu ne îmbolnăvim, să nu-i îmbolnăvim pe cei de acasă, pe colegi, pe rude. Ne înțelegeți?

Era cel mai vechi polițist din aresturile din București. Eram conștient că tot colectivul e în asentimentul lui.

– Eu cred că nu toți vor fi condamnați și sper că o parte dintre ei vor merge acasă. Poate iubesc pe cineva, poate sunt iubiți de cineva, poate există o speranță pentru ei. Dacă reușește măcar unul să iasă din situația gravă în care se află, și tot reprezintă o reușită pentru societate. Noi, dacă le dăm șansa să fie tratați ca oameni, putem să aprindem în ei dramul de demnitate pe care îl mai au.

Mă ascultau și îmi imaginam că mă înțeleg. Îmi doream să-i fac să priceapă că arestații au probleme de sănătate, psihologice, sociale, iar detenția nu face decât să le amplifice. Nu voiam să-i vadă drept handicapați, dar era nevoie să știe că discernământul le este afectat, că sănătatea le este șubredă și că sunt în stare să facă orice pentru droguri, că sunt sensibili și periculoși în același timp.

– Domnule comandant, unul dintre ei, de la camera 12, îmi este vecin de scară. Abia l-am recunoscut. Stă la etajul al doilea. Și-a distrus familia, i-a nenorocit pe-ai lui pentru droguri. Le-a vândut tot ce au avut în casă, i-a bătut ca să facă rost de bani. Ăsta e om normal?

– Niciunul dintre ei nu este om normal. Ceilalți arestați sunt oameni normali? Cel puțin ei au fost sub efectul drogurilor, ceilalți arestați de aici au fost perfect lucizi când au violat, tâlhărit, omorât, traficat arme, înșelat, spart case. Poate asta vă face să-i vedeți altfel, dar lipsa lor de discernământ i-a adus

aici sau poate chiar raționamentele contaminate de chimicalele pe care și le-au băgat în vene i-au determinat să fie infractori.

– Dacă nu aveau discernământ, nu erau aici, a spus un polițist în vârstă, un mascat din grupul de intervenție rapidă. Judecătorii ăia știu că au discernământ. Sunt aici fiindcă aici trebuie să ajungă și de aici la pușcărie.

Am continuat să încerc să-i facă să înțeleagă:

– Vă rog să mă credeți, am făcut zece ani de cercetări penale, nimeni nu îi evaluează psihiatric sau psihologic înainte de a-i propune pentru arestare. Niciun judecător nu dispune pentru ei evaluarea discernământului în raport cu faptele pentru care sunt cercetați. Costurile sunt prea mari, timpul de răspuns este foarte îndelungat, iar polițiștii, procurorii și judecătorii, întregul angrenaj, nu vor să inițieze astfel de practici pentru a nu fi puși la zid. Cutumele judiciare funcționează din inerție, în ceea ce îi privește. Văd că sunt singur împotriva voastră, cel puțin așa mă percepeți. Avem un serviciu greu și trebuie să-l facem. Vă rog să nu uitați, este foarte important să fie supravegheați atent de noi toți, iar medicii să fie în alertă maximă cu ei. Dacă vreunul dintre ei moare aici, în timpul escortei, în dubă, la telefon, în curtea de plimbare, la vizită în fața familiei, vom fi toți anchetați și cercetați pentru ucidere din culpă. Faceți ce vă spun și totul va fi bine! Aveți încredere în mine.

M-am uitat la polițiști. Începuseră să își schimbe atitudinea. Ultima parte a discuției mele îi implica în mod direct: puteau să răspundă penal pentru neglijență în serviciu. Frica este cel mai motivant instrument pe care îl are managementul în astfel de situații. Am continuat pe același ton, îndemnând la înțelegere și reflectare:

– Vă rog să colaborați cu medicii și cu asistentele medicale. Medicii ne vor anunța după ce consumatorii au trecut de perioadele critice. Atunci, vă rog să-i repartizați în cameră cu ceilalți arestați. Vreau să fie *adoptați* de ceilalți, hrăniți, găzduiți de ceilalți. Să fie atenți la ei și să-i accepte în grupul lor. Este primul pas de reinserție socială. Este primul pas pe care îl pot face spre o viață reală și normală. Prin urmare, câte un drogat la o cameră de detenție. Rectific: după ce medicii ne vor anunța că nu mai reprezintă un risc, eu voi lua decizia mutării lor într-o altă cameră. Nu vreau să mai stea „drogații cu drogații".

Șoc și groază pe chipurile subordonaților mei. Introducerea câte unui consumator în fiecare cameră de arest era o greșeală, din punctul lor de vedere. Nu puteau accepta să fie părtași la distrugerea cetății. Eu îmi arătasem adevărată față – înnebunisem și acum le ceream să se expună alături de mine, lucru cu care, evident, nu erau de acord, dar pe care aveau să-l îndeplinească întocmai dispozițiilor mele. Șeful de tură a vrut să se asigure că înțeleg măcar unul dintre riscurile la care mă expun:

– Șefu', veți băga și în camera senatorului un drogat? Ăla o să țipe, o să-i fure din mâncare, o să-l enerveze, Dumnezeu știe de ce va fi în stare. Ce veți face atunci? Eu cred că nici ăsta n-a rămas al nimănui.

Spiritul senatorului încă mă bântuia. Nu reușeam să-i fac pe polițiști să înțeleagă că arestatul care încă avea o funcție în Parlamentul României, deși nu și-o putea îndeplini, nu trebuia să fie etalonul suprem al evaluărilor și al raportărilor. Media de vârstă a polițiștilor de la Aresturile Capitalei era de peste patruzeci și cinci ani. Ideile noi, suflul nou, legislația nouă nu erau înțelese sau acceptate. Din experiențele sociale, și nu personale, ei știau că vremurile se întorc, că roata reprezentată de ciclul venirilor la putere se învârte, și nu voiau să-și piardă pensia la care visau încă de la momentul angajării în Poliție.

– Arestatul la care faceți referire va avea un coleg drogat în cameră și am să urmăresc personal să primească un astfel de om alături de el. Cine suntem noi să știm sau să spunem că unii sunt mai apropiați de condiția umană decât alții? Hai, să arunce primul cu piatra. Este decizia mea, iar voi trebuie să o executați întocmai și să nu răspundeți pentru ea. Astfel, veți fi puși la adăpost – așa am ordonat eu!

Am plecat din fața lor cu capul sus, bucuros că le-am vorbit și că le-am transmis semnale clare, dar și întrebări la care să se gândească, la care să găsească singuri răspuns. În timp ce așteptam polițiștii din tură să descuie pentru a ieși din Arest, dincolo de ușă, din exteriorul Arestului, auzeam polițiști din Escortă vorbind cu doi arestați pentru trafic de droguri. I-am văzut pentru câteva secunde și i-am salutat pe colegii de la Antidrog.

Ziua următoare, șeful de tură a intrat nervos în biroul meu. Îl auzisem încă de când le-a salutat pe secretare și mi-am dat seama din vocea lui că va intra fără să mai fie anunțat. Un bărbat înalt, brunet, solid, cu figură de om dur. Tremurul mâinilor și al glasului mi-a atras atenția:

– Domnule comandant, vă rog să-mi permiteți să raportez!

Vârsta înaintată îi conservase obiceiurile vechi, militare, prin care cei din rang inferior trebuie să aștepte acordul superiorilor pentru a relata o problemă. Îmi era drag polițistul și mă amuza formula lui de adresare. Încercasem să-l schimb, dar îmi fusese imposibil. Cred că și la pensie mi s-ar fi adresat în același mod, dacă m-ar mai fi întâlnit.

– Mă scuzați că vă deranjez! Știu că sunteți ocupat și că aveți probleme importante de rezolvat, mai vin și eu cu ale mele, dar nu se poate. Vă rog să-mi permiteți să intru peste ei. Singur intru, să știți. Mie nu mi-e frică de ei.

Refuzase să se așeze, iar acum se balansa de pe un picior pe altul și își freca mâinile, dar vocea îi devenise mai puternică. Mă privea în ochi și încerca să se facă ușor de înțeles. Am așteptat să continue.

– Ăia care ne-au intrat aseară, vânzătorii de droguri, despre ei vreau să vă vorbesc. Sunt niște nemernici, ne persiflează de când au intrat. Nu au vrut să doarmă și își varsă dracii pe noi, pentru că i-au arestat ăștia de la Antidrog. Vă rog să-mi dați voie să intru peste ei, eu singur, fără colegi, fără mascați. Vorbesc foarte serios.

– Nea Costică, dacă trebuie să intervenim, eu intru primul. Vă supără niște derbedei? Vi se pare că nu sunt decenți și vă deranjează că vorbesc urât cu polițiștii? Cât își iau? Cincisprezece ani? Cât credeți că-i deranjează că i-am sancționa? Poate asta vor, să vă scoată din calmul pe care îl aveți, poate reușesc ulterior să pozeze în victime în fața procurorilor și a judecătorilor. Scapă ei și intrați dumneavoastră.

Polițistul s-a așezat pe scaun, a luat paharul plin cu apă de pe birou și l-a golit dintr-o înghițitură. S-a șters la gură și a așteptat resemnat, dar pe gânduri.

– Știți cum era înainte aici? Erau numai de-ăia grei arestați, evazioniști mari, traficanți de arme, traficanți de femei, de organe, oameni importanți pe care-i vedeai la televizor, zeități. Eu am prins și vremurile celelalte. Am fost aici când Securitatea îi aducea pe ai lor, îi băgau la Catanga, în capătul arestului. Doamne, ce-i mai băteau, ce se mai auzea de pe holul ăla mic și retras. Uite că la noi nu sufla nimeni în fața noastră. Arestații Poliției respectau uniforma, ne respectau pe noi. Nu mai există respect, aștept ziua în care să mă pensionez și să uit tot ce am trăit între zidurile astea. Plec cu un gust amar, văzând cum au pierdut polițiștii teren în vremurile noi. Legea nu mai e de partea noastră, ăștia sunt din ce în ce mai puternici, iar noi foarte slabi. Nu ne mai apară nimeni, trebuie să ne descurcăm.

Mărturisirea lui și părerile de rău erau sincere. Poziția lui în fața mea îmi demonstra că este mândru de uniforma lui și de viața pe care a ales să o trăiască lucrând la arest. Colegii îl respectau și îi apreciau opiniile și sfaturile.

– Sincer, ce v-a supărat atât de tare la ăștia doi? Sunt cei doi care au vândut droguri într-un club privat? Erau și ei consumatori. Vă dați seama că au creierii dezasamblați. Ăștia fură curent, aveți pretenție de la ei? Nea Costică, ați văzut și ați trăit multe situații, vă înmuiați la doi mici-nimici?

– Mă supără că ne jignesc, șefu'! Mă supără că ne batjocoresc și nu putem face nimic. Cum ați zis, își iau cincisprezece ani, nu îi deranjează o sancțiune a dumneavoastră. Se hrănesc cu amăreala noastră. Se amuză când ne întreabă cât e salariul nostru, cum de trăim ca viermii, cu puțin. Au zis aseară că, după ce ies, ne oferă locuri de muncă la ei la bar, că dacă spălăm pahare și punem hârtie la WC, câștigăm de trei ori mai mult pe lună. Băieții sunt foarte supărați.

M-am ridicat de pe scaun și l-am luat de brațul drept. L-am tras spre mine ca să se ridice și am ieșit amândoi din birou, prin secretariat. Fetele s-au speriat de viteza cu care am ieșit fără să anunțăm. Era și bucuros, și încurcat – nu știa ce

urmează să fac, ce voi spune, cum îi voi potoli pe cei doi. Nici eu nu știam ce trebuie să fac. În Academia de Poliție nu mi se prezentase nici măcar un arest, nu exista o cameră care să simuleze arestul, darămite să negociez momente de criză provocate de arestați. Am simțit că trebuie să-i fac pe polițiști să-și recapete încrederea în sine și să primească respectul arestaților.

M-am dus direct la camerele celor doi nou-veniți. Musafirii noștri erau cazați în camere alăturate. Regula de bază la încarcerare este separarea persoanelor cercetate în același dosar, cu excepția situației în care magistratul anunță că nu este interzisă încarcerarea lor împreună. Polițiștii din tură și câțiva de la Escorte care se aflau atunci acolo au venit, la solicitarea mea, lângă mine. Voiam să am audiență. Ușile camerelor au fost deschise. Toți arestații s-au ridicat din paturi și au venit în dreptul intrării. Ne-au salutat și le-am răspuns politicos.

– Am înțeles că aceia doi de aseară sunt interesați de salariul meu de polițist și că s-a deschis sezonul de angajări la barurile în care se vând droguri. La care dintre voi doi trebuie să-mi depun CV-ul? Dacă plătiți bine, vorbesc și cu ăia de la Antidrog. Mă gândesc că, după câțiva ani de procese, în care nu produceți nimic, dar plătiți avocați și expertize, ani în care familiile vi se vor destrăma… cine știe, poate n-o să rămâneți cu niciun ban, dar o să risc. Hai, că nu vreau să mă pun rău cu voi, caut de lucru. Mă numesc Tudor, sunt coleg cu polițiștii din tura de aseară, cu cei din tura de azi, cu cei din Escorte și cu cei de la Drepturi.

Nu se auzea nici musca. Atunci când șeful unui loc de detenție se adresează unor arestați, liniștea e totală și toți arestații încearcă, lipiți cu urechile de pereți sau de uși, să audă un verdict, să știe cât de groasă e de data asta și cine și-o ia.

– Puteți să-mi spuneți pentru ce ați fost arestați? am continuat.

– Domnu' șef, a spus unul dintre ei, patronul clubului, suntem aici pentru câteva zile. Nu vrem decât să fim lăsați în pace. Să știți că aici nu au mai fost alții de valoarea noastră. Nu știu ce v-au zis ăștia ai dumneavoastră, dar vă rog să ne chemați în birou și să găsim împreună o soluție. Suntem oameni respectați afară. Ne știe lume, șefi de-ai tăi, interlopi, politicieni, curve, oameni bogați, doctori, toată lumea. Nu ascultați în gura la ăștia.

– Tu faci angajările? am întrebat scurt.

– Eu! Vă interesează? Plătesc foarte bine.

Știa că n-a reușit să mă convingă să-i chem în biroul meu la negocieri și, pentru a rămâne șmecher în fața audienței, a ales să meargă până la capăt cu aroganța. Omul își făcea jocul.

– Da, după ce ieșiți din penitenciar, mă găsiți la ușa clubului cu CV-ul. Până atunci, vreau să vă adaptați la spațiul pe care îl avem. Vreau să vă acomodați la alte camere de detenție, unde veți putea întâlni oameni cu care să vă înțelegeți mai bine. Colegii mei, niște polițiști obișnuiți, vă vor conduce la

camerele 12, respectiv 13. Dumneavoastră veți fi repartizat, din ordinul meu, la camera 13. Vă dau cuvântul de onoare, aici în fața tuturor, că veți rămâne acolo o săptămână încheiată. Nu veți fi mutați sub nicio formă, pentru niciun motiv, altul decât medical. După o săptămână, vă aștept la mine la birou în audiență. Poate reușesc să vă găsesc și alți colegi de cameră. Împachetați acum, plecați în momentul ăsta.

Fără să înțeleagă tonul sarcastic și viitorul sumbru care îi aștepta pentru următoarele șapte zile, au zâmbit. Unul s-a înclinat ceremonios, iar cel care era șeful mi-a întins mâna. Credeau că au primit totuși ceva, li s-a părut că mă înmuiasem în fața unor oameni respectabili. Mulțumirile lor mi-au ajuns la suflet. Genul ăsta de oameni care rezolvă totul cu bani și cărora li se pare că totul li se cuvine se lovesc de zidul dur al realității în arest. Impactul este atât de puternic, încât nici nu pricep ce i-a lovit sau că îi doare. Ar fi putut să înțeleagă că ceva nu este în regulă cu mutarea lor atunci când arestații au început să-i încurajeze că o să fie bine și că poate vin și ei, că încearcă, prin relații, să mă convingă să-i mut și pe ei tot acolo.

Polițiștii s-au privit zâmbind, mulțumiți. Înțeleseseră destul de repede că mutarea în camere alături de consumatorii de droguri le va schimba celor doi perspectiva asupra bunului-simț și echilibrului.

Arestații au ieșit foarte repede din cameră, cu câte o sacoșă cu mâncare și țigări, căci încă nu apucaseră să primească pachet și vizite de la rude. I-au salutat pe *săracii* ăia de lângă care plecau, bucuroși că vor merge în camere mai bune, demne de sufletele lor superioare muritorilor de rând. Au mers până în capătul holului sub escortă și, când au ajuns în dreptul camerelor 12 și 13, și-au strâns mâinile în semn de salut prietenesc, spunându-și că trece repede pușcăria.

Nu pot și nici nu vreau să uit uimirea care li s-a citit pe fețe când au fost deschise ușile celor două camere. Duhoarea, căldura și fumul țigărilor completau cele două tablouri cu „nuduri de bărbați" ale locatarilor. Cei doi traficanți m-au căutat cu privirea încercând să înțeleagă ce se întâmplă. Surpriza fusese atât de puternică, încât nu puteau vorbi, își imaginau că totul e doar o glumă proastă.

– O săptămână, fără excepție. Vă doresc o ședere plăcută și îmi doresc să găsiți liniștea și timpul necesar reflectării asupra condiției umane. Poate reușiți să găsiți mai mult respect pentru polițiști și, în același timp, să vă iubiți colocatarii, la a căror „fericire" probabil că ați contribuit.

Au intrat în camere ca într-un vis. Au rămas în picioare, lângă perete, uitându-se uimiți la corpurile firave și murdare care se apropiau de ei ca niște animale de pradă înainte de a le devora. Ușile s-au închis cu zgomot,

separându-i de lumea reală în care noi, cei de pe hol, continuam să trăim în luxul vieții obișnuite.

Nea Costică mi-a mulțumit. Mi-a strâns mâna bucuros că și-a primit o lecție de viață de la un puștan ca mine. Nu intervenisem violent și, cel mai important, cei doi traficanți aveau să-și schimbe perspectiva asupra vieții.

– Șefu', nu o să aveți probleme? Avem voie să-i amestecăm pe drogați cu ăilalți?

– Nu voi avea nicio problemă. Ce nu este interzis este permis. Nu vreau s-o înțelegeți ca pedeapsă. E doar o formă de socializare, încerc să-i reinserez în societate pe consumatori. Am inclus persoane curate, neconsumatoare, în camerele unde consumatorii sunt majoritari. Poate că se vor cunoaște și vor reuși să comunice mai bine unii cu ceilalți. Când veneau în sevraj la ei, la vânzători, cum se înțelegeau? Ăsta va fi răspunsul meu în fața celor de la control dacă voi fi reclamat. Ăștia doi sunt învățați cu corpurile plăpânde ale drogaților – doar că, în urmă cu două zile, râdeau de ei, îi batjocoreau și le vindeau droguri la preț mai mare decât era piața, doar ca să-i înjosească. Acum trebuie să coabiteze, sunt egali.

Am ieșit victorios din arest și am pornit spre birouri. Încă-i auzeam pe cei doi traficanți cum băteau în uși cu picioarele și mă strigau deznădăjduiți și speriați:

– Domnu' Tudooooor!

Acesta era probabil momentul să le cer un salariu mai mare – probabil că mi-ar fi dat un cec în alb, ca să-l completez cu ce sumă vreau, doar-doar o să-i scot din camerele 12 și 13. Nu m-aș fi întors pentru nimic în lume. Am rămas la salariul oferit de MAI. Din păcate, nu-i mai auzea nimeni: destinele lor se împleteau cu ale colegilor de cameră. Niciun polițist și niciun arestat nu puteau interveni asupra deciziei pe care o luasem. Abia după ce avea să treacă săptămâna aveam să hotărăsc dacă să-i mut sau să mai rămână acolo. Am plecat din fața lor cu capul sus.

8. Meniu diferit, cu ingrediente identice

Într-o zi însorită, pe la prânz, mă întorceam cu mașina de serviciu de la sediul Poliției Capitalei, unde participasem la o ședință. Ultimele pagini ale agendei erau încărcate de notițe proaspete. Le aglomerasem, făcusem tot felul de adnotări și trimiteri, atât de multe, încât mă temeam să le recitesc. La fiecare trei rânduri, îngroșasem indicațiile primite de la directorii IGP: „Luați măsurile legale care se impun, acționați conform legii, altfel suportați consecințele!" La problemele punctuale pe care le ridicasem nu am primit niciun răspuns, nicio indicație, cerință sau ordin clar. Fuseserăm chemați doar ca să conștientizăm

care este gravitatea nerespectării ordinelor și să dezvoltăm sensul cuvântului „orientare". Mă întorceam cu aceleași probleme cu care plecasem și aduceam altele în plus.

Costea a încetinit la intrarea în strada George Georgescu și m-a rugat să mă uit spre restaurantul Jariștea, situat la aproximativ cinci sute de metri de sediul Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă. În fața localului am văzut foarte clar șase lideri politici, trei din partidul de la guvernare și trei din partidul din care provenea senatorul Cătălin Voicu. I-am surprins în timp ce se salutau prietenește de despărțire, după ce probabil petrecuseră timp împreună la masă. Își dădeau mâinile, se strângeau la piept și se băteau prietenește pe spate. Toată România îi cunoștea. Îi vedeam foarte des la toate posturile de televiziune, erau dușmani de moarte, își expuneau doctrinele agresiv, reușeau să dividă și să-și împartă telespectatorii consumatori de circ politic. Își creaseră imaginea unor oameni hotărâți, animați de idealurile partidelor din care făceau parte, erau formatori de opinie și înalți decidenți. Scena la care asistam infirma tot ce știam despre ei: toți șase păreau a fi amici vechi și buni.

Oare se întâlniseră să bea împreună un pahar cu apă plată pentru a discuta despre soarta neprielnică a omului politic aflat în custodia mea? Nu cred! Păreau atât de bucuroși de timpul petrecut împreună, încât n-ar fi lăsat ca un pârlit de arestat să le strice armonia și buna dispoziție. Mulți oameni care nu vor să fie trași la răspundere morală sau socială își găsesc alinarea în această vorbă din popor: „Și-a făcut-o cu mâna lui!" Îl mai poți inculpa pe vreunul dintre ei? Nu. Nu ei l-au trimis acolo.

Văzându-i, mi-a trecut prin minte o clipă, poate răutăcios, că probabil se bucurau că nu se află în locul senatorului, sărbătoreau și-și împărțeau ce fusese zona lui de influență, crezând că lor nu li se poate întâmpla un asemenea necaz.

Pentru mine, situația era ciudată. Politicianul arestat se bucurase de faimă și prestigiu printre colegi, dar nu primise vizitele lor: niciunul nu a avut curajul să-l întâlnească încătușat. Nimeni nu i-a adus un pachet, nu i-a strâns mâna, nu i-a spus un cuvânt de alinare, deși era un ales al poporului român, cu înalt nivel de reprezentare. Cât fusese în libertate, primise recunoștința și respectul tuturor celor pe care îi întâlnise, iar acum, în vremuri grele, se dovedea că totul fusese o iluzie – oamenii care înainte se înghesuiau să-i intre în grație îl uitaseră instant și-l abandonaseră. Senatorul nu era vizitat de prieteni sau de colegi fie pentru că nu avea, fie pentru că le era teamă sau rușine să intre în sediul Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă. Poate că prezența constantă a presei în fața clădirii îi împiedica să-l viziteze. Nu-și puteau asocia imaginea nepătată, imaculată, cu situația senatorului infractor.

L-am rugat pe Costea să ne continuăm drumul, ca să scăpăm de imaginea din fața restaurantului Jariștea. Am zâmbit amar, dorindu-mi să nu-i văd și pe

ei în situația fostului lor coleg. Câțiva ani mai târziu însă, unii dintre ei au ținut cu tot dinadinsul să mă cunoască și au vizitat spațiul carceral: au fost aduși de colegi de-ai mei în același spațiu din strada George Georgescu nr. 3, chiar dacă senatorul plecase deja și, cu tristețe o spun, la fel și eu. N-am reușit să-i cunosc mai bine.

Înaintând, șoferul a început să râdă:

– Știți că aici s-au turnat câteva secvențe din *Ticăloșii*?

– Exact la asta mă gândeam și eu. Interesant film. Uite, restaurantul ăsta rămâne ca un studio deschis și pentru alte filme, mai noi, contemporane. S-ar putea face documentare despre politicieni români în sala de mese.

Costea a râs din nou, făcându-mă și pe mine să zâmbesc. Imaginea celor șase politicieni în dreptul restaurantului putea fi afișul unui film, iar subiectul și intriga lui rămâneau cu siguranță actuale.

Am ajuns la intrarea în clădire, unde am văzut o mulțime așteptând în fața ușii de acces. Toți erau „aparținători", rude sau cunoștințe ale persoanelor încarcerate care veneau să-i viziteze. Oamenii se bucurau de vremea frumoasă și urmăreau cu atenție cine intră și cine iese din clădire pentru a ști când le vine rândul. La picioare țineau genți pline cu mâncare, băuturi răcoritoare, cafea, țigări și fructe. Grupul acesta pestriț și numeros era conștient de originea și de calitatea membrilor săi – nu mă înțelegeți greșit, nu toți erau infractori, dar nici nu se poate spune că era un loc public foarte sigur. Vizitatorii știau să se păzească singuri de hoți – învățaseră de la rude sau începeau să învețe asta din noul mediu în care intraseră cu sau fără voia lor. În doi ani, n-am înregistrat nicio plângere de furt. Nimănui nu îi dispăruse nimic în timp ce aștepta la sediul Arestului. Funcționa foarte bine termenul „prevenție": în ciuda densității de infractori pe metru pătrat, oamenii erau precauți și se respectau reciproc – un statu-quo pe care îl apreciez și acum foarte mult.

În funcție de origine și de veniturile provenite din activitățile licite, volumul bagajelor varia de la unele sumare la altele uriașe. Îți aruncai privirea asupra lor și înțelegeai cine „a avut valoare când era afară".

În timpul ședерii, senatorul Cătălin Voicu a fost vizitat de familie și de foarte puține cunoștințe. Pachetele pe care le primea săptămânal erau în standardul impus de legislație și de normele interne. Însă fenomenul pachetelor primite de arestați este greu de înțeles dacă nu e urmărit îndeaproape. Arestații cu situație materială foarte bună primeau pachete până la nivelul maxim acceptat și bani pentru cumpărături. Întrucât posibilități de aprovizionare existau și nevoia de consum depășea cantitățile impuse, găseau variante neortodoxe ca să primească mai multe pachete. În camerele de arest

erau găzduite până la opt persoane. Mai mult de cinci dintre ele erau în pragul sărăciei: infractori mărunți, începători, consumatori de droguri, care nu reușiseră „să se realizeze" și să dobândească averi. Primeau mâncare, sucuri, cafea și țigări de la ceilalți trei, care îi puteau susține și le „făceau pușcăria mai ușoară". Cei cinci trebuiau deci să-și aducă contribuția la bunăstarea camerei. Astfel, familiile înstărite contactau familiile celor săraci și le ofereau pachete și bani pentru a le depune pe numele rudelor arestate. Ele ajungeau în cameră în mod legal. Practic, cei bogați erau alimentați de familiile proprii, dar și prin pachete disimulate pe numele colegilor săraci. Astfel, pachetul voluminos, gigantic, era „spart" în mai multe mai mici, pe numele unor arestați care „nu erau căutați" și, în final, totul ajungea la arestatul șmecher, care-l împărțea în cameră după bunul-plac. De obicei, în camerele de arest, hrana, țigările și sucurile erau împărțite în mod egal. În penitenciar, lucrurile se schimbau dramatic.

Arestații săraci mai apelau la o formă de supraviețuire. Erau contactați de infractorii „cu state vechi", cunoscuți cu antecedente penale, care executaseră mulți ani de închisoare și preluau fapte penale asupra lor. Declarau în mod fals că sunt autori ai unor infracțiuni pe care nu le săvârșiseră pentru a scăpa rechinii mari și bătrâni. În susținerea autodenunțurilor, pentru a fi credibili, puneau la dispoziția organelor de urmărire penală probe pe care adevărații făptași încă le dețineau. Pentru asta primeau pachet, bani și asistență de la avocați. O sumă mică de bani primeau și cei de acasă pentru a se susține până reușea arestatul să se întoarcă la ei. Este o zonă neagră, tristă și periculoasă, în care unii se afundă pentru că se lasă influențați, pentru că nu mai văd alte soluții sau pentru că vor să-și protejeze familiile cât timp sunt deținuți în penitenciare. Poliția și Parchetele nu aprobă asemenea practici, dar în fața unor probe clare, nu pot să nu ia act de depoziția denunțătorilor.

La intrarea în clădire, printre vizitatori, mi-a atras atenția o doamnă îmbrăcată destul de modest. Privea ușa de acces și nu se mișca. Părea că numără secundele, ruptă de realitate. Se izolase de restul grupului masiv de vizitatori și își aștepta liniștită rândul. Bagajele erau puțin voluminoase, probabil că vizita o persoană cu „statut social de începător, neinițiat". Curios, am întrebat-o la cine a venit în vizită. Cu voce joasă, mi-a răspuns:

– La soțul meu, Cătălin Voicu.

Am fost plăcut surprins de atitudinea și demnitatea doamnei. Nu apelase la nimeni pentru „a ieși din rând", cum încercau zilnic alții, nu știa nimeni la cine a venit, nu atrăgea atenția mass-media asupra sa și nu era însoțită de niciun avocat. Un fapt izolat, căci de obicei avocații care nu sunt foarte ocupați însoțesc membrii familiei la vizite pentru ca aceștia să perceapă prezența lor ca pe o dovadă de optimism. Lipsa avocaților la vizitele aparținătorilor le inducea

arestaților, de obicei, stări de anxietate, pesimism, tristețe. Unii se simțeau abandonați. Avocații reprezentau talismanele lor norocoase, dar doamna nu era însoțită.

Secretarele m-au întâmpinat gălăgioase, anunțându-mă cine a sunat, ce raportare trebuie să transmit, ce arestați au cerut audiență și spunându-mi că ar trebui să vorbesc cât de repede cu polițistele din arest, care aveau ceva urgent să-mi spună. Dar cea mai importantă veste a fost că în cursul acelei zile urmau să fie încarcerate încă trei persoane, în același dosar cu politicianul.

Am intrat în camera ofițerului de serviciu și am urmărit știrile, acele „prime time news" și „breaking news" preluate și reluate de toate televiziunile de mai multe ori pe zi. Tonul în care erau transmise, repetarea obsesivă, succesiunea imaginilor, titlurile știrilor și muzica de fundal mă făceau să cred că România se transformă, răul e extirpat din rădăcini, binele se instaurează cu ajutorul organelor judiciare. Direcția Națională Anticorupție reținuse în acea zi doi oameni de afaceri și un judecător din Înalta Curte de Casație și Justiție.

Polițiștii așteptau să-mi vadă reacția și să le transmit punctul meu de vedere. Voiau să știe că sunt ancorat în realitate și să se asigure că problemele vor avea soluții.

– Unde îi băgăm, șefu'? V-au sunat? Știți ceva despre ei, au interdicții să stea cu alții în camere? m-a întrebat Florin, ofițerul de serviciu care urma să-i încarcereze.

Se bucura că mă aflu acolo și aștepta să-l lămuresc cum să-i repartizeze, în cazul în care fusesem sunat de procurori. Eu însă îmi doream să înțeleagă toți o dată pentru totdeauna:

– Florine, nu mă sună nimeni pentru niciun fel de încarcerare. Este alegerea noastră cum îi dispunem în camere, noi răspundem pentru problemele pe care le generăm tot noi.

Sebi Marinescu venise și el în fața televizorului, curios. Era un om inteligent, cult, citea foarte mult, expertul nostru în istorie. De câte ori erau contraziceri pe teme istorice, Sebi Marinescu avea răspunsul corect și de necombătut. Câștigase respectul tuturor prin faptul că era întotdeauna imparțial și căuta soluția cea mai bună, dar avea și o doză de pesimism de care eu unul fugeam, pentru că nu voiam să mă contamineze și să-mi pierd speranța.

– Problema noastră va fi momentul încarcerării, a remarcat el. Vei vedea că ăștia vor trage de timp, dosarul e stufos, presa este prezentă în sală și în jurul instanței… Pățim ca data trecută, când au declarat verbal că s-a emis mandat de arestare preventivă și, în fapt, l-au emis după trei ore. Să-i dau dracu' pe toți cu instanțele lor și pe ăștia din presă cu știrile, că se grăbesc și ne bagă pe noi în draci.

Nu vorbea niciodată cu patimă, ci așa era felul lui de a fi, morocănos și greu de mulțumit. Am simțit nevoia să dezmorțesc un pic atmosfera.

– O știți pe-aia cu cei doi frați, unul optimist și unul pesimist?

Colegii s-au oprit din discuțiile despre arestați și așteptau bancul.

– Era Ajunul Crăciunului. Doi frați așteptau nerăbdători să vină ziua cea mare. Fratele cel mic, optimistul, agitat și zăpăcit de nebunia sărbătorilor, îi spune fratelui mai mare: „Abia aștept să vină Moș Crăciun să-mi aducă un cal mare, frumos, alb. Este cel mai frumos cadou pe care o să-l primesc. Știu sigur că voi primi de la Moșul un cal mare și alb.“ Fratele mai mare, pesimistul, a simțit nevoia să-i oprească abrupt entuziasmul: „Potolește-te! Nu există Moș Crăciun! Tu, cu prostiile tale, îi obligi pe părinți să-ți ia cadourile pe care i le tot ceri Moșului. Se împrumută ăștia de bani pentru tine. N-o să primești niciun cal!“ Sus, pe casă, în dreptul hornului, Moș Crăciun îi asculta. „Ăsta mic e prea optimist și visător. N-o să ajungă bine, trebuie să-i dau o lecție. Ăsta mare e prea trist și pesimist, trebuie să-l ajut să vadă și partea plină a paharului.“ A doua zi, dis-de-dimineață, fratele cel mare se trezește și vede în cameră cadouri multe, frumos împachetate. Îl aude pe fratele cel mic cum țipa de bucurie: „Am primit un cal mareee, am primit un cal mareee!“ Se deschide ușa și intră cel mic cu o cutie de carton, frumos împachetată și decorată, în care se afla o balegă imensă. Îi arăta victorios cadoul fratelui cel mare și strigă din nou: „Am primit un cal de la Moșuuul!“ Cel mare îi spune mirat că e doar o balegă și nu înțelege unde este calul. Fratele cel mic întinde cutia spre el și-i răspunde triumfător: „La cât de mare e căcatul ăsta, îți dai seama cât de mare e calul?“

În râsetele colegilor, le-am cerut să fie și ei optimiști. Dincolo de un căcat poate fi și ceva bun, dacă măcar credem în el.

– Aș vrea să verificați câți arestați încarcerați din ordinul soției judecătorului, la rândul dumneaei judecătoare într-o instanță din București, avem în Centrul 1, le-am mai zis. Se cazează la noi în noaptea asta și n-aș vrea să aibă „prieteni“ în fiecare cameră, că nu știu cum îl ferim de necaz. Nu cred că-l poate ajuta cineva dacă se închide ușa în urma lui cu actuala organizare a camerelor.

Am ieșit din încăpere căzut pe gânduri. Am răspuns celor treizeci și ceva de saluturi pe care le-am primit până la biroul meu. Andreea, una dintre secretare, mi-a făcut semn că la telefon, la capătul celălalt al firului, aștepta un șef al Poliției Judiciare, un chestor care avea să-mi facă zilele grele într-un viitor destul de apropiat.

– Salut, Mariane!

– Vă salut, să trăiți! Scuze pentru întârziere, dar…

– Ascultă-mă! Cum e la tine?

Vocea rece și dură mă făcea să cred că urmează să primesc o informație secretă, dar întrebarea mă descuraja. Cum e la mine…?

– Nu vreau să sune aiurea, dar dacă spun că e bine, cred că sună rău. Agitație… Informațiile sunt multe, incomplete, incorecte și se suprapun. Vă rog, ce s-a întâmplat?

– Cred că deja știi. Ți-i aducem și pe ăștia trei. Îi bagi pe toți în Arestul Central?

– Sigur, toți trei vor fi aici, în camere separate, nimeni nu va fi în încăpere cu senatorul.

– Bine. Așa trebuie să faci!

– Fiți amabil! N-aș vrea să ne confruntăm iar cu aceeași problemă: dacă termenul de douăzeci și patru de ore expiră, reținuții sunt puși în libertate de judecători până când deliberează. Polițiștii de la Urmăriri au fost anunțați să-i preia ei din sală dacă sunt emise mandate de arestare…?

Mă precipitasem pentru a scurta timpul alocat discuției și pentru a nu-l plictisi pe corifeul Poliției Române. Misterios, fără să-mi răspundă, chestorul lăsase deja telefonul în furcă. Convorbirea se încheiase fără nicio concluzie. Răspunsurile le bănuiam: nu vorbise cu nimeni de la Urmăriri și era foarte posibil să se repete povestea de care mă temeam cel mai mult. Vai de noi, urma o seară furtunoasă!

Mă uitam pe fereastră. În stradă apăruseră autoturismele reprezentanților mass-media. Se montau camerele de luat vederi, cablurile erau întinse în grabă spre mașini pentru a fi conectate la sursele de energie electrică, se testau luminile. Jurnaliștii se uitau neputincioși spre clădire, de unde nu venea nicio informație spre ei. Liceul „Mihai Eminescu“ avea o poziție strategică, vizavi de noi. Copiii erau bine informați despre arestările din România, vedeau în timp real jurnalistele cele mai cunoscute, chiar în timp ce se pregăteau pentru cadrele TV.

Un ciocănit puternic m-a trezit din contemplare. Andreea a apărut în cadrul ușii cu nea Costică, șeful de tură.

– Șefu', noi la secretariat am terminat. Mai aveți ceva urgent de făcut, vă putem ajuta? Bănuiesc că mai rămâneți.

Și-a stăpânit cu greu râsul. Știa că trebuie să rămân, căci nu voiam și nu puteam să-i las pe colegii din tură să greșească. Reprezentam instituția cu tot ce era în ea, cu bune și cu rele, iar acum camerele de luat vederi ale jurnaliștilor TV erau ațintite spre noi, ca tunurile unor forțe de asediu îndreptate spre o cetate ale cărei ziduri mute așteaptă să primească loviturile.

– Nea Costică, pleci cu fetele? Îndrăznești, dar cam în vârstă! Vrei învoire?

– Nu, șefu'! Să trăiți! Am copii mai mari decât ele. Vreau să vă raportez și eu o problemă legată de ăia de la camerele 12 și 13, cu drogații.

– Hmmm. În curând se împlinește săptămâna. Nu mai rezistă? Le-a ajuns la os? Credeam că începutul e greu, după aia se adaptează. Ia spuneți, ce s-a întâmplat? Luați loc.

Polițistul era stânjenit. Îi venea să râdă, dar nu prea era momentul. Venise cu o veste care merita toată atenția mea.

– Vă amintiți că am fost destul de supărat pe șmecherii ăștia doi care aveau bani, ne înjurau, ne jigneau… Șefu', am venit să vă rog să vorbiți cu unul dintre ei. Ăla care are clubul. Cred că trebuie să-i scoatem din camerele cu drogați.

– Nu. Nu îi scoatem din camerele de vacanță. Înțeleg că ceva vă îndeamnă să interveniți la mine ca să le scad termenul de o săptămână, dar aduceți-l pe viitorul nostru angajator aici. Poate-i dăm CV-urile și ne angajează înaintea altora care așteaptă la rând. Sper că s-a liniștit, e om serios, nu?

Nea Costică a plecat și s-a întors în două minute, împreună cu tânărul. Arestatul era de nerecunoscut. Devenise alt personaj. Lăsa impresia că domnul elegant și arogant care intrase în arest în urmă cu câteva zile joacă într-un film și tocmai a ieșit de la cabina de machiaj. Ciufulit, dezordonat, murdar, trist și abătut, a intrat în birou cu smerenie. Îl urma obedient pe polițist, în tăcere. Le-am făcut semn să se așeze, dar au preferat să rămână în picioare.

– Vă rog să-i arătați domnului comandant ce mi-ați arătat și mie și să-i spuneți motivul pentru care ați cerut să fiți prezent aici.

– Bună ziua!

Atât a reușit să spună. Am recunoscut timbrul celui care strigase după mine în urmă cu câteva zile, dorind să-mi ofere un serviciu bine plătit, dar tonul era acum mult mai jos, greu de recunoscut. Vocea era tremurândă, iar ochii aprinși erau acum ascunși în spatele neputinței și resemnării.

– Îmi cer scuze pentru comportament. Am înțeles zilele astea cât de tâmpit am fost. Știți ce am în mână? Puteți ghici?

Mi-a întins mâna dreaptă și a deschis palma murdară. Pielițele unghiilor erau jumulite, semn de anxietate. Manichiura etalată cu fast la încarcerare își pierduse valoarea și sensul. În palmă se afla un obiect nedefinit, din cauciuc, albastru. Am încercat să-l văd de aproape, dar o barieră de miros închis și stătut m-a oprit. N-am reușit să mă mai apropii niciun pas. Bărbatul se încadrase complet în peisajul de carceră. Pielea, hainele și părul împrumutaseră mirosurile de subsol, transpirație, mucegai, mâncare învechită, toalete, saltele boțite, țigări… Șederea la camera 13 îl inserase foarte rapid în mediul de detenție.

– Nu, nu înțeleg ce reprezintă. Este ceva important? Un lucru pe care l-ați găsit? E motivul pentru care sunteți aici? Ajutați-mă cumva să înțeleg.

Mâna a început să-i tremure, iar ochii au lăsat să curgă câteva lacrimi de regret și neputință. Cu o voce joasă, arestatul a continuat:

– Este tot ce mi-a rămas din perechea albastră de papuci de firmă cu care am intrat în cameră. Drogații mi-au mâncat papucii. Luați-mă de acolo. Îmi cer scuze pentru tot ce am spus, dar nu mai rezist.

Nea Costică a încercat să arunce un colac de salvare pentru arestat:

– Domnule comandant, cum dispuneți… Părerea mea este că dumnealui a înțeles și regretă tot ce a spus la adresa polițiștilor. Nu cred că recidivează.

Îmi era milă de arestat, simțeam și compasiunea polițistului la care țineam foarte mult. Era prima dată când venise să mă roage ceva, să schimb o decizie pe care doar eu o puteam modifica. Însă nu mă simțeam puternic și nu mă vedeam într-o poziție de superioritate. Știam că sunt într-un loc în care nu îmi doream să fiu. Interveneam în acest regn, puteam aduce lumina sau întunericul în sufletul oamenilor, ca un mic dumnezeu – și nu era deloc confortabil.

– Regret că ați rămas fără papuci, i-am spus tânărului. Nu înțeleg cum digeră cauciucul, pesemne că l-au împărțit, să le fie masa mai ușoară, să le tihnească. După ce ies din arest, probabil se fac toți salvamari. Cu atâta cauciuc în ei, pot să se angajeze și pe post de balize, stau plută unde îi pui. Aș vrea doar să vă gândiți un pic la oamenii care au făcut asta. Credeți că, dacă nu erau consumatori de droguri, mai mâncau papuci? Culmea este că *afară* vindeați droguri, culmea este că, dacă nu ar fi cumpărat de la oameni ca dumneavoastră, ei s-ar fi comportat normal. Sunteți victima victimelor dumneavoastră. Îmi pare rău. N-am planificat și nici n-am urmărit să ajungeți în situația asta. NU pot să vă scot din cameră nici măcar cu o zi mai devreme. Nu aș mai fi eu. O mie de polițiști și de arestați ar ști că nu-mi țin promisiunea și asta mi-ar aduce un mare deserviciu.

– Vă rog să mă scoateți de acolo, nu spun nimănui că m-ați scos mai devreme, a insistat în continuare arestatul, folosindu-se de singura ocazie pe care o avea de a scăpa de penitența grea.

– Colegul și prietenul cu care ați venit rămâne cu consumatorii sau îl mutăm și pe el? l-am mai întrebat, încercând să-i văd compasiunea și atașamentul față de prietenul cu care fusese încarcerat în același dosar.

– Nu știu, treaba lui, eu am venit pentru mine. Fiecare e pe cont propriu, fiecare își face viața mai ușoară, dacă poate, mi-a răspuns.

Venise în biroul meu șovăielnic, tăcut, cu sufletul împovărat de fantomele cu care locuia, dar nu-l mai interesa soarta prietenului cu care făcuse afaceri și bani. Omul este schimbător în situații-limită – și laș, și fricos, și curajos, și nebun, și tâmpit, și inteligent –, iar el alesese să-și abandoneze prietenul și să-și găsească confortul minim de care se bucurau toți ceilalți arestați: liniștea, aerul puțin mai curat, posibilitatea de a mânca și a dormi.

– Vă puteți imagina câți și-ar coase buzele sau și-ar bate cuie în cap ca să obțină ceva de la mine? i-am spus. Câți ar recurge la situații de șantaj chiar și emoțional ca să mă aducă în punctul în care să nu respect ceea ce am dispus? Sunt câțiva care au înghițit deja seturi de tacâmuri ca să mă determine să le dau câștig de cauză. NU. Vă întoarceți în cameră, dormiți cu papucii în mâini, dacă mai aveți vreo pereche… de firmă. Când se împlinește termenul, vă întoarceți împreună cu prietenul în camerele de detenție din care ați fost transferați. Sunt un om de cuvânt: nu ieșiți de acolo mai devreme de șapte zile. Vă rog să mă scuzați, dar nu mai am timp.

Nea Costică a pus capăt discuției:

– Să trăiți, domnule comandant! Domnule arestat, vă rog să ieșiți și să mă urmați! Șefu', îl duc jos.

Cei doi au ieșit din birou fără alte comentarii. Polițistul înțelesese că nu mai are sens să insiste, iar arestatul părea să se fi resemnat rapid.

În timp ce discutam cu traficantul de droguri și cu colegul meu, trăgeam din când în când cu ochiul spre fereastra biroului. Din stradă se vedeau luminile cum se aprind și se sting, auzeam cum agitația jurnaliștilor crește, apoi scade în intensitate, după care totul se repetă fără un motiv precis.

Mulțimea de reporteri aștepta venirea celor trei proaspăt reținuți. În lipsa cadrelor mult râvnite, erau nevoiți să livreze altceva posturilor pentru care lucrau. Se serveau de imaginile din spațiul public pe care colegii mei le ofereau în timp ce intrau sau ieșeau cu autoturismele de serviciu inscripționate, în care erau transportate persoane escortate de polițiști. Cătușele erau căutate de lentilele camerelor de luat vederi, fiind simbolul acestui loc. Mulți dintre reporteri încercau să ajungă cât mai aproape de mașinile colegilor mei și adresau întrebări la care știau foarte clar că nu pot primi răspunsuri.

Cred că era foarte important pentru serviciul lor să se facă auziți în reportajele scurte pe care le transmiteau live din fața sediului Arestului Central. Răspunsurile acelor oameni pseudointervievați, încătușați, nu aveau relevanță. Spun „pseudo" pentru că nu erau în poziția în care să poată formula un răspuns care să-i reprezinte. În lumina reflectoarelor, închideau ochii, își acopereau fața pentru a vedea mai bine sau pentru a nu fi recunoscuți de familie, de prieteni, de colegi, de vecini, de rude. Nu aveau timpul necesar să răspundă întrebărilor, să-și spună partea lor de adevăr în cele câteva secunde în care erau filmați. Surprinși, nici nu aveau timp să formuleze răspunsuri și, din poziția de arestați, nici nu le puteau cere polițiștilor să oprească mașinile pentru interviuri sau să coboare geamurile pentru a fi auziți.

Întrebările jurnaliștilor se loveau de absurdul situației, dând naștere unor scenete ieftine, gustate de telespectatorii devoratori de carne și de suflet de om. Cu cât erau aduși mai mulți la arest, cu atât mass-media era mai activă, iar

ratingul era mai ridicat. Câștigătorii erau întotdeauna nu jurnaliștii, ci trusturile de presă, care făceau bani mulți din spectacolul ăsta ieftin. Poliția nu câștiga niciodată nimic, nici măcar experiență. Polițiștii erau simpli pioni pe o tablă de șah instrumentată de organele judiciare, de avocați, de societatea civilă și chiar de presă. Noi găzduiam jurnaliștii și cameramanii, care veneau să se adăpostească de vremea rea în sediul nostru, foloseau toaletele, cumpărau alimente sau cafea din sediul nostru, își încărcau telefoanele la prizele din birourile noastre. Poliția n-a cerut și nici n-a primit bani pentru asemenea servicii și nici nu cred că o va face vreodată.

Am sunat șeful de tură din Arest.

– Unde sunt cei trei? am întrebat. Avem probleme cu ei până acum? Au făcut vizita medicală?

– Șefu', abia au intrat în holul de primiri. Am chemat medicul. Cred că avem o problemă cu domnul judecător. Este în vârstă și destul de greoi, nu se poate mișca. Puteți coborî două minute, vă rog?

Cei trei bărbați nou-veniți așteptau resemnați în hol să vadă ce urmează să li se întâmple. Niciunul nu era recidivist, așa că nu aveau niciun pachet, nu știau care este minimul necesar de alimente, țigări, cafea de care aveau nevoie în această nouă lume. Nu aveau haine de schimb, medicamente, lenjerie de pat, obiecte de igienă personală și nici nu aveau de unde să primească așa ceva. Noi știam ce nevoi au, dar nu le puteam da nimic, pentru că statul nu le oferea. Nu fuseseră pregătiți să facă față unei asemenea situații. Erau speriați de fiecare secundă pe care o trăiau și încercau să acopere cu privirea toți polițiștii care treceau pe lângă ei sau cu care intrau în contact.

Judecătorul se afla probabil în faza de negare, nu putea să creadă că este încarcerat. Părea că așteaptă să i se spună că totul a fost o glumă nereușită și că poate pleca. În priviri avea curiozitatea unui copil atent la ce este în jurul său, fără să înțeleagă de fapt mediul care îl înconjoară.

Am salutat polițiștii și pe cele trei persoane reținute, după care am intrat în biroul agenților din tură. Înainte să apuc să scot o vorbă, am fost abordat de un polițist tânăr, lipsit de experiență, care se bucura că mă aflu acolo. Eram un garant al activităților care se desfășurau, oferindu-le confortul că nu vor greși. Voiam să mă asigur că actele prin care se dispunea reținerea îndeplineau cerințele privind legalitatea și temeinicia lor.

– Domnule comandant, omul ăsta are funcție mare în Înalta Curte de Casație și Justiție. E un fel de șef acolo. Avem probleme? Nu vreau decât să ne facem treaba, fără să mă aresteze mai târziu pentru că am făcut ce trebuia să fac… N-a intrat niciodată în arestul ăsta un om cu o asemenea funcție. Ei nu sunt intangibili?

Nu m-am mai mirat. În urmă cu câteva zile, comisarii-șefi din Serviciul de Reținere și Arestare Preventivă aveau aceeași teamă și întrebare: arestarea unui senator al României poate aduce mai târziu repercusiuni asupra lor sau asupra familiilor? Erau oameni cu experiență, dar se loviseră de ineditul situației în care reținuții și arestații erau oameni cândva puternici, jucători prestigioși, participanți la viața statului și a societății.

Am replicat calm:

– Nimeni nu va fi sancționat, certat, cercetat… cât timp ne vom asigura că ne îndeplinim atribuțiile corect. De asta mă aflu aici. Fă ce trebuie să faci, nimic altceva, și totul va fi bine. Ar fi și mai bine dacă ai citi și ai învăța ce trebuia să știi deja. Verificați-le identitatea, percheziționile corporale le faceți individual, fără martori, îi repartizați în camere diferite, nu vreau polițiste aici printre bărbați în timpul controlului corporal.

M-am întors către toți colegii din încăpere și le-am vorbit rar și apăsat:

– Atenție la mine! Nu vreau să bravați. Faceți doar ce trebuie să faceți. Vorbiți frumos și încercați să stingeți orice incident, evitați orice provocare. Există camere în care să nu fie încarcerate persoane în urma proceselor doamnei judecător, soția domnului judecător, așa cum v-am cerut?

– Șefu', în toate camerele sunt bărbați arestați de soția domnului judecător. Am reușit să organizăm o cameră în care sunt doar polițiști arestați, care au înțeles că îl vom aduce în camera lor. Nu îi face nimeni niciun rău aici, la noi. Dacă ajunge însă în Penitenciar la Rahova sau la Jilava… e grav.

Alt coleg a continuat agitat și nesigur:

– Băteau ăștia în ușă cu pumnii și picioarele, îl așteaptă. Îi strigau numele și îl cereau toți la toate camerele, cu înjurături, cu amenințări. Acum e liniște pentru că știu că ați venit dumneavoastră.

– Bun, să sperăm că totul rămâne așa, în liniște. O să urc în birou și o să aștept să mă sunați când toți sunt introduși în cameră, apoi am să plec.

Am încercat să ies în grabă, dar am fost strigat de polițiști.

– Domnu' comandant, îi spuneți dumneavoastră judecătorului despre percheziția corporală? Are o reținere și parcă nici noi n-am vrea să-l obligăm.

– Regulile sunt aceleași, fără excepții. Domnul judecător este acum lângă noi și ne aude, se va supune percheziției și cred că și ceilalți doi domni vor respecta normele. O seară liniștită vă doresc!

Am ieșit din birou și m-am adresat celor trei bărbați care așteptau pe hol, sub supraveghere.

– Domnilor, nu este sfârșitul vieții și lumea nu se termină aici. Pentru o perioadă determinată, veți fi alături de noi, apoi viața își va urma cursul, alături de familie și de cei dragi. Fiți bărbați! Cu puțin noroc, puteți ajunge foarte repede acasă.

– Să trăiți! au răspuns polițiștii în cor.

Am auzit și trei „Bună seara!" rostite încet, ca un suspin. Cei trei bărbați mă salutau resemnați în timp ce părăseam grăbit holul arestului.

Ajuns în biroul meu, am băut o sticlă cu apă rece adusă de nea Ion Boboc. Era atent la totul din jur. Nu prea îl găseam când aveam nevoie de el pentru diverse reparații, dar el mă găsea întotdeauna când aveam nevoie de cineva alături de mine.

Telefonul a sunat scurt și l-am ridicat imediat din furcă:

– Șefu', cei trei au fost încarcerați. Nu au existat probleme deosebite. Domnul judecător are probleme medicale, dar doctorul nostru îl monitorizează atent, cel puțin așa a spus. Să trăiți! Noapte bună!

Am plecat acasă odată cu nea Ion. Ne-am bătut amândoi pe umăr la ieșirea din clădire: reușiserăm s-o scoatem la capăt, dar știam că și zilele următoare vor fi la fel.

9. Situații similare

A doua zi, cei trei reținuți au fost prezentați Înaltei Curți de Casație și Justiție cu propunerea de arestare preventivă. Din motive lesne de înțeles, dosarul era voluminos, plin de interceptări. Judecătorii aveau să decidă după studierea întregului material. Greu de cuprins cu mintea cum reușeau să citească – în bară sau pe diagonală? – întregul volum de informații. Prima consecință a fost că durata de douăzeci și patru ore în custodia Poliției a încetat de drept în timp ce persoanele se aflau în sala de judecată. Potrivit legislației, după împlinirea termenului de douăzeci și patru de ore, persoanele sunt lăsate în libertate, iar ulterior, instanța poate decide dacă vor fi arestate preventiv sau nu.

Ironia sorții a fost că, după ce a deliberat, instanța a emis mandate de arestare preventivă. Presa s-a grăbit să anunțe victoria triumfală a justiției asupra celor trei bărbați, iar Poliția Română a întâlnit o situație similară celei anterioare în care, la momentul pronunțării, senatorul Cătălin Voicu nu se afla în sală și nimeni nu știa de unde să-l preia. De această dată, lipsea din peisaj unul dintre cei doi oameni de afaceri, care părăsise sala când aflase că a expirat ordonanța de reținere – și acum nu putea fi găsit.

Am fost sunat de un subordonat direct al domnului chestor. Mă așteptam să mă anunțe că l-au prins și că-l vor aduce la arest. Am răspuns pe un ton glumeț:

– Da, Emil. Sunt aici. Vă aștept să închidem porțile și să plecăm acasă.

– Salutări, domnu' Marian! Mai aveți de așteptat. Nu-l avem încă, nu știm de unde să-l luăm, e multă presiune pe noi până când îl găsim și ți-l lăsăm în

curte. Șefu' mi-a zis să te întreb dacă ai idee unde ar putea să se ascundă. Poate a vorbit ceva prin arest și ai vreo idee ca să ne ajuți.

Emil era ofițer de Urmăriri în Inspectoratul General al Poliției Române. Îl știam de câțiva ani, om serios, sportiv, „câine de urmă", cum îi spuneau colegii. Rezolva cazuri dificile, cu impact puternic în mass-media. De data asta, îmi era rușine de rușinea lui. Nu m-ar fi întrebat niciodată asta – probabil că se afla lângă chestor și aștepta să-i dea răspunsul meu.

– Emil, n-am nicio idee unde ar putea fi omul ăsta. Nu vreau să fiu în pielea ta până îl găsești, și te asigur că nici tu nu vrei să fii în locul meu după ce mi-l aduci.

Am râs amândoi de realitatea situației.

– Frate, eu te sun când îl am.

– Tu vei ști când e la mine. N-are cum să treacă de porțile Arestului fără să fie câteva transmisiuni live.

Oamenii ca el nu meritau să fie expuși unor astfel de situații. Chestorul care se limita la telefoane scurte și informații fără conținut ar fi trebuit să organizeze monitorizarea unui asemenea moment. Vorbisem cu el și mă așteptam să-i trimită pe Emil și pe colegii lui în sala de judecată înainte de a-i elibera la momentul expirării ordonanței de reținere. Credeam că are capacitatea tehnică de a localiza persoana căutată instantaneu în astfel de situații, iar Emil doar ar fi ridicat-o și ar fi condus-o la Arest. Era de dorit ca totul să se rezolve cât mai repede, în favoarea tuturor.

Presa anunța deja că persoana arestată în lipsă se sustrage urmăririi penale și executării mandatului de arestare, iar eu ascultam siderat informațiile, știind că sursa lor nu putea fi decât Poliția. În răutatea mea, îmi imaginam că unii șefi *aruncaseră în public* o astfel de poveste pentru a-l speria și a-l determina pe om să se predea de bunăvoie.

Am fost sensibil la rugămintea colegului de la IGP și le-am cerut colegilor din departamentul Evidență Arestați să-mi aducă dosarul de încarcerare al *dispărutului*, care conținea toate documentele necesare, iar pe una dintre hârtii am observat că erau menționate numele avocatului care îl reprezenta și numărul de telefon mobil. L-am sunat la ora aceea târzie, iar bărbatul mi-a răspuns împăciuitor.

– Domnule avocat, sunt Marian Tudor, șeful Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă. Dacă știți unde se află clientul dumneavoastră, vă rog să-i spuneți să se predea urgent Poliției sau să vină direct la sediul Serviciului, eu îl aștept aici.

– Domnule Tudor, cred că în cel mult două ore suntem în biroul dumneavoastră. Clientul meu a venit la unul dintre apartamentele pe care le

deține ca să facă un duș. Își salută familia și se prezintă urgent la sediu, însoțit de mine. Este în regulă?

– Cu siguranță este în regulă. Vă aștept aici și vă mulțumesc.

Bucuria și bunele mele intenții m-au făcut să-l sun pe domnul chestor și să-l anunț că inculpatul se va prezenta împreună cu apărătorul lui la sediul Arestului Central în cel mult două ore. N-am auzit mulțumiri, ci doar un „Biiineee" care putea fi interpretat în zeci de feluri: de la amenințare („Bine, dacă nu va fi așa, discutăm") la aprobare („Bine, ai procedat corect") sau circumspecție („Bine, poate nu iese așa"). N-am dat importanță toanelor acestui om, căci mă așteptam ca avocatul să-și onoreze promisiunea. Timpul era crucial. În două ore, omul de afaceri putea fugi din țară, ba poate că era deja fugit, sau își putea face o internare de urgență, astfel încât să se sustragă executării mandatului de arestare, putea să încerce să se sinucidă, se putea ascunde în multe locuri din țară. Avea proprietăți suficiente și putea achiziționa oricând altele în care să-și piardă urma.

Totuși, în mai puțin de două ore, bărbatul s-a prezentat la Porțile Rușinii, însoțit de soție și de avocat. Era aprins la față de emoția reîncarcerării. Puțin mai târziu, mi-a povestit că se afla și sub efectul unui pahar cu vin roșu, pentru curaj. A avut cuvânt și s-a predat. A ales să vină la mine, deși avea multiple alte posibilități: să se predea la sediul Poliției Capitalei, la sediul IGPR, la sediile birourilor de Urmăriri, ba chiar să se ducă la sediul unei televiziuni pentru a-și arăta bunele intenții în a da curs actului de justiție sau pentru a amplifica circul pe care îl alimentau chiar instituțiile statului. Probabil că eu și echipa mea îi inspiraserăm încredere lui sau avocatului său. Cu siguranță nu fusese o decizie ușoară.

Din păcate, Poliția nu înțelesese mare lucru din povestea anterioară, a senatorului, și continua să se bâlbâie în astfel de situații. Nu le înțelegea și nu le administra în sensul în care legiuitorul le descrisese în codul de procedură penală. Nu făcuse proceduri pentru activitatea de urmărire și încarcerare a persoanelor. Dacă ar fi să pun răul înainte, îmi pot imagina cum ar fi fost dacă, în drumul lui spre arest, omul ăsta s-ar fi întâlnit cu polițiști care să-l trântească la pământ; ulterior, ar fi putut fi încătușat și condus la prima secție de Poliție sub acuzația că se sustrage urmăririi; polițiștii puteau chiar să facă uz de armă, iar efectele puteau fi dezastruoase atât pentru arestat, cât și pentru instituție.

Din fericire, de data asta totul se rezolvase decent și operativ. La un moment dat, dumnealui afirmase în fața camerelor de luat vederi că are încredere în justiție și că se supune dispozițiilor ei. A avut o atitudine corectă și elegantă.

Când am fost sunat de ofițerul de serviciu, care m-a anunțat că arestații fuseseră introduși în camerele de arest, am răsuflat ușurat, bucuros că o seară plină se încheiase cu bine.

Nici nu bănuiam că, în ziua următoare, biroul meu avea să fie sub asediu. Telefoanele fixe și mobile sunau, șefii departamentelor se strânseseră toți la mine și vorbeau în același timp, ofițerul de serviciu îmi raporta evenimentele din ultimele douăzeci și patru de ore, secretarele îmi vorbeau despre urgențe, internări în spitale pe timpul nopții, ședințe la sediul Poliției Capitalei, vizita unui ambasador și, nu în ultimul rând, despre arestatul care înghițise două linguri metalice pentru ca eu să-l primesc în audiență în acea zi.

Andreea mi-a făcut un semn știut doar de noi, prin care îmi atrăgea atenția că secretariatul are o informație deosebită și trebuie să ies din birou. Am înțeles și m-am conformat.

– Domnilor, vă rog să faceți o sinteză rapidă cât lipsesc eu pentru două minute. Vă rog să mă scuzați, ies în secretariat să beau o gură de cafea în liniște.

Fetele mă așteptau conspirativ, lângă un fișet metalic, și mi-au șoptit că șeful unui departament din Poliția Capitalei, domnul Deleanu, este trimis la noi de un șef din poliție. Voia să-mi comunice urgent un mesaj. Îi știam bine pe amândoi: Deleanu nu avusese niciodată o informație valoroasă pentru munca de poliție, prin urmare, nu avea ce să-mi spună nici acum. Era un bun executant al ordinelor neortodoxe transmise de acest șef de Poliție, pe care îl adula. Un „pupăcios", cum îmi plăcea să le spun celor ca el. La rândul său, șeful era un „dumnezeu" care aștepta adulațiile și uneori ofrandele dreptcredincioșilor săi. Se înconjurase de câțiva „pupăcioși" și avea grijă, la rândul lui, de bunăstarea lor. Prin grațiile cu care era înzestrat, le oferea funcții bune, prime, timp liber.

Le-am spus fetelor să iasă din secretariat și să-l invite pe „pupăcios" în cameră pentru o discuție de un minut. Domnul comisar-șef Deleanu și-a făcut apariția în fața mea: un bărbat înalt, bine făcut, cărunt. Purta un palton negru cu reverul ridicat, descheiat, care lăsa să i se vadă costumul bleumarin cu cămașa albă și cravată bleumarin – o adevărată uniformă fără epoleți. A început discuția cu un zâmbet prietenos și cu o strângere de mână, semn al unei prietenii vechi pe care nu o avusesem niciodată. Un om fals, așa cum îl știam, venit să facă un serviciu pentru zeitatea care-i poruncise să-mi transmită un mesaj.

– Salut, Marian! M-a trimis șefu' la tine, mi-a zis el ridicând arătătorul mâinii stângi, ca să înțeleg bine că mesajul venea de sus.

Zeus însuși îl trimisese la mine pe Hermes cu un mesaj subtil. A continuat să zâmbească larg în așteptarea confirmării că am priceput despre cine vorbește, în timp ce mâna dreaptă, cu care-l salutasem, îmi rămăsese strânsă în mâna lui. Urăsc gesturile astea, prin care mâna rămâne imobilizată în așteptarea unui gest, unui răspuns.

– Vă salut! Dacă ați rămas acolo unde vă știam, la același birou, înțeleg cine v-a trimis la mine. Vă rog, ce s-a întâmplat?

Mă grăbeam să-l fac să mi se destăinuie, pentru ca apoi să fug în vacarmul din birou, pe care îl preferam unor astfel de momente de liniște. Domnul Deleanu și-a apropiat fața de a mea și m-a privit foarte insistent în ochi.

– Deci, ăăă, cum să-ți spun…? Șefu' te roagă să ai grijă de omul de afaceri arestat care… *a întârziat la încarcerare* și să-i dai ajutorul tău. Se poate baza pe tine, da? Mă înțelegi, da?

Eram blocat. Oamenii ăștia nu înțelegeau ce se întâmplă. Considerau că pot ajunge la oricine, în orice moment, oricând și că pot obține ce vor. Fără să aprecieze corect contextul, valoarea discuțiilor, nu înțelegeau la ce se expun și la ce mă expun și pe mine în prostia lor. Puteam fi auziți sau ascultați și nu-mi doream nicio interpretare a acestei discuții în biroul unui procuror DNA. Până la urmă, îl puneau în pericol și pe arestat, care în mod sigur nu ar fi cerut nimănui să apeleze la mine. Avea avocați serioși, cunoscuți, buni profesioniști, și nu ar fi recurs la gesturi obscure.

– Vă rog să-i spuneți șefului dumneavoastră că n-am cu ce să-l ajut . Este într-o cameră cu încă două persoane nonviolente. Nu sunt probleme de igienă, nu sunt probleme de nicio natură. Nu are nevoie de nimic. Nu intervin și nu voi interveni niciodată pe lângă niciun procuror sau judecător pentru nimic și nimeni, așa să-i spuneți.

L-am bătut pe umăr și i-am deschis ușa, însă a refuzat să plece – nu știa cum să se întoarcă la Zeus cu asemenea răspuns. Am zâmbit și i-am arătat din nou ușa:

– O zi bună să aveți și dumneavoastră, și șefu' ăsta…!

Fetele au intrat în secretariat râzând:

– A venit vesel și încrezător și a plecat trist și abătut. Își târa neputincios picioarele spre ieșirea din clădire și vorbea ceva la telefon… că nu se poate.

Andreea îmi descria tabloul pe care-l văzuseră și se amuza de neputința domnului Deleanu, în timp ce desfăcea plicurile de pe masă și tria rapid corespondența. Andrada, colega ei, îmi întindea o ceașcă cu cafea și zâmbea spre cealaltă ușă:

– Hai, curaj înăuntru, că vă iau și-ăștia de nou! Înapoi în birou la muncă, să trăiți!

După ce mi-am opărit buzele cu cafeaua făcută parcă în dușmănie, am râs toți trei, iar eu am intrat resemnat în biroul meu, unde bâlciul a reînceput instant. Ale dracului telefoane, parcă mă așteptaseră să mă întorc: au început să sune toate odată, aproape acoperind vocile polițiștilor care vorbeau și gesticulau ca la piața de pește din Istanbul.

În cele din urmă, găzduirea în spațiile Arestului Central a celor trei persoane împreună cu senatorul nu a ridicat probleme de niciun fel. Cei trei au legat relații de prietenie cu colegii de cameră și au reușit să treacă ușor peste cele câteva zile de ședere, puține la număr, pentru că, la recurs, Instanța Supremă a dispus punerea lor în libertate. Domnul senator a mai rămas alături de noi un timp, după care a fost transferat în Penitenciarul Rahova.

Îmi amintesc că, după ce am primit comunicarea instanței de judecată, am semnat documentele și le-am cerut polițiștilor din tură să urgenteze punerea lor în libertate. De această dată, în fața instituției se găseau încă și mai mulți jurnaliști care încercau să relateze evenimentul punerii în libertate cu cât mai multe detalii și imagini surprinse în momentul în care cei trei, însoțiți de familii și de avocați, ieșeau pe Porțile Rușinii.

Punerea în libertate a cuiva era mereu însoțită de momente emoționante și de lacrimi de bucurie. Mă bucurăm să văd că holurile și camerele clădirii nu au fost construite doar pentru tristețe și jale.

În cazul celor trei, arestații, familiile și apărătorii au vrut să părăsească împreună clădirea, așa că m-au rugat să le permit să se aștepte pe hol în timp ce ies pe rând din subsolul arestului. Soțiile erau cele mai agitate:

– De ce durează atât să iasă de sub pământ?

– De ce nu ies toți odată și mai repede?

– Sunt sigură ca întâi iese judecătorul…!

– Sunt sigură că iese întâi A.A., omul de afaceri, e cel mai bogat dintre ei…!

Avocații încercau să le liniștească și mă asigurau că încearcă să le domolească fără să fie nevoie să apelez la subordonați pentru a le evacua din clădire.

Nu-mi amintesc ordinea în care au ieșit primii doi, dar cert este că ultimul nu voia să iasă din cameră pentru că se prinsese în niște discuții foarte sănătoase cu colegii de cameră. Am coborât să văd care este motivul real al refuzului. În încăpere erau patru persoane, iar omul de afaceri, așteptat de familie și de mass-media să iasă, tot vorbea și gesticula intens cu un coleg de cameră despre noi oportunități de afaceri, în eventualitatea unui parteneriat. M-a rugat să-l mai las câteva minute pentru a pune la punct o afacere pe care o gândiseră împreună acolo, în spațiul carceral. Am intervenit pentru a-i liniști atât pe cei care-i așteptau în hol, cât și pe reporterii care se învârteau agitați în afara clădirii:

– Ieșiți acum, pentru că e ultima strigare! Îl puteți vizita aici sau în penitenciar, vă puteți vedea în oraș după ce vă veți rezolva problemele. Până atunci, vă rog să urcați, vă așteaptă soția.

Conștient de puterea administrativă cu care eram înzestrat, omul de afaceri a preferat să-mi urmeze sfatul, și-a luat la revedere de la colegi și au stabilit să se revadă afară.

Ieșirea celor eliberați, împreună cu aparținătorii și avocații, a potolit setea de circ a reporterilor. Cei trei își acopereau fețele cu mâinile și se îndreptau în grabă spre mașini ca să fugă acasă, departe de locul acela blestemat. Dacă ne-am lua după cum îi descriau imaginile surprinse în spațiul public, părea că fug de instanța morală a societății civile și de tragerea la răspundere în fața poporului, păreau doar niște fugari lipsiți de moralitate, care se bucurau de măiestria avocaților și alergau, din lașitate, pentru a reintra în siguranța căminelor. În realitate, încercau să evite lumina reflectoarelor și întrebările mitraliate de reporteri, erau oameni prezumați a fi nevinovați, care încercau să scape de stresul camerelor de luat vederi, de locul acela trist și anost. Nu aveau nicio obligație față de nimeni și înțeleseseră că orice comentariu sau scuză nu făceau decât să alimenteze presa din România și să deschidă noi subiecte pe care nu și le doreau. Se grăbeau, sunt sigur, doar pentru că voiau să reintre urgent în normalitate și să se reintegreze în societatea care mușca din ei și-i voia devorați în lumina reflectoarelor.

III
Traficantul de arme

1. Un om special

Câteodată mă surprind gândindu-mă la obiectele pe care le-am cumpărat – în lume sunt produse milioane de obiecte de același tip, iar unul ajunge la mine. Spre exemplu, telefonul mobil. Nu era cu nimic mai special față de celelalte milioane de exemplare identice, și totuși era unic în felul său. Din marea masă a telefoanelor mobile, eu alesesem exemplarul care nu-mi respecta intimitatea și momentele de liniște, cel care era gălăgios și răutăcios cu mine. Fusese construit să mă dispere: suna neîncetat, fără să facă diferența între zi și noapte. Trebuia să-l am cu mine în orice moment.

Așa se face că, într-o seară de august, după program, am fost sunat de inspectorul general al Poliției Române. Am răspuns. Mi-a cerut să merg urgent la serviciu, să-l încarcerez personal pe Itzac Zeev și apoi să-l sun când „ușa camerei de arest se închide în urma lui". Nu aveam nicio idee cine este bărbatul cu pricina – puteam doar să înțeleg că reprezintă un interes deosebit pentru structurile de ordine publică.

Am urcat în mașina personală și l-am sunat pe Marius, ofițerul de serviciu, ca să aflu cât mai multe informații despre noua vedetă care ne călca pragul.

– Șefu', e tămbălău mare aici. E venită toată presa, arestatul este deja în sediu, așteaptă vizita medicală. E adus de Interpol, voiam să vă sun să vă raportez. Veniți încoace?

Marius era un coleg bun, blajin, liniștit, un suflet nevinovat. Nimic nu reușea să-l scoată din ritmul lui. Mult timp am crezut că este ardelean și doar târziu am aflat că e regățean, mitic. M-am enervat să aflu că nu mă sunase în clipa când a intrat Interpolul în sediu, dar dacă aș fi încercat să mă descarc acum, l-aș fi pierdut – și aveam nevoie de el în seara asta.

– Marius, sunt pe drum, vreau să știu de ce este arestat, ce parchet îl are în supraveghere, persoana de contact, ce fel de om este, ce probleme putem să avem cu el.

Bucuros că are cu ce să mă îmbuneze – fiindcă știa că greșise când nu mă sunase la timp –, mi-a răspuns:

– Nu stă mult la noi, e condamnat. Am înțeles că e ceva cu trafic internațional de armament. L-am văzut, e unu' micuț, nu pare vreun șmecher,

dar nici ăștia nu l-au adus degeaba… Știți dumneavoastră mai bine. Vă așteptăm, șefu'! Să trăiți!

Cam cu atât mă alegeam de multe ori când așteptam să fiu informat. În privința asta, cel mai mult îmi plăcea Florin Cociuba, alt coleg din camera ofițerului de serviciu: era milităros, punctual, își făcea temele înainte să mă informeze, venea și cu soluții atunci când raporta o problemă, dar nu avusesem norocul să fie de serviciu în acea seară. Eram sigur că va ieși bine, dar mă apăsa în continuare ideea că șeful Poliției Române mă sunase și acordase importanță încarcerării. Era un semnal de alarmă, iar în acel moment nu știam decât ce-mi spusese Mariusică al meu.

Când am ajuns la sediu, am constatat că nu am loc să parchez mașina. În fața imobilului, pe stradă și pe trotuar, erau jurnaliști care transmiteau în direct, în timp ce colegii lor mai întârziați se pregăteau pentru sincron. Atmosfera îmi era cunoscută – o vedetă fusese adusă la sediu, iar ei erau obligați de șefi să stea acolo și să transmită orice despre noul musafir, Itzac Zeev. Până atunci, nu auzisem în viața mea de acest om și mă miram de amplitudinea pe care o căpătase arestarea lui. Părea că este foarte cunoscut și așteptat cu sufletul la gură de întreaga societate românească.

Trebuie să spun că, de-a lungul serviciului, am respectat foarte mult relația cu presa: jurnaliștii nu mi-au cerut niciodată informații și nici eu nu m-am oferit voluntar să le transmit. Când am coborât din mașină, i-am salutat dând din cap și ridicând mâna, am primit înapoi saluturile și am trecut prin grupul lor compact pentru a ajunge la Porțile Rușinii. Jurnaliștii n-au îndreptat camerele spre mine, nu au anunțat prezența mea telespectatorilor sau ascultătorilor – era un statu-quo respectat de ambele părți.

Am intrat în clădire și am urcat grăbit treptele spre biroul meu, situat în capătul holului lung și anost, luminat intens de neoanele nervoase. Bâzâitul lor constant asigura fundalul discuțiilor purtate de mai mulți bărbați care-l escortau pe renumitul arestat despre care încă nu știam nimic. În timp ce mă îndreptam spre ei, am încercat să recunosc polițiștii care-l însoțeau, pentru că îi știam pe toți cei care vizitau sediul arestului de la Interpol, SIRENE (Supplementary Information Request at the National Entries), EUPOL (European Union Police), SIAS (Serviciul pentru Intervenții și Acțiuni Speciale), însă din tot grupul unul singur îmi era cunoscut. Ne-am salutat și l-am poftit în birou. Am aflat că în escortă se aflau cadre din SRI și/sau SIE, fapt nemaiîntâlnit de mine până la acea dată și neprevăzut în legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, care prevede că sarcina exclusivă a escortării din străinătate a persoanelor private de libertate revine Poliției Române. Misterul, secretomania și amploarea evenimentului mă atrăgeau ca un magnet și îmi ascuțeau toate simțurile. Din minimul de

informații, trebuia să obțin tot ce era necesar pentru ca acțiunea și deciziile mele ulterioare să reprezinte un succes.

Faptul că niciun polițist din întregul serviciu nu știa nimic despre arestat îmi demonstra încă o dată că eram tratați incorect de reprezentanții instituției. Munca polițiștilor din arest era apreciată drept necalificată și nu era cunoscută, cu atât mai puțin înțeleasă de șefii mari. Rezultatele muncii noastre nu existau niciodată, nu erau văzute, apreciate, evidențiate, discutate. Din punctul meu de vedere, cel mai important indicator de performanță era reprezentat de faptul că nu erau înregistrate evenimente negative. Însă cât timp nu se întâmpla nimic rău în aresturi, noi nu existam.

La polul opus era situat insuccesul activităților de la Arest. Când erau înregistrate evenimente negative, erau discutate la toate nivelurile de conducere, în mass-media (aduc deliciu în ochii și urechile consumatorilor de știri), în mediul social și chiar politic. Evadările, revoltele, refuzul de hrană în masă, automutilările, decesele în spațiul carceral, deținerea de telefoane mobile, ultragierea polițiștilor, sexul consimțit sau forțat sunt acțiuni triste și nedorite în arest. Polițiștii se temeau să se întâmple așa ceva în tura lor, iar șefii nici nu voiau să audă. Când evenimentele negative au loc, șefii se împuținează și dispar din organigramă, câteodată se ajunge la nivelul demiterilor chiar și în Inspectoratul General al Poliției Române.

Agitația polițistului din Interpol, discuțiile scurte dintre membrii escortei, telefonul șefului Poliției Române și mulțimea de jurnaliști din stradă au făcut ca toată atenția să-mi fie îndreptată asupra persoanei încarcerate. Am cerut să fie urgentată procedura încarcerării lui Itzac Zeev, al cărui nume îl reținusem de la un post de televiziune, și ca la finalizarea acțiunilor să fie condus în biroul meu, ca să-l cunosc înainte să fie dus în camera de arest. În astfel de cazuri, am vrut mereu să mă întâlnesc cu cei închiși. Era deosebit de important să cunosc omul, faptele pentru care fusese încarcerat și substratul evenimentului.

S-a auzit un ciocănit în ușă și un polițist a intrat împreună cu arestatul, un bărbat mărunțel, trecut de vârsta a doua, slăbuț. Deși părea obosit, încă demonstra o rezistență foarte mare la stres, ochii vii îi erau încă atenți. S-a postat în poziție de drepți în fața mea, m-a salutat și am simțit că mă analizează cu grijă. L-am rugat pe polițist să ne lase singuri. L-am eliberat din strânsoarea cătușelor și ne-am așezat. Colegul meu preferase să-l aducă încătușat deoarece documentele de încarcerare îl îndreptățeau să vadă în persoana arestatului un om deosebit de periculos.

– Domnule comandant, aveți o vârstă fragedă pentru funcția pe care o dețineți! mi-a spus arestatul. Pentru mine este clar că ceva vă recomandă. Va fi o plăcere să stăm de vorbă în perioada scurtă în care vă voi fi oaspete în această pușcărie!

Vorbise cu voce calmă, sigură. Părea conștient de noul său statut și extrem de sigur pe viitorul apropiat.

– Domnule Zeev, notorietatea nu vă ocolește. Sunteți ținta întregii mass-media. Nu înțeleg cum reușiți să țineți prima pagină a știrilor din România. Nu păreți periculos, dar cu siguranță sunteți un om interesant. Sunt și voi fi bucuros să vă cunosc!

Amabilitatea și disponibilitatea mea erau naturale, simple și curate, însă din partea lui Zeev simțeam că fiecare cuvânt spus era bine cântărit, filtrat, etalonat și, probabil, memorat. Cu siguranță acest bătrânel mărunt prevăzuse și anticipase discuția cu mine în timp ce ocupase poziția de la fereastră din avionul care-l transportase aici de la Paris. Dovadă a acestei ipoteze a fost întrebarea scurtă, tăioasă, milităroasă, pe care mi-a adresat-o:

– Ați fost sunat și anunțat că va trebui să-mi asigurați protecția?

Mă privea în ochi pentru a-mi analiza reacția și, în același timp, pentru a mă anunța că se află în pericol.

– Am fost anunțat că veți fi încarcerat și atât. Probabil nu sunteți atât de special precum pretinde presa, am spus pentru a-i tăia elanul. Mă lămuresc după ce citesc mandatul de executare, unde sunt descrise detalii din sentință. Vă pot promite că în camera în care veți fi încarcerat vă veți putea odihni fără să țineți un ochi deschis. Violențele din penitenciare sunt doar în filme sau în alte locuri, nu le veți întâlni în aresturile din București.

N-am vrut să-l las să se simtă special. În același timp, intenția mea era să-i schimb scenariul pe care îl avea pregătit și care, în realitate, se desfășura conform previziunilor lui. A înțeles extrem de ușor unde îl conduceam și a schimbat regula jocului:

– Promiteți-mi că mâine-dimineață, la prima oră, mă veți chema la dumneavoastră în birou. Va fi o plăcere să stăm de vorbă.

Nu reușise să mă prindă în dialogul probabil memorat, dar s-a arătat energizat și vesel. S-a ridicat de pe scaun, a revenit la poziția de drepți și mi-a întins mâna:

– Noapte bună, domnule comandant!

– Noapte bună, domnule Itzac Zeev!

I-am strâns mâna și l-am însoțit la ușă, de unde a fost preluat de polițiștii din pază. A fost introdus, potrivit dispozițiilor mele, la camera 8 de la demisol.

Ofițerii din escortă nu au vrut să-mi dea niciun detaliu despre el și nici despre momentul depistării și prinderii lui, fapt esențial pentru mine, întrucât mă interesa profilul lui: dacă e violent, familist, membru al vreunui grup terorist, dacă poartă sau nu armă, ce religie are sau dacă aparține unor grupuri extremiste… Nu primeam aceste informații niciodată într-o formă complexă de la vreo formațiune polițienească sau judiciară, polițiștii de la Arest le obțineau

pe parcurs de la vizitatori, de la avocați, din ce auzeau pe la uși sau din discuții telefonice. În ce-l privește pe Itzac Zeev, mi-am dat seama că lipsa de informații nu venea din delăsare sau nepăsare, ci era sarcină de serviciu să fiu cât mai puțin informat în cazul lui: nu trebuia să știu prea multe despre el.

Singurele surse de informare reale, palpabile, pe care le aveam erau cele câteva pagini care compuneau mandatul de executare a pedepsei și persoana condamnatului. Hârtiile erau îngălbenite de vreme și dactilografiate, nu tehnoredactate la computer, semn că fuseseră întocmite cu mulți ani în urmă. Mandatul era emis înainte de 2000 și prevedea executarea pedepsei într-un penitenciar pentru unsprezece ani. Cine ar fi crezut! Bătrânelul mic și slab? Da, fusese condamnat de o instanță din România pentru trafic de armament. Undeva pe la jumătatea mandatului, magistratul menționa că inculpatul Itzac Zeev vânduse zeci de mii de obuze într-un stat african și mii de tone de explozibil într-un alt stat african. Am remarcat că în text erau menționate cantități enorme de muniție, armament și explozibili. Condamnatul le comercializase în state africane, iar țara de origine a mărfurilor era România. Îmi imaginam cu câtă mândrie inscripționase Guvernul ambalajele „Made in Romania", aveam cu ce să ne lăudăm.

Încercam să înțeleg întregul angrenaj, tot tabloul care făcuse posibil tranzitul cantităților enorme de armament, funcțiile persoanelor implicate, profitul... Fabricile românești producătoare de armament îl avuseseră ca manager de proiect și/sau agent de vânzări pe Itzac Zeev, iar când venise „factura", el fusese singurul arestat, singurul condamnat în dosar.

Am zâmbit la gândul că, în exercițiul funcției pe care o dețineam, dacă aș fi vrut să urc un cartuș pe un vas comercial sau militar în portul Constanța, n-aș fi reușit. Probabil, eu aș fi fost arestat în cursul aceleiași zile, pe când acest om livrase zeci, sute de tone de armament și muniție în state africane folosind trenuri și vapoare din România.

Celălalt izvor de informații, condamnatul însuși, cu siguranță era deja în pat, nemișcat, cu fața în sus și cu ochii larg deschiși. Nu reușise să mă citească, iar eu nu reușisem să-l conving că-i voi asigura securitatea în arest. Era cazul să plec acasă și să dorm, căci peste doar câteva ore trebuia să mă întorc la serviciu, acolo unde mă așteptau trei sute patruzeci și doi de polițiști și patru sute cincizeci de arestați în douăsprezece spații diferite, fiecare cu problemele lui. În timp ce conduceam spre casă, l-am sunat pe inspectorul general și i-am raportat că Itzac Zeev este încarcerat într-o cameră în care se aflau alți doi arestați, foști polițiști.

Dimineața următoare, când am ajuns în fața clădirii, în jur de șapte patruzeci și cinci, strada George Georgescu era din nou aglomerată de care de televiziune și de jurnaliști care făceau cadre și repetau pentru a da sincron la ora

opt. Se toaletau, vorbeau destul de tare la telefon și citeau diverse însemnări cu ce primeau din redacție sau de la diversele surse judiciare. Mă încearcă și acum un sentiment de compasiune față de acești oameni. Mulți dintre ei dormeau în mașini pentru că așa le cereau șefii și așteptau să se întâmple ceva, sau să le ofer eventual o informație pe care s-o transmită în cel mai scurt timp. Însă noaptea rareori se înregistrau evenimente care să prezinte interes pentru mass-media. Nu se făceau încarcerări pentru ca jurnaliștii să obțină imagini cu noii rătăciți ai legii, nimeni nu încerca să fugă de sub escortă, nu intra nimeni în refuz de hrană în timpul nopții, nu erau admise vizitele aparținătorilor ca să poată fi filmați. Iar când aveau astfel de imagini, în lipsa altor informații mai interesante, erau comentate volumul bagajelor, vestimentația și legăturile de prietenie sau de rudenie dintre vizitatori și arestați. Practic, jurnaliștii doar satisfăceau capriciile unor șefi prin ore de nesomn și cadre nespectaculoase.

Semănam, în unele privințe, pentru că și noi, polițiștii, pierdeam deseori foarte mult timp pentru a îndeplini ordinele superiorilor, deși știam că rezultatul va fi zero. Pe de altă parte, atât noi, cât și jurnaliștii eram deplin conștienți că profesiile noastre presupun consum de timp într-o așteptare continuă. Ne aflăm în aceeași situație cu pescarii profesioniști: întindem echipamentele, aruncăm nada și așteptăm, ce-i drept, în multe cazuri fără rezultat, dar și când obținem capturi frumoase, ne răsfățăm zile întregi cu imaginea lor. Asemănarea polițiștilor și a jurnaliștilor cu cea a pescarilor vine și din lauda continuă și din exagerarea multor situații. Cum pescarii fac din peștișorul mic un răpitor supradimensionat, așa procedăm și noi, dintr-un începător sau dintr-o situație conflictuală spontană putem ajunge să descriem un monstru sau o situație bine gândită, anticipată. Timpul pierdut în așteptarea capturii care tocește nervii și consumă bani și calciul din sânge, suprapus cu frustrările de zi cu zi, trebuie să fie bine valorificat în cazul reușitelor: bine împachetate, bine vândute, expuse în lumina cea mai bună și la un preț exagerat.

Revenind la dimineața aceea de vară, am salutat jurnaliștii, mi-am croit loc printre ei și am intrat în sediu. Mi-am făcut un ceai și am început activitățile în ritmul nebun cu care eram obișnuit. Mă grăbeam să le termin cât mai repede, astfel încât să câștig timp pentru a discuta cu Itzac Zeev. Când a fost adus în biroul meu, am cerut să fie descătușat, apoi polițistul care l-a însoțit s-a retras. A rămas în picioare cu o demnitate pe care o găsești doar la oamenii nevinovați, care trăiesc o dramă pe care nu o merită. Ne-am salutat strângându-ne mâna și l-am rugat să ia loc pe scaun. S-a așezat cu greu și am înțeles că dormise foarte puțin sau chiar deloc. Ținea spatele drept și mă privea, așteptând să deschid eu discuția.

– Nu prea v-ați bucurat de orele de liniște, am remarcat eu. Veți sta în Arestul Central o perioadă foarte scurtă, apoi veți fi transferat în Penitenciarul Rahova, unde veți executa pedeapsa.

Spărsesem gheața și începeam navigarea în ape periculoase. Nu știam destinația, nu cunoșteam coordonatele deplasării. Mergeam înainte orbește.

– Permiteți-mi, vă rog, să laud vârsta fragedă pe care o aveți pentru această funcție, a spus Itzac Zeev. Am înțeles că sunteți un om inteligent și cu viitor în sistemul de siguranță națională. Este foarte posibil să găsim o formă de colaborare după ce mă eliberez. Vă mulțumesc pentru atenția pe care mi-ați acordat-o și pentru faptul că mă înțelegeți și-mi sunteți aproape.

Știam că mă aflu în prezența unui cetățean israelian în vârstă, care știe să-și atingă scopul prin cuvinte alese. Încerca să mă flateze, să-mi dea optimismul că aș putea avea un viitor strălucit și venituri mult mai bune printr-o colaborare certă. În vreme ce-mi zugrăvea această imagine în care eu nu mă vedeam, simțeam că mă scanează și încearcă să înțeleagă cum primesc aceste ofrande aduse de vorbele lui: Mă bucur? Mă entuziasmez? Sunt fericit? Sau mă ridic și îl dau afară?

Nu-i cunoșteam intențiile, dar trebuia să-l fac să înțeleagă că sunt un om inteligent, stăpân pe mine, iar mingea este în terenul meu, cel puțin în perioada cât se află în custodia Poliției. Probabil că a reușit să-mi descifreze gândurile în acele câteva fracțiuni de secundă, fiindcă a continuat astfel:

– Am văzut ce oameni sunt ținuți aici, cei mai periculoși: traficanți, criminali. Eu sunt un bătrânel, arestat fiindcă așa au vrut unii și sacrificat pentru că așa au vrut alții. Știu că ați fost sunat și înțeleg în ce situație v-am pus, dar vă rog să înțelegeți că totul se întâmplă fără acordul meu sau al apropiaților mei. Nu noi vrem să se întâmple așa. Nu o luați personal. O singură întrebare am: când plec la penitenciar?

Îi simțeam în continuare poziția de forță, deși poza într-o victimă a conjuncturii. Mă trata ca pe un tinerel numit de cineva în funcție și care nu înțelege dimensiunea evenimentului. Și, cumva, chiar așa mă simțeam.

– Nu știu cine sunteți și de ce venirea dumneavoastră aici a căpătat o asemenea dimensiune! i-am spus. De fapt, am constatat că nici presa nu știe mare lucru și sunt sigur că serviciile noastre au anunțat doar că sunteți un „pește mare". Toată România vrea să vă vadă, să știe cine este acest israelian dorit de sistemul de securitate națională și care a fost condamnat la unsprezece ani și jumătate. Toți vor să vă vadă chiar și pentru câteva secunde cu cătușe la mâini, până când va apărea o nouă persoană cunoscută care vă va lipsi de notorietatea de care vă bucurați. Deci, să începem cu o prezentare scurtă?

A început să-și turuie povestea fără să aibă nevoie de timp să-și gândească expunerea:

– Adevărul nu-l veți putea ști niciodată în integritatea lui. Sunt un om bătrân, care a fost arestat în aeroportul francez, pentru o faptă care nu-mi aparține în dimensiunea în care a fost redactată sentința. Cunosc diverse persoane din Israel, Statele Unite, Franța, România și din alte state, cu care am diverse legături de prietenie, afaceri, consultanță. În Paris obișnuiam să vin de două ori pe lună, prin același aeroport, însoțit de înalți funcționari ai statelor pe care le-am menționat, care lucrau, în mare parte, în sistemele de securitate națională și internațională. Am fost verificat de fiecare dată de Poliția Franceză și n-am fost oprit sau interogat de autoritățile franceze. Nici măcar nu mi-au spus că aș fi urmărit din cauza unui proces în România. Totuși, iată că am fost oprit acum două zile și adus în cătușe în România, cerut de mass-media și trimis la execuție într-un penitenciar nesigur. Domnule comandant, vă asigur că voi fi trimis la moarte!

I-am urmărit atent cuvintele și gesturile. Avea o smerenie pe care rar o întâlnisem în clădirea Arestului. Îl analizam cu atenție, dar discret, și nu mi-am putut înfrâna un zâmbet amintindu-mi cum susținea un arestat oarecare că este nevinovat și că probabil așa sunt toți colegii lui din arest, pretinzând că, într-o zi, se plimba prin centrul Bucureștiului, s-a împiedicat de Codul Penal și a căzut pur și simplu în camera de arest. Nu eram sigur dacă domnul Zeev ar fi gustat gluma asta, dar am simțit nevoia să-i demonstrez că nu sunt un puști visător și compătimitor:

– Domnule Zeev, nu pot să nu remarc faptul că ați fost arestat după doisprezece ani de la data stabilirii definitive a sentinței. O persoană care se bucură de o asemenea notorietate nu putea să rămână în libertate decât dacă s-ar fi ascuns, iar dumneavoastră ați ales să călătoriți, și nu oriunde, ci în cea mai vizitată destinație turistică din lume – Paris. Îmi dau seama că sunteți un om cerebral, dați dovadă de luciditate și sunteți capabil să vă construiți un viitor sigur chiar și în acest cadru nesigur – arestul. Știu că am fost sunat pentru a mă asigura că sunteți încarcerat într-o cameră în care nu puteți fi atacat sau transformat în victimă. La fel de clar îmi este și faptul că naționalitatea vă asigură legături destul de puternice cu orice alt etnic al dumneavoastră. Totuși, pentru a vă răspunde la întrebare, nu pot să nu văd efectele acestei arestări zgomotoase: (1) Ați fost condamnat în urma unui proces îndelungat, în care ați fost citat de organele de urmărire penală și în care v-ați bucurat de asistența avocaților aleși. Dacă nu ați fost anunțat de avocați, ați avut libertatea și posibilitatea de a vă informa cu privire la soluția dosarului în care ați fost judecat. Totuși, ați ales să nu vă prezentați la penitenciar pentru a executa condamnarea. Nu puteți invoca necunoașterea deciziei. (2) Deși ați fost adus în urma unor activități conspirative ale Serviciilor Secrete din România, a aflat toată presa și ați devenit vedetă. Cineva a urmărit să vă scoată din anonimitate și

să vă așeze în centrul atenției. Probabil că statu-quoul a fost întrerupt, s-a creat un balans puternic și ați pierdut. 3. Mi s-a cerut să vă asigur protecția. 4. Sunteți un om cerebral. Nu v-ați fi aventurat să călătoriți în Franța dacă nu aveați certitudinea că rămâneți liber. Înțeleg că, în tot acest timp, îngerii păzitori și-au făcut treaba și ați călătorit nestingherit. 5. Domnule Itzac Zeev, ați fost prins și pus la dispoziția organelor de executare penală după ce ați împlinit vârsta de șaizeci de ani. Datorită vârstei, veți executa doar o treime din pedeapsa de unsprezece ani și jumătate, adică mai puțin de patru ani. Dacă veți participa la activități în penitenciar sau veți scrie ceva, Dumnezeu știe ce, veți putea ieși mai devreme de patru ani. Prin urmare, statul român, prin instituțiile sale și prin oamenii care le conduc, vă oferă șansa de a rămâne doar pentru o perioadă scurtă în penitenciar și de a închide o dată pentru totdeauna un dosar în care „greii" nu au fost măcar citați ca martori.

Interlocutorul meu s-a ridicat în picioare și mi-a strâns din nou mâna. De data asta, am simțit respect și recunoștință. În privire i se citea decența pe care învinsul o are în fața învingătorului. Fie schimbase tactica de abordare, fie era atât de obosit, încât a cedat. Eram sigur că toți anii în care a fugit de Poliție și de Serviciile Secrete, în care s-a sustras de la executarea pedepsei, l-au vlăguit de resurse și energie.

– Domnule Zeev, vă rog să vedeți și partea plină a paharului. Sunt sigur că, în sfârșit, după atâția ani, vă puteți odihni. Cred că a fost destul de greu să fiți nesigur de oamenii care vă înconjurau și, în același timp, să găsiți soluții. Viața trebuie să meargă înainte, familia trebuie să obțină tot confortul pe care i-l puteți asigura. Cred cu tărie că este pentru prima dată când nu sunteți stăpân pe viitorul dumneavoastră și că aveți nevoie de un om ca mine, chiar și tânăr cum sunt, care să vă asigure protecția. Ajutați-mă să vă ajut – nu știu de cine să vă apăr!

Carapacea în care se ascunsese ani buni se năruia, lupta interioară începea să se facă vizibilă. Privirea îi coborâse spre podea, mâinile nu îi mai erau așezate pe masă, ci se frecau necontrolat de picioare, iar respirația începuse să i se accelereze.

– Domnule comandant, vă rog să-mi asigurați protecția, mi-a spus în cele din urmă. Am constatat că arestații se simt în siguranță aici. N-am identificat posibili agresori și sunt sigur că cel puțin un arestat din camera mea este sau a fost polițist. Vă mulțumesc! Am să vă rog să mă trimiteți înapoi în cameră. Telefoanele sună încontinuu, aud polițiștii cum vorbesc la ușă și sunt opriți de secretare să nu ne deranjeze. Îmi dau seama că sunteți foarte ocupat. Vă rog să mă scoateți și mâine, am să vă spun câteva lucruri utile, care vă vor trezi interesul. Sunteți un om care se hrănește cu inedit, cu risc și cu mici bucurii!

S-a ridicat brusc, mi-a strâns mâna între ale sale și a rămas cu capul ușor plecat, într-o postură care m-a dus cu gândul la un războinic din *Shogun*, care-și arată respectul superiorului său. După aceea, a fost preluat de un polițist și condus un nivel mai jos – întâmplător, în aceeași cameră de detenție în care fusese cazat și Gigi Becali.

Spărsesem gheața și făcusem un pas important în relația noastră: îi demonstrasem că sunt un om de încredere, îi demontasem imaginea de tânăr visător și cred că reușisem să-i câștig atenția. Cât despre încredere, amândoi aveam de așteptat. Atuul era la mine: aveam timp. El era mult mai interesat să-mi câștige încrederea, pentru că nu avea timp, și eram sigur că va face primul pas chiar în ziua următoare.

Mi-am continuat programul până la șapte seara, pentru a recupera perioada petrecută cu samuraiul meu micuț. Ajuns acasă, am mâncat cu ochii ațintiți la televizor. Am urmărit știrile și talk-show-urile, toate despre noul inamic public numărul 1 al României, cel pentru care șeful Poliției îmi ceruse, cu o seară înainte, să plec de acasă la serviciu și să-l asigur că e în siguranță. Nu puteam să nu mă întreb cine este acest om, cât de enigmatic poate să fie. Notorietatea îi era asigurată de serviciile noastre, de serviciile din Israel sau de serviciile altor state? Niciun jurnalist nu avea informații concrete despre Zeev. Situația era în continuare neclară și nu primisem de la nimeni, cu atât mai puțin de la el, informații care să mă lămurească.

Statul român se arăta încă o dată neputincios. Misterul care îl înconjura îl făcea pe Zeev să pară puternic, conștient de forța pe care o are, cu mișcări bine coordonate, când, de fapt, nimeni nu fusese în stare să-mi dea un minim de informații: cât este de periculos, de cine să-l apăr, pe cine să apărăm de el, cărei grupări îi aparține, ce religie are, deținea arme la momentul arestării, era militar, avea antrenament paramilitar, făcea parte din organizații, intenționa să evadeze sau să se sinucidă? Era mai plauzibil să aflu aceste detalii de la jurnaliști decât de la instituțiile statului, cu atât mai puțin de la șeful meu suprem.

De dimineață am revenit la „bahaos", cum numeau „clienții mei" Arestul. Jurnaliștii și cameramanii erau tot pe stradă, în fața clădirii. Râdeau și își beau cafeaua împreună, nu știai cine unde lucrează, dar observai cu ușurință că toate carele de televiziune aparțin unor trusturi diferite de presă. Momentul, dorința de succes și scopul comun îi uneau în așteptarea lungă și apăsătoare.

Am intrat în birou și m-am apucat de lucru: după ce am organizat activitatea de escortare pentru aproximativ patruzeci de persoane, am început să vizez și să aprob cererile sau reclamațiile persoanelor încarcerate, aparținătorilor, oficiilor consulare, avocaților, polițiștilor, parchetului. Fără voia mea, am ajuns să ascult confesiunile unui polițist care era în pragul divorțului

și, evident, am participat și la două ședințe. Ședințele din Poliția Română sunt precum restanțele pentru studenți – inutile și cu frecvență mare. Dacă îți ajută Dumnezeu și ajungi șef, ai parte de mai multe ședințe decât polițistul cu funcție de execuție. Curat ghinion să fii șef, nu mai scapi de ele. Le uram din tot sufletul.

Întors în cele din urmă în biroul meu, am vrut să mă bucur de fiecare minut pe care urma să-l petrec cu Itzac Zeev. Am cerut să fie condus în încăpere și, în zece minute, condamnatul se afla în picioare în fața mesei mele de lucru. Stăpân pe el, sobru și gânditor, lăsa să se vadă că nu-i este confortabil statutul de arestat. Încerca să își întărească moralul ca să-mi câștige încrederea și, în special, atenția.

– Domnule Zeev, vă rog să vă așezați. Astăzi vom bea un ceai împreună. Sunt sigur că vreți să continuăm discuția.

S-a așezat cu prudența cuiva care se așteaptă să fie urmărit, interceptat. Privirea încerca să i se agațe de ceva, însă degeaba: încăperea era mobilată auster, doar cu un birou, o măsuță mai mică de lucru, câteva scaune, un dulap. Pereții goi contrastau cu masa de lucru plină cu mape ce conțineau sute de documente. Ne așteptau cele două cești cu ceai fierbinte, preferatul meu, verde cu mentă și iasomie. În cele din urmă, domnul Zeev mi-a răspuns:

– Da. Astăzi aș vrea să ne și cunoaștem și să vă pun în temă cu o vizită a președintelui Israelului în România. Scopul vizitei este să se informeze cu privire la statutul meu juridic, să afle dacă îmi acordați drepturile și dacă mă simt în siguranță aici.

Avea toată atenția mea. Am ocolit biroul și m-am așezat la masa de lucru, lângă el.

– Ați auzit, cu siguranță, de Războiul de șase zile.

Am aprobat din cap. Nu voiam să-l întrerup și nici să intru în discuții care ne îndepărtau de subiectul fierbinte pe care-l deschisese.

– Eram tânăr. Mă înrolasem în armata israeliană pe o navă militară. Ni se spusese că statul urmează să achiziționeze șase fregate dotate cu armament de la guvernul francez. Președintele Franței negociase atent pentru ele și urma să obțină pentru guvernul său o sumă destul de mare, iar Israelul urma să le folosească atât în acest război, cât și ulterior, pentru a-și apăra teritoriile. Din motive necunoscute, președintele francez s-a răzgândit. Nu știm sigur care a fost motivul, dar a refuzat să ne mai vândă fregatele. Israelul a încercat să cumpere navele militare prin intermediul unei companii americane, care avea ca principal acționar Serviciile Secrete Israeliene. Fregatele erau necesare, iar Israelul nu voia să renunțe la achiziția lor. Nici acum nu sunt sigur care a fost raționamentul lui. Poate că i-a fost frică să nu creeze un dezechilibru în Orientul Mijlociu, prin întărirea Israelului. Cele două țări făcuseră câteva

afaceri care interferaseră cu zonele de interes ale Statelor Unite ale Americii sau ale Marii Britanii. Eram tânăr și dornic de afirmare în Marina militară israeliană. Voiam să particip la dezvoltarea țării mele, la afirmarea ei în plan internațional, voiam o țară puternică. Elanul meu a fost văzut de superiori și am fost selectat, împreună cu mai mulți marinari, ca să participăm la o competiție sportivă care urma să se țină în Franța, pe coasta Mediteranei. Am fost antrenați câteva zile să jucăm fotbal și, ulterior, am fost duși în Franța. Campionatul de fotbal era găzduit de francezi în același oraș în care erau ancorate fregatele militare care fuseseră promise Israelului. Obiectivul nostru la acest campionat era să furăm fregatele. Ziua jucam fotbal și noaptea ne deplasam cu bărcile pline cu combustibil și alimentam fregatele militare, pentru că francezii le țineau pe mare fără combustibil. Campionatul a ținut aproape o săptămână. În noaptea dinaintea finalei, ne-am mobilizat – întreaga echipă de fotbal, cu tot cu rezervele – și, cu toată energia pe care o mai aveam, am plecat cu bărcile pe mare, am furat fregatele militare și am pornit spre Israel, în cealaltă parte a bazinului Mediteranei. Nu știu de ce n-am fost bombardați după ce au descoperit furtul, probabil pentru că știau că aveam armament greu la bord și ar fi urmat un conflict militar complex, nedorit de Franța, și cu atât mai puțin de Europa.

Privindu-l, mi-am dat seama că se simțea împlinit și mândru că participase la operațiunea secretă care condusese la înzestrarea militară a țării sale cu arme puternice. Reușise să procure Israelului armele necesare. Eram conștient că acest stat – pe care îl văd organizat ca un stup de albine, cu roluri clare pentru membri – îl gratulase pe Itzac Zeev. Îndeplinindu-și menirea, membrul devenise parte din întreaga ființă a națiunii. Începeam să cred că fusese chiar autorizat să desfășoare activitățile pentru care era acum condamnat. Nimic nu era întâmplător în povestea lui. Îmi lăsa să înțeleg că are sprijinul Israelului și că înalți demnitari din România aveau să-l susțină la rândul lor.

A sorbit din ceaiul fierbinte fără să pară deranjat că îi opărește buzele. Parcă nici nu a clipit când mi-a povestit totul. De data asta, părea stăpân pe sine și mă făcea să cred că prezența lui în arestul Poliției Capitalei fusese plănuită și executată conform unui plan bine întocmit. Involuntar, m-am gândit că este chiar el artizanul acestei operațiuni, vrând să fie încarcerat vreme de trei ani și să se retragă apoi din scena în care activase. Chiar și acum cred că nimic nu-l putea determina să se lase arestat fără un scop, fără o strategie pentru țara lui, pentru Israel.

– Președintele Shimon Peres intenționează să vină urgent în România. În mod sigur se va interesa de starea mea și va încerca să obțină extrădarea mea în Israel. Este posibil să fiu rejudecat și sper să execut pedeapsa în stare de libertate supravegheată în Israel.

Știa că președintele urmează să vină, un lucru care mie nu-mi fusese adus la cunoștință. Din arest nu avea cum să afle o informație cu un nivel atât de ridicat de secretizare. Dacă vestea s-ar fi dovedit reală, înseamnă că avea cunoștință de vizită înainte de a fi arestat în Paris, iar asta îmi confirma că evenimentul la care participam făcea parte dintr-un program bine structurat al Serviciilor Secrete.

M-am ridicat de pe scaun și m-am dus la fereastră. Voiam să respir aer curat și să câștig puțin timp. Mai că aș fi ieșit din birou pe fereastră, doar ca să nu mai știu nimic despre posibile soluții judiciare obscure sau despre cazuri unice și incredibile. Însă nu acolo îmi puteam găsi liniștea: fereastra mea avea gratii și, din exterior, se asemăna o cameră de detenție, nu părea să fie nicio diferență între ele. Zăbrelele mi se păreau atât de sinistre, încât uneori îmi venea să țip, să mă audă cineva de pe stradă, însă ceva mă oprea. Ca într-un vis, țipătul meu rămânea înfipt adânc în piept și refuza să iasă.

De la fereastră vedeam Liceul „Mihai Eminescu", în antiteză cu tot ce reprezenta sediul în care lucram: clocotea de tinerețe, de viață curată, frumoasă și lipsită de griji. Micile întâmplări pe care le trăiau liceenii și profesorii în acea microsocietate erau glume față de cele trăite între pereții Arestului. Clădirea liceului găzduia visuri, gânduri frumoase, aspirații, farse și suspine ale unor omuleți la început de drum, pe când clădirea Arestului Central găzduia păcate grele, povești cutremurătoare, drame și gânduri suicidale.

În gălăgia tinerilor aflați în pauză, printre țipetele și râsetele lor, cu greu îmi puteam aduna gândurile. De la fereastra mea, am auzit un puști strigând:

– Băi, pușcărieee! Criminalule, hoțule, violatorule! Ai birou în celulă, ți-ai făcut viața frumoasă. Îți merge bine, esteee?! Huooo!

Clipa mea de liniște trecuse. Am închis fereastra și am tras draperia ca să nu mai văd viitorul României. Am râs și m-am întors către Zeev. Câștigasem un timp scurt de relaxare, dar îmi pierdusem puțin șirul gândurilor.

– Credeți că ar trebui să-mi informez șefii despre vizita iminentă a domnului Shimon Peres? l-am întrebat.

Mimica nu i s-a schimbat cu nimic. A replicat calm:

– Cum considerați! Am apreciat poziția dumneavoastră față de mine și mi se pare corect să știți. Întrebarea mea este: când voi fi transferat în penitenciar și unde anume?

– Sunt autorizat să vă transfer când consider că este oportun. Pot folosi oricâte forțe sunt necesare pentru a vă depune în siguranță în penitenciar. Nu trebuie să informez pe nimeni, nu trebuie să cer acordul nimănui, am o libertate îmbibată de responsabilități, ca să spun așa…, am continuat râzând. Voi dispune transferul după ce mă asigur că decidenții penitenciarului vor lua toate măsurile necesare pentru a vă proteja viața și securitatea. Este tot ce pot să vă spun.

Miracolul durase câteva zeci de minute. Un bărbat în vârstă, de etnie română și cetățenie israeliană, îmi povestise ceva cu puternic impact emoțional, fără să-i cer. Greu de crezut că o făcuse dezinteresat. Vârsta, experiența de viață, domeniul de activitate, conexiunile multiple îmi dădeau de înțeles că nu-mi oferise întâmplător acele detalii, ci îmi făcuse un favor, dezvăluindu-mi o informație care încă nu era publică. Cu siguranță însă că presa urma s-o transmită în scurt timp, dacă era adevărată. Nu puteam decât să savurez momentul: aveam libertatea să-mi gândesc următoarele mutări nestânjenit de mulțimea de reporteri. Totuși, NIMIC nu este gratis; când este gratis, înseamnă că ce ai primit nu are valoare. Urma să vină și prețul – probabil că domnul Zeev se aștepta să depun toate eforturile pentru a-i asigura securitatea.

S-a întors în camera sa însoțit de nea Băse, un polițist cunoscut în aresturile din București, ba chiar și în penitenciarele din țară și în mare parte dintre aresturile județene. Era „polițist de arest" cu o vechime de peste cincisprezece ani și se bucura de aprecierea șefilor și de respectul colegilor, al subordonaților, dar în special de cel al arestaților. Era în preajma vârstei de cincizeci de ani, avea alură de sportiv și voce de om hotărât. L-a percheziționat amănunțit pe Zeev și s-a asigurat că nu poartă asupra lui obiecte interzise – arme, substanțe psihotrope, alcool, telefoane –, după care i-a cerut să se îndepărteze de ușă pentru a o deschide.

Ușa era asigurată de trei zăvoare metalice, fiecare încuiat cu un lacăt de mărimea pumnului. După ce a descuiat fiecare lacăt, a împins cu mâna și chiar și cu piciorul dispozitivele din metal pentru a le scoate din locașul de înzăvorâre și pentru a permite ușii să se deschidă. De când fusese dat în folosință Arestul, de peste patruzeci și cinci de ani, dispozitivele de securitate nu fuseseră înlocuite. Contribuiau la atmosfera arhaică a spațiului carceral, ba chiar unii colegi spuneau că îi dau un aspect vintage. Ușa era umflată de umezeală, carii mușcaseră în timp din consistența lemnului, iar părțile metalice, inclusiv balamalele, ruginiseră atât de mult, încât de fiecare dată când trebuia deschisă o ușă, operațiunea putea dura câteva minute.

Scrâșnetele metalice ale zăvoarelor răsunau puternic în tot holul lung de peste patruzeci de metri. Pentru arestați, zgomotul produs de deschiderea ușii era ca o execuție. De fiecare dată când se deschidea, cei din interior simțeau că viața nu le aparține. Le adâncea starea de depresie și instaura, de multe ori, stări de anxietate sau tulburări de comportament. Dacă se întâmpla ca în arest să fie o liniște mormântală, atunci zgomotul produs de deschiderea zăvoarelor părea cu atât mai intens. Până și consumatorii de droguri proaspăt ieșiți din sevraj, aflați la granița dintre lumea reală și lumea imaginară, le înțelegeau și se cutremurau. Când auzeau zăvoarele, consumatorii se activau asemenea personajelor din filmele horror: ieșeau din letargie și începeau să zbiere, să urle,

să se împingă unii pe ceilalți, să întrebe cât este ceasul, în ce zi se află și, evident, dacă dom' major nu are niște amfetamine.

După cum mi-a povestit colegul meu, Itzac Zeev a așteptat liniștit ca nea Băsescu să deschidă ușa camerei. Părea resemnat, însă mulțumit de discuțiile cu mine. Îmi imaginez că-i plăcuse tinerețea mea și că se gândea bucuros că entuziasmul povestirii lui mă va face mai receptiv. Voia să-i protejez viața din proprie inițiativă, din elan tineresc, și nu la ordinul unor șefi. Pe holuri, neoanele bâzâiau, eliberând o lumină albă, enervantă.

– Vă rog să intrați și să-i respectați pe ceilalți și ordinea interioară, i-a spus polițistul. Aveți drepturile și obligațiile scrise pe ușă, programul cred că l-ați aflat, dreptul la telefon este același ca la ceilalți, mâncarea…, vă descurcați.

Nea Băse știa că arestatul fusese informat încă de la încarcerare despre drepturile și obligațiile pe care le avea, dar așa proceda cu toată lumea, repetându-le datele fie din reflex, fie pur și simplu pentru că uita cu cine și ce a vorbit. Itzac Zeev n-a fost impresionat de fărâma lui de autoritate, ci a schițat câțiva pași mărunți spre cameră, când ceva l-a oprit să înainteze. Din interior venea un miros de canalizare, de scurgeri din toaletă și de cârpe ude abandonate, totul amplificat de locatarii cărora hainele, carnea, chiar și respirația începuseră să le miroasă specific celor din detenție. Itzac Zeev s-a oprit în dreptul polițistului și l-a privit în ochi, încercând să vadă dacă e mândru de stadiul văgăunii în care îl trimite, însă n-a așteptat niciun răspuns. A pătruns în cameră înfrângându-și poate repulsia sau teama c-ar putea contracta vreo boală. În spatele lui, ușa s-a trântit cu zgomot, cele trei zăvoare hârâind în cadență, urmate de țăcănitul lacătelor mari.

Singur în biroul meu, l-am sunat pe directorul general și l-am anunțat despre posibila vizită a președintelui Shimon Peres în România, într-un viitor foarte apropiat. Dialogul a fost scurt și s-a încheiat cu o glumă ironică a șefului meu, urmată de sfatul său de a nu-mi pierde timpul cu spovedanii care-mi iau din timpul de lucru.

În seara aceea, am pornit spre casă cu gândul la istorisirile arestatului și la atitudinea șefului meu. Nu puteam să-mi scot din minte hotărârea acestui om și afacerile din domeniul vânzării de armament și muniție pe care le condusese. Reacția directorului general mă pusese pe gânduri – poate că omul ăsta juca la cacealma cu mine. Mă simțeam rușinat că am crezut povestea cu venirea președintelui Israelului în România pentru a se informa despre starea lui Zeev, informație pe care i-o transmisesem șefului meu fără s-o verific în niciun fel. Durerea venea din realitatea crudă a impotenței instituționale a Poliției Române: o asemenea informație nu putea fi verificată. Flerul este cel care face diferența, cel care îți spune dacă ceva este real sau nu. Iar mie ceva îmi spusese să-l cred pe Zeev.

În mai puțin de o oră, mă aflam la un local din apropierea casei, în cartierul Pantelimon, unde comandasem varză cu ciolan și o bere rece. Restaurantul Ivan era locul unde mâncam și beam de obicei cu prietenul meu cel mai bun, Sabin. Acum eram singur aici. Nu puteam să-l invit și să-i povestesc toată întâmplarea, nici nu știu dacă aveam voie să fac asta. Mâncam și mă gândeam la un concediu de odihnă pe care să-l petrec într-un *resort* în care doar să stau și să nu fac absolut nimic. Să mă întorc atât de relaxat, încât să fi uitat parola la calculator. Abia atunci aș fi putut să spun că am atins nivelul maxim de relaxare.

Televizorul din restaurant anunța așa-zisele breaking news: se deschidea o anchetă cu privire la prăbușirea în România a unui elicopter în care se aflau piloți israelieni. Era de așteptat să fie prezenți la fața locului înalți oficiali ai statului israelian. Telefonul mi s-a aprins imediat și am văzut pe ecran numele apelantului: directorul general. M-am trezit din visare, am părăsit *resortul* imaginar, mi-am abandonat relaxarea la care jinduiam și am răspuns:

– Marian, este posibil să vină cineva, un oficial, în vizită la arest. E exclusă vizita președintelui la arest, din punctul meu de vedere. Știi ce mă pune pe gânduri? Elicopterul s-a prăbușit în urmă cu ceva timp, nu recent… Înțelegi? Știrea poate să fie o justificare a prezenței cuiva aici, dacă dăm crezare informației tale.

Bucuros că informarea mea nu fusese atât de absurdă, i-am răspuns, mândru de flerul meu:

– Eu sunt convins că cineva apropiat președintelui Shimon Peres va veni la Arest. Condamnatul era prea sigur pe el. Nu avea ce să câștige dintr-o aberație, ar fi pierdut enorm în fața mea.

– Te rog să mă anunți când și dacă ești contactat, în orice mod.

– Vă doresc seară frumoasă! Să trăiți!

Aveam un zâmbet tâmp pe toată fața. Nu greșisem când acceptasem posibilitatea vizitei fără să verific veridicitatea celor spuse, iar acum egoul meu pulsa și-mi spunea că trebuie să am mai multă încredere în mine. Am încercat să revin cu gândul la *resortul* în care voiam să-mi petrec concediul de odihnă închipuit. N-am reușit. Directorul general nu mai era ironic, ci devenise prudent. Starea continuă de alertă și ghemurile de gânduri ce se desfășurau și se înnodau în capul meu mă oboseau. Mă acapara totodată o lene plăcută, dată de bucuria că se confirmă povestea arestatului. Poate că fusese sincer cu mine.

Dimineața următoare, jurnaliștii de pe strada George Georgescu erau agitați și-și sorbeau gălăgioși cafelele. Fiecare voia un crâmpei de informație despre Itzac Zeev și ar fi fost dispus la multe lucruri năstrușnice pentru a le obține. Unitatea lor funcționa doar până când unii obțineau ceva. Nimeni nu divulga

nimic din ce auzea, dar toată lumea întreba pe toată lumea ce mai știe despre subiectul fierbinte care le cerea prezența acolo.

Șeful serviciului de comunicare publică, cunoscut pentru intervențiile multiple la posturile de televiziune, sunase de câteva ori la secretariat pentru a discuta urgent cu mine, așa că a trebuit să-l apelez. Mass-media îl asaltase cu telefoanele și e-mailurile prin care-i cerea urgent să obțină un interviu cu condamnatul Itzac Zeev. Toți voiau să aibă un sincron cu marele dealer de armament, chit că era imposibil ca o singură persoană să acorde zeci de interviuri pe același subiect într-un timp atât de scurt. I-am subliniat că nu pot să includ sau să exclud pe cineva de pe lista de așteptare. Să le răspundă potrivit legislației care le permite accesul la informare: condamnatul urma să le răspundă potrivit propriilor convingeri și interese.

La scurt timp, un procuror din Parchetul General m-a sunat „cu o intervenție" pentru o realizatoare de emisiuni de știri. Încerca să mă facă să înțeleg că e foarte important ca publicul să fie informat, să aibă acces la informații libere, iar doamna se oferea, ca un bun samaritean, să răspundă intereselor publice. Dorea să aibă un interviu în exclusivitate cu același Itzac Zeev. Domnul procuror m-a asigurat că doamna, extrem de cunoscută publicului din România, se poate deplasa la sediul Arestului Central ca să-l intervieveze; rugămintea era s-o primesc cu o ceașcă de cafea sau ceai. În intervenția personală se simțea nota de autoritate – miza pe bunul meu simț sau pe o prostie infinită din partea mea, astfel încât s-o accept pe doamna în defavoarea tuturor colegilor săi care așteptau agitați la rând răspunsul Poliției Capitalei. Din fericire, n-a insistat, așa că i-am recomandat să vorbească cu colegii de la presă, care aveau o listă lungă și sigur o puteau înscrie și pe doamna reporteră lângă colegii de breaslă.

Am discutat cu Itzac Zeev, pe scurt, despre abundența de solicitări. A înțeles că fără acordul său nimeni nu poate obține interviul. Dacă cererile respectau cerințele legale, el decidea cu cine vrea să discute.

– E bine să dau un interviu. N-am ce să ascund. Sunt condamnat și nu-mi puteți interzice să iau legătura cu presa.

S-a așezat pe un scaun aflat lângă biroul meu. Văzuse o oportunitate în atingerea scopurilor lui ascunse. Poate că aștepta de la început momentul ăsta. Simțeam o oarecare răceală în tonul cu care mi se adresa, o distanță care nu existase în zilele anterioare. Trebuia să se asigure că nu mi-am schimbat atitudinea față de el. Se simțea în centrul atenției și voia să jongleze cu ideea independenței sale în această privință, demonstrându-mi că sunt neputincios în a interveni în acordarea interviului. Mă provoca să-i interzic un drept? Era alt exercițiu? În mod sigur, mă testa. Nu exista o relație de prietenie, dar voia și trebuia să știe dacă intențiile mele sunt neschimbate, dacă în cursul nopții

intervenise ceva, dacă mă tem de ce ar putea spune despre Arest, despre colegii mei sau chiar despre mine. Odată acordat dreptul la interviu, nimeni nu mai putea să intervină.

– Puteți da interviul oricând, i-am răspuns zâmbind, dar mă gândesc că nu veți putea răspunde unor întrebări de genul: de ce doar dumneavoastră sunteți arestat și niciun reprezentant al Guvernului României, cu atât mai puțin al Serviciilor Secrete din România, nu vă însoțește în această lungă călătorie în detenție sau de ce ați fost prins abia după ce ați împlinit șaizeci de ani și tot așa.

– Experiența de viață și cea militară m-au învățat să răspund oricui, dar, concret, să nu spun nimic, a spus și a zâmbit la rândul lui. Nu mă sperie niciun interviu, niciun dialog. Regula general valabilă este că atunci când ți se adresează o întrebare dificilă, fără scăpare, să răspunzi cu aceeași întrebare. Interlocutorul va detalia sau va căuta să aducă explicații singur la întrebarea pe care ți-a adresat-o. E un instrument derivat din metodele psihologiei. Mă gândesc că jurnalistul va fi atât de fericit că-i acord interviul, încât va fi amabil să nu îmi adreseze întrebări pe care nu mi le doresc.

– Mă amuză încrederea în sine pe care o etalați, optimismul pe care îl expuneți și anticiparea situațiilor. Puteți acorda interviul.

Ne-am ridicat de pe scaun în același timp, ne-am salutat scurt, milităros, și a ieșit din birou însoțit de polițistul care-l aștepta în hol.

Interviul pentru PRO TV a avut loc într-una dintre sălile în care arestații își primeau vizitatorii. Niciun polițist n-a asistat în încăpere și n-am știut ce au discutat reporterul și intervievatul.

În cursul dialogului, pe care l-am urmărit după aceea la televizor, mi-am dat seama că Itzac Zeev era înzestrat cu o capacitate excepțională de comunicare. Atât de discrete îi erau mesajele, încât trebuia să-i urmărești foarte atent gesturile și totodată momentele în care se desfășurau. Erau alese cu un scop, niciodată la întâmplare.

Am înțeles atunci că ce anticipase s-a împlinit întocmai. N-a dezvăluit nimic despre modalitatea în care sute, poate mii de tone de armament, muniție și explozibili au fost îmbarcate pe vase din portul Constanța, despre complicii săi aflați în posturi-cheie care au beneficiat de comisioane grase, despre modul de operare prin care a reușit să simuleze transporturi de arme. Vedeam doar un bătrânel care trebuia să ispășească o pedeapsă de peste unsprezece ani, *deși nu comisese nicio infracțiune*. Era o simplă parte dintr-un acord comercial, în care statul român fusese fabricantul armamentului, urmărise transportul și încasase sume de bani prin persoana interpusă Itzac Zeev. Statul român „nu-și dăduse seama" că mărfurile erau destinate unor state cărora li se interzisese comerțul cu armament. Mă uitam cu simpatie la el, la modul cum reușise să se arate transparent, poate chiar nevinovat, dar cu siguranță transmisese și multor

persoane interesate că, deși este liber să vorbească și nu mai are nimic de pierdut, tace și nu expune pe nimeni dintre cei care fuseseră implicați în activitățile pentru care era condamnat. Arăta că are onoare în fața lor, că respectă ordinea și că va lua cu el în mormânt informațiile atât de râvnite de mass-media. Culmea era că Parchetul General nici măcar nu părea să fie curios să le afle. De fapt, Zeev transmitea acest mesaj pentru a se asigura că nu va fi atacat, omorât sau expus oricărui pericol care să-l reducă la tăcere – așa am văzut eu scopul lui.

În scurt timp, în aceeași zi sau în ziua următoare, una dintre secretare mi-a făcut legătura telefonică cu o persoană care s-a recomandat a fi consulul Israelului în România. O cunoscusem în urmă cu câțiva ani, când îi solicitasem o verificare în Israel a unui notar public și o vizitasem la biroul din blocul Sitraco, aproape de actualul sediu al Serviciului de Arestare. Încă mă întreb de ce misiunea diplomatică a Israelului avea sediul la etajul al cincilea dintr-un bloc din Piața Unirii, și nu într-o clădire somptuoasă din zonele selecte ale Capitalei.

Doamna a început discuția pe un ton imperativ, cerându-mi să-i spun repede și foarte clar în ce condiții este încarcerat Itzac Zeev, cetățean israelian, ce mănâncă, cu ce se îmbracă, ce nevoi are, dar cel mai important: când și unde va fi transferat din Arest. Am încercat s-o temperez, măcar cât să-mi permită să-i răspund, însă era aproape imposibil de oprit. Răspunsurile mele erau acoperite de alte întrebări care-mi lăsau impresia că sunt strigăte, nicidecum transmise de un diplomat.

Eram în avantaj și nu voiam să-l pierd. Avea nevoie de răspunsurile mele. I-am transmis că nu cred că discut la telefon cu un oficial al unui stat străin – și nu atât din cauza modului în care mi se adresează, cât celui în care și-a ales să obțină informațiile confidențiale. I-am recomandat interlocutoarei mele foarte agitate să se adreseze, potrivit uzanțelor, Ministerului Afacerilor Externe, eventual în mod direct Ministerului Administrației și Internelor, care ulterior se va adresa Inspectoratului General al Poliției Române, care se va adresa Direcției Generale a Poliției Capitalei, care îmi va transmite mesajul, urmând că eu să-i răspund pe același traseu. Am închis telefonul fără să-i mai aștept răspunsul. În mai puțin de o oră, doamna consul s-a prezentat la poarta de acces, însoțită de două persoane, și a cerut o audiență urgentă la șeful serviciului.

Doamna a început discuția pe același ton agitat și gălăgios, din care cu greu am înțeles că dorește să vorbească imediat cu domnul Itzac Zeev. Am sunat să le cer colegilor să-l conducă pe arestat în biroul meu pentru a-i acorda o vizită diplomatică. După ce am închis, a simțit nevoia să-mi spună că atitudinea mea

de la telefon a fost un afront, transmițându-mi subtil că voi suporta consecințe care-mi pot afecta cariera.

Înainte ca domnul Zeev să intre în birou, le-am observat prin deschizătura ușii pe celelalte două vizitatoare, care rămăseseră în hol și încercau să intre în discuții cu el. Erau îngrijorate și-l compătimeau fără să plângă sau să își arate disperarea, dându-mi de înțeles că îi sunt apropiate, foarte apropiate. Condamnatul nu s-a arătat indiferent, dar nici nu m-a lăsat să văd că ar fi fost afectat.

N-a fost surprins s-o vadă pe doamna consul în biroul meu. Din moment ce anticipase venirea președintelui Peres în România înainte de a fi anunțată oficial de mass-media, cu siguranță știa că dumneaei se va prezenta la sediul Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă. A rămas în picioare în mijlocul camerei. Am observat că doamna s-a ridicat milităreşte și s-a apropiat să-i strângă mâna într-un salut plin de respect. A început să vorbească repede și tare în ebraică, astfel încât eu să nu înțeleg, deși intuiam subiectul. Abundența verbală i-a fost curmată de o observație scurtă și tăioasă, ușor nepotrivită momentului:

– Vorbește românește! Nu vreau să creadă domnul Tudor că am secrete – și îl respect pe acest om.

Doamna mi-a aruncat o privire rece și confuză. Nu înțelegea de unde vine atitudinea lui Zeev față de mine și de ce pierde avantajul de a vorbi în limba maternă. Totuși, a încercat să mă pună într-o lumină proastă și a replicat:

– N-a vrut să răspundă la telefon. *El* era lângă mine și voia să afle totul despre tine, dacă ești bine sau dacă ești în pericol, iar polițistul mi-a închis telefonul…, a adăugat așteptând răspunsul lui, însă fără să-l privească în ochi.

– Îi mulțumesc domnului comandant pentru ce a făcut pentru mine, a declarat domnul Zeev. Datorită lui sunt în viață și în mod sigur mă va transfera la penitenciar în cel mai sigur mod pe care îl va considera oportun. Strânge-i mâna și consideră-l un om de onoare!

Tonul imperativ, poruncitor, a blocat-o pe doamnă și m-a uimit până și pe mine. În cele din urmă, s-a apropiat de mine și mi-a strâns mâna, după care toți trei ne-am așezat. Itzac Zeev i-a cerut să-i transmită președintelui că este bine, sănătos și că sigur va ajunge în penitenciar, unde se va bucura de același tratament, poate datorită intervenției mele. Doamna s-a arătat recunoscătoare, s-a mai destins și m-a întrebat, cu mai multă lejeritate, când am să ordon transferul în penitenciar.

– Vreau să vă asigur că domnul Itzac Zeev va fi transferat în condiții de deplină securitate, i-am răspuns. Atât conducerea Poliției Române, cât și cea a Poliției Capitalei mi-au dat responsabilitatea și libertatea de a-l transfera când consider că este posibil și, evident, după ce afacerile judiciare vor fi încheiate.

Totodată, mi s-a adus la cunoștință că momentul transferului este decis doar de mine, fără a mai anunța alte persoane și fără a mai cere permisiunea cuiva, măsură absolut necesară pentru a păstra caracterul confidențial al operațiunii. Vreau să vă uitați pe fereastră și vă veți da seama că ieșirea din curtea imobilului a arestatului va fi difuzată în direct de toți jurnaliștii români și străini prezenți. N-am prea multă flexibilitate în luarea deciziei. Respect mesajul dumneavoastră și vă rog să transmiteți că l-ați văzut și că a fost transferat la Penitenciarul Rahova la scurt timp după ce ați ieșit din sediul Arestului.

Surprinși că alesesem să-l transfer atât de repede, ambii au amuțit câteva secunde. S-au privit întrebător, după care domnul Zeev mi-a aprobat decizia. Doamna consul, în schimb, care adoptase până de curând o poziție conciliantă, la cererea domnului, pesemne se săturase de liniște, căci a izbucnit din nou:

– Nu înțelegeți? Cum să merg la birou și să anunț că a fost trimis la pușcărie înainte ca noi să ne transmitem la rândul nostru intențiile? Mă puneți într-o situație incomodă, vă rog să amânați acest moment. Sunt niște decizii de luat!

Itzac s-a ridicat în picioare, i-a făcut semn cu mâna să se oprească și m-a întrebat cu voce calmă, impusă de autocontrolul de care știam că e capabil:

– Cum veți reuși să mă transferați fără să afle presa națională și străină? Cum veți face asta fără să anunțați în prealabil penitenciarul, nefiind zi de transfer? a adăugat, și trebuie să spun că se informase bine: doar marțea era zi de transfer către Penitenciarul Rahova. Va fi sigură șederea mea acolo?

S-a lăsat tăcerea. Tensiunea în cameră era la cote maxime, în ciuda tonului împăciuitor și calm cu care mi se adresase domnul Zeev. Nu doar ei doi, ci și jurnaliștii din stradă puneau presiune pe Poliție – eu eram inclus la pachet, pentru că șefii așteptau să rezolv situația fără să greșesc. Prin urmare, eram conștient că am o răspundere față de viața acestui om, că directorul penitenciarului trebuia înștiințat și că Israel nu avea să primească de la mine ce aștepta. Nu știu cine ar fi vrut să fie în locul meu.

L-am sunat pe directorul Penitenciarului Rahova și l-am informat despre situația destul de delicată a condamnatului. L-am rugat să accepte în acea zi transferul din Arest în unitatea pe care o conducea, o solicitare benefică ambelor instituții, Inspectoratului General al Poliției Române și Administrației Naționale a Penitenciarelor. Momentul transferului reprezenta elementul-surpriză și ne permitea să păstrăm avantajul, să luăm măsurile cele mai bune și să reducem considerabil riscurile. L-am anunțat că escorta va fi formată din doi polițiști și că va fi făcută cu o Dacia 1310 albastră.

Prezenți la discuția mea telefonică, domnul Zeev și doamna consul păreau contrariați. Transportul părea nesigur și crea falsa impresie că acțiunea nu se va bucura de confidențialitate. Am invitat în încăpere doi polițiști de la Escorte – în vârstă, în pragul pensionării –, fără să anunț vreun șef de birou de intențiile

mele. I-am instruit să-l escorteze pe condamnat cu autoturismul cel mai vechi și mai uzat pe care-l aveam în parcul instituției. Am cerut să nu-l încătușeze, iar când ies cu el pe poartă să nu acorde importanță camerelor de luat vederi. Le-am interzis să folosească semnale acustice pe timpul deplasării, pentru a nu trezi suspiciunile presei.

Itzac Zeev mi-a strâns mâna în semn de recunoștință și i-a spus doamnei consul că este cea mai sigură modalitate pe care o vede în acel moment. Doamna s-a ridicat, mi-a strâns mâna, mi-a mulțumit și m-a rugat un ultim lucru: să-i permit arestatului să le salute pe cele două persoane care așteptau pe hol. În clipa aceea, am înțeles de ce mi se păruse că-i sunt apropiate și dragi.

S-au strâns în brațe, apoi doamna consul a plecat în mare grabă, probabil vrând să transmită informațiile înaintea presei. În doar treizeci de minute, priveam de la fereastra biroului meu Dacia 1310 albastră și paradită care ieșea din curtea imobilului. Un polițist era la volan, îmbrăcat în uniformă, iar condamnatul se afla pe bancheta din spate, împreună cu celălalt polițist, care purta haine de civil, potrivit dispozițiilor mele. Păreau doi bărbați în vârstă care au avut de lucrat în clădirea Arestului și acum sunt conduși de un polițist cu o mașină neinscripționată la o adresă oarecare. Nimic interesant, nimic suspicios. Autoturismul a virat la stânga și a trecut prin mulțimea de jurnaliști, cameramani și liceeni curioși, poate chiar și printre angajați ai DGIPI și SRI. În mod sigur, nimeni nu s-a sesizat că în mașină se află cel mai râvnit subiect al acelor zile. Probabil că se așteptau să-l transfer cu mult fast, cu anunțuri oficiale, însoțit de dube cu polițiști din trupele de Intervenții. Anunțul transferului lui Itzac Zeev a fost făcut de Poliția Capitalei destul de sec, după ce acesta fusese deja încarcerat în Penitenciarul Rahova.

I-am sunat pe șeful Poliției Române și pe șeful Poliției Capitalei pentru a-i anunța că acțiunea a fost executată cu succes. Astfel, am închis subiectul domnului Itzac Zeev.

Îi mulțumesc și acum doamnei consul pentru încrederea pe care mi-a acordat-o după ce a înțeles complexitatea momentului.

IV
Cel mai violent om din Arestul Capitalei

1. Ziua în care ne-am cunoscut

Mărturisesc că, după ce am fost numit în funcție, îmi imaginam că la Arestul Central voi întâlni situații-limită și că mă voi confrunta cu oameni periculoși. Nu puteam, totuși, să anticipez evenimentele care urmau. Unele au fost atât de intense, încât am hotărât să scriu aceste rânduri pentru a nu le uita și pentru a nu pierde profunzimea lor. Am vrut să mă hrănesc cu ele atunci când viața mea va reveni la normal, încadrându-se în monotonia cotidiană lipsită de riscuri și pericole.

Arestatul George Murgoci a reprezentat o piatră de hotar pentru mine. El a fost entitatea pe care am identificat-o dincolo de răul profund. M-a făcut să apreciez mult mai mult simplitatea și normalitatea și să mă uit câteodată în spate atunci când sunt pe stradă. Am fost obligat să-l întâlnesc, a trebuit și am vrut să-l cunosc, iar pentru asta am coborât în subteranele unei minți criminale, unde am simțit pericolul până dincolo de momentul pe care o persoană normală îl poate aprecia a fi maxim. A intrat în viața mea cu mare pompă, însoțit de o echipă de mascați, și a ieșit din viața mea când a fost transferat în Belgia, la solicitarea autorităților judiciare belgiene, escortat de o echipă de luptători, într-un avion militar.

Într-o după-amiază de vară târzie, după ce se terminase programul, eram în birou și încercam să termin mapele de lucru pentru ca apoi să fug acasă. Chiar atunci, m-a sunat un director din IGP – același chestor despre care am mai vorbit și am să mai vorbesc. Ne cunoșteam și, în acea perioadă, obișnuia să-mi spună simplu „Marian", fără a se mai formaliza cu gradele și numele de familie. Mi-a spus că urmează să încarcerez un bărbat deosebit de periculos, care va fi adus la Arestul Poliției Capitalei de o escortă formată din polițiști din subordinea lui directă. M-a sfătuit să iau toate măsurile necesare pentru a-l proteja în spațiul de detenție, întrucât este posibil să fie asasinat. În același timp, mi-a cerut să-i protejez pe oamenii care-l însoțesc, să-mi protejez subordonații care intră în contact cu el și să asigur viața și securitatea tuturor persoanelor din Arest. Bărbatul se numea George Murgoci.

Mi-a mai spus că fusese prins în temeiul unui mandat european de arestare: era principalul suspect de asasinarea unui vânzător de diamante din Bruxelles. O escortă a Poliției Belgiene urma să se prezinte în scurt timp în România ca să-

l preia. Între timp, urma să fie vizitat de singura persoană pe care arestatul o accepta. Nu voia să fie vizitat de nimeni altcineva decât de un bărbat anume, care avea o influență pozitivă asupra lui.

M-a surprins când chestorul a insistat asupra detaliilor despre forța fizică a arestatului și asupra nebuniei de care dăduse dovadă înainte să fie prins. În strânsă legătură cu ultimele afirmații, chestorul mi-a cerut să modific în documentele de încarcerare numele și gradele polițiștilor care-l vor escorta pe arestat la sediul Arestului, pentru că simpla menționare a numelor acestora era un pericol la adresa lor.

Polițiștii din Poliția Judiciară nu pierdeau niciodată ocazia de a se mândri că lucrează în IGP. Mulți se considerau net superiori tuturor celorlalți polițiști și nu pierdeau nicio ocazie să se autointituleze zei ai luptei cu infracționalitatea. În același timp, mulți desconsiderau polițiștii care deserveau aresturile, făcând glume proaste și având păreri mizerabile despre calitatea umană și profesională a colegilor din structurile de arest. Îmi treceau prin fața ochilor imagini ale escortelor în care veneau polițiști din IGP, însoțiți de cele mai multe ori de mascați – cât mai mulți mascați, pentru a exagera importanța evenimentului sau profilului moral și psihologic al arestatului. Intrau de multe ori cu pieptul în față în clădirile aresturilor și nu discutau cu subordonații mei, pentru că nu se coborau la nivelul acestora, adresându-se numai șefului serviciului – mie, la vremea aceea. Cei de la Urmăriri, în schimb, erau prietenoși și amabili și respectau întreaga structură.

Îmi doream ca ei toți să conștientizeze că încarcerau un număr mult mai mic de persoane, în comparație cu ce aduceau la Arest polițiștii de la Combaterea Crimei Organizate sau de la Direcția Națională Anticorupție. Nu aveau motiv să fie așa mândri de rezultatele lor. Totodată, îmi doream să priceapă că acei „dușmani ai societății" și „monștri fără suflet" pe care îi izolau de societate erau încarcerați în camere împreună cu alți cinci, șase sau șapte „monștri", iar paza tuturor era asigurată de un număr foarte redus de polițiști *inferiori* de la Arest. Aș fi vrut să-i văd pe acei superpolițiști de la IGP cum ar fi reacționat când ar fi trebuit să deschidă o cameră de arest singuri, fără niciun alt polițist alături, fără niciun mascat care să le asigure spatele, apoi să preia câte șase sau opt arestați și să-i conducă tot singuri la frigidere, la camerele de vizită, la sala de sport sau la alte activități. Probabil că n-ar fi fost capabili să stăpânească astfel de situații și tare mult mi-ar fi plăcut să înțeleagă munca de poliție în întregul ei. Toate aceste adevăruri mi se învârteau în minte și aș fi vrut să le transmit șefului lor, domnul chestor, care continua să insiste asupra caracterului deosebit de violent și al demenței de care putea da dovadă arestatul.

L-am anunțat pe medicul unității că urmează să cazăm un nou VIP, în timp ce căutam o cameră de detenție în care să își găsească George liniștea și pacea sufletească. Voiam să identific un grup de arestați musculoși, puternici, cunoscuți în lumea interlopă, care impun respect imediat ce-și rostesc poreclele și se prezintă nou-venitului. Genul ăsta de colocatari puteau să-mi aducă liniștea, pentru că aș fi știut că George nu-și face dracii după pofta inimii. Cu asta în minte, mi-am dat seama că toate criteriile pe care mi le doream erau îndeplinite de un arest situat la subsolul unei secții de Poliție unde erau încarcerați, cu preponderență, criminalii și persoanele bănuite că n-au avut discernământ atunci când au comis acte de violență.

L-am sunat pe șeful Arestului, care era și el la serviciu. Ne-am amuzat că eram amândoi la pușcărie, și nu acasă. A încercat să mă binedispună cu câteva glume. Era mereu sigur că un arestat se va comporta cuviincios în arestul lui, pentru că toți ceilalți erau cercetați pentru infracțiuni pentru care puteau primi pedepse mari. Mulți puteau primi chiar pedepsele maxime. Dacă n-ar fi respectat regulamentul de ordine interioară, ar fi trebuit să-i sancționeze, însă nu putea să-i intimideze cu o sancțiune administrativă. În schimb, și polițiștii, și arestații voiau liniște, iar acesta era statu-quoul: nu deranjăm, nu deranjați. Dacă un arestat deranja liniștea în cameră sau în arest, el era corectat urgent de colegii de cameră, fără violență. Simpla menționare a faptului că următorii zeci de ani îi vor petrece împreună în penitenciar calma până și cel mai nervos personaj.

– Șefu', aduceți-l aici și pe Van Damme ăsta! Cât o să stea, ai mei sunt obișnuiți. Îl întâmpină comitetul de primire al Arestului, camera 1. Aici am zece paturi, unul singur este gol. Cât o fi de-al dracu', nouă criminali care n-au nimic de pierdut îl pun repede la locul lui, îl introduc în lumea bună. Am cei mai buni băieți în seara asta de serviciu. Nu vom avea probleme. Primesc eu escorta și-l cazez.

Mulțumit de încrederea lui George, am închis telefonul și am continuat să lucrez liniștit, așteptând apelul colegului meu care să mă anunțe că a închis ușa după el, cum spuneam noi. Eram atât de concentrat asupra documentelor, încât cu greu am auzit telefonul mobil, ascuns sub straturile de hârtii care se răsfățau pe biroul meu. Am răspuns și am auzit imediat vocea speriată și agitată a lui George.

– Șefu', trimiteți repede pe cineva aici…, mascații. Ăsta e drac! Luați-l la sediul central, aici mi-a bătut singur toată camera. Vă rog frumos să trimiteți să-l ia! N-am văzut așa ceva în viața mea – și am mulți ani de pușcărie!

– George, calmează-te! L-ai băgat în camera mare, de zece paturi, sau în cele de patru paturi? Pentru că…

M-a întrerupt aproape țipând:

– Șefu', l-am băgat în camera 1. I-a executat pe toți în câteva minute. Urlă ăștia în cameră să-i scoatem de acolo, deși acum nu-i bate. E liniștit și se uită pe fereastră, stă cu spatele la ei, nu-i e frică de nimeni. Ne-a spus să-i scoatem pe toți de acolo, că vrea să stea singur în camera de zece paturi.

Le-am cerut celor patru polițiști mascați pe care îi aveam în sediu la acel moment să facă transferul și să-l conducă în biroul meu înainte de a-l încarcera. În douăzeci de minute, băieții m-au sunat să mă anunțe că vin cu „coletul la bază". Era liniștit și nu ridica nicio problemă, i-a și asigurat că acolo vrea el să stea, în Arestul Direcției Cercetări Penale.

Se înserase. Am văzut girofarurile dubei apropiindu-se de Porțile Rușinii. Un claxon scurt și i s-a deschis. Nu era nimeni pe stradă, presa nu aflase încă de existența lui George Murgoci, însă iată că mie reușise să-mi capteze toată atenția.

Escorta a intrat în liniște în holul lung de la parter. Am ieșit din biroul aflat în celălalt capăt și i-am urmărit pe cei cinci. Escorta s-a oprit la doi metri de mine și mi-a prezentat arestatul. Era un bărbat de aproximativ patruzeci de ani, de un metru optzeci și cinci, atletic, cu umerii lați, ras în cap. Pumnii erau strânși și încătușați în față, lăsând să se vadă falangele. Erau groase și noduroase, ca rezultat al loviturilor la sacul de box, proeminente și ușor deformate. Bărbatul mă fixa cu ochi sticloși și reci.

Mi-au atras atenția două aspecte: deși fusese transferat pentru că se bătuse cu nouă arestați periculoși, cunoscători ai tainelor bătăilor, nu avea pe corp nicio mărturie care să ateste că a participat la confruntare. Cel de-al doilea aspect era reprezentat de îmbrăcăminte și încălțăminte. Purta o haină lungă, din piele groasă, ușor tocită la coate și la umeri. Era descheiată și lăsa să se vadă o bluză peste care avea o vestă din zale metalice. Pantalonii erau din piele, în genul celor purtați de motocicliști, și îndesați în ghete înalte, cu bot metalic. Toate hainele erau negre și contribuiau, alături de ținuta atletică, la imaginea de personaj din filmele americane de acțiune.

– Salut! Sunt Marian Tudor, șeful Serviciului de Arestare. Vei rămâne în Arestul Central și vei fi încarcerat în camera 7 de la demisol.

O clipă s-a lăsat tăcerea, nimeni n-a spus nimic, după care el a replicat scurt:

– Tudore, o să te omor! Du-mă repede în cameră, vreau să mă odihnesc.

Colegii mei din escortă l-au împins spre ușa de lângă biroul meu, care conducea, printr-un coridor, la spațiul de detenție, desfășurat pe două niveluri: cel superior găzduia femeile, iar cel inferior era „adăpost" pentru bărbați.

Camera pe care i-o pregătisem era de șase persoane. Înainte de sosirea escortei, făcusem o selecție atentă a viitorilor colegi, toți cercetați pentru fapte comise cu violență. Erau cunoscuți pentru apartenență la clanuri, oameni pe

care nu voiai să-i întâlnești în nicio circumstanță, niciodată. Prin grija pe care i-o purtam, îi alesesem colegi de cameră din toate regiunile țării, astfel încât să găsească elemente comune cu cel puțin unul dintre ei. În felul acesta, încercasem să evit momente tensionate atât între el și restul camerei, cât și între el și polițiștii din serviciul de pază sau de Intervenții. În același timp, instruisem polițiștii să fie atenți la modul în care se comportă în cameră. Le recomandasem să-i vorbească și să încerce să-l liniștească, fără a-i face însă concesii, pentru că în mod sigur urma să le ceară diverse lucruri.

Documentele de încarcerare erau sumare, informațiile despre el erau minime. Nu știam nimic despre ocupație sau despre apartenența la grupuri infracționale, cât de violent era, în ce condiții a fost reținut sau istoricul arestărilor – cazierul judiciar urma să-mi fie adus zilele următoare. Am modificat ușor numele polițiștilor de la IGP care erau menționați în procesul-verbal, răspunzând astfel solicitării directorului.

Am ieșit din sediu cu convingerea că, cel puțin în seara aceea, George Murgoci va fi liniștit și nu-mi va crea probleme. Își făcuse talentul, înțelesesem că e voinic și aprig la mânie, ajunsese unde-și dorise, își făcuse cartea de vizită în arest. Toate penitenciarele urmau să știe cine este el, un mic dumnezeu. Ar fi trebuit să fie mulțumit și calm alături de colegii de cameră. Am plecat spre casă, cu gând să ies în weekend cu prietenii. Tocmai vorbeam cu unul dintre ei la telefon scuzându-mă că am întârziat din nou cu răspunsul despre participarea la grătar, când am observat că am un apel în așteptare. Era șeful de schimb din Arestul Central, de care tocmai mă despărțisem. Am închis convorbirea cu prietenul meu și am răspuns imediat.

– Domnule comandant, unde sunteți? Vă rog să interveniți și să faceți ceva cu ăsta care a fost adus ultimu'! E nebun! A distrus toată camera imediat ce am închis ușa în urma lui. Vă rog să veniți repede!

Era un polițist cu experiență, întâlnise mulți de-alde George la viața lui. Cum de nu reușise, împreună cu cei de la Intervenții, să-l liniștească?

Mulți șefi pe care i-am cunoscut i-ar fi cerut subordonatului *să se orienteze*. Era termenul cel mai uzitat de șefii care evitau răspunderea și care nu aveau habar cum să rezolve situațiile pe care trebuiau să le gestioneze. Își comandau cărți de vizită în care menționau cu litere îngroșate funcția și, bineînțeles, titlul de doctor, dar cereau orientare în momentul în care li se cerea sprijinul pentru a soluționa situații critice.

Eram la Unirii, nu trecuseră nici trei minute de când plecasem. M-am întors la birou. Poarta era deschisă și polițistul de la intrare era panicat, mă aștepta.

– Domnu' comandant, sunt de cinșpe ani aici și n-am auzit așa ceva! Să sară la bătaie și să-i execute pe ăia din cameră în câteva secunde? Am auzit țipetele

ălora de aici, de la postul de control. Șefu', trebuie să faceți ceva, arestul ăsta era altfel. Aici veneau VIP-uri, nu băgam toți scandalagiii. Ce-or să zică ăia mari, de la Parchetul General? Aveți grijă, că se supără foarte tare.

Aveau și polițiștii de aici o apăsare – nu le plăcea disconfortul pe care îl aduceau consumatorii de droguri, criminalii, membrii clanurilor. Scuza invocată de majoritatea era să nu se supere procurorii din Parchetul General că introducem în Arestul Central oameni de o calitate atât de slabă. Nu se cădea să stricăm pedigriul „înaintașilor".

Am intrat în holul arestului, la demisol, plin de speranță. Mă gândeam că poate a fost doar o situație tensionată, pe care o pot gestiona în câteva minute, probabil cineva fusese nervos și au ieșit replici tăioase, cum se mai întâmplă. Rușinat, șeful de tură mi-a spus, pe scurt, că i-a fost frică să intervină.

– Eu cred că n-a vrut să-i omoare, deși parcă plecase cu gândul ăsta… A vrut doar să ne facă o demonstrație. Are niște tehnici militare, disciplină de arte marțiale… Nu-i obosit, nu arată panică față de numărul celor din cameră, nu-i impresionat de strigătele de ajutor și de disperare, i-a executat rapid și curat ca un chirurg, cu sânge-rece.

– I-a omorât?

– Nu!

– Ați intrat peste ei? Ați anunțat SPIR-ul[4]? Cum sunt cei din cameră?

Polițiștii din tură erau îngrămădiți lângă camera de arest unde avuseseră loc ostilitățile. Mi-au făcut loc lângă ușă, iar șeful de tură a deschis vizeta cu un gest teatral, prin care mă invita să mă uit înăuntru. Am privit din lateral, fără să mă apropii prea mult. Voiam să mă țin departe de un eventual contact direct cu cei de dincolo de ușă, evitând să pățesc ceva asemănător cu zilele trecute, când unul dintre arestați direcționase spre mine un jet de urină care-mi țintise ochii și gura – și, dacă nu m-aș fi ferit din întâmplare, pentru că tocmai mă strigase un polițist, m-aș fi putut molipsi de hepatita B sau de sifilisul de care suferea condamnatul, după cum aveam să aflu ulterior. Prudent, am privit prin vizeta deschisă și l-am văzut stând în picioare, relaxat, cu fața la fereastră și cu spatele la mine. Știa că-l urmăresc, ne auzise pe hol. Silueta îi era nemișcată; după ce participase la „Olimpiada de la 7 demisol", mă așteptam să respire sacadat, să se sprijine de pervaz sau de un perete, să văd sânge pe el, dar părea neatins. A ridicat mâna și mi-a făcut un semn să-i debarasez camera. Nu-i vedeam colegii, dar l-am auzit pe unul dintre ei cum mă strigă încet de lângă ușă, mai mult văitându-se.

Am deschis ușa și i-am văzut pe ceilalți cinci participanți la „competiția sportivă", pe care-i alesesem pe sprânceană pentru dialoguri calde. Avusesem mari așteptări de la ei, credeam că-l vor liniști cu numele, cu vorbele, cu

posibilitățile lor. Erau îngrămădiți lângă prag, șezând pe podea. Cel mai puternic dintre ei mi-a luat mâna într-a lui și mi-a spus:

– Tăticule, ia-ne de-aici, nu vrem să mai stăm în cameră cu el! Ia-ne, că ne-a omorât cu bătaia!

Nu se vedeau semne pe față, pe mâini, pe corp, dar bărbatul arăta rău. Mai că mi-am spus că George le frânsese spiritul, nu oasele. Parcă trecuse diavolul prin celulă și-l văzuseră cu ochii larg deschiși, îngroziți. Le-am făcut semn să iasă și am rămas în dreptul ușii cât timp au evacuat camera.

– Ce vreau eu? a rostit dintr-odată George, deschizând discuția pe care o anticipasem. Vreau camera asta doar pentru mine. Pachetul meu vreau să-l primesc intact, mănânc doar legume, fructe, anabolizante și miere. Beau doar apă plată îmbuteliată, nu vreau să fie desfăcută când ajunge la mine. Nu vreau să-mi fie percheziționată camera fără ca eu să fiu prezent. Vreau să știu când mă extrădezi și să-mi spui dacă mă pui pe avion sau mă transporți cu duba la Bruxelles. Mai vreau să știu când crezi că va fi ziua de transfer, preferabil să mă anunți cu câteva zile înainte.

Tot timpul cât mi-a pus aceste condiții, nu s-a uitat la mine. Părea să se simtă stăpân pe situație și nu aveam intenția să-i răpesc acest confort.

– Camera asta va fi a ta pentru o perioadă, i-am răspuns în cele din urmă. Drepturile de arestat îți sunt garantate, le poți citi, sunt afișate. Noi doi trebuie să avem un interes comun. Trebuie să fim calmi și să nu acționăm impulsiv. Data viitoare când vrei să discuți cu mine, nu trebuie să bați pe nimeni. Văd că ai un tatuaj pe ceafă, un cod de bare. Ai mare noroc, ceafa groasă și chelia strălucitoare îl evidențiază și-l pun în valoare. Este un simbol? Înseamnă ceva, de mi-l tot arăți, sau doar vrei să mă asigur că ăsta este spatele tău?

Măgulit de atenția pe care i-am acordat-o tatuajului și de modul în care i-am cerut să se întoarcă spre mine, s-a răsucit milităreşte pe călcâie, dar cu o oarecare eleganță, și mi-a spus sec:

– Căcatul ăsta de tatuaj m-a nenorocit. Dă-l în morții lui… Dacă nu-l aveam, gaborii belgieni nu mă identificau. Cred că e singura lor probă. Am trecut cu capul gol pe lângă bijuteria lu' înțepenitul ăla, dar nu au alte probe pe mine. În fine, hai că mi-e somn. Ne vedem mâine când o să vreau să vorbim.

Am ieșit din încăpere fără să ne salutăm. Ușa s-a închis cu zgomot puternic, urmat de hârșâitul zăvorului ruginit, împins de un polițist în locașul său, de țăcănitul unui lacăt, apoi de încă două zăvoare și lacăte. Vizeta a fost trântită și am privit liniștit cum ușa groasă din lemn, protejată de metal, este asigurată și devine garant că deținutul rămâne izolat de noi toți, polițiști și arestați. Liniștea din arestul de obicei animat de glume ale deținuților, de cântecele lor sau de sunetele pieselor de table sau de remi mi-a dat de înțeles că în toate camerele atenția era concentrată asupra a ceea ce vorbisem cu George. Este unul dintre

motivele pentru care polițiștii cu experiență în munca de arest preferă să vorbească în șoaptă cu colegii, eventual să gesticuleze. Nu vor să fie auziți de arestați. Se protejează pe sine, își protejează familia, serviciul și colegii dacă evită să vorbească tare. Nu discută cu încarcerații decizii ale șefilor, subiecte de natură personală sau despre securitatea locului de detenție. Un dialog început cu ei poate conduce, în majoritatea cazurilor, la greșeala fatală de a te destăinui și de a le permite unor necunoscuți să te cunoască mai bine. Să-ți știe slăbiciunile, bucuriile și necazurile – adică să devii slab în fața lor.

I-am dat mână liberă șefului de tură să-i distribuie pe cei cinci învinși în alte camere de detenție, după ce vor fi văzuți de medic. Însă niciunul n-a dorit să fie consultat de doctor. Păteau rușine mare dacă se afla că au pierdut Olimpiada de la camera 7 de la demisol. S-au retras pe mutește rugându-se să nu afle ceilalți arestați că și-au luat-o în dracii ăia mari, căci dacă s-ar fi dus vestea, ar fi pierdut din imaginea de oameni periculoși și violenți la care lucraseră toată viața. Erau legende urbane, se scrisese mult despre ei, iar unii „ținuseră tabloidele", cum obișnuiau să se alinte. Dacă s-ar fi aflat, cum ar mai fi dat ei ochii afară cu lumea care-i cunoștea? Totul trebuia să rămână acolo.

Am ajuns acasă hotărât să mă informez de pe Google despre George Murgoci, din moment ce Poliția nu-mi spusese mare lucru. Aveam în custodie un criminal care se impusese extrem de rapid în lumea mâloasă a arestului. Își făcuse cartea de vizită. Faptele lui urmau să aibă rezonanță dincolo de zidurile clădirii, deși îmi doream să nu se audă despre asta. Arestații din preajma lui, familiile lor și polițiștii urmau să transmită faptele lui de vitejie din gură în gură. Urma să fie evocat ca un superluptător care a distrus în câteva minute două camere pline cu bombardieri; fără să vreau, descriindu-i faptele, îl transform la rândul meu într-un supraom.

Trebuia să mă gândesc bine la modul în care aveau să decurgă activitățile lui în detenție. Nu putea să stea singur în cameră. În aresturile Poliției Capitalei se aflau și alți „lei", deranjați acum de privilegiul pe care îl obținuse George Murgoci, care stătea singur în cameră după ce-și bătuse colocatarii. O revoluție în subteran era ultimul lucru de care aveam nevoie.

A doua zi, polițiștii din tură m-au sunat insistent, informându-mă despre orice mișcare a arestatului în cameră. Chiar și seara și la ore târzii în noapte, mi s-a transmis că dorește și insistă să vorbească cu șefu' Tudor. Cei care mă sunau sperau să vin să vorbesc cu el și să previn eventualele tulburări neurologice de natură să zguduie pereții. Se temeau de eventualele lui ieșiri, căci împroșcase cu decibeli în tot spațiul arestului, și toată lumea aflase că vrea să vorbească cu mine. Nu i-am acceptat însă invitațiile la discuții, ci am hotărât să-l mai las să fiarbă în suc propriu.

Abia ziua următoare am venit la serviciu vrând să-l văd pe George Murgoci. Citisem cele câteva hârtii care compuneau dosarul sărăcăcios de penitenciar, apoi am sunat la postul de Poliție din Voluntari, unde fusese depistat și reținut de o patrulă. Nu înțelegeam cum au reușit doi agenți din serviciul de patrulare să-l identifice, să-l rețină, să-l încătușeze și să-l conducă la sediul Poliției Orașului Voluntari, fără să fie bătuți, schilodiți, omorâți. Evenimentul mă surprindea în mod plăcut: speram că nu va fi violent nici cu polițiștii din arest. La telefon, m-am prezentat și am cerut detalii despre reținerea lui. Polițistul mi-a povestit totul entuziasmat:

– În seara în care a fost depistat, Poliția Voluntari a fost sesizată telefonic să intervină pentru aplanarea unui scandal spontan, provocat de două grupuri de persoane, pe șoseaua principală. Un echipaj a ajuns la fața locului indicat și a constatat că toți participanții erau deja bătuți și întinși pe șosea, nu prea mișcau. Fuseseră bătuți bine de un singur necunoscut, care tocmai se îndepărta. Ce se întâmplase: în timp ce se băteau între ei pe șosea, George Murgoci a trecut pe lângă și a fost deranjat de scandal, așa că i-a bătut pe toți ca să-i liniștească. Echipajul s-a apropiat de el și l-a întrebat: „Băi, Matrix, tu i-ai bătut singur pe toți ăia? Dacă da, te rog să te urci în mașină ca să mergem la post." El s-a oprit, s-a uitat la colegii mei și a urcat singur în autoturismul de serviciu. N-a opus rezistență și a fost condus la sediul Poliției Orășenești. A așteptat liniștit în sediu, în timp ce polițiștii îi verificau identitatea. Așa au aflat că este urmărit în temeiul unui mandat european de arestare preventivă pentru o crimă. I-au anunțat pe cei de la Urmăriri, de la IGP, iar ăștia le-au transmis să nu-i spună că e urmărit până când nu ajung ei acolo, ci să-l țină de vorbă și să nu-l agite. Nu avea arme la el și n-a fost violent la arestare. Față de polițiști a avut un comportament decent, până când au venit cei de la Urmăriri și a aflat că va fi arestat, după care a devenit agitat. Nu știu ce s-a întâmplat mai departe. Să-l stăpâniți sănătos, deși nu prea cred că e!

Asta a fost tot ce am aflat, pe scurt, despre el. I-am mulțumit polițistului și am închis telefonul, mulțumit să am câteva informații în plus.

Am coborât în arest și, după ce am vizitat toate camerele de detenție, am ajuns la încăperea lui. Polițiștii din tură și de la Escorte erau în număr mare și îi vedeam veseli. Erau mai relaxați și mi-au spus că la fel e și George Murgoci, care îmi pregătise o surpriză. Au deschis ușa și am fost uimit. Camera de detenție era extrem de curată. Muncise aproape douăzeci și patru de ore după ce rămăsese singur, fără să se odihnească. Fixase toate paturile lângă pereți pentru a câștiga spațiu, iar acestea, deși nefolosite, arătau ca la inspecția militară. Cearșafurile erau perfect întinse, păturile erau rulate pe toate paturile în aceeași poziție. Așternuturile întinse la linie îmi aminteau de disciplina militară pe care mi-o impusese Academia de Poliție. Podeaua era lustruită, geamurile

străluceau, vasul toaletei și chiuveta reveniseră la culoarea alb imaculat, cu o strălucire de invidiat. George Murgoci era mândru: insistase să-i vizitez camera ca să-mi fac altă impresie despre el.

– Am igienizat camera fără să am detergenții tăi de acasă, a zis prezentându-mi încăperea bucuros. Am curățat vasul de WC și chiuveta cu periuța de dinți. Am frecat la ele în continuu. Nu pot să dorm până când nu este curat, de-asta nu suport să stau cu alte persoane în cameră. Mă înțelegi, trebuie să mă feresc și de sifoanele Parchetului, că doar n-or fi ale tale. Vreau acces la telefon și să suni la Crimă Organizată. Vreau să vorbesc cu ei. Vreau acces la camera de plimbare și o vizită cu mama. OK?

Polițiștii asistau din ușă, asigurându-mă că povestea lui e adevărată; chiar muncise mult.

– Într-o săptămână, cred că vei fi extrădat în Belgia, i-am spus. Interpolul a început formalitățile. Vor veni după tine la aeroport să te preia. Șederea ta scurtă aici nu ne va influența activitățile. De fapt, vei avea tot interesul să-ți dau o caracterizare bună la plecare.

L-am privit în ochi. Nu-l lăudasem, nu mă arătasem foarte interesat de realizările lui.

– Tudore, tu dă-mi drepturile. N-am nevoie de caracterizările tale. Șterge-te cu ele la cur! Cu mine n-o să mai ai probleme dacă mă respecți și îmi dai drepturile.

Avea o voce domoală, ușor răgușită. Părea calm sau voia să mă asigure că este calm.

2. Tatonări

Din acea zi, George Murgoci a ieșit la curtea de plimbare, la frigider pentru a-și lua alimentele și la telefon, unde vorbea cu mama lui. Era însoțit de trei polițiști, dintre care doi de la Intervenții Rapide – în traducere liberă, mascați, pe care îi aveam în subordine directă. Pentru a nu-i crea o stare de neliniște și pentru a-i oferi încredere, le-am cerut agenților care îl însoțeau să nu fie echipați în costumul de Intervenții, ci să poarte uniformă. Nu voiam să-i arăt că dau importanță existenței lui în arest sau că e tratat preferențial.

Se antrena constant, ore întregi, în camera de detenție sau în camera de plimbare. Făcea flotări în serii repetate și lungi și sute de genuflexiuni. Mă bucuram că-și consumă energia. În timpul exercițiilor, purta echipament sportiv, apoi se îmbrăca în aceleași haine cu care fusese depistat… Matrix. Nu avea alte haine la el, și nici Poliția Română nu avea posibilitatea să-i ofere îmbrăcăminte și articole de igienă personală. Păstra curățenia cu sfințenie și nu interacționa cu nimeni. Se bucura de libertatea pe care o avea în cameră, pe care

și-o câștigase, și credeam că va încerca să păstreze tot ce dobândise. Cât timp era cuminte și-și aștepta plecarea în Belgia, pentru mine era perfect.

Însă după doar două zile, polițiștii de la Pază au urcat la mine după ce au ieșit din schimb și mi-au cerut să vorbim despre el. Flerul le spunea că pregătește ceva în secret. Imaginea descrisă de colegii mei era aceea a unui om foarte hotărât, sigur pe capacitățile sale, care-și urmărește un scop, iar acesta încă nu ne era cunoscut.

Mi-au atras atenția două acțiuni ale lui descrise de colegii mei. Se antrena în mod agresiv în curtea de plimbare: timp de o oră lovea puternic cu pumnii și cu picioarele peretele în același punct, iar când ieșea la telefon, trăgea de timp și-și prelungea în mod ostentativ convorbirile. Aștepta să vadă dacă polițiștii intervin pentru a-i scurta timpul de discuție. Începuse să se răstească la ei și chiar punea mâna pe cămașa celui care intervenea, în dreptul bicepșilor, în timp ce continua să vorbească la telefon. Verifica prin palpare dacă polițistul este încordat atunci când îi cere să respecte drepturile celorlalți la convorbiri telefonice; dacă mușchii erau tensionați, înțelegea că agentul se teme de el.

Din raportările colegilor, mi-era clar că începuse să ne testeze. După ce se antrena asiduu, crea situații tensionate și urmărea reacția polițiștilor, dacă se tem de el, dacă au curaj să intervină împotriva lui sau dacă au „tupeul" să-i oprească convorbirile telefonice. Prelungirea timpului convorbirilor sale telefonice scurta timpul pentru alți arestați, deci probabil aștepta să apară un scandal ca să profite de valurile de nemulțumiri.

Mi-am dat seama că urmărește să scape din arest sau să evadeze în timpul escortei. Am coborât la demisol și am vrut să vorbesc cu el, însă am nimerit, se pare, un moment neinspirat: tocmai ieșea la plimbare. Era în trening și aștepta ca polițiștii să-i închidă ușa camerei.

M-a văzut și a deschis ușa larg:

– Vezi podeaua? Ce-ți spune ție podeaua asta?

Mozaicul strălucea, pe suprafața lui încă era o peliculă fină de apă. Spălase dușumeaua, dar în cameră încă nu se schimbase aerul acela închis și dulceag.

– E o cameră curată. Nu mă surprinde că ai continuat să-ți păstrezi curățenia.

– Nu, aici greșești, comandante! E singura cale prin care mă asigur că, atât timp cât sunt la antrenament, voi nu intrați în cameră să-mi căutați prin lucruri. Apa se evaporă, dar podeaua umedă păstrează urmele de pași și îi văd în lumină dacă mă cobor la nivelul ei. Dacă intră cineva în cameră în lipsa mea, îmi dau seama și vă omor pe toți!

M-a fixat cu privirea timp de câteva secunde, ca să se asigure că i-am înțeles mesajul, apoi s-a îndreptat spre camera de plimbare, urmat imediat de cei trei polițiști. Privindu-i, am observat că vorbea doar cu Alin, unul dintre polițiștii

de la Intervenții, care purta uniforma de reprezentare, și nu cea neagră, cu cagulă. Și nu doar că-i spunea ceva, ci gesticulau amândoi și părea că au o conversație în toată regula – iată aici un posibil punct vulnerabil: vorbea cu un polițist căruia îi acorda respect.

Alertat, am ordonat ca următoarea ieșire la camera de plimbare să fie împreună cu arestați și doar în locuri acoperite de camerele video, apoi am interzis să i se permită convorbiri telefonice îndelungate, în detrimentul altora.

În acea seară, pe când eram acasă, ofițerul de serviciu s-a scuzat că mă sună și m-a invitat la sediu. „Personajul negativ" aflase că va avea un regim comun tuturor persoanelor încarcerate și înnebunise. Din interiorul camerei, lovea puternic cu pumnii și cu picioarele ușa și-mi invoca numele prin asociere cu diverse secvențe de filme porno în care îmi vandaliza toate orificiile. Descria secvențe de sex cu violență, în care mă sodomiza. Am ajuns la arest în mai puțin de cincisprezece minute. Bubuiturile și urletele se auzeau din stradă. Polițiștii din tură, împreună cu cei de la Intervenții, erau nervoși și agitați. Se grupaseră în dreptul camerei 7 de la demisol, așteptându-se ca ușa să fie doborâtă sub loviturile constante.

Încercam să-mi păstrez calmul, dar mi l-am pierdut imediat ce am observat că zăvorul de la mijlocul ușii, deși fusese prins cu lacăt, s-a desprins în urma loviturilor puternice. Era numai o problemă de timp până când urma să-l înfruntăm pe arestat după ce ușa ceda. Nu aveam pregătirea lui sportivă și ne lipseau tonusul muscular, forța, nebunia, furia și disperarea pe care începuse să le arate. Singurul lucru care mă bucura era mica speranță că disperarea avea să-l facă să greșească cumva și să-l oprească din planul pe care-l urmărea minuțios.

– George, nu suntem puțini polițiști în arestul ăsta, i-am spus. Nu suntem doar cei pe care-i știi, suntem trei sute cincizeci la arest și șase mii în Capitală. Cât ești tu de spartan, te va lovi realitatea și o să ți-o iei. Oprește-te! Acomodează-te cu ideea că ești în custodia mea. Eu răspund de tine. Îți primești drepturile prin semnătura mea: pachetul, vizitele, telefoanele ți le dau eu, în ritmul în care le primesc toți cei patru sute cincizeci de arestați. Nu ești cu nimic mai presus decât ei! În seara asta, vei fi sancționat pentru distrugerea ușii, apoi vor urma alte sancțiuni. Îți dau de să mă pomenești!

Nu știu ce fusese în capul meu să-i spun asta. La ce mă puteam aștepta din partea lui?

– Când ies, te pun capră și ți-o dau eu de să mă pomenești! mi-a strigat înapoi. Stai acolo lângă ușă că vin, acum vin după tine!

Am ieșit din holul copleșit de urlete și de bubuiturile loviturilor în ușa care începuse să se miște din toc. L-am sunat de pe mobil pe directorul adjunct al Poliției Judiciare, un șef în care credeam și care se bucura de încrederea tuturor polițiștilor din București. A înțeles repede situația și m-a asigurat că-mi trimite

două echipe de mascați care vor rămâne la dispoziția mea tot timpul pe care îl voi considera necesar pentru a restabili ordinea.

În mai puțin de o jumătate de oră, cele două echipe de mascați intrau în holul Arestului, dotate cu scuturi, sprayuri, bastoane, berbec. În mod straniu, nu purtau cagulele.

– Să trăiți! Câți sunt în cameră? m-a întrebat șeful de la Intervenții, în timp ce George lovea în continuare ușa cu piciorul.

– Unul singur. Un criminal.

Mascații au început să râdă. Erau relaxați, nu auziseră de el. Văzuseră multe la viața lor, erau bine antrenați și numărul mare în care veniseră le întărea încrederea în succesul misiunii.

– Intrăm fără cagulă. Calule, poți să și vorbești cu el, te înțelege fără intervenție!

Porecla „Calu" era des întâlnită atât între polițiști, cât și între interlopi. De data asta, Calu era un polițist masiv, sportiv, cunoscut după numele ăsta în mai toate mediile infracționale din București. Participase la multe descinderi și dărâmase multe uși, iar colegilor le plăcea să-l strige după porecla care-i devenise brand.

– Intru desculț la ăsta. Mi-e că altfel ne întindem la povești cu el.

Calu a râs, vorbind cu o lejeritate care le-a oferit încredere și bucurie subordonaților mei. Toți așteptau intervenția mascaților și corecția pe care urma s-o primească arestatul dacă se manifesta în continuare violent. Am vrut să mă fac bine înțeles și le-am subliniat totuși pericolul pe care-l reprezenta omul nostru și mai ales riscul la care se expuneau dacă le lipsea concentrarea:

– Directorul adjunct a spus că vă vrea în intervenția asta cu echipament complet. Intrați conform procedurilor voastre, e pasăre rară, n-ați mai întâlnit unul ca el.

Mascații sunt polițiști disciplinați, antrenați să intervină în situații dificile, dependenți unii de ceilalți. Grupa de intervenție devine o singură ființă, puternică, în alertă, cu tonus puternic și sănătos. S-au conformat rapid. Cele două echipe s-au reconfigurat și au început să converseze prin semne, stabilindu-și modul de intervenție în cameră fără să-i ofere arestatului posibilitatea să audă care le vor fi următoarele mișcări. Am primit sarcina să-l somez pentru ultima oară înainte ca ei să intre la el. Înainte să fac anunțul, George Murgoci s-a oprit brusc din urlete și din bubuieli și a strigat:

– Tudore, sunt mulți mascați? În noaptea asta avem bairam. Îmi pun șosetele pe față ca să purtăm toți cagule și sting lumina. Se poartă negru în seara asta. Mutăm Rovinele la 7 la demisol, să vezi măcel! Tu așteaptă-mă, că după tine vin! apoi a continuat să lovească ușa și să-și laude performanțele sexuale.

Intervenția a durat mai puțin de un minut. Nici acum nu știu să descriu ce-am văzut din tot ce s-a întâmplat. Mascații au acționat conform antrenamentelor și procedurilor, iar George, culmea, n-a luptat potrivit așteptărilor. De multe ori m-am întrebat dacă ne-a provocat doar ca să vadă cum acționăm și dacă chiar aș cere intervenția mascaților. În scurt timp, era imobilizat, scos din camera de detenție cu fața în jos, ținut de mâini și de picioare pentru a nu se putea opune.

A fost încătușat, înconjurat de zece polițiști de la Intervenții și depus lângă peretele din holul arestului, lângă camera de deținere. Rezemat astfel, a zâmbit la mine și mi-a cerut o țigară. De data asta gâfâia; opusese rezistență și obosise.

Un coleg i-a întins o țigară aprinsă și l-a lăsat s-o fumeze. A tras adânc. După primul fum mi-a mai cerut una, pe care i-a aprins-o același polițist. Fuma două țigări în același timp.

– Am înțeles. De azi nu mai ai nicio problemă cu mine. Cere extrădarea mea urgent. Nu vreau să mai stau mult aici. Vreau să plec la Bruxelles.

Incredibil cum găsea putere să mai vorbească după ce ieșise de la masajul oferit gratis de cei zece luptători.

– Rămâi în cameră în noaptea asta, i-am zis. Mă mai gândesc dacă mâine vei fi mutat în altă încăpere. Începând de acum și până când vei fi predat belgienilor, vei fi escortat de mascații IGP și de cei trei polițiști de aici. O să respecți regulamentul intern și-o să faci sex în gând, fără să ne explici cu voce tare, că-i întărâți și pe ceilalți care stau cuminți în cameră și ne ascultă. Greșești dacă te gândești că ești un scop pentru mine. Eu o să plec acasă, ies în oraș cu prietenii. Bem bere, mă întorc acasă și mâine vin iar la serviciu. Viața mea merge înainte, tu nu apari nici în cele mai mici gânduri ale mele. Întoarce-te în scorbura ta și obișnuiește-te cu ideea că ai devenit un număr de identificare, i-am subliniat. Probabil că nu vei ieși din penitenciar până la sfârșitul vieții. Tot ce se va schimba în ritmul vieții tale vor fi numerele care-ți vor fi atribuite în timp. Depinde doar de tine cât de des se va întâmpla asta. Noapte bună!

A fost introdus înapoi în cameră încătușat, iar polițiștii au așteptat în hol. Trebuia să fie văzut de un medic, însă cum acesta era atunci în alt arest unde fusese solicitat, avea să mai dureze. Ușa camerei a fost lăsată întredeschisă, pentru a putea fi supravegheat până la sosirea doctorului.

Plecasem din sediu doar de câteva minute, când am fost sunat de ofițerul de serviciu. Mă ruga să mă întorc și mă asigura că voi fi surprins total de ce aveam să văd. La demisol, mi-am dat seama că profitase imediat de imaginea de victimă a intervenției pe care și-o crease. Reușise să-și scoată cătușele de pe o mână în liniște, printr-o tehnică pe care n-am înțeles-o, însă fusese zărit de unul dintre polițiștii de la Arest, care le ceruse celor de la Intervenții să-l

imobilizeze din nou până la venirea mea. Când am ajuns, era din nou încătușat, cu mâinile la spate, întins pe podea cu fața în jos.

A râs de noua lui năzdrăvănie și a mai cerut o țigară.

– Nu-ți mai dau nicio țigară, i-am zis cu glas liniștit. De acum înainte vei fi escortat doar încătușat, inclusiv la camera de plimbare. Sport cred că vei mai face doar la duș. Cât despre anabolizante și vitamine, pot să te asigur că aici nu le vei mai primi. Îmi dau seama că, acceptând să ți le dăm, tu-ți măreai capacitatea la efort, practic, Popeye primea spanac. Poți mânca roșii și fructe până când ți-or crește frunze în cap. Revin asupra deciziei mele după ce văd că te-ai înverzit de la atâta clorofilă.

A fost introdus înapoi în cameră fără cătușe. Ușa a fost asigurată din nou cu zăvoarele reparate, iar în dreptul ei au rămas doi polițiști de la Intervenții, mascați, ceilalți din echipă urmând să-i schimbe la intervalele stabilite.

Ziua următoare, am discutat la telefon cu directorul adjunct al Direcției Poliției Judiciare și cu directorul Direcției de Combatere a Crimei Organizate. Le-am subliniat că „arestatul-minune“ nu mai poate beneficia de statutul său fără să știu în ce constă importanța lui. Am aflat că profilul lui era următorul: mama încă trăia, fratele tocmai murise. Luptase în Legiunea Străină și avea abilități sportive și militare deosebite. Se știa că vorbește mai multe limbi străine și că are conexiuni în Europa și America Latină.

Dorința mea de a-l ține sub observație crescuse la cote maxime. Am dispus să fie permanent sub escortă, atât în Arest, cât și în exterior, dacă va fi citat de organele judiciare. Am cerut să i se verifice cu atenție pachetele primite de la aparținători, să fie percheziționați vizitatorii fără excepție, să fie percheziționată mașina cu care va fi deplasat, iar în prezența lui să fie întotdeauna cel puțin unul dintre cei doi polițiști de la Intervenții cu care îi plăcea să discute.

Ce este sigur e că amândoi ne-am schimbat strategia. El nu mai făcea sport atât de intens, ci își conserva energia, nu se arăta violent verbal sau fizic, deși nu știam dacă este un comportament definitiv, și nici nu mă mai înjura. Totuși, nu aveam încredere că devenise un om decent, iar toate modificările comportamentului său doar mi-au ascuțit atenția. Nu era o confruntare egală; în lupta cu el, eu reprezentam întregul colectiv al Arestului Central cu care intra în contact. Trebuia ca toți să reacționăm uniform, ceea ce nu era posibil – eram prea mulți.

George părea să evolueze, fiind mai bine cu fiecare zi. Era comunicativ cu polițiștii. Discuta la geam cu arestații din camerele învecinate. Urmărea emisiunile TV din cameră, fără să-și deranjeze vecinii. L-am văzut, la un moment dat, stând în cap, sprijinit de perete, în timp ce avea o vizită. Mi se dezvăluia o minune: un carnivor feroce păștea iarbă. Eram însă sigur că partea

animalică rămăsese în apropiere, cu simțurile în alertă, ne supraveghea și aștepta cuminte să greșim.

Coboram foarte des în arest și făceam vizite inopinate. Mă asiguram că personalul respectă strict programul și că prezența permanentă a mascaților își atinge scopul de a intimida persoanele violente și de a aduce starea de siguranță atât de importantă. Polițiștii mi-au spus că nu mai exersează nici măcar flotările, ci stă liniștit, glumește și chiar are un prieten. Un tânăr foarte cunoscut în București: același Nițescu alunecos, guraliv și mereu vesel. Un polițist mi-a povestit că într-o zi, când a ieșit din cameră ca să meargă împreună cu colegii la curtea de plimbare, tânărul s-a oprit în dreptul ușii lui George și a profitat de faptul că vizeta era deschisă. A băgat capul în interior și a început să vorbească cu el. Pentru câteva secunde, polițistul și-a imaginat cum corpul va pica pe podea ca secerat și capul va cădea în cameră. L-a tras pe Nițescu repede înapoi, împreună cu alt polițist, doar ca să constate că nu fusese nevoie să-l salveze. „Periculosul" nici nu se ridicase din pat, ci răspunsese la glumele noului său prieten. În curând, Nițescu îi împrumuta țigări, părea că se înțeleg foarte bine, râdeau și-și promiteau că o să se vadă „afară" să pună lumea la cale.

Mie însă toate acestea îmi amplificaseră atenția. Ușa nu era suficient de bine păzită, iar George își făcuse un prieten. Am mers la camera lui, am deschis-o și am rămas în hol, sub supravegherea mascaților și a câtorva polițiști de la Pază.

– Ce faceți, domnu' comandant? m-a întâmpinat el netulburat. Mai sunteți supărat pe mine? Eu am înțeles care e treaba, sunt liniștit, nu deranjez și aștept să plec în Belgia. Colaborez cu omul vostru, deci…

– George, îmi pare rău că n-am avut timp să vin să mai stăm de vorbă. Cred că ai înțeles că nu ești o țintă personală. Mă bucur că ești liniștit.

Asigurându-mă că e calm, am dat să plec, dar el a profitat de ocazie ca să mă întrebe:

– Știți cumva cu ce mă transportă și cine mă păzește până în Belgia? Nu merită să trimiteți trupe la aeroport, războiul meu va fi în Belgia, în România sunt doar musafir.

Vocea și modul în care îmi adresase întrebarea îl trădau: prădătorul din el se apropia încet de mine și încerca din răsputeri să găsească veriga slabă din sistemul care avea să-l predea autorităților belgiene.

– Ați stabilit când vin belgienii? a insistat el văzând că nu-i răspund. Veniți și dumneavoastră? Mi-ar face mare plăcere. Am înțeles că putem discuta multe împreună, sunteți om umblat.

– Încă nu știu nimic despre excursia ta. Când aflu, te anunț, probabil că voi discuta cu cei de la Interpol.

M-a salutat bărbătește, mi-a întins mâna și i-am strâns-o. Păruse o discuție simplă, fără tensiune, dar substratul avea puternice încărcături emoționale din

ambele părți.

Am urcat în biroul meu. Știam că escortarea lui se va face potrivit legislației în vigoare și uzanțelor Interpol. Poliția Română urma să asigure transportul sub pază al arestatului la Aeroportul Otopeni, de unde avea să fie preluat sub escortă de polițiștii belgieni, dintre care o parte erau din Interpol. Polițiștii români nu seamănă cu actorii din filmele americane. James Bond nu există. Sunt funcționari publici cu statut special, o parte dintre ei nu au practicat niciun sport, unii nici nu conștientizează ce presupune escortarea.

Autoritățile aeriene, la rândul lor, au un set de reguli. La urcarea în avion, persoanei escortate trebuie să i se scoată cătușele. Comandantul navei refuză chiar să fie urcat arestatul în avion dacă polițiștii nu îi scot cătușele. Nu i se oferă băuturi fierbinți, nu primește decât lingură pentru masă, se deplasează la toaletă sub pază, este așezat întotdeauna la fereastră și, preferabil, pe ultimele rânduri ale avionului.

Fără îndoială, George se aștepta să fie escortat cu avionul, dar voia să știe sau să se asigure că nu recurg la alte strategii, cum ar fi o călătorie de câteva zile cu duba, și că vor fi români cei care-l vor conduce. Cred că acesta era și motivul pentru care-și alesese modul pașnic de conviețuire în arest, ca să nu mai pară un pericol.

Cel mai important aspect pentru mine era însă altul: încetase să mai facă sport. Luase decizia asta după ce i-am interzis să mai consume anabolizante și energizante, lucru din care înțelegeam că-și conservă energia. Aștepta momentul oportun să acționeze cu bateriile pline.

M-am întâlnit cu șeful Biroului Național Interpol și i-am povestit tot ce trăisem. I-am spus despre toate evenimentele trăite alături de Matrix și i-am subliniat temerea mea că intenționează să evadeze de sub escortă, și nu din spațiul carceral. Trebuia să știe că arestatul se interesează cu ce-l transportăm, cine-l însoțește, și a înțeles destul de repede că neîncătușat și escortat de numai doi polițiști în avion, omul nostru era ca și liber. Întorcând problema pe toate părțile, ne-am întrebat cu teamă ce s-ar fi putut întâmpla cu pasagerii avionului și cu membrii echipajului într-o situație de criză.

În prezența mea, șeful Interpolului l-a sunat pe ofițerul de Afaceri Interne belgian detașat în România și a cerut escortare specială. Nu m-a mirat că ofițerul era deja informat despre George Murgoci. Urma să-l ridice de la aeroport în cel mult o săptămână. I-am explicat și lui că, într-un avion obișnuit, fără cătușe la mâini, arestatul n-ar fi putut fi oprit de nimeni și i-am sugerat să-l preia cu un avion mic, într-o cursă specială, dacă era posibil. A înțeles. M-am întors în biroul meu cu bucuria că-i salvasem pe cei doi polițiști belgieni care ar fi compus escorta în avionul comercial și pe zecile de turiști care sigur nu și-ar fi dorit să-l întâlnească pe George neîncătușat.

Credeam că sunt cu un pas înaintea lui, convins că escorta bine pregătită îl va descuraja și că Poliția Belgiană nu va întâmpina greutăți. Nici nu-mi puteam imagina ce avea să se întâmple chiar a doua zi.

3. Vizita

În acea dimineață, șeful unei direcții din IGP m-a rugat să-i permit doamnei L. să-și vadă fiul și să-i aducă un pachet. Firește, arestatul avea deja dreptul să primească vizita mamei lui. M-am gândit că apelase la șefi ca să-i aprob vizita pentru că se temea că n-aveam să-i ofer acest drept, deși nu aveam intenția asta.

În acea după-amiază, înainte ca doamna să ajungă la sediul nostru, George Murgoci primea vizita unui bărbat. Îl aștepta liniștit, părea calm și plictisit, exact cum îți dorești să fie o persoană aflată în custodie – lipsită de poftă de viață, pentru ca tu, gardianul, să nu ai probleme, iar serviciul tău să bălțească în monotonia de zi cu zi. Arestatul a trecut prin fața mea escortat de cei doi polițiști pe care îi agrea, Alin și Mihai, cu care mai purta conversații scurte. Nimic nu prevestea vreun pericol.

Polițiștii au rămas în hol, ca de obicei, iar vizita s-a ținut în camera dedicată, cu ușa deschisă, astfel încât cei doi supraveghetori să vadă cu discreție orice mișcare. Nu auzeau conversațiile, dar puteau să urmărească mișcările. Era cooperant, dar părea, totodată, în așteptare.

Vizita a luat sfârșit în jur de șase seara – deși programul normal de lucru se încheia la patru, arestatul descoperise că are multe de zis tocmai la final. La foarte scurt timp după terminarea vizitei, am fost anunțat de polițistul de la poartă că doamna L. solicită o vizită la fiul ei. Am primit cererea, am semnat-o, i-am înmânat-o polițistului de la Drepturi și i-am cerut să se respecte toate procedurile, fără excepții. Ora era destul de înaintată, însă mă gândeam că vizita mamei îl va liniști pe arestat, îi va da acel confort pe care orice om l-ar avea în asemenea situație. Apelul șefului din IGP reprezenta „un îndemn" la compasiune.

Ușa biroului meu era deschisă, astfel că am auzit pașii timizi ai doamnei atingând pardoseala. George rămăsese în aceeași cameră unde discutase cu ofițerul. Mama și unul dintre cei doi polițiști care-l păzeau și-au șoptit ceva pe scurt și, după o pauză, ușa încăperii de vizită a fost închisă.

Alin a intrat în biroul meu cu expresia unui om care tocmai a trăit o experiență unică. Ținea în mână o pungă din plastic, de culoare închisă. Punga pe care mama i-o adusese fiului, care trebuia să conțină, potrivit cererii, portocale și apă plată.

– Șefu', stați bine pe scaun? m-a întrebat Alin. În punga pe care a adus-o doamna L. am găsit un pistol.

Ne-am uitat unul la altul uimiți. Nu știam cum să reacționez. Cât de simplu trecuse punga de polițistul de la poartă! Nu aveam niciun detector de metale, nu exista nicio preocupare din partea colegului care mai că ne semnase condamnarea la moarte când îi făcuse semn doamnei să treacă, probabil că fusese ocupat să se uite la televizor.

I-am cerut lui Alin să verse conținutul pungii pe birou. Portocalele s-au rostogolit cu zgomot pe masă și de acolo pe podea. Din pungă au mai căzut un cuțit de vânătoare Smith & Wesson robust, un material sintetic de mici dimensiuni pentru ascuțirea lui, o pereche de ochelari de soare și o pereche de chei. Alin a așezat prudent lângă cuțit și pistolul fabricat de aceeași firmă, pe care-l păstrase asupra lui, sub combinezon.

Ne-am uitat tăcuți la micul arsenal. Ce-ar fi putut face asasinul nostru dacă intra în posesia armelor? Cât de ușor i-ar fi fost să ne omoare și să iasă din clădire? Își chemase mama la o oră târzie, când reacțiile noastre erau încetinite de uzura activităților de peste zi, când în arest se instalează liniștea și plictiseala, când starea de alertă se reduce. Majoritatea polițiștilor terminaseră orele de program și cei de serviciu erau mai puțini. Vizita mamei lui, o femeie în vârstă de peste șaptezeci de ani, cu părul alb, micuță și nevinovată, nu trezea suspiciuni. Alesese până și unde să aibă loc vizita, mereu aceeași cameră în care-l primea și pe ofițer, situată la numai zece metri de ieșirea din clădire.

Mă bucuram că am avut încredere în Alin. Mizam pe simțurile lui și pe reacțiile imediate, și bine am făcut. Îi mulțumesc și acum pentru că a fost atent și nu s-a lăsat păcălit de strategia arestatului, la fel și pentru că n-a avut încredere în controlul bagajelor făcut doar de colegul de la poartă. Alin a invitat-o în birou pe bătrâna care nu-și ascundea lacrimile, plângând încet.

– Vă rog să mă înțelegeți! mi-a zis ea. M-a sunat și mi-a spus să-i aduc pachetul. Îl avea mereu pregătit. N-am știut ce conține. A sunat aseară de aici, din arest, și mi-a spus că, dacă nu-i aduc pachetul „pe care-l știu eu", după ce evadează, vine acasă și mă omoară în chinuri. Nu știți ce poate face…

– Doamnă, i-ați adus arme ca să ne omoare, să evadeze. Ne puneți în pericol doar ca să vă fie dumneavoastră bine? i-am zis. Sunt colegi care au copii. Mureau dacă fiul dumneavoastră primea cuțitul și pistolul!

– Știu ce este în stare să facă, nu îl cunoașteți. Amenința și bătea pe toată lumea, pe mine m-a bătut de multe ori. Am chemat poliția de tot atâtea ori și nu se întâmpla nimic. Ce puteam să fac acum? A mai evadat de câteva ori și a venit acasă… Vă rog să mă înțelegeți! a continuat ea.

Plângea și vorbea încet, conștientă că fiul său nu trebuia să știe că ea e aici. Parcă voia să ne apere de furia lui atunci când avea să constate că armele lui sunt la mine. În același timp, știam că minte. Puteam să accept că obiectele erau puse în pungă de mult timp, dar portocalele fuseseră cumpărate recent, iar

bătrâna avusese grijă să le amestece frumos, astfel încât să nu se vadă conturul armelor.

– Vă rog să plecați în liniște, i-am ordonat. Nu vreau să faceți spectacol, nu vreau să afle că vă interzic vizita. Nu trebuie să știe că armele sunt la mine. Veți fi citată de polițiștii de la Serviciul Arme în cel mult o lună.

Am întocmit un act de sesizare din oficiu, am reținut toate obiectele aduse și am transmis un telex de informare către conducerea Poliției Capitalei. George a fost anunțat că mama n-a ajuns la sediu și nu i s-a mai permis accesul la telefon în următoarele zile. A rămas atât de calm, încât nu știu dacă a înțeles că am interceptat pachetul și că nu avea să primească nimic din ce pregătise cu minuțiozitate.

A doua zi, am fost sunat de directorul Direcției de Combatere a Criminalității Organizate. M-a invitat la biroul lui, unde aveam să mă întâlnesc cu polițiștii care urmau să-l escorteze pe arestat în Belgia. Înainte de a pleca spre DCCO, am informat MAI că am fost amenințat cu moartea de George Murgoci și că, totodată, afirmase de mai multe ori că intenționează să evadeze din penitenciarul belgian în care urma să fie depus. Am solicitat să fiu anunțat când e pus în libertate de autoritățile belgiene sau, dacă evadează, ceream și protecție. Nu aveam mari așteptări, dar speram. Încă mai sper că există un asemenea consemn.

Am ajuns la sediul IGP–DCCO la ora patru după-amiaza, când stabiliserăm întâlnirea. În biroul directorului se aflau șase bărbați înalți, sportivi, zâmbitori, tunși scurt. Alcătuiau o echipă, dialogurile lor erau bine construite și se arătau foarte interesați de arestat. Echipa de luptători belgieni era însoțită de ofițerul belgian delegat. Doar șeful echipei făcea excepție de la starea de spirit a colegilor, arătându-se rezervat și îngândurat. Ne-a servit cu bomboane de ciocolată și a scos o hârtie pe care a notat răspunsurile mele la întrebările lui:

– Arestatul e violent? A făcut parte din grupări infracționale înainte de a fi arestat? S-a asociat cu vreun grup de arestați în arest? Ce religie are? Îi trăiesc părinții? Se masturbează în cameră? E practicant de arte marțiale? E vorbitor de limbă franceză? E bolnav? Urmează vreun tratament medical? Care este atitudinea lui față de dumneavoastră? Respectă autoritatea spațiului de încarcerare? Primește vizite? E căsătorit? Are copii?

Întrebările se succedau rapid, ca un test. Belgienii își făceau bine treaba, luau totul în serios, îi interesau chiar și cele mai neînsemnate amănunte sau reacții. Spre deosebire de ei, eu nu avusesem norocul ăsta – nimeni nu mă informase câtuși de puțin despre el. Zâmbeam amar la gândul că în prima zi fusesem sunat de unul dintre șefii Poliției Române doar pentru a ascunde identitatea polițiștilor din subordinea lui directă. Nu-mi furnizase nicio

informație care să mă ajute să mă protejez pe mine sau pe polițiștii și persoanele din arest. Poliția Română nu obișnuia să transmită astfel de informații către aresturi. Exista doar un formular banal în care polițiștii erau obligați să treacă informații despre persoana încarcerată, dar și acela era tratat cu superficialitate. Nici Direcția Generală de Informații și Protecție Internă (faimoasa „Doi și-un sfert", DGIPI) nu venise cu nicio informație, cu nicio măsură de protecție. Cu siguranță cei de-acolo erau mult prea ocupați, doar n-aveau de ce să se aplece asupra securității unui loc de detenție, a polițiștilor și-a arestaților sau a unui avion. Nici în situații extreme, în care adresam întrebări clare și punctuale despre anumite persoane arestate, nu primeam răspuns. Fiecare polițist din aresturile din România era nevoit să se descurce singur să afle informații.

În antiteză cu sistemul nostru babilonian, nedefinit, polițiștii belgieni știau să se protejeze mult mai bine, erau mai riguroși în gândire și se arătau prudenți în privința custodiei persoanei încarcerate care urma să fie extrădată. Ca urmare a discuțiilor pe care le-am avut cu directorul Interpolului și cu directorul care găzduia discuțiile cu partenerii belgieni, statul belgian a dispus să se efectueze transferul cu un avion militar. Funcționarii belgieni luaseră în calcul inclusiv securitatea călătorilor și a personalului care deservea aeronava civilă! M-am bucurat că semnalul meu de alarmă dusese la o acțiune sigură.

A doua zi, șeful Poliției Capitalei mi-a aprobat solicitarea de a obține două dube cu câte o echipă de cinci polițiști de la Intervenții pentru a-l conduce pe George Murgoci la aeroport. Am însoțit dubele cu o mașină de serviciu în care se mai aflau un polițist de la Biroul Național Interpol, care urmărea semnarea documentației în acord cu procedurile judiciare penale internaționale, și o polițistă.

Drumul până la aeroport mi s-a părut ca platoul de filmare a unei pelicule de acțiune, cu mascați, sirene care vuiau pe bulevardele centrale ale Bucureștiului și lumini jucând pe pereții clădirilor pe lângă care treceam în viteză, sfidând traficul aglomerat. Inima îmi bătea cu putere: simțeam că fac parte dintr-o activitate importantă a Poliției Române.

Am ajuns la Aeroportul Internațional Otopeni în jurul prânzului. Arestatul era încordat, roșu la față și atent la împrejurimi ca să înțeleagă unde se află. Mă căuta cu privirea printre uniformele mascaților:

– Ce mi-ai făcut tu mie, Tudore? Unde suntem?

– Suntem pe Aeroportul Henri Coandă, la Otopeni. De aici te preia o escortă a Poliției Belgiene.

Trăgea de timp și încerca să se uite peste umărul meu ca să înțeleagă unde se află, însă grupul de polițiști era mare și nu avea vizibilitate. Nu eram în spațiul obișnuit de plecări al aeroportului, ci într-o curte în aer liber, destul de

mare. Lângă noi se afla un terminal micuț, construit în mare parte din geamuri. Agitat și nervos, George a început să țipe și să se zbată:

– Tudore, dă-mi cătușele jos! Nu aveți voie să mă urcați în avion încătușat. La cât plec, unde-s belgienii? Pentru ce mi-ai făcut tu mie, o să te f*t. După ce evadez, vei fi prima persoană pe care o vizitez…

Nu l-am lăsat să termine. L-am luat de guler și l-am dat jos din dubă. M-am uitat în ochii lui și am avut satisfacția să-l văd descumpănit:

– Ți-am spus că ai devenit și c-o să rămâi un număr. Așa vei muri, un număr chelios… M-am asigurat că ajungi cu bine în Bruxelles, cu avion militar. Am transmis o caracterizare penitenciarului belgian, ca să mă conving că vei avea bile de picioare până la sfârșitul vieții tale.

A încercat să pară indiferent, să nu se vadă că este nesigur pe el:

– Nu-s pe Otopeni. Veneam des aici. M-am plimbat cu avionul mai mult decât ai mers tu cu bicicleta. Unde suntem?

– Ești pe pista de mărfuri. După cum ți-am spus, pentru mine ești un colet. De aici vei fi livrat în regim de mărfuri. Ești un pachet care vorbește.

Am făcut doi pași înapoi și le-am cerut polițiștilor de la Intervenții să-l asigure. Au creat un cerc cu el în mijloc, încătușat cu mâinile la spate, neputincios. Vedea zece uniforme negre și zece arme de foc îndreptate spre el.

În terminal mă așteptau colegii belgieni. Am făcut schimbul de documente și am urmărit cu surprindere procedurile lor desfășurate pe teritoriul României. Dispozitivul nostru s-a deplasat în terminal și în interiorul cercului descris s-a creat alt cerc din cei șase polițiști belgieni, iar George a rămas în centrul celor două cercuri. Șeful escortei a început un dialog cu el în limba franceză, explicându-i că a intrat în custodia Poliției Belgiene, după care au urmat ordine seci, pe care arestatul nu le-a comentat și le-a executat întocmai. Știa bine limba franceză, locuise și în Franța.

S-a dezbrăcat complet în prezența noastră, mai puțin a polițistei, care s-a îndepărtat. A îmbrăcat doar hainele din bumbac aduse de escorta belgiană, care au fost trecute înainte prin detectorul de metale. I-au pus pe mijloc o centură din piele cu inel metalic în față. A fost încătușat cu mâinile în față și apoi la picioare. Prin inelul metalic, un lanț a făcut legătura între cătușele de la mâini și cele de la picioare. Poziția arestatului era acum a unui bătrânel adus de spate.

Înainte de a se îndrepta spre avion, George a întors capul și a cerut două țigări aprinse. Le-a fumat cu acordul polițiștilor belgieni și, printre fumuri, mi-a spus rânjind:

– Când mă întorc, cred că te găsesc ministru de Interne. M-ai făcut! Stai liniștit, de venit, vin după tine!

Apoi a fost legat la ochi și, din acel moment, polițiștii belgieni n-au mai vorbit. Comunicând doar prin gesturi, au plecat spre avionul militar cu pași

mărunți, gravitând în jurul lui și schimbându-și, aparent aleatoriu, poziția față de arestat. L-am privit cum înainta neputincios spre avionul militar belgian. Modul în care era încătușat, escortat cu profesionalism și legat la ochi mă ducea cu gândul la imaginea arestaților serviciilor americane. Cât de diferită era modalitatea în care am predat eu arestatul unor străini față de modalitatea în care mi-l predase mie acel șef al Poliției Române, în urmă cu câteva zile.

A fost uimitor să văd ce reacție promptă a provocat sfatul meu adresat polițiștilor belgieni de a nu-l escorta pe George cu un avion de linie, obișnuit. Am aplaudat atenția acordată de Poliția Belgiană acestei misiuni și am comparat-o cu lașitatea de care dăduse dovadă directorul din IGP când îmi ceruse să ascund identitatea polițiștilor lui. Era trist să constat că statul român nu e capabil să își construiască proceduri clare și dispoziții care să normeze activitatea de escortare. Cred că nu există român care să nu fi auzit la emisiunile de știri că arestații au fost încătușați abuziv, apoi cătușele au creat o imagine negativă inculpaților, conducând chiar la convingeri greșite ale instanțelor. La fel cum cred că nu există român care să nu se întrebe de ce unul are cătușele în față și altul la spate, de ce unii sunt escortați de polițiști civili, alții de polițiști în uniformă, iar alții de mascați. Îi felicit încă o dată pe colegii belgieni atât pentru hotărâre, cât și pentru tehnica și metodele de acțiune la care au recurs.

Nu cred că statul român (iar aici nu mă refer doar la Poliția Română, pentru că actori ai extrădării sunt și Ministerul Justiției, posibil și Serviciile Secrete) este capabil să accepte că asemenea măsuri precum legarea la ochi și încătușarea sigură, atât la mâini, cât și la picioare, sunt necesare, utile și pot salva vieți. Cetățeanul român arestat a fost transferat în acest mod chiar la Bruxelles, în inima Uniunii Europene, instituția care dă lumină continentului european și care ne verifică prin Comitetul European pentru Prevenirea Torturii să nu aducem persoana arestată în situații similare celei descrise de mine. Instituțiile europene ne îndeamnă să facem distincție între situații de criză și situații banale, ușoare. Rămâne în sarcina noastră să facem distincția și să răspundem pentru deciziile luate.

Pentru modul în care am gândit, am condus și am controlat paza și protecția lui George Murgoci, am fost felicitat în scris de șeful Poliției Române. Când am demisionat, am cerut să primesc o copie a scrisorii inspectorului general al Poliției Române, dar aceasta nu se mai afla la dosar. Cineva o scosese și o aruncase, probabil un funcționar hârșâit care executase ordinul unui chestor anume.

Dezamăgit? Da, am fost extrem de dezamăgit. Așa am înțeles de ce Resursele Umane, Logistica și Financiarul sunt structuri ale Poliției Române în care funcționarii au statut special și grade de ofițeri superiori: întâlnim contabili care sunt comisari-șef, administratori de clădiri ajunși colonei, referenți de

Resurse Umane cu grad de comisar sau maior. Ei pot respecta mult mai riguros ordinele decât „civilii" și pot deveni cu ușurință acei „yes men" care fac deliciul comandanților supremi. Pentru meritele deosebite de a face bilanțuri contabile, de a semna fișe ale postului sau pentru administrarea cu atenție militărească a bonurilor de carburant, șefii acestor structuri de sprijin al muncii în Poliție sunt recompensați cu grade de chestori, al căror echivalent militar e gradul de general.

Cât rău să le fi făcut scrisoarea de mulțumire a domnului Liviu Popa, șeful de atunci al Poliției Române, încât cei de la Resurse Umane să mi-o scoată din dosarul de personal? Cred și acum că meritam să primesc scrisoarea aceea.

V
Sorin Țerbea

1. Întâlnirea cu părinții

În 2010, strada George Georgescu – botezată astfel în semn de prețuire pentru un dirijor român, membru al Academiei și reprezentant al stilului clasic al școlii germane – cu greu putea fi numită stradă, fiind pe alocuri nimic mai mult decât un drum pietruit. De-a lungul ei erau aliniate case vechi, cu arhitectură elaborată, o parte ocupate abuziv. Uneori, locatarii lor ieșeau pe carosabil, fiecare în fața casei sale, și colonizau strada cu scaune din plastic, de unde scuipau cu sârg coji de semințe și ascultau muzica preferată. Acordurile instrumentelor și țipetele cântăreților se revărsau din fiecare curte, cu volumul dat la maxim. Tabloul era întregit de imaginile oferite de vizitatorii celor închiși în Arestul Central, de jurnaliști și de carele de televiziune, de dubele care intrau și ieșeau pe Porțile Rușinii, de mașinile avocaților sau de bicicletele polițiștilor. Pe scurt, era o stradă vie.

Într-o zi însorită de septembrie, mă întorceam la serviciu de la o ședință și preferasem să merg pe jos ca să-mi pun gândurile în ordine. Plecasem la ședință cu ale mele și mă întorceam la birou și cu ale șefilor, și cu ale mele. Încercam, fără succes, să-mi fac ordine în gânduri și voiam, în același timp, să mă bucur de aerul curat și călduț. Am intrat pe strada George Georgescu, unde nimic nu se schimbase – gălăgia, muzica, mirosul, traficul auto erau aceleași, numai aglomerația din fața porților parcă era mai mare decât oricând. Deși aveau număr de ordine, o mulțime de persoane încercau să intre înaintea altora, pentru a câștiga mai mult timp alături de cei pe care-i vizitau. Era imposibil să obțină alt număr de ordine, dar asta nu-i dezarma, ci-i făcea să caute alte pârghii prin care să-și atingă scopul.

Mă enerva foarte tare perseverența unora care insistau, în nemernicia lor, să obțină mai multe drepturi decât ceilalți. Am măturat cu privirea coada aceea pestriță și mi-au atras atenția doi bătrânei, un domn și o doamnă, care nu interacționau cu ceilalți. Păreau chiar ciudați, total diferiți de restul lumii. Îmbrăcați curat și decent, fără să epateze, cei doi cărau câte o sacoșă din plastic și nu vorbeau cu nimeni, nici măcar între ei. Bărbatul era înalt, ciolănos, ținea spatele foarte drept, purta costum și avea o privire tăioasă, rece, care-mi amintește și acum de Clint Eastwood. Doamna era scundă, plinuță, cu părul cârlionțat, foarte atentă la tot ce era în jur. Curioasă, încerca să cuprindă discret

cu privirea pe toată lumea și să ghicească sensul fiecăruia, iar atitudinea ei mă trimitea cu gândul la doamna Tamara Buciuceanu. Ochii îi erau vii și trădau o femeie puternică și veselă, răpusă de evenimentul în urma căruia, pesemne, apropiatul lor, pe care intenționau să-l viziteze, se afla în custodia mea.

Bătrâneii așteptau cuminți la coadă și se uitau agitați la ceas, gândindu-se probabil că programul de vizită s-ar putea termina până apucă să intre. Își aruncau priviri unul altuia, dar nu comentau nimic despre nimeni. Surprins de stranietatea faptului, m-am așezat în spatele dumnealor la coadă și m-am băgat în seamă:

– Bună ziua! Fiți amabili, acum am ajuns în București și nu știu dacă mai am timp să-mi vizitez o rudă în arest. Ne mai primesc la ora asta? Avem timp să intrăm? V-a chemat cineva aici?

– No, domnule dragă, noi așteptăm pentru fiul nostru. Nu contează la ce oră ne primesc. Dumneata, dacă te grăbești, discută cu cei de la conducerea instituției, poate reușești să intri în față precum încearcă alții!

Doamna era revoltată de îndrăzneala celor care mă enervau și pe mine, iar culoarea închisă a pielii mele mă pusese într-o lumină total nefavorabilă și nu mă ajuta să merg mai departe cu discuția. Tăioasă doamnă, trebuie să recunosc, iar accentul ardelenesc îi trăda apartenența la această zonă geografică foarte dragă mie.

– Atunci, haideți să intrăm împreună, le-am spus amândurora, fiindcă eu chiar cunosc un șef mare de-aici. Ne ajută să nu stăm la coadă, ne lasă să stăm cu ai noștri cât vrem, fără să se uite la ceas, și gaborii nu intervin în dreptul nostru la vizită după bunul-plac. Nu plătim nimic și stăm cât vrem.

M-au analizat cu atenție în timp ce evaluau oferta tentantă pentru că nu le cerusem nimic în schimb.

– Să știți că noi am venit la feciorul nostru, Sorin! Mare rușine pentru noi să stăm aici. E în arest pentru că a deranjat oameni mari, dar veți vedea că este nevinovat. Așa ne-o spus, dragul de el. Vrem să intrăm cu dumneata și să ne ajuți dacă se poate. Noi credem că nu mai avem timp să intrăm și venim tocmai de la Târgu Mureș!

Nu-mi dădeam seama cine este Sorin al lor și nu știam să fi primit un arestat din Târgu Mureș. Am mers înaintea lor și am trecut de mulțimea care aștepta la coadă. În dreptul ușii, l-am salutat pe polițistul de serviciu și, fără să mai aștept, am intrat însoțit de cei doi soți. Pășeau cu un aer complice, nu știau unde îi duc sau cine sunt, dar aleseseră să mă însoțească pentru a ajunge la fiul lor. Holul lung era aglomerat de polițiști care supravegheau camerele de vizită, de arestați care părăseau camerele de vizită având asupra lor bagajele primite de la rude, de avocați care șușoteau cu clienții, de copii care comentau încet ce vedeau și-și întrebau părinții de ce unii oameni de aici au ciorapi negri pe față.

Ajunși în secretariat, le-am salutat pe cele două colege și le-am spus că merg la șefu', arătând cu degetul ușa biroului meu. Am cerut trei ceaiuri și am intrat. Complicitatea a funcționat, iar Andreea și Andrada au reacționat cum mă așteptam: cu zâmbete frumoase, calde și prietenoase către cei doi bătrânei. Eram bucuros că fac doi oameni fericiți, ajutându-i să își vadă fiul într-un cadru în care își puteau păstra demnitatea și mândria, feriți de ochii tuturor persoanelor din hol.

Andrada a adus pe birou ceaiurile și mi-a lăsat un bilet pe care scria „Sorin Țerbea", numele fiului bătrânilor. Avea datele de la polițistul din punctul de control, care-i legitimase pe cei doi.

Vizitatorii s-au așezat la măsuța de lucru și fixau cu privirea peretele alb din fața lor, cu pupilele mari, surprinși să se afle în biroul șefului. Au tresărit când m-au văzut așezându-mă pe scaunul comandantului. Am luat telefonul și l-am sunat pe șeful de tură:

– Să trăiești, Costache! Adu-l, te rog, pe arestatul Sorin Țerbea în biroul meu. Urmează să primească o vizită a părinților! Să faceți și bonul de vizită pe care trebuie să-l aprob. Mulțumesc!

După două minute de liniște mormântală, s-a auzit o bătaie în ușă și secretarele mele au intrat însoțite de șeful de tură și de un bărbat înalt. Am semnat hârtiile necesare, după care am rămas doar noi patru în birou.

Sorin Țerbea era îmbrăcat în pantaloni negri, de trening, și purta un tricou alb simplu. Papucii uriași păreau, în picioarele lui, rachete de tenis – trăia pe picior mare, ca să citez folclorul din arest. Un bărbat cărunt, cu constituție atletică, încruntat, cu o mustață stufoasă care îi accentua expresia gravă a feței. Evident, era uimit că fusese condus în biroul șefului. Greu de spus ce era în mintea lui când ajunsese în dreptul ușii, înainte de a intra. Surpriza i-a fost și mai mare când și-a văzut părinții de partea cealaltă a mesei.

– O mie de ani! Vă salut, domnule comandant, m-am prezentat la dispoziția dumneavoastră, mi s-a adresat el. N-am știut că voi fi condus aici și nici că-i voi întâlni pe părinții mei. Dacă îmi permiteți…

Fără să mai aștepte răspunsul meu, a căzut în genunchi în fața mamei lui, Olimpia, și i-a sărutat mâna. A rămas pentru câteva secunde cu capul plecat, după care a ridicat privirea spre ambii părinți:

– Îmi cer scuze pentru rușinea prin care treceți pentru că am fost arestat!

Le vorbea cu lacrimi sincere în ochi și ar fi spus mai multe dacă n-ar fi fost deja gâtuit de emoție. Tatăl său, Roman, l-a mângâiat pe cap fără să scoată un cuvânt. Lacrimile din ochii mamei mă făceau să mă simt oarecum vinovat de calitatea pe care o aveam – custodele fiului lor, singurul lor fiu, după cum aveam să aflu mai târziu.

– Să fii cuminte și să nu superi pe nimeni aici! i-a cerut mama. Ești rău de gură când te înfurii. Ai grijă la tot ce faci, ai supărat oameni puternici și trebuie să înțelegi că nu-i bine să fii la fel de independent și slobod la gură precum erai în Târgu Mureș!

Țerbea s-a ridicat în picioare și mi-a strâns mâna pe care i-o întinsesem ca să-l salut. Vădit încurcat, emoționat și cu vocea tremurândă, mi-a mulțumit pentru că-i facilitasem vizita, dreptul său legal.

– Nu stau mult aici, a zis. Dacă țara asta e dreaptă și nu există influențe de orice fel în toate instituțiile, am să fiu acasă în curând. Nu vreau să spun că sunt nevinovat, cred că ați auzit asta de la toți. Am să vă conving când o să fiu achitat. Vă rog să-mi permiteți să stau cu ai mei, atât cât se poate, mi-a cerut el.

Colegele mele din secretariat au profitat ca să-mi aducă mapele cu documente pe care trebuia să le vizez, să le aprob sau să le resping. Se strânseseră multe cât timp fusesem plecat. Andreea a rămas cu mine ca să mă ajute să le parcurg mai repede și, în același timp, ca să fie martorul meu în cazul unor eventuale discuții despre acordarea vizitei în birou. După cincisprezece minute în care am fost cufundat în acte administrative sau juridice, iar vizita se desfășura sub supravegherea colegei mele, ea mi-a atras atenția. Sorin Țerbea era în picioare și, fâstâcit, mi-a adresat o rugăminte:

– Domnule comandant, mama mea este cunoscută în orașul Victoria drept Mama Pia. E o femeie puternică și întotdeauna obține ce-și dorește. Vă roagă să fiți de acord să mâncați împreună cu colegele dumneavoastră din secretariat câte un șnițel făcut de dumneaei acasă. Știm că nu este permis și că este posibil să aveți o problemă dacă acceptați, dar m-a rugat să vă transmit oricum.

Privirea inocentă a Mamei Pia repeta rugămintea fiului său. Mândră de bucatele aduse, dorea să ne bucure cu ele fără vreun gând ascuns. N-am vrut să-i murdăresc intenția nobilă cu respingerea politicoasă pe care eram obligat să o fac. Nu puteam să rămân rece și să pierd momentul cald și frumos, în care doi părinți bătrâni își vizitează fiul la arest și au ocazia să stea în biroul șefului serviciului, să bea un ceai și să arate că inimile lor de ardeleni sunt curate.

– Vă mulțumesc! le-am zis. Miros bine șnițelele și cred că ăsta a fost de fapt motivul pentru care v-am invitat în birou, ca să le mănânc. N-am voie să primesc nimic, dar sunt pofticios, apreciez bucătăria ardelenească și momentul în sine, așa că haideți să mâncăm câte un șnițel.

Colega mea a ieșit din birou și a cumpărat de la magazin un borcan cu castraveți murați. Împreună cu secretarele, am mâncat câte un șnițel cu castraveți murați. A fost un gest pe care nu-l vom uita niciunul dintre noi. Pot să laud și acum bucătăria Mamei Pia.

Și dacă cineva s-ar fi sesizat și ar fi dorit să ne cerceteze pentru fapte de corupție, ar fi constatat că valoarea borcanului de castraveți a fost mai mare

decât a șnițelului oferit. Nu aici sunt problemele de corupție care erodează societatea românească. Susțin și acum că dincolo de uniformă și de rigiditatea serviciului trebuie să existe un discernământ sănătos, o putere de decizie care să-i permită polițistului să fie om, să răspundă ca un om și să se poarte ca un om. În toate cazurile pe care le-am trăit, am procedat în acest fel și, absolut în toate, răspunsul terților a fost identic, înscris în limitele bunului-simț și ale normalității, iar asta deși mulți dintre cei cărora mă adresam erau oameni care comiseseră infracțiuni. Decența obligă la decență, în orice împrejurare.

Momentul acesta mi-a adus fericire și, când mi-l amintesc, de multe ori îmi umezește ochii. M-a bucurat să-l construiesc și să particip la consumarea lui. Poate că DGIPI m-ar fi crucificat dacă ar fi avut asemenea informație – că am mâncat un șnițel oferit de mama unui arestat. Sunt sigur însă că intensitatea evenimentului ar fi topit multe inimi reci.

Când vizita a luat sfârșit și s-au despărțit, Sorin Țerbea și-a sărutat mama și a primit sărutul tatălui. Nimeni n-a plâns, dar am auzit suspine și oftaturi. Am reușit să-mi ascund emoțiile, deși mi-am dres vocea în mod repetat. L-am asigurat, de față cu părinții, că nu i se va întâmpla nimic cât timp se va afla în custodia Poliției. Era o problemă de timp până când urmau să se revadă acasă. Mi-au mulțumit, iar Mama Pia m-a rugat încă ceva:

– Să știți că Sorin va ajunge acasă. Indiferent cât timp va dura, noi îl așteptăm acasă. Ne-ați făcut o mare surpriză și vreau să știți că vă aștept pe la noi, în Victoria. Dacă veniți în oraș, să știți că eu tai porcul din bătătură! E o vorbă a noastră, dar să știți că l-aș tăia! Rămâneți cu bine! Dumnezeu să vă fie mereu alături!

Nu pot spune că l-am cunoscut foarte bine pe Sorin Țerbea, dar afirm cu tărie că părinții lui sunt români neaoși, cu suflet mare și inima curată. Sunt acei oameni pe care ni-i dorim în preajmă și pe care ne bucurăm că i-am cunoscut.

În acea zi, la sfârșitul programului, am citit dosarul arestatului a cărui familie mă impresionase profund. Bărbatul era arestat preventiv într-un dosar penal instrumentat de Parchetul General – Direcția Națională Anticorupție. Fusese interceptat în temeiul unui mandat de siguranță națională. Era învinuit că dăduse, cu titlu de mită, 19 000 de euro și că-l transportase cu elicopterul personal de la Târgu Mureș la București pe un prieten arbitru, cu scopul de a favoriza echipa ASA Târgu Mureș. Pentru mine, obișnuit cum eram să văd sute de astfel de situații, povestea lui nu era cu nimic mai sensibilă decât a multora. Altceva mă incita: voiam să aflu povestea adevărată a copilului acelor părinți bătrâni.

2. Sorin Țerbea

Când l-am invitat în birou, Sorin Țerbea a intrat umil și vesel. Trecea prin aceleași etape pe care le parcurg toate persoanele încarcerate, fără excepție: primele zile sunt pline de optimism că vor pleca acasă și refuză să înțeleagă că, pentru o perioadă, libertatea lor este limitată între zidurile groase, murdare și triste. Se agață de speranțele cumpărate de la avocați și așteaptă încrezători să li se deschidă ușa și să plece. În primele două zile, mulți nu se schimbă de hainele cu care vin în camera de detenție, nu mănâncă și așteaptă să fie anunțați că trebuie să plece.

Devin inocenți și se hrănesc cu vorbele liniștitoare, de multe ori pline de compasiune, ale colegilor de cameră, care încearcă să-i potolească și să le facă șederea mai ușoară. Unii, mai lipsiți de noroc, sunt vânați de profitori, atât din cameră, cât și de afară: membrii familiei, asociații, avocații, toate persoanele care simt miros de sânge și de bani și vin să se înfrupte din necazul arestatului. Văzându-i zi de zi, îmi închipui cu claritate poziția procesuală a unui astfel de om adus în fața anchetatorilor pentru a da declarații sau pentru a participa la diverse activități judiciare. Nu știu cât de lucid poate fi, dar este lesne de imaginat că are o lipsă acută de concentrare și că este ușor influențabil.

După o zi, cel mult două de când sunt reținuți, arestații devin extenuați de nesomn și de plâns. Se instalează o stare de apăsare și de disperare. Nu mai văd nicio ieșire și îi cuprinde frica. Am văzut situații în care bărbați puternici fizic și psihic au clacat și au făcut atacuri de panică. Unii au rămas blocați la propriu, stând în picioare, după care au căzut izbindu-se cu fața de podeaua de mozaic. În cădere, n-au schițat nicio reacție, nu s-au ferit, păreau inconștienți. Iar dezlipirea de realitate se adâncea în timp: am întâlnit situații în care arestatul m-a rugat să-i permit să iasă din arest doar ca să se ducă acasă când toată familia doarme și să-i vadă dormind, cu promisiunea că se va întoarce repede în camera de arest.

Sorin Țerbea trecuse cu bine de aceste faze intermediare. Acum, în biroul meu, purta o costumație sportivă simplă, în alb și negru, iar papucii îi clămpăneau la fiecare pas.

– O mie de ani! mi-a zis zâmbind. Domnule Tudor, indiferent cât de mult mă vor ține aici, eu am să ies om și am să le demonstrez tuturor că nu mă voi schimba. Mulțumesc pentru că mi-ați permis să-i văd pe ai mei.

– Domnule Țerbea, mă bucur să vă văd optimist, i-am răspuns. Este cel mai important lucru să fiți cerebral, puternic și atent. Am văzut că ați făcut obiectul unor anchete ample și sigur aveți multă treabă la Parchet. Vreau să mă asigur că sunteți bine din punct de vedere psihic și moral.

– Să știți că mă așteptam să mă bat cu polițiștii aici, cu colegii de cameră, să fiu înfometat și târât în noroaie de cei de la DNA. Dar războiul meu nu este nici aici și nici măcar la DNA. Războiul meu este cu mine și cu câteva persoane pe

care le vedeți des la televizor. Am început să mă dezvolt într-o activitate economică destul de puternică și dorită de mulți: salubrizarea orașelor, pe scurt… gunoaie. M-am dezvoltat în Târgu Mureș și apoi am continuat în alte orașe din Ardeal. Am vrut să intru în afaceri cu gunoaie și în București, să pornesc cu un sector. Doi politicieni m-au chemat într-o comună din Giurgiu și m-au băgat în ședință. Mi-au cerut mulți bani ca să câștig licitații în București, altfel intenționau să-mi facă probleme. Dar nici nu-mi garantau că voi câștiga sectorul pe care-l voiam. În orice caz, n-am fost de acord. Erau prea mulți bani și nu îmi plăcea abordarea, subiectul discuțiilor. Până la urmă, mi-au spus că, pentru și mai mulți bani, îmi garantează câștigarea sectorului. Am refuzat. Am simțit șantajul, am înțeles ce înseamnă Bucureștiul și am continuat cu încăpățânarea care mă caracterizează. Le-am spus că nu mă las intimidat și continui să încerc să obțin salubrizarea sectorului. Mi-au spus că am să înțeleg ce înseamnă să fac afaceri aici și am să-mi dau seama cât de mic este un provincial în București fără sprijinul lor. I-am înjurat și am plecat din casa conspirativă.

A devenit agitat și-și freca podul palmelor de pantaloni. Apoi a continuat sarcastic:

– Se pare că au reușit să-mi dea lecția. Au folosit Justiția pentru a-și atinge scopurile. N-am înțeles cum am ajuns să fiu supravegheat cu mandat de siguranță națională emis de Parchetul General pentru că aș fi dat mită unui arbitru.

– N-aș vrea să discutăm teme care fac obiectul cercetărilor, i-am cerut. Dacă se poate…

– Nu! Ce vă spun se află la dosar. Au fost puse în discuție în ședința publică, sunt chestiuni cunoscute de-acuma, altfel, de unde să fi știut că am fost căutat de SRI, Parchetul General…

Întinsese mâinile pe birou și părea foarte prins de monologul greu de întrerupt. Povestea lui, încă nespusă, mă atrăgea puternic. Cred că acesta era unul dintre motivele pentru care încă lucram în Poliție: aflam lucruri neștiute, întâlneam persoane interesante, publice sau absolut necunoscute, înțelegeam jocuri de putere neștiute. Mâinile lungi ale lui Țerbea păreau că mă roagă să-i permit să-și continue povestea.

– Cel care ar fi primit mita este prietenul meu de o viață, a reluat el. Îl știu din tinerețe și suntem trecuți de cincizeci de ani. A venit la mine și a stat câteva zile, am petrecut vremea împreună, am mers la restaurant, la saună-n chiloți… Am fost împreună tot timpul. Când a plecat la București, l-am rugat pe pilotul meu să-l conducă cu elicopterul și să se întoarcă repede, fiindcă aveam și alte planuri în acea zi. Când a ajuns în Capitală, pilotul mi-a spus la telefon că totul este în ordine, i-am cerut să se grăbească înapoi, că am treabă cu el. ATÂT, asta a

fost tot. Iar acum sunt arestat pentru că i-aș fi dat 19 000 de euro prin pilot și au considerat plimbarea cu elicopterul șpagă cu scopul ca el să intervină la un alt arbitru pentru ca ASA Târgu Mureș să fie favorizată într-un meci de fotbal.

– Nu vă pot spune părerea mea despre ce-mi povestiți, i-am subliniat.

– Nu vă cer părerea. Îmi vărs și eu năduful. Credeți-mă că n-am cu cine vorbi în cameră. Nu-i cunosc și nici nu vreau să ne cunoaștem. Nu pot vorbi cu nimeni, fiindcă nu știu care e ofițer printre ei.

Am început să râd de paranoia care se instala asupra persoanelor încarcerate și nu numai, care îi cuprindea, totodată, și pe polițiștii care lucrau în arresturi. Toți credeau că sunt ascultați, filmați, înregistrați și, ulterior, șantajați sau arestați.

– Nu e nevoie să-mi spuneți nimic, a reluat Țerbea. Avocații ne anunță pe toți să nu vorbim în camerele de arest despre dosare. Toți știu asta, dar, în privința mea, mă întreb: oare oamenii ăștia din Serviciul Român de Informații, Parchetul General, Direcția Națională Anticorupție și Înalta Curte de Casație și Justiție nu se întreabă de ce e nevoie de un mandat de siguranță națională pentru relația dintre doi prieteni? De ce i-aș fi dat bani – era suficient să rog un prieten, de ce i-aș fi dat prin pilot, de ce l-aș fi întrebat după aceea pe pilot la telefon dacă prietenul meu e mulțumit de șpagă, știind că nu trebuie să vorbești la telefon despre *lucruri sfinte*? Am stat tot weekendul împreună, de ce aș fi ales să-i dau bani printr-un angajat?… Veți vedea că sunt nevinovat. Îmi pare rău de toate astea, pentru că încă am socoteli cu partenerii de afaceri, cu familia, cu angajații și nu știu cum le voi termina. Timpul pe care-l petrec aici este în defavoarea mea. Voi pierde mulți bani, iar legea mă face să mă simt neputincios.

Îi simțeam în voce deznădejdea și nevoia să se destăinuie, chiar și fără să primească un răspuns. Începea să se trezească din starea de letargie și-și dorea să găsească soluții pentru zecile de probleme care urmau să se ivească. Nu-mi dădusem niciodată seama de impactul uriaș pe care-l are izolarea unei persoane de societatea civilă. Situația lui Sorin Țerbea ridica zeci de întrebări la care nu găseam soluție. Am înțeles că legislația este mult prea restrictivă, iar legiuitorul n-a prevăzut toate efectele posibile. Persoana arestată este obligată să asiste la desființarea lentă și sigură a vieții de familie, sociale și economice. Lipsa de comunicare cu exteriorul, interdicțiile multiple, integrarea în mediul obscur reprezentat de microsocietatea din spațiul carceral și interacțiunea cu polițiștii și organele judiciare îl desprind pe încarcerat de firescul vieții cotidiene și îl aruncă în necunoscut. Rădăcinile pe care le avea și care-i asigurau identitatea sunt smulse și lăsate să se usuce, toate din cauza lipsei de viziune a legiuitorului, care preferă să nu acționeze, să nu intervină pentru a normaliza relațiile umane.

Parlamentul și Guvernul României nu asigură un pachet legislativ și regulamente de aplicare a normelor juridice, astfel încât cel arestat sau condamnat să-și continue viața fără să înregistreze pierderi colaterale. Persoana privată de libertate trebuie să găsească soluții pentru a comunica cu exteriorul, pentru a asigura continuitatea activității economice. Trebuie să identifice posibilități prin care să fie substituit în decizii.

Libertățile și drepturile restrânse îi afectau în mod direct viața lui Țerbea. Prin această audiență, voia de fapt să se consulte cu mine.

– Am mulți directori, am multe afaceri, mi-a mai zis, fetița mea abia a trecut de perioada adolescenței, există niște probleme medicale ale părinților, partenerii de afaceri probabil că nu-mi vor mai răspunde la telefon. Am peste opt sute de angajați. Cine le dă salariile? Cum pot să continui activitățile de aici? Vom vedea! O mie de ani, domnule comandant!

A încheiat avalanșa de întrebări la care nu aștepta răspunsuri pe o notă de optimism și a continuat zâmbind:

– Vă rog să cereți să fiu dus în camera de arest, locuiesc temporar la camera 16 de la demisol.

Mi-a strâns mâna și a plecat însoțit de un polițist. Era fericit că l-am ascultat, atât. Nu-mi ceruse nimic altceva decât să-l ascult.

3. Viața are ritmul ei

În camera de arest, Sorin Țerbea și-a continuat viața independent de acțiunile prietenului său. A interacționat cu colegii, a respectat programul și a continuat să se preocupe de desfășurarea afacerilor. Chiar când credeam că totul este în regulă în ce-l privește, Andrada, colega din secretariat, a intrat cu cererile arestaților. Râdea și îmi indica o cerere pe care o așezase deasupra mapei de lucru. Era semnată de Sorin Țerbea.

– Bună dimineața! Hai să fim mai veseli! mi-a zis. Arestații s-au trezit cu poftă de viață și în biroul ăsta e tristețea cât casa. Șefu', citiți cererea asta, să văd ce rezoluție îi puneți. Eu și Andreea așteptăm să vedem cui o repartizați.

A ieșit râzând. Cu siguranță, mă aștepta să ies în secretariat contrariat. Pe o pagină, arestatul înșiruise o serie de solicitări care nu se potriveau persoanei pe care o cunoscusem:

Domnule Comandant,

Subsemnatul Tebrea Sorin vă rog a-mi aproba efectuarea următoarelor cumpărături:

– trei box apă plată

– trei box apă minerală
– trei coca-cola
– trei sticle votcă fără alcool
– trei sticle palincă fără alcool
– cinci sute de litri de kerosen
– cinci treninguri inscripționate FRF
În cazul în care din cele solicitate nu puteți găsi o parte din produse vă rog să-mi aduceți ceva similar.
Vă mulțumesc.

Cu deosebit respect,
(Semnătura indescifrabilă)

Când am ieșit în secretariat cu coala în mâini, fetele râdeau și mai tare.

– Șefu', vodcă fără alcool vrem și noi! Merge cu crenvurștii de la tanti Săndica, de la cantină.

– Ce dracu' e în capul lui? A înnebunit? Chemați-l la mine în două minute, le-am cerut colegelor, să mi-l aducă cineva urgent. Îi înnebunește și pe colegii de cameră, îmi pune arestul în cap.

– Șefu', l-am sunat pe nea Costică, l-a scos din cameră. Așteaptă să urce la dumneavoastră. Am anticipat că vreți să vă vedeți curând, mi-a răspuns Andrada continuând să râdă, în timp ce Andreea simula, ducând mâna la gură, că dă de dușcă o tărie.

Polițistul a însoțit arestatul până la intrarea în birou, iar Țerbea a intrat târându-și papucii anormal de mari. Cu fața smerită, mă privea întrebător, părând să n-aibă nici cea mai mică idee privind motivul pentru care l-am chemat.

– Domnule Țerbea, v-am chemat să ne lămurim asupra unor aspecte. Ori mă confundați, ori confundați clădirea și statutul dumneavoastră. Îmi plac glumele și asta putea fi o glumă foarte bună, doar că, din momentul în care ați trimis-o oficial, ați intenționat s-o înregistrez și s-o repartizez cuiva să o soluționeze, iar cu asta nu-i de glumit.

A rămas înmărmurit. Clipea des și un tremur al buzei și al obrazului îmi arăta că ce-i spuneam era o surpriză. A început să bătăie din picior în semn de nervozitate:

– Domnule comandant, vă rog să mă credeți că nu știu despre ce vorbiți. Cineva a scris ceva despre mine și v-a deranjat? Eu n-am scris nimic către nimeni, eu am alte lupte de dat. Sper că n-am supărat pe nimeni care să fi scris ceva urât despre mine, pentru că n-am deranjat pe nimeni, nu știu ce

reprezintă hârtia pe care o aveți în mână și de la care nu mi-am luat ochii pentru că, în mod sigur, ea m-a pus în situația asta. Vă rog să mi-o arătați și mie, să știu ce mă așteaptă, dacă sunteți amabil…

Dezarmat de sinceritatea și de abordarea lui, i-am întins hârtia și l-am studiat în timp ce o citea. Se înroșise și își trecea mâna prin păr. Părea agasat și neputincios, nu avea voce și gesticula fără sens, voia să-l înțeleg, deși nu îmi spunea nimic. În cele din urmă, a bâiguit:

– Nu eu am scris cererea asta, nu este scrisul meu, nu este semnătura mea și mi-a greșit și numele, Tebrea în loc de Țerbea. Vă rog să mă credeți, pe onoarea mea!

Într-adevăr, numele era scris greșit, primul indiciu prin care înțelesesem că este ceva în neregulă cu cererea. L-am lăsat un pic să trăiască momentul, după care l-am detensionat:

– Vreau să discutăm motivul pentru care cineva v-a făcut farsa asta. Să cereți alcool fără alcool e o glumiță ușoară, în schimb, să cereți kerosen pentru elicopter și treninguri inscripționate cu FRF când aveți mandat de arestare în legătură cu asta vă catapultează în Liga de Șmecheri.

Zâmbeam și așteptam să-l văd că zâmbește. Încă părea uluit.

– Sunt bucuros că mă credeți, mi-a spus. Cred că știu cine este, îl identific repede după scris. Uitați-vă la semnătura lui, a semnat artistic, indescifrabil, dar cu numele mic: Alin. E colegul meu de cameră, om de treabă, nevinovat și el, dar glumeț tare. Ăsta ne ține pe toți cu moralul ridicat. El e! Sunt siiigur, nebun om! Tulai, Doamne, o mie de ani!…

Își revenise și se lăsase pe spătarul scaunului, bucuros că nu el era omul care m-a enervat și că reușise să-l identifice pe colegul glumeț.

– Dacă nu va însușiți fițuica, n-o înregistrez, i-am spus. Problema e rezolvată. O s-o păstrez pentru a o integra într-o carte peste ani, sper să scriu povești adevărate din „Arestul meu pe stilul vintage".

Ardeleanul din el revenise pe teren solid:

– Vă rog să nu înregistrați cererea și să scrieți cartea despre care vorbiți, mi-a spus. Pereții ăștia moi cad peste noi și ne apasă, ne sufocă. Cineva stă pe ei și sare cu picioarele pe ruinele care ne împovărează și mai mult, ne strivesc, ne omoară încet. Noi, arestații, și chiar colegii dumneavoastră ne mirăm foarte tare de atitudinea pe care o aveți. În loc să fiți părtaș la sufocarea noastră, ne lăsați să respirăm, să ne bucurăm de lumină, de aer, de decență și să avem drepturi care n-au fost acordate până să veniți aici. Omul sfințește locul! Eu vă cumpăr toată ediția și o dau gratis studenților de la Academia de Poliție, agenților de la penitenciare, de la școlile de Poliție, Institutul Național al Magistraturii, barouri. Ar fi minunat să înțeleagă că nu au de dus un război cu noi. Dacă ne tratează decent, vor primi același răspuns din partea noastră, a arestaților.

A făcut o pauză scurtă, apoi a continuat:

– Astăzi mă vizitează fiica mea, împreună cu o parte dintre directorii firmelor mele. Sunt probleme urgente de rezolvat, salarii de plătit, facturi de achitat, proiecte de închis. Doar eu am drept de semnătură în bancă, însă nu pot să semnez nimic de aici, trebuie să mă consult cu ei. Altfel, închid totul și rămân sărac pentru că am refuzat să plătesc o șpagă grasă celor doi politicieni. Îmi permiteți vizita?

– Cu siguranță veți avea dreptul la vizită, cât despre numărul directorilor, mai vorbim, i-am răspuns. Să vedem câți vin, îmi spuneți cine sunt cei mai importanți și semnez acordarea dreptului. Pe Alin îl corectez eu, ca să râdă singur, deși a fost tare gluma. Trebuie să i-o întorc, am adăugat mustăcind. Vă rog să mergeți în cameră, vă conduce una dintre colegele mele.

– O mie de ani, domnule comandant! Cu respect, să trăiți!

După mai puțin de două ore, fiica lui Sorin Țerbea și directorii se aflau în fața sediului și completau cererea de acordare a dreptului la vizită. Fata era minoră, iar directorii erau destul de mulți, așa că am aprobat cererea pentru un număr limitat de persoane și mi-am continuat activitățile. Ca prin vis, am auzit o discuție în secretariat. Cineva a întrebat „Este?!", iar colegele mele i-au răspuns râzând „Esteee! Ia-l, că prea a stat degeaba vreo cinci minute! Ne aude sigur… nu, șefuuu'?".

Ciocănitul în ușă mi-a curmat orice bucurie. Ce puteam să fac? Unde să mă ascund? Nu aveam o a doua ușă, iar la fereastră erau gratii, altfel aș fi fugit de mult: Marian Geantă se pregătea să intre în biroul meu. L-am așteptat dezarmat, fără vreun loc unde să mă ascund.

– Sunt aiiici! Vă auuud! Zi de-acolooo, Marianeee! Nu veni cu de-alea releee! i-am strigat.

Ușa s-a deschis încet și larg. Geantă a rămas încadrat de toc ca în rama unui tablou. S-a așezat și a început să-mi povestească:

– N-ai cum să ghicești! Nu ghicești neam. Să vezi dandanaua dracu' la noi în poartă. Cui ai aprobat vizita? Ah? Cui? Îți spun eu, unor persoane, nuuu?! Ei bine, un cățel mic și de rasă este invitat la camera de vizită, iar ai noștri nu știu ce să facă, să-l primească sau să nu-l primească?

Nu știam dacă să râd sau nu. Secretarele participau complice la discuție, curioase să vadă dacă aprob sau nu vizita unor persoane însoțite de un cățel. De dincolo de ușă se auzeau șoapte și râsete înfundate. I-am făcut semn „vestitorului" să tacă, m-am ridicat încet și m-am apropiat de ușă. Am deschis-o ușor – și ce mi-a fost dat să văd? Andreea și Andrada se jucau cu o minune de cățel alb, crețuliu și flocos. Plin de energie ca o jucărie cu bateriile pline, sărea de la una la cealaltă, bucuros că este alintat, mângâiat și gâdilat. În pragul secretariatului se afla o puștoaică înaltă, frumoasă, blondută, care semăna puțin

cu Sorin Țerbea. De data asta, nu era o farsă, era o realitate și problema era din nou la mine.

– Ce-i, mami, ai venit la oamenii răi să-i faci buni? râdea Andreea. Așteptăm să vedem dacă șeful polițiștilor te lasă să-l vezi pe Sorin al tău? Nu știu dacă-ți dă voie, deși noi credem că o să te lase înăuntru, măcar un pic. Așa-i că a ieșit din birou și se uită acum la noi, așa e, nu? Așa-i că nu ne mută la Patrulare pentru că te-am primit aici?

Andreea ținea discursul maimuțărindu-se cu cățelul în brațe, în vreme ce Andrada îl alinta și-l smotocea. Amândouă mă rugau din priviri să-l mângâi și să-l las să intre la vizită, însoțit de tânăra care aștepta în prag. Ele se gândeau la bucuria cățelului, eu mă gândeam la bucuria stăpânului. Nimeni nu-mi interzicea să acord vizita unei persoane însoțite de un animal de companie care aparține arestatului. Știam că animalele au un efect benefic asupra oamenilor, cu atât mai mult asupra celor închiși, privați de bucurii, tabieturi, obiceiuri. În țările din Occident, existau programe de integrare a persoanelor condamnate, care folosesc animale de casă sau cai care sunt îngrijiți, dresați, hrăniți de arestați, iar ele, prin dragostea lor, îi ajută să se schimbe în bine. Noi, cei din Est, nu aveam și nu avem astfel de metode în aresturile Poliției din România. Între timp, doar la Penitenciarul Jilava și abia în 2021 a fost pornit un program de terapie asistată cu animale, folosind câini fără stăpân care sunt îngrijiți de deținuți.

Ce s-ar fi putut întâmpla rău dacă aprobam vizita persoanei însoțite de cățelul arestatului? Nimic. Am mângâiat câinele ușor și am intrat în birou.

– Marian, pentru mine e simplu, i-am spus polițistului. Sunt lipsuri mari în legislația care reglementează organizarea și funcționarea aresturilor Poliției, așa că farul care mă va ghida va fi întotdeauna „Ce nu este interzis este permis". Aprob vizita. Ai obiecții? Sebi a zis ceva? El e „cititorul" nostru, așa că mă bazez pe el să vină cu adnotări.

– A zis deja. Bodogănește tot Ministerul, IGP-ul, Poliția Capitalei, Academia de Poliție pentru că l-au format și l-au angajat. Și pe Neti Sandu, că nu-i dă zile mai bune și că nu iese Mercur de unde-o fi intrat, altfel, nici el nu înțelege de unde atâta ghinion să lucreze la arest. „De unde a apărut cățelul ăsta la poartă? Ce, n-a mai avut lumea căței?", așa a zis. Uite că m-a trimis la tine, cât mai studiază el problema. Nu mai râde, că mă aduce în stare să-l urc pe dulap și să-l las acolo. E prea meticulos și ciufut câteodată.

– Perfect, spune-i că aprob vizita cu cățel cu tot. Să se gândească la un posibil răspuns al meu la DNA sau la Serviciul de Control, dacă se deschide o anchetă penală sau administrativă pentru că i-am permis unui vizitator să fie însoțit de un animal.

Marian a râs și mi-a întins cererea pentru acordarea vizitei, pe care era menționat și câinele de data asta, și am semnat-o. A ieșit din birou și l-am văzut făcându-le fetelor semn din cap, ca să știe că fusesem de acord. Gălăgia scurtă care a urmat mi-a dat de înțeles că le-a bucurat gestul meu. Decizia n-a fost însă primită cu respect de toată lumea din clădire.

Nu trecuseră nici zece minute de când ieșise Marian, când în biroul meu a intrat Calancea însoțit de alți trei ofițeri care nu făceau nimic altceva toată ziua decât să-i ofere pază și să mă supravegheze pe mine: la cât vin și la cât plec din clădire, la cât mănânc, cine mă vizitează, ce documente vin la semnat – oameni cu sarcini clare. Există paraziți ca ei în toate departamentele Poliției Române, care primesc sarcini de la alții pentru parazitarea colectivului și căpușarea șefului.

Au intrat toți patru și au rămas în picioare, așteptând să-i poftesc să se așeze, însă am preferat să-mi continui munca rezoluționând mapele de lucru fără să ridic privirea la ei. Liderul se afla în față, iar ceilalți trei se postaseră în spatele lui – sfioși și curioși să vadă cum decurg discuțiile, indiferent de subiect, ca să îi întărească cu interjecții spusele și să tacă profund când vorbesc eu.

– Domnule comandant, am venit la dumneavoastră să vă informez despre o abatere gravă care se întâmplă în acest moment într-o cameră de vizită. Sunt sigur că nu știți despre ea, altfel ați fi intervenit. Sebi Marinescu a aprobat o vizită a unuia…, a zis șeful, apoi a tăcut o clipă și, făcându-se că nu știe numele arestatului, l-a căutat pe foaie, după care a rostit ferm: Sorin Țerbea. În camera de vizită, fiica a adus și un câine de casă. Vă dați seama…

Cei trei apostoli, propagatori ai ideologiei create de gurul din fața mea, deveniseră ușor circumspecți, dădeau din cap și dramatizau momentul prin aprobarea celor spuse de șeful lor. Părea că mă compătimesc că voi fi nevoit, pesemne, să-l dau afară pe Sebi și să-l aleg pe unul dintre ei ca înlocuitor. Cum aveam să aflu mai apoi, ei deja votaseră cine-ar fi trebuit să se pregătească pentru șefie în locul lui.

– Știu despre vizită, știu despre cățel, eu am aprobat cererea, le-am zis.

Surprinși, cei trei căutau privirea șefului lor, iar el se uita peste umăr, doar-doar i-o veni vreo idee de care să se agațe. Nu le venea însă nicio salvare de nicăieri. Erau nevoiți fie să mă confrunte, fie să abandoneze teza pe care o pregătiseră. Nu mă puteau confrunta și nici nu avuseseră vreodată curajul să o facă. Știam că scriu anonime pe care le transmit către diverse instituții de control și de urmărire penală și aveam certitudinea că nu pot construi un dialog solid despre acordarea unui drept, în primul rând pentru că nu știau în ce temei se acorda dreptul.

– Domnilor, vă mulțumesc pentru preocupare și pentru interes, am adăugat. Țineți cu casa și ați vrut să nu ne expună Sebi în fața cine știe cui prin

hotărârea de-a permite unui cățel să fie mângâiat și alintat de stăpânul lui preț de câteva minute.

Aproape că am auzit un oftat colectiv. Totuși, liderul a insistat:

– Țerbea e al DNA-ului, vă dați seama ce se întâmplă dacă „transpiră" la ei? Dacă aude presa? Dacă aude inspectorul general? Nu puteam să fim impasibili și săăă…

– Sorin Țerbea e o persoană și nu este în proprietatea nimănui, i-am tăiat-o eu. Răspund pentru deciziile mele în fața oricui. Dacă vreți să discutăm raționamentul și bazele deciziei, cu bucurie, dar n-am timp acum. Oricum, nu cred că vă interesează. Sebi este de acord cu rezoluția mea, nu văd de ce vă preocupă sarcina lui de serviciu. Vă mulțumesc! Acum fugiți, că aveți treabă.

Calancea a ieșit primul, iar ceilalți trei s-au bulucit imediat în urma lui, de frică să nu mă iau de ultimul rămas. Se temeau de mine și de o confruntare personală. Erau oameni slabi și răutăcioși, așa că nu voiam să-mi pierd timpul cu ei.

Nervii, liniștea și timpul mi-au fost, desigur, afectate de vizita scurtă a celor patru polițiști. Tocmai mă uitam spre mapele de lucru fără să mă pot concentra, când am auzit un fluierat scurt. Oare mi se păruse? Fluieratul s-a repetat. Am deschis ușor fereastra de la birou: se auzea din exterior, de undeva foarte aproape de mine. Poate cineva a sărit gardul și, nevăzut de nimeni, s-a apropiat de fereastra unei celule? Dintr-o cameră de arest s-a auzit strigătul înfundat al unui bărbat:

– 9 demisol! 9 demisol! Băăă, sunteți?

– Care ești mă, Rafael? Rafaele, tu ești, mă? s-a auzit dinspre altă cameră.

– Da, mă! De la 11 demisol. Frățioru', știți dacă a plecat chinezu' ăla, Lin, de la 10 demisol?

– Ăla cu evaziunea de la Buzău? Nu știu, frățioru'! E ceva treabă cu el? Dacă e plecat pă Rahova sau pă Jilava, se rezolvă. Ia zi!

– Nu, măăă! Cât a fost ăsta în cameră, nu veneau pisici la fereastra mea, cred că le mânca chinezoiu'. Le mânca, să dea dracii în plămânii lui de nu le mânca. Azi a venit una la fereastră, mi-am zis c-o fi plecat gălbejitu' și acum or să vină iar, e greu fără ele. Uite așa ne mai trece timpu'. Al dracu', ne mânca pisicile.

Dinspre toate camerele s-au auzit hohote de râs, iar în birou au intrat colegele de la secretariat, amuzate și ele de discuție. Andrada a ținut să precizeze:

– Râdem de gluma lui Rafael, dar are dreptate. Astăzi ați adus o schimbare în arestările din București: arestații pot primi vizitele persoanelor însoțite de animalele de companie. Uitați-vă ce confort îi aduceau pisicile lui Rafael. Dar, atenție! El nu le poate atinge, sunt câteva rânduri de gratii între el și pisicuța care se oprea curioasă să-l vadă.

Ne-am oprit din râs, loviți de realitate. Eram cu atât mai sigur că n-am greșit când am acceptat la vizită și cățelul. O discuție între doi arestați se dovedea mai sănătoasă decât vizita celor patru ofițeri de poliție care se lansau în presupuneri și nu veneau cu nimic palpabil. Era cel mai bun feedback pe care puteam să-l primesc.

Un ciocănit la ușă, urmat de clămpănitul papucilor imenși. Sorin Țerbea a intrat în biroul meu însoțit de un polițist, care ulterior s-a retras.

– O mie de ani, domnule comandant! m-a salutat el. Vă mulțumesc că m-ați primit în audiență.

– Vă rog să luați loc, i-am cerut.

– Domnule comandant, a continuat el, am venit să vă rog să mă ajutați să înțeleg dacă este suficient să am un singur avocat. Am un apărător din Târgu Mureș care nu are experiență la instanțele mari din București.

– Mi-e foarte greu să port discuția asta cu dumneavoastră, i-am răspuns. Totuși, trebuie să remarcați ceva: sunteți judecat de Înalta Curte de Casație și Justiție, cel mai înalt for din țară, aflat în București. Dacă n-a avut procese aici, avocatul nu este familiarizat cu atmosfera, cu cerințele și cu practicile instanței și-i va fi puțin mai dificil să se descurce, dar nu imposibil.

Cu mâinile pe genunchi, cu spatele drept și cu privirea spre masa de lucru, a spus spășit:

– E clar! Mă voi apăra singur, n-are cum să mă ajute. E om bun, dar insuficient de puternic pentru cei doi politicieni care m-au adus aici. Ei au arme redutabile, drept dovadă că eu sunt aici, nu ei.

Terenul mlăștinos pe care purtam discuția mă imobiliza și începea să mă tragă în jos. Erau subiecte sensibile, neinterzise, dar ușor de interpretat dacă ar fi fost ascultate. Și, sincer, cred că erau. Cu toate astea, am ales să merg mai departe:

– Pe scurt, ce acuze vi se aduc? De aici trebuie să plecați cu apărarea.

Arestatul a simțit că are șansa de a găsi o soluție alături de mine și a devenit energic, animat de dorința de a combate sistemul.

– I-aș fi dat mită pentru ca ASA Târgu Mureș să câștige un meci de fotbal. Pe onoarea mea vă spun că nu am dat bani pentru niciun meci de fotbal.

– Opriți-vă și vă rog să mă ascultați cu atenție. Aveți vreun interes față de ASA Târgu Mureș? Sunteți acționar?

– NU! N-am acțiuni sau interese materiale. Eu sponsorizez de plăcere echipa de fotbal de sală a echipei orășenești, care n-are nicio legătură cu ASA Târgu Mureș.

– Meciul de fotbal pentru care ați fi dat mită este cunoscut? Aveți idee cu cine a jucat și care a fost rezultatul?

– Nu mai știu, dar țin minte săptămâna.

Am căutat pe internet rezultatul meciului din săptămâna respectivă în care jucase ASA Târgu Mureș. Pierduse.

– Domnule Țerbea, echipa a pierdut meciul pentru care ați fi plătit bani să-l câștige. Ați invocat situația asta? Ați informat instanța că echipa de fotbal de sală pe care o susțineți este diferită de ASA Târgu Mureș?

Sorin Țerbea avea ochii roșii, împăienjeniți de lacrimi, și se uita deznădăjduit la mine.

– Nu m-am gândit, parcă mi-a luat Dumnezeu mințile. Nici avocatul nu s-a gândit, bietul de el, este de comercial, nu de penal. Îl înțeleg, dar parcă nu e corect. El este acasă și eu aici, stau de vorbă cu dumneavoastră. Am să mă apăr singur, am să reușesc să ies de aici, sunt nevinovat, veți vedea.

S-a ridicat brusc și mi-a strâns mâna.

– O mie de ani! Să fiți sănătos! Vă rog să-mi permiteți să merg la cazare, am treabă, revăd toată apărarea și îmi construiesc singur una mai bună.

– Nu doresc nimănui să ajungă aici, i-am mai zis. Vă sfătuiesc să vă păstrați avocatul, eventual, să mai angajați alt apărător, să nu credeți că reușiți fără ei. Altfel, veți fi subiectiv, nu veți ști să vă apărați, nu veți identifica punctele slabe și nu veți ști să valorificați informațiile în sens juridic. Veți pierde ce trebuie să câștigați. Nu vă grăbiți cu decizia asta. Vă doresc succes!

Ne-am strâns mâinile și a ieșit timid din birou. Se temea: totuși, eu făceam parte din sistemul de opresiune care-l păstra între betoane și nu-i permitea să fie liber. Pentru mine, toată povestea rămânea o enigmă: cum era posibil ca un om de afaceri să fie urmărit printr-un mandat de siguranță națională și să fie arestat pentru ceva ce n-a făcut? Și totul doar cu scopul de a învăța lecția: „Vii în București, plătești!" Îmi plăceau râvna lui și dorința de a lupta, dar mă dezamăgea că începea să devină una cu arestul, cu oamenii care încep să cedeze, să nu mai creadă în victorie, să se resemneze și să devină pesimiști. Nu l-am cunoscut foarte bine și nu știu ce caracter avea, nu pot spune că era un om bun sau rău, în general. Însă știu sigur că atitudinea față de mine, de colegii mei și de colegii lui de cameră a fost corectă și respectuoasă. Îmi va rămâne întipărit în minte ca un bărbat cu care mi-a făcut plăcere să stau de vorbă.

Îmi amintesc că s-a întors de la Înalta Curte de Casație și Justiție roșu la față, dar foarte liniștit și convins că a făcut tot ce ținea de el pentru a se apăra. L-am primit în birou după ce s-a înscris în audiență. Mi-a strâns mâna, s-a așezat sigur de el și a pornit să turuie:

– O mie de ani, domnule comandant! Am venit să vă spun că am făcut tot ce știam mai bine. Am explicat în cuvinte simple tot ce puteam spune despre

relația mea cu prietenul meu. Nu vreau să vă plictisesc. Le-am spus judecătorilor că am o mașină germană scumpă și grea, care consumă enorm, nu la fel de mult ca un elicopter, dar pe-aproape. I-am rugat să înțeleagă că nu este un lux să mergi cu elicopterul, ci o necesitate. Nu văd dare de mită într-un transport cu elicopterul, puteam să-l trimit pe omul ăla și cu mașina, dar dura mai mult… Am invitat judecătorii să se plimbe cu elicopterul după ce se termină procesul, ca să înțeleagă mai bine ce spun. Nu-i un sentiment prea plăcut să plutești în aer în cutia aia, să te zgâlțâi, să vomiți, să stai într-un zgomot infernal, să-ți fie frică mai mereu că te prăbușești. În mașină poate fi mult mai confortabil.

S-a oprit o clipă ca să respire, uitându-se la mine ca un puști care a comis o boacănă și așteaptă reacția: își ia bătaie sau e mângâiat? Câteva secunde, nu mi-am permis niciun gest. Mă amuza însă nespus modul direct în care și-a susținut apărarea, așa că nu m-am putut abține să nu râd: îmi imaginam completul de judecată plimbându-se cu elicopterul doar ca să se convingă de realitatea celor spuse de Sorin Țerbea.

– Eu vă spun, ori la bal, ori la spital! a continuat el. Nu se mai poate, înnebunesc aici dacă mă mai țin mult procurorii. Plec acasă sau plec la Rahova cu câțiva ani după mine, urgent. Vom vedea! Mă duc să mă plimb la curtea de aer, că dacă o pierd, mai ies peste douăzeci și patru de ore între zidurile alea să mă plimb în cerc. Știți cât de frumos este toamna, să prinzi puțină ploaie și să fii în tricou și în papuci afară? Eu nu mai știam cum este. Zburam cu elicopterul, uitasem cum e pe pământ. O mie de ani! Să ne vedem cu bine!

Ne-am strâns mâinile și i-am promis că va afla decizia instanței imediat ce o voi primi. A ieșit însoțit de un polițist. Gravitatea momentului era din nou știrbită de flic-flacul papucilor gigantici, purtați cu mândrie. A fost ultima oară când le-am auzit clămpănitul răsunând pe holul lung. La scurt timp, am primit comunicarea: arestatul Sorin Țerbea fusese pus în libertate.

Colegii mei au coborât cu biletul de liberare semnat de mine și i-au cerut să-și facă bagajul pentru acasă. A ieșit din arest cu zgomote puternice, târându-și calabalâcul pe podeaua de piatră. Dar ce mi-a atras cel mai tare atenția au fost discuțiile dintre polițiști și arestat. Se ghidau cumva: „Mai la stânga, mai la dreapta, trage tu, împinge când îți spun eu…" Evident, cel mai vocal era domnul Țerbea. Am ieșit din birou ca să mă bucur de bucuria lui, voiam mereu să văd fața oamenilor eliberați, fericirea lor nemărginită, gălăgioasă, curată, acordată de niște judecători.

– O mie de ani, domnule comandant! mi s-a adresat Sorin Țerbea. Vă mulțumesc pentru vorbele bune și pentru răbdare. Să scrieți cartea, eu vă ajut cu ea. Dacă vin cu elicopterul în București, am să vă sun să vă uitați pe fereastră,

voi înclina botul elicopterului pentru dumneavoastră. Dacă veniți în Târgu Mureș fără mascați, să-mi dați de veste.

Trăgea de bagajele voluminoase, printre care și o saltea pe care o târa după el, în timp ce doi polițiști încercau s-o țină din partea opusă, pentru a nu deteriora pereții holului. În toată agitația, Sorin Țerbea era cu atât mai hâtru: fesul alb de pe cap îi alunecase pe un ochi și, în loc să-l ridice, ca să vadă normal, era mai preocupat să-mi strige cuvintele ieșite din sufletul omului eliberat.

– Mă bucur că ne părăsiți! i-am răspuns. Să vă salutați familia și părinții, strașnici oameni. O întrebare am: de ce nu lăsați mare parte din bagaje și salteaua aici? Ce mai faceți cu ele? Sunt mulți oameni care nu mai pleacă cu nimic de aici. Doar nu v-a sechestrat DNA-ul tot și ați rămas fără nimic!

Fesul refuzase să mai stea într-o rână și-i căzuse peste ambii ochi, mai să-i acopere și mustața.

– Dragă domnule Tudor, apăi m-am luat după folclorul din subsol. Nu las nimic aici, pentru că ce lași te trage înapoi la pușcărie. Le dau foc la Unirii, dacă trebuie, dar aici nu le las. Îmi doresc să vă revăd, dar nu la pârnaie, ca să zic așa. Vă doresc succes în tot ce faceți!

L-am salutat și am intrat în birou împreună cu Marian și fetele din secretariat. Încă râdeam de mica reprezentație din hol. Bucuria oamenilor eliberați e molipsitoare. Sorin Țerbea fusese un personaj special, care îmi demonstrase că se poate apăra. Mai avea doar să-și demonstreze și nevinovăția.

– Parcă mi-a plecat un coleg mai mare din cămin, din Regie, a comentat Andreea. Tot cam așa făcea: căra la plecare bagaje, saltele, ce mai rămânea din conserve, din vinul tras în sticle din plastic. Tot gălăgie, tot veselie… Ce om, ne-a făcut să râdem și bine ne-a făcut!

Andreea avea dreptate: asistaserăm la plecarea din cămin a unui absolvent care-și lua lucrurile și pleca să înfrunte viața.

Mai târziu, am aflat din presă că a fost achitat. Nici nu-mi pot imagina bucuria lui, a familiei și a părinților săi. Era o veste pe care o aștepta cu siguranță și pentru care luptase enorm.

Din păcate, tot din presă am aflat că, la un an și jumătate de când se liberase din arest, elicopterul în care se afla Sorin Țerbea s-a prăbușit. Nu scăpase de ce se temuse. Sunt curios dacă, în viitor, un magistrat ar mai putea aprecia plimbarea cu elicopterul drept un lux sau un moft. M-aș bucura să știu că toți magistrații vor evalua necesitatea deplasării și timpul scurt al zborului împreună cu riscul prăbușirii aparatului de zbor. Mă îndoiesc că, în felul ăsta, ar mai putea fi apreciat drept mită.

A avut o moarte suspectă, după părerea mea, dar este doar o părere.

M-ar bucura să pot să-i vorbesc despre carte și să-i încerc papucii ăia năstrușnici. Dumnezeu să-l ierte! O mie de ani!

VI
Evadarea

1. Stare de spirit

O vorbă plină de înțelepciune din folclorul românesc spune: „Vara nu-i ca iarna!" Cu experiența mea, aș putea s-o completez cu altă construcție: „Vara în arest nu-i ca vara de afară."

Deși soarele nu răzbește niciodată prin ochiurile de mici dimensiuni, proiectate și construite în urmă cu peste cincizeci de ani, iar încăperile sunt luminate doar de neoane și de televizoarele puține la număr, umbra nu aduce cu sine și răcoare. În cele trei luni de vară, în arest este mereu foarte cald, chiar înăbușitor. Nu simți că circulă aerul, deși încearcă să se vânture pe sub uși, printre crăpăturile tâmplăriei, pe sub paturi. Arestații devin de-a dreptul copleșiți de curenții de aer fierbinte, gingiile inflamate îi fac să geamă de durere, gura li se strâmbă și buzele schițează un zâmbet amar la gândul că niciun medic nu va interveni pentru a le calma suferința.

Asocierea arestului sau a pușcăriei cu „răcoarea" a făcut-o probabil un necunoscător, un om cu cazierul curat. Un recidivist și-ar fi măsurat vorbele. Niciun fost arestat nu poate spune că vara „a stat la răcoare". Nici n-ar avea cum. Aici, pielea sărată de transpirație nu întâlnește apa dușului decât târziu în noapte, când toți arestații din cameră se succedă iute la duș, timp de câteva minute fiecare. Este o operațiune planificată, organizată, rapidă: toți membrii camerei înțeleg că trebuie să se grăbească și să scurteze cât de mult posibil timpul de ședere în cabina de duș improvizată. Apa caldă crește temperatura și aburii dau o densitate mare aerului rarefiat. Aburul aderă la umezeala trupurilor proaspăt spălate, în scurt timp din nou transpirate. Vara, umezeala guvernează atmosfera camerelor de arest. De aici și motivul pentru care dușurile se fac doar noaptea, cât mai târziu, astfel încât umezeala să nu întâlnească toropeala din timpul zilei. Oamenii rezistă cu greu în camerele devenite saune. Disperați, unii bat insistent în ușă pentru că nu au aer și vor să li se deschidă vizeta sau chiar ușa camerei, dar nu li se acceptă rugămințile. Rămân cu disperarea că se vor sufoca și încearcă să-și reprime teama apelând la cutumele culturii organizaționale: în astfel de momente nu te agiți, nu vorbești, stai întins în pat și încerci să te miști cât mai puțin. Nu au la dispoziție ventilatoare, frigidere, apă rece, nu beneficiază de aer curat. Nu cred că vor

putea uita vreodată rația de aer fierbinte, dens, umed și urât mirositor de care „s-au bucurat" în camera de arest.

Inamicul fierbințelii din timpul verii ar trebui să fie senzația de rece, de frig. Dacă există un dram de noroc, atât polițiștii, cât și arestații se pot bucura de marea invenție a omenirii care este frigiderul. În arest, el este un monument al cercetării și inovației, un simbol al ingineriei. În același timp, poate fi un obiect de artă recuperat dintr-un anticariat, înghesuit între casele decrepite și bântuite din Centrul Istoric al Bucureștiului. Posesia unui frigider în arest, un bun rar și valoros, e apreciată ca apartenență la cea mai înaltă castă. Poate ridica valoarea deținătorului și-l poate transforma într-un magnat sau mogul, tradus în limbajul de arest „bosolan". Posesia frigiderului atrage respectul tuturor celor din cameră în mod direct, liber și necondiționat. Nu mai este nevoie de nicio confirmare, proprietarul este Zeus. Mâncarea poate fi conservată, păstrată fără să se strice. Astfel, Zeus poate să declare cine, când și cât mănâncă. Greu de imaginat cum pot fi mâncate alimentele nepăstrate în frigider. Salamurile, afumăturile, cârnații, brânzeturile, legumele, fructele și chiar conservele trec prin procese rapide de descompunere dacă nu sunt păstrate la rece.

Pe timp de vară, igiena în arest este un factor declanșator al convulsiilor microsociale. În cameră, cei puternici se impun în fața celor mulți să se spele, să le ceară familiilor să le aducă săpun, gel de duș, șampon, pastă și periuță de dinți și, ulterior, îi obligă să le folosească. Voința lor întâlnește rezistență și dârzenie, cei mulți încearcă să se opună, dar în final se vor spăla cu ce au, căci o soluție din partea statului nu există.

– Când vin căldurile și știu în ce condiții stau oamenii ăștia jos, mă consider norocos. Apreciez mai bine debaraua aia de i se spune birou, pe care o împart cu trei dulapuri, două mese și un coleg.

Marian Geantă a ridicat ca pe un trofeu o sticlă rece de doi litri cu cola. Astăzi era rândul lui să ne hidrateze. Sebi și nea Ion au turnat băutura în căni și le-au repartizat fiecăruia dintre noi.

– Eu nu înțeleg cum rezistă polițiștii din ture în căldura asta. Mă uit la ei și mă minunez cât de rezistenți sunt, pe cuvântul meu.

Sebi și-a șters fruntea cu o batistă.

– Nu sunt rezistenți, fratele meu, ce spui acolo? a intervenit nea Ion. După ce împlinesc cincizeci și cinci de ani și îi scoate calculatorul la pensie, puțini se bucură de ea. Mulți crapă în foarte scurt timp. Parcă se ambiționează să trăiască atât cât să demonstreze că și-au îndeplinit termenul pentru pensionare. Șefu', pe cuvânt, nici nu-mi vine să mă pensionez. Mă ia frica să nu mor la scurt timp după ce iau prima pensie.

– Hodorogule, nu știi decât să te plângi…, s-a băgat și Marian. Ce să spun, toată viața ai lucrat la Arest? Nu! Ai fost la Serviciul Administrativ – hârtii,

paturi, becuri, hârtii, hârtii, hârtii… Poate ești stresat? Văd că nu te plângi că bei cola, care-i plină de zahăr, e cancerigenă, crește obezitatea… Normal că nu te plângi, că am plătit-o eu și e de-aia bună, vezi Doamne!

Nea Ion reușise să nimerească iar la mijloc și băieții nu-l iertau, dar nici nu ceda ușor. Avea dreptate, mulți polițiști din operativ stingeau lumina imediat după împlinirea vârstei de pensionare. Exista o teamă colectivă de acest moment. Veștile proaste circulă repede în Poliție și nu știu cum se făcea că, de multe ori, ne începeam diminețile cu un anunț mortuar. Nu ne venea să credem: doar îl văzuserăm recent pe colegul care se pensionase. Toate discuțiile ulterioare se încheiau cu concluzia că e mult prea tânăr ca să moară. Ne închinam toți către pseudoaltarele de pe pereții birourilor, decorați generos cu icoanele primite cadou, și ne vedeam de ale noastre, continuându-ne drumul către vârsta de pensionare.

– Râdem, glumim, dar cred că polițiștii care lucrează în Aresturi ar trebui să primească niște sporuri în plus pentru lipsa de oxigen, pentru mediul toxic și pentru lipsa luminii naturale, am subliniat eu. În Arestul Central nu știu pe nimeni să se fi pensionat de când sunt eu aici, nu am văzut vreun coleg cu vechime foarte mare aici care să iasă la pensie.

– Comandante, îl avem pe Vârban, care mai are un pic și se pensionează. A făcut omul pușcărie cu hoții vreo treizeci și patru de ani, ce vrei, așa se zice la noi. Când o să plece de aici, o să-l ia cercetătorii de la Măgurele să vadă dacă a fost iradiat. Pielea-i e alb-albăstruie, ochii i s-au decolorat, părul i-a căzut, ba chiar dinții i-au picat înaintea părului, e adus ușor de spate și pare că a cedat tensiunii că se apropie de vârsta de pensionare. Parcă a pierdut lupta cu viața.

Am aprobat toți dând din cap. Mai lipsea să toarne unul dintre noi cola pe jos ca pentru morți.

– Revin la ce spuneam. Mi-ar plăcea să reușesc să-i conving pe cei din IGP sau MAI de faptul că polițiștii din Aresturi ar trebui să primească niște sporuri în plus. Precedente există, sunt unii funcționari care au primit spor de toxicitate, unii au primit spor de stat pe scaun la calculator, alții spor de praf. Nu știu dacă informațiile sunt reale, dar ar trebui ca sindicatele să le solicite și pentru polițiști.

– Marian, eu te susțin. Dacă vei avea nevoie de o opinie juridică, mă ofer să te ajut.

– Șefu', nu vreau să mă înțelegeți greșit. Dar mediul în care lucrăm nu e nici măcar salubru. Avem un coleg, nu vreau să dau nume… mă înțelegeți. A făcut paraziți la stomac. I-a eliminat acasă după un tratament special. Cred că știți la cine mă refer, că ne întrebați zilele trecute ce a pățit de i s-a umflat burta în halul ăla. De-aia era umflat, de la limbrici. Sunt unii arestați murdari și bolnavi, purtători de bombe nucleare – la câte au pe ei și în ei. Punem mâna pe ei,

respirăm aerul lor, luăm obiecte atinse de ei și tot așa, după care mergem acasă și împărțim bucuriile cu familia. Suntem expuși la o grămadă de boli aici.

Nea Ion avea dreptate, dar nu puteam să fac nimic pentru a le îmbunătăți condițiile de muncă. Știa și el, dar era ora de descărcat tot ce aveau pe suflet.

– Dacă tot suntem la momentul în care ne întrebăm „Ce-ar fi dacă?", eu nu pot să nu mă gândesc la angajații care primesc un spor de rușine, a sărit Sebi. Cum să muncești cu forme legale și să iei spor de rușine? Eu nu pot să trec peste asta. Acum mă gândesc la gunoieri, știu că ei primesc spor de rușine. Îmi imaginez primarul cum își cere scuze de la angajați: „Știu, să nu credeți că nu știu! Sunteți angajații mei și vă e rușine să ieșiți pe stradă în uniforme, cu mănuși și cizme. Se uită lumea la voi și vă simțiți prost, dar pentru că vă înțeleg vă acord un spor de 20% pentru rușine." Faptul că putem asocia cuvântul *rușine* cuvântului *muncă* e peste puterea mea de înțelegere.

– Sebi, ai dreptate. La sporul ăsta nu m-am gândit, dar nici nu l-aș putea invoca, oricât de râvnit ar fi el. În fond, cred că doar polițiștilor de la Arest le-ar putea fi respins un asemenea spor. Cum să ne fie nouă rușine, când aici conviețuim cu persoane publice, oameni bogați, vedete de televiziune? Suntem chiar privilegiați.

Am râs toți și ne-am bucurat de o părere de aer care a traversat timid încăperea.

– Domnule comandant, cine să ne vadă pe noi și să ne dea și sporuri? Noi muncim în subteranele Bucureștiului, suntem sub nivelul celorlalți. Băgăm ca minerii aici, dar diferența este că ei sunt mulți, iar noi suntem puțini, cantitate neglijabilă.

– Nea Ioane, știi care e beleaua cea mai mare? Dacă noi am primi sporurile astea pentru lipsa luminii naturale, a aerului, pentru muncă în mediul toxic, pentru pericol sau pentru rușine, ar trebui ca o parte dintre ele să fie acordate și arestaților. Au trăit în aceleași condiții în care ați muncit voi. Nu vom primi niciodată sporurile astea. Haideți la soare, să ne bucurăm de lumină și de aer curat. Luați-vă cănile: să nu rămână aici, că le văd Andrada și Andreea când se întorc și nu mai scăpăm cu viață.

Am părăsit biroul în grabă, vrând să ștergem urmele huzurului de a bea cola rece în timpul programului.

2. Femeile au poveștile lor

În aceeași săptămână, Andrada mi-a amintit că planificasem o vizită în arest, în secția de femei. Mi-a făcut semn spre registrul pe care-l purtau de obicei în timpul vizitelor ea și Andreea. Mi-a arătat pixul pe care îl avea agățat de copertă și, făcând semn cu capul spre ușă, mi-a dat de înțeles că trebuie să mergem.

– Bună dimineața! Sunteți așteptat de vreo treizeci de femei, a adăugat ea. Haideți să dăm un tur prin arest, salutăm lumea, notăm plângăcioșii și ne întoarcem repede înapoi… după vreo trei ore de vorbit continuu, că doar vă știu. Haideți, lăsați telefoanele, că vă decuplează Andreea din secretariat, nu, Andreea?

– Da, daaa! Șefu', mergeți în scurta vacanță cu Andrada. Astăzi vizitați Sankt Petersburg, să-mi trimiteți fotografii frumoase. Hai, la plimbare, vă rog!

M-am ridicat râzând. Chiar aveam chef de o vizită scurtă în arest, voiam să-mi actualizez și informațiile despre nou-venite, să constat dacă există sau nu stări conflictuale, mai auzeam și ciudățenii… Ieșeam din monotonia în care lucram în birou.

Am coborât cu Andrada pe trepte, am ajuns la ușa metalică, am sunat. Eram primiți mereu cu reverențele de rigoare:

– Să trăiți! Să trăiți! Bine ați venit pe la noi! O cafea, șefu', Andrada?

Niciodată nu beam acolo cafea, dar eram mereu întrebați. Făcea parte din protocolul de întâlnire: colegii să întrebe, noi să refuzăm. Mi-ar fi plăcut să stau cu colegii acolo la cafea, dar nu voiam să fiu văzut de arestați altfel decât sobru și tăcut.

Paula, colega de la Pază, ne-a însoțit la etaj și a luat pe rând toate camerele. Deschidea toate cele trei zăvoare de la fiecare ușă, intra prima, anunța femeile arestate de vizită, așteptam câteva minute, în caz că o doamnă tocmai ieșise de la duș, apoi intram. Era un întreg ritual. Vizitele mele erau așteptate întotdeauna atât de arestați, cât și de arestate. Atmosfera se înveselea când le vizitam, că prea zâmbeau toate, indiferent de vârstă, indiferent de momentele în care le găseam. Și ce-mi auzeau urechile când mergeam în vizite de lucru la etajul unde erau cazate doamnele! Bârfe, răutăți, glumițe, drepturi de care nu auzisem erau invocate cu râvnă. Multe dintre subiecte erau ulterior abandonate de dumnealor, dar pe moment mă obligau să răspund, să interacționez cu ele.

– Șefu', vă rog să mergeți la doamna în vârstă s-o vedeți, poate reușiți să o ajutați cu ceva, iar apoi la nervoasa aia de la camera 3, că ne-a disperat pe toate.

Arestata în cauză mă ruga să fac asta vrând să sugereze că ele, toate cele patru locatare ale camerei vizitate, ar fi renunțat la orice subiect în favoarea celor două. Colegele ei au aprobat dând din cap și făceau semn cu mâna că doamna

de la camera 3 este nebună de legat. Pe hol era liniște – toată lumea încerca să asculte ce discutăm.

Am intrat la camera următoare, unde toate cele patru femei au avut aceeași rugăminte – s-o văd pe doamna în vârstă și s-o potolesc pe cea de la camera 3.

– Andrada, i-am zis, mergem direct la ultima cameră s-o vedem pe doamna în vârstă, adusă ieri. Îți amintești ce serviciu a încarcerat-o?

– Stați liniștit, am eu povestea ei, dar vă las să vă minunați de mandatul ei de arestare. Hai, Paula, să mergem la ultima cameră.

Cele trei zăvoare au scrâșnit cu aceeași intensitate cu care eram obișnuit. Lacătele au pocnit metalic și am înțeles că sunt în siguranță: patru femei erau complet izolate de societate și de oameni. Paula a început să bombăne:

– Domnule comandant, noi am anunțat secretariatul și șeful biroului de Pază. La camera 3 este o femeie care le agită pe toate celelalte trei din cameră. Nici nu știu cum să vă raportez de rușine, știți? Se aude gălăgie, toate trei țipă, țipă și asta nebună. Nu durează cinci minute, că ia foc tot arestul. Urlă toate și ziua, și noaptea. Nimic n-o liniștește.

Andrada m-a lămurit rapid:

– Deci, doamna agitată de la camera 3 vrea să facă sex cu toate celelalte trei colege. Da! Nu e niciun secret, a mai zis zâmbind larg, a dat din mână în semn că trebuie să trecem peste asta și că mă voi lămuri singur. Doamna în vârstă are o poveste de făcut filme… horror. Și pentru că veni vorba, am ajuns întâi la doamna cu filmele horror. Vizionare plăcută, ca să zic așa!

Paula tocmai descuia ultimul zăvor, după care a deschis ușa:

– Doamnelor, bună ziua! Domnul comandant a venit să vă viziteze. Vă rog să fiți îmbrăcate decent și să-i adresați solicitările, întrebările voastre.

S-au auzit șușoteli scurte și apoi am auzit-o pe colega de la Pază cum le liniștea și le spunea că nu ar fi nicio problemă.

– Domnule comandant, vă rog să poftiți!

Am intrat în cameră. Căldura și umezeala făceau atmosfera apăsătoare, sufocantă. Orice formă de dialog părea imposibilă și sufletul mă îndemna să nu intru și să încerc să port discuțiile din hol. Arestatele păreau pacienți de spital, supuse de multă vreme unui tratament agresiv. Se mișcau greu, hainele parcă le trăgeau în jos și le încetineau mișcările, le apăsau pe umeri și nu le permiteau să aibă o poziție verticală, sănătoasă. Câteva haine spălate la chiuvetă erau întinse în dezordine pe marginile paturilor, amplificând umezeala din cameră. Cred că bucuria lor de a mă vedea venea în primul rând din faptul că ușa era deschisă în timpul vizitei și permitea ventilarea încăperii. Nu se bucurau neapărat că mă văd, cât se entuziasmau de aerul fierbinte care circula mai rapid. Toate hainele erau depozitate pe pat și sub pat, căci în camere nu existau dulapuri. Aveam senzația că particip la un dezastru umanitar, iar expresiile arestatelor îmi

întăreau această percepție. O bătrână era întinsă pe pat, ușor chircită, cu obrazul sprijinit pe palma de pe pernă, părând într-o continuă așteptare.

Una dintre arestate s-a bucurat enorm să mă vadă. Mi-a trimis un sărut suflând în palmă și au izbucnit toate patru în râs. Trei dintre ele erau arestate pentru trafic de droguri, însă bătrâna rămânea marele secret pentru mine.

– Mamaie, care este scopul vizitei pe la noi? am întrebat-o. Ai uitat să uzi florile în balcon și te-au arestat gardienii publici în 1994? Erai tânără când ai ajuns aici?

Râdeam toți cei din cameră, inclusiv bătrâna. Firavă, cu părul alb, rărit, răvășit pe pernă și pe față, cu mâinile pătate de pistrui și cu pielea cutată, înfățișarea ei îmi spunea că a trecut de optzeci de ani. Ar fi putut să fie un model pentru fotografii dramatice. Îmi amintea de bătrâna din filmul *Titanic*. Mă uitam la dumneaei și încercam să ghicesc ce fapte a putut să comită încât să fie arestată.

– Mi-am omorât bărbatul! a răspuns bătrâna sec.

Cum putuse o mână de om ca ea să ucidă nu știu. Nu părea capabilă să se ridice și să meargă la toaletă, dar să aibă hotărârea și forța să ucidă?… Imposibil.

– Era îndrăgostit de altă femeie? Nu venea cu pensia acasă? Ce-ar fi putut să facă de v-a adus în situația asta? m-am trezit c-o întreb cu voce tare. Serviciul Omoruri v-a adus aici? Eu tot mă aștept să fie o glumă!

– Da! Eu l-am ucis pe Sergiu! Cu mâinile mele l-am ucis, a răspuns bătrâna.

A întins mâinile în fața ochilor, parcă pentru a se asigura că acelea sunt mâinile care l-au omorât. Pe chip avea ceva din expresia copilului care abia-și descoperă degetele, apoi le mușcă sau le molfăie încet.

– L-am iubit enorm, a continuat doamna. Și el m-a iubit pe mine, dar s-a chinuit mult în ultimii ani. A fost bolnav prea mult timp. Îmi era milă de el. N-am vorbit cu nimeni despre decizia mea de a-l omorî, de frică să nu mă întoarcă, și am reușit. L-am omorât!

Ochii uscați păreau că încep să se umezească. Priveau în gol și agoniseau lacrimi pentru a mi le oferi. Era calmă și vocea i se auzea stinsă, șoptită. Andrada încercase să se concentreze, ca să noteze în registrul de vizite obiectul discuției, dar rămăsese uimită și ea, nu se înțelegea motivul pentru care femeia a recurs la asasinare.

– I-am pus perna pe față. Am vrut să-l axsfixiez, ascfixiez, asficsiez… Dumnezeu știe cum îi zice, că nici în declarație nu mi-a ieșit bine. Am stat cu perna pe fața lui câteva minute, cât s-a zbătut puțin, că era deja slăbit de boală. Când am ridicat perna, mi-era frică să verific dacă mai e viu. A tușit și a continuat să respire. Mi-a fost milă de el, dar și de mine. Am plecat de lângă el rușinată și m-am întors cu un ciomag, un băț gros. I-am dat cu bâta în cap de

multe ori, nici nu m-am uitat la el. Simțeam cum bățul sare din capul lui și îl loveam iar și iar. Vedeți dumneavoastră, eram și eu slăbită, dădeam cu milă… Vârsta și boala mă slăbiseră. Nu loveam cu putere, nu loveam bine, pentru că-l auzeam în timp ce-l loveam. Ooof…

Bătrâna a lăsat lacrimile să-i curgă. Rușinat de nodul din gât și de ochii umezi, mi-am dres vocea și am încercat să respir adânc, cu speranța că nu-mi voi lăsa și eu lacrimile să iasă din ascunzișuri. Până la urmă, cred că m-au trădat și au alunecat vinovate pe cămașă.

– Tot nu murise, a continuat ea. Acum mă gândeam la durerea pe care i-o provocasem, la alte suferințe care-i distrugeau carnea și oasele. Am fost hotărâtă să-l omor și să scape de chinurile bolii. Am venit din bucătărie cu un satâr, o sabie, ceva cu lamă mare ce ținuse el toată viața pe un perete. Era grea, că abia o mișcam. I-am dat cu ea în cap de multe ori, până când a murit. L-am omorât pe Sergiu.

A rostit ultima propoziție ca pe o simplă constatare. Nu mai plângea. Cred că nici eu nu mai plângeam. Uimirea pusese stăpânire pe mine, iar pe ea, liniștea. Parcă se confesase unui prieten și acum se bucura de ușurarea sufletului. Am auzit-o pe Andrada suflându-și nasul pe holul arestului, iar pe Paula dregându-și vocea. Colegele de cameră plângeau toate, inclusiv doamna iubăreață. Îmi imaginez că auziseră povestea de zeci de ori și c-o învățaseră pe de rost, pentru că, la cât de populară era bătrâna în arest, era clar că cineva propagase povestea în gura mare la fereastră, s-o audă toți cei cazați la Arestul Central.

– Dumnezeu să-l ierte și sper să vă ierte și pe dumneavoastră! i-am spus bătrânei. Vă puteți ridica, puteți mânca, vă puteți spăla singură?

– Nu poate, domnule comandant! a răspuns în locul ei una dintre arestate. Poate mai aduceți o fată aici în cameră, mai solidă, s-o ajutăm împreună. Ne facem pomană cu ea, săraca. Pare slăbuță, dar e greoaie când pui mâna pe ea să o ridici.

– Șefu', am notat, mi-a spus Andrada. Decideți pe cine și facem transferul. Paula, să mergem la camera 3. La revedere!

– La revedere, doamnelor! le-am urat și eu. Vă rog să aveți grijă de dumneaei până când găsesc o soluție.

Am trimis un sărut din palmă tuturor și au reacționat toate patru, inclusiv bătrâna, prinzându-l în aer și sărutând pumnul. Un gest strengăresc, încă des întâlnit în filmele siropoase bollywoodiene, dar rar întâlnit într-un arest, slavă Domnului! Minunat lucru să faci oamenii să zâmbească în infern.

Am înaintat spre camera 3. La fel ca mine, Andrada era încă agitată în urma vizitei la camera bătrânei asasine. Gândea cu voce tare:

– Ciudat, camerele seamănă foarte mult între ele. Aceeași ușă, aceeași vopsea, aceleași zăvoare, aceleași lacăte, același bec de semnalizare de pe perete. Totul pare la fel de banal ca în poezia „Pușca" a lui Nichita Stănescu. Totul este clar, la vedere, logic, banal, dar banalul ăsta poate fi un dezastru pentru oamenii din interior.

Paula s-a apropiat milităreşte de uşa camerei numărul 3, aşteptând să-i permit s-o deschidă.

– Oamenii sunt cei care fac camerele de arest să fie diferite, cu poveştile lor, a spus.

A urmat același ritual al deschiderii uşii, apoi a anunțat vizita. Am aşteptat să mi se confirme că pot intra. Nu-mi doream un scandal cu tentă sexuală, să fiu acuzat de voyeurism sau de interes față de anumite femei – era mai sănătos să aștept. În arest era o densitate prea mare de minți antrenate să facă sau să spună prostii pentru ca eu să nu tratez atent toate acțiunile și discuțiile.

– Bună ziua! Înțeleg că ați cerut să vorbiți cu mine. Sunt Marian Tudor, șeful serviciului. Hai să vedem cine începe, că la cum vă simt, ori toată lumea tace, ori veți vorbi toate deodată.

În cameră se aflau patru femei, însă se distingea ușor că trei formau un grupuleț, iar cea de-a patra era stingheră. Cele trei erau înverşunate, nervoase, ciufulite și veniseră imediat lângă ușă să discute cu mine, pe când cealaltă era diferită. Se aşezase pe pat și-și legăna picioarele uitându-se amuzată la noi. Era scundă, tunsă scurt, slăbuță. Un tatuaj îi colora brațul, iar cealaltă mână era brăzdată de urme de lamă. Pesemne că-și găsise alinarea pedepsindu-și corpul. Totodată, transmitea mesajul: „Dacă mie îmi fac asta, gândeşte-te ce-ți pot face ție!" Un singur cercel îi era agățat de o ureche. Avea mai degrabă trăsături masculine, bine definite.

O membră a grupului a ieşit din anonimat:

– Domnule comandant, sunt Cătălina B. și sunt aici pentru trafic de droguri, m-a luat Crima acum două săptămâni. Sper să se rezolve dosarul meu, să plec de aici. Am copii acasă, bărbată-miu e pe Rahova, cu de-ale lui, cu manevre. În fine, io și astea două vrem s-o scoateți pe maimuța asta d-aici. De când a venit, nu mai avem liniște, ne aleargă prin cameră să… nu știu cum să vă zic. Prafu' s-ar alege de ea și de sufletu' ei! Este… Ziceți, fă, voi, că io nu pot!

Cătălina devenise agitată, se înroșise la față și gesticula ca să se facă mai bine înțeleasă, dar n-a reuşit să continue discuția. A început să râdă nervos și și-a pus mâna la gură, clătinând din cap.

– Domnule comandant, sunt Veronica de la Hala Traian. M-ați văzut la televizor cu aurul fals, ne știe toată lumea. Vindeam șaibe galbene la drogați, trase frumos la strung, ăia le dădea pe bani buni la fraieri. Ne-a mers bine.

Făceam bani mulți dacă nu ne turna un drogat, vă rog să mă scuzați. Vă ziceam de aur, tata începuse primu' afacerea, prin '90 ne știa lumea și…

Cătălina a intervenit brusc împingând-o:

– Zi, fă, ce trebuie să-i zicem lu' dom' comandant, dă-l dracului pe tac-tu! Ai înnebunit?! Zi-i ce ne face asta aici, că ne dă rușine la pușcărie!

Au izbucnit amândouă în râs. Râdeau de situația în care se aflau și, rușinate, așteptau să ghicesc eu ce s-a întâmplat. Începusem să bănuiesc că „bărbățelul" din camera lor, care se holba la mine stând pe pat, încerca să le domine.

– Hai să încercăm și cu celelalte două doamne, că văd că avem întrerupere în transmisie, am testat eu apele. Pleacă semnalul spre mine, dar apar paraziți și nu ajunge complet. Râdem, râdem, dar să știu de ce, măcar ne amuzăm toți, că suntem mulți și se aude mai frumos.

Cea de-a treia femeie din grup preferase să tacă până atunci. Mai devreme, în timp ce colegele vorbeau, ea își împletea părul lung în coadă. Cu părul strâns, fața i se luminase și am observat că era foarte frumoasă.

– Bună ziua, domnule comandant! a zis simțindu-mi privirea asupra ei. Sunt Elena, soția lu' Chinezu' de la Gara de Nord, sunt cu proxenetism aici. Chinezu' le face și eu le trag. Mă rog, când ies de aici, plec la mama în Dâmbovița. Să se ducă dracului cu curvele și cu familia lui. N-am fost niciodată de-a lor și am ajuns aici că s-au unit în declarații împotriva mea, că sunt româncă. Mă rog, care-i treaba… Arătarea asta de pe pat mă aleargă să mi-o tragă prin cameră. Vine peste mine la duș, adică ridică cortina și se uită la mine, când nu sunt atentă îmi pune mâna pe cur, pe sâni, își duce palma la gură și ține degetele în V, bagă limba printre ele și o mișcă rapid în sus și-n jos, știți dumneavoastră ce zic, și mă amenință cu „Tom Degețel". Deci, e simplu, ori pleacă, ori moare. Cum facem?

– La fel și cu noi, da' p-asta că e mai arătoasă o disperă, săraca, au adăugat femeile din grup.

Pe cât de frumoasă și de calmă fusese, pe atât de clar și de puternic îi fusese mesajul. Bănuisem pulsiunile sexuale ale celei de pe pat, dar nu mă așteptam să se manifeste atât de evident.

Fac o paranteză pentru a menționa că în cei doi ani în care am condus Arestul am cunoscut o diversitate mare de femei aflate în detenție. Arestatele veneau din medii sociale diferite, aveau profesii diferite, erau de toate vârstele și majoritatea era dată de femei rrome din toate categoriile: ursărese, cocalare, brânzărese, florărese, spoitorese. Mandatele de arestare preventivă le erau emise în general pentru trafic de droguri, înșelăciune, luare și dare de mită, prostituție sau proxenetism.

Când erau arestate, intrau umile în cameră, se împrieteneau cu colegele, interacționau foarte bine între ele și cu polițistele, împărțeau pachetele, râdeau

și plângeau împreună. Când plecau în penitenciar însă, se transformau încă din timpul transportului. Deveneau agresive, posesive, violente. Încercau rapid să se impună în fața celorlalte și, în penitenciar, o parte deveneau obsedate sexual. Își făceau partenere de sex pe care le dominau și erau foarte active sexual în timpul detenției. „Tom Degețel" era arma perfectă, jucăria cu care-și satisfăceau plăcerile unele altora. Eram uimit să aud că unele femei pe care le știam prietene în arest ajunseseră să fie pereche în urma dominării, indiferent de vârstă, profesie sau orice altceva.

Nu l-am cunoscut pe Chinezu' și nici până azi nu știu cine este – cred că am auzit mai mult de o mie de asemenea porecle în București. Fără autoritatea lui în lumea interlopă însă, soția lui urma să aibă viață grea în penitenciar. Era frumoasă, știa asta, și era pregătită de atacurile sau perversiunile sexuale ale femeilor încarcerate. Nu s-a mirat de încercările „bărbățelului" reclamat, ci a luat atitudine ca să stabilească linia de demarcație între normal și anormal, între ce este permis și ce este strict interzis. Era inteligentă, așteptase momentul oportun, adică prezența mea, și nu reacționase violent față de agresoare, doar precizase că va muri dacă nu încetează. Tăria de caracter o dobândise, îmi imaginez, și din apartenența la o familie cunoscută pentru tradiția în lumea proxenetismului, unde lucrătoarele sunt mințite, forțate să facă sex pe bani și, dacă se răzgândesc, sunt bătute sau drogate ca să nu plece de la proxenet. Chiar dacă, prin absurd, arestata nu a recurs la astfel de fapte, evident e că preluase sângele-rece și că lua decizii cu cruzime.

Am fixat-o cu privirea pe cea de pe pat, acuzată de hărțuire sexuală și de comportament impropriu. Privirea și expresia ei îmi păreau cunoscute și mă întrebam dacă nu cumva o întâlnisem în anii anteriori, când eram ofițer anchetator. Simțeam tot mai puternic că o cunosc de undeva, dar nu în calitate de agresoare de femei.

– Doamnă, nu vreți să vorbiți cu noi? Ați fost atentă la ce am discutat, și totuși ați afișat un zâmbet zeflemitor. Nu e locul în care să vă credeți în curtea școlii și să vă țineți de șotii. Dacă viitorul rămâne sumbru și nu sunteți pusă în libertate, în penitenciar le veți cunoaște rudele și nu cred că vă doriți. Poate este o neînțelegere, poate aveți probleme și pot fi corectate, poate reușiți să vă corectați singură comportamentul înainte de a interveni eu sau alte persoane, i-am zis.

N-a schițat niciun gest, ci m-a privit cu ochi tâmpi, continuând să-și legene picioarele. Zâmbetul se redusese, dar rămânea afișat pe fața ușor masculină. Cătălina mi-a înlăturat orice gând că ar fi o neînțelegere sau pur și simplu răutăți între femei.

– Domnu' comandant, asta are penis. Ne aleargă cu el sculat prin cameră. Ce dracu', facem copii la pușcărie? N-am acasă? N-are nicio treabă cu greșelile

sau cu pisihologii, are penis și vrea să ne tăvălească pe toate trei, pe Elena mai mult decât pe noi.

„Bărbățelul" a încetat să bâțâie picioarele, parcă încremenise așteptând reacția mea. Afișa o mândrie cum rar mi-a fost dat să văd și căuta să vadă și expresia Andradei. Colega mea se oprise din scris și, fără să-și schimbe poziția în care lua notițe, se uita pe sub sprâncene la mine. Era adevărat? Dacă da, era o situație pe care nimeni nu și-o dorea.

– Mirela mă cheamă, a zis în cele din urmă. Sunt aici pentru tentativă de omor. Îmi plac femeile, dar nu le violez, nu știu dacă mă înțelegeți. Ele mă caută, ele mă vor. Zic astea că am făcut eu și am zis eu. Ele vor să le-o trag și le e rușine să vă zică. De unde sculătoare altfel? Ce sunt io, mașină de făcut sex? Nu pot așa, doar din capul meu, ele mă ajută. Știți și dumneavoastră cum e.

– Ca de la bărbat la bărbat? Mirela, hai să fim mai clari. Ai cu ce să le violezi?

– Da, șefu'. Am și d-aia, am și d-aia, așa m-am născut, cu sex femeiesc și sex bărbătesc. Să știți că nu e rău, mă caută și femeile să le execut, mă caută și bărbații să mă execute. Afară îmi mergea chiar foarte bine, nu mă plângeam de lipsă de sex. Dacă nu mi-o luam de la vreunul, o dădeam io uneia, găseam o femeie curioasă. Vedeți că am avut și femei bune, și femei măritate, și femei cu meserie jmecheră, de toate.

Oftez și acum așa cum am oftat și atunci. Cum ajunsesem în situația asta? Nu înțelegeam cum o anomalie sexuală poate să ridice atâtea probleme. Sperasem ca unul dintre organele sexuale să fie disfuncțional, dar tocmai ea ne asigurase că sunt funcționale. Partea bărbătească reclamată ridica probleme în camera de femei. Partea femeiască nu era bine evidențiată și nici nu mai eram sigur că există. Dacă o transferam în camera de bărbați, aveam să aflu foarte repede dacă este la locul lui. Mulți dintre ei erau de luni întregi în abstinență și probabil foarte curioși să experimenteze.

– Paula, cheamă medicul sau asistenta, te rog. Ceva lipsește din tabloul ăsta.

– Șefu', vă contrazic, a intervenit Andrada. Eu cred că ceva este în plus în tabloul ăsta. Totul ar fi OK dacă acel ceva în plus nu ar exista, dar cred că există.

Andrada probabil își punea mii de întrebări legate de prezența Mirelei acolo și nu găsea răspunsuri. Am auzit pași repezi pe coridor. Doctorul s-a apropiat și i-a cerut polițistei să-i spună cine mai este cu mine la camera 3.

– Să ne trăiți, domnule comandant! Doctorul Timofte, la tură de douăzeci și patru de ore, ne-a salutat el. Cu ce vă pot fi de folos în această zi răcoroasă de august?

– Doctore, astăzi mintea mea a plecat cu sania, dacă tot spui că e răcoare. Cele trei doamne reclamă că doamna mititică și tunsă scurt vrea să le violeze și că este deținătoarea unui sex masculin. Persoana indicată se mândrește că îl are

din naștere. La momentul încarcerării îl avea sau i-a crescut aici de la microclimatul propice? Ajungem ca unele specii de pești, care, dacă sunt puși într-un acvariu toți de același sex, o parte și-l schimbă în timp relativ scurt.

Doctorul a clipit des și a răspuns rapid, fără ezitare:

– Nu-i apărut recent. Nu e lipit cu adeziv să și-l atașeze aici, l-a avut la dumneaei. Am purtat o discuție cu colega mea când a fost încarcerată. Nu eram de serviciu, dar colega mi-a spus ce constatase la vizita medicală. În cartea de identitate, doamna are nume de femeie, se presupunea și sexul feminin, iar la examinare era fericita posesoare a două sexe. Am ales o variantă, pe cea oficială. Femeie este declarată, femeie rămâne. Nu era s-o declarăm noi bărbat pe… Mirela. Nici nu este bărbat.

– Nu e bărbat, nu? Dar dacă intră peste dumneavoastră la duș cu scula în erecție, e bărbat? a sărit Elena. Cum ați mai dezbate cu domnul comandant?… Ce-ați mai vorbi despre păreri și idei. Domnu' doctor, noi nu putem și nu vrem să mai stăm cu animalul ăsta în cameră. Noi îi spunem Băiețelu', că nu prea aduce a femeie.

Elena nu lăsase loc de interpretări. Mirela era și femeie, și bărbat, ea însăși confirmase cu mândrie că este hermafrodită.

Venise momentul deciziei. Doctorul știa cazul, Paula avea cunoștință de existența lui, Andrada notase, reclamația exista, Mirela confirma. Ce puteam să fac?

– Paula, te rog s-o scoți din cameră pe Mirela până stabilesc unde s-o ducem, în ce cameră – la bărbați, la copii, la drogați, la criminali, văd eu în zece minute. Mirela, strânge-ți bagajele, te muți acum. Ai avut o șansă și ți-ai bătut joc de ea. Acum vei fi vedetă și n-o să-ți convină, te asigur. Andrada, hai cu domnul doctor în birou, am rugat-o pe secretară. Aș vrea să finalizăm discuțiile acolo. Doamnelor, ne vedem săptămâna viitoare, dacă mai sunteți aici, la noi.

În biroul meu s-au strâns la ședință Sebi, Marian Geantă, Andrada și Andreea, Florin Cociuba – ofițerul de serviciu – și doctorul.

– Marian, o mutăm la bărbați sau o lăsăm la femei? a deschis Sebi discuția. Eu și doctorul credem că trebuie s-o lăsăm la femei. Nu vreau să începem o disertație despre discriminări, despre sexologie și așa mai departe. Treaba e oablă, Mirela rămâne femeie cât sunt eu șef la Drepturi.

Au râs toți din cameră și au ridicat mâna în semn că votează pentru.

– Marian, nu te supăra pe mine, a adăugat și medicul. În calitate de doctor îți spun: ăsta e răul cel mai mic. Dacă ai băga-o la bărbați, ar face-o ăștia praștie, sunt unii care n-ar ierta-o în niciun fel.

Doctorul avea dreptate, dar situația era încurcată, iar eu eram cel care trebuia să desfacă nodul gordian. Nu-mi permiteam să-l tai, dar știam sigur și că nu există cale de a-l desface cu atenție. Timpul nu mă ajuta deloc.

– Comandante, e urâtă treaba, a intervenit Geantă. Nu înțeleg cum a apărut situația asta. Lucrez de douăzeci de ani în Poliție și n-am întâlnit așa ceva, nu s-a auzit nici în poveștile de la bere să se fi întâmplat așa ceva în București. Zici că te aștepta pe tine, nu alta. Bea un ceai, ia o gură de apă și liniștește-te. Găsim noi o soluție.

– Geantă, eu o cunosc pe femeia asta, i-am zis scotocind prin amintiri. Aduceți-mi dosarul ei de penitenciar. Vreau să-i văd mandatul de arestare, zicea ceva de tentativă de omor.

– Șefu', eu de-asta sunt aici. V-am adus deja dosarul. M-am gândit că aveți nevoie de el, a zis Florin Cociuba.

Florin Cociuba, un polițist drag mie și tuturor colegilor, era un om rafinat, blând, inteligent, amabil, care lua decizii rapide și mă informa întotdeauna când simțea că evenimentul este de impact. Era comisar-șef, în timp ce eu eram inspector principal, deci cu grad mai mic decât al lui, așa că mă simțeam puțin jenat să-i fiu superior. Ne-am respectat reciproc încă din prima zi, iar relația noastră de prietenie continuă până în prezent. Am preluat dosarul de la el și am început să-l parcurg în viteză. Toți așteptau să-mi declar intențiile față de subiectul fierbinte.

– Incredibil! am exclamat. Femeia asta a fost condamnată într-un dosar penal în care eu am avut prima constatare. Cum să uit evenimentul ăsta? Era imposibil! Geantă, tu ai lucrat la secția din Colentina cu ani în urmă. Îți amintește ceva numele ei de familie?

– Daaa! Da, cum să nu-mi amintesc? Vai, câte reclamații au avut toți colegii de la familia ei. Măi, nene, ne reclamau pentru orice, important era să ne afle numele și-apoi nu mai scăpam. Ne disperau cu reclamațiile la Capitală, la IGP, la Minister, la ONG-uri… peste tot. E fata lu' Nae?

– Da, e fata lu' Nae de pe șoseaua Fundeni, i-am răspuns. Eram de serviciu la comanda secției de Poliție și am primit un apel prin 112: o femeie încerca să-și omoare copilul, se suise pe casă și-l lovea cu capul de acoperiș. Am fost acolo cu câțiva colegi, se strânsese lumea ca la bâlci, mai erau doar câteva minute până la miezul nopții. Când am ajuns, era încă pe acoperișul de tablă și ținea copilul de un picior și cu capul în jos. Ea era mută, nehotărâtă dacă să continue să-l lovească cu poliția de față, copilul nu mai avea voce de cât zbierase și plânsese, iar familia ei plângea și încerca s-o convingă să înceteze și să coboare de pe acoperiș. Am reușit s-o fac să coboare, dar între timp îi pregătisem o surpriză: chemasem o ambulanță să preia copilul pentru îngrijiri medicale de urgență și altă ambulanță s-o preia pe ea pentru investigații la un spital de psihiatrie. Nae și nevastă-sa mi-au mulțumit pentru că le trăiește nepoata și pentru că am chemat salvarea s-o monitorizeze, pentru ca, două minute mai târziu, să mă blesteme că Mirela a fost ridicată și dusă la spital – de parcă eu

hotărâsem că trebuie internată. Mai târziu, am fost chiar cercetat penal că le-aș fi furat aurul din casă și un televizor, deși ei nu aveau bani de pâine. Incredibil cum, la ani după ce i-am inițiat dosarul, am parte în arest tot de Mirela. Caraghioasă e soarta!

Alături de colegi, am conchis în cele din urmă că decizia doctorului e cea sănătoasă. Colegele de cameră se pot apăra singure sau împreună, în vreme ce posibilii colegi de cameră bărbați l-ar fi pus pe Băiețelul în imposibilitatea de a se apăra. Mirela a fost izolată într-o cameră, de unde a fost apoi transferată în penitenciar.

3. Evadarea

În anul 2000, după ce am absolvit Academia de Poliție, am fost „distribuit" la Poliția Capitalei. În ziua repartiției, eram în culmea fericirii că voi lucra în București și am rugat Resursele Umane să mă trimită la Secția 9 Poliție din Pantelimon. Nu știam unde este cartierul, nu știam nimic despre secție, doar îmi plăceau melodiile celor de la BUG Mafia, Paraziții sau Marijuana și așteptam să întâlnesc băieții de după blocurile gri, tinerii care conduceau bandele de cartier, să iau contact cu traficul de droguri sau de arme. Cei de la Resurse Umane m-au întrebat de mai multe ori dacă sunt sigur că asta-mi doresc și, la insistențele mele, au acceptat și așa am ajuns la Secția 9 Poliție din cartierul Pantelimon.

Am constatat foarte repede că viața în cartier era mult diferită de cea descrisă în melodii. Șmecherii de cartier erau niște cotonogi bătrâni și cocliți, care trăiau din proxenetism și ponturi pentru șpringari. Mulți erau bolnavi de hepatită sau de boli venerice, aveau probleme cardiace, erau diabetici. Câteva neamuri de rromi din diverse zone ale Pantelimonului care se amuzau pentru că primiseră denumirea de „clan". Pe atunci, nici Poliția, nici ei și nici presa nu înțelegeau foarte bine termenul, și nici acum nu e folosit corect. Denumirea „clan" n-a făcut decât să le întărească poziția, să le atribuie un statut de „jmecheri". Același „rău" îl făceau Poliția și Parchetul când transmiteau în comunicatele de presă că „a fost destructurată o organizație" și dădeau numele clanului. În fapt, aceste clanuri, grupuri mici, comiteau orice gen de infracțiune numai ca să nu muncească și purtau pe umeri obligația mersului la pușcărie pentru a continua tradiția în familie.

Concurența îi obliga să se evidențieze în detrimentul altora ca ei, altor clanuri. Poate că, fără să vrem, am indus populației impresia de nesiguranță prin exagerarea forței și a cruzimii cu care erau descriși diverși membri ai clanurilor. Poate că a fost o greșeală de tactică a Poliției, din dorința de a exagera succesul unor acțiuni prin care „a fost destructurată o organizație", amplificându-le imaginea. Ca în poveștile pescărești, care pornesc de la un adevăr, sunt prinși pești, dar dimensiunile lor sunt mult exagerate prin fotografierea de aproape, iar prin vorbe meșteșugite devin monștri, periculoși, chiar dacă în realitate abia cântăresc cincizeci de grame fiecare.

După șapte ani, m-am întors în fața Secției 9 Poliție. Din păcate, motivul pentru care mă aflam aici era o tentativă de evadare. Directorul general adjunct mă sunase cu voce gravă și tristă. Mi-a spus că un arestat a încercat să evadeze, iar polițiștii din escortă au făcut uz de armă în plină stradă. A cerut urgent prezența mea la fața locului.

Îmi aminteam clădirea și oamenii de parcă plecasem ieri de aici, și nu în urmă cu șapte ani. Dacă în anul 2000 în curte existau doar trei autoturisme, acum erau o mulțime de mașini parcate foarte strâns. Dotarea Poliției se îmbunătățise, parcul auto era mai mare și se diversificase, nu mai existau dubele tip TV comuniste, care fuseseră înlocuite de autoutilitare.

Duba era în spatele curții. Irinel, șoferul, aștepta cuminte la volan și m-a salutat ridicând mâna stângă, așteptând să vadă dacă-l chem la mine sau nu. Nu era nevoie să vină. Mă interesa ce se întâmplase cu cei doi arestați pe care trebuia să-i transporte de la Arestul Secției 9 Poliție la unitățile de Parchet unde fuseseră citați. Din semnele lui, am înțeles că un arestat era în dubă, iar celălalt în clădire, fiecare sub paza unui polițist de la Biroul de Escorte. I-am făcut semn că urc în secție să discut cu arestatul și cu polițistul.

– Irinel, cine sunt „musafirii" care au umplut curtea de mașini? l-am mai întrebat. Au venit de la mic la mare, e toată cavaleria aici? Sunt și de la Minister?

Șoferul dubei a ieșit pe jumătate pe fereastră:

– Nu, șefu', e doar Serviciul Control de la Poliția Capitalei. Ai noștri! a continuat el dând din cap a lehamite, oameni cam răutăcioși și dificili atât pentru gusturile lui Irinel, cât și pentru ale mele.

Am urcat scările secției ca o vedetă: toți foștii colegi veneau să mă salute și mă băteau pe umăr în semn de solidaritate cu colegul meu din escortă și cu mine. Știam toți că polițiștii de la Control o să încheie ancheta și o să împartă cu generozitate sancțiuni disciplinare. Când vin sancțiunile, există și victime colaterale, iar câteodată răspund administrativ inclusiv persoane care n-au participat concret la abaterea cercetată, dar, sub puterea exemplului, trebuie să fie tăiate capete, cât mai multe capete. Cei de la Control nu evaluează întotdeauna atent situația, mai ales când este presiune mediatică. În schimb, sunt interesați să-și mărească palmaresul de sancțiuni aplicate polițiștilor. Dacă polițiștii sancționați au funcții de conducere, crește valoarea polițiștilor de la Control și pot urca în liga superioară, la Direcția Control Intern a IGP.

Am înaintat pe holurile secției de Poliție cu emoția reîntoarcerii și cu nervozitatea dată de situație. Șeful secției era la etajul întâi, în fața secretariatului. Știa că am intrat în clădire și voia să-și arate respectul. Eram mai tânăr și ocupam o funcție mai mare decât a lui.

– Să trăiești, Mariane! Când ai timp, vino să bem o cafea…

Voia să mă pună în temă cu succesiunea activităților, dar l-am salutat scurt și am evitat discuția. Controlorii ar fi aflat că am fost la dumnealui în birou și puteau să aprecieze gestul meu în multe feluri. Nu voiam să-și facă rău ajutându-mă. Am intrat în camera de anchetă să discut cu Ionel Stan, polițistul de la Escortă care era anchetat. Când am intrat, stătea pe scaun, palid, speriat că

e cercetat. Își freca mâinile și se uita neputincios la coala albă pe care era așezat un pix. Polițiștii din Control erau trei și-i simțeam cum îi dau târcoale, cum încearcă să-l determine să completeze raportul așa cum îi dictează ei. Unul era așezat pe birou, foarte aproape de coala de scris, pentru a se arăta superior, altul era în picioare, în spatele lui Stan, ca acesta să uite de prezența lui – dar ar fi intervenit cu întrebări răstite dacă se impunea –, iar ultimul, cel rău, stătea pe scaun în fața lui. Când am intrat în încăpere, Stan s-a ridicat brusc și m-a salutat. Părea mai mult decât bucuros să mă vadă și parcă ar fi vrut să mă strângă în brațe.

– Să trăiți, domnule comandant! a zis el. Îmi cer scuze pentru situația asta, sper să se încheie mai repede ancheta. Așa a fost să fie, poate am greșit, dar am făcut tot ce am putut. Am fugit după el și l-am prins. Problema este că… Știți?! Am tras focuri de armă. N-a vrut să se oprească, l-am somat și am tras.

A oftat și m-a privit țintă, ca să vadă dacă-l cred. Îl credeam.

– Să trăiești, Stane! i-am zis. Nu-i nicio problemă gravă, din câte înțeleg. Dacă nu poți da raportul cerut acum, te rog să-i anunți pe domnii polițiști, colegii noștri de la Poliția Capitalei, că revii în cursul zilei sau mâine, în funcție de cât de obosit ești. Poate-ți va prinde bine să fumezi o țigară și să stăm puțin la aer. Domnilor, sper că este în regulă.

I-am salutat pe fiecare strângându-le puternic mâna și uitându-mă atent în ochii lor, ca să înțeleagă că rămân dedicat anchetei, dar de partea cealaltă a mesei.

– Să trăiți, domnule Tudor! E o verificare de rutină, nimic special, a intervenit unul dintre ei. Luăm câteva rapoarte și fugim la șefu' să-i prezentăm situația. Nu cred că va fi grav pentru Stan, e un polițist bun.

Mi-am dat seama că încearcă să mă detensioneze și să mă păcălească. Probabil că mă credea un începător și mă conducea emoțional într-o zonă mlăștinoasă, din care să nu mai pot ieși, ca să ne înfunde apoi pe amândoi cât de mult se putea.

– Stai blând! i-am spus. Am venit aici pentru că așa mi-a cerut conducerea. Am fost ofițer de cercetări penale zece ani, tu cred că ai făcut anchete vreo doi ani, încă nu știi să convingi. Ies cu Ionel Stan să fumeze o țigară, îi dau un sandvici, apoi, dacă mai este apt să continue raportul, o va face, dacă nu, veți fi anunțați.

Cel care conducea verificările și adresa întrebările, stând în fața lui Stan, era un polițist mai în vârstă, mai hârșâit. Avea experiența anchetelor administrative fără impact emoțional și diplomația discuțiilor interinstituționale, cunoștea cutumele și înțelegea „de unde bate vântul". M-a analizat scurt: nu eram venit de ieri în Poliție, dar eram prea tânăr pentru o asemenea funcție, de aceea îmi

acorda atenție sporită, în caz că „am eu pe cineva", iar el nu voia să supere pe nimeni.

– Mare șef, nu este nicio problemă, mi-a răspuns el. Poate să meargă cu dumneavoastră, poate continua raportul mâine, nu este nicio grabă. Este colegul nostru, îl înțelegem, suntem lângă el în momentele astea. Procedați cum considerați mai bine. Noi avem doar o sarcină simplă: să ne lămurim cum stă treaba și să raportăm mai sus.

– Nu mă luați cu de-astea, că nu ține nici așa, i-am tăiat-o eu. Cei cărora trebuie să le raportați mai sus m-au trimis aici. Dacă aveau încredere în voi, nu mă mai trimiteau pe mine. Stane, dai raportul când crezi că poți. Acum hai să ieșim, că te văd palid. Domnilor, vă mulțumim pentru înțelegere. Dacă ați venit cu tramvaiul, vă poate conduce la sediu șoferul meu.

– Vă mulțumim, mare șef! Avem Loganul nostru, mai avem câteva informații de verificat și plecăm. Sunteți amabil, să trăiți!

Am ieșit din birou și l-am condus pe Stan în spatele clădirii. În mod sigur, cei trei mă înjurau cu patimă – le stricasem ancheta și nu reușiseră să mă agațe, dar n-aveau să se oprească aici – știam și eu, știau și ei. L-am prins pe Stan de brat ca să mă simtă lângă el și mi-am dat seama că de emoții și de oboseală ofta des și părea dezarmat.

– Ioane, ești cu mine, i-am zis. Ce s-a întâmplat? Spune repede, pentru că vreau să vorbesc și cu arestatul.

– Șefu', vă mulțumesc că ați venit. Nu mi-a fost ușor cu oamenii ăștia, parcă eu eram hoțul. Cu arestatul au vorbit frumos, iar cu mine s-au purtat groaznic. Nu mă bag în stilul lor, dar ăștia țin cu hoții, și nu cu noi, polițiștii. În fine. Am venit cu duba să luăm doi arestați. Cosmin Istrătescu este colegul de la Escortă – el trebuia să preia un arestat, iar eu pe celălalt. Ăștia de la Pază ni i-au dat legați pe amândoi cu o singură pereche de cătușe, practic, erau prinși unul de altul. I-am scos din arest ca să-i ducem spre dubă. Unul dintre arestați, cel mai solid, a smucit puternic mâna de care era legat și a tras atât de tare, încât a reușit să smulgă cătușele de pe mâna celuilalt. Cred că i-a rupt oasele. Ăla mai mic, căruia-i ieșiseră cătușele de pe mână, s-a așezat în cur pe asfalt lângă dubă și a țipat că el nu vrea să evadeze. Istrătescu a rămas să-l păzească, cred că și acum sunt amândoi în dubă, iar eu am început să alerg după ăsta care a evadat. A fugit din curtea secției, a ieșit pe Pantelimon și a rupt-o la fugă spre Piața Delfinului. L-am somat de mai multe ori să stea, dar nici de-al dracu' n-a înțeles. Fugea printre mașini, nu pe trotuar. Nu puteam să trag, răneam oameni nevinovați. A început să crească distanța dintre noi – ăsta a fost sportiv, eu am jucat fotbal până-ntr-a șaptea, de atunci doar tenis de picior de Sfintele Paști cu finu'.

Îmi plăcea de el: încerca să mă facă să zâmbesc și să se scoată singur din starea de alertă în care se afla. A băut o sticlă de o jumătate de litru cu apă fără s-o dea jos de la gură. L-am rugat să continue și s-a conformat rapid:

– A trecut pe trotuar, eu alergam în continuare pe carosabil. Uitați-vă la mine câte materiale din dotare trebuie să car. Când alerg, pistolul se bălăngăne pe șold, lanterna mi-a scăpat de două ori, agenda cred că mi-a făcut răni la spate, nu mai am niciun pix, le-am pierdut pe toate. A oprit o mașină lângă mine și șoferul mi-a zis să urc, că încearcă să-l ajungă. Am urcat din mers, am scos pistolul și l-am armat. Ufff, aveam mâinile transpirate, mă uitam atent după evadat ca să nu-l pierd, mi-a scăpat manșonul și a percutat pistolul.

Îl urmăream și nu înțelegeam.

– Stane, glonțul unde s-a dus? Ai tras din mașină? Ăștia știu?

– Ei nu știu, șefu'! Aveam arma orientată spre plafon, glonțul a găurit plafonul mașinii – biata de ea nu era antiglonț. I-am dat gaură în tavan omului. Ce să mai… Mai departe, a dus mașina cât a putut de aproape, dar mi-a luat ceva să cobor și distanța dintre noi s-a mărit. L-am urmărit pe o străduță paralelă cu șoseaua Pantelimon, am tras trei focuri de armă în plan vertical și am reușit să-l ajung. Obosiserăm amândoi, dar, vedeți dumneavoastră, frica mi-a dat putere să-l prind. Am familie acasă, mă gândeam că, dacă-l pierd, intru eu în locul lui. A opus rezistență, s-a zbătut rău, dar l-am încătușat și l-am adus la secție singur. Mă aplauda lumea pe stradă. Curge apa după mine și acum. A, că ziceați mai devreme, ăștia de la Control știu doar despre cele trei focuri.

Eu nu primisem până atunci aceste informații, nici câte gloanțe s-au tras, nici ce pagube sunt, nici că arestatul se opusese încătușării.

– Mașina omului arăta rău?

– Nu, și a zis să n-o menționez în raport, că o repară el. Dumnezeu mi l-a scos în cale.

– Arestatul e periculos? Trebuie să-l duc în zona de periculoși? Oricum îi fac ăștia dosar de evadare, vreau să dau un exemplu cu el.

– Domnule comandant, să nu vă supărați că-mi permit. Când mă întorceam cu el spre secție și încercam amândoi să ne tragem sufletul, a început să plângă. Eu îl înțeleg, era disperat. Poate că și eu aș fi procedat la fel. L-am înțeles de ce nu s-a oprit când l-am somat și am tras. Era disperat, vă spune el dacă-l întrebați. Și mai este ceva… După ce l-am adus în secție, m-am întors pe traseu și am găsit tuburile celor trei cartușe trase pe străduță, vă rog să le păstrați dumneavoastră, poate le cere cineva.

Mi-a așezat în palmă trei tuburi de muniție. Câteva bucăți de tablă care puteau distruge trei vieți; neimportante, banale, și totuși foarte periculoase. Le-am băgat în buzunarul blugilor, i-am strâns mâna colegului meu, i-am mulțumit și am mers să vorbesc cu evadatul.

Soneriile aresturilor sunt atât de puternice, încât îi sperie chiar și pe cei mai tari de înger dacă nu se așteaptă la o vizită – și sunt destui curajoși acolo. Când se aude soneria, pare că o mașină de pompieri cu semnalele acustice active tocmai intră în viteză pe ușa arestului, cade vopseaua, ard becurile, îți crapă timpanele și vrei să ieși prin pereți – iar oamenii de aici sunt nevoiți să suporte peste cincizeci de astfel de apeluri pe zi. N-am avut nicio ezitare să apăs de câteva ori butonul, apoi am așteptat satisfăcut să se încheie tornada lansată între pereții de beton.

– Care ești, măi, frățioare?! Ai draci pe tine? Ho, că deschid patru uși ca să ajung la tine!

În fața mea și-a făcut apariția polițistul Ursulescu, poreclit Coco. Obez, înalt, mereu ciufulit, mereu transpirat, cu pantalonii de uniformă sub nivelul normalului, pentru că burta îi câștigase categoric lupta și se impunea în peisaj, așa că se mișca greoi și era rău de gură. Când m-a văzut, a făcut ochii mari și s-a lovit cu palma peste frunte. S-a înroșit de emoție și a deschis ușa încet, în mutenie.

– Să trăiți, domnule comandant! Mi-a scăpat, dar nu mai pot. Uitați-vă și dumneavoastră, port fes în arest ca să-l trag pe urechi când sună polițiștii, altfel rămân surd. Ne distruge soneria asta, arestații vin și pleacă, stau puțin, noi, polițiștii, rămânem aici și tragem la jug cu ea. Merg pe al douăzeci și cincilea an de muncă. Poate mă pensionez și scap de asta și de toate, că nu mai pot. Ce să mai… Să trăiți!

– Ursulescule, în douăzeci și cinci de ani te-ai gândit să schimbi soneria?

– Păi eu? Eu s-o schimb? S-o schimbe ministerul, că are oameni pregătiți, mai bine plătiți, nu ca mine… Coco din Pantelimon. Haideți, domnu' comandant, nu știți cum stă treaba?

Fără să mai pierd timpul cu el, i-am cerut să-l aducă pe evadat ca să vorbesc cu el într-un birou. În două minute, arestatul se afla în fața mea. Coco l-a împins spre mine și i-a cerut să-mi răspundă „la ce-l întreb, că sunt comandantul". A plecat mulțumit de îndeplinirea misiunii.

– Salut! Sunt Marian Tudor, i-am zis arestatului. Stai jos! Trage aer în piept și fă-mă să înțeleg în câteva minute de ce ai vrut să evadezi.

Namila de om din fața mea plângea și-și ascundea în mâini ochii roșii înecați în lacrimi. Se zguduia din tot corpul de plâns, lacrimile îi inundau obrajii, dar nu scotea niciun sunet. Nu voia să lase aerul să-i iasă puternic din plămâni, pentru că nu și-ar mai fi putut controla plânsul. L-am așteptat puțin să se liniștească, apoi i-am cerut să se așeze și să vorbească.

– Sunt arestatul Laurențiu Pancu, mi-a răspuns în cele din urmă. Să trăiți, domnule comandant! Am încercat să evadez, nu mi-a păsat că s-a tras după

mine, am vrut să ajung la soția mea la spital. Astăzi a născut. N-am reușit s-o văd, n-am reușit să aflu cum e copilul și d-aia sunt aici așa cum sunt…

Apoi a început să plângă în hohote. L-am mai lăsat să se liniștească, timp în care i-am citit dosarul de penitenciar. Era arestat pentru o infracțiune cu violență; autorii lor sunt oameni hotărâți, puternici, duri și răi, în niciun caz atât de sensibili. În arest avusese un comportament normal.

– I-am rugat pe domnii polițiști să-mi permită să sun acasă pe fix sau să-mi sun soția pe mobil. Le-am spus de două săptămâni că urmează să nască… Și i-am rugat să mă lase să sun astăzi, să știu dacă soția și copilul sunt bine și sănătoși, atât. Nu au vrut, pentru că astăzi este marți, iar eu sunt programat să sun săptămâna asta vineri. Aveți niște ordine aici care ne dau voie să sunăm de pe telefonul din arest o dată pe săptămână. I-am anunțat de două săptămâni că voi avea nevoie de apelul ăsta și și-au bătut joc de mine. Am încercat să rămân calm: nu i-am luat la omor, nu i-am rănit, am vrut doar să fug și să aflu cum se simt ai mei. Asta a fost tot, un telefon de două minute mi-a distrus viața. Acum o să cășune și parchetarii pe mine că am evadat.

L-am chemat pe Coco și l-am întrebat de ce nu-i permisese arestatului să sune acasă pe fix sau să-și sune soția pe telefonul mobil.

– Ce faci, mă? Ești sifon? M-ai turnat la șefu', a zis el uitându-se urât la arestat, apoi s-a întors spre mine. Domnu' comandant, aici e arest. Nu ăștia fac regulile aici.

– Stop. Trage aer în piept, pentru că deja ai sărit calul. Regula impusă de lege, pe care n-ai citit-o, este să poată suna *cel puțin o dată pe săptămână*. Nu vineri și nu neapărat o singură dată. Ai cerut o părere altcuiva? Ți s-a părut deplasată rugămintea omului ăsta? Tu ai fi rămas impasibil dacă soția ta năștea și polițiștii își băteau joc de tine?

Înverșunat și plin de ură, Coco al meu transpira și mai mult. Ochii îi erau injectați și dădea să se apropie de mine. Știa însă că nu glumesc și că nu accept devieri de niciun fel. Până la urmă, a rămas pe loc.

– Eu nu sunt arestat, sunt polițist. Am un statut. Ăsta trebuie să se supună ordinelor mele. I-am spus vineri, atunci vineri sună. A făcut pe-al dracu', a fugit de sub escortă… s-o tragă. Acum nu va mai suna nici vineri, că-și ia sancțiune. Dacă îl asculta pe Coco, îi era bine acum.

Uram prostia și nemernicia polițistului. Nu voiam să-l pun într-o situație jenantă, dar simțeam că vreau să plece din cameră și să nu-l mai văd niciodată. Nu înțelesese nimic în toți anii de muncă pe care-i invoca doar pentru a-și legitima lehamitea în așteptarea pensiei. Nu pricepuse nici măcar că un om a cerut un minimum de îngăduință, că avea nevoie să-și liniștească sufletul cu câteva minute de convorbiri pe care și le plătea. Pe polițiști nu i-ar fi costat nimic dacă i-ar fi permis să sune. Fuseseră atât de indiferenți și de reci la

solicitările și insistențele arestatului, încât mă miram că omul nu reacționase violent. Polițiștii nu înțeleseseră că orice arestat, indiferent de motivul pentru care se află acolo, indiferent de anii pe care i-a executat anterior, este supus unor factori uriași de stres. Mintea nu mai funcționează în parametrii obișnuiți, raționamentele sunt umbrite de efectele încarcerării, unii se lasă influențați de colegii de cameră și se schimbă radical în interval foarte scurt, alții devin violenți, mulți devin absenți, o parte nu pot să facă față presiunii și se automutilează, devin violenți față de alți arestați și chiar față de polițiști, sau aleg gestul suprem – se sinucid.

Polițiștii de la Arestul Secției 9 Poliție nu prevăzuseră o schimbare de atitudine din partea arestatului în fața unor refuzuri repetate de a-i permite să folosească telefonul. Coco se aștepta ca arestatul să-i urmeze ordinele ca și când între ei ar fi existat relații de subordonare. Eram surprins de gestul polițiștilor: mulți fuseseră și militari, iar militarii nu acceptă un ordin dacă nu se dovedește just. În fața insensibilității, Laurențiu căutase o soluție și alesese greșit. Mă întrebam dacă nu cumva ceruse să vorbească cu mine și-l duseseră cu vorba, sau poate că mă credea mai rece decât subordonații mei de la Secția 9 Poliție și-și zisese că n-are sens să-mi solicite dreptul de a telefona acasă.

În timp ce analizam toată situația, arestatul plângea și pusese neputincios capul pe masă. Se predase sorții, ce putea să mai facă? Speram să nu dispere și să nu cadă pradă gândurilor rele. Nu eram prieteni, dar îi înțelegeam durerea.

– Fă-mi o cerere acum și o aprob pe loc, i-am spus. Nu știu cum va decurge dosarul tău și nici nu pot să intervin ca să lămuresc situația ta din punct de vedere juridic. Sunt sigur că dacă cererile tale ajungeau la mine, în mod cert discutai azi cu familia ta despre copil. Îi doresc mult noroc și sănătate, iar ție îți doresc să fii puternic și să nu mai reacționezi impulsiv. Fii calm, există soluții în viață.

Ne-am strâns mâna și am ieșit din cameră. Cât despre Coco, nu aveam timp atunci pentru educație civică, dar mi-am notat să discut cu ei mai târziu. Un singur gând pusese stăpânire pe mine: moștenisem aresturile cu o carență uriașă de șefi de arest și de șefi de ture, nu puteam să am o escaladare pe verticală a evenimentelor și asta îmi afecta foarte mult timpul liber. Arestul Secției 9 Poliție nu avea un șef. Aproximativ douăzeci de polițiști erau direct subordonați ofițerilor de la sediul serviciului. Practic, se subordonau tuturor și în același timp nimănui, iar asta se simțea. Era un minus pe care urma să-l acopăr urgent.

Am ieșit din arest grăbit, voiam să ajung cât mai repede la aer curat. L-am sunat de pe mobil pe ofițerul de serviciu.

– Florine, ați anunțat unitățile de Parchet că nu-i mai ducem pe cei doi astăzi?

– Da, domnule comandant. Nu prea i-a convenit doamnei procuroare, o știți… A spus că e bine să-l aducem pe al ei mâine-dimineață. Procurorii care-l anchetează pe Pancu s-au bucurat că a vrut să evadeze, au zis că mai încarcă trei ani la condamnările lui.

Lucrurile intrau în normal. Mai aveam să informez conducerea Poliției Capitalei. Am raportat telefonic, iar apoi am mai fost sunat de câteva ori pentru formularea telexului de informare către IGP și Minister. Când am terminat de vorbit, regretam că ieșisem din arest ca să iau aer, căci acolo n-aș fi avut semnal, nu m-ar fi deranjat nimeni, ar fi găsit ei o soluție să se informeze și fără mine. Cei de la Control erau cei care aveau să zugrăvească într-un tablou general toată povestea. Așteptam curios să văd care le sunt concluziile.

Am revenit la sediul central obosit și demoralizat. Evadarea putea să-i reușească lui Laurențiu Pancu, dacă Ionel Stan n-ar fi fost atât de implicat. Nu aveam suficient de mulți oameni și dotarea era slabă. Zâmbeam amar la gândul că de dimineață îi certasem pe ofițeri pentru că agenții din subordinea lor pleacă fără pistol în escortă – unii se fofilau spunând că nu le place „să care și ăla“ după ei. Mă bucuram că Stan fusese dotat corespunzător. Ofițerii de la Escorte nu coborâseră în biroul meu, deși știau că am revenit la bază. Trebuia să-i sun și să continuăm bâlciul de dimineață, dar eram stors de energie.

Bucătăreasa serviciului, tanti Săndica, drăguța de ea, mă aștepta în secretariat. Impropriu spus „bucătăreasa“, căci primea mâncarea de la sediul central al Poliției Capitalei, o încălzea, uneori făcea câte o salată și servea zilnic tot potolul către cele aproximativ două sute de persoane. O mânuță de om, firavă, cu pielea albă, cu ochi căprui și mari, se ascundea mereu sub un halat alb când era la serviciu, lung de mă temeam să nu se împiedice călcând pe el. Râd și acum când îmi amintesc că Geantă simula mereu că o prinde și o susține să nu cadă atunci când urca, extrem de rar, la birouri. Astăzi, mă aștepta lângă ușa biroului cu o farfurioară acoperită de un șervețel care se umezise intrând în contact cu mâncarea. De sub șervețel se vedeau câteva felii de pâine, iar celelalte alimente așezate pe farfurie se ascundeau enigmatic ca pentru o ghicitoare. Urma să aflu ce trebuie să mănânc, era o obligație.

– Dooomnu' comandant, a zis tanti Săndica, nu ați coborât la prânz la bufet. N-am putut să vă păstrez nimic, că a fost mâncare bună și mă certam cu toți polițiștii dac-o ascundeam. Am avut ciorbă de vită și chiftele cu piure de cartofi. Nu cel cu fulgi, din ăla de vă place dumneavoastră, din cartofi naturali, buni. Am avut și castraveți murați, rar primim, dar buni și ei. Trosneau în gură, erau dulci și iuți un pic, așa. Am văzut că nu ați venit și mi-am zis: „Vaaai, n-a venit domnu' comandant. Ce-o mânca azi?“ Așa că v-am pregătit cinci crenvurști. Sunt reci și au cam înțepenit, că s-au și uscat de când i-am fiert, dar decât nimic? Vi-i las pe masă. Poftă bună! Vă rog să mâncați, costă unșpe lei cu

tot cu pâine și muștar. Fetelor, să aveți grijă să nu-l deranjeze nimeni cât timp e la masă.

I-am mulțumit și a plecat închizând ușa biroului ușor, ca o bunicuță care-și adormise nepoțelul și nu voia să-l trezească și s-o ia de la capăt cu legănatul pe picioare. Îmi imaginam cum fâlfâie halatul alb în urma ei în timp ce aleargă spre bufet, să-l închidă și să ajungă mai repede acasă.

Am dat să ridic șervețelul să văd mâncarea, dar nu se dezlipea de pe muștarul care se întinsese generos în toată farfuria și înmuiase puțin crenvurștii reci și încrețiți. Ușa s-a deschis și în birou au apărut Andrada și Andreea cu o pungă de chipsuri. Mâncaseră și-mi păstraseră și mie, iar acum îmi făceau semn să mănânc, că sunt foarte buni.

– Șefu', mi-a zis Andrada, mâncați repede, că nu avem acces la Centrală să vă oprim telefoanele. Zici că au ochi, nu durează mult până încep să ne dispere. Au aflat și cei de la birouri că sunteți aici, Costea a dat alarma când ați intrat în curte… Grăbiți-vă cu mâncarea, că începe scandalul în câteva minute.

Telefonul de serviciu începuse deja să sune în timp ce ea vorbea. Cele două au ieșit din birou râzând și lăsând punga cu chipsuri abandonată pe masă. Era mai sigur să mănânc chipsurile decât balaurii îngălbeniți de muștar ascunși sub șervețel. Am răspuns la telefon.

– Bună ziua, domnule Tudor! Sunt directorul Direcției de Control Intern din Inspectoratul General al Poliției Române, comisar-șef Dinculescu. Vă sun în legătură cu evadarea de la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din Secția 9 Poliție. Aș vrea să lămurim împreună câteva aspecte înainte de a raporta domnului inspector general.

Era interviul de dinaintea măcelului. Nu-l cunoscusem până atunci, dar știam ce presupune funcția dumnealui și știam că trebuie să fiu foarte atent la orice nuanță a discuțiilor. Lângă mine nu era nimeni să mă ajute.

– Am onoarea, domnule director! l-am salutat. Înțeleg că ofițerii de la Serviciul Control sunt deja la dumneavoastră în birou. Mă mir că au avut timp să raporteze conducerii Poliției Capitalei, pentru ca, ulterior, să se prezinte și la Direcție cu rezultatele muncii lor asidue de pe teren. Înțeleg că sunt și ei acolo, că eu sunt pe speaker și că aveți nevoie de confirmarea lor față de cele spuse de mine. Îi salut!

Am auzit șoapte și, în cele din urmă, un „Bună ziua" răsuflat. Îi devoalasem și acum trebuia să răspundă în fața șefului lor suprem din Poliția Română când îi întrebam eu. Se așezaseră pe partea greșită a mesei și din atacanți deveniseră portari. Mingea era în terenul meu, dar am așteptat mai întâi poziția domnului director.

– Sper că polițistul tău va fi sancționat, a subliniat directorul. Sincer, cred că locul lui nu se mai află printre noi. Poate că vrea să plece și noi îl reținem. După

ce că i-a fugit hoțul de sub escortă, a pierdut și un cartuș din dotare. Este neglijență de serviciu și aș vrea să fie dat drept exemplu tuturor polițiștilor din România. Poate că un raport al dumneavoastră mă va ajuta să iau măsurile mai rapid.

– Domnule director, cu tot respectul, eu vreau să-l felicităm! Merită! Sper că la asta vă referiți și dumneavoastră. Ar fi o onoare să primească aprecierile conducerii Poliției Române pentru munca lui. A fugit după un arestat, a tras patru focuri de armă, l-a prins, l-a încătușat, l-a condus la secție singur. A recuperat trei tuburi de cartușe, nu l-a găsit pe cel de-al patrulea. Nu avea obligația să revină pe șoseaua Pantelimon ca să le găsească. Probabil a rămas agățat de pneurile unui autoturism, era un trafic infernal la ora aia. Îl dăm afară din Poliție pentru că n-a găsit un tub? Cât costă un cartuș? Vă rog să mă ajutați să înțeleg: știu ofițerii investigatori care s-au grăbit să se gudure pe lângă dumneavoastră cât costă cartușul pentru care sugerează demiterea unui polițist de la biroul Escorte?

Directorul a sunat la direcția Logistică și, în scurt timp, am aflat împreună că un cartuș de pistol Carpați din dotarea Poliției Române valorează 80 de bani, mai puțin de 1 leu.

– Domnule director, pentru o asemenea valoare, n-aș demite un polițist, am punctat eu. Au reușit onorabilii de lângă dumneavoastră să dispună expertizarea armei polițistului Ionel Stan pentru a se constata dacă au fost sau nu trase patru cartușe? Sunt convins că nu. Se grăbesc să vă determine să propuneți demiterea unui om fără să fi fost în stare să lămurească deplin toate aspectele. Pe scurt, polițistul a urmărit arestatul, a făcut uz de armă regulamentar, a prins evadatul, l-a încătușat, l-a adus pe jos la secție, a încercat să dea sprijin în desfășurarea anchetei interne și, în loc să fie dat exemplu pentru hotărâre, poate fi demis? Eu vă rog să le mai acordați ofițerilor timp pentru a înțelege ce s-a întâmplat. Sunt mulți martori de audiat, sunt multe rapoarte de detaliat, poate că ar reuși să facă asta dacă nu s-ar grăbi cu concluzii lipsite de fundament. Nu merge doar cu pieptul în față, domnilooor… colegi! Îmi cer scuze, domnule director!

– Dragule, ai dreptate, a răspuns directorul. Sper să ne mai auzim, mi-a făcut plăcere. Dacă vei avea întrebări sau probleme de lămurit, te rog să suni la Direcție, vorbesc serios, mă voi bucura să te aud. Fugi și te odihnește, salutări domnului Ionel Stan!

Toate emoțiile care se risipiseră în timpul dialogului acum reveneau și mă atacau din toate părțile. Nu-mi venea să cred că-i înfruntasem pe ofițerii din Serviciul Control al Poliției Capitalei în fața domnului director. Dar, până la urmă, ce puteau să-mi facă? Nimic. Omul înțelesese situația și se pronunțase asupra rezultatului anchetei interne. Stan putea fi un exemplu pentru tot

colectivul său și chiar pentru toți polițiștii din România. Făcuse tot ce ținea de el, în ciuda diferențelor de statură și a raportului de forțe. Dacă ar fi fost sancționat în orice fel, asta ar fi descurajat toți polițiștii. Nimeni n-ar mai fi vrut să escorteze arestați de frica unei eventuale evadări și a sancțiunilor certe care aveau să vină.

Rugămintea lui Ionel Stan de a asculta păsul arestatului care încercase să evadeze fusese una nobilă. Chiar și în momentul de criză, în care el era cel cercetat, găsise înțelegere față de omul care-l pusese în situația asta.

Soarta mi-a mai rezervat însă câteva surprize. Ironia a fost ca, absolut întâmplător, în mai puțin de un an, ofițerii care investigaseră evadarea, împreună cu șeful Serviciului Control, să se întoarcă împotriva mea: au dezlănțuit unul dintre cele mai teribile acte de control din Poliția Română, la ordinul aceluiași chestor menționat în mai toate poveștile mele. Ca urmare a raportului lor, domnul chestor m-a sancționat în mod incorect, demonstrându-mi că este puternic, dar n-a reușit să se bucure de demonstrația de forță, pentru că i-am contestat decizia și am câștigat, iar ulterior m-am transferat la Direcția Control Intern din IGP. Astfel, am devenit din nou superior acelor ofițeri din Serviciul Control al Poliției Capitalei. Se dovediseră înveninați, ascultători în fața poruncilor directorului general, lipsiți de scrupule. În prezent sunt pensionari. Le doresc să citească această carte și sper să pot să mai scriu încă una în care să detaliez lașitatea și servilismul de care au dat dovadă unii dintre ei. Sunt lucruri interesante de spus.

4. Reprezentantul Avocatului Poporului

Nu trecuse mult timp de la tentativa de evadare de la Secția 9, când am primit un apel de la domnul director Dinculescu. Habar n-aveam care ar putea fi subiectul discuției.

– Să trăiți, domnule director! l-am salutat.

– Salut, Tudore! Mă bucur că te-am prins liber în birou. Ai zece minute să vii la sediul IGP și să mă vizitezi? Aș spune că este urgent.

– Bineînțeles! Vă asigur că în mai puțin de o jumătate de oră sunt în biroul dumneavoastră.

– Te aștept!

Convorbirea s-a încheiat sec, fără detalii. Ce puteam să discut eu cu dumnealui? Nu știam de nicio reclamație sau citație și putea să trimită unul dintre cei șaizeci de ofițeri să afle orice informație dorea, dar el alesese să mă cheme pe mine acolo. În mod sigur, nu avea să fie ceva amical. Bătând rapid cu degetele în birou, am făcut o analiză a situațiilor celor mai complexe pe care le

gestionam, dar în zadar. Erau prea multe subiecte de dezbătut. Nu puteam decât să mă las în voia sorții.

Am anunțat fetele din secretariat că plec și am ieșit în viteză pe holul lung, spre garaj. Costea deja fugea spre mașină, aflase că plecăm împreună.

IGP fiind destul de aproape de sediul Arestului Central, am ajuns acolo extrem de repede. M-am legitimat, am anunțat motivul prezenței mele și am fost condus la biroul directorului Direcției Control Intern. Etajul întâi al clădirii din strada Mihai Vodă numărul 5 găzduiește birourile conducerii Poliției Române. Aici domnește o liniște ca cea pe care o poți întâlni într-o stațiune balneară, la ore târzii în noapte. Deși este intens circulat, toți șoptesc și calcă cu grijă să nu facă zgomot, ca și când s-ar teme să nu atragă atenția asupra lor. Aici își are biroul și șeful Direcției Control. El reprezintă bisturiul și masca de oxigen necesară actului de management asupra celor aproximativ șaizeci de mii de polițiști. Mă simțeam onorat că, din numărul mare de angajați ai Poliției Române, eu fusesem alesul în acea zi: urma să respir aerul tare și să mă bucur de sfințenia locului. Am fost primit de secretară și condus în birou fără să anunțe venirea mea, semn că eram așteptat.

– Bună ziua! Sunt Marian Tudor și m-am prezentat la ordinele dumneavoastră.

Foarte greu mi-a fost să folosesc construcția asta. Nu aveam nimic împotriva ei, nu mă opuneam sensurilor ei, dar nu reușeam s-o pronunț corect niciodată. Simțeam nevoia s-o repet mereu înainte. Poate că mă emoționam în fața superiorilor pe care îi apreciam; pentru toți ceilalți foloseam construcții mai seci. Așteptam în picioare să mi se indice scaunul pe care să mă așez. În direcția opusă ușii se afla masa de lucru a directorului, în formă de T. Latura din dreapta era ocupată integral de patru persoane care stăteau relativ înghesuite. Erau patru civili îmbrăcați elegant, trei femei și un bărbat. Bărbatul îmi părea cunoscut.

Directorul avea în jur de cincizeci de ani, era brunet, înalt, bine făcut. Cu un zâmbet cald, mi-a făcut semn să aleg orice scaun de pe latura stângă a mesei de lucru: urma să stau în fața celor patru musafiri, în timp ce dumnealui avea să ne asiste ca un arbitru central.

– Domnule Tudor, vi-l prezint pe reprezentantul Avocatului Poporului. Dumnealor sunt colegi în aceeași instituție.

– Încântat să vă cunosc! le-am spus.

M-am ridicat și am strâns mâna tuturor, prezentându-ne fiecare celuilalt. N-am reținut numele. Am schimbat reciproc cărțile de vizită și m-am așezat la loc relaxat.

– Tudore, Avocatul Poporului a venit să conducă o investigație care te privește în mod direct. În mod concret, dumnealor vor să știe condițiile în care

dispui constituirea escortelor și vor să se asigure că respecți normele legale în vigoare.

– E ușor de relatat, i-am răspuns calm.

Bărbatul mi-a aruncat o privire peste ochelari, apoi s-a uitat la fiecare dintre doamnele care-l însoțea, surprins și ușor intrigat de dosar. După aceea, a revenit asupra mea:

– Doamnelor, vă rog să consemnați dialogul cu domnul…, iar aici s-a uitat pe cartea mea de vizită, a comparat-o cu datele de pe o hârtie și mi-a rostit numele: Tudor Marian.

Eram deosebit de calm, convins că particip la cea mai diluată anchetă din viața mea, cu singura diferență că mă aflam de partea cealaltă a mesei: eram subiectul anchetei. Atmosfera era degajată, simțeam că directorul e doar martor la ce se întâmplă în biroul dumnealui, iar Avocatul Poporului impregna greutate dialogului în virtutea funcției pe care o reprezenta. Nu știau cum să înceapă discuția și aveam sentimentul că nu știau nici cum s-o încheie. Așteptam amuzat spectacolul. M-am uitat plictisit la ceas și apoi la domnul director.

– Domnule director, sunt ofițer de poliție. Gradul și funcția mea pot face obiectul verificărilor Avocatului Poporului? Reprezint o cantitate neglijabilă în paleta de probleme pe care le gestionează instituția reprezentată de dumnealor. Sunt obligat să-i răspund? Este o investigație? Să știu cât de formal să fiu în răspunsuri.

Doamnele au zâmbit și au continuat să se uite în agendele deschise unde simulau că notează ceva. Ce ironie! Situația era identică cu cea din ședințele polițiștilor, unde majoritatea participanților se arată preocupați de rezolvarea unor probleme, își notează lucruri absolut inutile, asupra cărora oricum nu mai revin, îngroașă data calendaristică și desenează ceva abstract. Este deosebit de important ca în momentele de simulare a interesului activ să existe o mimică sau gesturi care să întregească tabloul persoanei preocupate: un joc al sprâncenelor, atingerea repetată a pixului pe agendă, un bâțâit de picioare, arta de a-i arăta șefului că ești implicat. Întrebarea mea le amuzase și așteptau să vadă cum se dezlănțuie investigatorul meu.

– Domnuleee…, a început bărbatul, apoi s-a uitat încă o dată pe cartea de vizită pe care i-o înmânasem și mi-a rostit apăsat numele: Marian Tudor. Sunteți obligat să-mi răspundeți, este o investigație a Avocatului Poporului și se desfășoară în prezența organului suprem de control al Poliției Române. Vă rog să-mi dați o declarație în care să consemnați răspunsurile la întrebările pe care vi le adresez.

M-am uitat contrariat la director, iar dumnealui era la fel de surprins.

– Eu cred că aşteptaţi un răspuns de la instituţia Poliţiei, şi nu o declaraţie de la un ofiţer, i-am spus investigatorului. Nu văd cum pot să răspund întrebărilor unei instituţii publice. Pot să vorbesc şi eu cu Primăria Baia Mare? Dumneavoastră investigaţi o reclamaţie? Sunt mai multe persoane cărora le-am încălcat drepturile şi libertăţile? Nu cred că reprezentaţi instituţia, altfel v-aţi fi adresat instituţiei Poliţiei.

Vădit încurcat, investigatorul meu şi-a căutat un loc mai confortabil pe scaunul din lemn care gemea la fiecare mişcare. Şi-a dres glasul şi a revenit mai domol:

– Cred că sunteţi conştient de faptul că mă pot adresa şi unei persoane fizice, altfel nu ne aflam acum aici. Deci, domnule poliţist, constatăm că trimiteţi la instanţe de judecată persoane arestate însoţite de poliţişti mascaţi. Unele dintre ele sunt chiar femei scunde şi slăbuţe. Este normal ca un om firav să fie încadrat de poliţişti specializaţi în intervenţii violente? Mă refer strict la cazul doamnei X.

– Da, pentru că legea îmi permite, iar dumneavoastră, reprezentant al Avocatului Poporului, nu aţi contestat legea. Ar fi culmea să mă cercetaţi pentru că am respectat dispoziţiile unui act legislativ cu care sunteţi de acord. Şeful locului de detenţie dispune câţi poliţişti compun escorta şi ce dotare pot avea asupra lor. În cazul doamnei X, eu am ales un coleg şi o colegă să o însoţească. Era un moment dificil, aşa am apreciat eu. Sunteţi de altă părere?

– Sunt de părere că arestata putea fi escortată de poliţişti în uniformă, nu în salopete negre.

– Salopetele negre sunt uniforme din logistica asigurată de Poliţia Română. Dacă vreţi să nu le mai purtăm în escorte, veniţi cu un amendament la legea de organizare şi funcţionare a Poliţiei Române.

Descurajat de faptul că nu eram intimidat de poziţia lui şi de faptul că răspundeam scurt şi cu trimiteri la atribuţiile sale de serviciu, bărbatul a încercat să scurteze timpul afectat investigaţiei şi şi-a arătat asul din mânecă:

– Prin prezenţa celor doi poliţişti de la Intervenţii, deşi legea vă permitea s-o escorteze un singur poliţist, aţi creat falsa impresie că persoana arestată reprezintă un pericol pentru societate. Judecătorul ar fi putut fi indus în eroare din cauza naturii escortei, domnule Tudor. Este posibil ca mandatul de arestare să fie dat drept consecinţă a componenţei escortei?

Toţi cei prezenţi erau atenţi la mine: doamnele nu mai simulau preocuparea pentru soluţionarea cazului, domnul director se dovedea extrem de interesat de răspunsul meu, ba chiar se aplecase peste masă. Anchetatorul savura momentul şi probabil credea că a reuşit să-mi blocheze orice apărare, deşi nu era nevoie să mă apăr. Am râs scurt – nu un râs nervos, ci unul sănătos, pentru a savura momentul –, apoi i-am răspuns:

– Cu siguranță că n-am influențat judecătorul cu două salopete negre, după cum spuneți. Știu sigur pentru că asigur vreo douăzeci de escorte în fiecare zi cu „mascați" și nu se dau mandate de arestare de fiecare dată. Multe dintre revocările măsurilor de arestare preventivă au fost dispuse de judecători, deși escortele purtau salopete și cagule. Nu, domnule avocat, n-am influențat cu nimic instanța. Aș vrea să văd o intervenție la orice post de televiziune în care să susțineți o asemenea teză. Mi-ar plăcea să văd reacțiile publicului. Să vă spun motivul pentru care am compus escorta astfel: femeia asta este acuzată de ceva. Sunt oameni care n-o iubesc, poate că vor s-o atace și, din cauza impactului mediatic, multe alte persoane îi doresc răul și nimeni nu așteaptă o decizie finală, toți o văd vinovată. Deși ar trebui să beneficieze de prezumția de nevinovăție, sunt mulți cei care vor s-o atace. În public nu e nicidecum ferită de pericole. Rolul meu nu este doar să apăr populația de arestată, ci trebuie să apăr și arestata de populație. Am trimis doi polițiști experimentați, ba chiar fusesem tentat să trimit mai mulți. A fost și o polițistă în escortă pentru că mă gândeam la o eventuală stare de rău a arestatei, la o percheziție inopinată și atunci aveam nevoie de o femeie care să ajute o femeie.

M-am oprit ca să-mi trag sufletul. Am căutat cu privirea un pahar cu apă pe masă, dar n-am avut noroc. Interlocutorul meu sorbea din ceașca cu cafea adusă din secretariat. Trăgea de timp pentru a găsi o modalitate să continue discuția. M-am ridicat de pe scaun și, fără să spun altceva, i-am întins mâna domnului director și apoi domnului anchetator. Surprinși, mi-au strâns mâna, apoi m-au urmărit în timp ce salutam doamnele.

– Vă salut cu respect! Dacă veți avea nevoie de o notă de serviciu, o transmit cu semnătura mea și ștampila Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă.

M-au salutat toți, apoi am ieșit, am închis ușa și m-am sprijinit cu spatele de ea. Am rugat secretara să-mi dea un pahar cu apă; simțeam că mi s-a uscat gura și nu mai pot vorbi. Costea era în mașină. M-a scanat cu privirea, a văzut că zâmbesc și a condus încet până la birou. M-a lăsat să mă liniștesc.

N-a trecut mai mult de o săptămână până când am fost sunat din nou de domnul director.

– Tudore, te rog să vii iar până la mine, mulțumesc!

Conversația fusese scurtă și îmi lăsase un „iar" la care să mă gândesc. Oare se întorseseră aceleași patru persoane și voiau să reia investigația? Nu suna prea bine. Dar nu avea ce să fie rău, nu făcusem nimic greșit, ba chiar m-aș fi bucurat să-i reîntâlnesc. Mi-am zis că probabil vrea să rămână la subiectul mascaților, care-i pusese pe gânduri, altfel nu știu ce-am fi putut să mai discutăm.

În mașina de serviciu, am încercat să nu mă gândesc la nimic. Nici nu puteam: Costea vira strâns, accelera și frâna brusc, forța verdele și mergea întins pe roșu. Avea intenții bune, iar astăzi eram ca și absent. Nimic nu mă putea perturba.

Secretara directorului a zâmbit când m-a văzut. A deschis ușa și m-a poftit în birou, unde se aflau exact aceleași persoane, în exact aceeași poziție. Vestimentația era schimbată, în rest totul părea rupt din filmul de data trecută. Agendele se odihneau deschise pe birou în așteptarea cuvintelor mele.

M-am așezat pe același scaun ca data trecută, pentru a mă bucura de imediata vecinătate a domnului anchetator – altfel, când aș mai fi avut ocazia asta? Părea mai liniștit astăzi, în mod sigur își schimbase abordarea. Venea cu același subiect, dar împachetat diferit, ca să mă ia prin surprindere.

– Domnule Tudor, ne reîntâlnim, a zis el. Am solicitat această întrevedere pentru a sublinia un aspect care contravine celor spuse de dumneavoastră anterior. Nu vreau să ne lansăm în discuții interminabile, aș vrea să fie un dialog scurt și productiv. Revin asupra motivului pentru care ați dispus ca escorta să fie compusă din polițiști din forțe speciale de intervenție.

A tăcut pentru a ne privi pe toți cei prezenți, poposind mai mult asupra mea ca să guste momentul. Voia să încerce să-mi demonstreze încă o dată că am dimensionat greșit escorta și componența ei, iar dovezile tehnice și științifice pe care le adusese în susținerea tezei urmau să năruie explicația mea banală. Poate că gestul meu reușise să schimbe niște mecanisme în dreptul constituțional, legile organice aveau să se modifice fundamental, Guvernul urma să se întrunească de urgență pentru a emite ordonanțe, eventual hotărâri prin care să se reglementeze escortele. Nu puteam să cuprind cu mintea însemnătatea momentului. Urma să primesc lumină de la instituția care se lupta cu puterea legislativă, executivă și judecătorească, ca să înțeleg cum trebuie să dispun escortele viitoare – sau pur și simplu urma să ascult un monolog din care nu înțelegeam nimic.

– Mă bucur că mi-ați reținut numele, i-am răspuns. Mă onorează efortul și aștept să-mi prezentați noile probe în susținerea acuzației că am influențat instanța de judecată când am trimis polițiștii în escortă cu „salopete negre".

În liniștea care a urmat, acuzatorul meu a scos tacticos din mapă o fotografie la rezoluție mare, din câte mi-am dat seama, și până și calitatea hârtiei era extraordinară. Un profesionist își desăvârșise opera: reușise să dea claritate și culoare imaginii. Din păcate pentru el, nu putea concura la vreun concurs de profil, pentru că momentul surprins de camera foto era banal: cei doi polițiști din escortă încadrau o persoană arestată în timp ce se aflau în fața judecătorului.

– Îi recunoașteți pe cei din fotografie? Știți unde a fost făcută, da?

A prezentat fotografia întregului auditoriu, cu un gest magistral, apoi mi-a înmânat-o și a reluat cu un ton calm, victorios:

– Polițiștii aleși de dumneavoastră și trimiși s-o escorteze pe doamna nu-și îndeplinesc sarcinile de serviciu. Polițistul are capul orientat spre dreapta, deși arestata este în stânga lui, iar polițista se află în stânga doamnei și ce vedem aici… doarme. Are ochii închiși în timpul serviciului. Nu era un moment oarecare, afirmați că puteau fi amenințate viața și integritatea persoanei, iar cei doi sunt destul de relaxați. Oare au fost prezenți doar pentru a construi arestatei imaginea unui om periculos?

M-au surprins enorm simplitatea fotografiei și complexitatea concluziei cu care se prezentase dumnealui în Inspectoratul General al Poliției Române pentru a mă acuza.

– Vă rog să mă ajutați să sintetizez, i-am cerut. Trebuia să trimit în acea escortă un polițist, nu doi, și să nu fie de la Intervenții. Din această fotografie, dumneavoastră ați constatat că ambii polițiști sunt de la Intervenții, iar polițistul nu se uită la persoana reținută și polițista doarme. Am înțeles corect?

Interlocutorul meu s-a consultat din priviri cu doamnele din asistență și, după o pauză absurdă, a confirmat ce rezumasem.

– Încerc să fiu cât mai clar și mai obiectiv posibil pentru a înlătura orice formă de subiectivism din exprimare, am subliniat eu. Despre componența escortei am discutat zilele trecute, susțin în continuare ce am spus anterior. Interpretez fotografia astfel: polițiștii și persoana reținută stau în picioare în fața completului de judecată, în prezența celor din sală. Corect?

– Corect!

– Polițistul din escortă se uită în partea opusă persoanei arestate, care îi este alături. Sarcina lui de serviciu este să asigure protecția arestatei și, în același timp, să se asigure că nu încearcă să fugă de sub escortă și că nu este ajutată de persoane străine să evadeze. Care credeți că era poziția optimă pentru fotografie astfel încât să fiți mulțumit de modul în care polițistul își îndeplinește atribuțiile? Fotograful susține că polițistul a stat cu capul sucit în direcția opusă persoanei reținute timp de treizeci de minute sau mai mult, cât a durat ședința? Mă gândesc că i-o fi revenit gâtul la loc măcar din când în când.

– Nu știu cât a durat ședința și n-am nicio informație despre cât a stat polițistul cu capul orientat în altă parte, a răspuns anchetatorul. Văd că încercați să mă duceți în alte direcții cu discuția și nu vreau să vă fac jocul. Vă rog să fiți mai concis, domnule șef de Arest.

– Să ne concentrăm asupra polițistei. Susțineți că, potrivit probei pe care ne-ați prezentat-o, polițista dormea în timpul ședinței de judecată. Cred că suntem toți de acord că fotografia surprinde mediul înconjurător într-o miime

de secundă. Este posibil să fi surprins polițista clipind? Credeți că este posibil ca o polițistă să clipească?

– Eu nu știu dacă doamna clipea sau nu.

– Înțeleg că nu știți, dar mă surprinde lejeritatea cu care trageți concluzia că dormea în picioare în fața completului de judecată. Vă asigur că nu dormea. Îi voi cere să-mi scrie un raport și vă veți convinge că nu dormea.

– Normal, așa va spune polițista, dar avem probe.

N-am mai avut răbdare să ascult cum își pregăteau un întreg arsenal împotriva mea și a colegilor mei.

– Vin cu o întrebare pertinentă, le-am zis. Cine a făcut fotografia și când? Lângă judecător n-a fost niciun fotograf. Proba pe care o aduceți într-o investigație a Avocatului Poporului este administrată corect? Voi solicita instanței un punct de vedere pentru a soluționa cercetarea disciplinară pe care o deschid împotriva celor doi polițiști. Probabil că este singura modalitate prin care pot să aflu răspunsul la întrebarea asta.

– Nu este nevoie să deschidem cercetări disciplinare, a răspuns anchetatorul. Eu vă prezint doar niște puncte slabe, care pot fi folosite împotriva instituției.

– Eu vă asigur că polițiștii și-au făcut datoria. Persoana a fost adusă la sediu fără incidente. N-am primit nicio informare de la instanță despre posibile sincope în modul în care au fost făcute paza și escortarea în instanță. Doar judecătorul este în măsură să-mi reclame lipsa de profesionalism, activități ilegitime, vulgare sau cine mai știe ce anomalii poate constata în ședința pe care o conduce. Nimeni n-a reclamat nimic legat de comportamentul polițiștilor, și totuși sunt anchetat de Avocatul Poporului. Domnule director, vă rog să-mi spuneți dacă doriți să vă prezint un raport în care să menționez ce am afirmat în cele două zile în care ne-am întâlnit sau dacă este necesar să dau o declarație cu același conținut. Rugămintea mea este să mă înțelegeți că prezint înscrisul la solicitarea dumneavoastră și vi-l predau strict dumneavoastră.

Liniștea se înșurubase în pereți, nimeni nu respira, toată lumea aștepta o reacție la răspunsul meu. Avocatul Poporului nu-mi solicitase oficial să răspund niciunei întrebări, nu-mi prezentase niciun document din care să reiasă că o investigație este în desfășurare. Domnul director al Direcției Control Intern era doar arbitrul dintre mine și cei patru, asista la dialogul inițiat de anchetator și închis de mine. Cred că nici dumnealui nu înțelegea care trebuie să-i fie rolul, fusese desemnat de conducerea Poliției Române doar să intermedieze discuțiile. Am apreciat că nu m-a întrerupt niciodată, că mi-a permis să avansez idei fără să intervină și că nu mi-a cerut să mă supun orbește sau slugarnic acestei pseudoanchete. Cu siguranță, înțelesese că întrebările

adresate aveau scopul de a mă dezavantaja în favoarea unor terți necunoscuți nouă. Am simțit nevoia să grăbesc lucrurile:

– M-aș fi bucurat enorm să primesc vizita dumneavoastră în biroul meu. Discuțiile ar fi fost mult mai practice, mai directe și, cu siguranță, mult mai obiective. Nu pot să înțeleg de ce fac obiectul unei cercetări dacă nu există o reclamație. Consider că, printr-o anchetă falsă, desfășurată chiar și de Avocatul Poporului, se pot obține pseudoprobe care pot fi folosite de unii drept muniție împotriva statului român și, indirect, împotriva mea. Din acest motiv, nu pot să continui discuțiile.

Domnul director mi-a solicitat să dau o declarație, pe care i-am pus-o la dispoziție chiar atunci. Am notat că am dispus ca doi polițiști „mascați" s-o escorteze pe arestată la instanță, am subliniat că instanța nu putea fi influențată în decizia finală de salopetele negre ale polițiștilor. Potrivit deontologiei, nimic și nimeni nu poate influența magistratul. Și, în sfârșit, am combătut fotografia în care erau interpretate halucinant pozițiile persoanelor surprinse de cameră. Când am predat declarația, am salutat și n-am putut să mă abțin să nu precizez:

– Sunt multe situații în care instanțele de judecată dispun eliberarea persoanelor sau resping propunerile de arestare, deși persoanele reținute sau arestate au fost escortate de polițiști de la Intervenții, mascați sau cum vreți să le spuneți. Nu putem influența instanțele cu portul legal al uniformei. În cazul în care nu știați, pentru că mi-e greu să cred că nu știți care sunt organizarea și funcționarea Poliției Române, departamentele de reținere și arestare preventivă nu fac parte din Poliția judiciară. Nu sunt subordonate organelor de urmărire penală și sunt controlate de judecători delegați. Nu au ca obiectiv de management să schingiuiască persoane, să facă jocul organelor de urmărire penală, să pedepsească persoanele reținute, arestate, condamnate. Mi se pare caraghios că, deși investigați modul în care au fost acordate și respectate drepturile unei persoane arestate, nu doriți să răsfoiți dosarul de penitenciar în care sunt consemnate toate cererile și activitățile ei. Preferați să enunțați și să susțineți niște teorii lipsite de fundament, în dauna unor probe pe care vi le pun la dispoziție.

Am salutat și am plecat mândru că am reușit să susțin nevinovăția mea și a colegilor mei și că nu i-am dat posibilitatea Avocatului Poporului să construiască *povești*.

VII
Dan Diaconescu

1. Senzaționalul printre noi

Aproape tot timpul anului, Bucureștiul este în plin proces de transformare: gropile mușcă din asfaltul mereu proaspăt, mereu moale, se adâncesc prin lucrări de reparații la țevile care transportă agentul termic, bucureștenii contorizează luni întregi rănile deschise, până când alte lucrări încep în oricare dintre cele șase sectoare, zeci de mii de cunoscători ai muzicii își demonstrează talentele la ore târzii în noapte, fiecare din apartamentul său, mirosurile de mâncare venite de la ferestrele apartamentelor unde trăiesc familiștii se împletesc cu cele ale ierburilor „aromatice", frumos rulate și „arse" în apartamentele unde trăiesc nefamiliștii. În opinia mea, orașul se metamorfozează timp de unsprezece luni pentru a atinge maturitatea în luna iunie.

Odată cu intrarea în vacanță a copiilor, străzile parcă se lățesc și mașina parcă începe să aibă loc pe banda de mers, traficul rutier devine o plăcere. Începând din iunie, bucureștenii intră în perioada de concedii, totul pare relaxat și liniștit. Natura e verde, înflorește și ne dă speranța că poate regenera și că poate înfrânge toate răutățile și provocările pe care i le adresăm. Încă nu e foarte cald, temperatura este plăcută și soarele blând lasă razele să mângâie pielea fără să ardă și să muște. Păsările cântă, teii înfloresc, pisicile intră în perioada în care oferă arii de operă și operetă la care toată lumea are bilet gratuit. Uneori, spectacolele în aer liber oferite de neamurile pisicești sunt curmate brutal de sticle, cartofi și papuci aruncați cu patimă și înjurături de cei sătui de miorlăieli. Bucureștenii iubesc zgomotele urbane: scrâșnetul bormașinelor care întâlnesc pereții de beton, claxoanele la ore târzii în noapte, „Plugușorul" reinterpretat la miezul nopții cu bice și bătăi, ronțăitul semințelor de floarea-soarelui sau de dovleac, încărcatul tomberoanelor la răsărit.

Terasele restaurantelor și ale tavernelor se întrec în rețete autohtone, europene și asiatice; narghilelele sunt prezente în multe spații, orașul parcă s-a unit cu Istanbulul și se extinde spre Bagdad. Culturile turcească, arabă, persană și chinezească întâlnite aici ne asigură că ne aflăm la poarta Europei, în locul de tranziție către Asia. Aromele, culorile, agitația și muzica ne arată Capitala ca pe un loc exotic, provocator, și nu doar un conglomerat monstruos de betoane și mașini.

În perioada în care am condus aresturile Poliției Capitalei, nu vedeam nimic din tot ce am enumerat. Vorbeam permanent la telefon, pierdeam zile și nopți în birou sau pe holurile aresturilor și instanțelor, scriam rapoarte și declarații – pentru că eram reclamat de foarte multe ori, de cele mai multe ori chiar de polițiști cu care lucram. N-am știut să simt pulsul orașului, să-i gust ritmurile, gălăgia, trăirile, nu m-am bucurat de ele. Ce-i drept, după ce am schimbat locul de muncă, am reușit să recuperez. Timpul liber în acea perioadă era strict concediul, motiv pentru care încercam să fug din țară pentru a evita telefoanele, e-mailurile, ședințele pe speaker – nu existau apelurile video pe atunci – și mă bucuram mereu de zilele de odihnă.

În iunie 2010, îmi planificasem un concediu cu mașina prin Europa, cu cazări în camping. Așteptam cu mare nerăbdare să găsesc un spațiu liber și să-mi anunț șeful că fug să mă liniștesc, să nu mai aud de nimeni. Cazarea cu cortul era singura posibilitate pe care o aveam de a pleca în concediu fără să rezerv camere de hotel pe traseu, iar asta și pentru că nu știam nici perioada, nici traseul. La arest era „mereu de lucru". Încarceram în medie treizeci și cinci de persoane pe zi, după care urmau repartizarea lor în cele douăsprezece spații din București, acordarea drepturilor, intervențiile, dacă se impuneau, multitudinea de escorte, transferul arestaților în penitenciare sau în aresturile inspectoratelor județene de Poliție, apoi aveam de susținut vizita Comitetului European pentru Prevenirea Torturii, începusem și să schimb organizarea și funcționarea aresturilor. Pe scurt, eram un om ocupat și îmi plăcea.

Florin Cociuba și Florin Zamfir erau ofițerii de serviciu, care se pregăteau să facă schimb de ture. Marinescu venise să discutăm niște cereri ale arestaților, iar Geantă cred că se rătăcise la mine în birou și nu știa pe unde să iasă, pentru că nu avea nicio veste proastă să-mi dea, ci doar aștepta pe un scaun, cu nasul blocat într-o stacană de cafea. Pe lângă ei, mai erau câțiva colegi de la Escorte care așteptau să le semnez notele ca să-și înceapă activitatea. Agitația lor era completată de bâzâitul telefoanelor la care răspundeau Andreea și Andrada, iar dinspre fereastră se auzeau „ocupanții" Liceului „Mihai Eminescu". Se pregăteau de vacanță și încercau din răsputeri să-și lase vocile în pereții clădirii, ca o amprentă a personalității lor asupra instituției. Hărmălaia adolescenților acoperea zgomotul din birou, dar nu mă deranja. Simțeam că sunt deja în concediu și cred că organismul meu încerca să se autoprotejeze de toți factorii externi care îl puteau supraîncărca. Ce mă mira un pic era liniștea colegilor mei, care păreau că așteaptă din partea mea un început de dialog pe care însă nu mi-l doream. Zâmbeam în timp ce semnam notele de escortare, când l-am auzit pe Sebi:

– Marian, cum ne organizăm pentru conviețuirea cu Dan Diaconescu? Toată presa s-a activat, DNA este acasă la el și la sediul OTV, din câte am înțeles.

– A început circul, urmează să-l aducă la Porțile Rușinii. Nu cred că scăpăm fără camere de luat vederi în următoarele două ore.

Lui Geantă îi convenea că nu el adusese vestea proastă, iar acum, cu nasul în cana cu cafea, mai aștepta doar să oftez ca să poată să râdă. Florin Cociuba tocmai ieșise din tura de douăzeci și patru de ore și urma să-i predea Camera Ofițerului de Serviciu lui Zamfir, un agent solid, roșcat, vorbăreț și foarte curios de fel. Cociuba era vesel că scapă de nebunia unui asemenea eveniment, iar Zamfir s-a declarat bucuros că va trăi spectacolul reținerii și, poate, al arestării lui Dan Diaconescu.

– Șefu', eu plec acasă să dorm până mâine, a precizat Cociuba. Nici nu vreau să știu cum vor decurge activitățile pe aici, sunt sigur că iese bine. Sincer, mă bucur că fug acasă după tura asta grea. Îmi semnați predarea serviciului și nu mă mai vedeți trei zile.

Zamfir își mișca trupul masiv de pe un picior pe altul, agitat. Avea ochii zâmbitori și întinsese mâinile să preia el mapele de la Cociuba. Era clar că-și dorea să intre în tură și nu înțelegeam ce putea să-l agite așa mult.

– Nu știu ce-i cu Dan Diaconescu și ce putem să facem noi, le-am spus colegilor ridicând din umeri. Aseară mi-am făcut traseul pentru concediul închipuit și așteptat. Cred că merg până la Rovaniemi, satul lui Moș Crăciun. Încerc să-l conving să-mi dea un serviciu mai de Doamne-ajută! Serios, plec cu cortul până în Finlanda, de unde să știu ce vor anunța ăștia la televizor? Nu m-a sunat nimeni că s-ar întâmpla ceva special, doar nu avem parte de SENZAȚIONAL chiar astăzi? Îl rețin pe Dan Diaconescu?

Polițiștii râdeau și dădeau din cap: știau că s-a dus pe apa Sâmbetei planificarea concediului meu și că urmează cel puțin câteva zile grele pentru întregul personal. Dan Diaconescu era, la vremea aceea, una dintre cele mai cunoscute persoane publice din România, nu știu dacă altcineva din media a reușit să aducă senzaționalul în casele oamenilor așa cum a știut el s-o facă. Era omul-spectacol, știa să-și fidelizeze telespectatorii, era permanent în studiourile OTV, avea invitați din toată societatea românească, de toate vârstele, și căuta subiecte năstrușnice care să provoace mintea telespectatorului, ca publicul să-l urmărească și să interacționeze cu el prin convorbiri telefonice sau trimițând SMS-uri către televiziune ca să răspundă întrebărilor lui generice. Unii îl plăceau, pe când alții îl defineau ca un om periculos, alunecos, rău, dificil. În plus, mi-am zis că în niciun caz nu ne putem aștepta la amabilitate, flexibilitate sau înțelegere din partea lui – abia mai târziu mi-am dat seama că m-am înșelat.

Andreea a băgat capul pe ușă și a întrebat retoric:

– Pe bune, șefu'? N-ați auzit nimic? Mamaia de la țară m-a sunat azi-dimineață să mă întrebe dacă m-am întâlnit cu Dan Diaconescu, ca să-i spun că-l urmărește de mulți ani și că e alături de el. Vă dați seama că nu pot să-i spun, dar va fi gălăgie mare la noi în clădire odată cu venirea lui.

Nu știam ce să-i răspund, nu știam nimic despre reținerea cunoscutului prezentator de televiziune – „mogulul media", cum fusese deja etichetat.

– În primul rând, aș vrea să ne asigurăm că știrea este corectă, le-am precizat colegilor. Sebi, aș vrea să beneficieze de toate drepturile, fără nicio interpretare greșită. Zamfir, vreau să-l introducem într-o cameră în care să nu fie amenințat sau șantajat. E un om slăbuț, mă aștept să fie ușor de speriat de violența dintr-o cameră de arest.

Zamfir avea deja o hartă a camerelor de detenție din Arestul nr. 1. Studia posibilitățile pe care le aveam dacă într-adevăr urma să fie adus la sediu și se consulta cu Florin Cociuba, care nu se mai grăbea să plece și-și ajuta colegul. Polițiștii de la Escorte au plecat după ce ne-am urat unii altora succes și o zi fără evenimente.

– Comandante, situația e complicată, a intervenit Geantă. Nu vreau să mă gândesc la ce se poate întâmpla dacă împrumută „VIP-uleț" nostru două palme în camera de arest, dacă îi fură ăștia mâncarea sau dacă i se par cătușele prea strânse. Chiar dacă nu va găsi motive de reproș, mă gândesc la ce va spune despre noi când se va întoarce în studioul de televiziune. Nimeni n-a putut să-l cenzureze și de aici îi vine forța, poate să spună ce vrea, într-un fel în care atrage înțelegerea maselor. Grea meserie ai zilele astea!

Geantă mă compătimea ca întotdeauna – lui îi era comodă funcția de la Biroul de Acordare a Drepturilor pentru Arestați, avea mână liberă de la mine să conducă investigații în toate aresturile pentru a cunoaște situațiile operative și nu-și dorea alte funcții, în ciuda așteptărilor și a îndemnurilor mele de a avansa. Îl știam alături de mine și nu-i interpretam greșit mesajele.

– Nu ne va fi ușor, l-am aprobat. Dar eu cred că n-o să întâlnim situațiile enumerate de tine, Mariane, ci mă tem de momentul în care un polițist îi va spune că trebuie să încheie convorbirea telefonică, știi doar că legea nu spune cât trebuie să dureze apelul, sau mă tem de un pârdalnic de telefon mobil care poate să ajungă în mâinile omului și să-l auzim în direct la OTV. Greu de imaginat cum vor reacționa șefii mei când vor fi sunați de șefii lor, dacă Dan Diaconescu va suna de la telefonul public la postul de televiziune și va da interviu în direct. Nu știm numerele de telefon pe care le accesează – nici nu vreau să le știm –, nu știm ce vorbește… Suntem victime sigure. Îmi doresc ca războiul lui să nu fie dus cu noi, pentru că nu este al nostru.

În acele câteva minute cât am vorbit noi se instalaseră deja camere de televiziune pe trotuar și pe carosabil, iar numeroși oameni din media discutau

agitați, semn că inevitabilul se produce: Dan Diaconescu urma să fie adus la sediu. Ne-am uitat toți în același timp pe fereastră, apoi colegii au ieșit rapid pentru a mă putea concentra pe ce aveam de făcut. Însă nu m-am bucurat prea mult de liniște, că în birou a intrat neinvitat, ca întotdeauna, șeful Biroului Escorte, nea Filimon. Livid, agitat, ciufulit și cu mâna la mustață, s-a așezat pe scaun și n-a spus nimic, privind în gol spre mochetă. În cele din urmă, a oftat teatral și mi s-a adresat ușor revoltat:

– Comandante, ăștia sunt nebuni. Îl iau și pe D.D. Pe sfânta cruce, uite, mă închin spre răsărit și îți spun: nu credeam să apuc vremurile astea. N-am fost în balcon la Revoluție, ca să văd cum omul ăsta este adus în cătușe. Ce vremuri trăim?!

După ce și-a spus replica, s-a așezat picior peste picior, a pus o mână sub bărbie și și-a ațintit privirea spre liceu. Eu nu mai existam pentru el, căzuse în meditație. Îmi era drag de el și nu voiam să-l deranjez, dar se anunța o zi spectaculoasă și nu puteam să rămân prins în scenetele șefului Biroului Escorte, în mod vădit emoționat de vibrațiile momentului. Plecarea senatorului Cătălin Voicu din arest îl scosese din depresie, dar acum avea o altă problemă existențială: cum să se împace cu gândul că cel care e „vocea românilor" va fi încarcerat? Încă nu ajunsese la un consens cu sinele, în el încă se ducea o luptă interioară – se vedea asta în felul cum clătina ușor din cap și bâțâia din picior agitat. Uitase că este la mine în birou? Viața nu i se mai părea interesantă? Nu știu cât de dezamăgit era de actul de justiție, dar a trebuit să-l scurtcircuitez și să-i dau de muncă.

– Filimon, i-am zis, după săptămâni de dezbateri cu voi toți, am tras concluzia că vom introduce televizoare în toate aresturile din București. Tu ai avut sarcina să coordonezi toate solicitările de televizor din partea arestaților: să ne spui care au fost donațiile în fiecare săptămână și gradul de îndeplinire a condițiilor tehnice, pentru ca eu să aprob acțiunea. După cum te văd, azi ai luat o pauză de la sarcinile de serviciu, ești maestru ninja, meditezi. Ia-ți agenda, mașinuța și fugi la fiecare centru să-mi aduci situația dotărilor cu televizor.

Privirea lui îmi spunea câtă durere are în suflet și câtă compasiune ascunde pentru Dan Diaconescu, pe care nu-l cunoscuse, dar al cărui fan aprig era. Piciorul i s-a oprit din bălăngănit, și-a tras mâna de sub falcă, s-a frecat la ochi ca după un somn greu și s-a ridicat schimonosindu-se de pe scaunul pe care se aruncase în urmă cu un minut.

– Mariane, știi că mă duc să fac verificările, a declarat. Nu pot să cred ce vremuri trăim!

A ieșit din biroul meu așa cum a intrase, nici n-ai fi spus că fusese acolo. Nu știu cum reușea să mă blocheze definitiv și ireparabil într-un timp atât de scurt,

dar îmi era drag. Toți îl acceptam așa cum era pentru că purta în suflet o nevinovăție profundă, asociată unor suflete de copii.

Am ieșit din secretariat gânditor, îndreptându-mă încet spre bufetul de la demisol. Era nouă dimineața și deja mă zăpăcisem, nu mai știam ce am de făcut. Pe holul lung se aflau avocați și aparținători care așteptau să-și întâlnească clienții, respectiv cunoștințele. Polițiștii de la Drepturi își comparau listele cu aprobări și verificau dacă persoanele vizitate nu fuseseră citate de instanțe sau de parchete, motiv pentru care unele vizite erau amânate și se acordau mai târziu. Am traversat holul neatent și, când am deschis ușa să cobor la demisol, ce-mi văd ochii? Doi polițiști de la DNA discutau cu Dan Diaconescu în fața cabinetului medical, așteptând să se termine vizita altui arestat. Fără vizita medicală, nu aprobam încarcerarea persoanelor. Cei trei nu păreau nici dușmani, nici prieteni – probabil că discutau un subiect oarecare, ca să evite presiunea momentului. Mi-am mușcat buza de nervi că nu fusesem anunțat de intrarea în sediu a escortei – poate că fetele încercaseră să-mi spună, dar ieșisem din birou fără telefonul mobil.

Dan Diaconescu era încă și mai slab decât părea la televizor. Corpul plăpând era ascuns sub o bluză portocalie, iar părul ciufulit și cearcănele demonstrau că trăise emoții intense și că e nedormit. Vocea domoală nu trăda agitația pe care o are oricine când e adus la arest și pe care cu siguranță o simțea și el. Mi-a aruncat o privire scurtă și a continuat discuția cu cei doi ofițeri, care m-au salutat. Am dat mâna cu toți trei, apoi Dan Diaconescu m-a întrebat dacă am câteva minute libere când mă întorc. I-am confirmat că urmează să discutăm imediat după ce se termină vizita medicală.

Am cumpărat două eugenii și am urcat în birou, *în camera mea de detenție*. Ofițerul de serviciu a intrat imediat să-mi spună că a găsit o soluție: urma să-l repartizeze într-o cameră cu un rrom în vârstă, bolnăvicios, și cu un tânăr albanez. Nu-i știam, dar nu apăruseră în niciun scandal prin arest, așa că nu m-am opus propunerii. Totuși, am vrut să mă conving cine este bolnăviciosul, așa că am cerut să vorbesc cu el și i-am verificat dosarul de penitenciar: fusese arestat pentru trafic de influență, nu pentru vreo infracțiune cu violență, așa cum mă temeam. În situații excepționale, mă asiguram că am camera de detenție în regulă atât pentru încarcerările din Arestul Central, cât și pentru celelalte aresturi. În mai puțin de două minute, arestatul fusese adus la mine în birou de Zamfir, ofițerul de serviciu: un bărbat în vârstă, cu calviție și scund, cu ochi triști și smerit, enervant de smerit.

– Să trăiți, domnu' comandant! m-a salutat el. Sunt Toni de la Galați.

– Domnule Toni, am vrut să vă văd și să purtăm o discuție scurtă. Astăzi îl repartizez în camera în care locuiți, pentru scurt timp, pe domnul Dan Diaconescu. Vă cunoașteți?

– Nu, domnu' comandant!

– Bun, am continuat, vă rog să-l tratați ca pe orice altă persoană, sunteți cel mai în vârstă din cameră și aș vrea să echilibrați lucrurile dacă scapă de sub control. Este posibil, ca în cazul multor alți arestați, să aibă o cădere nervoasă când intră. Vă rog să nu îl lăsați pradă gândurilor negre, ca să zic așa, să nu permiteți violențe verbale sau de orice altă natură. Înțeleg de la ofițerul de serviciu că ați respectat regulile în arest și că nu ne-ați ridicat probleme. Nu vreau să aud că există un telefon mobil în cameră, e clar?

– Da, domnu' comandant! Vă mulțumesc că aveți încredere în mine și în vârsta mea. Să știți că mă cunoaște multă lume pe afară, sunt om serios. N-o să vă dezamăgesc.

– Bun, vă mulțumesc! Zamfir, te rog să-l duci în cameră.

Mi-au aruncat amândoi un „Să trăiți!" sec și au ieșit din încăpere ca niște militari instruiți și disciplinați.

Era prima dată când îl întâlneam pe Toni. Atitudinea lui nu-mi lăsase o impresie anume, însă nu-mi explicam cum de nu-i tresărise niciun mușchi pe față atunci când îi dezvăluisem numele noului său coleg de cameră. L-am urmărit cu privirea ieșind. L-a așteptat pe ofițerul de serviciu să deschidă ușa și să-l invite pe hol – nu știa dacă să iasă sau nu înaintea polițistului și urmărea în același timp să nu stea cu spatele la mine. Odată ajuns în secretariat, n-a mai rezistat. După ce s-a închis ușa, l-am auzit cum a strigat de bucurie:

– Să moară familia mea, o să fiu cu Diaconescu în cameră!

Zamfir s-a întors foarte repede. A ciocănit la ușă și a băgat capul înăuntru:

– Șefu', sunt cuuu… E aici, a zis și mi-a făcut semn că Dan Diaconescu se află dincolo de ușă. Putem să intrăm? Am înțeles că i-ați promis câteva minute înainte de a-l duce în camera de detenție.

Vorbea secretos, deși cu ușa deschisă auzea toată lumea ce-mi spune. Făcea asta ca să fie auzit din ambele părți, ca să-și arate disponibilitatea și față de arestat și să-l lase să înțeleagă că îi face un favor. L-am rugat să intre și au pătruns amândoi în încăpere. Zamfir n-a mai fost atât de ceremonial în exprimări și gesturi. Am remarcat pentru prima dată în acea zi că are la gât o pereche de căști conectate la telefon – poate că asculta muzică? Dar nu avea când, doar răspundea la sute de telefoane pe zi! Mari cum erau, căștile se încadrau bine cu imaginea lui de viking în uniformă de polițist.

– Domnule Diaconescu, vă rog să-mi dați un autograf pentru mama, a zis Zamfir. E o admiratoare înfocată. Merge televizorul ziua și noaptea pe OTV, mănâncă, adoarme și se trezește cu OTV, sunteți omul pe care-l urmărește și despre care vorbește nonstop.

Stânjeniți de situație, rugămintea polițistului ne-a surprins. Cu cătușe la mâini, arestatul nu putea să scrie nimic. Ne-am salutat toți, apoi l-am rugat pe

polițist să-l elibereze și să ne lase singuri câteva minute, asigurându-l că va primi câteva cuvinte pe o bucată de hârtie. A ieșit entuziasmat, ca un fan din Liverpool care i-a întâlnit pe Beatles în cel mai neașteptat moment al vieții sale, în niciun caz ca un polițist din Serviciul de Reținere și Arestare Preventivă care coordonează activitățile de încarcerare și escortare.

Ne-am bucurat de bucuria ofițerului, apoi am rămas doar noi doi în birou. Mă uitam la mulțimea de jurnaliști, cameramani și mai ales susținători care ocupaseră strada cu tot cu trotuar. Toți ar fi vrut să știe unde se află, ce discută, cu cine.

– Cred că se întreabă cu cine sunteți repartizat în cameră, îmi imaginez că ar face episoade întregi de știri despre cazierele colegilor, ce mâncați, dacă aveți regim preferențial, cred că știți mai bine ce gen de întrebări se pun în momentul ăsta, i-am spus. Zic asta ca să vă mai relaxați, pentru că sunteți mai livid decât atunci când v-am întâlnit pe hol cu ofițerii de la DNA.

A privit timid încăperea, arătându-și surprinderea față de simplitatea mobilierului. Părea un copil curios, dar timid, care își caută cuvintele. Amândoi ne analizam comportamentul și ne imaginam posibile dialoguri, în același timp încercând să ne autocenzurăm, ca să nu fim înțeleși greșit sau ca să nu îi oferim celuilalt posibilitatea de a-l ataca ulterior. Poate că Dan Diaconescu se temea că eu aș aparține unui *stat paralel* care dispusese arestarea lui, în vreme ce eu mă temeam de posibilele lui reacții după ce urma să iasă din arest. Nu-mi doream să devin subiectul discuțiilor la OTV și la toate celelalte posturi. Am spart gheața:

– Domnule Diaconescu, nu aveți pentru ce să vă temeți. Veți fi aici pentru o perioadă determinată. Indiferent de natura oamenilor pe care o să-i întâlniți în arest, nimeni nu vă este prieten sau dușman. Prefer să vă spun că sunteți singur și este bine să gândiți așa pe perioada șederii. Nu dați ocazia altora să relateze fapte neadevărate despre dumneavoastră, sper să înțelegeți ce vă spun. Nu sunt în subordinea DNA, nu sunt polițist judiciar, n-am ca obiectiv să storc mărturisiri sau să fac viața grea cuiva aici. Nimeni nu mi-a cerut asta și nu voi da niciodată curs unor asemenea rugăminți.

– Domnule Tudor, aveți dreptate, mi-a răspuns el. Sunt mai mult decât agitat. Mă tem să intru în celulă. Nu știu ce oameni o să întâlnesc acolo, eu nu sunt asemenea multor dintre cei din Aresturile Capitalei. N-am avut timp să mă pregătesc psihic pentru o asemenea mișcare, să fiu arestat. Am apelat la un număr mare de avocați cunoscuți, încerc să mă liniștesc, să înțeleg ce se întâmplă cu mine, dar cred că nu mă voi putea concentra din cauza detenției. Camera în sine mă tulbură, mă înțelegeți?

Îl înțelegeam foarte bine. Se temea de necunoscut, de oameni răi, violenți, era siderat de ideea de a se afla printre infractori. Mulți au aceeași apăsare când

sunt la primul contact cu arestul și chiar la mult timp după. Eram sigur că mulți „locatari" s-ar fi bucurat să-l aibă coleg de cameră, puteau să se laude „afară" cu asta și să beneficieze de eventuale avantaje după ce se eliberau, dacă îl convingeau că sunt oameni buni și de încredere – alții s-ar fi bucurat enorm măcar să apuce să mănânce sau să fumeze de la el. De aceea alesesem să-i spun că este singur, indiferent câți oameni va întâlni. Trebuia să reseteze tot ce gândise, crezuse, auzise despre arest și să înceapă de la zero interacțiunile din microsocietatea subterană.

– Mă uit la biroul dumneavoastră, a adăugat după o pauză, e foarte simplu și lipsit de mobilier, în special de televizor. Aveți nevoie de un televizor, de știri, poate chiar de OTV.

Am râs amândoi. Era un semn de relaxare și de acceptare a dialogului din partea amândurora. M-am bucurat că pot să stau de vorbă cu Dan Diaconescu fără să fiu autoritatea care îi strânge cătușele pe mâini și-l amenință cu sancțiuni sau cu tăierea unor drepturi în cazul unor abateri disciplinare. Eram privilegiat să pot discuta lejer cu el… despre nimic. Cât privește detaliile arestării sale, nu voiam și nici nu-mi permiteam să intru în ele. Ar fi putut înțelege greșit și nu voiam să las loc interpretărilor – până la urmă, în cei doi ani de activitate am scos de patru ori microfoane din biroul în care lucram. Poate că și acum eram ascultat și nu știam.

– Știrile sunt bune, interesante, dar mă apasă cele privind arestările, i-am precizat. Prefer să-mi fac temele din ce scrie în mandate sau în ordonanțe, din discuții directe și din experiența acumulată. Dacă dau crezare știrilor, iau decizii care vă afectează în mod direct. Din motivul ăsta am ales să n-am televizor în birou, fug de știri și când sunt acasă. Îmi place să văd dincolo de știri, așa cum fac și acum. V-ați mai liniștit?

– Îmi face plăcere să stăm de vorbă, să vă văd tânăr și cu perspective, mi-a răspuns el. Dacă veți aduce schimbări organizatorice și veți reuși să educați polițiști care să gândească diferit față de cei din generațiile vechi, veți avea bucuria împlinirii. Totuși, vreau să vă rog ceva. Teama de a locui și de a dormi în camera de arest nu dispare – sunt convins că nu mi se poate întâmpla nimic, dar filmele îmi arată o natură violentă a locului de detenție. Rugămintea mea este să mă țineți cât mai mult timp în biroul dumneavoastră, să lucrez la ceva, să fac ceva, și așa timpul va trece altfel pentru mine. Mă ajută să nu mă integrez în cameră și să scap de eventuale capcane sau greșeli.

Era o rugăminte simplă, greu de refuzat, dar dacă i-aș fi dat curs, n-aș fi terminat programul de lucru din acea zi în aceeași funcție. Toate tunurile ar fi fost puse pe mine, iar presa ar fi dat știri nemaiauzite, cu titluri precum „Diaconescu beneficiază de regim preferențial, intră în cameră doar când vrea, face tot ce-i poftește inima în Arestul Capitalei". Sunt sigur că oricare dintre

jurnaliștii din stradă aflați într-o situație identică ar fi avut aceeași rugăminte la mine: să nu-i las să zacă între pereții camerei și să le dau o șansă la normalitate. Poate că unii ar fi implorat, ar fi plâns ca să obțină o astfel de aprobare, dar în clipa asta, ei, cei de afară, nu erau arestați. Nu aveau de unde să știe cât de mic e spațiul din camera de arest, cât de pestriță e lumea aici, câte pericole pot apărea de peste tot, cât de sfâșietoare e despărțirea de familie și de cei iubiți. Cei de afară încercau să obțină o știre nemaiauzită, să-și hrănească eul și să dea bine în fața șefilor și a audienței. Fiind liberi, probabil m-ar fi făcut bucăți de dragul audienței. Am prieteni reporteri care nu ar recurge la astfel de gesturi în urma cărora să fiu desființat, dar alții…

Am oftat și am evitat să mă uit în ochii lui Dan Diaconescu. Îmi era jenă de situație și căutam să-mi găsesc cuvintele cele mai potrivite.

– Aș putea fi mitraliat dacă nu v-aș introduce în camera de arest, i-am explicat. Nu este o bucurie să vă știu acolo, ci este o obligație să vă închid. Am convingerea că toate mișcările de aici sunt deja cunoscute unora sau vor fi aduse la cunoștința lor, iar consecințele neîndeplinirii sarcinilor de serviciu ar fi dure pentru amândoi. Va trebui să vă duc în camera de arest. Dacă întâlniți oameni violenți, răi, dacă simțiți că sunteți amenințat, vă rog să-mi anunțați imediat colegii. Vor acționa fără întârziere și mă vor informa în cel mai scurt timp. Ăsta este motivul pentru care mulți oameni, fără antecedente penale, odată aduși aici, nu vor să plece în penitenciar: se simt în siguranță în arest datorită intervenției rapide a polițiștilor.

A înțeles și mi-a spus că-mi respectă decizia. Îl simțeam încordat și frământat de întâlnirea cu arestul, dar nu aveam ce face mai mult de atât. Mizam pe flerul lui Zamfir și speram că viitorii colegi de cameră îl vor ajuta să treacă mai ușor peste șocul arestării.

Pe holul arestului, cei doi șefi de la Drepturi și de la Escorte aveau o dispută despre televizoarele din camerele de arest. Am constatat că nea Filimon nu plecase să verifice cum sunt montate televizoarele în aresturile din București, ci-l frământa curiozitatea să știe cum sunt montate televizoarele în Arestul Central, deși nu asta era sarcina lui. Îl desemnasem pe Sebi Marinescu să se ocupe de dotările de aici. Își făcea treaba și nu voiam să intervin în modul în care își gândise strategia. De câteva zile se auzeau burghie în tot arestul, vâjâiau și urlau, dar nimeni nu reclama, pentru că toți voiau televizor în cameră, chit că eram pregătit chiar să fiu reclamat chiar și pentru asta – pentru unii arestați sau polițiști, orice motiv era bun. Am coborât împreună cu cei trei în arest să văd cum sunt trase firele, să verific dacă rămân obiecte ascuțite pe lângă muncitori care riscă să fie însușite de locatari, să mă asigur că nu rămân spații foarte mari în pereți după ce sunt date găurile, că nu atârnă cablurile, că sunt trase prize în camere.

Polițiștii de la Pază supravegheau activitățile lucrătorilor de la comunicații. Unul singur însoțea arestații de la câte o cameră la frigidere pentru hrană, căci era ora mesei. Încolonați, i-am auzit pe deținuți vorbind despre Campionatul Mondial de Fotbal: sperau să fie instalat și în camera lor cablul și să prindă grupele, măcar optimile. M-am simțit bine să știu că pot să aduc bucurie în sufletele oamenilor printr-un gest atât de mic – doar punând în aplicare prevederile unei legi emise cu câțiva ani în urmă.

– Diaconescu deja are niște întrebări, mi-a zis Sebi. El crede că ai dispus introducerea televizoarelor în camerele de arest odată cu venirea lui aici. Merită să-i spui că-i o coincidență? Să nu înțeleagă greșit și „să ne auzim vorbe" la OTV că o facem pentru el.

Avea dreptate, nu ne permiteam să ducem mai multe bătălii pe același subiect, al televizoarelor în camerele de arest. În 2006, în urmă cu patru ani, fusese emisă o lege care guverna toate activitățile de organizare și de funcționare a locurilor de detenție, însă Guvernul nu redactase și un regulament de aplicare, astfel încât exista un vid legislativ asupra modalității de acordare a drepturilor persoanelor arestate. Legea obliga administrația arestului să le permită persoanelor încarcerate să aibă acces la emisiuni radio și TV. Dacă nu exista posibilitatea logistică, șeful locului de deținere le putea permite arestaților să-și aducă propriile televizoare. Totodată, exista un ordin al ministrului Justiției care norma caracteristicile tehnice și de securitate pe care trebuia să le urmărească șeful locului de detenție când aproba intrarea lor în camere. Foarte puțini citiseră legea și aproape nimeni n-o aplica în Poliția Română – majoritatea șefilor se prevalau de un ordin al ministrului Administrației și Internelor, emis în urmă cu doisprezece ani, care era caduc, nu respecta prevederile legii emise în 2006, și totuși rămânea biblia aresturilor din România. Acesta era motivul pentru care discutasem cu conducerea Poliției Capitalei, interpretasem legea cât de simplu se putea și primisem acceptul lor să introduc televizoarele în aresturi.

Odată convinși șefii, am constatat că întâmpin rezistență din partea ofițerilor și din partea unor agenți de poliție din subordine. Invocau puterile supranaturale ale Parchetelor, în special ale Parchetului General, ale DIICOT și ale DNA. Când spuneau că se opun acordării dreptului la televizor în cameră, puneau degetul pe epoleți sau indicau tavanul, semn că *mai-marii* se vor supăra pe mine și că se va lăsa rău. N-am crezut în superstiții și am mers înainte pe principiul magic: „Ce nu este interzis este permis!" Legea îmi permitea, deci nu aveam cum să greșesc. Am insistat mult cu ideea asta și am rugat șefii de aresturi să înceapă urgent montarea infrastructurii.

Unul dintre șefii mari ai aresturilor, subordonat mie, insista însă în continuare că în Arestul Central nu se impune să permitem accesul la televizor

în cameră. Înainte de venirea mea, reușise să facă un club al arestului, o cameră unde erau aduși deținuții să urmărească emisiuni TV. Însă nu toți arestații aveau acces acolo, căci el și câțiva ofițeri filtrau solicitările. În opinia dumnealui, cele câteva ore de acces la televizor erau o competiție și un premiu în același timp. Doar cei „merituoși", cu „bună purtare", beneficiau de acordarea dreptului pe care îl aveau prin lege. Acest șef se lăuda chiar că a venit duminica de acasă ca să-l păzească pe Gigi Becali în timp ce se uita la televizorul din club. Bietul om arestat nu știa că are dreptul să vadă emisiunile oricând din cameră, altfel cred că ar fi apelat la avocați – sau poate că pur și simplu n-a vrut să se pună rău cu „zeitățile" aresturilor. De față cu adepții săi, l-am întrebat pe șeful acesta, retoric, cum beneficiau arestații de televizor în club, căci era clar că sunt prea mulți și că nu pot fi scoși în număr prea mare odată. Astfel, unii urmăreau *Viața satului* sau balet, în timp ce alții vedeau meciurile din Champions League, iar asta nu era corect față de nimeni. Probabil că „cei de sus" din Poliția Română nu filtrau informația asta și, sincer, cred că nici nu voiau să știe. Iar acum, „micii dumnezei" din subordinea mea simțeau că-și pierd autoritatea asupra oamenilor din detenție și invocau „dumnezei mai mari" în speranța că mă voi lăsa influențat și că mă voi opri din implementarea schimbărilor.

Înțelesesem de mult că arestul e o instituție înfundată în pâclă și noroi. Legislația nu era aplicată, logistica era dincolo de un nivel acceptabil, igiena lipsea cu desăvârșire, spațiul era insuficient și existau multe alte neajunsuri și nepotriviri, dar nimeni nu se apleca asupra lor. Nici avocații nu știau exact care sunt drepturile lor și ale deținuților în spațiul carceral, pentru că nu aveau surse de informare. Nu voiau nici să supere polițiștii din arest, nici să le dea speranțe deșarte clienților, știind că cererile se lovesc de duritatea sistemului, care-și ascundea nepăsarea, incompetența, frica.

Nu-mi permiteam să dau explicații în mass-media despre introducerea televizoarelor în arest, cu atât mai puțin la OTV. Televiziunea ar fi fost direct interesată să atragă atenția asupra lucrurilor neclare sau care-l dezavantajau pe șeful ei. Așa gândeam atunci.

Am mers la camera lui Dan Diaconescu ca să discut cu el, iar când polițiștii mi-au deschis, am rămas surprins de noua lui înfățișare: purta un echipament sportiv extrem de larg pentru corpul lui foarte slab.

– Ați primit vizita cuiva și ați primit și pachet? l-am întrebat mascându-mi cu greu râsul. Cred că vizitatorul v-a uitat deja dimensiunile. Dar trebuie să spun că păreți făcut pentru sport, nu remarcasem până cum.

D.D. părea schimbat, deși trecuse doar o oră de când ne văzuserăm. Liniștit și zâmbitor, fâlfâia prin încăpere în hainele largi, chit că n-avea loc să se exprime sportiv: din doar trei pași ajungea la perete.

– Domnule Tudor, încerc să mă obișnuiesc, mi-a zis el. Colegii de suferință sunt OK. Nea Toni mi-a dat hainele pe care le avea el sigilate, noi. Spre norocul meu, avem și televizor în cameră. Suntem noi norocoși sau e o coincidență?

– Nu știu ce să zic despre noroc când vorbim de pușcărie! am mustăcit eu, apoi i-am explicat. Norocul constă într-o coincidență. Ați venit în „vizită" la noi tocmai când începuserăm să introducem televizoare în camerele de arest. Înțeleg că a început și Campionatul Mondial, aveți ce face.

– Știți, când am intrat în cameră, oamenii se uitau la fotbal, era un rezumat al meciurilor. Acum au mutat pe OTV și așa a rămas. Nu pot să-i conving să ne uităm la meciuri sau la alte emisiuni. Nu vreau să se înțeleagă greșit, e alegerea lor, în ciuda insistențelor mele de a muta și pe alte canale. Evident că-mi place să știu ce se întâmplă la OTV și le mulțumesc, sunt plăcut surprins, atâta tot.

Toni, pe care-l chemasem mai devreme la mine, devenise în scurt timp „nea Toni" și, mulțumit de încrederea pe care i-o arătasem împreună cu ofițerul de serviciu, devenise o gazdă foarte plăcută pentru omul zilei. Îi oferise haine, mâncare și emisiuni la OTV. Obișnuit să văd peste tot riscuri, răutăți și ilegalități, nici nu-mi mai trecuse prin cap că se poate întâmpla așa ceva.

– Domnule comandant, dacă îmi permiteți, a intervenit nea Toni, eu și Alba vă mulțumim că ne-ați lăsat să fim colegi de cameră cu domnul Dan Diaconescu. E un om extraordinar…

– Dacă vă răspund cu obișnuitul „Cu plăcere!", sună ciudat, am remarcat eu. Mă bucur că ați găsit un echilibru. Probabil vor mai veni și alte persoane în cameră, deci ține și de dumneavoastră cum vreți să conviețuiți aici.

M-am despărțit de ei convins că mesajul privind prezența televizoarelor fusese înțeles: nu reprezenta un gest de bunăvoință față de Dan Diaconescu, ci un mic semn de normalitate, așa cum fusese descris timid de puținele acte normative care guvernau activitatea aresturilor.

A doua zi, într-una dintre camerele în care acordam vizitele, l-am văzut pe Dan Diaconescu discutând cu apărătorul său și m-am oprit să-i salut.

– Domnule comandant, vi-l prezint pe unul dintre avocații care mă reprezintă, a spus el. Sunt doisprezece avocați care luptă alături de mine cu situația asta, dar aș avea nevoie, dacă se poate, de încă un apărător. Îmi puteți da numărul de telefon al domnului avocat Iorgu? Aș vrea să ni se alăture și sper că, împreună, vor reuși să-mi dovedească nevinovăția.

Nu era „lupta" mea, nu aveam nici cea mai mică formă de participare la ea. L-am sunat pe domnul avocat, care a fost de acord să-i dau numărul lui de telefon inculpatului și, în aceeași zi, a hotărât să-l reprezinte. Mi-am zis că domnul Diaconescu face uz de arme grele pe câmpul de luptă: treisprezece avocați îți oferă o poziție solidă în front. În mod sigur, și de partea cealaltă a tranșeelor sunt folosite arme de calibru puternic și tactici speciale. Lupta în

justiție este un consum de resurse și de energie greu de imaginat. Omul OTV era hotărât să lupte indiferent de costuri și să câștige. Nu mai părea ezitant, temător, timid, ci redevenise bărbatul puternic pe care-l cunoșteam din emisiunile televizate.

În cursul aceleiași zile, a primit vizita directoarei OTV. L-am văzut ascultând-o cu atenție, liniștit, iar pe doamnă am perceput-o agitată, plină de entuziasm. Mă pregăteam să plec la o ședință și a trebuit să trec pe lângă ușa deschisă a camerei de vizită.

– Bună ziua, domnule Tudor! m-a salutat el. Aveți două minute, vă rog? Doamna este directoarea companiei. Ea are grijă de noi toți, salariații OTV, ne administrează timpul, energiile și banii, după cum ați văzut.

A zâmbit așteptând o confirmare din partea mea, însă eu n-o cunoșteam pe doamnă și nu înțelegeam la ce face referire. Ne-am strâns mâna și am aflat că în presă apăruseră pasaje din discuțiile lor telefonice înregistrate ca dovezi în dosarul de urmărire penală. N-am înțeles niciodată de ce au fost amestecate picanteriile din viața personală cu mijloacele de probă administrate chiar de Parchetul General. Într-un caz, de pildă, Diaconescu alimentase la o stație de benzinărie și constatase că nu are suficienți bani pe card ca să plătească. O sunase pe directoare și primise o săpuneală: femeia se răstise la patron pentru că-i cere bani și nu e la muncă, îi reproșa că nu e la studio și că preferă să se plimbe cu mașina prin București. El insista să-i alimenteze urgent contul, iar ea îl certa pentru că nu muncește. O situație ilară pentru un patron român: să fie certat de angajat că vrea bani și că nu muncește suficient de mult. Greu de crezut că aceste convorbiri, entertainment pentru consumatorii de justiție televizată, erau și relevante pentru ancheta penală.

– Voiam să vă împărtășesc un gând. Doamna îmi spune că, de când am fost reținut, OTV este în topul ratingurilor. Românii din țară și din diaspora sună și transmit mesaje de încurajare pentru mine. Dezaprobă sistemul politic și mă văd mielul de sacrificiu, dar și singurul în măsură să ducă o luptă directă cu sistemul. Pe scurt, de când sunt aici, la dumneavoastră, OTV câștigă telespectatori și asta chiar ajută businessul. Am semnat contractul de asistență juridică cu domnul avocat Iorgu, vă mulțumesc pentru numărul de telefon. Întrebarea mea este următoarea: credeți că ar trebui să rămân vreo două-trei luni în arest? Mă gândesc că aș dobândi mai mulți telespectatori, aș obține mai mulți adepți și aș reuși să mă detașez în mod clar de toate celelalte televiziuni. Credeți că dacă aș rămâne pentru vreo două-trei luni în arest aș mai ieși de aici?

Atât doamna, cât și eu am rămas surprinși de expunere și de întrebări. Era evident că Dan Diaconescu își revenise la tonusul inițial, dar nu aveam cum să-i răspund: m-aș fi expus foarte mult și nu se știe cine m-ar fi vânat și ar fi transmis mai departe că sunt confidentul sau consultantul lui. Nu mă

surprindea că se gândește la consolidarea afacerii și că se întreba dacă merită să-și riște libertatea pentru asta. M-am gândit bine înainte să spun ceva.

– Sincer, în locul dumneavoastră, le-aș cere celor treisprezece avocați plătiți să vă reprezinte să facă tot posibilul să identifice situațiile favorabile din dosar și să facă uz de ele. În libertate, puteți să faceți această consolidare a afacerii într-un ritm mai lent decât cel înregistrat de două zile încoace. Alegeți întotdeauna libertatea. Asta e ce-aș alege eu.

– Am înțeles, vă mulțumesc, a spus el. Aleg varianta să ies cât mai repede de aici. Atât timp cât rămân în arest, voi merge pe ideea colegei mele: OTV va îndemna populația să transmită SMS-uri care să fie afișate pe ecran. Astfel, oamenii vor vedea numărul mare de susținători și vor avea încredere în transparența OTV.

Ne-am salutat cu strângeri de mână, după care eu am ieșit din clădire ca să merg la ședința anunțată. În mașină, m-am lăsat pradă gândurilor. De dimineață, Dan Diaconescu era hotărât să lupte cu sistemul și urmărea să-și mărească echipa de avocați cu un nume răsunător, ca să iasă cât mai repede din arest. Voia să facă uz de toate armele juridice posibile și să arunce în luptă toată muniția. După câteva ore însă, am constatat că ar fi fost în stare să mai amâne lupta doar pentru idealuri, afacere și plăcerea jocului. Asta îl diferența de toți cei pe care îi întâlnisem. Credea atât de mult în sine și în afacerea lui, încât era tentat să ia decizii ca un broker la bursa americană, se arunca în joc și plusa în fracțiuni de secundă, bazându-se foarte mult pe instinct și pe informațiile minime pe care le deținea.

Zâmbeam comparând modul în care D.D. gestiona riscurile și lua decizii cu modul în care funcționa aparatul juridic, unde deciziile se fundamentau mult mai greoi. Departamentul de analiza informațiilor era cel ce făcea selecția datelor, dar era împiedicat în luarea deciziilor de proceduri, de ordinele interne și de o legislație stufoasă. Flexibilitatea și tonusul lui Dan Diaconescu erau superioare rigidității și obtuzității sistemului judiciar. Însă în ciuda avantajelor omului de televiziune, deocamdată scorul era în defavoarea lui. Mă amuza cât de repede se adaptase la cel mai trist sistem de conviețuire, arestul. Dincolo de emoții, spiritul antreprenorial i se împletea cu dorința de a învinge, iar asta îl făcea optimist și perseverent.

La ședință, am discutat despre vizita în România a reprezentanților Comitetului European pentru Prevenirea Torturii. La rubrica „De făcut", agenda mea se aglomerase cu multe pagini pline. Totul era urgent și deosebit de important. M-am mirat auzindu-mă că-l rog pe directorul general să-mi aprobe concediul de odihnă pentru sfârșitul lunii iunie. Acesta și-a dat acordul, dar mi-a cerut să rezolv urgent ce este de maximă importanță, iar șederea lui Dan Diaconescu în arest era un punct fierbinte pentru agenda ședinței. Cu cât

pleca mai repede, cu atât mai curând mă puteam bucura de călătoria mea cu cortul prin Europa.

Când am revenit de la ședință, se înserase. Strada era luminată de carele de televiziune. N-am mai întâlnit niciodată în fața sediului Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă atâția oameni din mass-media câți am văzut în seara aceea și în zilele ce au urmat. Mulțimea care inunda strada era formată din susținători veniți din toată țara, unii îmbrăcați în costume naționale, alții care fluturau drapelul național, și toată lumea voia să știe ceva despre Dan Diaconescu, orice. Pesemne că mâncau și dormeau pe strada George Georgescu, în așteptarea eliberării cerute tot mai intens de OTV. Micile magazine din zonă vindeau masiv cafea, dulciuri, sandviciuri, sucuri, apă și țigări, nu s-au mai întâlnit de atunci cu așa minune.

Apreciez și acum cei câțiva prieteni jurnaliști care mă lăsau să trec fără să mă întrebe nimic despre condițiile de ședere ale omului de televiziune, despre colegii lui de cameră, despre ce mănâncă sau cât doarme. Dacă un singur reporter s-ar fi apropiat de mine și mi-ar fi adresat o astfel de întrebare, aș fi fost asaltat de mulțime, căci, în fond, în fața susținătorilor eram reprezentantul „sistemului de opresiune" – puteam chiar și să primesc o cărămidă în cap în semn de adâncă prețuire.

Încă de dimineață se prevestea o zi cumplită. Parcă tot universul aflase că e posibil să plec în concediu și uneltea împotriva mea. În primele ore, totul părea să decurgă normal, până când am fost sunat de unul dintre șefii Poliției Române. Nici n-am apucat să salut, că l-am și auzit țipând:

– Domnule Tudor, dumneavoastră știți ce se întâmplă în Aresturile Capitalei? Aveți idee cum a primit Dan Diaconescu un telefon mobil în camera de arest? Îl scoateți acum și dispuneți verificări suplimentare! Inspectoratul General al Poliției Române nu tolerează astfel de situații și vom face la rândul nostru verificări în ce vă privește. Acum vă duceți în camera de arest și scoateți telefonul mobil, ați înțeles?

Nu este recomandat să intervii și să-ți suprapui replicile cu ale șefului, în special cu ale șefului suprem. Totuși, am găsit o secundă de răgaz și am profitat:

– Vă rog să mă ajutați să înțeleg: cum de sunteți atât de sigur că are un telefon în camera de arest?

Calm, m-a întrebat dacă am televizor în birou și, fără să aștepte un răspuns, mi-a cerut să-l deschid pe OTV. Când i-am spus că n-am televizor în birou, s-a dezlănțuit din nou.

– Du-te în alt birou și vei observa cu ușurință că pe tot ecranul apare un anunț oficial: „Lăsați un mesaj la numărul XXXX și Dan Diaconescu va primi

mesajele dumneavoastră direct în camera de arest!", a țipat el tot mai nervos.

– Vă rog să-mi permiteți…

– Nu-ți permit nimic! Îți ordon să scoți telefonul din cameră acum! Mă suni imediat ce revii în birou.

Mi-a închis telefonul fără să aștepte vreo explicație sau jurământul că voi scoate mobilul și din gaură de șarpe. Am rămas surprins de atitudine. Se pare că dumnealui avea altă abordare pentru managementul riscului. Mă sunase și-mi dăduse un ordin bazat pe un gând fugar, pe o șoaptă a unui serviciu specializat sau pe vorbele goale ale unor persoane din sediul IGP. Cum să-i spun că acel număr format din patru cifre nu reprezintă un număr de telefon mobil, ci de centrală? În mod sigur, dacă OTV plasase această invitație, se folosea de o centrală specială care să preia mesajele și să le afișeze automat pe ecran, astfel putând fi citite de arestat „direct din camera de arest". Era un joc de cuvinte făcut ca să obțină concursul maselor, pentru ca oamenii să-și transmită gândurile și susținerea față de Dan Diaconescu, și în niciun caz pentru a induce în eroare conducerea instituțiilor de forță ale statului român.

Cum să ies din situația asta elegant? Și, în plus, cum să mai plec în concediu în asemenea condiții? Am coborât în arest, i-am cerut unui coleg să mă însoțească și să deschidă ușa camerei lui Dan Diaconescu. Când am dat să intru, toți locatarii au venit să mă salute și să mă întrebe dacă s-a întâmplat ceva. Pe fundal se auzea vocea unui prezentator de la OTV, care preluase emisiunile șefului său și informa oteviștii despre demersurile avocaților în apărarea lui D.D., zvonurile cele mai recente și termenul de judecată la care trebuia să fie prezentat arestatul Tribunalului București.

– Incredibil, domnule comandant! a sărit domnul Diaconescu. E senzațional! În două ore, de când a fost afișat mesajul că eu primesc SMS-uri direct în camera de arest, zeci de mii de oameni au trimis mesaje de susținere, sunt alături de mine. Urmărim în direct un fenomen național de amploare!

Agitația lui mergea bine cu veselia colegilor de cameră. Toni ținea pumnii strânși și spunea că vor învinge tot sistemul, fără să precizeze care sistem, eram amuzat. Celălalt nu era vocal, dar toți aveau ochii veseli și se agitau ca bilele de la extragerea loto. L-am scos din cameră pe domnul Diaconescu și, pe hol, i-am relatat informația conform căreia ar avea telefon mobil în cameră. I-am spus că urmează să fac un proces-verbal în care să notez că am efectuat o percheziție, dar fără să identific mobilul.

A devenit brusc agitat, m-a asigurat că nu are așa ceva în cameră și mi-a confirmat ce credeam. OTV utiliza o centrală telefonică și afișa automat SMS-urile primite atât din țară, cât și de peste hotare. În plus, s-a întrebat el retoric, cum ar fi putut să afișeze mesajele dacă le-ar fi primit el direct pe telefonul mobil? Ar fi trebuit să le redirecționeze televiziunii și câțiva salariați să le

tehnoredacteze pentru a fi afișate… Nu, așa nu putea progresa afacerea. În mediul privat, oamenii caută soluții eficiente și nu se folosesc de fantasme pentru a-și atinge obiectivele. În vreme ce OTV câștigase o sumă foarte mare de bani din mesajele de susținere, căci SMS-urile erau taxate, Poliția Română căuta un telefon inexistent doar pentru că cineva le spusese o tâmpenie șefilor instituției.

Dan Diaconescu m-a invitat să facem percheziția și a încercat să fie cât mai transparent posibil, pentru a înlătura acuzația. Am rugat câțiva colegi să verifice camera pentru a evita o eventuală discuție că n-am urmărit ce mi-a impus să fac șeful acela, apoi am scris procesul-verbal. Pe hol, lângă mine, hlizindu-se de necazul meu se afla Marian Geantă. Ce se mai hlizea el de necazul meu! Râdea și mă întreba:

– Măi, nene, cum e posibil așa ceva? Omul ăsta are structuri operative, are acces la serviciile secrete și el pune botul la vrăjeala cine știe cui? Imposibil așa ceva!

Avea dreptate, dar nu știam cum puteam să raportez că n-am găsit telefonul, când zeci de mii de români deschiseseră robinetul cu SMS-uri și le lăsau să curgă pe ecranul OTV, iar în mintea cuiva din IGP era clar că arestatul primea toate acele mesaje pe mobil și le citea direct în camera de arest.

Întors în birou, mi-am făcut curaj și am sunat. Am așteptat să mi se facă legătura și am raportat sec:

– Ca urmare a dispoziției dumneavoastră, am efectuat o percheziție în camera de arest în care este încarcerat arestatul preventiv Dan Diaconescu. N-a fost găsit niciun telefon mobil sau orice alt obiect interzis la deținere în spațiul carceral. Dacă îmi permiteți să…

Încercasem să mă fac înțeles, dar fără succes: îmi închisese deja telefonul. Nu știu dacă aflase între timp cum funcționează sistemul de mesagerie asistat de centrală sau pur și simplu era deranjat de atitudinea mea. Credea că nu mă sinchisesc de ordinul domniei sale? Sper că nu. N-a mai revenit niciodată asupra acestui subiect.

După ce am încheiat convorbirea, Andrada mi-a adus la semnat cererea domnului avocat Iorgu, care solicita grefă cu clientul său. Astfel am aflat că urmau să se prezinte în cursul acelei zile la instanță, pentru ca aceasta să se pronunțe cu privire la menținerea stării de arest preventiv a lui Dan Diaconescu.

Afară, strada se umpluse de jurnaliști, dar și de oameni simpli, de curioși. Toată lumea era prezentă pentru același motiv. Unii se urcaseră în copaci sau pe autoturismele parcate în dreptul clădirii. Se scanda timid: „Libertate pentru Dan Diaconescu!“

George Drăgan a intrat în birou însoțit de doi ofițeri de la Escorte.

– Domnule comandant, azi e groasă! mi-a zis. Groasă rău! Trebuie să-l ducem pe D.D. la Tribunalul București. Doar ce a fost citat, trebuie să fie acolo cam în două ore. Vedeți ce-i afară? La Tribunal e și mai rău. OTV a anunțat că urmează să fie prezentat instanței și deja avem acolo hărmălaie. Ce fac? Sunăm la mascați să meargă cu noi?

Asta-mi mai lipsea. Cu toate camerele foto și video îndreptate spre clădire și spre mașinile de poliție, Dan Diaconescu, un om timid și slăbuț, să fie escortat de mascați. Parcă-l vedeam între zidurile negre formate din uniformele celor de la Intervenții, cu cătușele pe sus, în încercarea de a-și arăta repulsia față de momentul prezentării sale către public. Ar fi fost o mare greșeală să dispun escortarea lui cu multă pompă, dar, din păcate, nu aveam de ales. Publicul era imprevizibil. Gustave Le Bon descrie foarte bine psihologia mulțimilor și, deși au trecut peste o sută de ani de la apariția cărții lui, ideile au aceeași aplicabilitate. Mulțimea nu poate fi controlată, poate avea mai mulți lideri, violența exercitată împotriva sa naște violență la cote mult mai mari, nu are sentimente, dar empatizează instant cu ideile celor mai vocali membri. Riscam fie acte de violență, fie, dimpotrivă, ca arestatul să fie extras din escortă și ascuns în mulțime. Nu îmi permiteam niciuna dintre variante.

– George, i-am spus, îl ducem la instanță folosind „cavaleria" noastră. Nu apelăm la SPIR. Trimite polițiști civili la Tribunal, care să preia din presiunea pe care o pot avea „mascații" noștri. Mergeți voi înainte și discutați cu judecătorii sau grefierii ca să vă permită să-l evacuați dacă este necesar, nu putem să-l lăsăm pradă mulțimii.

– Câți alocăm pentru mutarea asta?

– Atâția câți sunt necesari. Dacă nu vom avea suficienți, pot să cer de la secții, de la SPIR sau chiar de la Jandarmerie. Ne descurcăm. Ai grijă pe cine trimiți cu duba – că avem un șofer, îl știți voi bine, care-și închide stația și se culcă pur și simplu în dubă, când îl cauți, nu-ți răspunde și apoi zice că n-a avut semnal. Nu-l lua pe el. Îți trebuie un om care să răspundă bine la presiune.

După ce au ieșit cei trei polițiști, am sunat la Brigada Poliției Rutiere ca să ne trimită un echipaj și să restabilească traficul normal în fața sediului. Din ce vedeam de la fereastră, totul era în continuare blocat pe strada George Georgescu, susținătorii erau tot mai mulți și, folosindu-se de portavoce, cereau eliberarea lui Dan Diaconescu.

Șeful Biroului Drepturi mi-a cerut să mai aprob o grefă avocatului Iorgu cu noul său client înainte de a merge la instanță. Am aprobat-o, firește. Atât avocatul, cât și inculpatul erau destul de pesimiști: după părerea lor, vinerea nu prea se obțin eliberări de la instanțele din București. Dacă m-ar fi întrebat, le-aș fi spus că eliberările sunt mai numeroase vinerea, la fel și ordonanțele de reținere, deci puteau fi optimiști. Abia mai târziu aveam să aflu că, de fapt, erau

neliniștiți de potențiala alcătuire a completului de judecată. Era posibil ca judecătorul să fie o persoană simpatizantă sau „subordonată" președintelui Traian Băsescu, iar Diaconescu avea de ce să creadă în acele momente că președintele îl vrea arestat. În 2010, după cum vă amintiți, în întreaga societate românească se răspândise ideea că Băsescu ar fi omniprezent și că totul s-ar întâmpla doar cu știrea și cu aprobarea lui. Ulterior, Dan Diaconescu a constatat însă că-și îndreptase greșit atenția spre Cotroceni: altcineva îl voia scos din joc.

În ce mă privește, am avut o experiență destul de neplăcută cu judecătorul bănuit că va intra în complet, foarte cunoscut în București în acea perioadă pentru numărul mare de mandate de arestare preventivă emise și prelungite.

Era tot o vineri – ce coincidență – când am fost sunat de domnul Mateescu, directorul general adjunct. Era destul de calm, dar tonul grav m-a pus în gardă.

– Mă, copile, mi-a zis, ai reușit să-l deranjezi și pe domnul judecător Z. M-a sunat acum și mi-a cerut numărul tău de telefon, era extrem de nervos și părea amenințător. Părerea mea e să-l asculți cu atenție și să-ți faci repede o retrospectivă a evenimentelor de azi, să nu te prindă nepregătit. Poate-ți dai seama ce vrea de la tine înainte să te sune. N-aș glumi cu el.

– Domnule director general, sunt la un prieten, i-am răspuns eu. E vineri seară, abia am plecat de la birou și am desfăcut o amărâtă de bere. Dacă mă sună peste o oră, o să am destul curaj să-i urez de bine în multe fraze fără să mă repet. Sper să fie decent, altfel îi răspund indecent. Nu s-a întâmplat nimic extraordinar astăzi. Ia uitați, văd că deja mă sună un număr necunoscut.

Directorul mi-a urat baftă și a închis. Când am răspuns numărului necunoscut, timpanul meu mai să crape sub impactul sunetelor: un bărbat îmi urla în ureche de la un telefon fix. Fără să salute, m-a întrebat dacă sunt „șeful de la arest" și mi-a spus că este judecătorul Z de la instanța din București. În timp ce-i confirmam identitatea mea, deja vorbea peste mine pe același ton răstit:

– Astăzi l-ați pus în libertate pe arestatul cutare?

– Da.

– Mare greșeală ați făcut! Pentru modul în care mi-ați răspuns, mă puneți în situația să mă gândesc dacă să emit sau nu un mandat de arestare preventivă pe numele dumneavoastră. Știți că pot s-o fac, nu?

Eram tentat să-i spun că e vineri seară și să-l rog să se ducă acasă sau la prieteni, oriunde, numai să nu mai stea în biroul ăla, pentru că-l influențează negativ. Era sfârșit de săptămână și, în loc să se liniștească, el căuta subiecte ca să-și arate musculatura și potența intelectuală. Am păstrat însă calmul, încercând să-l cobor la nivelul meu de muritor de rând.

– Eu nu consider că am greșit. Dacă dumneavoastră apreciați că am comis o infracțiune, nu vă pot combate, dar cred că nu sunteți cine pretindeți că sunteți. Nu văd de ce mă întrebați despre o persoană eliberată din arest pentru ca ulterior să mă amenințați cu arestarea.

A făcut o pauză lungă. Am verificat telefonul ca să-mi dau seama dacă nu cumva închisese, dar nu, apelul era încă în desfășurare, doar că vorbeam singur. În cele din urmă, i-am auzit vocea gravă pe un ton mai pământean:

– Vă rog să-mi spuneți în ce condiții l-ați eliberat pe arestat. Am toată răbdarea din lume să vă ascult.

Nu eram sigur că e bine să-i povestesc ce se întâmplase, pentru că i-aș fi prezentat toată apărarea mea, dar simțeam că trebuie să închei discuția odată, fără să lăsăm loc pentru vreo interpretare.

– Astăzi, în jurul prânzului, șeful arestului din Secția 5 Poliție m-a informat că o instanță din Ilfov a respins măsura arestării preventive a inculpatului. În comunicare era menționat că Parchetul nu face recurs și se cerea punerea în libertate de îndată a arestatului. Adresa a fost semnată de președintele instanței și de grefier.

– Nu vă cred, dar vă rog să continuați.

Un judecător care să intimideze în asemenea manieră nu mai întâlnisem până atunci și nici n-am avut „norocul“ să mai întâlnesc. Urmărea cu toată ființa lui să-și demonstreze că pârlitul de polițist de la telefon nu știe de capul lui și probabil voia ca numele meu să fie menționat ca trofeu într-un mandat, altfel nu-mi explic ieșirile sale.

– Dacă tot veți emite un mandat de arestare pe numele meu, i-am răspuns, sunt transparent, vă anunț și care îmi este apărarea. Voi continua, deși știu că nu există un act de sesizare în temeiul căruia să emiteți mandatul. Instanța a respins prelungirea arestării, a solicitat punerea de îndată în libertate, m-a anunțat că Parchetul s-a pronunțat că nu face recurs. Am adus arestatul la sediul unde am biroul și i-am luat o declarație în care să se exprime dacă vrea sau nu să facă recurs. N-a vrut și a ales să fie pus în libertate. Ar fi fost culmea să vrea să rămână în arest. Consider că am făcut mai mult decât trebuia să fac. Părțile implicate, Parchetul și inculpatul, se exprimaseră, deci nu mai putea fi atacată cu recurs încheierea instanței de fond. L-am eliberat. Cam asta este, domnule judecător. Dumneavoastră vedeți altfel lucrurile?

– Da. Eu nu cred că instanța de fond v-a informat că Parchetul a anunțat că nu face recurs.

– Vă asigur că da!

– Eu vă spun că nu!

– Iar eu vă trimit comunicarea pe fax în două minute, i-am replicat. Vă rog să mă sunați după ce-o primiți la numărul pe care mi-l veți transmite.

Am rugat ofițerul de serviciu să-i trimită pe fax comunicarea, apoi am așteptat. N-a trecut mult până să mă sune înapoi. Încurcat și cu voce joasă, s-a scuzat față de modul în care a reacționat. Mare lucru să recunoști când greșești și să cobori din rai pe pământ, printre muritori: un gest frumos față de actul de justiție al divinității sau, mai bine zis, al unui magistrat bucureștean. M-am simțit împlinit pentru câteva secunde, doar câteva.

– Să vă spun de unde vine uimirea mea, a continuat judecătorul. Comunicarea este reală, corectă. Instanța de fond v-a anunțat că unitatea de parchet s-a exprimat în ședință că nu face recurs. Se vede amprenta ștampilei pe adresă. Eu vă sun în calitate de instanță de recurs legal sesizată. Aceeași instanță care v-a anunțat că Parchetul nu face recurs mi-a înaintat mie dosarul, sub motivul că unitatea de parchet face recurs. Incredibil, asta nu e o coincidență, e o greșeală pentru care cineva va răspunde, iar dumneavoastră ați procedat corect. Felicitări! Totuși, fiind învestit în mod legal, vă fac o surpriză și vă prelungesc mandatul de arestare preventivă.

Eram mai mult decât consternat: judecătorul admitea că am eliberat arestatul în mod corect și că mandatul de arestare își încetase efectul juridic, dar mă anunța că-i va prelungi acest efect. Speram că glumește: nu avea cum să prelungească o arestare preventivă care încetase de drept.

– Domnule judecător, nu vă pot opri să prelungiți ceva ce a fost întrerupt, ce nu mai are continuitate. Totuși, este imposibil! i-am subliniat.

– Vedeți dumneavoastră, domnule șef de arest, eu n-am în dosar comunicarea dumneavoastră că persoana a fost eliberată. Instanța de fond n-a atașat-o, deci… eu nu știu despre ce vorbiți. Pentru mine, oficial, potrivit pieselor din dosar, mandatul de arestare este în vigoare. Îl voi prelungi. Să vă văd cum îl puneți în aplicare. Weekend plăcut!

A închis învingător: avusese ultimul cuvânt. De pe pământ, dintre muritori, urcase înapoi în slăvi într-o clipită și-mi arăta nimicnicia: mandatul de arestare era o realitate virtuală pentru dumnealui. Deși încetase, îl stropea cu apă vie și-l reanima. Ce puteam să fac eu, muritorul de rând? Șocul mai mare venea din faptul că, inițial, își ceruse scuze pentru tonul cu care mi se adresase și pentru că mă amenințase cu arestul. Îmi lăsase falsa impresie că regretă, acceptase că și de acolo de sus se poate greși, apoi își reprimase aceste sentimente și, devenit iar supraom, prelungise mandatul de arestare doar pentru a-mi face o demonstrație de forță. Nu contau actul de justiție în sine, persoana inculpată sau procedurile noastre, conta doar persoana dumnealui.

Curat noroc pentru Dan Diaconescu să fi fost judecat de același magistrat. Nu știu dacă asta s-a întâmplat.

După vizita apărătorului său, Diaconescu s-a întors în cameră ca să-și pregătească hainele pentru vizita de lucru de la instanță și ca să se pregătească moral pentru ședința de judecată. Colegii l-au primit cu optimism, dându-i încredere că va fi pus în libertate. Toni i-a oferit o brățară cu motive creștine și l-a rugat s-o poarte pentru a-l ocroti de gânduri rele, îndemnându-l să se roage la Dumnezeu, pentru că în acea zi sigur urma să fie pus în libertate.

– Domnu' Dan, vedeți? i-a mai spus el. De aici, de la fereastra noastră, se vede acoperișul Patriarhiei Române. Nu este întâmplător, vi se arată un semn ceresc.

Deși nu părea un om religios în sensul habotnic, Dan Diaconescu și-a pus brățara pe mână și s-a închinat în direcția Patriarhiei. L-a privit pe Toni ușor neîncrezător, dar l-a ascultat. Părea că vrea să-i spună care-i poate fi soarta, de fapt, dacă va întâlni completul de judecată fatidic, dar în cele din urmă a renunțat: nu avea sens să înceapă o discuție interminabilă, care-l putea dezechilibra emoțional. Situația lui mi-a amintit de cea a muribundului întins pe pat înainte de a pleca de pe această lume. Preotul îl întreabă dacă s-a lepădat de diavol, dar el alege să nu-i răspundă. Omul Bisericii revine de încă două ori cu aceeași întrebare la urechea sa. Cu ultimele puteri, muribundul își drege glasul și-i spune: „Părinte, în curând eu plec dincolo. Nu vreau să-l supăr nici pe Ăla Bun, nici pe Ăla Rău. Acum te-ai găsit să fii insistent? Vezi-ți de ale tale și lasă-mă cu ale mele!"

– Domnu' Dan, vă rog să nu uitați ce vă spun, a insistat arestatul. După ce ieșiți de aici, că azi ieșiți, vă spun eu, vă rog să faceți un partid politic puternic. Un partid al nostru, al tuturor, un partid al poporului pe care să-l conduceți și cu care să preluați conducerea țării. Nu vedeți ce oameni ne conduc? Eu sunt sigur că poporul vă vrea, să nu uitați! Să faceți un partid al poporului și să luați puterea în România!

Ideea fusese deja lansată în spațiul public. OTV anunțase intenția de a da naștere unui nou partid care să fie condus și reprezentat de Dan Diaconescu. Încă nu alesese ce nume să primească proaspăta formațiune politică și, vrând să implice un număr cât mai mare de români, ceruse populației să sune sau să trimită mesaje la sediul televiziunii și să aleagă dintre cele câteva propuneri finale. Numele care obținea cele mai multe voturi urma să fie prezentat Tribunalului București pentru a înființa partidul. Românii antrenați în aceste mișcări ale OTV participau activ la solicitările televiziunii. Procesul înființării partidului era în plină desfășurare, după cum aveam să aflu ulterior de la Dan Diaconescu.

Când un deținut e chemat la instanță, el încearcă să scape de ținuta de zi cu zi pe care o poartă în celulă și se îmbracă, de obicei, în ținută oficială: bărbații în costum, iar femeile în rochie. În lipsa lor, aleg orice haină decentă și curată au la

dispoziție. Cei care sunt aduși la arest în ținută sportivă sau mai sărăcăcioasă caută să se împrumute de la unii care poartă haine cu dimensiuni asemănătoare, încercând să impresioneze instanța cu gestul lor de decență. Chiar și în această comunitate, cei care au haine mai bune le împrumută fără probleme celor care au nevoie: este un pact de neagresiune, de simpatie reciprocă, un sprijin colectiv greu de imaginat între aceste ziduri. Aici, la arest, e reflectat clar sloganul Uniunii Europene: „Unitate în diversitate."

Pentru prezentarea la instanță, Dan Diaconescu primise de acasă un costum pe care-l păstra pe un umeraș atârnat de un pat suspendat. Îmi imaginez că în timp ce se îmbrăca îi răsunau în minte atât cuvintele apărătorului, care era sceptic în privința eliberării, cât și vorbele de duh ale lui Toni, care-l asigura că, prin voința lui Dumnezeu, urma să fie pus în libertate exact în acea zi. În ce să se încreadă mai repede? În dialogul pe care îl avusese cu avocatul, unul dintre cei treisprezece apărători aleși, sau în monologul lui Toni, care nu se mai oprea din asigurările că va fi acasă cât de curând și că Dumnezeu veghează asupra lui? Pesemne că rațiunea și sufletul lui erau în conflict. Experiența judiciară a maestrului, avocat cu experiență în sălile de judecată, era contrabalansată de monologul încurajator, nefundamentat, al unui arestat bolnav și în vârstă.

Deși Arestul Central se află lângă Patriarhia Română, minunile cerești nu și-au făcut simțită prezența în mod semnificativ în statisticile Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă. Mulți dintre cei prezentați cu propunere de arestare sau de prelungire a arestării se întorceau apoi în camerele de detenție, nu plecau acasă. Doar puțini arestați beneficiau de grația divină. Lui Dan Diaconescu mintea îi spunea clar că de la instanță va reveni în camera de arest și doar spiritul îi mai păstra o urmă de speranță.

A plecat din arest escortat de polițiștii de la Intervenții, cu duba. Cât despre mine, tindeam să cred că șansele ca el să plece acasă în acea seară erau foarte mici, dar poate că eram influențat de numărul mare de oameni care ocupaseră trotuarele și strada, care se urcaseră în copaci și pe gardul liceului. Unii încercaseră chiar să sară gardul Arestului pentru a se apropia de camerele de detenție. Toți cereau libertate pentru Dan Diaconescu. Printre ei, îi zăream pe jurnaliștii care încercau să reziste mișcărilor mulțimii de susținători, astfel încât să nu piardă teren în fața acestora și să rămână fix pe locurile pe care le ocupaseră cu zile în urmă, unde aveau unghiuri bune ca să înregistreze imagini.

Privindu-i, mi-am dat seama că justiția de la televizor poate să funcționeze și invers. De obicei, știrile abundă în imagini în care persoanele citate sunt filmate în fața Parchetului când coboară din mașini însoțite de avocați sau când urcă treptele cu speranța că nu vor fi reținute. Alte imagini sensibile sunt capturate la ieșirea din sediul Parchetului, când unii ies cu sacoul pe mâini ca

să ascundă cătușele atât de râvnite de obiectivul camerelor. În situația lui Dan Diaconescu, tensiunea actelor de justiție fusese inversată: dacă de obicei acestea sunt transmise în direct devoratorilor de acasă prin intermediul televizorului, de această dată devoratorii ieșiseră din casă și participau activ la știri, ba chiar creau știrile și participau voluntar la misiunea de a-l elibera pe patronul OTV. Voiau să li se prezinte o altfel de justiție, în care persoana cercetată este pusă în libertate, nu în arest. În fața ferestrelor mele, mulțimea scanda tot mai puternic.

Știrea a venit ca un fulger: Dan Diaconescu urma să fie pus în libertate de îndată. În ciuda tuturor predicțiilor juridice, iată că Toni și credința lui avuseseră dreptate. Când s-a întors de la instanță, m-am mirat că duba a mai reușit să intre în curte. Mi-am îndreptat imediat atenția spre dispersarea mulțimii și spre eliberarea cât mai rapidă a lui Dan Diaconescu din arest, ca să pot pleca acasă. Și, cine știe, poate chiar aveam să reușesc să plec în concediul mult dorit. Poate aș fi putut să beneficiez și eu de mila lui Dumnezeu și să mă despart de birou pentru două săptămâni.

Polițistul de la punctul de control m-a anunțat că au intrat în hol soția domnului D.D. și câțiva avocați, cerând să discutăm câteva minute. În curând se aflau toți în biroul meu. Aveau o rugăminte și nu știau cum să se facă înțeleși. În cele din urmă, într-un glas, m-au rugat să vorbesc eu cu Dan Diaconescu și să-l conving să nu dea nicio declarație la ieșirea din clădire. Toți eram convinși că, în acele momente, nu putea fi oprit din a se adresa publicului prezent în fața televizoarelor ori din dreptul radiourilor. Cum să refuz? Dar pe de altă parte, cum să abordez subiectul acesta cu un om gata să iasă din arest și să se bucure de libertate? Înțelegeam că dumnealor au încredere în mine, dar era un subiect extrem de sensibil. Cum să-i spun lui D.D., în acel moment de victorie, să-și cenzureze gândurile și discursul? Putea fi sinucidere profesională din partea mea. Însă și doamna, și avocații m-au asigurat că mă vor susține. Intenția dumnealor era curată și sinceră: se temeau pentru el și încercau să-l protejeze. Încrederea cu care mă girau mă făcea să mă simt bine.

Un coleg l-a adus în birou pe Dan Diaconescu și am văzut un om total diferit de cel pe care-l întâlnisem cu câteva dimineți în urmă, obosit, ciufulit, slăbit, temător, îmbrăcat într-o bluză portocalie care-mi amintea de penitenciarele din Statele Unite ale Americii. Acum, atitudinea era a unui om victorios, ușor timid – pot să afirm cu tărie că în spatele jurnalistului agresiv se afla o persoană timidă. Stăpân pe sine, îmbrăcat decent, nerăbdător să iasă din clădirea în care se frământase timp de patru zile, ne-a salutat. L-am rugat să nu dea declarații publice despre dosarul de urmărire penală, să nu stârnească masele din fața clădirii, să încerce să-și încarce bateriile acasă și apoi să-și continue activitatea – nimeni nu i-ar fi putut interzice în acel moment să facă ce-și dorește. I-am explicat cât de mult rău mi-ar fi putut face mie și colegilor

mei dacă ar fi declarat că în spatele uniformelor sunt oameni decenți, cu bun-simț. Orice exprimare care ar fi lăsat loc de interpretare asupra unui confort psihic cât de mic ar fi acționat o ghilotină asupra capetelor noastre.

Așa cum speram, a înțeles. Mi-a mulțumit pentru felul cum conduc colectivul, apoi și-a îndrumat cunoștințele spre ieșire. În timp ce se îndrepta spre ușă, încercam să-mi imaginez cum va reacționa mulțimea care-l aclamează și-l aplaudă încontinuu, așteptând ca eu, reprezentantul „statului paralel", să-l eliberez. Mărise pașii, respirația i se accelerase. Unul dintre avocați l-a rugat încă o dată să nu vorbească foarte mult și să urce în mașină. Ne-a făcut cu mâna în semn de rămas-bun și a deschis ușa. I-a fost greu s-o închidă. Părea că tot fluviul acela de oameni din stradă vor pătrunde în hol și vor intra peste noi în biroul mic și strâmt al polițistului de la punctul de control, unde ne opriserăm ca să urmărim în direct *eliberarea* lui Dan Diaconescu, la un televizor micuț, ascuns într-un colț. Toate televiziunile din România transmiteau în direct momentul punerii în libertate a lui Dan Diaconescu din Arestul Poliției Capitalei. Mulțimea se animase puternic și îi scanda numele. Luminile cameramanilor făceau din ușa de acces a arestului o scenă de teatru de revistă: singurul actor își făcuse apariția și zâmbea bucuros de susținerea sutelor, poate miilor de oameni care-l aplaudau. I-a liniștit cu câteva gesturi simple și le-a mulțumit pentru sprijin.

A vorbit puțin despre colegii de cameră: Toni, căruia îi spunea „nea Toni", și tânărul albanez, „Alba". I-a urat „La mulți ani" mamei sale, a cărei aniversare era în acea zi. Și-a anunțat retragerea din viața publică și a subliniat că în toate camerele din pușcăria din spatele său se află câte unul sau mai mulți Dan Diaconescu. N-a putut să se abțină și a afirmat că va înființa „Partidul Poporului Român, probabil", urmând să candideze la președinția României. A declarat că a fost victima unui prizonierat politic și că va lupta ca să demonstreze că are dreptate. În jurul său se aflau avocații care-l reprezentaseră și care, ulterior, s-au bucurat de notorietate, iar unii chiar au intrat în viața politică. Faptul că nu se putuse abține să nu se adreseze publicului să facă acele câteva anunțuri n-a uimit pe nimeni. Eu am început să râd, avocatul a scuturat energic din cap, nemulțumit că se lăsase pradă emoțiilor, în loc să-mi respecte rugămintea, iar soția a zâmbit. În mod sigur, nu era surprinsă de nimic. Am început să râdem toți: nu puteai să-l oprești pe Dan Diaconescu din ce-și propunea. Vorbele îi veneau natural, se simțea bine în public, era în mediul lui. În cele din urmă, le-a mulțumit încă o dată tuturor pentru susținere și a plecat cu un autoturism care-l aștepta în apropiere.

După plecarea lui, mulțimea și reprezentanții mass-media au dispărut rapid de pe stradă. Dacă în urmă cu o jumătate de oră nu aveai cum să

traversezi strada George Georgescu, acum se mai vedeau doar doi câini care pribegeau pe mijlocul drumului.

După mai bine de unsprezece ani de la acest moment, m-am întâlnit cu Dan Diaconescu într-o trattoria, unde am povestit în detaliu și alte întâmplări. Îl anunțam că intenționez să public cartea și că menționasem și câteva dintre momentele trăite de dumnealui în acea perioadă, descrise aici. A fost de acord cu publicarea. Astfel, am aflat că, după ce a plecat din clădirea arestului, nu s-a dus mai întâi acasă pentru a-și vedea fetița, așa cum își dorise încă de când fusese arestat. A mers la OTV, unde a fost întâmpinat în direct de Tudor Barbu. S-au îmbrățișat, au salutat decizia instanței prin care s-a dispus punerea în libertate. A aflat că s-a încheiat sondajul privind denumirea partidului pe care dorea să-l înființeze: avea să se numească Partidul Poporului. Coincidența m-a făcut să mă înfior: Toni îi propusese acest nume, într-o cameră de arest, iar zeci de mii de oameni care participaseră la sondaj îl aleseseră tocmai pe-acesta dintre alte șase variante. Așa a fost înființat Partidul Poporului – Dan Diaconescu, pe o idee născută într-o cameră de arest, care s-a dezvoltat apoi rapid, obținând 15% din locurile din Parlamentul României.

La masă, în restaurant, ne-am dat seama că există foarte multe coincidențe în povestirile noastre: mama mea a lucrat între 1994 și 1998, din câte îmi amintesc, la ziarul *Oglinda* din Oltenița, care, după cum aveam să aflu, îi aparținuse lui Dan Diaconescu. Ei nu s-au întâlnit niciodată, dar Providența a făcut ca drumurile noastre să se intersecteze. În acea seară, mi-am făcut o fotografie alături de D.D. și i-am trimis-o mamei, care s-a bucurat enorm.

Drumurile noastre au mai fost pe punctul de-a se reîntâlni în 2012, cu ocazia alegerilor parlamentare. Eram ofițer de investigații în Direcția Control Intern a Inspectoratului General al Poliției Române și primisem mai multe misiuni la Inspectoratul Județean de Poliție Gorj. În decembrie, am fost trimis acolo cu un pretext, dar mi-am dat seama că trebuie să fiu prezent pentru că doi coloși ai politicii, Victor Ponta și Dan Diaconescu, se confruntă pentru un post de parlamentar în Târgu Jiu. Am observat atunci două grupuri de susținători foarte vocali, însă n-am văzut liderii. În timp ce-i povesteam despre alegerile din 2012, Dan Diaconescu m-a întrebat unde am fost cazat. Așa am aflat că nicio pensiune și niciun hotel nu i-au permis să stea în Târgu Jiu, astfel că a fost nevoit să se cazeze la o distanță destul de mare de oraș. A pierdut confruntarea și nu vreau să comentez raționamentele politice, dar apreciez că a țintit câteva obiective importante în politica românească pentru acea perioadă: să aibă propriul partid politic, să obțină rezultate bune în alegeri, să se lupte cu liderul celui mai puternic partid din acea vreme. Ar fi fost straniu să ne întâlnim în

acele momente la Târgu Jiu și mă bucur că nu s-a întâmplat atunci. Mai târziu, am constatat că soarta e plină de rafale de coincidențe.

În weekendul care a urmat eliberării lui Dan Diaconescu, am fost sunat de la cabinetul directorului general al Poliției Capitalei, care m-a anunțat că au sosit la sediul Serviciului de Reținere și Arestare Preventivă membrii Comitetului European pentru Prevenirea Torturii. Ce ghinion! Vizita lor avea loc o dată la patru ani în fiecare țară membră a Uniunii Europene. Puteau fi vizitate sute de aresturi, penitenciare, spitale, unități de învățământ, iar ei aleseseră tocmai Aresturile Poliției Capitalei. Concediul pe care mi-l doream atât de mult părea imposibil de transpus în realitate. Au urmat două zile de coșmar, cu anchete, vizite, chestionare și discuții, în urma cărora s-a constatat că sistemul de detenție în aresturi se încadra într-un trend bun, dar și că mai aveam de lucru.

În cele din urmă, directorul general mi-a aprobat raportul de concediu și am plecat în cea mai lungă călătorie cu mașina din viața mea. Am început atunci o serie lungă de vacanțe care mi-au colorat viața și i-au dat mai mult sens. Am călătorit, împreună cu soția mea, până la Rovaniemi, în Finlanda, la Cercul Polar. A fost uimitor să constat, la Oficiul Poștal al lui Moș Crăciun, că România ocupă locul întâi la adresarea de scrisori Moșului. Copiii români credeau în frumos, în povești, visau la cadouri și se întreceau în faptele bune descrise Moșului. M-am gândit la arestații pe care-i lăsasem în București: cândva, toți fuseseră buni, visători și curați la suflet, dar evoluaseră într-un sens greșit. Le doresc celor mici să creadă cât mai mult în bine și frumos și să nu cunoască niciodată ferestrele cu zăbrele și ușile cu zăvoare.

Am pus cortul în camping și am trăit senzaționalul nopților albe. În 19 zile, am parcurs 9 900 de kilometri și am călătorit prin 11 țări. Excursia a fost atât de intensă, încât am uitat de orice arest, proiect și necaz. Când m-am întors la birou, nu mai știam nici măcar parola calculatorului, pentru ca, după doar două zile de serviciu, să simt nevoia să plec din nou în concediu. Evenimentele din Arest reușesc să acopere toate experiențele trăite în afara lui.

VIII
Sorin Ovidiu Vîntu

1. Dincolo de Porțile Rușinii

Cu mult înainte să știu că voi fi numit șef la Arestul Capitalei, îmi programasem o săptămână de vacanță în luna septembrie. Când s-a apropiat data respectivă, i-am întins spăsit raportul de concediu directorului general și l-am așteptat să mârâie pe sub mustața groasă. S-a uitat la mine pe sub sprâncene, a semnat și mi-a urat să mă bucur de săptămâna pe care o programasem cu un an înainte. Ciudat om mai sunt – să mă simt jenat că plec în concediu și să-mi fie rușine să-mi anunț șeful că am reușit să obțin un preț bun la o cazare pe care nu aș putea-o refuza! Mi s-a întâmplat ceva ce cred că li se întâmplă multora dintre noi. Înainte de concediu, timpul se contractă. Nu mai ai timp să termini ce ți-ai propus, apar situații neprevăzute, soarta parcă te trage înapoi la muncă, tocmai ca să nu apuci să te bucuri de timpul liber obținut. Am rămas multe seri la serviciu până târziu ca să-mi termin sarcinile, am discutat deseori la telefon, chiar până când a decolat avionul de la Otopeni, și am plecat cu inima strânsă, cu gândul că parcă mai am ceva de făcut.

Nu sunt jucător de golf și n-am avut nici cea mai mică curiozitate să urmăresc sportul ăsta. Știu doar că este practicat de oameni liniștiți. Am ales special cazarea într-un resort de golf unde turiștii ruși erau minoritari, urmărind în mod special ca hotelul să găzduiască un număr cât mai mic de familii venite cu Aeroflot în Turcia. Deși nu erau mulți ruși cazați, îi distingeai cu ușurință printre miile de persoane provenind din alte state. Domnii erau împovărați de greutatea lanțurilor și ghiulurilor din aur, iar doamnele își purtau de colo dincolo ochii învinețiți de bijuteriile evocate mai sus. Seara se așternea cu pace în sufletele lor: beau frățește și pregăteau noi meciuri de box în camerele de hotel. Din fericire, nu ne-a deranjat nimeni în perioada șederii, am beneficiat de serviciul all-inclusive și tot concediul am lenevit pe șezlonguri. Era o vacanță diferită de cea dinainte, în care condusesem continuu: mă răsfățam și îmi ofeream liniștea și plăcerea de a nu face nimic.

Dar și liniștea își are limitele ei: în a treia zi de concediu, m-a sunat domnul chestor, cel care mă căuta numai când aveau loc evenimente de impact mediatic, același care mă apelase în cazul lui Cătălin Voicu, al lui George Murgoci și în multe altele. Secretos, m-a întrebat în șoaptă dacă „am unde să-l bag". Nu știam pe cine „să bag", și nici el nu știa că sunt în concediu. Mi-l

imaginam cu o mână la gură, ca să nu i se citească pe buze ce-mi spune, stând cu spatele către eventualele camere de televiziune, deși nimeni nu avea de ce să-l filmeze. Scenarita este un diagnostic care ar putea fi pus multora, iar dumnealui suferea și lăsa clar să se vadă.

– Tudore, să ai grijă de el, e periculos, a continuat el. O să încerce să te combine, să-ți facă mintea varză, să-ți corupă oamenii – te rog să fii foarte atent. Orice problemă ai, mi-o raportezi doar mie, mă suni pe numărul ăsta. Ai înțeles?

Ca de obicei, n-a așteptat să-i răspund, ci a închis imediat. Mă uitam la telefonul mobil și mă întrebam pe cine or fi reținut procurorii dacă e atât de cifrat în discuții. Era director în IGP, ocupa una dintre cele mai dorite și mai importante funcții din Poliția Română. Nu puteam să rămân indiferent în urma apelului. Trebuia să fac ceva și nu știam ce, nu reușeam nici măcar să înțeleg ce așteaptă de la mine.

I-am trimis un mesaj șefului Biroului Drepturi și l-am întrebat ce musafir ne calcă pragul. Bucuros, Sebastian m-a sunat aproape imediat:

– Cine e în concediu și se gândește la noooi? Cine, cineee? Șefuuu'! Să trăiești, Marian! Suntem mai mulți la tine în birou, facem o ședință mică și chiar ne întrebam cum o fi în țările calde în septembrie. Proastă alegere ai făcut. Uite că te-a lovit norocul, ai scăpat câteva zile de stresul de aici, dar o rezolvăm. Marian, Sorin Ovidiu Vîntu e cel care a fost arestat și vreau să spun că deja a aflat cum te numești.

După ce s-au liniștit toate râsetele din cameră, a continuat foarte grav:

– Noi ne întrebăm deja la câte reclamații să te aștepți. În ziua în care te întorci la serviciu, nu scapi fără trei citații. Dar suntem răi, nu te mai gândi la noi sau la omul ăsta! Apropo, știi că e ușor invalid? Nu se poate deplasa decât cu cărucior, va trebui să-i amenajăm o cameră pentru persoane cu dizabilități, aici, în Centrul 1. Încearcă să tragi de timp în vacanță și să vii în decembrie. Te așteptăm la birou și noi, și el, și toate televiziunile din România – aliniate frumos pe George Georgescu.

I-am salutat pe toți, am auzit mai multe voci care îmi urau concediu plăcut și i-am mulțumit apăsat lui Sebi pentru „gândurile bune". O voce s-a impus în fața celorlalte, mai groasă și mai gravă: era Geantă.

– Comandante, să nu înțelegi greșit. Vîntu deja te înjură cu patimă că ai fi băsist și securist. S-a așezat la fereastră și nu mai pleacă de acolo. Camera e cu vedere spre curtea interioară, nu înspre stradă – altfel, știa tot Bucureștiul că e un Tudor băsist la arest. Strigă cât îl țin plămânii de focul tău. De-aia zic, mai stai pe-acolo, că aici e groasă. Concediu plăcut de la noi!

Am profitat de valurile de râs și am închis. Parcă era prea multă liniște în resortul ăsta. Tânjeam după agitația de la arest? Atât de nebun să fiu? Da, cred

că îmi doream să fi fost măcar în ziua aceea acolo și apoi să revin la resort.

Se deschidea un nou sezon de transmisiuni în direct, împănat cu diverse întrebări ale jurnaliștilor: ce a mâncat azi, cu cine e în celulă, cine a mai stat în acea celulă, cât costă cazarea pe lună, plus alte mii de întrebări trăsnite, care aduceau bucurie în sufletul telespectatorilor participanți la actele de justiție. Cât de naiv să fii ca să te bucuri dacă Cutare stă în aceeași cameră în care a stat Cutărescu? Cu ce se schimbă viața telespectatorului dacă află câte calorii conțin *jangalele* cu șorici servite într-o farfurie metalică soioasă, cu furculiță din plastic? N-am aflat niciodată răspunsurile. Întrebările de genul ăsta păreau obligatorii când era încarcerată o persoană publică. Probabil că, între timp, consumatorii de știri și justiție televizată s-au mai schimbat, că acum nu mai sunt aceleași „chestionare".

Cât timp am condus Serviciul de Reținere și Arestare Preventivă, Sorin Ovidiu Vîntu a fost reținut și arestat de patru ori. Nu-mi amintesc motivele menționate în ordonanțele de reținere sau în mandatele de arestare preventivă, însă știu că de-a lungul acelor perioade am avut discuții și au existat întâmplări care m-au făcut să zâmbesc, să văd altfel viața, să-l percep altfel decât era prezentat de mass-media. N-am fost prieteni și nu ne cunoșteam înainte să fie arestat, n-am vorbit despre dosare, afaceri, persoane publice sau politică. Am purtat discuții scurte, nedorind ne expunem interpretărilor de orice fel. Eu nu voiam să fiu călăul nimănui și încercam din răsputeri să aduc calmul în viața oamenilor, în limita posibilităților, iar el încerca să arate că e puternic și că nu-l va dărâma niciun document juridic emis de instanțele judecătorești. În asemenea împrejurări, cu teama de a nu fi înțeleși greșit, cu teama de a nu fi interceptați pentru ca ulterior să fim acuzați, prin simple interpretări, am reușit totuși să discutăm pe diverse subiecte și să ne amuzăm de diverse situații pe care sper să mi le amintesc și să le redau exact așa cum au fost.

Când l-am întâlnit prima dată, Sorin Ovidiu Vîntu „vizita" deja Arestul Central pentru a doua oară. Televiziunile anunțau că va fi încarcerat, eu așteptam extrem de curios să văd cum va ajunge la arest: se va preda sau va fi adus de polițiștii de la Urmăriri? Mă uitam la telefon și așteptam din clipă-n clipă să mă sune același chestor de la IGP, dar de data aceasta nu m-a mai căutat. Nu pot decât să mă gândesc că nu avea nicio idee cum și de unde să-l ridice pe inculpat.

Între timp, discutasem cu colegii mei și aflasem cum s-a desfășurat prima sa ședere la arest. Vîntu se dezlănțuise precum un uragan, mi s-a spus. Nervos, agitat, îl înjura pe Băsescu și insista că aș fi omul președintelui. Fie vorba între noi, mulți spuneau asta și, când șoaptele devin vuiet, ideea se cristalizează și devine „realitate". Chiar și dintre colegi, mulți credeau că sunt pus în funcția asta cu voința Parchetului General și a Înaltei Curți de Casație și Justiție și că

forța mea vine din faptul că am fost „uns șef la Arest" de președintele Băsescu. Mă amuza prostia celor mulți, dar nu aveam niciun interes să insist în a mă justifica și în a distruge legenda urbană – mă puteam folosi de aura aceea. Vîntu nu știa cine sunt și nu știu dacă se informase înainte despre mine.

Colegii m-au mai informat că nu se deplasează cu ușurință, că are nevoie de scaun cu rotile și că nu poate folosi toaleta turcească cu care erau înzestrate toate camerele aresturilor din București, neputând să se țină pe picioare într-o poziție dificilă. Avea probleme de respirație și suferise intervenții chirurgicale cu mult înainte de a fi reținut. Nu contactase pe nimeni din arest, nu încercase să mituiască pe nimeni. Înțelegea că are de dus propriul război și că polițiștii de aici nu sunt nici măcar pioni pe tabla lui de șah. Nu voiam să fim printre piesele aruncate în joc, nu voiam să știm nici măcar care sunt mizele sau cine sunt participanții la o astfel de partidă.

Am vrut să-i oferim o cameră de arest în care să poată trăi, așa că am identificat din mulțimea de arestați doi bărbați cam de aceeași statură, pentru a-i fi colegi, doi bărbați care să-l susțină fizic când se deplasa la chiuvetă, să-l sprijine la duș în timp ce se spăla și să-l plimbe cu căruciorul la curtea de plimbare. De aceea am urmărit ca împreună să aibă puterea fizică să-l susțină și aproximativ aceeași înălțime, altfel le-ar fi fost dificile toate activitățile descrise. Nimeni n-ar fi vrut să le facă cu titlu gratuit, Poliția nu putea plăti persoane care să-l sprijine, iar Vîntu nu putea angaja oameni care să-l ajute să trăiască decent în arest. Am interpretat prevederile legale din acel moment, care nu stipulau expres ce pot și ce nu pot face: am numit doi deținuți care să desfășoare activități de curățenie și de igienizare, să acorde ajutor persoanei cu dizabilități și în schimbul acestor servicii, pentru care urmau să fie instruiți, puteau beneficia de reducerea pedepsei. Calculul era următorul: la trei zile muncite în arest, câștigau o zi. Dacă aveau de executat patru ani, puteau executa trei, în schimbul prestării activităților pentru care erau desemnați.

Geantă și șeful lui de birou au intrat cu cei doi arestați selectați de mine, Denis și Dan. Ne-am așezat toți la o masă de lucru ca să dezvoltăm împreună, deși pare ciudat când o spun, ceva care să-i permită unei persoane cu incapacitate locomotorie să reziste condițiilor de arest, să asigurăm o conduită care să nu lase loc interpretărilor, să stabilim atribuțiile celor doi arestați și să obținem avizul judecătorului delegat.

Sebi a încercat să scurteze discuția:

– Marian, am vorbit deja cu ei. Știu că vor fi în cameră cu Vîntu și că urmează să-l ajute să se spele, să se deplaseze, să meargă la toaletă, dacă este nevoie. Au fost de acord.

I-am privit mulțumit: aveau alură sportivă, erau bine construiți, puteau să-l ridice și să-l transporte cu lejeritate. Amândoi se uitau la mine așteptând să

vadă dacă le cer altceva decât ce le spusese colegul meu. Se asemănau fizic, dar în rest erau total diferiți.

Dan fusese polițist, însă viața îl adusese într-un punct în care considerase că, dacă falsifică legitimații de poliție și le vinde pe un preț de nimic, intră în rândul șmecherilor. Nu-și cântărise bine acțiunile: fusese arestat și condamnat. Era foarte atent la ce-i spun, însă avea o oarecare nesiguranță, părea că nu înțelege foarte bine ce are de făcut. Se temea că va strica ceva, că va deranja pe cineva și că-l voi trimite în penitenciar.

Denis, în schimb, avusese o tinerețe zbuciumată. Îi plăcuse să simtă adrenalina când se suia în mașina altcuiva. Din instinct, accelera puternic și o muta într-un garaj oarecare, unde era dezasamblată sau primea o nouă identitate. Fusese condamnat și executa deja pedeapsa, dar hotărârea încă nu fusese redactată. Când sosise, ne-am cutremurat cu toții, iar el rămăsese blocat zile întregi. Chiar avusese ghinion. Instanța îi atribuise pedeapsa conform *pieselor din dosar*, însă din greșeală stabiliseră un prejudiciu deosebit de mare: mașina furată în anul 2000 fusese evaluată la două milioane și jumătate de dolari. Evident, un grefier distrat a plusat câteva zerouri și așa a ajuns Denis să stea mai mult între pereții închisorii. Până la urmă, un zero sau mai mulți înseamnă tot zero, o nimica toată – probabil așa a gândit grefierul sau completul de judecată, lor le era totuna. În ciuda situației, Denis era un om hotărât, calm, foarte atent, zâmbitor și fără teama că va greși vreodată.

I-am asigurat pe ambii că vor beneficia de reducerea de pedeapsă și că vor primi și alte sarcini asemănătoare după ce Vîntu va părăsi arestul. Mi-au mulțumit și au așteptat, precum doi samurai, să audă ce altceva au de făcut.

– Nu știu cât va rămâne la noi, nu știu cum voi reacționa când mă va face băsist, n-am nici cea mai vagă idee dacă are vreo strategie ca să iasă de aici, le-am mai spus. Rugămintea mea este ca voi să nu intrați în discuții care vă pot duce în ape tulburi. Să nu-i permiteți să aibă acces la telefon mobil, altfel nici Busu de la PRO TV n-ar prevesti musonul care s-ar putea abate la noi în arest. Vă rog să nu-i permiteți să intre în posesia niciunui tip de obiect interzis – ne poate face rău tuturor și în special lui. Am semnat împreună documentele prin care erau selectați să muncească în interiorul arestului, după care au ieșit. Am rămas singur în birou să-mi aștept „musafirul".

Strada George Georgescu devenea din nou scena unei piese de teatru ce se monta în timp real. Jurnaliștii urmau să asalteze mașina și, cu siguranță, persoana reținută. Strada văzută ca o scenă publică susținuse și repetiții: unii tot veneau, plecau, se întorceau și iar plecau. Eu îi numeam „nehotărâți", și așa a fost și în cazul lui Sorin Ovidiu Vîntu, care a tot venit și a plecat de la arest de vreo patru ori în doi ani. Astăzi, venea spre sediul arestului dinspre restaurantul Jariștea. Venea este impropriu spus. Se afla într-un cărucior cu

rotile, care era împins de un angajat. Cei doi erau flancați de șase sau opt bodyguarzi sobri, îmbrăcați în costum. Lăsau impresia că exersaseră modul ăsta de deplasare, se mișcau lent și păstrau o oarecare cadență a mișcărilor.

Mulți au văzut, puțini au priceput ce se întâmplă. Mi-am dat seama de solemnitatea micului grup când s-a oprit în dreptul clădirii. Cameramanii și jurnaliștii înțelegeau că el nu se poate deplasa, nu intenționau să-i obstrucționeze mișcările și nu voiau să se împingă cu bodyguarzii care-l însoțeau, dar serviciul le cerea să obțină cele mai bune imagini, să-i adreseze întrebări și să aștepte răspunsuri. Întrucât cerințele serviciului sunt mult superioare politețurilor, toți au încercat să ajungă cât mai aproape de el și s-au îmbulzit să-i vorbească în același timp.

Nu pot decât să-mi imaginez că Sorin Ovidiu Vîntu prevăzuse busculada din fața porților. Ceruse să fie însoțit de grupul de bodyguarzi pentru a-l proteja de intențiile bune ale jurnaliștilor *de a deveni foarte apropiați*, pentru a-l sprijini să urce treptele și a-l ajuta să intre în clădire. În mare parte, totul s-a întâmplat cum prevăzuse: au reușit să treacă peste mormanele de cabluri ale alimentatoarelor, camerelor și microfoanelor, iar grupul de bodyguarzi a format un scut în jurul său și unul sau doi dintre ei l-au ridicat din cărucior pentru ca, sprijinindu-se de ei, să urce treptele și să intre în clădire. Eu vedeam totul de la fereastră, iar colegii urmăreau scena la televizor, toate posturile transmițând live. Aș fi vrut să ies și să-l ajut, împreună cu câțiva colegi, să intre în clădire, dar, din păcate, totul ar fi fost înțeles greșit. Jurnaliștii ar fi interpretat gestul nostru drept slugarnic, total nepotrivit și deplasat. Ar fi putut sublinia: „Infractorul era susținut de polițiști", „Infractorul era ținut în brațe de polițiști" sau multe alte variante care ar fi adus deliciul tuturor publicațiilor pentru o perioadă lungă. Nu puteam să-mi expun colegii și nu voiam să creez o situație pe care nu și-o dorea nimeni. I-am mulțumit lui Dumnezeu că omul ăsta prevăzuse ridicolul situației dat de neputința sa în fața asaltului de jurnaliști și venise însoțit de angajați să-l susțină. Deja îl vedeam cu alți ochi și așteptam cu o oarecare nerăbdare să-l întâlnesc.

Odată intrat în clădire, a fost condus mai întâi la cabinetul medical, ca să fie evaluat. Îmi imaginez că aspectul rural al încăperii extrem de sărăcăcioase i-a întărit încrederea că dacă nu se salvează singur din punct de vedere medical, statul nu avea să intervină în procesul său de însănătoșire.

Am tresărit când s-au auzit bătăi în ușa biroului, deși eu îi rugasem pe colegi să-l conducă la mine. Geantă a deschis ușa și am fost plăcut surprins: Denis și Dan, în tricouri albe și pantaloni de trening, își intraseră deja în atribuții și-l deplasau cu căruciorul pe arestat. Părea imaginea unui pacient nou intrat în sanatoriul de pe strada George Georgescu, însoțit de două cadre

medicale. Aș fi zâmbit dacă nu i-aș fi simțit privirea tăioasă și ușor dușmănoasă cum mă scanează.

– Domnule comandant, am încheiat procedurile. Arestatul urmează să fie condus în camera de arest, aceeași de data trecută, mi-a dat Geantă raportul. Mai aveți altceva de ordonat?

Geantă nu era un om formal, dar găsise o modalitate de a mă introduce în discuție și de a justifica prezența tuturor în biroul meu.

Era un moment ciudat. Fiara descrisă de toate posturile de televiziune, „omul sângeros și lipsit de scrupule în afaceri", cel care lua decizii care puteau afecta viața a zeci sau sute de mii de români, se afla într-un cărucior. Imaginea descrisă și hiperbolizată de mass-media nu se suprapunea cu imaginea reală pe care am văzut-o. Sorin Ovidiu Vîntu purta costum, cămașă albă, fără cravată. Era lat în umeri, părea solid, dar pantalonii lăsau să i se vadă picioarele osoase. Pantofii nu erau de vreo marcă extravagantă, ci ortopedici și cred că pot fi ușor găsiți în farmacii. Ochii vii și tăioși mă puneau în gardă că omul din fața mea este inteligent, hotărât, puternic și, pentru moment, extrem de iritat. Părea că așteaptă o provocare pentru a reacționa, ori poate că eu așteptam provocarea din partea lui, nu știu.

– Bună ziua, domnule comandant! mi s-a adresat. Am venit pentru a doua oară în pușcăria băsistă. Mă veți găsi la camera în care mă trimiteți, vă asigur că nu pot să fug.

A rostit totul apăsat, ca să înțeleg că mă consideră în continuare o piesă din sistemul de pârghii al președintelui Băsescu, și a arătat spre picioarele imobilizate, semn că nu are intenția să evadeze. Probabil că ne întrebaserăm amândoi care e sensul arestării și încarcerării cuiva care se deplasează extrem de greu, cu un diagnostic care atestă imposibilitatea susținerii pe picioare timp îndelungat. Diferența era însă că eu nu mă puteam exprima asupra unei decizii judecătorești, ci trebuia să pun în executare mandatul, iar el știa foarte bine asta. Nu voia compasiunea mea, nu voia compasiunea nimănui, ci arăta doar că armele folosite în războiul pe care-l purta nu erau de același calibru.

– Înțeleg că știți cum mă numesc, i-am zis. Sunt sigur că părerea dumneavoastră despre mine se va schimba. Nu fac parte din războiul nimănui, nu sunt parte din niciun angrenaj, nu aparțin niciunui grup de interese. Veți rămâne aici o perioadă, nimeni nu știe cât. Nu vreau să știu motivele pentru care ați fost arestat, nu vreau să cunosc substratul arestării. Cred că ați înțeles că Denis și Dan sunt alături de dumneavoastră pentru că aveți nevoie de asistență, iar statul nu-mi dă nicio posibilitate să vă acord ajutor.

Cei doi colegi de cameră stăteau în poziție de drepți, ușor stânjeniți de situație. Dan era bucuros de sarcina pe care o avea, în timp ce Denis părea îngândurat.

– Vă mulțumesc, mi-a spus Sorin Ovidiu Vîntu. N-am cerut să fiu asistat, dar apreciez. E ceva nou față de primirea de data trecută. Înțeleg că atunci erați în concediu.

S-a lăsat tăcerea. Ne cunoscuserăm, era suficient, niciunul dintre noi nu voia să spună mai mult. Timpul avea să le așeze pe toate. Colegii de cameră l-au preluat cu atenție și au ieșit din birou. Rămas singur, am urmărit cum majoritatea jurnaliștilor sting lumina și pleacă, în timp ce alții, mai răbdători, încă așteaptă în fața clădirii, după cum le erau ordinele. Poporul își primise lingurița de dreptate și justiție televizată, iar acum începea să se desfășoare viața de dincolo de senzaționalul știrilor, între patru pereți.

Cele ce-au urmat mi-au fost povestite de arestații înșiși. Odată intrați în cameră, Sorin Ovidiu Vîntu a rămas în cărucior, Dan s-a așezat pe un pat de lângă el, iar Denis, pe un pat mai îndepărtat, rezemat cu spatele de perete. Purta o șapcă al cărei cozoroc l-a tras ca să-și acopere în totalitate fața, însă nu pentru a fura câteva minute de somn, ci pentru că știa foarte clar ce se va întâmpla.

Omul de afaceri a spart gheața, vrând să-i cunoască pe cei doi:

– Domnilor, de mine știți, poate că m-ați și auzit data trecută când strigam la fereastră. Bănuiesc că sunteți ofițeri SRI sub acoperire, în subordinea lui Tudor, și vreau măcar să știu câte ceva despre voi.

Dan s-a arătat deranjat de o asemenea catalogare și a încercat să-și îmbuneze noul coleg de cameră. Vedea în relația asta o oportunitate pentru o viață mai bună *afară*.

– Domnu' Vîntu, mă numesc Dan. Sunt condamnat pentru falsificarea de legitimații de poliție. Așa a fost soarta – o greșeală, o tâmpenie… și acum sunt aici. E greu și pentru mine, și pentru familie.

– Din ce trăiai, *mon cher*? l-a întrebat Vîntu. Doar nu te bazai pe cei o sută de euro pe care-i primeai neregulat și poate chiar foarte rar.

– Eram polițist criminalist. D-ăla de face poze, ridică urme, nu d-ăsta de anchete. Eram mai din zona administrativă, nu acuzam pe nimeni. Căram geanta cu instrumente și ridicam urme – în mare, vă zic acum.

Vîntu a râs zgomotos, lovindu-și picioarele cu mâinile și trecându-și satisfăcut mâna prin păr:

– Sereist, ofițer de poliție sub acoperire, mi-e totuna. Mă bucur că am intuit corect.

– Nuuu, vă înșelați! Eram agent criminalist, vă rog să mă credeți, a sărit Dan.

Dacă nu putea continua colaborarea cu Vîntu, pierdea zilele pe care i le puteam tăia de la arest și-l cuprindea și disperarea la gândul că va pierde oportunitatea de a-l cunoaște mai bine pe omul de afaceri.

Plictisit de insistențele lui Dan, Sorin Ovidiu Vîntu s-a uitat spre Denis, care rămăsese cu chipul ascuns. Totuși, n-a reușit să scape de invitația la dialog.

– Dumneavoastră, domnuleee… Denis, dacă am reținut corect? Ce uniformă purtați când nu sunteți *arestat*? l-a întrebat omul de afaceri. Ofițer, subofițer?

A râs, curios să vadă dacă a intuit bine. Dan se dovedise deja polițist, iar lui Vîntu îi plăcea să-și demonstreze că are dreptate. Denis era trecut prin viață. Nu voia să se certe cu el, dar nu voia nici să-i dea satisfacția să conducă dialogul după bunul plac.

– Nea Sorine, i-a răspuns el, toți suntem aici pentru câte o greșeală. Unii mai vinovați, alții mai puțin vinovați, unii chiar spun că sunt nevinovați. Eu sunt vinovat. Nu sunt ce crezi, ci sunt de drept comun, muritor de rând.

Sorin Ovidiu Vîntu s-a întors spre Denis – nu-i vedea fața foarte bine și asta-l obliga să-l asculte foarte atent. Vocea i se părea familiară.

– Auzi, Denis, nu te supăra că te întreb, noi doi am mai vorbit vreodată? Mi se pare cunoscută vocea ta.

Devenise foarte curios, se prinsese cu mâinile de brațele scaunului și se aplecase în direcția colegului său de cameră, în timp ce Dan se uita surprins de la unul la altul.

– Nu cred că ne-am văzut vreodată, aș fi știut. Nu, în mod sigur nu ne-am întâlnit, mă confundați.

Denis se arăta la fel de calm și de liniștit. Păstrase aceeași tonalitate și nu se mișca din cotlonul în care se ascunsese. Ar fi abandonat bucuros experimentul, dar voia să câștige zilele de asistență și de muncă – era prins într-o buclă a deciziilor și a nevoilor.

Tensiunea și așteptarea s-au risipit odată cu râsul zgomotos al lui Vîntu. Își lăsase capul pe spate și avea un râs sănătos, care venea ca un plâns bun după o perioadă lungă de încordare, ca o descărcare nervoasă uriașă. Părea că aștepta un moment ca ăsta pentru a intra în normalitate.

– Incredibil! a exclamat el. Domnul Tudor este extraordinar, nu mi-a băgat sereiști în cameră! Tu nu ești polițist sau sereist, ești hoț! Tu mi-ai furat mașina aia albă în '98.

Denis și-a schimbat puțin poziția și s-a așezat mai bine pe pat, dar tot rezemat de perete. Și-a ridicat șapca pentru a-și vedea mai bine interlocutorul. Cu o figură ușor plictisită, aștepta să reia conversația scuturându-și tricoul alb de câteva scame imaginare.

– Vedeți? a zis el cu șapca ridicată. Mă confundați! Eu nu v-am furat mașina. Nu cred că…

Dar n-a reușit să continue, pentru că Sorin Ovidiu Vîntu râdea și mai tare și-și ștergea lacrimile.

– Denis, eu mă bucur enorm că nu ești d-ăla. Mă temeam că sunteți puși de Tudor să mă spionați, să mă trageți de limbă. E o bucurie să fim împreună în camera asta, pentru că nu-mi mai bat capul și cu voi. În '98, m-ai sunat să mă anunți că ai găsit mașina. Mi-ai spus că trebuie să-ți dau niște bani ca să o recapăt. Am plătit și am ridicat-o de la o spălătorie auto. Că așa se făcea, o spălați bine de amprente și o restituiați dacă era plătită răscumpărarea, altfel o vindeați, o dezmembrați și o vindeați la bucată sau o incendiați. Ăsta era businessul. Înțeleg și am fost de acord. Cu tine am vorbit la telefon. Era vocea ta!

A rostit totul pe un ton imperativ: îl recunoscuse și nu avea niciun dubiu că se află în fața celui care negociase răscumpărarea mașinii furate cu mulți ani în urmă. Încurcat, Denis a ieșit din umbra în care se ascunsese. A lăsat șapca pe pat, a desfăcut o ciocolată, i-a servit pe amândoi și apoi a mâncat și el. În cele din urmă, a răspuns râzând:

– Cum le-a potrivit Dumnezeu pe toate ca să avem timp să vă explic! Dacă încercam în urmă cu două zile să vă caut ca să discutăm, n-ați fi avut timp. Acum avem destul timp – să le mulțumim gaborilor, procurorilor și judecătorilor că veghează la liniștea noastră. Prea eram agitați, nu găseam timp pentru noi, nu dormeam suficient, nu ne odihneam.

Au râs toți trei în timp ce mâncau ciocolată.

– Eu am fost rugat de niște… oameni… să vă sun. Nu aveau curajul să vă spună căăă… v-au găsit mașina, dacă înțelegeți ce vreau să vă spun. V-am sunat eu, mi se părea decent să vă ajut. Să vă aud că vă bucurați când vă dau vestea că v-a fost găsită mașina. Practic, de atunci viețile noastre au ales să nu mai fie paralele. S-au intersectat. Deci, ca să fie clar pentru cât timp vom sta aici, nu eu v-am furat mașina.

– Mă doare în cot cine mi-a furat mașina, i-a răspuns Vîntu. Eu mă bucur că ești ca noi, de drept comun. Muritor de rând, cum spuneai, și nu sereist. Vă rog să le cereți polițiștilor să mă ducă la domnul Tudor acum. Urgent! Vă rog!

În ciuda orei târzii, i-au convins pe polițiști că este o urgență să mă vadă și i-am primit din nou pe toți trei în birou. Văzându-i, m-am bucurat că am ocazia să sting un incendiu mocnit. Lângă ei, Geantă aștepta îngândurat, surprins de cererea lor de a veni în audiență seara. Cei trei arestați afișau un zâmbet larg.

– Vă rog, ce s-a întâmplat de nu mai suporta amânare până mâine? i-am întrebat, nelămurit de urgența pe care o invocaseră.

– Excelență, i-am rugat pe colegii dumneavoastră să mă prezinte rapid aici pentru a-mi cere scuze, a explicat Sorin Ovidiu Vîntu. V-am acuzat pe nedrept că ați face parte din clica băsistă și că-i faceți jocurile. Credeam că Dan și Denis sunt ofițeri sub acoperire, instruiți să vă spună ce mănânc, ce spun în somn. Ei

bine, am constatat cu stupoare că nu sunt ofițeri. N-aveați cum să mă puneți cu intenție în aceeași cameră cu omul care mi-a furat mașina.

Denis l-a întrerupt destul de supărat:

– Nu eu am furat-o! Trebuie să fie clar încă de la început. V-am spus și vă repet, am discutat telefonic, atât și nimic mai mult. Asta mi-ar mai trebui acum, un dosar cu parte vătămată Sorin Ovidiu Vîntu. Zău așa!

Am rămas uluit. Îl văzusem pe Denis destul de agitat când îl anunțasem că-l selectez pentru munci administrative, dându-i ca primă sarcină să aibă grijă de omul de afaceri. Nu-mi spusese nimic, dar îl vedeam absent în discuții, îngândurat. Acum, în fața mea, era puțin contrariat, puțin vesel, parcă i se luase o piatră de pe suflet.

– Vă rog să-mi permiteți încă o adăugire, excelență! a mai zis Sorin Ovidiu Vîntu. Când mi-am luat mașina din spălătoria indicată de dumnealui, îmi lipseau ochelarii de soare. Erau cu totul speciali, îmi veneau foarte bine și își făceau treaba. Denis, să vorbești cu oamenii ăia ai tăi să-mi dea ochelarii înapoi. Așa cum am spus și atunci, dau bani buni pe ei.

Omul despre care se presupunea a fi putred de bogat – cel puțin așa îl prezentau televiziunile din România – se târguia pentru o pereche de ochelari. Evident, o spusese în glumă, dar ce deliciu ar fi fost pentru presă să audă povestea!

I-am întins mâna, bucuros că soarta îi demonstrase că sunt un om absolut imparțial, și mai ales că nu îi sunt dușman. Înțelegeam foarte clar că un om aflat într-o asemenea situație gândește sub imperiul nervilor. M-am bucurat că n-a fost nevoie să mă justific în niciun fel; încercând să explic, aș fi devenit ridicol și i-aș fi întărit convingerea că aș fi băsist.

În Arestul Central a urmat o perioadă de calm și liniște, care a durat aproape o zi. Făceam vizita cotidiană și, firește, am ajuns și la camera în care conviețuiau cei trei. I-am auzit râzând puternic și am vrut să aflu ce s-a întâmplat.

– Să ne fie clar, începem de aici: eu nu fumez și n-am furat nicio mașină! a zis Denis zâmbind.

– Domnule comandant, astăzi am fost la curtea de plimbare, a adăugat Vîntu. O oră binevenită, în care să stăm la aer și să nu facem nimic, dar măcar am ieșit din conserva asta. Când ieșeam din cameră, l-am rugat pe Dan să ia două trabucuri din punga de hârtie pe care o primisem de la ai mei. Denis a plecat cu mine cu căruciorul, Dan a luat două trabucuri și am ajuns la curtea de plimbare însoțiți de un coleg al dumneavoastră. Ajunși la destinație, adică la câțiva metri de camera noastră, Dan mi-a înmânat un trabuc obișnuit și a păstrat pentru el un trabuc negru, atipic. Am fost uimit să văd că dintre toate

din pungă l-a ales tocmai pe acela și l-am întrebat care a fost logica. Spune-i, te rog, domnului comandant de ce l-ai ales pe ăla pentru tine.

Dan părea rușinat de alegerea făcută și încerca să își găsească cuvintele, încă binedispus, în ciuda faptului c-o făcuse lată. Zâmbea și nu ridica privirea spre mine.

– Știți, am văzut că majoritatea erau maro și că miroseau la fel. Asta era negru, ușor zdrențăros, parcă mai umed decât celelalte, mi-a explicat el. Am zis să rămân eu cu ăla mai amărât, c-o fi defect, și domnul Sorin să fumeze ceva mai de calitate. Nu înțeleg nici acum ce dracu' avea în el ăsta negru.

– Dacă îmi permiteți! a intervenit Vîntu. Trabucul negru mi-a fost adus cadou de fiul meu dintr-un magazin special din Londra. Costă enorm față de celelalte. Nu sunt un om pretențios, dar ăsta chiar era special prin însuși faptul că reprezenta un cadou adus de fiul meu. Dan al nostru a crezut că e defect, dar l-am lăsat să-l fumeze, a râs el, în timp ce noi toți zâmbeam cu gândul la alegerea făcută.

Dan era încă încurcat:

– Nu-mi revin. Vă dați seama? Pachetul adus de nevastă-mea săptămânal costă cât două fumuri de trabuc de-ăsta negru și eu credeam că e rebut pentru că nu semăna cu celelalte. Nicio aluzie la rasism. Omu' cât trăiește învață. L-am stins și-l păstrez amintire!

Am plecat amuzat că în clădirea cea sumbră există și momente vesele. Avea dreptate Andrada: camerele de arest diferă între ele prin oamenii care le populează.

Nu mi-a fost foarte comod să mă aflu în același imobil cu Sorin Ovidiu Vîntu, ba chiar pot să spun că eram puțin vecini, camera lui aflându-se la cel mult trei sute de metri de biroul meu. Deși nu era nimic care să ne apropie, folclorul și zvonurile de pe holurile clădirii au dat naștere unor himere. Câțiva polițiști din subordinea mea au trimis scrisori anonime către diverse instituții de stat în care presupuneau – nu aveau curajul nici să scrie exact ce acuzau – că am primit foloase necuvenite sau bani de la omul de afaceri arestat. Într-una dintre situații, au spus chiar că autoturismul pe care-l achiziționasem fusese luat cu banii lui Vîntu. Cumpărasem mașina cu trei săptămâni înainte ca el să fie arestat, dar nu putusem s-o ridic de la dealer decât după încarcerarea lui, iar colegii respectivi au presupus că e un cadou.

Altă situație a fost mult mai interesantă: într-o zi, un cunoscut din Oltenița a venit la sediu și m-a rugat să ies. Când am ajuns lângă mașina lui, a coborât și mi-a dat un sac imens plin cu raci vii – aduși din părțile noastre. Oltenița bălțește la propriu în apele din împrejurimi: râul Argeș primește prietenos

apele Dâmboviței în apropierea orașului și varsă în Dunăre toate miresmele bucureștene care dau o notă aparte împrejurimilor. Multe bălți se întind în jurul orașului și le oferă localnicilor posibilitatea să se desfete cu pește, icre, raci și scoici. Racii au fost deliciul copilăriei mele. Bunicul meu aducea acasă câte o jumătate de sac din zona Ulmeni sau Mânăstirea. În apa în care fierbeau, ai mei puneau sare, piper negru, dafin și puțin ulei, rar adăugau și zeamă de lămâie – era un fruct greu de găsit pe-atunci. Toată familia se înghesuia în jurul mesei ca să ne bucurăm de carnea dulce, dar și de spectacolul oferit de fiecare dintre meseni în timp ce se chinuia să rupă cu dinții „caroseria" racilor.

L-am întrebat pe prietenul meu cum reușise să strângă o cantitate atât de mare de raci, pentru că nu pot fi prinși cu plasele pescărești, ci trebuie scoși bucată cu bucată în apropierea malului. Prinderea lor e dificilă și enervantă. Racul nu face „țușt!", dar e greu de găsit în noroi. E necesară răbdarea pescarului pentru un lighean de raci, iar în sacul ăsta intrau vreo patru ligheane de raci. Prietenul a râs de mine și mi-a spus că are „scule" din Suedia, făcând aluzie la niște mulinete de lansetă pe care mi le arăta destul de des. Îi lăudam de fiecare dată investițiile păguboase, care n-aveau nicio relevanță pentru mine, căci rămânea un pescar jalnic. În glumă, îi sugeram să cumpere mai degrabă pește, nu lansete, ca să fie în rând cu „campionii" bălților.

– Nu, Marian, am glumit! a râs el. Ăștia sunt prinși cu altfel de scule, cu blană de oaie. O legi cu sfoară și o arunci lângă mal, unde știi că ai mai scos raci. Blana miroase groaznic și odorizantul din ea atrage racii. Ei sunt interesați de mese împuțite, de carne stricată, ca somnul. Odată ajunși la țintă, își încurcă cleștii în blană și rămân agățați. Dimineața, dacă ai câteva blănuri priponite pe la mal în zonele știute, poți să ai o recoltă ca asta. Hai, te rog să-i pregătești și să-i mănânci cu colegii. Dacă nu-i iei, mi se strică în mașină și ți-o pun pe nevastă-mea în cap. Să-i mâncați sănătoși! Sper că ți-a plăcut surpriza!

A plecat și m-a lăsat cu sacul în stradă, la câțiva metri de coada formată de rudele și avocații arestaților, care așteptau să primească dreptul la vizită. Sacul meu era umed și părea viu, se mișca încet de sus în jos, de jos în sus, ba chiar, dacă ascultai atent, auzeai cum trosnesc și scârțâie racii lovindu-se unii de alții în încercarea de a se elibera. Ce era să fac? Am ridicat sacul și l-am cărat în bucătărie, la tanti Săndica, unde mă aștepta nea Ion, gospodarul.

– Nea Ioane, azi mâncăm raci, i-am zis. Încălzește două oale mari cu apă, ca să-i creștinăm pe ăștia mici. Îți las bani să cumperi vreo zece căpățâni de usturoi, două găletușe cu smântână, zece pâini, dafin și piper cred că mai avem în bucătărie. Îi arunci în apă când dă în fiert și-i lași acolo zece minute. După ce-i scoți, chemi toți polițiștii de la birouri să vină să guste raci din zona Olteniței.

– Șefu', n-am mai mâncat raci de când eram mic, vă dați seama. Am uitat și cum să le fărâm scoarța, dinții mei sunt moi, parcă aș lua și un vin să-i întărească un pic. Iau eu cu banii mei un vin alb rece.

– Trânțește și o sticlă de vin peste ei după ce-i pui la fiert. Să fie clar, de băut nu bem!

– Da, am auzit că e și ceistul pe aici, aveți dreptate, a aprobat nea Ion. Doi și un sfertu' ne vânează. O dădeam în bară cu vinul.

– Nu ne vânează nimeni, i-am zis, îl invit și pe el să mănânce raci. Hai, că deja simt aromele dulci amestecate cu usturoiul aspru și catifeaua smântânii. Să nu uit: usturoiul îl spargi și-l amesteci cu smântână, n-avem timp de maioneză. Grăbește-te, că mor ăștia și nu mai putem să-i mâncăm. Dacă arunci și două legături de pătrunjel proaspăt tocat în sosul de smântână, e dezmăț culinar.

Am ieșit mulțumit din bucătărie. În două ore, meniul avea să fie gata. A fost o masă ca-n povești, de care s-au bucurat peste cincisprezece ofițeri și agenți de poliție. Cred că s-au scris și poezii despre prietenul meu, care ne-a umplut sufletele de recunoștință și oftaturi în timp ce ne lingeam pe degete în urma festinului. Ofițerul DGIPI a mâncat și el cot la cot cu noi, ba chiar a lăudat și inițiativa, și bucătarul – n-avea cum altfel.

A doua zi, am fost chemat la biroul directorului general al Poliției Capitalei. Nu se scriseseră poezii despre rețeta racilor, ci „un grup de ofițeri de poliție" din subordinea mea, „bine intenționați", desigur, scriseseră o anonimă în care precizau că Vîntu a dat o masă cu fructe de mare în arest. Fructele de mare fuseseră asezonate cu smântână cu usturoi, o rețetă preluată de la „un restaurant cu ștaif", susțineau ei. Aveam să aflu mai târziu că, deși participaseră activ la masă și-mi lăudaseră prietenul pe care oricum nu-l cunoșteau, câțiva nu se abținuseră să nu scrie acea mizerie în care asociau numele omului de afaceri cu numele meu, vrând să ne facă rău amândurora.

I-am descris directorului general toată povestea și am dat numele tuturor participanților la prânz, i-am spus cine este prietenul meu, pentru a fi audiat, am precizat că ofițerul de informații a dat curs invitației mele și că nu fusese nimic ilegal. Au fost momente când până și ofițerul de informații a adus covrigi sau scovergi calde la birou și ne-a bucurat gestul lui – nici eu și nici el n-am scris anonime despre ce am mâncat.

În acea perioadă n-a trecut niciun eveniment fără să se scrie niște anonime despre el, cu trimitere către mine. Părea că orice – chiar și o eventuală tentativă de evadare sau de suicid în oricare dintre cele douăsprezece aresturi – putea fi coroborat cu Vîntu și cu mine, în travaliul bolnav al minților polițiștilor care se ocupau de „anonime".

Repet, n-a fost ușor să mă aflu în vecinătatea acestui om. Eliberarea lui din arest a fost spectaculoasă: strada George Georgescu a redevenit scenă publică, iar lumina reflectoarelor îl aștepta nerăbdătoare pe actorul principal Sorin Ovidiu Vîntu, pentru a-l oferi cadou spectatorilor și telespectatorilor. Ieșirea din arest a omului de afaceri a fost pentru mine și colegii mei mult mai dificilă decât intrarea lui în clădirea arestului. Dacă la venire fusese asistat de *corul de binefăcători*, acum trebuia să iasă pe ușă cu ajutorul polițiștilor. Șefii mei n-ar fi acceptat o asemenea imagine sub nicio formă, dar nici nu veneau cu o idee constructivă. Eram din nou pe cont propriu, doar că de data asta deciziile mele au alimentat toate canalele de știri.

Întreaga perioadă în care am condus aresturile din București m-am minunat de modul în care justiția își comunica deciziile prin mass-media, iar Poliția, instituția abilitată să le pună în executare, nu primea documentele-suport ale deciziilor. Eram într-o continuă luptă ca să obținem de la instanțele de judecată ceea ce presa anunța de ore întregi – eliberări sau arestări. Comunicatul potrivit căruia Sorin Ovidiu Vîntu a fost pus în libertate de instanță a fost lansat rapid: în mod cu totul diferit față de miile de puneri în libertate, n-a trebuit să aștept să primesc înscrisul semnat și ștampilat.

Jurnaliștii erau deja postați în fața clădirii sediului Arestului Central și așteptau nerăbdători să vadă cum va ieși inculpatul pe Porțile Rușinii. Clădirea nu era prevăzută cu o rampă de acces pentru persoane cu dizabilități. Asta reprezintă intriga întregii povești, dând naștere unor monștri care nu-mi dădeau pace și care aduceau senzaționalul în știrea că Vîntu va fi eliberat: pe unde și cum va ieși din clădire?

Cărat de bodyguarzi, ar fi fost un subiect fierbinte: „Ce căutau ei în curtea Arestului, în instituția statului?“ Cărat de polițiști, ar fi fost un subiect și mai fierbinte: „Poliția este aservită inculpatului Vîntu?“

Existau alte soluții? Asta era întrebarea care-mi pârjolea sufletul, pentru că știam că tot eu trebuie să am și răspunsul. Altcineva nu mă putea ajuta, nu voia sau nu știa cum, și nu se dorea implicat într-o asemenea decizie.

Ofițerul de serviciu m-a anunțat că niște jurnaliști au încercat să urce pe gard ca să prindă cât mai multe imagini cu arestul, astfel că a trebuit să-i roage să coboare de acolo, sub pretextul că e obiectiv militar. Totodată, mi-a spus că fiul și soția lui Sorin Ovidiu Vîntu sunt în fața clădirii, cu mașinile lor, pentru a-l conduce acasă și pentru a-l ajuta să-și care bunurile personale. L-am rugat să-i spună doamnei că o invit la o discuție în clădire.

Înainte să intre doamna, am vrut să iau pulsul străzii și am ieșit din curte. M-a uimit numărul mare de persoane venite să-l vadă, dar și nervozitatea jurnaliștilor, care deveniseră agitați la gândul că inculpatul întârzie să iasă și că alți colegi le iau locurile ocupate de atâta amar de vreme. Nu-mi venea să cred

că pe anexa clădirii se afla un cameraman care reușise să escaladeze gardul și urcase acolo ca să surprindă cât mai multe imagini. L-am văzut exact când se ridica în picioare pe acoperiș, de parcă ar fi cucerit piscul George Georgescu. Am răcnit la el spunându-i că, dacă nu coboară urgent, îi sparg capul cu o cărămidă. O ridicasem amenințător și cred că eram în stare să-l lovesc, atât de tare mă enervase gestul lui. M-a surprins să-i aud colegii reproșându-i că a depășit linia normalului și că e un nesimțit. Mi-i amintesc și acum pe cei doi jurnaliști care mi-au dat dreptate și le mulțumesc pentru că au fost imparțiali. Oamenii din presă se organizaseră bine: la doi metri de Porțile Rușinii erau instalate zeci de microfoane pe mai multe niveluri, iar în spatele lor așteptau furibunde camerele de luat vederi. Fumul de țigară era concentrat în anumite zone și construia o atmosferă ușor mistică. Am intrat înapoi în clădire și în câteva minute m-a urmat și doamna, care aștepta eliberarea.

Nu-mi amintesc dacă a fost ideea mea sau a dumneaei, dar am convenit împreună să-i permit accesul cu autoturismul în curtea Arestului. În acest fel, Vîntu putea fi ajutat de polițiști să urce în mașină dincolo de privirile lacome ale jurnaliștilor, apoi părăsea curtea imobilului. În felul ăsta, îi ofeream o plecare de bun-simț, iar publicul nu mai asista la agonia unui om care cu greu putea sta în picioare și ar fi fost nevoit să găsească puteri supraomenești pentru a trece de barajul de oameni, microfoane, cabluri și camere video pentru a urca în mașina familiei.

Colegii mei din punctul de control au deschis Porțile Rușinii. Mașina a trebuit să înainteze foarte încet prin mulțime, în timp ce jurnaliștii priveau consternați cum momentul lor se consumă într-un mod total nedorit. Autoturismul încă nu intrase cu totul în curte când au început transmisiunile în direct. Toate tunurile erau ațintite împotriva mea și se trăgeau salve continue, fără foc de avertisment: „Pentru prima dată în istoria Poliției Române, mașina inculpatului pătrunde în curtea Arestului Central!", „Nimeni, niciodată, n-a reușit să treacă de porțile Arestului Central dacă nu avea calitatea de arestat!", „Forțelor de securitate nu le este permis să treacă de porțile Arestului și mașina lui Vîntu pătrunde înăuntru?!".

Polițiștii au ieșit urgent în curte, unde discutam cu doamna cum îl vom ajuta pe soț să urce în autoturism. Colegii erau speriați de amploarea tuturor mesajelor care mă vizau în mod direct. Mass-media se arăta lipsită de compasiune și de înțelegere față de un gest simplu, pe care l-aș repeta nu o dată, ci de mai multe ori și față de orice persoană aflată într-o asemenea condiție.

Am simțit că-mi ies din fire, mă încălzisem și voiam să ies din curte ca să mă adresez tuturor în stradă. Partenera dumnealui m-a rugat totuși să stau liniștit, pentru că nu merita să alimentez astfel de discuții, și s-a scuzat pentru situația creată. Mă simțeam neputincios și frustrat că nu pot să duc la

îndeplinire o decizie bazată pe normalitate. Strada, presa, oamenii în general voiau să-l vadă pe Sorin Ovidiu Vîntu ieșind pe Porțile Rușinii, să poarte stigmatul arestului ca o aură.

Ofițerul de serviciu mi-a adus telefoanele mobile pe care le lăsasem în birou. Sunau neîncetat. Aveam apeluri pierdute de la toți giga, mega, super-șefii din Ministerul Administrației și Internelor. Nu cunoșteam multe dintre numere, dar se succedau în aceleași două, trei minute cu ale tuturor treptelor din scara ierarhică a Poliției Române. Am răspuns primelor două apeluri în timp ce citeam mesajele care se înghesuiau pe ecran. Îmi amintesc că am primit două mesaje pe care nu vreau să le uit niciodată. Două prietene care lucrau în redacții de știri ale unor televiziuni mi-au scris simultan ceva de genul: „Stai în curte și nu ieși să dai vreun interviu! Te vor face praf!" Poate că aveau dreptate, dar n-am putut să mă abțin și, după ce m-am justificat în fața conducerii Poliției Capitalei, am deschis porțile pentru a permite mașinii să iasă din curte sub lumina reflectoarelor. Nu era suficient, nu puteam să las lucrurile să se consume în maniera asta.

Am ieșit singur în fața clădirii și i-am anunțat pe toți reporterii că vreau să dau un interviu. Mă aflam în fața microfoanelor frumos rânduite care precedau zidul impenetrabil de camere video hotărâte să-mi fure și cea mai mică stângăcie, cel mai mic gest care să poată fi comentat și interpretat. Cablurile zăceau pe caldarâm ca niște capcane întinse de braconieri. N-am avut niciodată lângă mine, în astfel de clipe, un purtător de cuvânt. N-am beneficiat de niciun curs în Academia de Poliție care să mă ajute să gestionez un asemenea moment de criză, să mă învețe să înțeleg mai bine contextul, să-mi stăpânesc pornirile, să-mi controlez nervozitatea, să știu când și cum să intervin.

Am așteptat liniștit cameramanii să-și ia locurile de asalt. Auzeam reporterii cum încep transmisiunile în direct, iar lumina artificială a lămpilor îmi dădea impresia unei anchete de pe vremuri, când erai obligat să mărturisești cu veioza în ochi. Niciun șef nu mă mai suna, nimeni nu voia să-și asume ce aveam să spun, cel puțin în privința asta puteam să fiu liniștit. Discursul meu a fost scurt. M-am prezentat și am afirmat clar că a fost strict decizia mea să permit accesul mașinii în curte, deși primisem aprobare în prealabil de la un superior. Jurnaliștii n-au mai avut răbdare să continui și ploaia de întrebări a început să cadă.

Prima întrebare a fost de ce am permis mașinii inculpatei să intre în curtea Arestului, la care am răspuns că partenera nu are calitatea de inculpată, cel puțin din informațiile pe care le dețineam. I-am cerut reporterului să ne spună cine o urmărește penal, de când este inculpată și ce Parchet o cercetează. N-am primit niciun răspuns și, o clipă, tăcerea a dominat strada.

Apoi alt jurnalist a întrebat de ce doar inculpatului Sorin Ovidiu Vîntu i-am permis să plece din arest în mașina personală, nimeni până atunci nu beneficiase de un asemenea tratament, pe care îl apreciau profund preferențial. Nu aveam pregătite răspunsuri și nu anticipasem întrebările, ci doar intuiam ce-ar fi putut să mă întrebe, iar tensiunea acumulată și presiunea momentului abia îmi permiteau să respir regulat și să nu par agitat. Preț de o secundă, care a părut un veac, am încercat să-i privesc pe toți și să mă asigur că voi fi auzit foarte clar. Nu știam care ar putea fi răspunsul cel mai bun, așa că am spus adevărul: inculpatul are probleme grave de locomoție. Nu este un lux să te poți deplasa. Este mult mai decent din partea noastră să-i permitem să plece cu mașina decât să fie îmbrâncit și împins din dorința de a obține imaginile cele mai bune.

Încă un reporter s-a năpustit cu o întrebare spre mine, dar nu l-am lăsat să termine ce avea de spus. L-am rugat să vină lângă mine și să-i privească pe toți colegii lui, iar de acolo să facă un exercițiu mintal: să-și imagineze cum ar putea, invalid fiind, să traverseze obstacolele pe care le vede, microfoanele, camerele de luat vederi, mașinile parcate ilegal, mulțimea de oameni. În loc de asfalt, să calce pe un teren mișcător constituit din zeci și sute de metri de cabluri, să încerce să ajungă la mașina lui, deși n-o vede și nici nu știe în ce parte să se îndrepte ca să ajungă la ea. Exercițiul a avut efect asupra tuturor: au înțeles că arestatul nu se putea deplasa cu ușurință, iar obstacolele erau ridicate chiar de ei.

Altă întrebare a fost dacă un superior a autorizat intrarea în curte a autoturismului. Am subliniat din nou, trimițând la răspunsul anterior, că este strict decizia mea, în calitate de manager al serviciului de arestare, apoi l-am întrebat retoric pe jurnalist ce aprobări suplimentare sunt necesare în trustul unde lucrează dacă managerul general încuviințează ca o mașină să intre în curtea companiei. N-am primit răspunsul reporterului și nimeni n-a mai insistat asupra subiectului. Am mulțumit, am strâns câteva mâini și am intrat în clădire, unde trebuia să pregătesc eliberarea omului zilei.

Sorin Ovidiu Vîntu era deja pe coridor, cu obiectele personale strânse într-o geantă, așteptând doar să-i autorizez ieșirea. Era în cărucior, asistat de Dan și de Denis, toți trei păziți de câțiva polițiști. Încercam să-mi imaginez un mod în care să-l ajutăm să iasă pe Porțile Rușinii. Propunerea lui m-a surprins:

– Excelență, vă mulțumesc pentru că v-ați gândit la mine, la un mod decent de a pleca din clădire. Îmi imaginez ce discuții s-au iscat și la ce ședințe o să participați ca urmare a deciziei pe care ați luat-o. O să ies singur, pe picioarele mele, sper să pot să parcurg o distanță scurtă până la mașină. O să găsesc sprijin în pereții clădirii și apoi o să mă țin de mașină. Sper că angajații mei vor fi foarte aproape și vor reuși să mă ajute să urc.

Ofițerul de serviciu m-a întrebat dacă Denis și Dan îl pot conduce până la mașină, în stradă. Riscul ar fi fost foarte mare: doi arestați care ies din clădire chiar și doi metri, sub supravegherea poliției, ar fi lăsat loc masiv interpretărilor. Puteam fi acuzat că nu au respectat regimul de detenție. Nu puteam să aprob nici varianta asta. Am văzut hotărâre în privirea lui Sorin Ovidiu Vîntu: eram sigur că va reuși să se descurce singur. Îi era greu, dar n-am avut de ales, am mers pe mâna lui și am acceptat.

I-am mulțumit pentru înțelegere și l-am condus la poartă, acolo unde mulțimea de reporteri, de cameramani și de curioși aștepta să-l vadă și, eventual, să-l audă. L-am văzut făcând pași nesiguri spre mașină, unde a primit ajutorul angajaților lui, s-a sprijinit de capotă și apoi a urcat pe bancheta din spate. A reușit să-și ducă la capăt intenția și, după cum mi-am dat seama mai târziu, a făcut-o mai ales ca să nu mă pună într-o situație și mai dificilă. Cât de ușor i-ar fi fost să joace rolul de victimă – deși nu cred că l-a jucat vreodată – și cât de multe ar fi avut de spus despre condițiile improprii de cazare din arest! Orice ar fi ales să declare ar fi devenit un subiect exploziv pentru toate publicațiile din România. Totuși, a ales să tacă, să se deplaseze singur până la mașină, pe propriile picioare, în ciuda dificultăților, și să scape de toată șarada creată de neputința statului român, care asista la consumarea unei scene tragice: propriii funcționari nu știu și nu pot să le asigure cetățenilor normalitatea.

2. Întâlniri

În aprilie 2011 s-au petrecut alte evenimente interesante. În acea perioadă, Resortul de Trei Stele – cum numeam eu arestul, pentru că existau maximum trei stele pe epoleții polițiștilor – își prezenta ospitalitatea pentru numeroase persoane din viața publică și politică a României. De altfel, în anii 2010 și 2011, în care „am domnit la Beciul Domnesc", spațiile de detenție ale Aresturilor Capitalei au devenit neîncăpătoare. S-a întâmplat ca numărul încarceraților să depășească cu peste 50% capacitatea maximă de cazare. Nu vreau să fiu înțeles greșit – nu era meritul meu. Instanțele judecătorești, parchetele și unitățile de poliție au vrut să ofere nu doar calitate, ci și cantitate atunci când aduceau inculpații. La un moment dat, prietenii glumeau pe seama mea spunându-mi că a apărut o oarecare rivalitate între mine și Mugur Isărescu, guvernatorul Băncii Naționale a României, pentru că aveam în arest oameni a căror avere depășea jumătate din PIB-ul României. Nu cred că erau departe de adevăr.

Nu-mi amintesc exact ordinea cronologică a sosirilor la recepția Resortului de Trei Stele, dar cred că Dinel Staicu a fost primul, urmat de Sorin Ovidiu Vîntu și de Nicolae Popa. Fost finanțator al clubului Universitatea Craiova, Dinel Staicu fusese depistat, prins și arestat în Ungaria, apoi adus în România și

încarcerat pentru executarea unei sentințe. Sorin Ovidiu Vîntu nu era la prima arestare. Iar la scurt timp după el a fost extrădat din Indonezia și Nicolae Popa, fostul manager al Gelsor, care a fost încarcerat, după mai bine de zece ani de la prăbușirea Fondului Național de Investiții, pentru executarea unei pedepse cu închisoarea de cincisprezece ani.

Presa era în delir, emitea calupuri de știri în rafale. Ai fi crezut că fiecare dintre ele era momentul zero așteptat de întreaga națiune. Sute de mii, poate milioane de români erau încântați de justiția română. Luau masa în fața televizorului și le adresau comentarii închipuite din fotoliile de acasă realizatorilor emisiunilor și invitaților din studiouri despre cât de necesare sunt aceste arestări. L-am surprins și pe tata într-o activitate ca asta: părea chiar că se ceartă cu unii dintre ei. Statul reușise să prindă și să tragă la răspundere principalii vinovați pentru „sărăcia și neputința populației". Articolele de presă erau menite să cicatrizeze rănile părților vătămate, să aducă alinare sufletească mulțimii. În realitate însă, în spațiul public erau emise zeci de ipoteze și de lucruri incerte în jurul cărora erau țesute tot atâtea variante ale adevărului.

Realitatea descrisă de cei trei părea ușor diferită de ce se spunea. Nu-mi propun să critic justiția română, pentru că nu sunt în măsură s-o fac, și nu-mi doresc să critic actele administrative, pentru că aș stârni multe alte subiecte de discuție. Aș vrea doar să expun câteva aspecte simpatice pe care le-am surprins în prezența acestor oameni.

E inutil să subliniez cât de mult s-a insistat asupra acestui detaliu: era obligatoriu să nu se întâlnească ei trei sub nicio formă atât timp cât aveau să fie în arest preventiv. Era o cerință imperioasă venită de la același chestor despre care am mai povestit. N-am înțeles de ce era impusă o distanță atât de mare între ei, întrucât doi erau deja condamnați. Sorin Ovidiu Vîntu era singurul arestat preventiv, vinovăția încă nu-i fusese demonstrată. Totuși, am respectat ordinul transmis și le-am impus colegilor să-l urmeze, deși nu eram sigur că venea chiar din partea chestorului.

Sorin Ovidiu Vîntu m-a întrebat care este starea de spirit a lui Dinel Staicu. Voia să-l salute, chiar și indirect, fără să se vadă, dacă altfel nu era posibil. Am ales să transmit chiar eu salutul, voiam să evit construirea unei punți de legătură între cei doi și polițiștii din serviciul de pază. N-am făcut-o într-un mod ceremonial sau extravagant, ci l-am întâlnit într-o zi pe unul dintre holuri împreună cu colegii lui de cameră. Evident, i-a întors salutările.

A doua zi, Sorin Ovidiu Vîntu m-a rugat să rămân două minute ca să vorbim.

– Domnule comandant, mă bucur de multă notorietate în România, mi-a spus el. Am fost descris în multe feluri și nu întotdeauna cu adjective care să-mi atribuie rol negativ, au mai fost și de bine, ca să zic așa. Nu puteam să

intervin în spațiul public și să provoc la dezbateri zecile de habarniști care-și permiteau să mă caracterizeze sau să-mi anticipeze mișcările. Ar fi totuși de remarcat un fapt real: Dinel Staicu și Nicolae Popa sunt doi oameni extrem de inteligenți. Românii ar putea să știe această realitate despre ei.

Nu-i cunoscusem suficient de bine și nici nu-mi doream să intru într-o discuție al cărei final nu îl puteam prevedea. Am preferat să mă arăt interesat și am dat din cap, ușor aprobator.

– Statul greșește foarte mult când izolează astfel de indivizi de restul societății, a continuat domnul Vîntu. Eu nu spun că nu trebuie să fie încarcerați, ci îmi exprim dezamăgirea că mințile lor nu sunt folosite de stat în folosul instituțiilor sale și, implicit, în interesul comunității. Sunteți în posesia a zeci de oameni care au reușit în afaceri, care au studiat la facultăți de prestigiu, care au cunoscut succesul. De ce nu-și asumă statul răspunderea de a-i implica în proiecte care să aducă profit țării? Îmi exprim convingerea că toți acești oameni ar fi mai mult decât entuziasmați să iasă din conservele în care au fost introduși și să producă ceva, absolut dezinteresați de partea materială. Utilitatea activităților în care ar fi incluși le va aduce satisfacție, reinserția și-ar atinge mai ușor scopul, statul ar câștiga pe mai multe paliere.

– Știu ce vreți să spuneți și vă dau dreptate, i-am spus. Îmi place filmul *Prinde-mă! Dacă poți!*, în care e descrisă povestea urmăririi și prinderii unuia dintre cei mai mari falsificatori de instrumente de plată din istoria Statelor Unite ale Americii. Parchetul și FBI au încheiat un asemenea acord cu personajul pe care reușiseră să-l aducă în fața justiției. Condamnatul i-a ajutat să identifice infractori necunoscuți care aveau moduri de operare asemănătoare cu al său. Multe instituții bancare americane au beneficiat de consilierea lui pentru a-și consolida instrumentele de plată și pentru a-și îmbunătăți sistemele antifraudă implementate. Din păcate, în România nu poate fi încheiat un asemenea acord.

– Domnule, vă rog să-l întrebați pe Dinel Staicu ce studii universitare are. Veți fi surprins. Îmi arăt convingerea că statul român nu va ști să folosească mintea lui Dinel. Mi-am permis să vă abordez pentru că voiam să-mi strig dezacordul față de lipsa de viziune a instituțiilor publice. Vă doresc o zi excelentă!

După ce ne-am despărțit, am continuat să zâmbesc la gândul că, în urmă cu câțiva ani, am reușit să am o colaborare cu un individ extrem de inteligent, arestat pentru înșelăciune cu instrumente de plată. Era suficient să-i arăt un certificat de înregistrare al unei societăți comerciale și, după ce-l analiza, îmi spunea în ce zonă „se ardea" cu astfel de firme-fantomă și cam pe cine bănuia că ar putea fi autori. Din păcate, nu puteam să-i ofer o reducere de pedeapsă sau recompense materiale. Ideile expuse mai devreme mi se păreau eficace și ar fi

putut să aducă realizări mari muncii de poliție și, indirect, societății civile, dar știam că nu pot fi valorificate asemenea inițiative. Nu pot să-mi imaginez care ar fi putut fi reacțiile șefilor Poliției Române sau ai Parchetului General în fața unor astfel de propuneri.

Când l-am întâlnit pe Dinel Staicu, mai târziu, chiar l-am întrebat ce studii superioare a urmat. Vîntu mă făcuse curios. Am descoperit în Staicu un om serios, atent, inteligent și modest. Ochii vii, ascunși în spatele lentilelor ochelarilor, mă fixau și așteptau înfometați dialogul:

– Domnule comandant, vă rog să mă scuzați, dar nu pot decât să mă gândesc că vă întâlniți cu Vîntu. Numai el putea să zgândăre o discuție ca asta, mi-a spus.

A zâmbit cu privirea în jos, frământând în ambele mâini un tricou mototolit și așteptând răspunsul meu.

– Vă confirm bănuiala și sper că n-am intrat într-un joc, i-am subliniat. Nu-mi doresc să fim toți trei urmăriți pentru cine știe ce glumă care poate fi interpretată greșit. Dacă este ceva sensibil sau care vă indispune, abandonăm subiectul.

M-a privit atent și a înțeles că din partea mea era pură curiozitate, nu aveam niciun fel de interes ascuns în conversația asta sau în oricare alta.

– Cum vă zisei, Sorin știe ce cursuri am parcurs. Acum, na. Nu pot să vă ascund. Am studii superioare și un doctorat în economie subterană.

L-am privit cu admirație, înțelegând de ce fusesem îndrumat să-l întreb asta. În contextul ăsta, îmi era clar că omul putea fi un „profesor de economie" pentru mulți polițiști, procurori, experți judiciari sau judecători.

– Vedeți, știam că așa veți reacționa, a continuat el. Vă gândiți că fără studii nu puteam să comit infracțiunile de care am fost acuzat și condamnat. Poate că aveți dreptate, dar sunt sigur că acum mă priviți cu alți ochi. Să știți că eu îmi susțin în continuare nevinovăția. Studiile mele au fost aprofundate cu ani în urmă, iar economia națională s-a schimbat mult de atunci. Să-i spuneți și lui Vîntu că realitățile economice nu mai sunt ca pe vremea lui, sau mai bine nu-i spuneți, că cine știe ce replică îmi dă. Așa suntem noi, glumeți.

Nu puteam să devin „tramvai" – nu era bine să se audă că particip la micile glume nevinovate și nu voiam să devin puntea de legătură dintre cei doi. Am apreciat foarte mult că nici ei n-au dorit să mă expună. Înțelesesem totuși că sunt oameni inteligenți care ar putea consilia înalți funcționari publici din domeniile financiar, fiscal sau economic și, din păcate, erau condamnați să nu facă nimic, să stea și să suporte liniștea și lâncezeala care caracterizează anii de executare ai închisorii în România. Trei Leonardo DiCaprio (cel care a interpretat rolul autorului de înșelăciuni în filmul *Prinde-mă! Dacă poți!*) așteptau să fie antrenați în astfel de activități, din dorința de a ieși din camerele

de detenție și de a gândi. Au așteptat degeaba, n-am știut să profităm de cunoștințele lor.

În acea perioadă, publicul a fost mult mai atras de subiectul Nicolae Popa decât de ceilalți doi. Ce-i drept, Sorin Ovidiu Vîntu fusese arestat de trei ori în aproximativ zece luni, așa încât telespectatorii erau deja obișnuiți și ușor plictisiți de știrile despre arestările lui preventive. Nicolae Popa era un subiect vechi, dar presa răscolea anii mulți în care fusese urmărit și oferea o poveste complexă, în care omul care instrumentase afacerea FNI fusese prins și adus în țară grație eforturilor comune ale Parchetului General, ale unor polițiști de frunte ai țării și, în mod obișnuit, ale serviciilor secrete. Sunt umil în fața acestei enumerări pentru că nu știu pe cine să menționez mai întâi și nici nu vreau să supăr pe cineva – și spun asta cu mare amuzament, pentru că-mi amintesc telexurile Poliției Române în care erau anunțate rezultatele pozitive. Prinderea unui autor necunoscut era descrisă în câteva rânduri, iar restul textului era împănat de cuvinte alese, care descriau „colaborarea fructuoasă dintre subunități ale Poliției ale căror acțiuni conjugate au condus la rezultatul fantastic descris în corpul textului, efectul luminii primite de la farul IGP-ului, fără de care rezultatul ar fi fost mai puțin spectaculos, fantastica împletire a acțiunilor Jandarmeriei cu cele ale Poliției, delicioasele intervenții ale SRI – implicat în identificarea și prinderea autorilor de infracțiuni, totul sub supravegherea unei unități de parchet". Îmi amintesc că, de multe ori, se întâmpla ca autorii să fie prinși de agenții de ordine publică sau chiar de public și aduși la secțiile de poliție. În fața unei asemenea pomeni, se întâmpla foarte des să se construiască un telex care să înglobeze toate forțele binelui menționate mai sus pentru înfrângerea răului. Se mințea un pic pentru hrănirea egourilor comandanților, iar asta nu producea efecte juridice pentru că telexurile nu erau introduse în dosarele de urmărire penală, reprezentau doar acte administrative, citite, în mod special, de manageri dimineața la cafea.

Așa se face că presa trăia extazul revenirii în țară a condamnatului Popa Nicolae, reînvia subiecte vechi, jupuia cojile unor răni adânci ale societății noastre și accelera pulsul românilor cu subiectul condamnării și extrădării omului de afaceri. Poate sub influența paranoiei, gândul m-a condus la prinderea și asasinarea lui Ceaușescu. La ceas de grea încercare, când norodul trebuie mulțumit cu circ, se fac ședințe publice, se fac cunoscute decizii de impact și sunt oferite publicului persoane care au fost judecate și prinse. Cătușele pe mâini erau și cred că încă sunt un simbol al dreptății și echității sociale, un marcaj prin care statul semnalează că răufăcătorii și dușmanii națiunii sunt duși acolo unde le este locul, în arest, în închisoare. Am îndrăznit să fac această paralelă pentru că Nicolae Ceaușescu a fost prins în preajma sărbătorilor de Crăciun și executat în ziua nașterii Fiului lui Dumnezeu, 25

decembrie. Poporul primise alinare și se bucura de șorici și cârnați, în timp ce la televizor rulau în mod repetat imaginile procesului fostului președinte și momentul în care acesta a fost împușcat împreună cu soția lui.

Deși eram copil, îmi amintesc că cel puțin locuitorii orașului Oltenița au fost încântați de decizia tribunalului special. N-am fost și nu voi fi niciodată de acord cu comunismul, nu l-am admirat niciodată și voi urî profund ideile, teoriile, dogmele comuniste. Regret însă că statul român, guvernator al unei populații majoritar creștin ortodoxe, și-a executat fostul președinte comunist în ziua de Crăciun.

Departe de mine gândul de a face din domnul Nicolae Popa un martir al neamului – am văzut doar câteva similitudini cu cele descrise mai sus. Astfel, din câte îmi amintesc, condamnatul a fost adus în țară în noaptea de joi spre vineri, în Vinerea Mare, în ajunul Sărbătorilor Pascale, când același popor profund creștin ortodox se bucură de Învierea lui Hristos; circul a fost oferit într-un moment în care mulțimea cerea arestări și se bucura de ele; o parte dintre politicienii vremii, aflați la putere, aveau nevoie de o confirmare a autorității lor în fața alegătorilor; unii funcționari ai statului au fost validați în funcții înalte, consolidându-și domniile.

Știam despre Nicolae Popa grație unui prieten din Iași pe care l-am întâlnit într-o excursie în India. Făceam amândoi parte dintr-un grup de români pasionați de călătorii, hotărâți să cunoaștem nordul Indiei și Nepalul pe parcursul a două săptămâni. Ne-am cunoscut în acele zile, am ajuns și să împărtășim lucruri interesante, iar el a venit cu una dintre cele mai haioase povestiri pe care le-am auzit: se numea Nicolae Popa și urmărirea condamnatului cu același nume avea să-i aducă o bucurie nemăsurată.

Cu ceva timp în urmă, ieșise cu prietenii la o terasă din Iași și se bucurau de câteva beri, urmărind emisiunea *Cronica Cârcotașilor*. Televizorul de la terasă avea sonorul ridicat și auzeau bine glumele lui Huidu, Găinușă și Dezbrăcatu – oltenițean și el ca mine. În timpul emisiunii, Cârcotașii au făcut un anunț: amuzați de faptul că autoritățile judiciare nu puteau să obțină extrădarea și să-l aducă pe condamnatul Nicolae Popa din Indonezia în România, au organizat un concurs intitulat „Cârcotașii îl finanțează pe Nicolae Popa". Puteau participa doar persoanele cu numele Nicolae Popa și, după ce se înscriau, urma să aibă loc o extragere. Câștigătorul primea o excursie în Indonezia, iar organizatorii îi plăteau transportul cu avionul și cazarea la hotel de trei stele. Evident, totul era o ironie la adresa neputinței statului român. La insistențele tovarășilor, prietenul meu s-a înscris și a câștigat. A călătorit în Indonezia și s-a întors acasă „pe banii Cârcotașilor", iar de-atunci nu s-a mai oprit din călătorit.

Spre deosebire de prietenul meu, eu l-am și întâlnit pe omul de afaceri Nicolae Popa, în strada George Georgescu. Fusesem din nou sunat de chestorul

insistent, care mi-a relatat că la mijloc e vorba de o „acțiune conjugată" și oarecum secretă a instituțiilor statului, care a condus la prinderea și aducerea condamnatului în România. Toată presa aflase că va fi adus în țară, dar dumnealui îmi șușotea informația. Îmi recomanda să fiu foarte atent la Nicolae Popa, pentru că este un om inteligent și, prin urmare, foarte periculos. Nu vedeam și nu văd o legătură directă sau de cauzalitate între inteligență și pericol. Chestorul a continuat să vorbească în șoaptă, amintindu-mi că nu trebuie să-l las să se întâlnească cu Vîntu în spațiul arestului sub nicio formă. Ei știau asta, eu știam asta, toți reporterii din stradă știau asta, mulți români intuiau asta, așa că nu înțeleg nici acum caracterul secret al mesajului transmis de domnul chestor.

În aceeași zi în care am primit apelul, condamnatul a fost adus cu mare pompă la Arestul Central, dincolo de Porțile Rușinii. Am asistat la o paradă de etalare a forței statului, în care arestatul era adus încătușat în fața camerelor de luat vederi, dar din care lipseau protagoniștii, eroii din spatele poveștii. Nu mi-am bătut capul să aplaud sau să mă întreb cine își arogă meritele aducerii sale în România, cred că presa a făcut destule dezvăluiri în tot acest timp.

Nicolae Popa era un bărbat atletic, ras pe cap, cu barbă și purta ochelari de soare închiși la culoare. Avea o alură enigmatică, iar fața l-ar fi ajutat să joace atât roluri de comedie, cât și de tragedie. Din fericire pentru mine, nu era preocupat de părerea nimănui. Era concentrat asupra momentului și urmărea cu atenție toate activitățile în care era solicitat: verificări ale documentelor, ale identității, testele medicale, întrebări despre consumul de droguri – activități obișnuite la încarcerare. După ce a parcurs toți acești pași, a fost repartizat într-una dintre camerele Arestului Central. Presa se mai liniștise, se terminaseră filmările în direct, reporterii și cameramanii se salutau și se retrăgeau spre mașini. Totul părea că-și reintră în normal, trecuse de două după-amiaza și mă așteptam să închei activitatea ceva mai devreme decât de obicei, adică la finalul programului normal de lucru.

Când a sunat telefonul de serviciu, am răspuns rapid, din dorința de a soluționa și o ultimă cerință a oricui vrea să-mi strice weekendul cu orice preț. Era același domn chestor:

– Mariane, am nevoie de sprijinul tău pentru o acțiune conspirată, chiar acum.

– Vă rog.

– Mariane, l-ai băgat în cameră peee… Știi de cine zic…

– Da. E deja în cameră. Am finalizat toate verificările, totul a decurs normal. Ce s-a întâmplat?

– Îl scoți din cameră și ceri să-ți fie adus în birou acum. Nu pot să-ți spun de ce. Voi veni la tine în birou și vei fi surprins că am sosit neanunțat. Restul

este treaba mea, ai să vezi. Ajung în douăzeci de minute. Nu-i spui de ce-l scoți sau că ai vorbit cu mine. E clar?

– Nu prea. Adică nu știu nici eu motivul pentru care îmi cereți asta, cum să-l ascund față de el dacă nu îl știu? Sigur! Vă aștept.

A închis ca de obicei, fără să salute, fără să încheie convorbirea. Am rămas cu privirea fixată la receptor, văzând încă o zi de vineri în care rămân la birou, în ciuda vremii frumoase.

Am rugat colegii de la Pază să-l aducă pe condamnat. Când a intrat, domnul Popa a părut destul de surprins că fusese chemat, dar în același timp curios, atent și ușor obosit. Nu știu nici acum ce și-a imaginat când a intrat în birou, știu doar că mă simțeam rușinat de „acțiunea conspirată" a domnului chestor.

Șeful meu a ajuns după doar câteva minute, probabil se afla în imediata apropiere a sediului Arestului. A intrat cu un gest teatral în birou, fără să fi bătut la ușă.

– Bună ziua, domnule Tudor!

– Vă salut, domnule chestor!

– Unde îmi las sacoul ăsta? Aș vrea să stăm puțin de vorbă.

S-a întors brusc spre arestat, care stătea pe scaun. L-a privit câteva secunde de sus și s-a arătat extrem de surprins.

– Vaaai, dar cine este la tine în birou? Ce surpriză! Domnul Nicolae Popa în persoană!

Arestatul părea foarte interesat de unghiile unei mâini, se uita atent la ele și răsucea palma de pe o parte pe cealaltă. Nu i-a răspuns chestorului și, după câteva secunde, mi s-a adresat:

– Domnule comandant, mă pot retrage în cameră? Poate mă veți chema altă dată, nu știu cine e acest domn…

Chestorul părea sufocat de nervi, pieptul i se ridica și cobora foarte rapid, ochii îi erau injectați. Totul se desfășura exact pe dos față de ce preconizase. Elementul-surpriză nu funcționase, iar tensiunea momentului îl afecta vizibil, în timp ce Popa era calm și se ridicase mult peste nivelul lui. Ofițerul s-a aplecat spre el și a încercat să-i capteze privirea, pentru a se asigura că este recunoscut:

– Vorbim în engleză sau în română acum? Ia uită-te mai atent! Nici acum nu mă recunoști?

Nicolae Popa s-a întins spre el, lăsând impresia că este foarte dornic să se asigure că nu se înșală când afirmă că nu l-a întâlnit. L-a analizat bine și a răspuns:

– Nu! Eu nu cred că am avut onoarea. Aș fi știut… Îmi cer scuze!… Sunteți cumva domnul din Jakarta? Da, vă recunosc, erați parte din comisie. Ce mai

faceți?

Chestorul a tras un scaun și s-a trântit pe el cu optimism. Era hotărât să-i reamintească cine este. Și-a suflecat mânecile cămășii cu gestul omului care începe, cu patimă, o activitate pe care o stăpânește foarte bine și obține rezultatul dorit. Venea timpul marilor dovezi, iar eu îmi doream extrem de mult să evit momentul ăsta stânjenitor. Am simțit că nu trebuie să fiu acolo, că este nedrept să particip la manifestarea frustrărilor chestorului și la parada ieftină în care-și arătase măreția. Din păcate, prezența mea în cadrul ăsta mă făcea să par o unealtă împotriva unui condamnat, împotriva unui om care și-a pierdut deja războiul în justiție. Existau un câștigător și un perdant, nu mai erau necesare alte demonstrații de forță.

– Mariane, să-ți explic. Domnul Popa a fost prins și arestat în Indonezia în baza…

Popa Nicolae s-a ridicat și m-a rugat să îi permit să plece în camera de arest. Nu mai dorea să asiste sau să participe la piesa de teatru execrabil regizată de ofițerul cu grad superior. A fost condus în camera de arest, iar eu am fost obligat să ascult povestea chestorului despre acțiunea de extrădare. Nu fusese posibilă din cauza unor vicii reale de procedură, invocate de condamnat.

În timp ce povestea, ofițerul se îmbrăca și era pregătit de plecare. Încântat că reușise să-i arate arestatului care-i e locul, mi s-a adresat:

– Ai văzut ce i-am făcut? Acum a înțeles unde sunt eu și unde este el!

A plecat fără să salute, fără să-și ia la revedere, măcar să înjure, să spună ceva. Mai multă decență am găsit în salutul lui Nicolae Popa decât în tăcerea chestorului.

Aș fi vrut să fiu prezent în sala aceea din Jakarta și să aud cum comisia indoneziană respinge extrădarea. Nu pot să înțeleg cum a reușit o întreagă comisie de polițiști să greșească atât de mult, neanticipând mișcarea arestatului. A fost rușinos să aud „cât de viclean a fost condamnatul pentru că știa legislația indoneziană", în vreme ce chestorul și colegii săi nu o cunoșteau. Există funcționari specializați în întocmirea formalităților de extrădare, dar îmi permit să cred că n-au fost consultați.

Nu știu cum au reușit Poliția Română, Parchetul General și Ministerul Justiției să țină secretă deplasarea escortei de ofițeri de poliție. Într-adevăr, dezvăluirea era rușinoasă, iar deplasarea a fost costisitoare și cineva a plătit nu o dată, ci de două ori, al doilea drum fiind încă și mai scump – a costat 200 000 de euro, potrivit Mediafax.

După plecarea chestorului, Popa Nicolae fusese dus în cameră și făcea deja cunoștință cu colegii, iar eu încercam să mă asigur că n-am uitat nimic la birou și că pot să plec liniștit acasă, ca să fac și eu ce făceau toți românii: să mă pregătesc pentru ciocnirile violente de ouă vopsite, în zilele de Paște. Aveam de

făcut cumpărături, de dat telefoane, de organizat deplasarea la părinți, acolo unde drobul e mai gustos, ciorba mai aromată și stufatul de miel mai dulce. Zâmbeam cu gândul că mă voi întoarce la birou îmbuibat cu Triferment și Colebil, precum și cu alte ouă rămase nesparte, pentru a le ciocni la fel de violent la birou împreună cu colegii și colegele. Când să dau să ies din birou, n-am reușit: mă aștepta șeful de tură.

– Domnule comandant, a zis el, mă scuzați că vă deranjez… Am nevoie de confirmarea dumneavoastră. Durează două minute.

– Costache, să nu-mi spui că nu crezi în Moș Crăciun! Zilele astea iepurașul este la putere, nu pot să te ajut. Ce-ai pățit? l-am întrebat, încercând să-l fac să zâmbească.

Nu-mi plăceau nervozitatea cu care își frământa agenda de lucru și broboanele de transpirație de pe frunte, prea prevesteau ceva rău.

– Am venit să vă spun că nu știm ce să facem cu popa… din arest!

– Costache, nu mai vreau să aud de Popa din arest, nici el nu vrea să mai audă de mine. Sfatul meu: lasă-l în cameră, termină-ți tura, fugi acasă și fierbe-ți ouăle, că vine iepurașul.

L-am văzut mai relaxat, a râs, dar tot îl apăsa ceva și nu știa cum să-mi spună fără să mă enervez.

– E timp pentru ouă, problema mea e popa din arest. Nu știu ce să fac cu el, că a trecut cam mult timp de când îl ținem acolo și nici el nu zice nimic. E cam speriat, curge apa de pe el, nu vorbește cu noi. L-am lăsat pe scaun pe holul arestului ca să vin să vorbesc cu dumneavoastră.

– Măi, omule, cum să-l lași pe scaun în holul arestului? Nu mai are loc în cameră? Nu înțeleg ce spui!

– Domnule comandant, eu vă vorbesc despre părintele de azi-dimineață. Popa de la Pustnicu, de la Brănești ori de pe-acolo de undeva. Cel care s-a oferit să-i împărtășească pe „preafericiții frați creștini", arestați înainte de sărbători, în camerele de arest.

Andrada a apărut în tocul ușii împreună cu Andreea. Veniseră să-i curme suferința colegului lor și să înlăture valul de ceață care-mi învăluia mintea și așa prea obosită.

– Șefu', mi-a explicat Andrada, Costache vorbește despre popa care s-a oferit voluntar să facă un gest creștin. L-am verificat noi de dimineață, chiar e popă. I-ați dat permisiunea să coboare însoțit în arest. I-a împărtășit pe toți, și pe polițiști, și pe arestați, acum chiar e plin arestul de nevinovați și de neprihăniți.

Andreea a preluat explicația râzând, ca noi toți, de altfel:

– Acum vă amintiți? Popa care v-a dat icoana aia mică, cu Iisus cu cătușe, de am râs de dimineață când a venit, zicea că i se pare potrivit să-l aveți pe birou

pe Fiul Domnului cu cătușe la mâini… mai ales în preajma Paștelui, când a fost încătușat. Ei bine, a rămas în arest de azi-dimineață și colegii noștri au cam uitat de el… Costache a venit în schimbul al doilea și a dat de el echipat „în popă de-ăla în negru", stând cuminte pe hol.

Mi-a pierit zâmbetul instant. Cum de uitase toată lumea de omul ăsta? Se oferise să facă un gest minunat, l-am coborât în hrubele arestului, „s-a luat cu treabă, probabil", mi-am zis în sinea mea, iar colegii mei, cu gândul la ouă, au uitat cu totul de el…

– OK, uite cum facem, i-am spus lui Costache. Îl scoți din arest, consemnezi în registru ora la care iese și mă anunți dacă are vreo reclamație de făcut. Eu cred că vrea să iasă și să nu se mai întoarcă niciodată, tocmai și-a încheiat toate acțiunile de voluntariat la arest.

– Șefu', și dacă ne reclamă că l-am ținut prea mult aici? E în arest de vreo șase ore…

– Îi spui că a fost nevoie de mai mult timp să scoată toți dracii din clădirea asta. E îmbâcsită și plină de răutăți. Va înțelege el. Sunt sigur că deja a priceput.

Ne-am făcut urări, ne-am pupat și am plecat grăbiți, fiecare la „ouăle lui". În timp ce conduceam spre casă, n-am putut să-mi stăpânesc râsul, întrebându-mă cum ar fi reacționat directorul general dacă l-am fi anunțat: „Trebuie să-l scoatem pe Popa din arest, a stat cam mult de azi-dimineață pe la noi!"

Ulterior, am auzit povestea extrădării relatată chiar de domnul Nicolae Popa. Este mult diferită de cea a domnului chestor. Poate că este ciudat, dar este mult mai credibilă și plauzibilă. Un motiv în plus să nu înțeleg reprezentația gratuită și lipsită de sens din biroul meu.

IX
Tunelul

Săptămâna care a urmat după Paște mi-a adus una dintre cele mai mari surprize din viața mea. Nu s-a caracterizat prin încărcătură emoțională, dar a mustit de adrenalină și până acum a zăcut în tăcere, sub veșmântul gros al celor doisprezece ani care au trecut de atunci, așteptând să fie povestită.

Făceam ce făceam și venea iar ziua de vineri. Arestații se pregăteau să traverseze weekendul cu inima strânsă, iar liniștea care cobora în fiecare cameră îi tortura. Sâmbăta și duminica nu erau scoși la activități judiciare, nu erau vizitați de nimeni, iar avocații lucrau doar de luni până vineri. Singurele opțiuni rămase erau să mănânce, să doarmă, să facă duș seara, să joace table și cărți. Tuturor li se părea că timpul încremenește și rămân prizonieri în cadranele ceasurilor care se topesc, ca în operele lui Dalí, și se scurg încet. Se lăsau purtați de inerție până luni dimineață, când începeau să se deschidă ușile și se auzeau strigați pentru a se pregăti de activități.

Polițiștii, ceilalți participanți la viața din arest, încercau să profite cât mai bine de timpul liber de la sfârșit de săptămână. În general, sunt oameni veseli și sociabili, cu apartenență solidă la grupuri mari de prieteni – probabil că de aici vine și orientarea masivă spre sindicate, scriu eu râzând. Religia de weekend este sfântul grătar, cu tot ce se cuvine unui astfel de eveniment, alături de familie și de cunoștințe apropiate. Pe cât de nerăbdători și de odihniți sunt arestații în ziua de luni, pe atât de resemnați și de obosiți sunt polițiștii când se întorc la serviciu în fatidica zi de la începutul săptămânii.

Mă înscriam și eu în veselia acelei zilei de vineri care învăluise tot Serviciul de Reținere și Arestare Preventivă. Așteptam cu nerăbdare să ies din birou și să mă bucur de fiecare minut de weekend care mă despărțea de tristețea de luni. Începusem o zi interesantă: am primit vizita unui om din lumea sportului – a fotbalului, mai precis. La poartă, anunțase că vrea să mă cunoască și să vorbim câteva minute. L-am primit cu oarecare emoție, pentru că nu știu prea multe despre cluburile românești și nu cunosc jucători sau vedete despre care să vorbesc. Singurul subiect pe care-l puteam dezvolta era Ilie Dumitrescu. Fusesem unul dintre cei doi polițiști care i-au salvat viața atunci când trei bărbați veniseră să-l șantajeze sau chiar să-l omoare. În discuția cu vizitatorul, am preferat totuși să nu ating tema aceasta și m-am bucurat să aud tot felul de întâmplări haioase din lumea fotbalului românesc.

În timp ce beam împreună un ceai, ușa s-a deschis larg și în biroul meu a intrat trist și îngândurat Marian Geantă, vestitorul pe care nu ți-l dorești în momentele de veselie. Ușa era mereu deschisă pentru el, știa asta și nu abuza de relația noastră. Mă întrista că mă scotea din minimul de confort, dar mă bucura și că venea întotdeauna să preîntâmpine un dezastru. Astăzi, era atât de surprins de ce avea să-mi spună, încât i-a făcut semn vizitatorului meu să se grăbească să iasă, fără măcar să se uite la el. M-am scuzat și, după ce domnul a părăsit biroul, m-am trântit pe scaun în așteptarea dezvăluirii misterului.

– Mult prea sănătosul meu coleg Geantă! l-am salutat. Poți să fii mai decent atunci când dai oamenii afară din biroul meu? Nu puteai să mai aștepți zece minute? Nu puteai să le spui fetelor că e o urgență și că trebuie să plec? Când o să vrei să fii ca noi, muritorii de rând?

– Comandante, n-ai fi vrut să vin mai târziu cu zece minute. Îți dau prilejul să-l cunoști pe dracu în două minute. Păcat că te-ai îmbrăcat frumos azi. Hai să coborâm în arest, că nu mai avem timp.

Am strâns din buze, deranjat de apariția și de gesturile lui, dar am încercat să apreciez calitatea veștii păstrate cu sfințenie. Eram sigur că n-ar fi procedat așa dacă nu ar fi fost *una grea*. Nu aveam de ales, ori o rezolvam rapid, ori o țineam în interviuri până luni. Geantă și-a lăsat cana cu cafea pe masă în secretariat și am auzit mârâitul colegelor care au acceptat cu greu *s-o găzduiască* printre mormanele de hârtii care așteptau să fie sortate, citite și semnate de mine.

Am coborât amândoi în arest, unde un coleg ne deschisese deja ușa, știind că venim. Am parcurs holul lung de sute de metri într-o tăcere crâncenă. Niciun arestat nu fusese scos din cameră, toți polițiștii din serviciul de pază ne așteptau întrebători.

I-am lăsat pe toți în urmă și am ajuns într-o zonă mai retrasă, unde se afla un coleg cu două lanterne. Toți fuseseră anunțați de colegul Marian Geantă că urmează să cobor și îi respectau cerințele.

– Bun! Am ajuns la momentul final. Ce avem noi aici? l-am întrebat.

– Comandante, azi o să umbli ca faraonii prin piramidă după ce înviau. Fii atent, te rog! Mă știi bine. Eu când umblu pe holuri, dau ca nebunu' cu pumnul în perete. Așa, fără nicio noimă, de ani mulți fac treaba asta. Azi i-am găsit sensul. Azi am aflat pentru ce m-am pregătit atâta amar de vreme. Până să vin la tine în birou, treceam pe aici și am dat cu pumnul în perete, a sunat plin, dar la următorul pumn am auzit un zgomot ca și când zidul n-ar fi complet.

– Se întâmpla să auzi și voci în capul ăla al tău? am comentat eu. Doar nu-mi spui că tu crezi că lipsește o porțiune din peretele Arestului Central?

Eram doar noi doi în fața peretelui, cu câte o lanternă în mână, iar colegii din serviciu păstraseră oarecare distanță, cu ordin să asigure holurile până când

ne întoarcem. Ne permiteam să vorbim lejer când eram doar noi. Geantă și-a arătat dinții într-un zâmbet larg, a strâns din ochi atât cât să mai văd doar un licăr în ei, iar scânteia lor m-a înfiorat. Fără să-mi răspundă, a lovit cu pumnul peretele din fața noastră și am auzit un bufnet scurt: peretele era plin. Următorul pumn, la cincizeci de centimetri mai în dreapta, s-a auzit cu un mic ecou: suna diferit. Geantă s-a întors către mine și a așteptat.

– Dă-i un picior, că nu mai am răbdare! i-am spus.

– Să trăiți, domnule comandant! Pentru dumneavoastră beau și-o bere!

Era practicant de arte marțiale, iar lovitura scurtă și precisă i-a ajutat pantoful sport să treacă dincolo de perete, mai precis, dincolo de placajul gros care imita peretele. După ce și-a retras piciorul, acolo a rămas o gaură prin care nu se distingea nimic. Era întuneric complet, iar de dincolo venea spre noi aer rece, umed, cu miros de praf și mucegai. Am aprins lanterna și am încercat să văd dincolo, dar nu reușeam să deslușesc nimic. Am rupt cu mâinile placajul de lemn care înlocuia peretele de cărămidă. Gaura a lăsat să se întrevadă o văgăună cu diametrul de peste un metru, care pleca liniștită într-o direcție necunoscută, dincolo de perete.

Ne uitam amândoi la tunelul care se deschisese tăcut și întunecat în fața noastră. Nu știam unde duce, nu înțelegeam de când datează.

– Măi, Marian, ăsta o fi construit de curând? Băieții care l-au săpat or fi la doi metri în adâncimea tunelului și ne așteaptă să intrăm? Se pregătește vreo evadare? Placajul pare foarte vechi, cu straturi groase și vechi de vopsea, iar asta înseamnă că e de mulți ani aici.

– Habar n-am, a zis Geantă ridicând din umeri. Sigur e vechi. Hai să vedem unde duce. Ne băgăm? Eu zic să intri primul, că ai costum, altfel îți rupi pantofii în abisul ăsta când ești comandant! Zic și eu!

Râsul lui drăcesc se încadra bine în peisaj: luminile lanternelor se jucau pe fețele noastre în timp ce vorbeam, apoi se întorceau în întunericul dens și umed.

– Sunt claustrofob declarat, i-am zis, mi-ar fi frică să stau și-n șifonierul de acasă zece secunde. Nu știu cum fac să reușesc să intru cu tine aici, dar măcar o să încerc.

– Șefu', hai să intrăm, m-a îndemnat el. Mulți ar vrea să trăiască experiența asta, noi doi suntem norocoși.

Am intrat în tunel cu Marian Geantă pe urmele mele. Văgăuna avea o înălțime de aproximativ un metru șaizeci și lățimea de aproximativ doi metri. Pereții erau din pământ, iar podeaua părea întărită cu pietriș, cărămizi sparte și bolovani. Pantofii îmi suspinau în picioare când, la fiecare doi sau trei pași, loveam cu talpa câte-o denivelare. Era întuneric deplin și o liniște completă, nu se auzea absolut nimic. Simțeam un curent care-mi mângâia fața și mă agita

gândul că inhalez spori de mucegai și alte bacterii blocate în tulumba de pământ în care ne făceam loc.

Bâjbâiam tot înainte pe tăcute, fără să știm unde ajungem și dacă urmează să întâlnim alte persoane, vietăți sau chiar spirite neobosite. Nu ne bazam pe un element-surpriză, pentru că fasciculele timide de lumină ale lanternelor ne trădau prezența, dar parcă nici nu aveam spor la vorbit. Odată intrați, nu mai puteam să dăm înapoi. Trebuia să mergem tot înainte. Nu-mi imaginam cum ar fi fost să renunț, să ies după câțiva pași și să anunț conducerea Poliției Capitalei că am găsit un tunel care pleacă din Arestul Central într-o direcție necunoscută.

Nu-mi dau seama cât am mers până când am simțit curentul de aer mai puternic. Începuse să vină din toate părțile, așa că am înaintat și mai prudenți, căutând cu lanternele alte căi de acces la tunel. N-a durat mult și am constatat că tunelul nostru se intersecta cu un altul. Părea că vine dinspre Parlament și că se îndreaptă spre Biblioteca Națională. Din sensul nostru de mers, am observat că tunelul pe care-l întâlnirăm era blocat în partea dreaptă de un morman de pământ, nu departe de locul în care ne opririrăm. În partea stângă, puteai înainta liniștit.

– Mariane, suntem la răscruce de drumuri, i-am spus colegului. Avem de ales: să mergem înainte, deși nu știm unde, să facem stânga spre dracu' știe unde, sau să ne întoarcem la ai noștri.

– Băi, frate, deodată mi se pare arestul o sufragerie imensă, un lux orășenesc. În hrubele astea îmi îngheață sângele în vine și mi-e dor de bastarca mea cu cafea. Mirosea bine în biroul meu, aici parcă experimentez revenirea la viață după ce am fost declarat mort, pus în coșciug și îngropat. Aș merge înainte, a zis Geantă. Dacă virăm la stânga, mi-e că ne lăsăm pradă curiozității, vom încerca și alte „intersecții" ca asta și nici dracu' nu ne mai găsește. Înainte!

Avea dreptate. Exclusese, la fel ca mine, ideea de-a ne întoarce și alesese să mergem drept. Orice altă abatere de la drum era menită să ne încurce. Nu auzeam metroul, nu auzeam apa curgând prin conducte. Eram complet izolați și nu ne permiteam să ne pierdem într-un posibil labirint de găuri sub pământ.

– Mă liniștește gândul că e vineri, a mai zis, nici dracu' nu se întreabă unde suntem până luni dimineață, când încep să zbiere telefoanele de serviciu și cineva așteaptă să răspundem. Aici văd că n-avem semnal, suntem morți vii, ca-n filmele alea proaste cu zombi.

Râdeam, dar parcă nu era râsul nostru.

– Eu zic să nu-l mai pomenești pe dracu'. În arest nu e chiar ca-n altar, iar aici cred că suntem mai aproape de șemineul lui. Dacă dăm de căldură, îl salut cu mâna întinsă și cu supușenie.

– Acum mi-e clar! Mergem înainte, pare că ne îndreptăm spre Patriarhie, a zis Geantă. Măcar găsim o izbăvire la preamăriții frați creștini și scăpăm de drăcilă, deși nu știu cine ne-a împins să intrăm aici.

M-a bătut pe umăr, semn că e acolo, în spatele meu. Mă susținea să avansăm și mă ajuta să trec peste panica dată de claustrofobie, care nu mă slăbea deloc. Mi-era ba cald, ba frig și mă sufocam, simțeam că mi se umflă gâtul și limba și că mi se astupă căile respiratorii. Era foarte important să văd spațiul liber care se deschidea în față, să simt că pot să întind mâinile în lateral și să știu că Marian Geantă este acolo, lângă mine. Ne-am urnit tot înainte.

Nu știu cât am mers. N-am mai întâlnit nicio intersecție și n-am văzut niciun șobolan – a doua frică a mea, pe care nu i-o destăinuisem lui Geantă. Mi-era teamă că-i dezleg limba să-mi mărturisească și fobiile lui și să ne panicăm amândoi prea tare. Blana sau coada unui șobolan ar fi fost suficiente să mă facă să turbez. Cred că m-ar fi auzit toți pasagerii din metroul de la Unirii în timp ce urlam.

În cele din urmă, am ajuns într-un loc unde tunelul se lățea și se bloca. În fața mea se afla un morman de pământ și cărămizi sparte, iar de undeva de sus se vedea un fir subțire de lumină naturală. Ar fi trebuit să escaladăm panta vreo trei sau patru metri ca să ajungem la spărtura din plafon. Nu era foarte simplu. Am încercat să mă agăț de pietrele mai mari, dar se desprindeau din pământ. Am înfipt vârful pantofilor în pământ și am continuat să mă agăț de pietre, înaintând foarte greu. Geantă a găsit o modalitate să mă susțină. Se cățăra mai ușor din lateral și mi-a făcut semn să mă sprijin de el. Am reușit să urcăm și, cumva, m-am prins cu mâinile de niște pietre mai mari care obturau ieșirea din tunel, blocată cu bolovani, bucăți de tablă, fier și rădăcini.

– Comandante, să nu lași râmele să cadă pe mine, că mă umplu de draci și de scârbă, a zis Geantă. N-a apărut dușul ăla care să mă ajute să mă spăl dacă pică un șerpălău de-ăla mic și umed pe mine. Auzi? Dacă ieșim la sfinții părinți și taici de la Patriarhie, ăia ne aruncă înapoi în hăul iadului de unde am venit, când m-or auzi cum înjur. Hai să ieșim de aici. Scobește cu mâinile alea cu care semnezi ordonanțele și găsește aer și lumină, că mi s-a luat aici.

Păream niște troli dornici să iasă din adâncuri în lumea oamenilor. Deși nu trecuseră nici treizeci de minute de când plecaserăm din holul arestului, mi se părea că trecuseră ani.

Sincer, am început să mă tem de ce am fi putut să descoperim. Mi-am dat seama că suntem la o distanță destul de mare de arest și nu am găsit niciun indiciu care să demonstreze că se pregătea o evadare. Nu existau urme proaspete sau mai vechi în pământul umed, iar asta ne-a liniștit. Nu vedeam niciun risc pentru locul de detenție. Am decis brusc să ne întoarcem.

– Marian, ce facem dacă ajungem la suprafață? Să zicem că ieșim într-un parc, într-o curte privată, la soborul tău de preoți… undeva. Cum dracu' oprim curioșii să nu intre în tunel și să ajungă în arest?

– Eu mă tem să nu ajungem în curtea vreunei unități militare. Ne împușcă ăia fără somație. Ce dracu' or să zică ăștia la știri despre noi? Că ne plăcea să umblăm împreună, că ne ascundeam de ochii apropiaților pe sub pământ, poate că aveam o aventură noi doi?!

– Măi, omule, nu ești sănătos? Îmi bate inima ca la iepuri și tu bați câmpii? i-am zis.

– Comandante, îți convine să filosofezi. Ești cocoțat pe povârnișul ăsta și lansezi ipoteze, dar fundul tău stă pe umărul meu. O fi vreo scenă sexy și nu-mi dau seama… Mai ușor cu filosofia și hai să ne cărăm înapoi, în cuibușorul nostru de nebunii – la pușcărie.

Am coborât împreună panta din capătul tunelului, am reglat din nou lanternele și am început drumul de întoarcere. Eu mergeam din nou în față, altfel nu reușeam nicicum să-mi controlez fobia.

Nu mai râdeam. Adevărul era dur și greu de digerat. Cum fusese posibil să existe conexiunea asta fără ca Poliția Română să știe? Cred că generalii de Miliție și Securitate care au sălășluit în clădirea Direcției Cercetări Penale înainte de anul 1989 au luat cu ei în mormânt secretul hrubelor de sub arest. În răutatea lor, nu ne-au transmis informația nici nouă, nici celorlalți, de la capătul tunelului, undeva trebuia să existe un interes. În zecile de ani de existență a acestor cotloane, în Arestul Central au fost încarcerați mii de oameni extrem de periculoși care ar fi putut evada folosindu-se de ele. Oameni puternici și bogați au fost închiși aici, ar fi putut să plătească ușor pe cineva care să-i ajute să scape. Au fost arestați spioni și oameni cu pregătire militară, care ar fi parcurs cu ușurință tunelul și s-ar fi integrat în mulțimea de la Unirii. Spre norocul meu însă, tunelul fusese descoperit de Marian Geantă.

În mod straniu, drumul de întoarcere a fost mult mai scurt – de obicei, este invers. Am ieșit în holul arestului plini de țărână și de praf. Ne-am scuturat repede și am rugat polițistul care păzea spărtura din perete să nu plece de acolo până când nu mă întorc cu zidari și zugravi. Am ieșit cu colegul de excursie în curtea arestului ca să ne bucurăm de soare. Nu reușesc să înțeleg de ce a simțit el că trebuie să fumeze după praful și mucegaiul inhalat în tunel. Trăgea din țigară ca muribundul care-și mai dorește o gură de oxigen.

L-am sunat pe directorul general și i-am cerut să expedieze toată echipa de *genișți* pe care o are, înarmați cu găleți, mistrii și salopete. Gaura din perete trebuia astupată și ținută secretă cel puțin până luni, când speram că betonul ar fi întărit straturile de cărămizi. La auzul celor întâmplate, șeful meu a trecut prin mai multe stări. A râs, a revenit cu întrebări, s-a enervat, a râs din nou și

apoi a început să tune și să fulgere. S-a enervat pentru că am descoperit tunelul. De ce n-a rămas secret, să lâncezească în existența lui acolo? Ne-am amuzat, dar ne-am și speriat la gândul că ar putea exista și alte tuneluri care să „se mufeze" la camerele sau holurile Arestului Central ori ale altor aresturi.

Discuția cu domnul director s-a încheiat cu o scurtă apreciere a muncii noastre. Ne-a asigurat că n-o să primim nicio diplomă. Ne-am resemnat cu gândul că am adăugat amintirilor noastre o povestire interesantă. Totuși, în timp ce râdeam în curtea arestului de momentele trăite, mi-am dat seama că ne așezaserăm, din pură întâmplare, tocmai lângă mormanul de cablu negru tăiat în urmă cu un an, când fusesem nevoit să opresc interceptările ilegale. Înainte de a-l tăia, observasem că pleca din curtea instituției pe care o conduceam tocmai înspre Patriarhia Română – în mod ironic, probabil în aceeași direcție în care fusese construit și tunelul.

– Comandante, cât vom mai lucra în Poliție, ne vom mai întâlni cu așa ceva! a subliniat Geantă. Corpul ăsta mare al instituției este căpușat pe ici, pe colo. E o simbioză în care paraziții nu pot trăi fără corpul-gazdă. Îmi place că ne mai deparazităm câteodată, dar n-ar fi rău dacă ar face-o cât mai mulți din ministerul ăsta.

A avut dreptate. Ne-am mai întâlnit cu situații asemănătoare. „Unii" n-au uitat niciodată că le-am întrerupt accesul la discuțiile purtate în toate camerele de arest, că am găsit tunelul, că am impus respectarea drepturilor arestaților și că am întărit imaginea polițiștilor care lucrează la Aresturi. Momentele trăite ulterior au căpătat mult mai multă culoare și intensitate.

Sper doar să găsesc puterea și priceperea să le descriu într-o carte viitoare.

Note

1 *Apud* Amin Maalouf, *Samarkand*, traducere și note de Florin Sicoie, Polirom, Iași, 2006, p. 11. (*N. red.*)

2 Această carte se bazează pe întâmplări reale și oferă în cea mai mare parte numele adevărate ale celor implicați. Cu toate acestea, anumite persoane au preferat ca numele să le fie schimbat cu un pseudonim. (*N. red.*)

3 Parchetul General. (*N. red.*)

4 Serviciul de Poliție pentru Intervenție Rapidă. (*N. red.*)